

Oprawę wyrestaurował
zakład introligatorski
Roberta Jahody w r. 1934.
Przednia deska dorobiona.

[illegible]
Scotus sup 3°

I

Scotus in Tertium Sententiarum.

Circa incarnacionem queritur primo de possibilitate utrum possibile sit naturam humanam uniri divine infinita te persone quod non quia actus purus et infinitus non est alicui componibilis ut probatum est 8° 9° phisicorum libro quod primo utrum deus sit summe simplex Sed ubi est actus purus et infinitus ergo etc Item nulla unibilia est aliqua proporcio finiti ad infinitum nulla est proporcio ergo non sunt unibilia Item incarnari est agere ergo incarnari est pati ubi divinum non pati ergo non incarnatur probatur consequencia omni accioni correspondet propria passio et si necessario quod propter instanciam determinacione et carnari sic eodem modo deunire et uniri non est instanciam quia est actio immanens cui non correspondet passio Sed incarnacio est actio transiens impossibile esse ergo correspondet passio

Preterea contraria non possunt esse simul propter eorum repugnanciam sed plus repugnat sibi invicem natura creata et increata quam contraria quia contraria sunt in eodem genere non sunt natura creata et increata Quia probatur prophani 8° methaphisice 5 articulo quod si contraria possent esse simul et contradictoria possent esse simul Item probant raciones speciales articuli primo ex parte nature cui unitur Sed eadem natura humana est quod et sub pluralitate tamen tamen natura propter existens non potest assumi nisi sit quod propter existens ergo non potest assumi nisi personalitate propria personata Sed si sic sunt personata non potest assumi a persona increata ergo est inassumptibilis ergo etc probatur primo quia propositio propter existens natura intellectualis est persona non primo 2° propositio quia non potest assumi nisi actu existens et habet actualiter suam propriam existenciam propriam nec quod est Sed actualiter est propter existencia propria et propria proprio quia sunt natura creata secundum habet ad singularitate ita natura intellectualis. vel saltem natura intelligibilis simili ad propositum Sed natura creata iam est simul quod non potest manere eadem sine sua singularitate ergo nec natura intellectualis similiter potest manere eadem sine sua personalitate

2° articuli ex parte illius quod assumpsit quia que secundum racionem differunt uniri non potest esse in bimembris et non alterius persona et esse sola racione differunt alias videtur esse compositum in divinis ergo etc antecedens probatur quia cum unio realis sit ad aliquem terminum sed oportet esse realem vel terminat illa unionem precise inquantum sed esse racionem vel precise causatur per actum intellectus ergo si tamen racione est unitas terminorum quod est ibi terminat illa unitate relacio

Preterea omnis dependencia est ad independens et ad absolutum ut videtur quod divina inquantum talis non est ablata ergo natura non dependet ad personam inquantum persona sed non unitur personalitate nisi uniatur persone inquantum persona ergo non unitur persone nisi uniatur nec ad personam erit ablata quorum utrumque est inconveniens

3° articuli ex parte unionis quia omnis dependencia unius ad alterum est causati ad causam vel causati posterioris ad causatum prius quia maior videtur modus dependencie natura humana non dependet ad verbum ut causatum posterius ad causatum prius quia in principio erat verbum. prius creata sunt omnia nec dependet ad ipsum precise ut causatum ad causam quia si dependeret ad ipsum secundum causatum ad causam tunc illius dependencie est communis tribus personis ergo etc

Oppositum quod in 1° verbum caro factum est caro pro homine sumitur secundum beatum Augustinum Preterea principium affirmatum tanquam articulum fidei principaliter intelligo respicit tempora

Ad intelligendum de ista possibilitate tria sunt videnda Primo quod debeat intelligi per unitatem personalem 2° quomodo sit possibilis ex parte persone que assumpsit ita quod ex parte illius non inveniatur repugnancia 3° qualiter sit possibilis ex parte nature que assumitur ita quod ex parte eius non inveniatur repugnancia

De primo dico quod ista unio non dicit precise absolutum ad insuppositum quia utrumque absolutum intellecto manebit extremo non intelligitur precisa ratio unionis quia unio non intelligitur absque Sed ista racione sive absoluta unio extremo sui

in duobus cum non sit nichil saltem de relatione non autem quemlibet quod sit eiusdem rationis mutue extremo qualis est filii ad patrem non est habitudo eiusdem rationis in natura assumpta et persona assumente sed autem assumens nullam relationem realem ad naturam creatam de extra 30 primi libri. Quomodo autem ut natura assumpta haberet aliquam relationem ad personam assumentem vel intelligere posse propter istam unionem. Unio non est relatio specialis dependentie non eiusdem rationis mutue extremo realis in natura unita et non rationis et relatio disparantie nec ista relatio in natura assumpta est tantum rationis quia tunc ipsa unio non esset realis.

¶ Est ergo ista unio relatio disparantie realis in uno extremo cum in alio non sit concomitans vel saltem non realis et ita relatio ista est ordinis in uno extremo relatio non est autem ordinis creati ad deum quia illa est communis ad totam trinitatem nec creati posterioris ad creatum prius quia nullum non est ad creatum. Est ergo relatio ordinis sive dependentie alterius rationis ab omni dependentia et ordine creati ad deum et creati posterioris ad creatum prius quia illa utrobique est rationis in utroque extremo. Licet difficile sit intelligere aliquam dependentiam esse talem tamen illa potest persuaderi aliqualiter in exemplo et accidens enim ad substantiam sive ad subiectum duplicem habet habitudinem scilicet informantis ad informatum et hec relatio includit imperfectionem in illo informato quia perfectibile accidens habet ut ad subiectum ut potentialis natura vel a quo dependet non ut ab alio causa quia si habet subiectum propria habet ipsum propria materia et hoc est magis informat ipsum. Sic ergo distinguuntur iste due habitudines subiecti et accidentis ab invicem alia natura est ad subiectum subiectionis imperfectionis in ipso subiecto et posterior alia nullam imperfectionem necessario ponit in eo sed tantum prioritatem naturalem et sustentationem respectu accidentis.

¶ Consimilis est ista habitudo que est dependentie nature humane ad personam divinam que est extra quamlibet dependentiam creati ad deum et hoc et non habet propter propriam naturam sed personam inquirimus personam ita quod persona est entitas nature et persone alterius rationis ita omnis dependentia ad tale ens est alterius et alterius rationis.

¶ De persona dico quod si repugnet divine persone sic assumere aut terminare dependentiam nature humane aut hoc esset ratione qua est persona divina aut inquantum est hec persona non primo quia ista dependentia non infert aliquam repugnantiam nature divine vel persone quia nec compositionem nec potentialitatem nec limitationem non enim oportet quod terminans istam dependentiam sit nisi ad independens quecumque entitate talem qualis requiritur ad terminandum istam dependentiam nec secundo quia proprietas vel personalitas nec dependentia in persona divina quia non ... realiter respicit sed tantum terminat dependentiam nature humane assumpte ad eam relationem.

¶ Nec aliqua alia est repugnantia ex parte divine persone respectu huius puta quod hec persona habeat et non alia quia licet ratio communis nature prior respectu ad extra ut explicet causaliter vel terminative respectum sit communis tribus et ratio eius causalitas tribus continet tribus non tamen oportet quod iste respectus qui non sequitur entitatem quidditativam sed personalem sit communis tribus nam omnis entitas personalis independens potest sufficienter terminare illam dependentiam talis est entitas cuiuslibet persone et ut distinguitur ab alia ergo etc.

¶ Contra istud primo arguitur quia persona divina continet et includit virtualiter perfectionem cuiuslibet persone create ergo ratione nature create potest supplere vicem nature increate et persone create ad determinandum dependentiam nature create. Istud argumentum dupliciter deficit primo secundum eos qui sic arguunt quia ponunt rationem personalem non esse perfectionem simpliciter primo distinctione ... quaestione 3 ratio concedit infinitas perfectiones virtualiter et quasi esse de perfectione infinitas omnes quod sit perfectio simpliciter persona autem divina si continet rationem unius persone create per rationem

et infinitas et illa centitas p̄sol ei9
eet p̄fas simp' qi ipi negat ¶ p̄ptea
i p̄fca qui cia est inecenti diuina rē
ne incāte sed in p̄so diuina rē cāte per
sone vnio qua ad ad mag' qz ceñ
e alite infi' nō sic entis p̄ps lis Et
i centi exp̄ferac sua nō pt eē for-
mali ceñ actiu9 p̄pōe creāte ut sup
pleat nā vice nē cāte p̄po' qz tñ to
tinet vtu' g° nec mlto mag' p° ia pt
supple nām illa rō p̄solit' creāte ¶ Cū
nō est exp̄ferac enti' p̄solis qz ipa
cotineat vtu' aīaz p̄sonali' creata
Sed exlot qz ista entitas p̄solis est in
dependes et independes ma9 tīe pt
tīnare dependeāz alt'us adipm qz na-
tū est dīce talez tñ Ista aut depen
denā nata est dīe p̄sona p̄ido et no
naz g° p̄so diuina independus pt suffic'
detīnare talē dependēaz ne cāte ad
ipaz ¶ Secūs aliq̄ e diffi' qz i oz
ondē distīctōm nē creāte appolite cre
ata p° tñ i p̄pom triplex p° qz singutas
p̄cedit nā p̄sonalite dei g° pt influē
ad singla' sc adp̄9 nā rō influendo
adp̄soli' et ita pt p̄uenire iō ²° mg
nā sin' debet p̄sonal inse ne ipa p
sone inse s̄ ma° ¹° ³° qz i° qz est
vni9 gnis pt dīce mod alti9 gīs ut
pz de actiu' p̄te exndite inculcā g° sed
actiu pt dīe mod' p̄ce ut ibi app' i
pt sba dīe mo' actiul ei9 s. depēdes
s̄ hoc p̄ato expte nē huane q est sba
mte depen' ul vnio ia q sca est ¶ Ratio
aū qz q̄pto a' sut mag' diusa tāto mag'
sut ad inuice vnilia hac pz iducte
qz idiuidua eiusdē spēi sut inuice vni
lilia res diusoz gnm sut mag' vnilia
q a' eiusdē gnis ut pz de p̄sis et actiu'
Igit cu mai' diusa sut creat et icātia

qz nō vni9 gnis sc' qz ipa erat ma
xie vnilia qz vnu p̄ole est et al
tius Iste rones nō ouidut p̄pom
p° na qz ipa si valet p̄baret qz de9
poss' face nz sit manē et nō sinē
ul si sīur' do sing' hac poss' ead
manetez poss' face sing' a sing'
p̄cedit nī nali nā ut nā se ipam
ut sing' qz si negē naz posse fi'
sing' detīnata hac sing' et ipam
nō posse mane ul sub eadē singlate
mlto mag' sc' ibi de nā sing' et p̄solite
qz hec est vltia actualitas ei9 ¶ Itē
rō vide' p̄cac qz mod9 iste qui hē est
p̄pus vni9 gnis nō q alic' ali' alti9
gnis ¶ Secūd cū est isti p̄p9 ita est
cuilz ali9 mo9 possi' nc qz addu' de actiuite
separato cotludit p̄pom qz nē hz mo9 ut
p̄pus est p̄bē Sba cū p̄te est nalit
i. inecendo nō inclina' nali aptitue
ia nō sic a' actiue separat nc sba est
sīur' dependere ad p̄sona diuina qu et
actiu nali aptitue inclinē ad sbam et
nā ad p̄solitez p̄baz Et si adducat id
4° meth' v dīc qz dīra sbalis tz mod
qlit' Rñ° nō intellit i p̄hc demo
p̄po qlitati ut gnis s̄ intendit ibi
pone distinctōm q° volūt qlis et bui9
mod9 s̄ que dīcit dīt dīra sbalis qlis
i mod9 nō est p̄pus mod9 gnis qlit'
nc iste mod9 huiu9 nos qle conet a'ni
spēi qlit' lz est gen9 s̄ est tñ mag'
i9 q dīr quale inq̄d g° in p̄posito
oz ondē distīctōm nē cāte appolite
creata pa' ee q p̄ iō ¶ Itē rō nō
vide' cotlude' qz rata maior est
q p̄pt° p̄solitez i vno extremo et p̄p actu
alite mallē extīmo q nō vniuocat'
inuice cū sit p̄° diusa sed de p̄sis et
actiute q se hnt ad inuice sed p̄o

et actus ¶ Ista ro no concludit de iste
marie distantibus ubo et na crea
ta quia ubu no est actus for[mali]ter ne
creatione nec cons[equenter] na cuncta est for[mali]ter
ppo vel ulti quia tunc eius nali natu eet
ee unum ¶ Itaque pp illud articulum zm
oz vide quo se habeat id a.9o na in
tellectualis det p respondeo ad id a 9o
na tl est fin[it]a et i divid[itur] ut pz quia no
eadem formatur bltiate e indiuidua et pta
hic pslite creata quia f dam li. z. c.
y. Assumpsit naz maz mathamo
no tn p sotaz quia aut est illud pp[ri]m
quo na est psota duc videt[ur] vie
possibiles bna quia sit p p ad poitu
ma ult[imu]m id quia est na et indiuidua et
hec sed id poitud sit alit sed re[al]iter //
¶ Alia via est quia psona negone addita
ne sit p p[ri]mu poss pod aliquo mo
ppu-tu ei quia dam est in so lio de mdis
d. z. quia sicut e a[li]a realitas ppa q
na est hec. ult illa q na est na et
hoc no est for[mali]ter id ita quia ulc utq
istaz eet alia realitas q eet p t
ita neutra istaz eet for[mali]ter eadem ¶ S[ed]
via negatio[n]e reali[ter] poitiaz ee s[im]p[liciter]
et poit reale q est h ultiaz entitate
poitiua et ultra hac no esse il ne
gatione aliqua q dica[tu]r subsistens
in na intellectuali et p ¶ 9 p[ri]maz via
arguo p[ri]mo p[ri]mo quia tunc eet a[li]a entis
poita in na humana q eet inassumptibil
aubo p[ri]us que // Isti enim ultie enti
q addit pso ultra sing[ularita]tem repugnaret
contrarie creari sicut na crea[tu]r supposito quia
pz quia p est incrat[a] crea[tu]ra et i sibi
repugnaret contradicto assu[mi]. que videt[ur]
inco[n]venie[n]s quia tn f dam quia est mas-
sup[er]le est incrabile tn quia oio entis
potentia creatu[r] est eq in so obediali
v[e]l pone dine ¶ 2o quia sec[un]do q na que

ia assumpta est aubo careret ia entite
poitiua q tn pa[r]t q. ultra et actu[alite]r
et deb[ilit]a na tli ¶ Et si no videa[tu]r
hunc conceda diuina psonam aue ea ai
quia ista na no possit dimitti sicut quia quia
eet dato e alia realite qua nunc ha
f. psonalite. ul remanet no pso
quia tunc no eet p sui realite ia et iaz
nunc no ha quo oz denouo i ne di
misse dari ybo se[cun]d ¶ 3o quia ia na no
poss dimitti et ee psota quia talis
rea[li]tas no pt ee realis ne sicut
quid est in se nec pt committi py
depti[on]e in a[li]a na q no est eadem e
quid quia aut no committ aim realite
manet ide no pt ea commune per
y depti[on]e ¶ 2o se[cun]d quia na intellec[tu]alis poss
fi et inulla pso. pso nalit poss fi
et no subli[mi]ta realite p y depti[on]e. ergo
no pa[r]t nec rali nec for[mali]ter. et eadem et
m 2o c[onsequen]ter ne in q assu[m]it aubo no
eet nec ullo ea assume poss et
ea tuc no assume et tunc relinquer[et]
et. et tc no eet p alia psolite nec
creata nec increata ¶ 9 2az maz
vide[tu]r ee nulla pso quia ia ne non
poss poni il indepen[den]a q d adpaz
extrinseca f si illa sufficeret ad p
sonalitate ppriaz et quia sic no dependet
ad ea aia separata eet pso quia est
simpl ic e de tn. c. m ¶ Item
ad a[lia]ta videret ee c istud. q st
c id. quia ingeritu sit (con)stitutiua psis
ppietas hi. 1o d 29. nulla enim neo
pt e incrat[a] f tn p aff[ir]mado et i
eu dotac p[ri]us sit incratitas nulla pso
pt ee for[mali]ter pso p negationem ¶ Sed
argutud est ibi nulla neo pt ee
ppa a[li]cui sed p[ri]us f tn p a[liqu]az af
firmatio quia neo alta et libera

gn̄s est enti et nō enti g° ne°. ita
p q̄ p est p. nō est ꝑ̄ia isti ꝓ̄ōe
n̄ pona³ a^a aff° ꝑ̄ia isti ꝓ̄ne z
ita p̄° est ꝓ̄ō per affirmacō q̄ ne
gacō ¶ Item sc̄d arguitur est ingac de
indiuidua ne dici est imperfectois z io
nō ee id quo repugnat a^cui dici est
entitas ꝑuatiua s; positiua z cō sic
concludit q̄ ia entitas ꝑdonis i q̄ na
est i diuidua z indiuisa ꝗ̄ sic in ꝑfecto
ai° z dependet ad ꝑsonam extrinseca est
imperfectois g° nō dependet sed repugnare
tali dependencie nō nectio includit im=
ꝑfectionem q̄ tunc ipso diuina id concludit
nō repugnaret aut a^cui dependet ad ad
n̄ pars entitate positiuam ¶ Circa assertō
pt medium int^r illas duas vias nendo
tn̄ s^m bua alia entitate positiuam ee i na
intellectuali creata cui repugnet condicio
ꝯtraria ꝯtra^ce. a^a repugnante p°. q̄
na vi entitas positiua i na creata
q̄ nō sit possibilis dependere aduentu z ia
ꝯiuncta^l eo mō q̄ na d^z ꝯtrarie supposita
q̄ suppositum d^z ee ens in na puta thia
m^te d^z. z hac dualm^te d^s g° hō nc
tū s^m gccd est. q̄ ꝓ̄ō nego dependere
ad ꝑsonam extrinseca est ꝯpletiua forte
i tunc p^r rāte q̄ sic arguitur est q̄
id incomplete tunc aia separata eet ꝑsona
¶ Sed distinguendum est int^r dependenciam actuale
positiue z aptitudinale uocando aptitudinale q̄ sic
quatur eet depe eet i actu quo sic
sp aptu natur e ee inceunt° v^l sp eet
q^n eet depen n eet impeditum ¶ Ipso scz
loco ab^te, i a; ubi nō est impossibilitas
ex parte rei ul i possibilit^r actor z ia pos
sibilitas pt aliquem ee v^o ꝓ̄ō actiue s^i=
nalis nō tm̄ n̄alis ¶ Licet g° sola
ne° dependencia actualis nō sufficiat
ad ꝑsonam ne depeat z poss; poni in

na creata aduentu nulla est cum nal
entitas creata c repugnet ꝯdicioni
dependencie aduentu tm̄ ne° depen aptit
a possibili pt tocedi i na creata ꝑ̄ta
inse aduentu aliogn violent° ꝯsistet
in ꝓ̄ō creata g° supplic violent° ꝯsist
suspendi z i ne° s. nō dependencia
actualis s; aptitudinalis tal complet ronē
p° i na intellectuali z supposita in nu creata
nec tm̄ h^r independencia aptitudinalis ponit
repugnantia ad dependencia actuale
q̄ scz nō s^t aptitudo tal ne dependendi
c tm̄ aptitudo obediendi q̄ na ia e imper
fecta obediencia ad dependenciam ꝑfectionem agunt
siualt z qui da² 8 tal dependencia
ꝯstituit ꝑsonalitate ia ad quā dependet qm
aut nō datur inse ꝯstituitur ista ne° sic
sit° z nō aliquo positiuo addito ult entitate
posi na. q est h^s na ¶ Ex hac adarta
ꝯ illas vias deniue p; ad p^m ¶ Ad ad
quod ar^t q̄ ne° depe nō e ꝯiuncta^l
ꝯtra sicut deum sicut d . 23 . p li in
ꝯtrale q̄ ꝑtinet ad ronem ꝑsone excludit
2ce ꝯtrale ¶ Uz ꝯtrale ut q̄ z ꝯtrale
ut quo. na cum creata e ꝯtral ꝑsō
q̄ singular singulariter ꝑ mō singul^te n.
e ꝯtrale ut n sit illi^tū ut ceni diuina
Sed na creata nō est incomunicabil ꝑsona qn
supp^m sit h^z ipsa ꝯtinens naturam ul ens
q̄dne ꝑsō est icoicabil utroq; mō intellicō
p incoicabile negatiue ꝯtra^ms simpl^r s^i
ꝯtra^ms actual z aptitudinal nō aut intellcō
repugnantia scz utroq; mō ꝯtrari
Conuenit tunc nō indē ꝑsō ee diu^te
inde z creata q̄ i est ad sor^t incoicabile
ut cui repugnat utroq; mō ꝯtrari h^c
nō vnio nō inde ee q̄ nō h^z dispone
ꝑsō ¶ Ergo ille ꝯcepti ꝯmunica^l
q̄ int ꝯtrale actuale z aptitudinale bm^ta
est inde z creature ꝑsō diuine z cre=
ate ne° cum est bm^ta mltis qm id

affirmat necessario aptitudinis sed non qualitatis quo includit repugnantiam ad creari non est bona quia non conducit causatis et hoc modo concedo non esse ponenda mutationis Contra si creabile potest pertinet ad rationem ipsius perfectionis dicit negationem creabilis ad creationem non tamen actualis et aptitudinalis sed et non est ita repugnat ad affirmationem creabilis nunc erit perfectio ipso non divina 1a enim absolute 2m quod ad quod creatur repugnat secundum omnino creari Ex his patet quod ubi 1a ratio prius concludit ipsum dicit negationem non tamen sic prius enim divina non tamen licet non est creabilis actualiter et aptitudinaliter sed et licet repugnantiam ad creationem et ut quod et ut quo et repugnantiam tamen magis potest esse in potentia tamen positivam et ideo magis sequitur per tamen illa esse sicut ibi entitate sed prius causata non est sic creabilis et ideo non est sed ubi tale entitate problema Istud de imperfectione videtur potest Sed indicatur divinam non negat actus et non est aptitudinis et non quod requirit repugnantiam sed est infinita entitate simpliciter et vero in centro 2 est insufficientia magis vel alibi si est impossibile non venit ad aliud et in ordine vel virtualis et licet non sit bona ratio impossibile tamen distinguitur respondendo ad id cui inest et vero eius in ipso non possibile dependendi nulli creato quod non est aptitudinis inest tamen non possibile inest et quod actu dependet quod actu supponit non concomitantur aptitudo in natura et sit tamen ens impossibile obedientiali ad ipsum non actus inest cum sequitur non 2 non possibile non 3 non sola sufficit ad possibile vel ad potentiam inest sed ambe sit cum prius quod non potest vero in hoc Ideo 3m dico quod non potest dici ipsa quod non est creabilis intellectus ut quod et 1a non creata est ipsa per illa entitate positiva quod non est sic

quod repugnat creari intellectus ut quod vel potest intelligi ipsa ut increata ut quo et increatis non est prius per affirmationem Ideo 4m credo quod si dependentia repugnaret ad causatum repugnaret necessario per ad positivum sed nulli potest repugnare quia etiam omnis causatum non solum dependet ad increatum ut ad causam sed et potest dependere et hoc speciali dependentia Sed etiam illud tamen aliud est quod duo cum sit in entis absoluta nova quod sit ipsum fundamentum huius relationis nove sine dependentia et unionis ad ipsum in quod ipsa posita non posset esse non tamen relatio eius ad illud Ubi quod sic quod ad esse mutatio prius ad relationem et relationem quod si verbum dimittit illud natura absoluta assumpta relatio unionis non esset et per consequens absolutum novum esset nunc prius esset relatio Sed si assumeret naturam iam ipsa impetrario sic non oportet aliquod absolutum novum advenire ad hoc ut personaretur ambo sunt ergo tamen humanitatis esset relatio nova quod est in pluribus et personis non ut dimittit et ex parte conversio quia relatio non videtur esse nova nisi ad absolutum sit novum nullo extremo non novum illud in parte non humana assumpta non sit aliud ad absolutum novum quod est absolutum novum ergo pone Sed oppositum videtur probabilius quod id absolutum necesse esset unitum non in quod sit impossibile est ipsa unione esse et non esse ad illud ut ad ipsum in impossibile esset id absolutum quod est necessarium fundamentum unionis non esse unitum non et impossibile ubi nulla relatio entitas ista secundum Praeterea entitas absoluta quod esset ipsum fundamentum unionis ad illud aut esset actualis aut stabat non actualis quia natura stabat vere prius potest inesse sed de natura intellectualis magis est per accidens secundum quod potest relatio

vl' pri ut par ẽ actiue & i n'a hic
tidens est ppi ro pr̃tois illi⁹ & pons
nec illi⁹ vnioĩs. si fal no pt dari
q sit ãtes a'a alb'a q pt ee mp
cãta qr tuc a'a m' ul' fo'r ma'a pba
topõi eet my⁹ pquãte t' nã eet
eidẽ toĩs malio lpore eet & en
titas pbalis eadẽ tm me ul' fo'r ul'
pbe topãte pẽd q q ẽ uel dr pbõ
manet man'te & pba g' nã qñana
no posst dimitti ambo man'te i'a enti'te
abta Scd' i' mopp'm depsso n pg̃
pt dici q relo pt tpr scire ad
finit'u vnõ q fudamtu no pt pari
sn reloe i'a alsqz ydcoe qr fuda'tu no
pt ee sn tio istiy reloĩs nc i sn te
loc adtm adqui ee tres pr reloes tã'
mg'm cãta ad dimi mgy cãtar. tng
relo est ibi reali fundato sic pz. ex
d. i. p'lib' ahõ fundatu pt ee sn
reloe qr pt ee sn tio . ipo pato
& tio netio cõclude' i'a relo i q i'a
duo sil' pata sicl' netii ta reloĩs sn i.
alto exĩmo sn mbroqz ex'y ipsiltr
meq'o & alo Tro relo no pt cõg
netio sim'tu qr i'd no netio cõngi
tn nc hlt'ua illa adtm nc & fim'to
& tio pat; netio cõse' relo ambo
extimã ul' vnu p; dr' cõtn'a adue'to
exĩmo & postqz cõlz albu' mpo &
mtlo fuit pata mee et mi'o no
no vl' netii ponẽ ad albu'u nouu'm
alto exĩmo & dato q relo sit noua
Hr̃ no sequit multe reloes pri qit'
vni'res albi ad albu'u & i ẽni for' ppo
eet & in ppe eet ut corp orgñtu
separatu et nã sepata ul' si albu p
se eet & actus & pons & cõptas si d
noua simil' n'y albu'u est nouũ ẽ m
alto exĩmo p i'a relo exiget' sequit
& possit mee & no iee exĩmi pat;

Tertio adpbim cõtedo q no est mot⁹
m mud adrelom pr̃o ul' 2o sequit
& pons nc adrelom dẽgẽ reloĩs ut
ipe lo'r dereloe pr'u mñi pẽd no est
mu dereloe 3o dita i'a n' ẽ tm⁹
extinseci⁹ adueniens simi qns nego
sim'tu muisec⁹ pri cõpte'te ul' qlit'te
ul' pbam qui mtisec⁹ mst' no ab
soluta ncnte ul' po'to tio adque ẽ
relo a⁹ r'us qui no sic netio cõpe'
sim'ta mtisec⁹ & pato tio sut'r ex
tisec⁹ aduenientes & alsi forte pt'ri'nt
nec adqui reloĩs pntalis aut ia
pex finicta q dim extusec⁹ adueni'a
no pt respptia q est i'ci⁹s no est g'
mod adrelom noua q est dẽgẽ re
loĩs qr i'a no aduct' denouo n pp
nou'te albi malto exĩmo i'a eni pp
est ob pr̃o ul' 2o respptiuu pt sn
ee mu' adrespptiu extinseci⁹ aduen
ente alsqz nou'te alt⁹ albi Sio
m⁹ est ul' mtino dimo et mot⁹
qr 2m eu n'o phs'e dr q mad
ad no est mot⁹ dr q ppe ẽ mot⁹
adubi & tn ubi nã forma absta
dr' pz tn re'us mee' transpto alo
ro adlocu trasfibute & i re'us p
tinet admotũ pcto Sed cõta
prm' adpbim q insinit no est
cõpole ut pz cõa pte tõm est per
fetus Insinito ul' ẽ perfetus in
finitu. tn est vnm le. i. potust deli
nare dependiãs alti⁹ adipm &
tu addr' i q infinito no pt si' ad
dico g'o nc vnio Ppo q infinitu
no lz mse cõpacqz eiis for't pvtu'r
ul' enti'r & i ulbu comio g'o no lz m
se nam lqudua i pt ẽ addi h' c est
q for't tt nã depe' at adulbu ut
a' est mulbo enti'r ul' vtu'r no de
pendz sic ad ulbu qr sic no lz enti'te

dependente ¶ Ad 2m conce proportio i. dellata altitudo no contiua qr dr
ex dupli ad dimidiu nec quati ad
quatu. sed qlis dr sbdr passi ad
actiu et eo actiu ad passiuu vel actiu
ad potem na aut equana possi est
depend vel dine pr depen aut
spalr et ia dependencia ensuppus proportio
ad talem vnione ¶ Ad 3m dico q
tui no qr diuisa i. nullo genera io
sunt mg possibilia na hic mo diuse ge sunt
mag diuisa q gnia s qr null est
repugnancia lez inutet iaut qlibet re
pugnanti no est null q in null vel in
pauc dunt na g dina et equana
lez sit mag diuisa q gnu no tn ma-
g repugna ex suppositis et albedo
mag sunt diuisa qua albu et nigz
et tn sificis pot ee alba et a nu no pt
ee nigru vel eo for. proportio eoz repug
nancia similes ¶ Ad em dico q in
carnacio acciom terminatur a pa
ex est actio tufiens s ia passio no
sign perfecor q est incarnati proprie loqo
s3 psio q e vnit vel assump nam
ia actio ut tufit tmin tufit inam
equana et no intellio io illud qd
terminet b exptc nec equane est
passio et ys for et grama recipienti
nec singni passioz et actois incarnte
tn valit ft illa passio ina vinta
q signi mag proprie propior q e vnti
vel assum et ecdo q na assumpta
pati et est infio ¶ Ad id spale ex
pte n assumpte dico q no eadem e na
equana pse exns et pi psolite cata
qr dimisit mz articulo q no est p
bilite ao padio pse at existit ex
na pam et cata lido desyra exda
ne ¶ Ad pz proportio istiy assumpti tn

dr q is exna est pse exna conceo
s q pse existe distigui d ince
q quect acciti s ea assum pse exna
ina intellctuali e psolitas. nego ut
accipiendo pse ut plus ut si distingui
d ince aly pse ex ad psolite requir
ultia solido sn nec depen actual
vel aptitu ad ppom altig nec no a
ee q pse existit pso in ut distigui
d actu oz pse existe 2o na ¶ Ad
2az proportio pz q na cata est s a
poitio no cad for enti nec qr
repug addidi no queit nec cate
n p ad poitn no sit a ult illa
entite sing oz pone a az entite
poitiaz psoth ¶ Ad ad qui dicet pas
tn diffic ratione ab ceri hdrt q se
id actu s a a distictio pdua est
ne a alia proportio psolis ut pz d 2
pr li si tn pond pim adhoc poss
tulli adactio id psallam ampliud
tr d 23 pi li. de p mo ab th ¶ Ad
ad dci io incbo q reus no tnat depen az
nec alite et q p dina i pm tnatia
e tnat dependz nec creatu ad ipm
et hoc indupa gne re effi et forlis
pim declat sic qr vbu assumit i. adse
sunt no sit a p 4 et qr itarnai
est spali illabi et illabi ptinet ad
cam efficiete et qr vbu est po q na
pris et ido pt hic proportio eprtcom fit
illa q est oio toti tnti ¶ 2m declar
sic qr s hoc est ca forlis s q for
tnat. tnat aut iqnitu p rela
i q proprietas illa est ro tnandi no
go dz itelligi q sit ca forlis q sit ps
opoti. nec ca forlis strueiens opom
nz ca exns qr hoc e oue toti tnti
sed est ca forlis for tnas qo est
dns form spalit intuallo illi q est

mit' nam bonitat et ipsum ut term //
9 hac q deppa effia ubi s. q ia
effia no sit qis tati termi duo auc-
tes qs adducit mgr intra q to
trinitas celi opata est incarnacio //
¶ Si dicas q as mo9 spalis agedi pp
spie de3 sustere. naz aio mo ao quo
qr ul spe sumd dum sustentac caz
¶ q9 in actus adex no est distico ter
p uz inagendo ro qms obgicz s. q na
pso agit ase ra no a se s alio.
¶ Sed ia distico no est ro q a ap
dicit assumne nam hianam et pie
nam et aa no q2 et si pr incarnare
et trinitas illa ricitcom efficiet eet
ista distictio i mo agendi adex q pr
agit ase filius no ase s mo // postea
uenus plis no pt ee ppa ro agendi
adex ut pz p9 lio d. 14. et 15. d
de dono et d 28. deucibo ¶ postea
suppom cand no agit rer ne tum9 z
q2 s eos nd pcedt nar suppom no
sit actum agens go n c id. q supplz
uice suppti cati inqny tale est ages
rer ne ¶ cex 2o dc3 defor ui abusia
locuto su inppa defor su decd sunt
¶ ceza s ppm pt etti9 inqny pt eet
ed forlis filii. s. inqrm pt trinat
relom filii adpicin ¶ cex et i addi de
supp q hz rom toti9 go et rom for
q2 for est tom ex9 incthce and est
s et qua illa pm pz exdcis q2 p
illam addit entite altid ult nam
singte et i uec suppm inqr sd ue p in
na intellii et pquz no est tom rer
ne singi9 ¶ 2 po n b3. ro em tom
est for q2 qlz ps est. q. polis rer
pfronis toti9 inppato ubid no est pole
rer pe q. opate b3 et hoc tam de-
liet ee pt daim qcedt nam opata
de ubiu hac no est dep alite supta
s entite pfolez copata ad nam i

s debet qcedi q ubiu icar tu eet ut
for no aut ut ea forlis Si em
alite osidz entis suppti. et ne rer
entibus tuiq9 cate. entis ppa suppti
no est forlis rer nr s mag inlis //
¶ cex go addu pro deo assumne est
adse sume ue sume ut not alite
actom ccnlit est toti9 tri. alipp
ed distictoe pur iaz q cose ordine
s adse not tm actoe ut trinar
adre um ubi ¶ Sr q dr de illabi
ro si accipiar illabi pacis qdicoe
efficacis siu pdu sin cosituatis to t
initas eodo illabi i ne. s si accipi-
atur p itimite aa qlis e suppti ad
nam q depende adipm hac mo som
ubiu illabi q2 trinat depenciaz iquie
s isto illabi no est a effia s omo
pleritas atum9 rons ¶ cex et ad di
q ubiu est pso opana pis bm e q
agit ali q pt qny addistictam q
cosequ arguine s. ase et no ase s
ali ao pp q di pt ceme pubu et
no eq9. Sed p illa distictom no est
pso q hac ino agat ut incarna et
aa q sic no agit ut no icarita //
¶ Adu am go pule dico q si p dia
est alta alitu trinat depenciaz iquie
Si aut relo. et relm iqintu tale no
possit trinare depenciaz tati adcaz
pt tm trinare depencias q est altius
rons iaz. s. que e adsuppm inqny
suppny d adtrinand iaz depencias
sufficit qcz entis q pt ee ppa suppati
et tl po q entis podua ¶ Adultim
q ista ppo est fa. s. q oe depena
e tati adeam ul adcatu p9 ¶ est
em aa depena altius rois alia
q no est ad ad inqny lz qdite s
inqny q ul ens subsistere ul suppm
tl est ista dependencia

Secundo quero utrum 3 persone possint as
sumere eandem naturam numero / quod sic quia
sicut natura angelica assumatur ab alia persona
est assumptibilis a quibuslibet diffinitum agat ergo
omnes in eodem instanti ad assumptionem eius
Aut ergo assumitur ab omnibus et habetur propositum
aut a nulla quod est contra / si agat ad
assumptionem eius quamvis possint aut ab alia vero
per sola quod est contra. quia non est maior
ratio quare ab una assumatur quam ab alia
cum quelibet equaliter agat ad hoc ¶ Item
an assumptionem huius nec aliquo una fit
assumptibilis aperte ergo. et non potest convenire quia
plures sunt assumptibiles perfectior quod sunt in persona
absolute ad personam patris iam autem non connotat
tuat assumptio ad personam filii quia
personalitas filii non est eiusdem rationis cum
personalitate patris at si sunt eiusdem rationis
non tamen esset eadem persona absolute ad personalitatem
patris et filii sicut nec persone ad quas sunt
... ergo perfectior quod una reducitur ad actum
non reducitur alia ¶ Item natura existens in ubi
... inclinacio ad suum suppositum quia illa
est de natura ergo sed inclinacio ad quamlibet
patet suppositum habere ipsi supposito tale
est persona patris ergo cum hoc quod potest
assilio stat personalitas eius ut patet aperte
¶ Item idem actus potest esse in duobus subiectis ergo
eadem natura in duobus suppositis quia patet
quia habitudo actus ad subiectum est similima
isti dependencie ut patet quia est in quodam patere
pro auctore simul possunt esse corpus gloriosum
et non gloriosum ergo sed ubi vel quia ubi est
actus ... quod aliud sit ubi vel potest
quia est idem locus. unus locus sed una ...
... actiam ergo 8 connectet una
... passiva quod est ... ¶ Contra augustinus
de incarnacione ubi c. a. tamen eius
dem ... et 9 plures persone eandem
... assumere nequeunt ¶ Item multiplicato
supposito creato multiplicatur et natura ergo sic et in
increato quia patet quia increatum supposita habere
suppositi creati ergo in distinguitur sicut creatum
distinguitur ¶ Item quod convenit creatum ut distin
guitur ab alia natura potest inesse alii. sed increa
nata convenit filio ut distinguitur a patre ergo
non potest competere patri vero patet quia convenit ei secundum
proprietatem eius secundum quam distinguitur ¶ Item dicitur
quod quia plus potest esse sub potiori ...
... et ... potest manere ... indistinc
tum sine distinctione creata potentius potest autem
esse sub singulariter sub individuis in natura creata
quam in persona quod apparet quia ubi assumpsit
naturam athomam non tamen personatam ita potest ma
nere eadem natura in ... ... pluribus personalitate
relationis extrinsece relationibus illius ¶ Item distinctio
relationis non est cum suppositum distinguitur ab alia
sicut patet inductive ergo cum distinctio duarum per
sonarum sit realis non oportet quod eadem natura ab alia dis
tinguitur potest autem assumi ab illis patet ergo.
est possibilitas ad assumendum naturam sine distinctione
nature ¶ Item dicitur ... quod sed ... eadem potest esse
in diversis ... corporis et idem corpus in aliquo
in diversis locis vero potest una natura simul esse in
duobus suppositis quia ... extrinseca illi
nature et non eadem ¶ Contra hoc obicitur sic. quia
... dicitur esse infinita ... quod
ipsa eadem potest esse in multis personis ergo ista
natura esset infinita si posset esse in pluribus
personis patet quia quod ... possit esse in dua
bus potest ... et in infinitis si ... sic
posset habere plures personalitates ... p
... ergo posset habere ... creata et increata
vel plures creatas quia non magis repug
nat esse sibi personalitas creata et increata
in una natura quam due ...
... utrique supplet ... creature //
[illegible] per illam ... quod ...
est ... et ...
quod sit infinita non autem ... quod
est in multis ... sic ista autem natura as
sumpta non esset eadem in tribus personis

sed adiectitia licet sit cet meis Ad 2m dicitur na dei fundat 3 relacoes et 3 proles pprietates. et eulsar secundum eius infinitas. Iam aut na adiectiva no fundaret cas. Contra istud obicitur quia sicut sbalis que sbaliter psidet plad suppo. cet plad actus illi tam ita ans actus eius quod actus proficet eadem suppi cet actus illud corporis cum est illata adpsiciat ples ptes sbales ita sti eius est actus illius acu ptaid corpus g. sed eccrita dena quia est cen na tm supp 2le infita. quia na cenlis eo ita ut quia na cet istita licet na adiectiva pluribus suppositis. Confirmatur istud quia ita impossibile bi ce uni actus ex indiuiduis suppositis sic una sbalem formam ex indiuiduis materiis g. si nulas secundum infinitas. ergo actus est simul. Cuius prz quia ancadegit pso sbs sic forma in et mag quia contrarie cu eo. Secundo probatur patet et volunt quod pt fundat duas relaces et alterius rois et tamen est finita. Sed ide albu unitas scilicet et ide pt unitas plenitas sed infinitas et eadem na unitas persone tantas vino infinitas quia no mag repugnat infinite quam due et tam in sitas sed. Dicendum tamen dici pt dis. tinguendo quod aut pt intelligi supmis tmis istius unionis ex ipa secundum subsistens quas tbus. Ad primum. Tercio pt ce quia pp tmis istius unionis sunt 3 psone. quia no videtur quod bene na possit sit assmu a. zbis quia rem dependenda cendi unu dependens ptasp no dependet nisi eenlit vnius et una pso tolit tnat ea go no pt ide dependes tm ad aplos ttes ptes tnari a ar. Pro dependens tati adtam quia imple est ide tatu que ples toles tate meodem quod tendi aliquibus dependebat. seqr cum tuc quod cend dependet ab io ut a ea quo no exin te no imus cet. Et cum licet ap

toli ea esset et tu Hoc b a suffi ef ficet ipam quocumque a etiusp alias no cet ea eius tolis g. effectue cet ab a. b. no existe et ita no dependet a. b. Confirmatur quia ac. & a. sit b. ptet eius ea tolis go si a. sit ea tolis b. Sed utrumque e ea tolis et neutrum in bis torbus dependentis et quod no sunt cantoz adeas quod cu dependentia ariuy sunt tolite tinata ad ad ipa no pt dependentia dependentia eiusdem reis ad ad. Confirmatur hic & activite tev plura sbalia sbalia pt. Ber quia cipius pluritas creata toliter tnabet ipam et ista state no possit sit ce ma. Sed causa sit incata no mag cu tnat iam et dependentis eius pli tas tuituis psone dnc ip tnare inse g. et. Obicitur contra ista quia no dubium quin ples relaciones eiusdem tolis ce meodem sbs sic si ide albu plurius albis sit sile g. sic impossibile no est rones plurius dependentis eiusdem reis ide alteri dependens adples pts. Circa si pron dependencie alterius reis mag habet quantum. Secundo quod sicut no ois relo bin relo e eadem finito lez aliquis sit tale quod pz est rone infinito adtm sed quo imple e finite ce ao ind. sicut dicitur est d. in primo lib. Circa relacionibus tantis ad dicitur in h. bine relo repugnat & quod ples eiusdem rois sit reside sed aquibus spalibus relonibus repugnat sm dependentis cenibus talis cum si una est adtm tolite tinatem no relinquit siuriu depe dens dependencia sit ad quiuis ad quia tue no cet dependentia tinata. Et intelligatur ao quod pz tins unionis sit ipa pnu ppe subsistes vel ple quod una na assumatur actus quod intete una ce existe intelligitur una al possit ce intbus torbus si una sufficiens ing est cet reis. Circa aut ipa cen

pse exns poss ee tm9 pri9 binois
istis br qr ipa nm ee ls appo
s est pus nalit q sit inpa pso
et dat ee psone ¶ est enim dr hc
et pse alitio licet no ichat br aut
q ichatas no sit ppa io trinandi
neco sed s subsistencia sing s tuc
tl na no eet s spl te dina s ppa
il mete qr no pro bire pe ¶ ad
auta pnlia adpm q si os ts age
ret s blim po sue ad assupcom
illi9 ne no posset age ut ti tm
assuptdum s ad assupcom ei9 ab
alia vna q tnaret i q licet ts
agat bna tu tnat ea et cu qr
aq assume dco q ad illa ad qua
est binit ea et si dicas q pnt sit
age quel p ad binenda ea nego
qr ipossibile est ea tole depende
depena ei9 tois ad ples ¶ ad plu-
res psos ow sit nata tnari ad va
et ad ino pt lia no pnt sio pro age
¶ ad 2am dico q si vna pso obe lis
e pna qua pt biri tli9 qe est
eius tm distictu ia vna reduc
ta est ad actu pbar q ubu cam
pistentat ¶ si aut sic 3 po pced
q pbar q vna reducta est ad actu
no reducta al et pt reduci ista aa
s no cu actu alti9 pi p ippos
sibilte actum ¶ si po ad alte
no pt reduci ad actu tu mis dnie
et ita na no pta aulo si dind-
tet aliro poss assu abia pso
s scate actuli assuptoe aulo lz
sit ipo assupca ap ie no pt
tn ista so ad actu reduci p i9
pspte i9 act9 ad istu ¶ ad 3m nego
assuptu de actiite et passiue p s
¶ ad pm 3 dico q sut 2o v et tn ab

vno loco etnstrte et cu dic q vni9
loci est vna etnstpco actia dco
q si loci sit aq alitu fort i quo
fuda no acto s relo ia q signifi
p modu actois ut etnstpo acto due
etnstpes pnt sinui i eod alto ad
duo cor etnstpta ul vnu ad duas
etnstpces passiuas q dnr b ¶ si aut
loci dicat sicclit tm ad locatu mlit
sintu mgr fuda iste re us tuc vni9
loci est p bin te mlis s duc locatos
fort et utrq mo contint etnducs s
actia et passia ¶ ad pm mopp m
pt dici q dug lor si p9 tm9 bin
ois sit p quo nuc no est assup
ta qr sic ts ppoe no pnt eande
nam assume ¶ ad a q de qu supp m
rcatu est pm et prius tm9 bino
no aut q mediat9 qr tuc na as-
sumpta vna pt ee sinl p vn te ne
illi9 cui vni pso nc ne assumpte mp
et mete queit ee m3 l9 s tm pi9
nam ifinita cu comt ¶ et si hic
argua so au q pbas opinom q acc
exns inplibus e illi tu so sola exns
inplib9 est illita ¶ dici pt q hoc
om est qr actus dat aliqne actu
sicilem ill quor est acc ia aut
na assumpta si vnia centie nm
actu dat pus nc cen s tm depen
det ad cent ut ad vnu tm s m au
ut sic actit ee mlib9 sic ino acc
ento depedz depena cati ad eam
adtu psos ut sic binu pna nc
p i as depen cati ad tres ps po
catu illitu qr nm ee det cause s
roe bin9 ¶ simi po ad catu illitu
si det actu id yo a m de illi nc
actitu gelud i qr s dat actu ei
racio no est imppecto ui i raco mltu

valet q̄ pma opiōne sꝫ lꝫ solū ibi
sic q̄ licet sit cōī respōsiōne i dicta
ad q̄m dr̄ q tūc nō cōrret filio substā
tiale nam inq̄m distīguit ap̄ire sꝫ
inq̄m ē dō dr̄ cōns ¶ Ad 2m pp̄
opiōe licet indiuiduū possit eē p9
pitoē nō tn̄ sē q indiuiduū possꝫ eē
eadē et vna q̄ plib9 psi̲b9 creat
tn̄ qꝫ indiuiduū est plōr nālit n̄ pt
cōpacꝫ p9 mane indistinctū cū distīc
tiōe tamen ꝑ pīor̄ max̄ qd dis
tīcta p̄dicit̄ cōcludit īpōn adē
repugnare si sit idē ¶ Ad 3m q distinc
tiō rela̲ ⁊ si nō causet distīctōm
abl̄i fundat relōm pt tn̄ eadē dis
tīctōm abl̄i pcept̄ nāe relōm ⁊ d̄
pcedeȓ alia q distīcta pōr suffīcit
ad eandē distīctōm pōtiōr ī a aut nā
abte nō pōt relōes sꝫ subiect īo
p eos distīguere ¶ Ex̄ dēa aīa indi
uīs ptib9 corpis ⁊ bīo cōr nō pūt
adppām q nō cōti i ad īpossibile
ae īpōrti ul cōr locato sic q̄
includit ¶ Ad pmū incluīd solūc
ar q̄ cū adquā vnītē eet assūp
m i incluīo nō ad bnītē nēc q tūc
eet eadē nā assūpta cū assūmīte
n̄ ad vnītē p̄ q pꝫ nō ē thig istig
vniōs q pō n̄ cēn̄ g̊ adultīd bnītē
est assūpta ¶ dō q eet ad vnītē
nō rdcpt̄ n̄ cōpōnis sꝫ vniōis nē
istig ad ias ⁊ ista bnīo eet spālis dē
pen̄ nē adnāz filis illi q̄ nūc est
n̄ adpōm cū g̊ dic̄ si eet adbnīte
nē g̊ eet vna nā assūmēs et assūp
ta dō q nō est cōrad q̄ sit adbnītē
nē sꝫ tn̄ i est bnīo adnām ul ad
bnītē vniōis nē cū nā q cū dr̄
bnītas nē i acci vnītas exī tōpō
tūms pvnītē rdcpti ul cōpōnis nēc
ē est ibi nō sic aūt acci bnītas

cū dr̄ ad assūpt īmpvnītē p̄ q ibi
ex bnītē cōsecūcōs acci bnīs p vnītē
vniōis nō sē g̊ cōsequit cōnā g̊ vnītē
inbnītē nē ⁊ g̊ vnī ī vnītē lꝫ cū
idē signt cūs ⁊ ams exīi cōsecucōs
bnīt cū ly p̄ bn̄ ē cōnā nō tenet
q a sit nam eē tm̄ bnīt sꝫ cūs
signt bnītē rdcpt ul nē adnām ul
ppōē ad ppōnā ul cōpōm exnā ⁊ nā
bn̄ ppō tāca inbnā cumpti te vna
est lꝫ vꝫ q vnī adbnītate ul inbnītē
ppō bnī ad vnitate ul ī vnītē nē n̄
est dīfficultas realit sꝫ tn̄ cōnati tn̄ īnīe
n̄ vnītas ppō nō cōra forte nē as
sūpte sꝫ tn̄ ut thiq depēn ¶ Mot n̄
bnītas nē cōra fortit nē assūpte
n̄ ⁊ ex psona assūpte ⁊ n̄ psona
assūpta sit 3m cōpōdtū pō n̄ exū
⁊ nā sꝫ tn̄ mody lodi est aliq ddo
bnītē nē ⁊ bnītē p̄ inpō nō nōt
n̄ bnīone adp psona ut adthm

Utrū vna ppō possꝫ assūmē
plēs nās q nō q aut eet
vnq dō aut plēs nō vnq q nō vna
nā nō plēs q nō pla suppō p̄
cōnā p̄ p oppōm q tē psone sūt
vnq dōq ¶ I p̄ pthoc q bne plēs
stias est vnq saens pt vnī tem
suppti p̄ nā lꝫ inacōm ⁊ vnītē
assūpto q nā nec alsteta abū
dīdūs nō miat g̊ si vnū supp̄m
et vna nā ¶ 9a nā pt assūpta
nō assūpta ego ⁊ mō pt pōcōnē
q n̄ pō altius nē est reducta
adactū pl̄or q ī a nā est assūp
ta n̄ tēo expte ubi assūmēdi
tt illa nam adeqtam s īnōe
tīnati dependit ad tīnās rdpen
dens q bnīt ⁊ si vnū cata nō
possit tōt dependē ad plēs eās
tales tn̄ lꝫ pt vna cā tolit tīnāe

dependentia multorum causatorum quo ergo ¶ Ergo
cum aliqua non possit habere dependentiam istius
rationis sicut iam non est et sic patet quod non
est repugnantia ex parte nature ¶ Deinde
dependentia unius nature non repugnat de-
pendentie alterius nature nec ex parte ubi de
repugnantia quod per hoc non primum in
eo non plures unius relationis vel
nulla relationis rationis · sed tamen quod ipsa tenet
plures relationes creatas ergo aut non est
impossibile sicut tamen [illegible] omnes rela
tiones reales causatas illud ergo est im
possibile vel impossibile assumptionis al
terius nature et ista non [illegible] limita
¶ Ad primum autem principale dico quod non esset unus
homo nec plures et quod unum et multa
sunt opposita immediate dicta de ente sicut
actus et potentia sed habet ens quod est habet unum
vel aliud est immediate unum ut sic est
homo necesse est ut sit unus homo vel plures
aliter non esset homo [illegible] et habet primum
et non unum quod contra contradictionem includit
idem et non unum idem est multum
non ¶ Aliter dico quod esset unus homo
[illegible] suppositi [illegible] unus sciens licet sciret
plures scientias ¶ Sed contra habet est quod te
[illegible] plurificatur suppositum [illegible] plurificatur tota
[illegible] et ita plures personae divinae erunt
plures dii ¶ [illegible] dico quod non sit [illegible]
est [illegible] patet quod pater et filius sunt
unus spirator non tamen unus spiratus sed duo
spirantes [illegible] ¶ Contra [illegible] est
esse personam ergo esse plures homines et esse plures
personas [illegible] patet quod sicut finite infi
nite ita plures infinite plures ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ad dico quod singularitas [illegible]
[illegible] suppositi ita patet pluralitas nature
stare in eodem supposito

Utrum suppositum creatum possit susten-
tare compositam aliam naturam causatam
quam illam quam habet quod sic quia maior est
proportio istius non causate ad suppositum causatum
quam ad suppositum increatum tamen quod utrum
quod finitum vel alterum est finitum alterum
infinitum tamen quod habet potest alia et ita
similis illi [illegible] quae nata est esse huius
nature [illegible] divina est vera ergo sicut [illegible] divina
vera potest sustentare aliam naturam et qua
[illegible] vel multas naturas causatas ita multo
magis hec ¶ [illegible] omnem perfectionem limitatam
potest [illegible] causate quae non repugnat [illegible]
[illegible] suppositum unius nature posse sustentare aliam
naturam creata non patet infinite modo
ergo nec repugnat ¶ [illegible] patet quod illud
suppositum est non finita et finitum
additum finito non facit infinitum [illegible]
[illegible] continet infinita in non limita
ergo perfectio [illegible] continet perfectionem non
infinitam ergo potest supplere vicem suppositi
[illegible] ¶ [illegible] non creata et suppositum
creatum sicut ad esse [illegible] et neutrum
excedat alterum ergo sicut non non potest
esse eadem tamen suppositorum [illegible]
¶ [illegible] sustentare naturam potest esse duplex
[illegible] effective vel formaliter et [illegible]
[illegible] sustentat naturam quando
modo [illegible] sustentatur / [illegible] solum
illud sustentat [illegible]
[illegible] ergo suppositum causatum non potest sus
tentare aliam naturam [illegible] quod non alia
[illegible] tamen ipsa non est [illegible]
[illegible] tamen [illegible] quod aliter esset [illegible] sub
[illegible] suppositi sicut [illegible] obedientia in
causata [illegible] efficiens [illegible] efficit non
aliam potentiam activam ¶ [illegible] dico quod
non potest sustentare quod non est illimitatum
suppositum et ideo non continet [illegible] perfectionem
alterius suppositi creati ¶ Continue cum
[illegible] perfectionem alterius suppositi
creati non convenit in multo quod licet
unum finitum sit [illegible] alio non

tn vnu cotinet tota pfectom alti9
qz encia creata ceulut tn videnr
distingui p negom qz infius defiat
a suppiori ¶ Postea depen tmnare tati
adeam est maior pfccois qua illa
qz 9ra deo illa pt su illi nc ei9 compe
te cate ut pbe rev actus 1o ¶ Sed
ra to pcedns no vi coclude qz vm
no est infinitu s com fue pli p
qua tn fustentat nam assupta
g9 no requi ifinitas vel illi ma
suppto qc sustetat assuptio pz qz
tur ali pfcio ifita fin t dc cet piu
q est infilio ¶ Alia ro appo q seq
de9 pt illabi creae illapsu genele
g t illo illapsu spali ¶ Sed ia ro no
coclud qz gnalis illapsu9 includit inse
pimte effic cae i illa no sic aut
suste nc a suppto pz incx qud. sic
susten mat est fil actus vz aslio
qz t si sbm sustentet fom actus non
tn pimte effic rev ei9 nc a az calite
ing ptise sustetat illud ¶ Pt q9 d
q vel nc qcate no sut vm lez mead
suppto nl alta sit actus z alta pto z
tuc no remanz utrqz na inse cosusa
td reliq q tn ptinet ad illa vnione
q no fa suppti assupt ita rema
neat inse no cosusa s alti gpo ta
fic si nc exnec no ceet vel oz q
suppm cui fit ia vnio sit simpl in
depends qz ia independua no tina
ad vnu suppom mete alto s no est
ordo eculis m ia depena qt est m
ordie tati adeam ¶ Vel pt dici 3o
q oes nc 2les cate sut simpl in
gpsles meod suppto i q si alta illae
cet nalis illi suppto z ppe chet illi
z pgnd nec ppe nec pactus petit
ei reliq mete no sic aut sut mgpsles
nc due cate si gpenc adsuppm dund

tm ambo sut acules z aduc qz
neut 9a ei ppe ¶ Sed pm illoz sz
q oes nc cate cosituunt 3m vnite
i 3m dissiple e pue ¶ 2m ¶ q tinas
depen ista sic optcat ee indepe
dus no vi vm qz depen az alia
tinat ad ut sbm depen az actus
qz tn no est omo independes ¶ 3m
no vid ple qz si sic fin l repugn
naz car meadi suppto i no vid
posse eide copete sit pactus sict
nc sit ppe ¶ Sic em no pt ee ide
ppe alb z ppe nigz ita nc pactus
album et actus nigru ¶ Sicut n. cu9
idem color pt ee alb9 z nig sed nec
idem cor9 pt ee sit album z nigrud
qz q fin t expe sit ee repugnat in
quoli repugnat ee sit ¶ Si g9 nlla
incia ro impossit qz suppom catu
no possit sustentae nam s exnec
do tn efficate illa depen az ina sic
vnita et sustenta insuppto alt nc
no vid hoc. cepones impossi li abs
qz od tene ¶ Ad pm cum dco q
gpeure conveniencie no sc ad illa vm
one s gpoure nc depen z suppo
indepen qt fuite no est ina cata
z suppto creato s inte nam cata z
supp icreato ¶ Et ad cosinac
de alte ins creata dco q absoluto
no fact suste oz s tn q ipa p sit
independes nata no ee actus vel
po rev alti vni gao no ee hic
¶ Ad ad dco q et si utruqz oppo e
sit limitu no tn pnt ambo simul
ee meadlez s no exclu at meis
fon illimi ne pot tn i oppossite i si
na ppe exns insuppto repugnz ali
q sic i pactus ia dno no pnt sil
fi p i oppsibte eoz no tn p hoc
q sut illita ¶ Ad 3m dco q no

ome fi^mus cotinet pfcom isidus
Si tn tenea a^a ps ¶ Ad a^m inapp^m
dica pt q no est i ita prisa ppore
qm suppo^m ceeatu posset tinac
dependitca altius ne na tn no pt =
sit dependet adpka sppta tka^a qz
ulti est dependen tae 4 cati lz
ana ia posst tkate dependeas multoz
catoz no tn plcs tae meod gnic
4 ordine tae put tinae depen az
bm9 cati qz plitas pfoz ar lt plitaz
pptoz no aue co
Ano depossi te incarnacois mod
4 inspali / qro de fco f. de fio
fari incarnaco ¶ Ubriu farlis to
tinadi bnione nc quanc adulbu
sit ciy ppas relaua q no ordo
2^e. p^o qz u^a ppetas psolis ß cen.
tn qz pilla tom gt uelbo tinac
bnione pq gt 8 gtinc pfcom suppti
creati 4 pq u geita est inpsfia obea
4 po obedie adv ¶ Ille eni assign
ee roes posst incarnacois expte
assumet 4 ne assupte ß ia gne nt
ubo pcen az no pa az tom psolez
q no est fortt infinita qz ppta sper
solis ne cotinet forlit pfeccom ois
suppti n^c est po obe^e meata adipm
ß respicit oppom facit q no est
ppetas psolis ß cenle ¶ p^a assu-
nies gtat ee ne assupte ß ee
inois est cenle g^o ad cenle q prise
est ratio cendi est ratio gtandi ne
quanc dependeaz adilbu ¶ 2° q
no ppetas uerbi re ua qz eo ibum
farlit tkat bnione si pso est fm9
tiny bnion quo bbu farlit est q
pso ¶ Sed no ppete relata est ¶ Ite
p pains qz gstituc pad altiy gis
gz 4 hc t ppetas rela no tinat
net est q^e p ptur pillas roes q

adducte sut & 26. p^o li popioe ia
qr i ¶ Cont bna pso assuit et no
alia g^a pq quo est q^e p disticta
4 detinata sed q tn est ppetas rela
p aug9 de p^o ppt sti bolens spm sem
ee de filio cuguit pdicone / aut est
depn aut de ecu pr ¶ Si p^o d^2 bct
ppam qz n^l gct n pp tas suppti ut
gie ecu ¶ Si dio est iuncta 4 disting te
bnd mebrw insat ad g^o si no se
sile fallam gnt ¶ Si dicat q phoc
q est de uno dd intelligat q q est
gue de tribus psois puta bispuatium
q fuit ppetas alita tpe suo sicut
quidi ei doctores 4 i pill de relac
intelligit ipe q q est ppu pris sh
relam sui alitud 4 ita si pona ptas
alita intell pid mebrw de ecu pr
spm sem spirac de alito pls pr si q
sit ad de ppete pr ¶ Cont aug9 a.
detin . c. 9. sibeen cott q q est ad
se sui sit ceiole que tribus sui ple pt
n i q eadz de ad pso 4 deus si p
actipia pp^u sbd no aut eo deus
q^o pi ß. oun ß a^o est de9 alio pr
g^a no intell ple si sit alitu subire
p^e ß mag sublt gnu q est adse //
p^a si a^o alito gstitua pso ubi g^o
rad aliy est deinco / cu eni arit
q ingenitu esse 4 genitu ee est
ad 4 a^d 4 uiru de ß sbam g^o p p
est a^a p sbam a^d & gcla uuo pe
si pona p ee alita ia eni gsti t
sbam 4 no relacom 4 i id q est a^d
ß iaz ppez est a^d ß sbam igenitu est
ad ß ppte g^o 4 2^m sbam ¶ Si dicat
q ratio aiiy est soph^a sic & dup-
ta qz gmuta ad ad inq ar do in
genitu ee est a^d agenito q^e est a^d inq^m

ingenitu q° est ad h sbam cmittitu
n· ad a'd maq q ondit Aug' qz in
genitu dt fac'r ad a'd licet negatiue
ty qz si no accipia ingenitu pp sd
pte quad s'r h pra a pte altu que
subsistur ei pona dua a· t ar
gua ingenitu est ad genitu pso
g° est ad abco h sbam e si dconis
gum ad a'd maq Inpmissa cu
acti sba psba p'u monte instru
p sba i su ppodite qz ia itellexit
ary· dicit n· q filiy e pa cruda
t lit aliud sbam t alia naam apre
t ita obuiat d aug' q dtri· c·
6· q s a'q sint z psone h sbam q
no intell n d s sba q est cpditas
t hoc ino tam ary q dedi a'ia os
lr acti sbam t id cvaluere suppti
q est sba p'u infie q e a h sbam
sd ipse locut est ymiite lz ad maq.
Et alid illoy inoy videat adduu
ary q sit soplia Cont sba p'u
est maxie sbd g° si pso ostitua
p alitu p i d est ma sba t si h
hac sit a crit ma a h sbam
Item adias g°z sut a° voces tacte
d 29· p'i si ppte ia qz vides ta
stituat ps Nulla que sut 2° ali
piny q sit pp tas costitues pin· 29
an ia st ta tinadi ista biuione
dep° tactu est inp° li que pdta
h apponunt voces sp ales q no pnt
esse pp tes alte p° sic Ista ppe s si
costituet no eet tu pbut ir btu
inds q tue no eet mag q p q
asiny Includ eni dey psom asini
g° oz q sit i actu g° est l ut acty
t ut das ee t ut actus altus g°
erit z alta q e i ons Ep° 2° sit
i d altu vace a g° si a fac vnu
cu ee altiy est actus et altiy

pso est et altiy psca altiy ceu no
pficit i d pso le qz no psupp i d h
mag ey g° altu psole cu pfectio
ceutie t sequit tue duo ichentia
bunu q ceu h sc no sit psca oio
aliud q vna p ito sit oio psca qz
no oz altu altiy q est psco cpens
Est cosima hoc pm qz h aug
mono c· iu· sic vides ome
ad aut est simp meliy ipm qua
no ipm aut no Ei ia° meliy no
ipm quad ipm qz 2° mo sc oz no
est meco h ipm g° ome a° q e
inipo ceusspta vidone est simp
meliy ipm q no ipm t psca simp
t exhac sc q u pfona e simp
psca qz no oz ab tu aliy sc t q
2° pso sic ad pfrous quad vna
q est g aug· d· dtri· c 1° Ep
3° sit aulti d a q° alto gultipl
de ad altud ctigitas albedo t ey
g° si sit disticta alta ppa que
ctistat ceu dina disting et a ceu
dina Conf a°r qz ple eyd
sped no pnt ee inead ia si pona
erit eyd sped qz si ne g° erit
altiy sped· t ita oz gre psp altiy
i d sit igitale Sicut eni si pona
p rinc q diff asilia no posse
desc e ingtale i seq de a inpre
si sit altu t h· insilio dissliant
sp e q neutz car eit desc igtale
t oz stac ad a ppa eyd rois
Confima ia ro fals e qz no sut
pla eydem rois incade psca sic
indis no sut pla iba ir plez pies
q lz vid ee impfectius q i a na
passe ee pla oio sba d vna dua
simp psca no erit pla alta
eydez rois nec altiy iz meu°

Pro si p̃prietas abstracta a. exprimatur ab eēn
et filio. b. et expressum est medio supposito
cum eo aquo exprimitur secundum illum modum
exprimendi quem posuit ergo a. et b. erunt
una proprietas et nulla proprietas originalis abstracta
quia ipsa earum erunt media persona unde sequitur
quod non est distincto personalis Quarto sequitur quod
non sit origo quia persona origita per originem
accipit esse Sed proprietas si est abstracta procedit
ipsam relationem originis ergo proprietas non procedit
incedendo ipsam originem per prius et ita
non habet esse per ea Recentes tollunt
illa totum videlicet abiectis oppositas
tactas ponuntur autem Contra id argumentis
de persona dicitur quod locum ibi designatum sortis
quia sit ibi distinctio persone non inferendi
sortes autem sunt ad esse distinctum
et alia a distinctum unum intellectu. dicunt
non. Quia sicut sorti quia sit ibi distinctio
personalitatis vel partes relationem. et tamen in ea
non alterum non imputat aliquid relationem
sic ingressus. Contra id quod suppositum non
dicitur ne est actiue ergo non constituitur per
ad alterum quis nec proprietate hoc sequitur quod
constitutio sit alterum quia relatio fundatur in quo
est per se sibi huius tamen / extendit in quod deus
lingua extrahere esse absolutum quia id est
esse Contra id quod est proprietas persone est
per se constitutio licet exalitatum ad ea relationis
sit constitutio per id. q. dicitur ad id quod prima
distinctionem sit per se divisa non ergo primitas
et filiatio veritatis constituunt tamquam non tamen
dicitur / Ad id relatio realis requirit extrema
realiter distincta dicitur quod hoc est verum de
relatione actuali qualis non est ista sed
specialis constitutiones suppositum sic Contra id adimi
articulum per se ludendum est de vi sione et
abiectionibus 2° de genere inesse. Dicitur aliquid
quod vocat non genuitur et quod solet non sal
vat per se per ordinem quia enim non unum
hinc primum omne abstractum est actus

et per quod dans esse hoc implicatur in ultimo
tamen quia incarnatis vel magis videtur huius
probabiliter non omnis actus esse quia tunc non
sequitur in ipso dat esse et illud esse non habet
quod habet ipsa dimissa quia dimissa
habet esse per se tamen quod dicitur actum ipsum
Quilibet actus dans esse dat operationem proprietas
ypostatica non dat operatione quod patet per dictum
b. c. naturales et non ypostaticis animus ipsis
ad volentes et ad operantes Si enim
ypostaticas demus eas adhibentes et
operantes et ypostasis sunt tamen vel dicitur
cognitus vel ipse ex hoc quod 3 persone sunt
divine non quantites tres operationes quantitates quod
operatio non est ypostatica hoc est non proprietate
ypostatica et hoc magis sicut proprietate abstracta sicut
respectiva Contra est quod non esse quod aliquo
non est esse ad primum id quod dat aliud esse
est ad actionem eius quod recipit ut patet
de operato eorum et forma et aliis compositis
ex actu et potentia ergo modo habet esse per
ad dans esse est ad quod non est actus
dans esse sed non recipitur esse et ita videtur
in ipsis actu non quod tamen suppositum habeat esse
non et non dat esse proprietas ypostatica est
eo recipiendi esse Contra ad 2m tamen potest dici
quod tamen suppositum sit non entis quodlibet sicut et
ypostatice sit quod dicitur est de se dans esse
quod est de se constituta ypostatice est quod non
sit actus dans esse quia est de se constituta
ut quod et licet incarnatis proprietas in alia lis
dicit esse quia est gradus alicuius entis positive
ubi entitatis quodcumque non tamen ubi entitatis
non sunt proprietas suppositum nam entitatis
patet primo vnum potentia dicitur expressa quod et
licet addit ad esse id tamen non esse actuali
dici esse sed tamen inactuale esse quia hoc non cons
lequitur intelligere non et entitas singularis est
eo talis dandi esse et ita quod intellectu
advenire sic positive sive privative vel

poitum siue priuatiue siue abitu siue respectiuo
non dabit esse quia prius quam ut primitti tolli
dari esse licet g° relis perfectas perfectis
non sit tamen necessario sed a° perfectas poua tamen quia
nat diuina est deficere sic pse eius ipsa ha-
bet totum totum dari esse sic et incausatis
sic natura eius dat tollit esse non tamen proprio
quod perfectas adueniens sit necessario ymmo si
adueniens perfectas poua uel tollere abgrac
natura pse eunte qui dant tollit esse nec
ita nec istius tollere absque natura quae est
deficere eius qui dabit esse tollit perfectione
licet imperfecto intellectu perfectas perfectionis
ponitur ¶ Quidam g° tu probat quod est
actus cum non sit in potentia dico quod in est
falla equiuocationis uno modo actus est d-
oppositum potentiae et hoc modo cum potentia dudat esse
eius et nata ¶ Alio modo actus cum potentia
constituit ad tamen sic loquitur philosophus in methaphysica
de actu et potentia et sic non est oppositum actum
quia ita manet cum actu sicut sic in cum
forma in composito Ista g° perfectas non est tamen
vt in eius diuina sic est aliud quod est tamen
in ipso cum actu et ponitur sic perfectas est
in actu prout actus opponitur tali potentiae sed non
sed g° est actus das esse adesse cum re
quaeritur quod esset actus formalis hoc enim modo
non daret esse quia est incompatibile in actu
non ipso cum actu ¶ Si etiam tamen
bene deficit tamen quia id sed non est adesse
ut perfectio ad perfectibile sicut dictum est de-
claratum est de perfectas relatio potentiae de in potentialiter
lib dictum est quod sed non opposito extremo et
relatione et perfectas sicut ex actuali et potentiali
ymmo esse magis est totum actus et si in
perfectas intellectus quod propter quod aliquo modo
essentialiter non tamen per hoc est perfectio eius ibi
enim est idem ordo originis et perfectionis
et id quod est prius origine est prius perfectione
sicut tunc declaratum fuit diffuse ¶ 2°
dato quod aliquo modo se haberet adesse

ut informans ipsam non tamen est perfectio
simpliciter quia secundum Augustinum anno .11. perfectio
simpliciter in qualibet melius est ipsum quam
non ipsum quod est impossibile de perfectas ypostatica
quia ista de ratione sua repugnat cuilibet alii
conditionem alicuius est et ita non potest
ipsum in aliquo alio esse melius ipsum quam
non ipsum quia cuilibet alii conditionem repug-
nat . sic g° ad rationem patet quia sicut assu-
mitur actus quod id aliud perficiat esse nec
prius eius habet per hoc quod aliquo modo se habet et
non procedit quia in diuinis sicut potest patere pro-
cessio actus et formae et forma est sine ¶ 2°
dato quod haberet sic quod informaret non sequitur
quod sit perfectio eius simpliciter nec ita quod ipsum
alterius sed quod esse diuina non sit simpliciter
perfecta nisi uel quod persona diuina non sit
simpliciter perfecta nisi ¶ Sed contra ista ratio melius
conclusit ex principiis quod perfectas absoluta ypostatica
non sit perfectio quam quod relatio non sit per-
fectio quia nulli perfectas ypostatica quaerit esse perfectio
nec ratio et aliis actum relationum sed
tamen perfectas quaerit esse perfectio ¶ Aliquis enim
perfectior alia et non tamen perfectio simpliciter
quia secundum Augustinum de trinitate ... equalitate
in eis nunc perfectionis nec nullo est
quaedam specie praedictus ¶ Item equalitate
inequalitate perficit hic autem non tamen est a
fine . potest enim inequalitas fundari in
finitis perfectionibus quamquam equalitas
patet et quod sit tamen esse ex fine aliquis faceret
petitionem principii ¶ Intendit enim con-
cludere nobilitatem fuisse ad formam principium con-
tuli ad fuitas relationes et hoc facit ex
equalitate et inequalitate quia si in excellentia
non esset in ex fine uel extra conclu-
dere excellentiam fundamento tunc faceret cir-
culum ¶ Sed dicatur quod dictum Augustinum
bene est de fundamento proximo non
remoto . proximum fundamentum equalitatis
est qualitas sed est et non ad b. quo

n. ad dr quom est par vel equale aut quanto aut dicit relationem aut ad alterum si ad
alterum tunc potest intelligi aliquid esse par
alicui quod sit actu par. et sic bene hec
bene perfectio paternitatis hoc modo vel in paternitatis
in angelo esse duas quantitates vel figuras
vel aliquo alio modo quo paternitas possit
esse aliquid alterum perfectius aliquo modo imperfecte
et ad infinitate Si autem dicat relationem
sic bene manifestum ergo relatio perfecte fundabitur
in relatione primo bene dicere eandem relationem
ad relatione equalitatis quia ad omnem est par
quanto et equale quanto Ad idem Augustinus
quarto 13. videtur quod loco tamen de quibus licet
non deberetur reponerentur quod prius propter ex
eius devote et sapientia eterna parte animi
et plures creata parte 2o propter quod id
solum est perfectius simpliciter quod potest esse maius
infinitum sicut id magno melius est non
ipsum quam ipsum quod est ex parte finitum hoc
quia contrarii sunt esse finitum vel infinitum non
autem contrarii reposite quia perfectius perfectiones duo
quilibet sit nec est formaliter finita vel
infinita Sed perfectius reposita repugnat
etiam propter quam bonitatis eius est ergo non potest esse
melior cuilibet ipsa quam non ipsa sed
non autem excluditur Augustinus ab bonitate
quantitatem relationem sed quantitatem et tunc omnis quanti-
tas ablata est vel perfecto finis vel licet
et non sequitur extrahitur propositum de perfecte reposita
Ad 3m potest dici quod ab tanto potest terminare
relationem et sic terminat in relationibus modo
mediate et hoc patet sicut satis habetur d. 30.
propterea licet quod relationes creature terminatur ad
deum in quo maius absolutum est bonitatis aut loco de
non oportet concedere terminum relationis esse absolutum
in mediate distinguimus de quibus in vero quod si
sit negative quibus cuiusmodi non posset
preponere Deus vel determinare formaliter sed relatio-
nis prius terminus terminat non autem determinare

prius quemadmodum enim in verbo finitum est
alterum sed non sequitur id quod restituitur secundum illa opinionem
in id quod est ratio terminandi relationem
sed est alterum et per extrinsecum a parte termini relationis
sit finitum ex parte sue causa Sed idem
potest dici ad aliud confirmatio quod infinitum
quod sic ratio esset perceptibilitas secundum creaturam ad
suum supremum quia non dicit adsum quod non
sequitur Si intelligatur ex parte rei quod licet en-
titas individualis in creatura per se determi-
net naturam et faciet per se bonum creatu-
ram id bonum est compositum aliqua compositione
realiter relatio autem licet non per se determinet
naturam divina tamen ita hec est idem ei quod
nulla fiet compositio et ita re terminus sed in me
loco in alio bonum est perceptibilitas supposi-
tum in se et ad suam naturam loco. loco
potest bene concedi quod sola creatura fortior
finitum de suo supposito quia per se et per se non non
sit deus deprecare quia non licet ita per se bonum
conceptum in intellectu sicut forma Si
ergo infinitas quod hoc perfecto bonum est quam ita
potest negativa quam quia aliqua maius fortitudo
vel non ita per se potest esse virtus quia aliqua
fortior Ita per se si autem perceptibilitas
extremorum nunc quorum inconceptum est
maius fortis inclinatio vel inherentia
Adulteram confirmatio potest concedi loco
quod neutrius perfectiones est per se suppositum terminus
a est suppositum non non relationis quia relatio
ibi est perfectiones in creaturalis nam non Sed
relatio tunc sit tamen et non eius propter infinite
concedere Ad 4m prius sola mercatis quod
ad perfectionem secundum libertatem virtute et ita est
individualis et sic sequitur vltimam actualitate. propter quod
competit secundum per se eius duo opposita conveniunt
sibi scilicet quod est et individualis et non sequitur per se
esse non magis perfecto istas conditiones
prius sibi licet essentiam divinam ex parte et non per
ratione. forte est enim de se hoc et per se

subsistit vel saltem est totalis ta subsiste
dei s Aug9 li. de tri. pr no eo pr
est quo est de9. ulterius hac p'in sba cre
ata que lita. lz i gtablitates que idem mo
litu no est gtale 4 hec gfectas no dt
gfectom 4 ia hec gpe's p' sbe no git
centrie dine ¶ ep hoc pz ad primum ibi
tactu q' rotrede q p' in sba indimis quo
adhoc q ce maine ce sbam 4 pse sub
siste no gsti foi-tr rela w' s est ditas
ul q' de9 est quo max est sba 4 sub
sist ¶ Si' ad 2m do q p' in sba no m
clut no sbam bm est p'p pfeances q
entes ei 4 ia vlauss saluat' gdica
nes ille no erut p no sbam s' mq
no pt ce pte3 ia codica q est mpsta
nis s. migta tas ad po' mos b' qt3 po'
psta simp' 4 ita gtale i nete est ce
pa3 sbam quatu adilla tadicoem
lmda incluk' no sbam ad 2m ibi
tactu ¶ 4o primus 4 lz primus mglis
q' sp sit dei' ingceptu mie sut eid
idem ita q ulla est distictio rolis nc
suplis 4 io res ia impio instanti in
quo est su pullulet in cen' est est
ibi subroc ulte detinatois 8 ppalis
qz ig' relod no repugt detinace nd
mgta te io ipa no tm est gditas
4 lz s' inglis 4 io no p9 oio mne
lz quia mgtat s' ditas lz e gtalis
ita q repugnat 8 p ad q. sui gis
s illa ep c' igtale ne yo gnaz
mrelone est gditas 4 lz 4 igtalis
igtatu est rela go si possut iveni
ri ioo q est adse gzulti m repugt
aulz q est adse mod s 1a3 opin
no repugnat rolad 4 io rela statim
lz ea ¶ ad 3m ibi tactu pse ce gace
lz rend ul do bu de9 s' no pse ce
quo far-tr a'd pse sit mglr 4 hac gt

psone create exlim ne ei9 p'p qua est
mglis 4 ut q 4 ut q' de qua dupa
igtale d 23. 4o p' bm est g' q sba
cata lz pse ce actue no et hec
copetit sbe expsione sua s' q no
pt 1d pse ce gca' acun mge sit
lz est litanie lz g' gne com deti
nari expe adpse ce ut q sid ut q'
s cu hoc ce mgle p' role ut quo
ipa ipa pso rela hat ide pse ce
¶ ad 1d de 8 bia a'd p'm d aug' vinsu
est sba p9 ruis pi ar-ti q pa3 aprez
dulda3 aiutem ei9 iudo Aug9 i'
i. a. apno. a. cali ul 22 mqit
quod de9 est una eem 4 a ytas 3 st
4 alatis 3 p' 4 inlin ia q addu'
de c. 8 ul 3j q sba est adse q
no ppe dm 3 sbe qz sba sit gace
mdis est adse 4 accipt pcede eem
4 sbam g' mq no dd'e sut ce 3
sbe ut no dicat' t8 centie no yo
intendt ipe ut gci accipiut eam
s. p p sit adse s q ipe ppe no
gcat 3 sbas s tm p'p uti te lodi
mde bu ca. 33. bi' pple mo' lodi
latioz q se 3 p' s et 1d pbat
cynter no ce ppu ons psona simp'
dici adse sicut eem siat yo gnem
e9 de hac ma accipit. c. 9. sid 32
bln9 mq ul vnud voialu a'd s
mie dmc sig'sim qua mtll' tm
tas ne oio taccie9 i thogati q
3 4 dica' sid 3 ps alatis si c a
ytais 3 suas dicz Aug9 mppe de
4 tm p'p uti te lodi no yu' exeu
mtuere hetm q thy sig'sicas
ssns mgtale mdis aut adse s
tm illa noia q ab a' quibz acto-
mada sut adexpmed tale i9 le
sut s se noia abta ymo me abta
ita q cendilia opt3t s' gre ab ipa

ad hoc ut dicitur propositum in 1a q. p 3
opinio quod potest dici substantia inequalis esse
adesse et non tamen posse exprimi aliquo
nomine communi accomodato sed est vel
connotatione loci. propter hoc ad causam quod adducitur
de Augustino pro opinione. ¶ Ad 3. de
[illegible] et luce [illegible] quod sicut ab alto et
vero loco quanti nec potest exteriori ad que
quantitate ita ab inequali toto et toto abstra-
hitur ad quod quia nec de se est inequale
ab toto nec inequale relatum tale quod dependit
[illegible] et [illegible] hoc addito quod id sit una
intellectualis ita quod secundum dispositionem suam non tamen
includit proportionem [illegible] ut
dispositio per quod dicitur inequale in natura intellectuali
non debet includere ad partes pertinet ad in-
equale alterum nec partes ad inequale relatum sed
tamen esse indifferens ad utrumque et ita dependit
proportionem [illegible] concedo quod quia nec indifferens
per assignata a [illegible] nec a [illegible] potest
ad relatum et ita dico quod nec per [illegible] diffi-
datur esse ab toto nec relatum sed indifferens
ad utrumque in ad quod magis natura non in-
venitur vel in [illegible] ad [illegible] et
[illegible] alteri sicut [illegible] ita [illegible]
natura non invenitur in [illegible] ¶ [illegible]
materie sunt [illegible] communi
ex forma licet quodlibet [illegible] materie sit una
et [illegible] non [illegible] illimitata de [illegible]
communi [illegible] et [illegible]
oportet ipsa [illegible] sed [illegible]
[illegible] licet non [illegible]
¶ [illegible] quantumque duo [illegible] ad 3m il-
limitata eo modo quo ista duo sunt
limitata non oportet concedendi eis. ¶ Exem-
plum [illegible] intellectualia [illegible] ad partes [illegible]
que quodammodo est illimitata [illegible] eo modo
quo partes sunt limitate non oportet aliam
distinctionem indistinctis partibus [illegible] ma-
[illegible] est [illegible] et [illegible] eo
modo quo est in [illegible] est
[illegible] non [illegible]

[illegible] non oportet contraria distinguere ad illam [illegible]
distinctionem et quia 1a [illegible] est [illegible] infinita
ille [illegible] non sunt [illegible] infinite et ideo non
oportet infinite [illegible] distingui ad distinctionem
eorum quod non sunt [illegible] infinita [illegible]
accipitur [illegible] de [illegible] aliis [illegible]
bus id [illegible] manifesta
[illegible] et potentiis quia [illegible] multiplicatur non
multiplicata [illegible] sed si hoc [illegible] evadi
specificando [illegible] quod sunt eiusdem speci-
[illegible] accipit in [illegible] ad illam [illegible]
[illegible] est [illegible]
ut [illegible] de [illegible] eiusdem rationis esse
[illegible] et non est [illegible] si [illegible]
non sit actus adequatus ei [illegible] est [illegible]
[illegible] productionem sit falsa
[illegible] accipitur singulari [illegible] non [illegible]
[illegible] distinctio [illegible]
distinctionem [illegible] est [illegible]
[illegible] utrobique et non illimitato [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ¶ Sed ad id ultimum additum
ad confirmationem [illegible] istius quod [illegible] posset
dici quod sit simpliciter [illegible] est
[illegible] eiusdem rationis ita quod
non repugnat [illegible] sui simpliciter
[illegible] ipsum sit quod [illegible]
eiusdem rationis [illegible] nec eius [illegible]
[illegible] quod [illegible] eiusdem rationis [illegible] esse in
eodem sit [illegible] in natura et [illegible]
[illegible] eiusdem rationis sed non potest
in esse de [illegible] de quibus [illegible]
[illegible] et [illegible] eius requirit quod
[illegible] adequatum non [illegible]
in requirit quod [illegible]
sit adequata illi nec [illegible]
[illegible] potest dici ad confirmationem [illegible]
[illegible] ad propositum quod est falsa
[illegible] n. si [illegible] de-
beret intelligi de esse in sicut actus

est meo q infortuur pipaz s3 sit b'or no
est b'n ppes nd est i ccn sicut infoms
ea s3 ut gsti es supp m mea poss tu ad
vtraq3 cofirmaco dici q ille ppes nd
sut eiusd rois for ter sicut i cicatis
ppties indiuiles sut po diuise 4 nd eius
des rois 4 si h' insta q sut altius
sper. sn q vtraq3 eas h3at iom gi
altius sper 4 pltar oz ipam determi
pad admig le no pe. sic nec inpbs
indiuidubs ingbus i' sut ulti detmina
coes nec incatis licet nd sunt eiusd
rois mag ti ulla est entis gis 4
gdina qz ille sut vlti detmacoes nec
s3 dese est h' Ce iam pcedit expla v
magnacoe .s. q i' ppetes exprimitur
abeeu gi porigine q nd sunt dem
s3 si aqui cocedit q relones pullu
lat incen si ti hec ppe dicu ita poss
dici et cocedi q ces q i' ppetes si sit
abte pullulat i ccn 4 licet qlz sit in
ead ccn exq pullulat qz ccn est
intbus ppris tu aqua nd est inead
ppo cu ia. aq hetur porigine nec
repugnat b'n oigo ppoc h'nt lina
appo hnte aaz lcz ces ille no ori
ginet s3 alio pullulat ex ccn sic
hnt ipi duc p relone q filius pullu-
lat apre porigine 4 ti filiac pul-
lulat aquo aut in ccn su abeen dena
r tu bu defice qz difficilis b' sus-
ci te origine po cuma ti ee rela
qua po ea abte na si tu sut rela
nl cit a sm orig le psoin q relom
hre corrcliu s3 relin poctu bu sn a
acoe a' hre corrlin si aut penit
abta nd bu tanta difficltas que
buu suppom gtinat alia o cu incatis
s ocs sit suppta abta 4 ti l nd inetur
origico bui9 alia cu go a r-ii q abtu
pcode relom 4 p gus origine [illegible].

dem sunt q origi ta ptinz adquos eae
efficit 4 sicut incatis ts nd est origi
for tb s3 qi efficuc ut exhoc q est for tb
illa q ptc at id ita poss dici in ppa-
to nec vi a difficltas depon te abti
qua resu n c h quia incatis Cez co
nes assigte nd soluat qz po cotone
dugus aut dugus intendt in i' for li
sig to p distiotu mse et distictu aba o
sm ccm 4 tuc nd h3 magis cocede q
sut ts ppo' qua ts eentie su ta
distincta sm ccm q bu in q intentom
sua h volt q alit hum o nos nove
sic 4 alit greci g o ipi utuntu. si
ul' sua pp sta 4 cocent 3 stas
sicut nos ts psonas 4 ead in g'
nos cocedi9 s cu .3. ps aut itellt
indistictu mse s staam inhtale 4 st
distictu aba a 4 tuc si illud s sm le
sigtu est adse pe ppom Conu ad
qro utz rela gstiat ut est for tb ead
cu ccn a aut na Si sic sequit duo
absurda bui q rela nd est rela
qz s dugus .i. detm. Slia si ad
aliu est uc nd est sua 4 i rela si
est for tb sba uc nd est ad a Solo
dp q gsti a quo for tb ingi l ab tu
est abtu for tb 4 i suppo m gsti tu eet
for tb abtu aut gstitui relone ang m
tusit sicut est ide ccn c diuc non
for tb s reat 4 cu hoc stat q gsti
ppe relac ut rela est qz rela non
pt gside ri indiuis qn sit idez reat b
ipi ccn c su sit res su sit ro si 8'
pa em modo tasit a gsti et supp m p
acaus si sit gstituet eo mo gsdta
est eadh realit ccn c lz nd for tb
exhac q ut ead reat b ccn c gsti it no
gbibe custi tu ee eius pacaus nd
cu pt magis gstitue ut ide ccn e

qua rea^a q^z no ut for^l idem ¶ Pbo q
de relone derelinqit ee abtu hac fic
repugnte s^r ipi q^z for no delinq a^d
ee ase · sic albedo no delinq a^d ee in
albo quo albu est albu qua semz ipaz
g^o ppetas ostitues si cosuet ho q est
s^r ppm delinq q e s^r ppu t n^l a^d
Si^r quo poss ee abtu derelinq appete
rela si pcedat ea inpso ¶ Cont id
q vide^z postea derelone subsistente
q ipa est incõica^lis qro cu p^9 ostoat
intellige a^d qua soa qro pos prius
sic h^9 no de se tu no sit for^l infinita
g^o multo mag no est de se subus g^o n^c
de se est incõica^l ¶ Cont alia ptem
q ipa incõi^y diua est incõi^t ac^r sic qn
duo ostit^ut pse a^d z^m neutz hz aba^o
q est s^m ppaz sui rom sic in no hz
a for poli^tz sua i eando opositu n^c
for hz a^l qua actu^te a ma q est eius
incõpa^to cu in opositu i e idispte
g^o no hz a^l qua oceptu de tuale adua
n^c dua hz age actu specicu i d lem in
plo sz p ppom g^o si ppna ostitua eo
ee & ppete incõica^li neutz hebit aba^o
q est s^r ppm g^e n^c sic sic ecu no hz
zcate appete q^z ipa de se est zcalis ctu
se^do p intelliam ppetez i no hebit ppetas
abeou incõicate sz eet ex se p^o tre ctu
septa p impla ipa ecu ¶ Item ccn^t
no dat incõicate pri · ut inse con z
q ipa est incõicat^l de se g^o ut ipa
int^r hre inse dualit pi inte · & ita
ut ide in^t in ecu eet raco sui ipsius
ut for^l tre ¶ Si relões diue sut pro
diuse · ut argutu est supra^t · i pt
vnu mediu iterad · q^z tuc stans ima
origine indimis · t nesciens vtru ea
diuisa sit go ut ppi^o n^m toceptu hret
n debere bona s^r eent a^a pita q^t stat
destincte su de pductre mg^l t volunt^e

ppa nca an qua qra^l de pduc^ti^s inspali
¶ Ad q relo sud relo e g^lt q sit ad
a^d distictu q^z sine est ad a^d distu no
est relo alioqui poss dici q prius
posset ee rela^o real absq^z fto si no op
tet aliquomo ecoma relois ee distincta
sicut n^c ydeptit^y aut g^o hoc prius
est ad a^d distictu sola filiatoe a^r ad
a^d distictu distic^te sp^ori · qua ea q
eet asilio ¶ Si p^o hetur ppom ¶ Si
z^o g^z arido prius no est a^d distictu
g^o no est real^r · est sic argue · hinc
relam no oppo relo real g^o no est
realis · sz h^9 vi^r ee manifesta petico
pricipi^i · q^z aus no vide^z manifestus
qudo n^y g^o ar in hent^z ni mult fre
ledibus ad acludend eas no ee reales p
hac q no sit inc ecoma vtli distincta
sz eet o^st petico pricipii ¶ Z^m ad a^d
si de gne biden^r aut tes stoz ponat
prelomb^y ostib^y qua pro ppe habet^l ·
adduco a pcrhac bua rom · q^z si
p^u ppo sit abtu sit a & p^n p sit abta
sit b in pro^o instati ori^me · a no est
pr su l^t one relam relate q^z non
hz filiu in z^o instanti n^c gignit t tc
est filius et relo real in a · g^o ea
p^r p acqrit s^r a^d for^l & eius par
tes quatuo sicut p^u ppo q bi ignis
q^z p^d q q hz fi p quatom hz p hil
i nutus hz pri guone sz i nasibile
ora hz ase ¶ Poss tu dici et salua
ea ro p distictom spiau^ts & pstitat^s
origis ista q ipo^no instanti origis
pona^r a · ee pr & inpo^o b · ee filius
& tu sit na · a · eet pr & b · filius
& disticto ista pori^tu & p^riori^tu tac
ta est de z^o p^l le ¶ Angren^r a roco
& prites ella maz · z · ppone sunt
bnus deus hz bua est aba^u pgnato

una a duabus proprietatibus quarum prima distincta
est una inter illas personas sunt relaciones Si
assumitur credenda quia nec quod non est con-
tra fidei articulos. tercium est tanquam sic ar-
guendo. nec sequitur ex aliquo sic tenendo rationes
alie que adducuntur ad probandum hanc conclusionem
et solutiones et multe iam solute ¶ Ex-
tremum argumentum probabilius quod non sit difficile ratio terminandi
illam unionem quod dicit illa esse proprie tota
essentia potestatis realiter supposita creati in ipso
puncto. et per primum absolute terminare as-
sumpta dicitur dico quod essentia erit ratio ipsa
terminandi illam unionem sicut actu sunt ad
omnem illam nisi prius actu. ¶ Sed id supponitur
filium quia iam dependentia est altius ratione
dependentia creati ad eam conditionaliter .
est intrinsece et absolute independentie. pri-
ce ad dependentiam creati ad eam. unde per
has rationes non possum nisi quod verbum
posse terminare illam dependentiam sed per sub-
sistentiam independentie. dico quod essentia non est
talis ratio terminandi istam unionem unite
proprietas personalis quod prius sic quomodocumque
supposito est ratio formalis terminandi illam uni-
onem ipsum terminat eam. pro inquantum est esse
na non terminat eam quod est proprie materia nec
sit ratio terminandi ad nec quia licet formaliter
omnem terminandi id sicut nec est ratio ter-
minandi nec quia convenit ei ratio formalis propter causam et
necesse est tres personas simul creare / Dicetur
proprietas est ratio terminandi ut supra quod non //
hanc inquiritur est formalis ratio agendi
agit sed iam tamen vel saltem proprie agere secundum
illam rationem et prius non quam actio eius sit
limitata actu vel tamen productus et id est
ratio et principium agendi sed sequitur declarari
sicut nisi illo quo pater et filius spirat spiritum
sanctum. quia sicut vi spirationem et utrique est
eius origine qua spiritus sanctus tres persone
propter creat. ita quod ratio creandi est similiter
creandi. et sic pater creat quia alias licet
a pluribus naturalis quia creata producuntur ergo

constitutus id quod est ratio terminandi unionem et
sunt plures rationes terminandi quam terminet
ipsa unio sed clarum est quod si ipsa non determine-
at plus naturaliter prius quam illa unio facta
sit unio naturaliter prius potest terminari ad id
quod ipsa facta sit ergo etc. ¶ Aliter potest
intelligi ad rationem quod tres persone alio et
alio modo sunt essentie et per consequens aliud
modum habendi essentia una potest terminare tamen
quod essentia est sit ratio terminandi et non alius ¶
Contra hoc dupliciter potest arguendi primo sic quia si ista
unio sit realis sit tamen realiter et subiective
realis ergo relatio realis terminis non est ratio
terminandi illam unionem. ille autem modus habendi
essentiam est tamen ratio terminis in ipsa essentia
quia aliter ipsa essentia realis respectus ad eam
vel ad personam ergo essentia ut sic contra non
est formalis ratio terminandi eam tamen quod sic
contra sit proxima ratio terminandi eam. Secundo sic quia
non est distincta modus habendi essentiam. nec
pertinet ad originem sed per illa non terminat
unionem una persona et non alia quia ista
distinctio esset eadem si pater fuisset incarnatus
et non filius et tunc tamen non determinasset
filius sicut modo. sic per illam distinctionem
quod modo est non est essentia ratio terminandi
unionem et non alius quod contingens est ¶ Patet
ergo solutio questionis contra duobus articulis
quod proprietas ubi est ratio terminandi et ista
tamen auctoritates videntur esse relatio sive relatio ori-
ginis licet rationes adducte hoc non concluda-
dant. ¶ Ad argumenta ad primum patet quod iam dictum est
supra nec ille sunt rationes ad propositum in-
carnationis / Ad secundum dico quod creare esse
non est idem quod esse divinum in forte for-
naliter humana nec effective creare quod
secunda persona assumens effective debet ad
esse nec humane ex hoc quod assumens est
Sed sicut creare est terminare dependentiam
extrinsece nec actualiter assumpte et hoc non quia
essentia realiter nec assumptus sit ratio terminandi

sed subsistentia vel integralis extrinseca. Ad formam tunc concedo quod constat esse hoc est ebrietas sua mentalis non extrinseca ut extrinseca est ita distinguendi dependentiam nec assumpte. ¶ Ad aliud concedo antecedens et probationem nec secundum quasdam opiniones tenendo posse esse relativas. ¶ Ad principales illas quae adducuntur pro opinione contraria quae dimittebantur in principio. Ad rationes ad unum concedo ipsum. ¶ Ad aliud de supposito pactus dico quod aliomodo loquitur de pactus mentis et aliomodo locus mentis cum dicit ens pactus quod includit in se res duorum quum sicut patet 4o methaphysice t. de ente et uno. locus non dicit compositum esse pactus cum substantia non includit eorum in se rationem compositi. et si extrahimus duobus fiat unus conceptus quorum neutrum est per se determinatus alterius dicit illud conceptum esse unum pactus extrinsecum non est incomplexis de conceptu loquendo uno pactus non tamen concedit unum pactus mentis quia et si hoc sit pactus totale est ad tamen inquantum unum conceptum alteri unus est determinatus alterius ideo totus conceptus non est unus pactus sed ad totalem conceptum duorum quum. ¶ Ad propositum dico quod hoc potest concedi pactus loquendo loquendo pro tunc est unitas quod substantia ut subiectum non includit eorum in se rationem compositi ut spiritum quod substantia non est formaliter spiritum intelligendo et conceptum substantiae conceptum compositi. dico potest unus non per se determinat alterum quia secundum deum proprietates determinat vel possessionem non nam quod ille conceptus in se non est per se unus. et ideo non dicitur conceptum per se unum terminus alicuius suppositi eorum cum non est per se unum in se non est alicuius per se suppositum et ita in conceptibus. ¶ Sic quod loquendo possumus concedi quod pactus non est per se suppositum. ¶ Sed contra arguitur quia propria receptibilitas non potest esse pactus et sicut nec mixtus ita nec incorporeus. Potest autem receptibilitas in persona vel esse sed nec ad suum suppositum

quod ideo non est pactus sed per se. ¶ Et propter receptibilitas propria est cuiuslibet adesse ut homo est homo deus est deus. sed loquendo sed mentali tamen hoc non sunt quia nec ad aliquas quas extendit. propter hoc ideo non est hic ens pactus nec per se est suppositum pactus loquendo. ergo est suppositum pactus mentis quia eo suppositum dicitur ... ut substantia adscribitur et ideo potest dici suppositum pactus per accidentale compte inhaerentiae non communium. ¶ Et si obiciatur hic conceditur res quae duorum quum substantiae. sed et relationis quod non propter communium rationem idest rationum quae adequantur vel quae quantum non facit totum ens esse actu pactus sed relatio rei ad aliud propter non receptibilitas simpliciter. nunc autem sed ipsa et formalis ratio relationis quae ... et non includat facultatem rationis ... unum nec ... est ideo alteri. propter quod receptibilitas non est relatio realiter ad aliquem quam requiritur eorum quae constituunt esse pactus. ¶ Et si obiciatur quod modum propterea quod eum incorporeis possit esse suppositum per se nec unum quia non hic eadem modo possit dici quod absolutum impossibile potest esse incorporeale et unum ad contrarias per se in alio quia potest esse incorporeale sicut ad corporale. et ita inquantum est creato quod potentiam adiacens quod potest esse ad ... quum constituentes incorporeale. Talis autem persona non potest esse incorporeale nec absque eiusdem rationis quae secundum iam opinione est absoluta modis et ideo non quod eiusdem quae tunc eandem potest constituere personam vel suppositum in secundo tamen ad quod sit quod alterius ... ¶ Contra si complexa ... secundo nisi absolute quo constituit hoc secundo esse per se simpliciter et ponere quae non possit hoc secundo ulterius per ad contrarium quia quod est de se hoc non est alterius determinatur in se sed tamen possit per ad ... vel quantitate constituere ad incorporeale

& esse qualitas vel quantitas non esset perfectum
simpliciter tunc id constitutum ex se et accidente
esset ens per accidens & non esset ens per accidens
si una ratio realiter non esset perfecte eadem
alteri non potest imponi quod ens est per-
fecto simpliciter & quod est eiusdem generis vel
rationis quod est ad se cum ente & id quod est
generale est tamen de se hoc & ultimum id. quod est
de se hoc non potest illud contrahi secundum tempus
inesse quod est hic constitutive ad ipsum hoc per accidens quod
non est perfecto simpliciter & ideo nec eiusdem ge-
neris cum ente secundum quod altius genus. ¶ Ad id
dico quod primitas est de se formaliter incomu-
nicabilis non quidem in conceptus quia secundum diversi-
tas potest abstrahi apprehensive creata et
increata secundum illa realitas que est indivisibilis.
quando est formaliter ens. ipsa est formaliter incommunicabilis
& non quidem determinationem extrinsecam puta
quia divina res singularis eius est ista quia
per esse est actus ultimus & ideo non potest
per accidens terminari tamen cuius sit ipsa quasi potentialis
in quantum est in eis est ultimus in ratione
actualiter et passive. ita quod in ipso nec in quo
sapientia pullulat tantum ipsa pullulat
secundum ulteriorem determinationem quam habere potest. sed
& illa realitas que est supra formaliter non est
determinabilis ¶ Ergo quod potest esse singulare in primo
& nec in quo pullulat in natura est in
generale & pullulat ut generale & non prius
ut generale quia tunc esset determinabile per accidens
quod fieret singulare ¶ Et si dicas quod tunc
primitas non est singularis nisi quod est tantum
divina haec enim realitas non habet esse ut
ex se sit ultimate determinata nisi quia in ente
¶ Dico quod originaliter vel fundamentaliter quod est
intrinsecum indivisibiliter est ab ente quia Damascenus
dicit c. 9 est pelagus quoddam infinite
substantie ¶ Sed tamen in ea habent formaliter rationes
suas & secundum ipsius sunt prius illa formaliter. ita
quod sapientia licet ab ente quod originaliter &
fundamentaliter habeat quod sit perfectio simpliciter est tamen
formaliter perfectio simpliciter & ipse formaliter infinita

in quod intellectus & nec in quo sapientia iam
actu est in ente extrinseca principaliter in
ente remanebit intellectus. sed simpliciter
infinite non in mei nunc non in quo intelli-
gere prius in ente ipsa sed ipsa formaliter est in
generali extrinseca tamen principaliter ipsa ens non
est hoc exemplo quod quamvis originaliter vel causaliter
habeat ab alio hoc quod sit quietum formaliter. sicut
calidum esse contrarium formaliter frigido. licet hoc
causaliter sit ab igne cum non contrarium formaliter
ita est in aliis. quod ita entitas que constituitur ad
in esse specifico esse formaliter est indivisibilis in
plures species & dato principaliter quod esset creata
licet illa individualiter non habeat in causaliter
sed est in causaliter ¶ Et si obiicias contra quod
entitas omnino in ente generalis & aliquo singularis
dico quod cuius ratio formalis non est. nam quia hec
entitas est hec & illa entitas est illa
& hec entitas quia ista est generalis. itaque
illa oriri non posset nisi quia singulariter formaliter
oriretur nec in aliquo generalis formaliter oriretur. Contra
ad istud extrinseca quod originalis vel fundamentalis
est quia ens est radicaliter infinita. ex quo
sunt oriri intrinsece non tamen perfectiones simpliciter
& generales secundum imperfectiones singulares quibus
tamen quando oriuntur oriuntur sine determinatione
vel passibili. propter quod patet ad omnes perfectiones
alias que addunt primitatem esse non est
singulare ¶ Cum autem dicis non est de se hoc
dico quod primum est formaliter laudo de realitate in
que est primitas non de conceptu cum hoc
primitati & illi quia sicut est expositum
d. 8. li. p. 4 22 et 2 li. potest esse
alius conceptus quam absque omni realiter
nisi quamvis natura sit contracta vel determinata
alterius primitas tamen hec vel illa non est
de se hoc 1 fundamentaliter secundum ab ente & ipsa ens
eadem est primitas singularis. quia non prius
est hoc quam singularis & perfecta quasi facta in
generali per accidens determinatas secundum cum ordine singulariter
adiuncta in illa realiter originaliter realitas
sine determinata in primo & nec in quo

ori Quoniam illa propositio est vera quod omnis conditio-
tas est equalis, secundum tamen conditas que est
perfectio simpliciter ad dictum. Probo enim quantita-
tiva sine sui divisione. Quarto quanta-
ti sui dationem. Secundo conditas non est
perfectio simpliciter nec deitalis quia est una perfectio
nec illa propositio est vera quod relationes oppo-
site sunt eque quales esse ymo specie
actiua ori ut equalis duarum nec longi
sed potest inequalis per ad determinas specie
a passiua esse fortius inequale quomodo magis
est modus est equalis. Quero autem dicere
quod concludit propositio possibile vel impossibile
stante ratione eius ipsum remanet inequale
concedo quod stante ratione eius quo posito a
quo repugnante sine ratione quod si ponatur
tamen eius manente ad repugnante
ex oppositis non sequitur oppositum scilicet quod ipsum
sit equale fortius esse et quod possit una
tamen in impossibile si pono comparationem productionis
generationem actiuam posse ad impossibile
primitas et tamen ratione primitas manente
et ita sequitur primitate esse equalis exponente et tamen
inequale ex secundo. Sed forte est quod generatio
et productionem intimis primitas ergo
quia diuina est inequalis idest quod hec quia sit
constituta primum originalis vel fundamentalis non
autem conditionaliter determinatur eo modo quo
albus est dicitur hoc albus est vel al-
bedo humana. Hec non albedo primitelli-
gitur et ut sic est indeterminata et debet
ut sit hominis et adhuc determinatur cum dicitur al-
bedo humana non autem quod albedo oritur
ex natura hominis et ipsa in illo instanti in quo
oritur ipsa debet sit determinata in se propria
et prima ratio. Quia sicut causa non daret esse
effectum non daret et esse contrarius effectui
nec produceret illum effectum non produceret ad
quod natum est habere talem effectum puta
hac non caret triangulo. Fortius non produ-
cet ad [illegible] quod uno habeat 3 angulos
equales duobus rectis et si posset pro-
ducere ad quod non uno habet 3 non pro-

duceret illum vel aliud nec est alia ratio
nisi quia fortius ratione trianguli est talis
ut sit triangulus idest dico quod diuinitas
non erit ratione similis alicuius realiter intrinsece
nisi ipse oritur tale ut in primo instanti in quo
fit est determinata actualiter ultima et determinata
ergo si produceret ad determinatum per aliam rea-
litatem superadvenientem ratio producto non
produceret ad intrinsecum modis si et produceret
ad inequale non produceret perfecte proportionem
sed ad aliquo modo ad abstracta. Secundum
dico quod hic ac conceptus quos possit habere
quod dicitur magis de generatione diuina et spi-
ratione diuina ymo forte qui dicat
inquid de primitate diuina et primitate
creata tamen illa realitas potest esse distincta
modis aliquo modo ex parte rei aliquam quamvis
ille conceptus deus magis quam realitas sit de-
terminabilis per aliquam realiter sicut conceptus
omnis in intellectu est determinatur per aliam et tamen
et possibilitas et ratio huius satis tacta est
supra in primo libro. Dico ergo quod primitas
et filiatio non sunt primo distincta quod adin-
telligam quod possibile sit intellectum abstra-
here aliquem conceptum communem, sed sunt primo
distincta quantum ad perfecte rectum et rectum.
Idest quod intellectus unum communi realitas includit
qui sit quia possibilis et determinatum est per
diversas species sicut albedo et nigredo in-
cludunt realiter aliquam eiusdem rationis
determinabiles per species diversas species eorum
quibus sunt diverse species eorum. Et ratio
illa propositio autem quia primo distincta sunt primo distin-
cta tamen debet intelligi de primis realibus
quod primo constituunt quoniam ad non communicatur magis
realitate. Sed forte quia fortius includat
ratio ad dico quod omnis relatio realis est
in creatura realiter distincta. Sed quia
distinctione precedente relationes quibus non
sunt tamen fortius tacta per ipsas relationes et hoc
non est tamen unum modis sed in creaturis et
in relationibus accidentalibus. Tertias

cum movet se et movetur a se et non tamen est
relacio realis huius adveniencie sed et
volicionis ut activa ad se ipsam ut passiva
sicut filius non tamen relative dicitur ad patrem
sed eciam ad matrem vel non tamen tale faciens
dicitur relative ad calorem genitum sed et ad id
quod calefit et ubi effectus dependens a principio
activo et passivo ibi requirit relacionem
realem quia alius est passivum ad activum et hec
vel semper vel mutua adhuc ut sit relacio
alterius illorum principiorum ad effectum et cetera et tamen
voluntas que est fundamentum illarum relacionum
oppositarum motivi et moti denominatur ab utraque
earum ipsa non distinguitur distinccione equa-
illarum relacionum sed tamen distinccione aliqua
sua propria. Est tamen argumentum quod id medium
quod tunc ulla est primo probandi iam relacionem
realem quia extrema sunt realiter distincta
dico quod dicitur pro admittendo quia extrema
sunt distincta distinccione precedente relacionem
nec distinccione causata per relaciones vel adhuc
probandum et non sufficit accipere quod ille re-
laciones opposite dicuntur de eodem non enim secundum
dicuntur de eadem quia non distinguitur forte distinc-
cione priore ad [illegible] relacionis sicut non secundum
dicuntur de eodem ergo non sunt reales sicut in
proposito movens et motum dicuntur de eodem
et tamen sunt reales sed oportet probare quod istas dif-
finiciones extrema tamen sunt illas presupponunt
non sit extrema rei seu actu intellectus
bene [illegible] sunt concedi quod argumentum ad destruendum
rei relacionum per indistinccionem rei extre-
morum frequenter petit et est difficile pro-
bare ea quod sunt nec adhuc quod tercium id
concludat. Si tamen illa sunt probata quia est
bene quod illa extrema rerum distinccionem quia
faciunt non faciunt extrema rei sicut in-
deptis et [illegible] sed [illegible] intellectus
et ab [illegible] statim posset argui [illegible]
misso eo quod est de dicione extremorum
statim enim secundum. Si relacio non consistit extrema

rei non est realis et hec non probat [illegible]
[illegible] unde [illegible] non esse re-
alem relacionem quia intellectus huius utitur eodem
non autem quia extrema distinguntur quia si id
esset acceptum oportet exponere antecedens
quod extrema nec distinguntur distinccione
precedente relacionem nec per relaciones distinc-
cione [illegible] quod sit extrema rei et
hec omnia membra oportet probare adhuc
ut id consequens probaret conclusionem il-
latam. Sed argumentum de primo probat quod non consistit
per relacionem concedit tamen primo argumento de presup-
posito et filius patris solum quia hec eciam [illegible]
hec deberet [illegible] quod est de se [illegible] sed
[illegible] non potest [illegible] ad quod est ad se sed
quia entitas ad se est in persona simpliciter
ergo potest inveniri medium quod ponitur in divinis
[illegible] relacionem [illegible] concordi [illegible]
hac quod non repugnat perfeccioni [illegible]
adeo sed non [illegible] quod repugnat
perfeccioni. Illa autem argumenta proprie de [illegible]
[illegible] soluta sunt de 26 [illegible]

Contra distinccionem istam [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] non [illegible]
et non fruitur eo [illegible] quod sit
quia ad ista [illegible] est frui aut non
primo [illegible] non potest non frui. Primo tamen quia illa
bonitas maior est illa bonitate que est
[illegible] glorie quia [illegible] Augustinus 13
de trinitate c. 19. [illegible] ortus
[illegible] est [illegible] bonitatem
[illegible] glorie non frui ergo multo
magis de ista. Confirmatur per Augustinum
13 de trinitate c. 9 [illegible] a-
[illegible] si filius dei naturalis factus est
filius hominis ergo est magis credibile
quod filius hominis naturalis fiat per [illegible] filius
dei si quod est bona tenet naturalis
[illegible] ergo et [illegible] intuitio
[illegible] et [illegible] quod intuitio fruitur tamen
quia si tal[illegible] non intuitio fruitur. Posset

pcare et ita deus duct pcare et si
pons dapnari ¶ Consequentia prima probatur quia 2m
augus 2o ¶ Cum deus homo c. jo. primus
homo erat pctal. et non erat deus ergo illa
unione sed ex qua erat deus homo erat
impeccabilis. sed non est inpeccabilis nisi quod
bitus ergo etc ¶ Tertium membrum divisionis in-
cludit contradictionem scilicet quod aliqua natura non natura
frui posset et ei uniri ypostatice ¶ quod
natura non perfectibilis premitur. natura enim quam unitur
per unionem supposito fruitur natura non nata
frui non est possibile tunc 2o quia tunc esset
quantitas verioris et diceretur deus esse lapis
vel ignis unus videre esse perfectior quantitas
verioris tunc quia non tunc enim quelibet pars
lapidis sit lapis. et quelibet pars dei est deus
et non sit ita de homine ergo etc ¶ Sed contra
dico immediate uniebatur creatio verbo et non frui-
ebatur sed species et ubi patuit contradictio et
unitas patet immediate et assumpte ¶ Prima
conclusio sit duo articuli primus de natura nata
frui cum ipsa possit non frui ¶ Et 2o cum
natura non nata frui possit assumi et
advertendum quod non et non adprimum articulum potest
talis fruitio compleri in hoc. quod obiectum frui-
bile primus immittet intellectum ad actum vi-
dendi et prior est primus voluntati alliciens
illa ut necessario fruatur sine prude. sed per
illa unione est necessario ista immutata in-
tellectus ergo et ipsa fruitio. voluntas est necessario
quoniam illa immutatio prima modo si oculus
posset videre lucem me dente et adpulsa
lucis inspicere necessario sequitur ut ipsa esset primus
ut immutans intellectum ad videndum
Confirmatur per augustinum 13. de trinitate ¶ Et confir-
matur plato antiqui de duplici uni-
one ¶ Item potentia fundamentum certa ac
non cum sed videtur non potest esse impotentis non
redundet in creaturas. ergo nec potest esse in creatura
nisi redundet impotentis. sed per istum illap-
sum spiritualem creaturae ante ipsum unitum quod vult
est. et sit unitum. ad creaturam deo. ergo etc ¶ Post
quod unitum primus est in creatura qua impo-
tentis est n. insupremo non voluntas
creata aut magis licet eorum supremi terminus potest
quam cuius. sed in creatura non potest poni voluntas
nisi quod illapsus spiritualis obiectum sibi ¶ Iste
aut illapsus qui est in illa unione est
supremus et plenus natura sicut elevata ¶ Ad hoc
declarans primum eorum est talis quod unitus in-
tellectualis aliquis est in ut recipiet obiectum
ut in angelis aliquando tamen ut facultas
potentia ut faciat possit ipsum sicut in ubi
habitus glorie non ponitur in illa unione
sed primum. quia primum fortius informans naturaliter
est sibi deus primus ut obiectum fruibile. sed
tamen se recipiat voluntas potentia potenti
frui immediate. ut obiectum fruibile ergo si habitus
ille recipit ¶ per faculitatem vel per aliqua
elevationem potentiae. ut ipsa possit facere
immutatam actu obiecto et sic tale habitum ¶ Et
abte actu obiecti immutari. quia potentia non
assumpte est summe inclinata et eleva-
ta ad personam obiecto finali. quia n. potentia
non assumpte per unione. elevata est
ad esse finale. sed adeo fruibile immediate
ipsa patitur. est sufficienter elevata.
ut possit frui. ¶ Sufficiet ergo illa unio
ad necessitatem quia adfruitionem quod habitus
glorie possunt facere malos ¶ Et illas et
contra conclusio ipso ... sic primus extrinsece
per se potest esse sine particulari alicuius contradictione
et hoc quia nulla est nec conexio
eorum ¶ Dicitur non salvare probitas
unius ad aliud potest ex differentia eius in
methaphysice ¶ Sed natura prius per naturam potest
personalis quia operari. et hoc quod fruitur
inse quod operatio est supposito per exercitio
et in natura intellectuali est per ergo quod fruitur
magis prius natura personaliter in eo qua
operatur ¶ Ista quia voluntas fruitur quia non

mensure in instanti in quo prius malic
prius in persona assumente prevenit ipse et
dimittetur quia si non mensure ergo non est
contradictio nam illa prima instanti ¶ Item ratione
potentie ducendo ad oppositum quia non necessario dimittatur
opposito vel quod necessario immutata ab eo ut patet
¶ Sed illa anima non necessario mutatur ab eo
tamen quia nec ad actum intellectus quia cum
illud non necessario immutat intellectum aliquid
ut deum nisi eum causat ex ... vel voluntas
et similiter tamen quia nec ad actum fruendi quia
voluntas ex puris naturalibus non necessario fruitur
sic sicut ampius est libro primo d. i. ergo ipsa
non necessario fruitur sic et superaddatur ad sue
non propter quod sit necessitas ad fruendum ¶ Sed ubi
prius hic superadditur forma ... beatifica
visione et tamen quedam dependentia ad illud ergo
... propter quod hic notatur necessitas habitus
impellatur quia sicut tactum est d. i. primi libri
potissima ratio predicta tamen causata est ut actus
diligendi deum sit in potestate voluntatis ¶ Nam
cum agens secundum potestatem suam actum vel in
potestate sua sit tamen ... quod necessario requiritur
ad actum eius vel ex parte eius ad talem
actum voluntas autem causata ex puris naturalibus
non secundum potestatem suam actum diligendi bonum
meritum ... ut actus eius sit acceptus
deo tamen necesse est ipsum habere illud quod
requiritur ad agendum ut possit deum per id
meritorie diligere ¶ Fruitio autem multo
magis exigit ... habitus quia
actus ut actus eius sit acceptus deo et
id necesse est ipsum habere id ad ut possit
deum diligere meritorie quia fruitio est actus
vel forma supernaturalis non sit actus merito-
rius ergo fruitio non est in potestate voluntatis
... nisi ipsa habeat aliqua forma
supernaturalem qua possit uti ad illum actum
... voluntas autem humana assumpta
... est voluntas ... ...
tamen ... ergo ipsa non potest frui sine ...

¶ Et si obiciatur quod quamquam potest deus per tamen efficientiam
... potest ipse habitus ille qui ponitur
ratio fruitionis tamen est causa efficiens quia non
anima causa precedens ... ergo ...
ipse sine concursu causa media tamen fruitione
mediata ... sic dicetur d. 13
... quod fruitio potest immediate causari ab eo
mediate ... fruitio non habet rationem
tamen cause effective sed actie quia non
... quo agat et in non dicetur illa
anima frui per se ... sicut alie
anime dicuntur frui quod est ... ¶ Sed
illud deum non salvaret necessitate fruitionis
¶ Si enim esset necessitas ... ratio eius
tamen passive se habeat et hec ...
ad ipsam et necessitas non accipitur ex parte
illius quod est in potestate ... ad quod
... necessitate ... fruitio ... deo
si ipse non necessario causat ... sicut nunc
ad eam ... ¶ Et si dicas ...
quia ... intellectus necessario
... istud ... generans hoc ...
batum est d. i. libri primi quia ...
vel visio vel fruitio sunt duo alia
non est contradictio ... tamen sine positione
¶ Item si ... anima Christi passa sit
se habere ad fruitionem sed habitum sicut
anima ... habitum ... sed ...
fluum ponere in ... habitus infusos
qui in ... ponuntur d. 13 et 14
quod est ... ¶ Item ex unione ...
... est ... anime assumpte et hoc
... ergo si ... unione sit
... ... in ... quod
... ... immutet in-
tellectum creatum et non ... quod est
falsum quia ipsa ... ... indisposita in ...
... ¶ Si dicas quod eadem
est ratio videndi 3 personas et unam
quia qui videt unam necessario videt ...

Ad 2m ar(gumen)tum p(r)incipale d(icendu)m q(uod) no(n) est illa-
tio q(uia) sicut se habet deus ad om(n)em
creatura(m) in illapsu sp(irit)uali q(ua)li q(uod)l(ibet)
adesse et operari i(d est) se h(abe)t c(re)a(tu)re in il-
lapsu sp(irit)uali ad hanc nam q(uod)l(ibet) ad hac
op(er)atio(n)em et hoc ec(iam) s(ed) p(ro)p(ter) no(n) n(ul)l(u)m p(otes)t il-
labi. adeo u(t) cui illabi(tu)r ad op(er)am s(ed)
p(ro)p(ter) h(oc) ex meth(aphysi)ce in fine q(uia) bonu(m) q(uo)d p(ri)-
mu(m) p(otes)t ag(er)e est, t(amen) aut no(n) p(otes)t agere
no(n) est tale g(ener)o eodem no(n) p(otes)t illabi
isti n(ec) illapsu sp(irit)uali q(uod)l(ibet) adeo u(t) pos-
sit ei illabi q(uod)l(ibet) ad op(er)a(m) sp(irit)ualem.
op(er)a(tio) aut(em) sp(irit)ualis respectiue o(mn)i(u)m sp(irit)ualem
est op(er)atio videndi et fruendi q(ue) nullis
competit n(isi) no(n) nat(ur)e fruit(iue) nec n(on)
in r(ati)o(n)e l(ibe)r(a). Et est istud n(atur)a intellectualis est
assu(m)ptibilis q(uia) no(n) e(st) in se entit(at)e p(ro)ductiua(m)
repugna(n)tem isti depe(ndenti)e sp(irit)uali ad v(er)bu(m)
s(e)c(un)d(u)m repugnate(m) c(re)atio(n)em ei(us) ad v(er)bu(m) ut
n(atur)a c(re)a(tu)re suppo(si)to q(uo)d aut(em) est sic q(ua)le
est assu(m)p(tibi)le. Et q(uod) no(n) s(i)t v(er)bu(m) s(ed) repug-
net istat t(a)l(is) co(n)uicto no(n) s(i)t v(er)bu(m) repugnet
s(e) depe(n)de(re) et assumi aut v(er)bo s(ed) n(atur)a no(n)
intellectualis no(n) e(st) p(er)f(e)c(ti)orem t(ame)n suppo(si)ti
qua(m) n(atur)a intellectualis. g(ener)o et n(atur)a no(n) in-
tellectualis no(n) e(st) a(li)qua entit(at)e p(ro)ductiua(m)
p(er) qua(m) repugnaret s(e) depe(n)de(re) depen-
de(n)ti ista p(er)f(e)c(ti)o. g(ener)o et ip(s)a excepte
fuit est assu(m)ptibilis. V(e)r(um) q(uod) v(er)bu(m) posset
illa(m) depe(nden)tia(m) ei(us) t(er)minare. q(uia) indepen-
dens est in r(ati)o(n)e suppo(si)ti et i(d est) p(otes)t t(er)minare
depe(nden)tia(m) ypostatica(m). Hinc dicit(ur) q(uod)
si n(atur)a lapidis posset depe(n)de(re) ypostatice
no(n) tam(en) ad s(ecundu)m ut ad t(er)m(inu)m q(uia) no(n)
s(ecundu)m ~~no(n) t(er)minat~~ depe(nden)tia(m) u(e)l n(on) (com)p(ati)bilis.
Hic exclu(ditu)r p(ro)p(ter) q(uia) n(atur)e creat(ur)e sunt alti(us)
r(ati)o(n)is et i(d est) depe(nden)t(i)e ear(um) magis q(ua)m ea(rum)
depe(nden)t(i)e a(lte)r(ius) fundam(en)to r(ati)o(n)is et i(d est) depe(nden)t(i)e ear(um)
magis cu(m) depe(nden)t(i)e a(lte)r(ius) fu(n)dam(en)to p(ote)r(i)t hec dis-
tinct(i)o(n)em sunt a(li)quo mo(do) alti(us) r(ati)o(n)is et
t(ame)n idem t(er)mi(nu)s. et s(ed) eande(m) r(ati)o(n)em excepte

ei(us). et cu(m) istar(um) depe(nden)tiar(um) S(ecundu)m si n(atur)a
angelica assumeretur ip(s)a eet altius
r(ati)o(n)is q(ua)m n(atur)a humana et eet alia et a(lte)ra
depe(nden)tia t(ame)n ei(us) n(on) et i(d est) et t(ame)n v(tra)q(ue) posset
depe(n)de(re) ad eunde(m) t(er)minu(m) ut ad p(er)sona(m)
ubi est dicit(ur) q(uod) utr(a)q(ue) illar(um) e(st) (com)p(ati)bilis
q(uia) sunt ad que ad q(uod) p(otes)t depe(n)de(re). et
et i(d est) que p(otes)t v(er)bi p(er)sone no(n) sit
n(atur)a (com)p(ati)bilis. Contra si verbu(m) eet
ypostatice indepe(nden)s et no(n) s(ecundu)m posset t(er)mina-
re depe(nden)tia(m) altius g(ener)o t(ame)n u(e)l tolli al-
ip(s)o q(uod) p(er) se faciat ad r(ati)o(n)em t(er)minandi de-
pe(nden)tias altius p(er) hoc q(uod) est p(er) se ad hac
p(otes)t t(er)minare. ut t(ame)n p(ate)t q(uod) n(atur)a lapidis
assu(m)pta p(er)sone(tu)r q(uia) s(ed) no(n) t(ame)n d(icitu)r hu(m)a-
n(a) s(ed) sic h(omi)ni. ita q(uod) ille mod(us) resp(ici)-
at fu(n)da(men)tu(m) h(umani)t(ati)s s(ecundu)m assu(m)ptu(m) s(ed) ille
mod(us) sit intrinsecus illi h(umani)t(at)i s(ecundu)m
m(od)alit(er) h(ab)eat se ut ad(uen)tit(ius). posset e(n)im v(er)bu(m)
poni q(uod) v(er)bo h(ab)eret a(li)que modu(m)
intrinsecu(m) t(ame)n a fu(n)da(men)to. q(uod) si ille
mod(us) superaddit(us) p(er) hoc q(uod) est (com)p(ati)bilis
no(n) sic intrinsecu(s). velo(ciu)s t(ame)n ut v(er)bo
sistit p(ro)p(ter)ea no(n) p(ro)pter necc(essari)o q(ua)ndo(cumque) datur
ille mo(dus). est alius mo(dus) ille q(uod) fun-
da(men)tu(m) natu(m) eet p(er)sonari. ideo si no(n)
assumet(u)r ab a(li)o et si s(ed) n(atur)a h(omini)s et
lapidis co(n)ueniat in r(ati)o(n)e depe(nden)tie ad ypos-
tasim. t(ame)n q(uia) no(n) co(n)ueniu(n)t in r(ati)o(n)e tal(is)
depe(nden)tie. ideo no(n) p(otes)t ambe (com)p(at)i. Alii
t(ame)n dicu(n)t q(uod) hec est p(ro)pter distinctio(n)em y-
postasis et p(ro)p(ter) in v(er)bo q(uod) ad s(e) p(otes)t
v(er)bi in r(ati)o(n)e ypostasis ut lapis et
t(ame)n no(n) in r(ati)o(n)e p(er)sone. q(uia) sicut d(ictu)m
fuit s(upr)a. p(ro)p(ter) h(oc) i(d est) no(n) est ordo
a(li)q(ui)s realit(er) q(uo)d v(er)bu(m) a(li)a tra(he)bat
alia q(uia) tu(n)c no(n) eet p(er)f(e)c(ti)e simpl(ici)t(er) et
illa est r(ati)o q(uia) in r(e) d(i)v(in)is no(n) est m(agis) q(ua)m
g(ener)o no(n) est in eo a(li)qua r(ati)o realitas d(icitu)r

sit ypostasis differentialis arealiter atque est p
primo nam omnio alia et alia est realitas
per distinctionem expte rei atque sit ypost
et p. omnis aut unio realis est ad tm
reale et si quod realis non g° pt ee unio
realis ad ypostasim et non ad psonam. cu
illa sit i distinctis eorum et ideo non dico
nam illa intelle non pri. et maxime
nam non sunt pp eam distinctione ypos-
tasis. et pr intellectu depen. si ppt distinc-
tione realem relacionum ul forte pp illas
quibus sunt assimulat nel saltem qualiter assumunt
¶ Ad quod q° quantum ad primum arguendum concedo quod
non includit contradictionem nam natura assumpta et
sunt unum ubi ypostasis. et non sunt co-
et hoc si ponatur posse assumi sub eadem
creato sicut pater opposito in prio dei aut
ponere quod natura adhuc quod assumitur quod ha-
beret gratiam glorie. eius natura non uideo pp
rem positas sed ponens predicam ¶ Ad 2m
et ad primum arguendum concedo rem fcam quod op
quod natura creata pt dependere non tamen de-
pone tanti adam si depen ypost
ad ypostasim quod non est ad inpe pp quod re-
pugnet sibi sic dependere et ubi pt
determinare illa depen. quod et si non
sit distincta mea ypost et p. tn ita
p fcie lz quidem requirit ad ypostasim
et pm ut terminat sicut et si non erit p
ad arta prolia ad primum ad arguendum
ad primum membrum divisionis de separacione
duorum unionum primo et dico quod illa ar
quantum ad actum primum quod plures possunt ee pr
assumente non assumpte et ita non differt
includit alia unione que est ad actu
2m et separari si depossibile sit separari a
est maior que est non adubi et ut tm
quantum ad actum primum si non quantum ad actum primum
et ee caste quod diffedo est inoperacione quod

tum adoperacionem ul magis ppe pt dici
quod neuit est maior alia quod non fuit eius
iodis et tu neuit non includat alia
pt una ee sin aa ad id tamen gre
quod est summa gra in illa unione.
quod summe grituita ee disferso volun dine
sicut primum assumptionis non est aut si
summa spritualis eorum unionis in abun
one si differt in illa coreante illa uni
one uin auctas potest tamen exponi
de facto quod lo deribus ppe ortis quod
ut illas summa gra est unione ne
quadruc adubium dicunt ¶ Ad 3m pt dici
ad alia auctem tamen. si dem e. g.
idem u arguit placta anmdi um
est quidem quod nus ibi posse filium dei
realiter ee filium hois. quia filium hois
pgram posse ee filium dei et ideo
sit hoc est pla pgram multo magis
id non tamen nute est. quod si filius dei est
filius hois quod ille est filius hois dicatur
decode deriter. et forte negare pr pp
s. quod filius dei sit filius hois pgrtim
primo nec concedi. xpc filius dei ad
optiuus. si sed quod ab alius ut idem
possit ee filius dei pgram quod ad ad
modum fiebat pr xpo non ad illud
ut ille deri ¶ Ad 4m ponitur xpm
inpeccabilem ul natura assumpta quatuor
aliter deus dicitur peccabilis et dapnabilis
et deus et humanior quod uir horrenda
et sicut sunt lumine glorie et carite
confirmata non pt peccare. non quod ita
forte repugnet peccato. sicut nec ac-
tus oppositus actui si ymiter talis
sed quod deus depo orta non pt coagere
ad actus hos ppe ubi totius et sunt
qui actus repugnat peccato sic deus
ne unite psolet non pt depo orta non
dare summa tale. et ulterius summa sunt

que excludit peccatum et cessat unione
est impeccabilis nec forte est virtute disposicione
remota secundum naturam rei vel agentis sit necessaria
sicut necesse est aliquid unum non peccare
Augustinus dicit quod sic propter hoc quod deus replebat
dominum yhesum summa gracia et quod erat impecca-
bilis et hoc non dicebat propter unionem quia
non erat deus replens tanta gracia non ex
exhibicionibus vel potest augmentari illam impetrante
in domino yhesu quia illa gratitudo plenitudo
gracie ¶ Ceterum autem quod ad medium dominum non
includit patet ad 2m ad primum conclusionem dicitur
ypostasiam vel sustentacionem non tamen sit
propter dependenciam illius dependencie quia dicitur ypostasio
vel sustentacio ad illam dependenciam quod dicitur
precio ¶ Et dico quod est dignitatis vocio
aliquid negat conparacionem secundum racionem huius dignitatis
sit quod suppositum recipit perfectionem ingredientis
naturam nec subsistit et tunc subsistens una
lapidis non videtur racio quare lapis non
dicitur deo ideo deus est lapis sicut non
dicitur deus est homo et ceterum ceterum
secundum eum ulterius inferunt in perfeccione conparacione
et quia aliqua pars lapidis est lapis et totus deus quod
et si pars lapidis recipiat perfectionem magis
lapidis sit pars homo gracia vel substancia in
suo toto non tamen recipit perfectionem illius cuius
est pars integralis sic nec totum integrum
ex pluribus desupra integralis ut non dividitur
quia paries est domus ¶ Cetera eciam ultimum
ceterum lapis non includit secundum hic lapis ad totum
et quia non pars lapidis est hic lapis ideo
nec pars lapidis praeter deo ¶ Ad dicta
perfeccionem ad primum patet quod multiplicacio deficit
et quia ideo aliquid non necesse inmutat illam
causam et quia sic hic non necesse voluntas finem
maximum sic voluntas non necesse hec causa sup-
ernalem quo finem ¶ Ad ad [illegible] et tercium et secundo
dico quod creatura non potest beatificari nisi quia
non est bonum infinitum et tamen in uno beatificatur
in bono autem infinito beatificatur ut melius
quod attingitur per operaciones potencias non ut hec

bonum est perficiens cerum eius quod adicie
tur primum [illegible] beatificacio potest redundat in
cerum quia quod est impossibile est in cerum sicut
nata est esse ibi quia mente nec forte
est ibi redundancia quia racio sit ibi a[...]
beatificacio ab illa que est impossibilis et ideo dico
quod cerum non potest beatificari ut distinguitur a potencias
et per eius nec beatificacio eius potest redundare
impossibile ut sic distingui ¶ Sed contra confirma-
tur quod beatificacio est in cerum sicut opponitur cuius
est contrarium dictis et secundum fide et eciam philosophus quod
ipsa est supremum in anima dico quod sic si-
cut ideo eciam potencias tunc non est ordo ex
cedente incre ¶ Sed cum est aliquo modo
fundatum potencias tunc licet sit supremum
racione actus primi tamen non est natum
hec actum 2m supremum nec per quod ad tan-
gitur bonum supremum extrinsecum in mente potencias
quia ideo nullo modo attingitur in operacionem potencie
et ergo beatificacio in supremo bonum est sicut nata
est esse in eo non est autem nata esse in cerum
in mente potencias ¶ Et si arguas quod illabitur
ecclesie ergo et potencias et per quod est impossibilis mente
ecclesia ¶ Dico quod bonum est quantum ad actum suum
ad dandum eis esse quod quod eum est in
illa natura humana aliquo modo dependet
ad esse ubi secundum non oportet quod illabatur ad dandum
dictum operacionem supernaturalem illi potencie mente
cerum ¶ Per hoc apparet ad argumentum ad dictum
proposicionem quod non ad 2m dico quod sic
ubi illapsus spiritualis est ad esse quo si-
ne humane creatur esse ubi ¶ Ita necesse est
illapsus ubi spiritualis quo sine illud posset
operari operaciones illius nec ut sicut
verbum dicitur esse ignis si assumpsisset naturam
ignis ita dicitur calefaciens calefaciente
ignis secundum non oportet illapsum esse ad operaciones
repugnantes illi nec sicut sunt operaciones
beatifice puta intelligere et velle ¶ Aliud
in illapsu generali deus illabitur omni

ticatis ad ex et oppositum sibi convenientem
non autem aliqua oppositum disconvenientem
sive extendentem nam illa ¶ Ex 1a conclusione
apparet quod non est ad mentem intellectus imaginas
suppositione humane non adverbium prius nec
anima nata fuit media inter carnem et verbum
quia ex se anima non intellectualis posset
immediate assumi. nec quod est in medietate mediatas
inter verbum et naturam nata fuit quia posset
non assumi sed hoc quod verbum unitum quo
vero non defecto verbum fuit ad
mentem congruentius inter verbum et naturam
assumptam et ut includat utrumque. sciam
medium intrinsecum ut dicas quia medietate ex
trinseca ut quidam quo/rum unio verbum primo et immediate
assumpsit totam naturam humanam. quod non quia
assumpsit carnem mediante anima secundum Dam.
li 3 c 6 et 12 c 1 et Aug. de agon.
xpiano c. 6. et est in libro li. 3. de c. 3.
Item pars est prior toto in via generationis sicut
incompletum completo secundum quod primo phys. quo
simpliciter in assumptione. quia ex ordine assumebatur
quo erant assumptibilia ¶ Item prior
est a quo non convertitur subsistendi consequentia
sed si assumpsit totum quo assumpsit partem
et non converso quod tunc Item si prius assump-
sisset totum totum quo aliquid dimisisset
sed semel assumpsit ut in morte. quia fuit
corruptio tantum quia tunc non fuit quod prius
fuit si fuit huiusmodi corruptio quia est
inconveniens quod videtur secundum 4 de Dam. c. 43.
vel 42. ¶ Item de medio extrinseco arguitur
sic. natura humana non potest uniri verbo uni-
one deifica sed unitur gratie et hoc quia tamen
ipsa unio quia tamen unitur excedit
facultatem naturae creata quo cum illa magis
excedat quia illa est summa ut secundum Aug.
13. de trin. c. 19. scilicet quod ista non patet
sine gratia ¶ Contra si hec unio primo
fieret per partem vel partes quo non esse
unita Item tunc prius fuisset anima

verbo Item quoniam ad 2am partem arguitur sic illap-
sus gradualis est antecedens necessario sicut ex eius
sed non per aliquod unitum medium in illa natura
quo sibi illapsus spiritualis erit primo unitur
non sed aliquo medio unitum. In 1a conclusione
patet quod sunt duo articuli unum de medio
intrinseco scilicet an pars aliqua fuit media inter
verbum et partes vel econverso an pars vel partes
fuit medium inter verbum et totum. vel verbum
fuit medium inter totum et partes ¶ 2us articulus
est de medio extrinseco scilicet an quod mediet
inter naturam istam unitam et tamen unitas
¶ Textus magistri adsumendo deo quod assumpsit carnem
mediante anima et hoc sic exponitur quod primo
anima est assumpta a verbo et in 2o quod
non unitur corpori et per hoc in illo in-
stanti 2o verbum unitur sibi corpus perpolitus
mediante anima. quia primo sibi univit sed totum
primo assumpsit ordine intentionis sicut
totum sic est prius partibus ¶ Contra primum
illorum scilicet de anima respectu corporis arguitur scilicet quod
videtur sequi quod verbum non sit primo homo cum arguitur
contra opinionem magistri sententiarum quod xpus non fuit
homo in triduo. quia assumens non est homo. nec
quod assumptum est homo. quod exponitur sic
bene intelligatur quia assumptum est natura
humana sed pars nature humane assumens
non est primo homo et sicut in instanti as-
sumptionis scilicet ad totum et partes in et non
quo et non non est primo homo quo et prius est
primo homo quod videtur inconveniens cum non sit alia
ratio apte predicati alia hic et tibi licet
sit alius modus predicandi sicut tangitur de a.
primo secundo videtur sequi quod xpus non sit homo primo si
actus esset comparativi exceptibus cum libus posi-
a et actuali b. sequitur non denominatur
ab actualitate quia denominatur a solo b. nam
si sic a esset sequitur nunc actus comparativi
ex a et b. quia a actualiter denominatur
a b. quo a solo natura humana composita
ex anima et corpore non dicitur de verbo

denoiatiue per sola unione aie ad
uerbum ipm quia unio debet esse tante
talis denoiacionis quia tunc corpus posset
dici deus Item deriden primo est incitatus
et hoc unione quo sic frequenter expositum
est hic magis conuenit in qua forme
quia in toto fori stat non ut dans esse
go sicut in na ppe psona magis appa
incitatus in cor qua aie in qui psona
in aliis ppus tibi si sit ibi aliquis ordo
terminus illa depen ut in se sit et subus
qua ipa depen aie ¶ pp 3o corpus
natum est in se subsistere ergo non supple
in corpore non in divinitate assumatur ¶ est
eius cor capax tal assumptionis sicut
et subsistencie in se stare ergo illa unitate
aduerbum eius per eam corpus non sit divinitate
assumptum stat pro inferior ut assumatur
aperire et ideo hoc assumitur a duabus pp
sonis quod tibi sonans esse quia sic ulla psona
na erit psona non sit psona in se
quod est sonans quia tunc partes dupe ypos
tatice mutue et certe ¶ pp tunc divinitate
fuisset noua assumptio quia tunc corpus fuis
set unitum in mente non et non per aiam
quia ordo eius ad aiam tunc fuit in se
¶ pp per illas duas uniones non fuit
deus sicut ostensum est in x tunc ergo re
linquitur 3 quod sit totius primo per quam 3 ad
ultimum sit deus si illa sufficit sola sine
aliis duabus ergo ille due sunt superflue
¶ Ideo quod ad iam dictum potest distingui de
medio sicut inter agens actionem et effectum
ad potest ponere medium uel quod sicut agens
primum in agens remotum et effectum
uel quo sicut fui agentis et inter reci
piens et receptum potest ponere duple
medium scilicet quod et quo sicut in illo potest
esse alie racio agendi in ad potest esse
alia racio recipiendi et ideo racio receptionis

actiuitatis potest esse quamuis ipsa forma
recepta sit solum per ipsam formam reci
recipit per ipsam pars ¶ Ad propositum potest
dici quod in illa assumptione non conuenit
ad uerbum nisi sicut medium quia inter uerbum
et totam naturam si tota natura fuit sic in
mente assumpta quod sic fuit quod primo in
se est prius si enim dimitteretur hac primo fuit
que assumitur quia psonalitas diuina supple
plete ipsam tota natura est primo et in mente
hac modo psonali in se et non potest uel potest
quod est primo actus quia in eodem instanti non in
in se prius si enim dimitteretur prius in instanti
uel alio modo quia nec aim id quod natum est
assumi quod non prius fuit natura singularis
non post illud quod assumitur quia tunc esset p
psona per se anterior prius quod modo quod non
quo in predicat totum uel forma neu
trum natum est esse psona si tunc primo
que existens unitas est tota natura tunc ipsa
tota sic unita est primo si non impedi
atur ab assumente ¶ 2o modo loquendo de medio
scilicet quo modo potest concedi quod ala est medium
in illa assumptione et hoc racione totius
quia est forlis racione eius non quod hoc
na est unibilis sicut quod est quod for
deus est risibilis non tamen ut primum effec
tiuum sed ut solum per ala medium et sicut est
forma ipsius sic in potest esse forma consti
tuens naturam et tamen est toti non ipsa ra
recipiendi ipsa unione quia est racione ipsa re
cipiendi totum receptum ipsius unionis non
per hoc omnem aiam primo assumi ut quod sic
non ipsa est risibilis ut quod licet ipsa sit
quo deus est risibilis et per illa racionem medii
potest dici racionem naturam assumi per aiam in
quod hoc potest racio psonalis dicat circumstancia que
cause unionis licet racione eius quod determinatur
quod psonam dicat racionem forlem sicut

Sic homo p[er] ma[teri]a[m] eodem est ix lib[ro] not[andum]
for[ma] sibi esse q[uod] male ve[ni]t p[er] p[h]i[losophu]m hac
et ma[teri]a q[uo]d a[n]i[m]a mediat inter corp[us]
et ubi . q[uia] a[n]i[m]a est for[ma] no[n] tot[a]lis p[ro]
assu[m]pte et id quo to[tu]m n[on] est tal[e] et as-
sumpti et assu[m]pta et hic ip[s]a assu[m]ut
q[uod] est p[ar]s no[n] p[ro]p[rie] assu[m]pte ita et ead
sunt no[n] est assu[m]pti et assu[m]pta. Sed
hoc est unu[m] du[bium] q[uo]n[iam] ad p[ri]mu[m] mebru[m]
distinctionis q[uod] sit illa na[tur]a q[ue] d[icitu]r p[ro]p[rie] assu[m]pt[a]
ul assu[m]pta an sit a[liqui]d ad a[liqui]b[us] partibus .
qu[e] q[uod] to .s[cilicet]. ubi dic[itur] q[uod] c[om]p[osi]t[u]m totu[m] sit
a[liqui]d a[liqui]b[us] p[ar]tibus sic a[liqui]b[us] p[ar]te seorsu[m] no[n]
t[ame]n a[liqui]b[us] p[ar]tibus simul et si ita
e[ss]et tu[n]c illa assu[m]p[ti]o realis no[n] sit
n[ec] rei n[isi] a[liqui]d totu[m] assu[m]ptu[m] qu[ia] o[mn]es
p[ar]tes assumi. Si aut[em] sit a[liqui]d ens ab
eis dubiu[m] est an sit a[liqui]d ad aliq[uid]
entit[at]e ab[solu]ta ul relativa et 3o an sit
aliq[ua] alia forma a[sin]a que est p[ar]s
totius. Q[uod] p[ri]m[u]m ad p[ri]mu[m] osten[de]t q[uod] to[tu]m sit
ens a[liqui]d a p[ar]tib[us] eius qualit[er] et d[ici]t
p[ro]p[ter] q[uod] a[liqui]s n[on] e[ss]et d[icti]o totius ul unius
d[e] meth[aphisi]c[e] s[ecun]d[u]m ubi d[icitu]r q[uod] totu[m] et unu[m] a[liqui]d
q[uod] est p[ro]p[ri]o unu[m] a[liqui]d totu[m] q[uod] est unu[m]
aggregatione ut cumulo ul acervus et
istud totu[m] solu[m] est sue p[ar]tes t[ame]n
que sunt inquietes . t[ame]n ex d[e] meth[aphisi]c[e]
t[ame]n q[uia] totu[m] unu[m] p[er] actus est mag[is]
unu[m] q[ua]m aggregatione unu[m] et mi[nu]s unu[m]
q[ua]m totu[m] unu[m] p[er] se et t[ame]n totu[m] un[um] p[er] act[u]s
no[n] est sue p[ar]tes t[ame]n q[uia] p[er] p[ri]m[u]m ea[dem]
meth[aphisi]c[e] c. de un[i]t[at]e diff[erent]ia in hoc est
hoc album unu[m] a[liqui]d q[uia] albedo inest
homini . no[n] g[ra]t[i]o e[ss]et ille totu[m] unu[m] . si no[n]
ins[t]itueret. Q[uod] p[ro]p[ter] p[ri]mu[m] th[om]i[st]us g[e]n[er]is adeq[uate]
est a[liqui]d ab eis entit[at]e p[ro]p[ri]a q[uia] g[ra]t[i]o est
adesse t[ame]n p[ro]p[ri]o s[ed] totu[m] est p[er] th[om]i[st]us
g[e]n[er]is s[e]c[un]do adeq[uate] no[n] ab[solu]ta p[ar]s . p[ri]mo si

utraq[ue] p[er] existat et de novo unire[tur]
nimis e[ss]et quo ul p[ro]ducto ip[s]i[us] c[om]po[s]i-
ti sic in i[n]i[ti]o. Dato q[uod] tam a[n]i[m]a qua[m]
corp[us] p[er]existat s[ecundu]m suas entitates
ad hoc foret resuscitacio totius c[om]po[s]iti
no[n] aut[em] adeo corpus ul a[n]i[m]e ne adam-
bo 1a g[ra]t[i]o a[liqui]d a[liqui]d 3m a[liqui]d ab[s]q[ue]. 3o
p[ote]st argui a s[imi]l[i] de corruptione s[ecundu]m
p[h]i[losophu]m d. meth[aphisi]c[e] infic[it] . q[uia] manet a
et b . et no[n] manet ab et idem ve[rum]
no[n] p[ote]st manere et no[n] manere g[ra]t[i]o ab
est aliud re[aliter] ab a et b g[ra]t[i]o . t[ame]n
ita sit in o[mn]ibus c[om]p[osi]tis q[uod] p[er] se re[mane]t
p[ri]u[s] no[n] repugnet ut ille maneat
et totu[m] no[n] maneat . a qua e[ss]et en-
titas p[ro]p[ri]a totius alia ab enti[tat]e p[ar]tiu[m].
Item q[uod] p[ote]st a[liqui]s ul e[ss]et p[er] se totu[m]
causis intrinsecis s[ecundu]m ma[teri]a et for[ma] . q[uia]
eni[m] ille cause con[tine]nt hoc c[om]p[ositu]m p[er]
q[uod] ille p[ar]tes s[unt] ul p[ar]tes toti . s[ed] ille
no[n] sunt p[ar]tes n[ec] alterius ear[um] . nec
ambar[um] q[uia] neut[ra] est tota nec am-
be q[uia] sunt p[er] se tac[ti] et s[ecund]a p[ri]ma rei
Item s[ecundu]m 4m q[uod] nullu[m] ens e[ss]et d[e]
p[er] se incet p[ro]p[ri]a passio et p[ro]p[ri]a op[er]atio
ul op[er]ati[on]is actus p[ro]p[ri]um . q[uia] 1a insunt
spe[cie]i no[n] m[ateri]e nec forme nec utriusq[ue]
s[imu]l nisi ut sunt unu[m] in a[liqu]o toto
p[er] se. Ad 2o dico q[uod] est a[liqui]d ens et
alia entit[at]e ab[solu]ta . q[uia] solus rex no[n]
sufficeret ad hoc . q[uod] totu[m] dicit[ur] p[er] se
unu[m] q[uia] in toto uno p[er] actus est p[er] se
ve[ri]us et c[on]ti[n]u[u]s p[ar]tis ad p[ar]tem ut p[ate]t
de p[er]ce[ptione] a[n]i[m]e actu[m] ad s[e]c[un]d[u]m. Sic c[om]p[osi]tes
o[mn]es ab[s]o[lu]te ut includes ma[teri]a[m] et for[ma]m
et ut dissimiles q[uia] ut sic sunt spe[cie]s
g[e]n[er]is alti no[n] sunt t[ame]n sarl[?] encia
respecta q[uod] t[ame]n opteret si entitas

ista est racio 1ª ¶ Uber et concludit rones facte ad primum articulum quia nec gnio aliqua est per se ad ix^m ut addi=
tur aliquid nec et carnis est aplo ee
ut alia aliquo nec ee aliter fuit solius
respectu ee nec ista passio opter tatu s
esse inquantu respectum nec ista oparac
nec eius actus alitu nec tande bi posse
assignare dum cum oppositio quia nec bi pos
sibile tm pone dum ieiu intus partes
unitas ¶ Ex his et ad oppositum nec bi q
renus sit ista ro fundata telem bimo=
nis aduerbu quod tm oporteret pone
ponenda totu post assim sm pdcta si
entitas tacius ut distincta apribus non
ponetur ee alia ¶ Ex his adstrui articulu
quod si intelligatur vitato ptes forma pers
eius que est in hoie aia intellectiva ee
alia forma que supueniente illi q
sit et aliquid ipius tacius et tm dicatur forma
tacius distinguendo eam q forma ptis
que oplet tasti totu qua ista alia
forma ¶ Iste intellectus est falsus quia tunc
est in hoie aliqua a forma constituens
hoiem perfectior aia intellectiva quod est
inconveniens ¶ Qui si mutatur rom accepte
ex bim^te tacius puta quod exima et forma
~~constituens hoiem perfectior aia intellectiva~~
q est pis nec fiet bini n paliqua
forma bimetes q sit for tacius ¶ Ista
raco concludit processum in infinitum quia
deinsta qro quo facit bimi cu ma et
for ptis si esse sit nata facere bim
cu ma si paid processus in infinitum
¶ Ideo dico quod ultra forma q perficit
mam et ex hac dicitur forma ptis et hoc
ultra ponendo plures formas necesse non est
nece pone aliqua forma qui perficien=
tem ca mam qua forma quia ma et

forma non sint mixto partes eiusdem ronis
sed elea pfectibilia ab aliquo actu 2º
s bimd est ipsu pfectibile et eius actus
et hoc est ca quare faciunt bimi per se de me
thica ¶ Si aut intelligatur forma tocius
nec ad oppositum tatu s nec ro ut q=
ditas hoc modo bi concedi pt quod forma
tocius est alia a forma ptis et quod na vel
quiditas possit dici forma pz ex phs
in methicae c dicta quod a sit alia a for=
ma ptis pz ex primo ar lo hic tacto
Sed 1º cuius est forma dicta quod r^us tacius
opaudi nec quiddam forma insolius s forma
qua opaitum est ens quidditive et hoc mo
totu eius forma est forma tacius sicut al=
bu dicitur albedine albu nec quiddam quod forma
tacius sit q ca tacius ipius cu ma et
forma prcaliter cans q totu et est ip
totu per se considerat sm illumodu
quo los ~~d~~icit in methicae equus est
tm equus ¶ Et si qrit cas istius entitatis
dico quod ipa est 2 agens cans et tali^r
est ab eis 2 nec ab aliis cans et qre
tres cause cant et constituunt entitate
2as alia asse q sit per se bina et alia
2ostituunt hoc 2m asse alia q nec est
per se bina nec est ca n quia ille entites
tanto sunt tres et alie nec s fuit altius
ronis et quod phus dicit de methicae b
tradens adsone de bim^te opaudi qua
fiat per se bim ex m et forma assignat
per se cam quia hoc est per se actus id per se
pta et sicut hic actus per se est po ita
hoc totu bimd per se et sicut hic actus
pactus et id po pactus ita hoc totu
constitutum est bimd pactus qre aut
illa entitas est actus per se re^o illius et

alia tm̄ pactus nō est eā n· qꝛ hec
entitatis est hec entitas· qꝛ sicut int̄
calidū et calefacē nō est mēm ingrē
cause efficīet ita nec int̄ illā formā
ꝛ̄ infōrre nō est mem̄ ad ingrē tac
formal· ſꝫ sicut calidū qꝛ calidū
calefacit· ꝛ nō p̄ aliud· ī aīa mq̄ᵐ
aīa sic perficit et sic cōsti⁴· sic pꝫ
quātū adistū artꝫ quid sit mēm q̄-
gnitꝰ bniōis nēc ꝗuanē adulud qꝛ
nā tō exptibꝰ que est ens ꝗdaꝫ altīa
2ᵐ adᵈ aptibus vtriusꝗ ꝛ ambaꝰ quānti
et dissimꝫ ꝛ ia id q̄ud uiꝰ pꝰ ꝑhiᶻ qd
allegaᶻ· sꝫ· ꝙ mā et forma est idē
sīl est ꝙ cōpositū totiꝰ· ꝛ eīt̄ nō vꝫ
ꝯfallit· n· in ista m̄ et maliꝰ eoꝗ
nō distīguiᶻ int̄ id ꝙ est ꝑse ꝛ int̄ id
ꝙ est nēcō· ꝯcoītaᶻ bnio pau et eī
nec tm̄ illa bnio est id eē· qꝛ bnio est
teꝰ et eē illud est abꝯtū· ¶ Ꝺtiᵒ ad-
tatōm alicuiꝰ effus nēcō ꝑexigiᵗ or-
dō caꝫ efficiēm̄ qꝛ sūt inſtē ordīe
ꝛ appꝛitate· ꝛ tm̄ ille ordo vl̄ ista ap
ꝑxiato nō est esse ipiꝰ effus· ſed
est tm̄ abtū· nec est īchᵒ ad abᵗᵘ
dependꝫ vl̄ ꝑexigere vl̄ saltem coex
igere aliquo mō aliquē rēᵐ· bl̄i̇̄ em
esse abtū caūe aplibus cais nēcō
ꝑexigit bnionē ꝛ ꝑꝑroxiatōm istaꝝ caꝝ
īcāndo ꝛ ī ꝑt hic esse ꝙ tota entitꝰ
tōciꝰ sit abta· licet nēcō ꝑexigit vl̄
coexigat bnionē pau absolutaꝫ· ¶ ᵐ
ad 2ᵐ arlᵈ dīmō ex tūscō pꝫ ꝙ gra
ī ista bniōne fecit mediū ꝯtitatꝰ· ꝯt
hoc cug ꝛ ꝑbo ꝙ in nullo instanti nē
inquo ꝑsō ꝑsōreᶻ· inſe sꝫ nō assumeᵗ
incadꝫ ꝑtur inaᵒ qu assuꝰᶻ hᵒ fuit

declarata inpsᵒ artiˡᵒ· ſꝫ ꝑus nalꝰ ꝑsō-
rētᵃ inſe· qua hēret bitum grē· qꝛ
bitus est pn̄ᵐ ꝯpandi· ꝛ ꝑgīus ꝑfecto
eius tn̄ cōpotit ꝯpari· ꝯpari aut
est supposti gᵒ ꝑus naliᵗ hēt ipe
tōm supposti· qua grām vl̄ bitum
aliquē qui tm̄ est pn̄ᵐ ꝯpandi gᶻ ꝛ
ꝯn assumᵗᵃ· ꝑus nalꝰ bniᶻ· qua
gra illa dtᶻ gᵒ nō est media ¶ Ꝺcā-
firmaᶻ qꝛ illud ꝙ est aīuꝰ inſe ꝑus
est eius qua aliud sꝫ id aᵈ inſe ca
ꝑactus n̄ sꝫ sibi dimitteret· eēt per-
sona inſe exse ipa gᵒ illud ꝑus naᶻ
litᵒ cōpetet ſꝫ qua bitus ille accīdt
¶ Item Joh· 1· vidimꝰ gloriā eius
ꝙ vbi biᶻ dicē ꝙ esse bnigentū sit
ꝑpa tō ꝯgruē nēᶻ qꝛ ipe hanc ple-
nᵉᶻ gᵒ pꝰ erat nāᶻ sōᵘˢ inulbo qua
tota grā cōsolbaᶻ· qꝛ bidꝫ indecens
ꝙ tota plenitᵈᵒ grē ꝯfetᶻ in ꝑ nēᶻ
inquo intelligiᶻ nō bita vbo ¶ Ꝺꝑ ista
gᶻ nō bniret forlitᶻ· pꝫ gᵒ ꝙ tm̄ sꝫ
sꝫ inrōne dispōnis inaꝗuo extimo
ſꝫ hoc est fm̄· qꝛ realis ꝛ actuˡⁱˢ
existia accidꝰ ordīe nēᶻ presuppᵗ rea-
lem existia sbi· ſꝫ sic est grā inaīa
xpi sicut actus insbō gᵒ realꝰ ꝛ
actuˡⁱˢ· eiꝰ existia ꝑsuppᵗ existia
realē aīe· ſꝫ ꝛ aīa inꝗua bniᵗ existiᵃ
realē n̄ in nullo gᵒ ꝑus ordīe nēᶻ as-
sumebaᶻ aubo qua fuit ſbm̄ grē·
qꝛ ipa nāᶻ inꝗ gra ꝑsonaᶻ ꝛ ꝑhoc
oē actus eiꝰ actuᵗˡ ꝛ inethasīceē bniᶻ
ꝑsonē· gᵒ in ista bnione nᵐ actus
poˡᵗ eē mēm sicut nē albedo est mēm
ī bnione superficiei adcorpꝰ· cīda rā
pitia rādgm̄ pꝫ ꝛᵒ ꝙ intelligēdē sut
aliᵗer dīmeᵒ quo nō ꝙ ¶ Ꝺad 2ᵐ dō

q ad pt ee pus no cparando i ad z m
sicut ptes nec mee sue priores na
mea tota ordine gnis ul' creaue
ul' tm iccparatoe ad pporcom q ptes
mee no pus pponatur quia tota na
ita eadem depone et ppona extrinca
t re est q nullo q ne inquo tantu
est totu est pssibile inpe ul' inalio
et te qp pcedit apm no pcedit in
pposito. q ut pus no est pssibile. ¶ Ad
ad dico q no ee pus em qua est
pus natur. hac est talit sic ad dr pus
mererum pronte ou inlis sudica
pus intenone pronte tac fortis
¶ Tali. s. pem inpnt pus calitr. pt
eest s qua ee nat bonu s qua
qnti adbuc rei eram et no eo. et
tn ee rei est pus calite. nec em
q res est ul no est et i the prioritas
r qndo pt stare cu no prioritas i can-
do ¶ Hec aliter est mattilte qnte ul-
ta ro sicut calidu pt igne et aere
ideo pcept utrumque eoz s qua et tn
nutrp id est postius s calitate ita
in pposito ptes assu et si pcitur adtu-
tu assud et no eo no tm est pus in-
calite. poss tn dici q eo ro quo p-
tes assumunt quia sue ptes assud
et totu assumi ¶ Ad ad dico q si x
pc fuit mortuus tn corpus mortui
no fuit inexplet. ltr pt dici q in mor-
te aliqua entitas no fuit quia fuit
bnis. nec tn deposuit na qua assup-
sit quantu ad ptes ecnles eius nec et ita
intendit dam p3 i. c. 13 et no alit
¶ Ult. ii. c. 13. q nunquam caro ulterius
in morte erant in pa ypostasi s3 in
ypostasi illi ¶ Sed restat lini dubium
q br q in morte fuit noua assupta
ptis inse que pus no fuit unita

¶ Ad ult m dico q si accipiat gra pcontin-
ta dei volutati deus dr exqs hic opa-
ri q gtinte dr agere illud q
nus inclin in na rei et magis exce-
dit facultate eius et hoc ma q facultate
ne create excedit subsistere in ulcibo ita
gtinte deus hoc opatur exgra suma i
suma gtinta volunte gdescete. qua e
sente no id. ad q inime pt attinge
expe et q maxie illa excedit ¶ Sed si
intelligat q pptim creato infinite lez
illa concomitet nam unita no est in
neca ad unione et cu ar. q. a inore
q ipa est nec ad unione bsica. go
ad illa dico q no sr q unio bsica
est popacom et actu fm. i qua no
pt aia ii lcat fatim. ¶ Ista aut unio
est ad esse pmu. ad q no psupponit
ad actus in na unita sicut ead
fm senale q dicitur ppriu gre no
requir ad elouas nam ¶ Hac em eet
pcede in infinitu ut sr unio nale
disponet ¶ Ad aliud et sicut id. q ibi
dat actu fm poss in mete pficit na
ita dr ee ambo gratu pt ee in me-
diate pinu unionis

¶ Utrum in incarnacom pcessit corpus
organum et creatu qrc q corpus
xpi organatu erat expurissimis sanguini-
bus virginis s dam li. 3. c. 2. sed
corpus organatu est densius sanguinibus ex
quibus organat s dam. c. 38. q inore
locu occupat et pponitur gnone ul
fortam ul conceptum nec concomitabi
inarg solis et ille no est in p g° nc
cu incarnacone q fuit in p nc pg
g° am ¶ Op. corpus organatu erat altius
s3 se quia sanguis ex quo organabat et corpus

aliter forte quia sanguis erat uniforme
in suis partibus non sic corpus organicum
quod acticipavit aliud latum quod in ipso et
propter hoc quia ista formatio requirebat motum
localem ¶ Item omnis substantia generabilis et cor-
ruptibilis que non dicitur produci per
mutationem non tamen assumpta a verbo est
generabilis et corruptibilis et non immediate cadebat quia
fuit ex sanguinibus quod producebatur per muta-
tionem et per consequens pars solis istius corporis
mutabatur ad formam eiusdem corporis quod prius
fuit sub privatione opposita illi forme et hoc
prius tempore quia opposita privatio non potest simul tempore
esse [illegible] propter quod tempore erat corpus non
animatum quam animatum ¶ Quod magister in littera
et Damascenus libro [illegible] et [illegible] capitulo [illegible]
Item Damascenus [illegible] capitulo [illegible] quod simul fuit
caro simul ubi dei caro simul animata caro
dicto quod quod potest intelligi de priori tempore
vel non propter quod modus [illegible] duos actus scilicet
de corpore animis animationem secundo de corpore
organici ad animationem ¶ Tertio ad primum
dico quod non precessit tempore animatio incarna-
tionem quia tunc nulla fuisset alia [illegible] per-
sonata et non in verbo [illegible] si simul
fuisset caro animata primo quam corpus ante
animatum sed a quo tempore est [illegible] subiectus
est principio quod est [illegible] quia tunc virgo virgo
non fuisset vera mater dei non [illegible]
[illegible] [illegible] sed aliud hominem purum cuius
non post fuisset unita deo quod istud est
contra Damascenum [illegible] capitulo [illegible] nestorium declinat
quod virgo [illegible] fuit una mater dei
non tamen [illegible] hominis tamen quia [illegible]
nata fuisset tota [illegible] mulier [illegible]
ductione [illegible] ¶ Tertio ad aliud de organo
completa dico quod organum potest intelligi
vel [illegible] inducto forme disponentis immediate

ad animam intellectivam secundum unam opinionem [illegible] in-
ducta [illegible] intellectiva sed alia opinio que
ponit quod anima est forma corporis organici vel potest
intelligi [illegible] precedens illa ultima
inductionem forme organice disponentis ad
formam intellectivam [illegible] autem due [illegible]
[illegible] scilicet motus localis quo [illegible] defertur
ad locum quietem [illegible] et alteratio qua
[illegible] in loco debito alteratur et disponitur
ad formam corporis organici inducendam
et in primo secundo secundum unam opinionem quod ponit
partes [illegible] corporis organici differre
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et multe
[illegible] [illegible] partes ille sunt for-
males [illegible] alias et alias ita cum
sit [illegible] alia et alia et adequalis
[illegible] est [illegible] alteratio et ulterius potest
poni quod non omnes ille [illegible] fuerunt
simul sed aliqua precedit aliam tempore et in [illegible]
alteratio dispositiones ad animationem
est prior alia ultima ¶ Sed [illegible] sic
dicitur potest dici quod organum primo [illegible]
[illegible] corpus [illegible] organicum non
precedit tempore animationem in nobis quia tunc
potest [illegible] non [illegible] hominem ut patet per
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
tene et [illegible] capitulo [illegible] completa enim
erat tota eius [illegible] [illegible]
erat [illegible] ¶ Ille autem non [illegible] hominem
cuius actio tota completa est [illegible] et [illegible]
ille quod sit [illegible] ¶ Si autem [illegible]
de organico [illegible] est quod omnes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] multe
erant [illegible] [illegible] erant et nulla [illegible]
[illegible] alia tempore quia [illegible] que assumebatur
a verbo [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] si fuisset prior tempore sed

detrusione in e adlocum conuctem quo
in et dealtacone spere quone tocius
uel prius. dum est si ille presfuunt
tpe uel si fuerit in eadem instanti
cum incarnacione quia si ponitur fuisse in tpe
mag uidetur posse saluari. incarnaciona
cooperata fuisse ad istos motus dele
inter d. ¶ Si aut totum ponatur fuisse
in instanti ut illo sicut ibi motus
localis nec mutacio cum successione mag
saluatur quia in ultimo instanti corporis uirgis
expresse sicut in utero uirginis ultimum
hoc quia cum id instans uero uidetur fuisse
aliq operacio spiritualis ad incarnacionem et
in eo instanti uidetur tota esse completa // de
ponitur nec uidetur esse dictum quod fundatum
relois naturalis precedit relonem quia sed platonem
et Augustinum . A . de trinitate . 5 . s . ¶ Si inductus
est ad se uel est ad ad . et tolis nam est
fundamentum istius binionis et quia prima quia
entis tolis nec naturaliter precedit incarna-
cionem . et ita creacio / creacionem aut precedit
naturaliter tocius organizacionis . s . bina op . uel
saltem est simul sed illa opionem defor-
mis // Ad primum arm dico quod si conce-
dit altacionem illa precedere incarnacionem
tpe posse dicam quod cum illa altacione
fuit occupacio minoris loci ¶ Sed ulterius
est circa quantitatis condensacionem et in po-
netur ibi unus motus localis per quo
deportabatur materia adlocum conuenientem
quantitati et alius spaciosus concomitans
quantitatem corporis densioris quo occupetur
locus minor et in ultimo instanti con-
densacionis inducentur omnes forme
precedentes et forma tolis corporis organici
et in eo totum assumitur ar ne quod
cum nec ¶ Si aut non potest altacionem

precessisse incarnacionem . tunc potest dici quod
occupacio minoris loci erat facta / et spiritus
per potentiam diuina ¶ Si tunc adhuc non posset
cooperari uirtus creata dequo dicetur . d
e . pridem dictum est ad secundum designacione
¶ Ad 3m dico quod mutacio ipse creata . est inter
priuacionem et formam . sicut patet in physicorum
non aut inter negacionem et forma . sed non
aut est necessario et apto nato et ideo cum
forma producatur simul cum susceptio non
est ipse mutacio ad illa forma . quia sus-
ceptum non prius fuit sub priuacione qua
forma . nec prius fuit aptum natum habere
forma qua habeat eam . sed tunc est mutacio
ad susceptum eiusdem ¶ Sed tunc dicet sit
cum esse corporis organici inducatur anima in-
tellectiua et in nobis ad animam ipse non
est mutacio . sed tunc adesse corporis organici
et illius mutacionis subiectum est materia que
prius fuit sub forma sanguinis et cum acciditur
in maiori quod omnis forma generalis et corrupcionis
si non immediate creatur . accipit esse per
mutacionem sui subiecti negandum est illa
ipso . si intelligatur per mutacionem cuius ipsa
sit ¶ sed terminus et demutacione ipse creata .
potest tunc concedi demutacione . s . cuius cuius ad
cuius sit terminus et demutacione quod creata in
hac mutacione ipse creata terminus est corporis
organicum quod est ad corporis animati
Circa d 3 queritur utrum beata uirgo
fuit concepta in originali peccato. quod
quadam omnes peccauerunt non in quia sunt
inreo sed rationem seminalem ita fuit inreo
beata uirgo quod tunc // Item dam . c . x
et d . ¶ Ipse filius preuenit eam purga-
do non aut in apto quod habuit peccatum
sed non actuale quod originale ¶ sed Augustinum

desiderat adpe· t ꝗ· 4 c· 23· ffirmissime
tene et nullate9 dubites omez hoiem
qui per coitum viri et mulieris concipitur
cu peto originali nasci. ꝑ bta virgo
tꝫ et pam auctoritas li 2· d 30 1°
co· Sed orile pctm Item idem sup
id Jo· Ecce agnus dei· tꝫ solus inocens
qui no sic venit· i· ꝑ qilez ꝓpagatam
Item leo ꝑꝑ in sermone de nativitate dni
Sed a reatu nullu liber repit ita libandis
dus oibus venit go tꝫ Item glo Jd·
Sr illud ꝑ· dominum tauris vinctu
in ide vide dicit Item cosec d· 3· c·
1° natitas et muglo· Item Bn dt de
conceptu eius q in peto originali con=
cepta Item an9 2° cur deus ho
c· 16· Item hac idem vult Bn in q
dam epla et pt q no fuit sctificata
an coceptu ps nec in coceptu qz ibi
libido fuit Cō9 Aug9 de na et g c
me4 et po dictum· c· 2° cu deprecat
agit de maria nulla volo hre qone
est Aug9 deceptus vigili· c· 18· deat
ut ea puritate niteret qua maior
sub deo intelligi no posst· tꝫ posst aut
intelligi pud in notitia sub deo glis
fuit in ppo ita decuit ut maria tu
puritate niteret/ dr quit q sic ꝑꝑ auc
tes adductas et ꝑꝑ rones duas assup=
tas adduoby mens quoz vnu est ex=
cellena filii sui· ipe em ut redeptor
vlis cuiuslibet regni ianua aperuit
Sed si bta virgo no cxisset origi=
nale pctm no indiguisst redeptore
nec ipe 8 ianua appeuisst q no fu=
isst sibi clausa· no em clauder ni ꝑꝑ
pctm et marie originale Sm9 mem
est exlꝫis que apparuit in bta virgine.

ipa em fuit ꝓpagata qui lege et
per quns corꝫ eius ꝓpagatu et formatu
ex semie infecto· et ita eade ratoe in=
fectois erat in corpe eius· q et in
corpe alteius origi ꝓpagati et cu
ex corpe infecto inficiatur aia· ead
ratoe erat infectas maia eius q et
maiabus alioru quiter ꝓpagatoz
Sili ipa hnit penas ques nec
quadne ut fame et sitim et hmodi
q insul nob ꝑꝑ pctm oignale· et ille
no erat voluntaie assupte· qz non
erat redeptie vel repare nra· qz
tuc filius ei9 no fuisst redeptor
oim quaz et q erant s in puite a
deo et no in iuste go ꝑꝑ pctm oigile
et ita ipa no erat inocens/ Item
Aug9 li p° de bapo pvulor Solus
xꝫ sz pcto natus fuit Sili li 2°
id per pctm fuit obstaculu ꝑꝑ qd
excludebatur hoies ab ingressu ce
lesti prie· que ianua apta fuit
per passione x· go si bta virgo
fuisst sz pcto et fuisst mortua an
passione filii sui initiasst celu et
ita no fuisst oibus ianua apta p=
passione x· et per quns bta virgo
no indiguisset redeptom filii sui·//
Contra pma tom aie excellena filii
sui magis redeptor recociliator et
mediator fuit· q ipa no cotraxit
origile pctm· pfectissimus em media
sz pfectissimu actu medi di· re aliuy
psone· pro qua mediat· go xpe
hnit pfectissimu gradu medi di possile
re alicui9 psoe re cui9 erat media
tor ꝑ re nulli9 psone hnit excel=
lentorem gradu qua re marie

g° et s3 hac no esset nisi meruisset
eam preservari a peccato originali ¶ p°
tripl'r p° propiciatorem a deo cui reconciliat
2° propiciatorem a malo a quo liberat 3°
propiciatorem ad obligacionem pro qua reco-
ciliat ¶ 2° id sic ph'r ponam pone
exemplum eiusdem ex aug' cur deus
ho c. 26 ¶ filius offendens regem
iniuriat' ita ut omni filio nali
eius rex offendat' et offensus eum exheredet
ista offensa statim no remittenda
n' offertur regi ab aliquo innocente
ad obsequium magis placabile et gratum
quam peccatum fuit offensum . ac offert
obsequium ita gratum et sic reconciliat filios
ade ut no exheredant' tunc similiter nato
rex offendit' licet postea offensa re-
mittat pro intra mediatoris sed si
iste mediator posset summe et perfec-
tissime placare regem preveniret eum
re' abomnibus filiis ne ei offenderet' h' m'
magis esset quam filii vel offensa contra
contracte ei remittat nec hoc
est impleri . tunc licet offensa no sit ex
culpa propria s3 ex alio contracta ¶ Ex
10 ~~cuius~~ ex° ar' sic ut summe et per-
fectissime placat aliquem pro offensa
contrahenda nisi possit preveniret ne
illi offendat' . nam si ista offensa placet
et remittat no perfectissime placat.
¶ Sed in proposito deus no offenditur nec
permotum inveniretur in ipso s3 tamen pro
culpa in ipsa anima . g° xr' no per-
fectissime placaret trinitatem pro culpa
contrahenda a filiis si no preveniret
ut aliquem eius no offendat' et in
anima alicuius filii ade no haberet culpam
talem et pro eius anima filii ade .
non haberet culpam vel possibile est quod
no haberet culpam ¶ Ex 2 via ar' sic dup'
p° quod perfectissimus mediator meruit deum
amotio pene a deo que reconciliat s3
culpa originalis est maior pena quam
ipsa carencia visionis divine sicut declaratum
fuit c 26 2' li . quia peccatum est maior
pena ne' intellectuali inter omnes penas
eius g° si xr' perfectissime reg'nit nos
deo illam penam meruit ab aliquo auf-
ferre s3 no ab a° quam a me g° etc
Confirmat' per exemplum quia si filio ade esset
maior pena regem o' cum offendi . no
perfectissime eum reconciliaret . n' auffert
a deo no tamen exheredacionem s3 et i inimi-
ciciam regis g° etc ¶ Ex eadem via ar' p°
sic xr' in mediacione videt' fuisse repara-
tor et reconciliator a peccato originali
quam actuali quia necessitas passionis
et incarnationis etc assignat' communiter ex
peccato originali ¶ Sed suppo' communiter quod
xr' fuit ita perfectus mediator alicuius
pro . puta marie quod eam preservavit
ab omni peccato actuali i' et a peccato originali
Ex 3 via ar' sic pro reconciliata
no summe obligat' mediatori . nisi ab ipso
summum bonum habeat quod pt per mediato-
rem haberi . s3 innocencia ista . s. preser-
vari a culpa contracta vel contrahenda
pt haberi per mediatorem g° nulla pro
summe tenebit' xpo ut mediatori . n'
a' eam preservasset a peccato originali ¶ Si
dicas quod eque tenetur pro cui remittit'
peccatum quam persona que preservat' a peccato
pro id luc 7° cui magis dimittitur ma-
gis diligit . quia i' sermo ° aug' quod omnia
no commissa sunt dimissa . ac si essent
commissa ymo excellencius beneficium
est preservare a malo quam permittere
incidere in malum et a deo postea liberare //

bu² et q cu xpc multis aialus meruit
gram et gloria · et plures sunt xpo de-
biliores ut mediatori · qr nulla aia est
ei debitrix pro innocencia · et quamuis omnes
angeli boni sunt innocentes · nulla aia
humana est innocens in patria nisi sola
aia xpi ¶ 2o quod accepta est ex
hiis que apparent in maria non bene con-
cludere ¶ Et enim ar² de infectione
carnis per seminacionem non ar- contra
Aug' de peccato origi li q tacta sunt
de eo sed bene aut dato q sit hoc
peccatum origi le qualiter tunc infecta carne
manens post lapsum non est necessarium ea
quod maneat peccatum origi le in aia sed
ipsa manente peccatum originale delet
per graciam sibi collatam · ita posset deus
in primo instanti concepcionis virginis sancti
tuc graciam delere · ne esset ea necessaria
infectionis carne sed gratia tollet culpa
in aia ¶ aliud de passionibus marie
non concludit · potest enim mediator recon-
ciliare aliquem · ut auferantur ab eo pe-
ne et inutiles sibi et relinquantur impen-
se utiles sicut culpa aut originalis non fu-
isset utilis marie pene temporales fuerunt
utiles · quia in eis graciam meruit ¶ ad
quod dico q deus potuit facere · ut ipsa
numquam fuisset in peccato originali · potuit
et tunc fecisse ut ipsa tamen in uno instanti
esset in peccato · potuit et fecisse q per tempus
aliquod esset in peccato et in ultimo instanti temporis
purgaretur ¶ primum declaro quia gratia equalis
iusticie originali quantum ad acceptam diuinam
ut per hanc anime beati graciam non inesset
peccatum originale potuit deus in primo instanti
eius anime infundere graciam tantam quantam
alii anime in circumcisione vel in baptismo ergo

in primo instanti aia non habuisset peccatum originale
sicut nec habuisset postea · quando per eam
fuisset baptizata · et si infecta carnis
fuisset ibi in primo instanti non fuit
necessaria infectionis anime · sicut nec post
baptismum sed multos quorum manet infectio anime
non manet aut patuit creacio immediate
an infusione anime · ut in primo instanti non
esset infecta ¶ 2m patet quia agens
naturale potest incipere agere in instanti · ita q
in illo instanti est in esse quieto sub uno
termino est subiecta forma contraria in fine · sed
quantumcumque agens naturale potest agere deus
potest agere ergo potest et in tempore dato alicui
instanti causare graciam ¶ hec confirmatur · quia quando
aia est in peccato potest persona diuina esse
in gracia · sed tempore illo in quo fuit concep-
ta patuit esse in peccato et tempore sit
ergo similiter potuit esse in gracia ut nunc fuit
tunc q fuisset in gracia in primo instanti illius
temporis sicut nec de mutacione et motu //
¶ 3m Si in primo instanti creasset graciam
posset 3m est in 3m Quod autem horum trium
que ensa sit · que ondutur esse possibilia
sit solum deus nouit ¶ si auctoritati ecclesie
vel auctoritati scripture non repugnat proba-
bile · q excellencius est attribuere marie
quod 2m illorum membrorum instanter dupliciter
primo sit quidquid deus immediate agit circa
creaturam agit in instanti · quia 3 phys° virtus
infinita agit in instanti · quia virtus fi-
nita et infinita non possunt agere in equali
mensura ergo non potest post instans cul-
pe in tempore dato iustificare creaturam
peccatricem ¶ praeterea aut illa iustificacio
esset motus vel mutacio · non mutacio · quia
non esset de non motu · quia nec esset
successio sed partes mobilis sunt anime quia

ipa est indi lis nz s ptes forme s
gre nec sm mea inter extrema no
est enim medium inter privative oppoi
te aptum natum · sicut nec est inter
alte mem mt otradictoria nec altum
illorum s ptes adquirebat vel amitte-
batur nec sim est dile g et ¶ Ad pa
do qd si deus in aliquo instanti alicuius
tpis solidtaire agit no necio oz eo
pectare tm ut in o illius tpis agat
s pt age intpe co pro o no eget ·
bnu est go qd deus pt age in o · qd
qd imete agit s no est nece ipm age
in o ¶ Ad 2m do qd stricte loquendo
sicut phs loquitur de motu aut mutatione
in instito pass · nec est motus nec
mutio s ad dus de utroque · ho dus
de mutioe qd ut fer simpr et indi lis
inest stbi hoc de tpe et motu qd in
ulla mesura indi li inest s intpe
et mlior destiaens amitione et destat
a motu qz no est fluxus s ptes
forme vel mo lis vel 2m media mt
extrema qz hec nā sunt mea si p
tu est ¶ Exm hac est moble tuste
ufor sub qua sunt miblio o quiet
ita qd post id instans est totia de
pdico illius forme s ptes eius et
otima adqsico forme capaite · si in
illo toto tpe mect forma oppo · et
tm no successive acopit ptes eius
ect sile in ppto · qz tue ei forme
acqsico no est motus nec mutio sed
nec ud transitus aliquum mutie admoto
inest mutio vel motus ¶ Sed qre pas
sio ab agente nali cata est mutio vel
motus et no i tpe qr ages nale si
pt subito induce forma inducit

pmittam · et no pt · nece est ut agat
intpe et ita pmotio et i ado deus
aut et si posset induce forma in o ·
tm si no induceret in o · pt induce tamen
intpe i qd no ptes aliquas ptes posse
enim agere intpe no est imptois in
agente licet necis agendi intpe sit
imptiois ¶ Si aut teneatur ps ne na
gdmis adomus auctes magna ptem
w qd quilz filius ade nalis est de
bitor nec iusti originalis et ex de
mito ade caret ea et omnis talis
sz bu [illegible] peccm orile ¶ Sed si aim
ae de gra · in pmo instanti cacois
sue · nuqua caruiet iustia orili · hec
tm no est expse · s ex mito alterius ·
si pp mitu alterius capitur 8 g · go
quatu est ex se qlz hceret pccm orile
n alius pueniret medio · et ita expo
nede sut auctes · qd qz oes naliter
ppagati ab ada sut pccres · hoc est
ex mo quo hnt nam ex adam · hnt
vnde careat iustia debita n eis aliunde
cofera s sic possz post ultim instans
cofere gram illa possz in pmo instanti
¶ Pro pz adrones stas p sa opioe
qr maria mat indiguisset xo ut re
deptor ipa cum otraxisset originale
pccm ex ioe ppa · gnois quis n pre-
uenta fuisset peculiarum mediatoris et
sicut alii indiguerunt xo ut pcenis
intitu remitteret eis pccm ia otractu
i illa magis indiguit mediatore p
ueni te pccm ne ee t de qu aliqua o
tendi et no ipa otraheret ¶ Si aut
arguar o hac · qd ipa nalit pus fuit
filia ade q hnt gram qr pus fuit ·

per quam habuit gratiam in 1° q° priori
teneba ad iusticiam originalem quia na-
lis filia ade et non habuit eam · l' in
illo priori contraxit originale R° quod quando
opposita comparantur ad idem 2m ordinem ne-
non sibi ambo insunt · sed tamen alterum in-
est · reliquum aut quod dicitur privatio na non
inest quia incedem ℓ oppositum non inest
sed dicitur privatio na · quia tunc messe quantum est
apte sibi · n' aliquod extrinsecum impediret
illa · si inaz comparemus ad formam et pri-
vacionem privatio naturaliter est ma non habens
formam quam habens / non quod in illo ℓ
nunquam habet formam vel non habeat eam
quia tunc contradictorii est sibi bina Sed tamen
ma quantum est exse dimissa ℓ non habet
formam · si ab alio non daret R° tamen
privatio est inesse naturaliter quam privacione
quam formam et neutrum quia natura est
nec est privatio nec forma et per th° quin-
que phys guido c. 9 · et per hec i q
de hec li° 2° d. 1 · q. 2 · Tali simpliciter
privatio est naturalior utroque opposito quia privatio
naturaliter est hanc quam id quod est inesse quam
sit vel non sit nisi quod est malio et
ita ma non solum privata privatio est na
quam forma · sed privatio est inesse naturaliter quam
privata vel formata · nec tamen sequitur quod ipsa
sit aliquid inesse · i quod nec sub privacione nec
sub forma · quia hoc modo non est n' quod eius privatio
racio · et quantum ad ma quod dicitur privatio neutrum aliorum
contrariorum includit Ita ad propositum dico quod
na anime perdit naturaliter iusticiam originalem
seu gratiam equivalentem et carenciam iusti-
cie debite et tunc in illa na percedit naturaliter
carencia illa iusticie originalis illa iusti-
cia quia quantum est ex se quod est privatio naturalior
utroque opposito naturaliter privatio privatio inest

ipsa forma · tamen non oportet ergo esse aliquid
et sub medio communi opposito nec privatio esse
sub privacione quam sub opposito R° quod au-
quod privatio naturaliter fuit filia ade quam iusticia
non quod illa nam in primo instanti ne sit
concepta consequebatur ex filia ade et non
habere gratiam in primo instanti ne sed non sequitur
ergo in 1° ℓ ne fuit privatio loquendo de ordine
1° ℓ · quia sed illa simpliciter nec · ita naturaliter
precessit privacionem iusticie sicut ipsam iusti-
ciam sed tamen potest inferri quod de racione nec
est quod na est fundatum filia nis ade
nec inca ut sic includit iusticiam nec
eius carenciam quod concedo / Sed si obicias
de alio prioritatis nec quod ipsa est naturaliter
prius carere ea quam habere eam quia hoc in-
est ℓ accausa intrinseca / Dico quod hec
privatio na nunquam inest naturaliter sed tamen
inesset · si causa extrinseca non impediret
et pariter opposito eius inesse sic si in primo
ℓ ne · in informare privatio quam alias na-
inest tunc nunquam ei inesset Et si ar-
non est iusta ex 2° privacionem Dicit quod
quam non habet in primo comparatis non est
albus lignum ergo non est album lignum ita
hec non est iusta in primo ℓ ergo est non
iusta in primo ℓ · quia hunc non est iusta
in primo ℓ sed est non est iusta in primo
ℓ ne quantum est ex racione sui ergo non
est iusta ex racione sui in primo ℓ · non
habet quia neutrum illorum contrariorum includit //
Et si arguas in primo ℓ ne habet intelligere non
iusta · Dico quod non sed non intelligere iusta
et abstrahendo non est mendacium secundum philosophum
quia non dicit non intelliges hoc intelligit
non habet licet non intellectus habeat ex
alio intelligitur ipsum non alio · quia tunc non
posset esse abstractio sine mendacio
auferendo ab alio quod ℓ contrarium inest

Quod ad dcaptoe ianue pz qr ianua
fuit s apta per multu passiois x p
mise t accepte spalit in ordine ad
hanc ppona . ut pp illa passione
nullq̃ sume ppone meet pccm . t ita
nec ad off qd ianua s clauder cu
tn s ex origine copetet bu s ianua
clauder sicut aly ¶ Et si dicas
go si fuiss mortua an passione
fily si fuiss bta dici pt q sciptes
in limbo purgati fuit aptte origli
t cu eis clausa fuit ianua usqz
ad solom pene debiti . Jam eni deth
nat deus q licet acceptaret passio
x pinsa ad remittendu culpa ori
ginale om credenti t credit' illa
passione no tn remittebat pena illi
pcto debita i carencias visiois pp
passione pinsa . s pp ipam [illegible] exhi
bita . t io sicut illi ptribus no patu
it ianua qousq passio x fuit exhi
bita ita probable est q nec bte
virgini ¶ Eciam [illegible] bu pt tnderi q in
s concepcois nam fuiss sctifico non
aculpa q tuc infuit . q na fuit . s
aculpa q tuc infuiss n tuc q illi
aie fuiss infusa ¶ Et si ar[illegible] q i
fuit libido fm est de concepcone ma
s posss concedi fuisse in concepcone t
commixtione semin t dato q in concep
cione semin fuiss creata aie no fuis
set aly nichils gram tuc fuisse infu
sam pp quia aia no contraxiss aliq
infectom actume ul carpe cu libi
dine seminato ¶ Sic eni pq p[illegible] s
bap' patuit marie infectio cois co
tracta per ppagacom cu gra in
aia mundata illa pt esse inp[illegible] s
¶ Si aut caut de [illegible] in aia mae

De scificacone corp x quo opre t qua
no contraxit illud corpus sicut aa
contr pccm originale ¶ Pro q cognitn
q a qua porte erat in adam de qua
oes fily eius procrati sut . t aliqui
ponut q illi istius porconis no fuit
infectu in adam s quatu maduum
[illegible] usqz ad quacom x ¶ Cont' p
[illegible] q fuiteu p ablone fuiti ab eo
aliqcies fcom posset cosumi t maie
ita magnu [illegible] sicut cet decim ab
eadm inpiracoe [illegible] ia videbi esse
talit corruptio ¶ Et si dicas id mse mt
tipli sicut dt augr 30 d 2 li t
hugo de sacr li p pt 6 c . Ultio
hoc no vi posse [illegible] mia [illegible] p
loqtr de partibus . t i no erat possi
prom quare q est capte forme cor
poris [illegible] miraclo q no vi probabile
¶ Dont 2m qr [illegible] ¶ Cui no tenet
¶ hic cogitum s [illegible] modu ponendi
de pecco origli [illegible] credent dicen
tes p pccm illud contrahi pp carne
infecta concupisti gnatam ul seīnatam
dicunt carne [illegible] tam scifica
tam fuisse . t ita illud q assumeba
ad forma corporis x . post qua as
sumebat fuit scificatu ut no eet in
fecta aliq in s infusionis aie ¶ Et
hoc ar q si sacrificia bte virginis
erat de quibus formabat corp x s dum
[illegible] tn nuqua fuit aiati [illegible] corp
[illegible] t p one nuqua ab aia peccati
contraxunt macula [illegible]
eoz pt assignt [illegible] ul scifico
corporis gnati [illegible] ¶ Et si dicat q
[illegible] fuerit corp [illegible] fuisse
inpuntb infecta t [illegible] corp genitu

infectum hoc non videtur verum si specie fuis
innocentie fovit illud corpus decisum sangui-
nibus ¶ Ideo non videtur probabile corruptio-
nem generacionis iniquitatis gene. sed si illa
sanctificacio sit mundo carnis. esset corrup-
tio illius morbide qualitatis et tamen nullius
alterius qualitatis partis esset generacio quare non
quia non est capax salutis ¶ Aliter secundum beatum
Aug. qui dicit peccatum originale esse carenciam
iusticie debite sicut tactum est d. 3. li
2o patet quod Christus non contraxit originale quia
non fuit filius naturalis ade. et non erat de-
bitor iusticie originalis Acceperunt
n illi soli iusticiam in adam qui erant
ab eo descensuri secundum racionem seminalem
quo est id quod adam fuit racionem
principii naturalis secundum vulgarem propagacionem
vero sicut illis solis potuit servare
iusticiam ita illis solis potuit eam perdere
et ideo si Christus fuisset purus homo et non deus
miraculose tamen natus de virgine cum ...
non contraxisset originale conclusio ... patet per
eum de conceptu virginali c. x. et dein-
ceps expresse dicit c. 19. ubi vult quod
innocentie ... passit ... sanc-
tificacio virginis matris et miraculosa
forma corporis eius non per propagacionem
quem utraque per se sufficeret ut Christus
innocens nasceretur ... patet racio decima-
cionis Levi et non Christi

¶ Circa de quarta quo verum beata
virgo vere fuit mater dei et hominis
quia non opposita contraria non possunt simul esse ei-
dem et per potenciam divinam quia tunc deus pos-
set facere contradictoria simul ... per
philosophum x metaphysice ubi probat quod si contraria
essent in eodem quod contradictoria essent simul vera
de eodem. sed virginitas et maternitas
sunt opposita contraria ergo etc. ... damascenus c. 48.

genitricem et nequaquam dominus verum virgine
¶ Item sed actio ingeneracione prolis
quia si tamen se haberet passive adam esset
... eve et similiter esset ... ade. sed beata
virgo non se habuit active in generacione illa
quia tunc generacio fuit in quo nulla virtus
creata operatur in quod ad id quod natum est
sibi inferre ¶ Item activum et passivum sunt
correlativa mutua ex v metaphysice
quia pater se habet ad filium sicut passivum
ad activum. sed philosophum ... de talibus quod mu-
tuo correlativa sunt pater et mater. sed
nullus est pater Christi hominis. ergo nulla mater
... racionem generacionis generaliter ad suppositum
... metaphysice non sic in illa quia hoc non
fuit suppositum nisi increatum. ideo non
generabatur. quia non fuit incepte actu generans
... si dicas quod generabatur in natura creata
¶ Contra primus terminus generacionis est perfe-
ens necessario hoc non est perfe ens.
quia non perfe verum ergo etc. Si dicas quod
ibi est unitas unionis contra ideo non
est formalis terminus terminandi generacionem illam
unio est ... ergo etc. ... Si generat deum
hominem hoc non fuit in racione neque
... terminus generacionis in qua natura verbum sub-
sistebat. sed hoc non videtur procedere
quia tunc illud non esset hic primus terminus
sed q. formalis acquisitus per terminum maris
aut est primus terminus nec potest poni dici
quod maris illa natura est ... non
quia hic tamen est maris per negacionem du-
plicem dependencie nec aut natura est causa ter-
minandi generacionem contra luce 1o Concipies
in utero et paries filium et infra ¶ Item
... quod est contra sicut patet per damascenum c.
48 dei genitricem vere sanctam mariam primus
Sicut ... deus vere ex ipsa genitus est
ita ipsa vere dei genitrix dicitur ... ex-

ipa aim⁹ genitu ee no bt dic^te ubi
p^i'⁹ cendi accipi^te ex ipa · s; dei ubo
ex ipa incarnato & genito · no eni
hoiem nudu genuit scta birgo sed
dm biu no nudu sed incarnatu bbu
bi^r dice q genuit supp^o sic^t ipe de=
t^rmiat ī c · 83 · q gnaca est ypostas
s; genuit id suppositu na p naim diuia
sed huana ¶ Sext qd vm ee duo acta
scta ad illa p^tem · Sz deo qz qd a=
qua d^r mat & quomo pt saluari
in pposito dim est ¶ Opio est q solo
pr hz rom acti & mr rom passiui
ita q ipa tm ministrat nam prolis
& nipolo scdue pris est bis actiua
infactiua prolis hc vi^z op^s phy · in
decima l^o9 opant^r bute in semine pr
ciui^a & mat^r ministrata cuiuo ligo.
de quo artifex facit stanu ¶ Sp bart
ad p^po^m bi^r ee · birg⁹ · x · sup gn
ad btam birgine · d · x^m no descendisse
ex puritib^o scd^m rom seminalem s; si bta
birgo fuisset actiua de formac cor=
poris filij sui bi^r illud corp^o fortu
ee scd^m rom seminalem ¶ Sz illud ar^e
q diuisit p^d de alijs mribus q^z fors
eiusdem spei consequit^r pa^s nales eiusdem
spei · s; masculus et femia sut eiusdem
spei · e · meth^te g^a formas cor^o co=
sequu^z pa eiusdem ronis g^o si form
bui⁹ consequit^r nalit^r bege^na actiua
filij et alti⁹ ¶ Consimia ids q^a
alias bege^na hui⁹ & illi⁹ differrent
sic actia et passiua & ī ecut pos
aio altius ronis ¶ Sp pr na^r plus
plus diligit filiu · sicut nalit^r quilz
diligit opus suu qua cg^o ex 8 eth^e
& · 9 · & tenet ro pertha q birfa^es

plus affici^r birfa^es qua cg^o · s; mr
plus diligit filiu suu qua pr sicut
pz p eu 8 eth^e g^o bi^r a quo mo fi=
li⁹ ei⁹ sit opus eius ¶ Sp filius qnqz
mat^r assilat^r mri qua pri g^o mi=
nus est a qua birtus actiua qua pz
q^z agens intendit & similare passiu
& effectu ita q effectus ulli assilatur
n^i p a qua accom eius · d^r q seme
mat^r pi^r intendit assimilat^r plem
pri · & s^o p inobediaz nia^e deficit
abeo · q nit^r & facit q pt & ita tu
dissimulaco no facit inqlibz si in=
oppom assimit^r · opp^to q illa mr
g g^z calidi impeditu & p in pedi tu
no potes assimi^te & p fte effem as=
simulabit cu frigido · q bi^r imple.
q^z opm impedimentu tm no assilabit
eum 8 q^z si assilatur frigido hoc
est ab alio agente no tm actio impedi^to
Sic in pposito ex impedi^to resistento
birtuti actiue pris tm dicitur illa
ne^o q ples na assimila^r pri tu no
assimi^te alij n^i ex a qua alia ta actia
& si hoc accid^t^e in pposito ex p^te mris
dicetur ppositu ¶ Sp autem esse
tm qi bas in quo sicut in loco gme=
ti gnaui gnatur proles · & de aliq^o
ei⁹ ut de ma gna^r no bi^r plus dare
m qua t^rra ig^os mine si de aliq^o
ei⁹ gtur mina & ipa t^rra cotinet
illud · ad corrupcio fit locus gnes
gnaui talis corpor · non
bid^r dare plus qua hmoi in gnacone
bini ex eo q gnatur de aliq^o hndre
putsco & hoc in loco gmete gnom
& ita n^l desicet qm eet mr e⁹
binus n^i q binus no eet eiusdem
spei · Sed forte hoc non tolli^r si

equus dicatur pater vel mulus et asina mater
patet istud in proposito dicebat mater nupta
per id quod dominum ab virtute tribuens susceptibili
tiva. sed et quantum. Sed si ipse esset
tamen principalis passivum non videtur esse copulare
virtuti susceptivae autem sed et quantum
Si autem teneatur alia opinio quod mater quodque
cum patre est causa activa respectu formationis
corporis prolis tamen minus principalis et seria et
cum patre intensius una cum talem. tunc
videtur difficilius salvare quod mater fuit
mater quia posuit aliam opinionem. patet enim quod ipsa
ministravit materiam et totum corporis. Sed non
ita patet quod postea cooperata fuit spiritui sancto ad
formationem illius corporis. Ad hoc dicitur sicut quod
ipsa ministravit materiam mater erat virtus
activa sed illa virtus non habuit actionem aliqua
quia illam actionem prevenit spiritus sanctus sub
ito formans corpus id de materia ministrata
quae erat virgo maria mater tenendo ipsam
de actione matris. Per quod probatur matrem et
quae est excepta sui et dum ageret licet
ad agens fortius pervenit id in agendo.

Significat virga aaron data est fecun
ditas per quam posset active producere
successive flores et fructus sed non pro
duxit. quia ipsam fecunditatem prevenit virtus
divina subito producens illa. Contra
Si ignis esset perfecte actus et haberet pas
sum vel lignum appropriatum cum perveni
retur ab alio agente fortiori calefaciente
lignum non ignis esset causa agens respectu
illius caloris. Ergo ignis est illius esset pr
istius caloris. Ergo similiter in proposito per formam vir
tutem activam quae erat preventa
ut non ageret non diceretur mater si mater est causa
agens. Confirmatur hoc intentio contra. Si
enim arbor dicitur pater vel mater istius fruc
tus ista tamen virga licet fuisset fecun
da et potens producere fructum et non
producens non fuisset pater vel mater istius

fructus. hoc non patet in proposito. nullus
enim homo fuit pater istius filii et
si ad habuit virtutem activam per quam potuit
esse adformationem huius corporis ut patet et
non egit spiritus sanctus praevenit. Talis dicitur
quod collata deus fuit virtus seminalis per quam
potuit cooperari spiritui sancto in deo. Contra
in virtus seminalis esset actus et actus per
actus huius non sed si intellexisse solus actuale
agit adformationem corporis et. Ergo non ita
patet et deo et naturaliter egit adformationem
huius corporis sicut aliae matres quae ex
natura sua agunt adformationem corporum suae
prolis. non enim ita videtur convenit lapidi
descendere. quod convenit ei per aliud non
quae est actus ei per actus sicut convenit
ei descendere deorsum quod convenit ei per
naturam suam. ut actus naturalis. Similiter mater
erit illud actus supernaturale si in ipsa tunc
et datur non videtur esse ratio agendi ad generationem
filii quae actio convenit patri virtuti vege
Si autem ponatur virtute vegetativa non
videtur quod ista virtus sit par activis se
minalis. patet 3o quia potuit illa virtus ex
est creata cooperari vel esse in co
operandi in deo spiritui sancto sicut cum hoc non
patet ad quod est in natura matris. patet quia
erit actus et fortis producens et
quod sit hominis quantum. Et si dicatur virtute
illam supernaturalem et tamen perfectam in
tentam collata virtuti vegetativae matris.
hoc videtur in ablo. quia illa virtus fuit
fuit invalidior quia esset si naturaliter
genuisset quia tunc esset plus quia mat
Similiter quia ista intensa potuit agere
in deo et tamen illa remissa non potuit tunc
agere forme cum cuiuslibet remis licet
una sit perfectior alia videtur aliter se
habere ad agere in instanti vel in tempore
licet una perfectius ad producat quod

alia sicut pz debilit perfecte et imperfecte
quarum utraque eque instanta illu-
minat licet una perfectius illuminet
quam alia ¶ Potest dici quod si admirem per-
tineat agere sicut ad coniunctionem in gignendo prole
Maria bene fuit mater quia tota illa actio
que oportebat que mater debebat ¶ Ad quod
intelligendum sciendum quod in formatione corporis
mater precessit motus localis de loco ipsius cor-
poris cordis ad locum convenientem generationi
corporis organici ex eo quod per motum
localem sequitur fixatio illius corporis que
fixatio non est sine motu locali ¶ 3o sequitur
condensatio istius corporis correspondens
que est quedam alteratio precedens genera-
tionem corporis densioris ex illo corpore ra-
riore et illa alteratio non est sine mutatione
quia non adquiritur novus locus sed occupatur
minor locus in ultimo instanti istius alterationis
inducitur forma qua corpus est complete
organicum sive in anima quos sit anima in-
tellectiva sive secundum alios sit forma corporalis pre-
cedens illam et hoc secundum illos duos sive
ipsa sit una totius corporis organici
et partium etherogenearum sive sit alia totius
ab illis que sunt partes etherogenes partium
etherogenearum sive 3o modo una sit forma
totius corporis organici alia a formis
partialibus partium etherogenearum et secundum 3m me-
brum corpus esse complete organicum
erat omnes formas partiales esse com-
plete inductas et licet secundum 3m me-
brum illorum possit poni non omnes par-
tiales simul induci sed una prius ad
quam sufficeret alteratio brevior et
alia posterius ad quam sufficeret alteratio
prolixior brevior tamen secundum omnia ta
membra tamen ad est in ultimo instanti quod non
prius fuit et sine quo non est corpus com-
plete organicum ¶ Ad propositum applicando

dicimus quod beate virgini tribus motibus precedentibus
correspondebat in proposito in Maria
3 motus breviores tamen quam in nobis
et si in illis tribus motibus egit materia
sicut causa sine et spiritus sanctus ut causa principalis
ut quoniam ad hos 3 motus ¶ Si enim hoc
concedatur nec ponitur ad quod postea fuit superius
ancilla aliquam perfuisse in proposito causa
sed tamen quod illud corrumpetur inquantum assumitur au-
bo nec ponatur in illa que alibi requirunt
successionem hic fuisse sine successione et
subito et in istis Maria potest fuisse co-
operata spiritui sancto quia licet in instanti
cooperata fuit spiritui sancto quo ad inductionem
forme organice ultime disponentis ad
animam intellectivam non tamen quoniam ad tres illos
motus priores quod non in nobis requirunt suc-
cessionem sunt ibi tres motus et non
ipsa ultima inductio forme specialis corporis
organici ¶ Si autem negetur ibi fuisse isti
3 motus et quod totum fuit in instanti
uno puta in aliquo tempore uno fuerunt
sanguines dispersi in corpore Marie et
in copia moti ad matricem nec sic fixa-
ti et condensati sed in ultimo instanti
temporis erat in loco illo corpus fixatum et
densum ¶ Sicut est in ratio motuum illorum
tamen si fuissent 3 precedentes ad hoc
dico quod beata virgo potuit cooperari
spiritui sancto in hac actione instantanea
et quantum ad formam glorie istius termini et quoniam
ad fixationem et densitatem scilicet subito inductas
¶ Hoc probo quia si non potuisset cooperari ad
hoc fuisset extrema tamen eadem ratio quia
non fuerunt taliter activa in corporibus
ratione termini inducti vel ratione terminorum inductorum
ad quod non potuit secundum illa virtute agere
ad illos hoc modo inductas ad 3o modo
quia et si patiatur passiva tamen fuit activa

maiore totu et totaliter operante / Quartum
improbatur quia ipa habuit virtute activa
sicut alie mixte ergo ad eosdem terminos ad
quos alie. Sed alie mixte habent hominem ac-
tualiter minus perfectus vel quia fit condensatio
et forme substantialis. Et si dicas secundum hominem
tertium membrorum quod inmutato sunt forme sub-
stantiales specie differentes partium etherogenearum
ad quas sunt inducendas non habet aliqua ma-
teriam activas sufficienter sed oportet una prius
tempore induci quam alia et ita tunc Contra
actum non habens terminum adequatum potest sibi agere
vel alterius id est non tamen intentum potest simul
quia ille est terminus adequatus virtutis eius
et maxime potest sibi impla non adequata si ea
includatur impse adequato sed nulla forma partialis
est terminus adequatus huius potentie active
sed forma totius corporis organici alias
non posset informare totius ergo cum omnes ille
forme partiales includantur in toto quod est
terminus adequatus in omnes illas simul potest Sextum
membrum improbatur quia aliqua media sunt in toto
media virtuti imperfectiori que non sunt
necessaria virtuti perfectiori agens id est naturale necesse
est procedere per media quia subest illi or-
dini nam ille perfectus est ab agente sup-
eriori sed agens supremum quod non sub est
isti ordini in agendo quod illud perficit abso-
lute non est necesse in agendo procedere
per illa media Et hoc ad specie sed et inter-
dum sunt agens perfectius quam potest natura
et interim Si ipsa fuissent ergo ea media pro-
pter necessarie fuisset actionem potest naturalis et maior
processisse sed concepisset ex ablio non fuisse
necessarium in ea actione spiritus sancti et marie Et
si dicas quod ea non necessitas medii tamen est
propter virtute specie sancti tamen propter remanet
equalis necessitas mediorum respectu virtutis creature licet
ipsa non possit agere ni procedat per media
vel necessarium Si per media illa fuisset deduc-
tum ad terminum agens non produceret ad terminum
ratione medii quia media tunc non sunt ergo p-
roposite tunc produceret quia tunc habet virtutem
activam respectu ipsius termini ergo si aqua virtus faceret
quod non procedatur per media sed quod subito a-
gens se habeat ad terminum sicut se habet in termino
si processisset per media eadem materia potest
idem agens agere quod non transivit per
media sicut si transivisset Sed spiritus sanctus
posset facere quod hic non esset transitus per
media sicut potest ex predictis et tamen
hic stare potest quod iste activa mixtis eadem
fuisset que fuisset inter media terminus tran-
situs ergo per illa virtute activa potest
eque agere in termino pretermissis mediis
sicut si ad actionem in terminum transisset per
media Tertium membrum impugnatur quia spiritus sanctus
libere agit sicut non necessario agit secundum virtutem
potentie sue ergo potest se ad ad extendere causalitate
cause secunde cooperante secum et ita potest supplere
virtute potentis naturalis vel et efficientis operari
quia pater si materia esset et portat opera-
ri secundum causalitatem suam quia nichil ab eo auf-
fertur per hoc quod spiritus sanctus habet causalitatem
suam quia non eam tollit preveniendo
licet suppleat eminenter causalitate alterius
cause et tamen qua posset generare Ex istis
quinque membris impugnatis potest patere tertia ro-
nis ea activa habens virtute respectu a-
licuius effectus et non preveniat ab alio
totaliter causante eundem effectum in eo modo
producitur potest agere ad productionem eius
materia sunt talis sicut alie mixte sunt
et hoc ut ea activa non perfectionis ergo et
Declaratur per auctores dicunt. Et. quia
spiritus sanctus dedit ei potentiam susceptivam sive
aut generativam non quod miraculose dederit
ei illam secundum virtutem qua cooperabatur Sed

illa habuit nalit(er) q(uia) non fuit sterilis
et s(ecundu)m eam nalit(er) post cooperari ad pro-
ductionem filii. Et si pr(incipium) generalis generans
s(ed) p(osit)o tale instrum(entum) est remota ca(usa) ca
superior non agit ita q(uod) numquam est ca in-
strumentalis impotentia propinqua ad effectum .n.
ca superiori agente. q(uia) ipsa superior p(ri)o
debilitatur et ipsa debilitata virtute instru-
mento cooperatur. si instru(mentum) fit ca nalis
s(ed) aut generatione ordine vis activa matris
nata est subordinari s(ecundu)m activitatem patris. et i
apud toti p(osit)o propinqua ad generandum
na aut vero mris que est actus eius
primus quo ipsa dicitur fecunda. hec p(osit)o
propinqua non conserva(ba)t(ur) manet ex tali ca
s(ed) immediate a spiritu sancto. unde virtutem principalis
cause et eo ipse spiritus dedit ei virtutem gene-
rativa. hoc est generandi potentiam propinqua
s(ed) illa virtutem nalem q(ua)m ipsa erat nalit(er)
fecunda. s(ed) susceptiva dedit ei magis
erat generativa verbi. Sicut .n. na
adequata .ut ad forma(m) talem erat. ista
generato tamen erat impossibilis absolute. ut esset
mater verbi. perfecto enim erat mater
verbi. q(uia) verbum subsistebat in na
illa d(e) virtute. Sed hic est unum du-
bium q(uia) s(ed) dicta in(ter) que determinabis seminis
vero seminalis non est principium agendi in
generatione. q(uia) tunc non manet sicut ne-
cessaria quod generat. s(ed) tamen est ratio agendi
in alteratione precedente generatio(n)em et hec nalis
precessit generatio(n)em filii. q(uia) de expte
mris nulla fuit actio preter seminalem
et i ut per alia vi activa in instrumen-
ta. Et hoc concedendum est s(ed) illa s(ed) tamen
ipsa mater post immediate operari in ipso
d(e) generatione. q(uia) ipsa immediate fuit principalis

et fuit virtutem activa generativa tertio etc.
activitatis et i forte est maius mirabilius
quod non tamen per virtutem activa in mra in-
strata agitur. s(ed) etiam ipsa cooperata
illa vi activa insemine et de generationis
sic s(ed) tamen numquam est immediate agit ad
terminum generationis producendum. q(uia) vis nalis
quod posito illo corpore sic alterato in illo
de per potentiam divina(m) ex materiam non fiet
generato et tamen eadem passo esset. et eade(m)
agentia essent approximata ut vi(rtu)s n(on)
despola mrs. Et tunc si ponatur semine
patris corrupti in primo de puero. q(uia) est pars
prolis. vivus non agit quando mr. q(uia)
ipsa immediate in de generationis p(ri)n(cipi)o non
s(ed) tamen mulier etc. Et preter illa(m) vi activa(m)
que fuit insemine patris. ut si ponatur
semine patris manent in instanti generationis
et virtutem activa manet in eo nec illud
semen transferri in corpus prolis. sed per
formam corporis resoluti in ma(teria) adhoc
in de generationis non potuit age(re). et pro-
pter illa vi dictum insemine nec vi
istud ultra mons attribue totum trac-
tum adtribue mri. q(uia) sic ta decisione
seminis patris to sequitur formatio corporis
adaptando vi sequi putrefactiones mrs
si habeat materiam calida et bene dispositam
Sed est ne necessario quod ma fuit mater
nalis xpi ut quod miraculose genuit xpm
Ho(c) etc. Augustinus de vera(?) exceptione virgili c. xi dicit
hanc generationem fuisse miraculosam
et hoc quidem verum est quantum admodum re-
ducendi potentiam nalem activa matris adactu
quod nalit(er) non reducitur adactu(m) ut acta
activa dedit a nali. s(ed) vi activa nalis
patris fuit in ministerium quantum admodum

predicta in hac generatione quia ubi erat omnino
subita qualis non est processus naturalis
in generatione hominis. vel si successiua illi mo-
tus qui precesserunt generationem erant
in breui tempore in quanto non sunt nati fieri
naturaliter sed excepto potentia actiue matris erat
naturalitas. quia illa potentia erat ei naturalis secundum
quam erat naturaliter fecunda et post ex-
cepisse apta naturaliter et naturaliter egisse ad
productionem prolis. et propter illa potentiam ac-
tiua naturalem qua operabatur potest dici ma-
ter naturaliter christi. et tamen propter modum exequendi
actum suum potentia duplice non naturalem
potest dici non naturaliter sed miraculose genu-
isse ¶ Ad quartam ad primum dico quod virgo
et mater non opponuntur aliquo oppositione formali
nec ut priuatiua nec ut contraria virginitas
aut tamen priuat actionem cause naturalis
superioris ad eam actiua matris ¶ Virgini-
tas autem non necessario priuat actionem illius
cause superioris. sed tamen illa quantum est concomita-
tur accidit secundum quod alius suppleat actionem illam
de naturalis potest esse in minimis secundum rationem suam
veram et tamen cum priuatione actionis cause
superioris et in cum virginitate et in sicut hic
¶ Verbum in creatione natura est similiter
cum intellectu meo intellectionem intellectum
quo concipere notitiam communiter requirit omnem
creatum mouere intellectum sed non requirit
ex sua parte rationem hic ¶ Si enim deus
suppleat actionem obiecti mouendo intellectum
potest intellectus eadem notitia conci-
pere qua conciperet obiecto mouente. et ideo si
intellectus deo tamen mouente illum non mo-
ueretur ab alio creato et designaretur per
nomen virginis vel incorruptibilitatis vel
impassibilitatis sicut non repugnaret aliquo
modo formaliter et intellectum concipere et virgi-
nem esse ita hic ¶ Et si obicit quod
non potest clausa parere dico quod sicut mi-

raculose quod corpus simul fuit cum alio corpore
et forte non in miraculum ad aliquod quo
virgo concepit sed actione de naturalis
superioris. Sed dempta satis qualiter co-
cederetur tamen quod non difficile quod ibi opera-
batur quando alie matres. Sicut et
in mouendo conseruando et in nutriendo
fetum in ventre et tamen ibi forte possit fieri
difficultas specialis. quod naturalis esset virtus actiua
in matre potens mouere corpus prolis
localiter ad exeundum et maxime ad exeundum
simul cum alio corpore. quia nulla virtus
creata potest mouere localiter corpus ad aliquid
ubi non expellat aliud corpus saltem hic
verum est non loquendo de corpore glorioso ¶
Ad secundum dico quod deus non negat eam
absolute esse matrem et secundum contra nestorianum
qui subito vocabulo voluit eam nega-
re esse matrem dei potest dicere quod peperit pu-
rum hominem verbum post illas autem sub-
dit in destructionem eius. quod dei genitrix
bonis neque nestorius solus nec quamuis
super omnem catholica dei genitricis tempore
dirumpatur cum in quo satthana adim-
plerentur ut reprobata non quo negauit
sed voluit certare cum heretico pessimo
ne illo quod sub vocabulo isto occultabat
suum venenum ¶ Ad aliud ad quod esset actiuum
et passiuum magis necessario referuntur ad
inuicem non tamen necesse est ita esse de hac
actione et hac passione. quia ad actionem huius-
modi acti supplere potest illa in proposito
potentia potest dici relative actiuum speciale et
eius actio supplebatur. hic alia agen-
te. ¶ Ad ultimum dico quod si alie ma-
tres agant et illa egit ad illam
generandam ¶ Ad argumentum de in de pro (?) ex
parte quantum quia in toto tempore prece-
dente cooperata fuisset hic concederetur

in illo instanti potuisse cooperari
ad formam inducendam in ea. sed non fu-
isset cooperata in eo proprie in tempore
quia tunc ita non fuisset sed tamen per virtu-
tem activam quam habet eandem virtutem
licet non exercerit ad illam inductionem quam in
tempore carent. ¶ Ad secundum principale dicendum
respondendo quod maior non est proprie causa
agens ipsa enim principalius ministrat
materiam quia plus corporis plis fortitur de
materia ministrata quam de materia
ministrata a patre. et si intelligatur de plus
negando quia galienus fenat opponere sic
recitat. Amicus et in istis magis cre-
dendum est expertis ¶ Ad tertium dicitur sup-
ponendo quod solus ille effectus producitur a
rebus seminales activis productionibus
activa creata concurrit ut causa totalis
non sic erat in proposito quia et si materia
per lumen naturale exercerit non tamen totalis causa
erat causa naturalis. sed principalior erat spiritus sanctus
¶ Circa distinctionem quartam quero utrum natura divina
assumpsit naturam humanam vel assu-
mere potuit. quod sit proprie divina assumpsit
naturam humanam. ergo et natura divina eadem persona
quia sunt eadem realiter ergo relatio utriusque
actionis realis sunt eadem sed pro se habeat
ad illa ut primum quod ut terminus quia actio
realis et est ad principium reale ut res non
ut intentio tamen et ad terminum realem //
Probatur quod possibilis probo quia natura tunc sit infinita
includit in se rationem omnis suppositi ergo
potest supplere vicem cuiuslibet suppositi creati
et ita supplere naturam creatam ¶ Contra si
natura divina assumpsit cum sit una in tri-
bus et eadem sequitur quod tres persone assump-
sissent Item quod non possit patet quia quero
in qua unitate non potest quia natura ut natura
non est persona nec in natura quia tunc vel esset
eadem natura utrique et illa vel fieret una natura
ex eis utrumque est impossibile ergo in neutra
unitate potest assumere
Secundo quero utrum persona creata
fuerit assumpta vel potuit assu-
mi quod sic natura fuit assumpta ergo et persona
quia persona predicatur in illa maiore quod postea fuit
ad principium quod omnia et habent unitatem quia creata
est eadem nec. quia si sit aliquod aut substantia
aut actus non actus. quia nullum accidens
est ratio subsistendi alicui substantie Et si substantia
aut materia aut forma aut compositum et si
sic sic sic sequitur quod in persona creata fuerunt
plures substantie composite vel plures materie vel plu-
res forme ¶ Item omnes pertinens ad
dignitatem incarnati est attribuendum potentie proprie
est aliqua dignitas ergo attribuendum potentiam sed
secundum potentiam potest assumi ergo etc. Et si persona
creata fuerit assumpta ergo due persone
fuerunt vel erunt utrumque proprie ¶ Ad primum quoniam
patet conceptus qui et ultra prius dicitur. nam
in alteram unitatem persone dictum est quod tamen non
est formalis ratio terminandi illam unionem
licet sit ratio efficiendi eam. potest tamen ipsa
esse ratio formalis terminandi sicut dictum
fuit quoniam 2 distinctione .i. Sic etiam si fiat sermo
de ratione faciendi istam assumptionem potest quod
natura divina est ratio faciendi istam assumptionem
non est autem ratio terminandi de facto sed si
queritur de assumente ut termino dicitur potest. quod si
de ratione assumentis est. quod habeat subsi-
stentiam incommunicabilem et tamen sed se non
habeat incommunicabilitatem ipsa non potest esse assu-
mens ut terminus Si autem in assumente et
ut terminante unionem sufficiat singularis
persone ratio absque incommunicabilitate cum persona et
hoc competat natura divine ipsa potest assumere
¶ Ad contra ad primum videtur difficilius qui
dicunt proprietates vel personam tamen differre
ratione quadam ¶ Aliter dictum est de

2 p[rim]o q[uod] entitas incausalis extra n[atur]am rei no[n] est formaliter causalis. et ideo extra n[atur]am rei sit om[n]i operatione int[e]ll[ectu]s p[otes]t habere entitatem causalem f[ormali]t[er]. et non incausalem et p[ro]p[ter] hoc ad secundum q[uo]d 2[u]m opinentur q[uod] quilibet unum p[er] formalem ratione[m] est non oportet illud reperire alteri. q[uia] non est formaliter idem isti tale assumi est p[er] viam ... q[uia] convenit ... subsistenti. Ad 3[m] q[uod] infinitas non est ratio terminandi illa unione p[er] personalitas independens ex parte ... Sed si dicas q[uod] infinitas p[otes]t esse aliqua ratio terminandi. q[uia] supplet vice cuiuslibet suppositi tali. hoc p[otes]t veri si ... requiritur incausalitas non enim idem est formaliter infinitum et incausale q[uia] esse finitum est formaliter causale. Aliqua ... ex dictis ... hui[us] ... q[uod] ... creata ... dependentie actualis ad illud ut ad suppositum ... aptitudo q[uod] quantum est ex parte ipsi[us] apti ... esset in actu sicut ... separata ... dependet actu q[uia] ... ei[us] ... sit ... dependentie. ad personam extrinsecam. et non dependentie ipsam aut assumi. est ipsam actu ... dependentie et dependen[ti]a ... ... est ipsam assumi et sic ... ... creata. sed qui deponeret personalitate creata dicit ... ... entitate positiva extra n[atur]am ... ... repugnet ... assumi. non tamen ... singulari. ... aptet alia causa que ... persona non p[otes]t assumi sed istud supponitur est implicatum q. 1. et q[uod] istud ... ... illa que dicta est de ... ... et actu et ... triplici. Ad ... q. q[uod] si accipiatur q[uod] positivum est in persona. q[uia] persona nullum positivum addit ultra hanc n[atur]am ... creata idem est huic n[atur]e. Sed si accipiatur plene ... ... q[uod] importat incausalitate non solum idem est persona et hec n[atur]a. sicut ... entitas indifferens ad aliquid affirmative et negative ... non idem omnino illi negationi. Et ... ... ita est hic et ideo hec n[atur]a ... sufficienter distinctionem ... persona non dependentie ut illa n[atur]a possit dependere non ... n[atur]a non dependens possit dependere ... ... adducta ... non concludit ... q[uod] persona creata non addit entitatem positivam sup[er] hanc n[atur]am q[uod] concedo. Ad 2[m] dico q[uod] persona in ... ... q[uod] ... aut formaliter ... incausalitatis q[uod] superaddit ... negationem aliquid esse dignitatis sicut dictum fuit ... ... de ingenito ...

Circa d. 6. queritur utrum in ... sit ... esse. ... q[uod] non q[uia] esse ... ens. et ... ... Christus ... duo esse ... duo entia aut si esset unum ens non esset unum nisi ... hoc est ... adiungere ... maxima unitas post illa que est ... unitas ... non p[otes]t esse maxima ... unitates ... ... non ... ... ut ... actus ... ... est actus ... non ... ut dans esse ... ut recipiens esse ... ... non p[otes]t esse recipere ... non ... ad esse creatum ... assumptum. ... d. ... c. ... c. 2. Sicut ab eo q[uod] est sapere est sap[iens] ita ab eo q[uod] est esse ... est ens. Sed non p[otes]t esse ... sap[ientes] qui sunt ... sapere ...

Item Augus Mon. 6. Sicut se hnt ista
tria lux lucens et luce. Sic ees ens
et esse. Sed no pnt ee in aliquo plu-
res luces qui sint pla luce qz mul-
titudo pon. eeu vt ratio multip suu
positius go tet. Rto in 1a qoe dtu est
de esse eencie qd tm differt ab esse in-
mo qq di et qd pnt in eopo tot talia
ee qt eenc. Sic est etia de ee sub-
sistendo cabo ul ad ad suppom qd
no est n bino tale ee in eopo sicut
nec n bnu suppom de ee et qd sit
opam intellcus bnt spld cu spld
qd est sinkathegra de quo dt pls 1.
methee qd e sit bm no e silm pz qd
tot sint ee ibi qt pnt spi despa
fz de esse reali actu ee ps distigt o
ee eenc et ee subsistencie e dio
btz sit ad esse tale ad ab ee mca-
to et dr qd no qz si hret na eet in
suppto. pso ul eet ee een ul esse
pe go et uilt. qz het pso supplet pl-
itate ppam qm ad esse psone go qm
ad esse ne. Sed ad istud dro qd suppl
ea tiuacio depena ne ad suppm fz no
supplet podo illa vcepte q est in
illa. Sic idem est ee ne et psone
qu no est in suppto pso. qz p no dt
n duplice negom n tree ne go qstitutiuqz
fz tolla esse ne no tolle. Ap Si ps
adueniret denouo toti hnti esse per-
sim tom no hret ad ee tacq alia
pte fz tm hret nouu rom ad illa
pteam et ps eet pe tacq sicut eet
de mau genita denouo fcti exnti
sed na hnana aduenit xo. qi insta
supposito exnti go no dat s ad esse
fz tm recipit ee ei suppto tm hnte
nouu rem adeim. Ap actus no
dat ad esse spld. qz tnc tot eent ee
in pcto qt actu a na hnana q actu
aduenit ueibo quia preexnti in actu
go tet. Ista ro alit declat qz sicut
qtitas opat adequalite et fbam et
ead qtitate vtz est qm fbm for tet
qz recipit eqlitas p actus qz recipi
in qpto i ead exna existit ubu et
na hnana que exna est ead suppote
q. das ee ueibo for et nc hnte
suppto exnti q. p actus qz recipi in
illa exna qua exnas pticipat na
assupta et i no oz pone ibi ples
exnas. Sed ct go hnns opm ar
pto sic guacois tanq est esse opne
ul ad hns tale esse u pni sti q dei
nc gitaba ex mte tpa fz dam 13.
c. et istq guacois tanq est ad inq
hns esse exn no aut incatu qz
illud ee no hnt esse p guacom tpa-
lem go ad esse. Ap 2. drata hnc
bnictibus est ee in xpo. fiut alia
bita ab incata alioqn no fuisset be
mors. qz mors e puaco be bite. ui-
tel et incata puari no patuit. et ita
fuit in eo ad hnc et p ons aliud ee
Ap aia creabat fz crea tia adactu
exns go fuit a a exna actualis ae
morm tnq ut illa actom na increata
qz ul creat se go creata go et. Item
illa nas qua hrbia fuit to trinitas
produxit in eoe cue efficiet et coser-
uatf no tnnabat. n ad ad esse existe
go hnt ee exns no incatu qz ul
efficit se. Ap si i na dimittet aubo
no opterz s adquiri nouu esse p gne
qz illa eet nc p ccam licet eni ipa
eet dimissa ex hoc tm qd dimissa
no est adnichilata nec eius inpo
ut aia auferi ey creatam go hret

ad esse in actu et non novum quia per nullam
mutationem propriam ergo idem quod prius
ergo etc. ¶ Item natura angeli potest assumi a verbo
et ista non potest manere eadem nisi mane-
at sua essentia eadem sed istos ergo nec
natura humana potest modo manere eadem in
Christo nisi maneret sua essentia propria
est ... quia ita intrinseca est essentia propria
unicuique sicut alia ergo etc. ¶ Item fundamentum
relationis naturaliter precedit relationem et sic esse actuale
precedit relationem actualem relationis unionis ista
sunt relatio actualis ergo eius fundamentum precessit
naturaliter sed esse actuale fundamenti id est ipsa
natura talis ergo etc. ¶ Confirmatur quia prius natura
anima perficit corpus quam ... natura esset nata
assumi in ... formaliter sunt actu in ...
et per consequens dabat sibi esse quod non corrumpe-
batur per unionem ¶ Est tamen illius opinio-
nis articulus sic Verbum tamen habet terminum
novum ad naturam et ille est terminus realis
ad ... non dicatur secundum formam
esse ad ergo verbum ... non est
formaliter ad quod est ... deheti-
... ergo etc. ¶ Item pars adveniens
toti non dat esse toti sed recipit quia per-
ficitur a forma totius quia si remaneret dis-
tincta sicut prius non reciperet esse totius
sed vel haberet esse proprium vel non ... natura
humana unita verbo non informat ...
sed manet ... distincta ergo vel nullum
esse habet vel ad esse proprium ¶ Contra ad ... de-
actuale ... sic actus habet proprium esse actu
existentie quia potest per se existere ergo etc. ... tenuat
... secundum quod ergo etc. ¶ Item sicut ... ...
partis ... est ibi actu
existens et non esse ... adquirit per ...
sibi quia per nullam ... partiam ...
... ... ergo prius natura
sua habeat actualem existentiam ¶ Contra ... per-
suasione ... illa si valeret ...

dicit quod natura humana esset formaliter existens for-
maliter ... natura humana formaliter est
... eadem ... ergo et natura humana
in verbo eadem ... verbali sit ...
formaliter qua verbum ... natura illa est
formaliter bonum bonitate ... et in-
finitum ... et sic de ... et de aliis
... ... quod natura illa ...
non est tamen in intellectu nec ... sed
... tamen sua ... habet proprium eius existentiam
actualem sicut proprium eius esse ...
quod prius potest separari ... ...
... est prius et ... ...
denuo ... ab assumptione
sed si ... natura non ... Christo esse proprium est
quod ... et ... aliter quia ... aliter
... repugnaret dependere quia ... de-
pendens nisi quod ... ¶ ... natura ...
... esset formaliter ... qua ...
... esse ... perfecta sed ...
proprium esse subsistentie quia subsistentia ul-
tima ... nisi dicat ... negationem duplicis
dependentie sicut dictum est ... ...
... libro ... illa autem existentia non est inde-
pendens sicut non natura ... est sed ...
est illa ... hic est ... sub-
sistentia ¶ Dico et ulterius quod est alia
existentia ... quam ... existentia eius
suppositi et simpliciter ... suppositum
... existentia pedis ... non est existentia
... licet sit in me quia ergo non ...
pes ut subsistens ... pedis sicut
suppositum ... sed ... magis pes ex-
istit per existentiam ... existentia pe-
dis non est alia ab ista qua ex-
isto sed tamen est ... existentia ...
in illa qua existo sed ... est
... non subsistit natura humana
sicut suppositum ... ...

bo ꝛ ideo ꝑ̄pe est exns exn̄ta illi9
ne ¶ S3o ꝛ dico q simpl̄r existit ia
existencia licet n̄ ꝑ̄o for̄t existat
exn̄a albi q2 for̄ter est albo tn̄ n̄a
simpl̄r ꝑ tm̄ s q existit illa exn̄a
q2 i a exn̄a est s q ꝛ max̄e rēr exn̄-
cie que est inse exn̄ta simpl̄r ¶ Sed
impacito exn̄a nc̄ lluane est inse et
istenā simpl̄r ꝑ̄r eus de ū insimpl̄r
ꝛ s q et eus simpl̄t est sba eus s
q est actus s qui ꝑo ꝑlur ꝛ qui do
bz. exn̄a aut nc̄ lluane est exn̄a
sbe. g° cu uerbu dum simpl̄r sit
bo. ista exn̄tia simpl̄r existit illa
existencia ¶ Et si dicas q bin est
q ei9 exn̄a inse est exn̄a simpl̄r n̄
tn̄ inbeatis ¶ 9 qualis est exn̄a inse
tle dat cuicu3 exn̄ti ꝑ ip̄m. uer-
tu existit exn̄a illa. s. ꝑ̄uam lluna-
na. ꝛ istud forte ciat ideo moti-
ua a12 de illa opiōne q̄ ia exn̄a
nc̄ lluane e̅e nō ꝑ̄ra exn̄a lluu9
supposita s3 aduenies ei ia lluti ee
ꝑ̄fcm̄. ideo bidlia2 ee exn̄a supposita
sm̄ q ut i s3 incepto dic̄it caccedi
ee ꝑ̄les exn̄e nō aut ꝑ̄les exn̄ie
x. q2 tm̄ bna ut ꝑ̄r ee ei9 simpl̄r
a° aut exn̄t ei9 s q ¶ Sed istud
nō cocludit q2 nō ā exn̄a alicu
nō ꝑ̄r est ei9 s q si illud nō est
natu dāe exn̄a3 s q qual est ois
nā substāal ꝑ̄liter cui3 se habeat
ad illud cui dat ee ¶ Et si ois fiat
alteratio ꝑ̄ro eade3 accipi ee nom
ꝑ̄rm̄ suppositi ꝛ nō simpl̄r tūc nom
est totenco n̄ inbeatis. ul opiones
que bident oppo̅te ꝑ̄dicant n̄ tm̄
bolu3 s3 qm̄ res costat nō est bis
faci da denote ꝑ̄o retractat Augu
¶ Ecce epis ꝛ. qm̄ ad illud q3

de duplici exn̄a actuli q̄f ꝑ̄per dum
c. bo. b3 wlt q incepo sut due bo-
lutes ꝛ duo belle. et esse i media-
tio ꝑ̄te b3 ad eun̄a3 qua belle ad
bolutez g° magis necē est ipam ꝑ̄li-
ficari s3 ꝑ̄litate na3 ¶ Item nā est
ꝑ̄m̄ 9pandi ¶ Un distig̃ 9 supp m
g° est ꝑ̄m̄ cendi inactu redacta
ad ꝑ̄m̄ dicas q et si incepo sint due
bolutes nō tn̄ est duo boletes q2
ꝑ̄tu nō inides alis3 inia ne suppti
sicut p3 de bte duas scias. qui nō
d3 duo scientes i supposito. si sint
ꝑ̄la ee quoz btriu3 est esse simpl̄r
suppositi nō se3 suppositu est duo eēia
ꝛ nō infor ad est falla qui3 ee
ꝑ̄ti ut eus g° ꝑ̄la ee ꝑ̄la eencia ad
adstructione qui3 dō ei auert ꝛ qn̄-
tis includit aliqua negōm ee ut3
Et ad cofirmā3 tcis cu d3. q tūc
eet xc eus ꝑ actus dico q si acci-
piar ꝑ̄pe eus ꝑ actus ut agg̃at duo
ꝑ̄lā ul tes duoz qm̄. nō est ibi
eus ꝑ actus. q2 nā diua i nullo
que est nā ꝛ lluana nulli accidit
cu hec sit sba ¶ Si tn̄ dicas bnu ꝑ̄-
actus inꝑ̄e ꝑ̄cudc̄ includens duo
quoz bnu aduenit alt̄ lluti ee
cōpletu ꝛ nō est for̄ ꝑ̄se inferius
id cōstic̄ ꝛ m̄ posse3 cōcedi licet in suppo-
to nō bn̄ sonet ¶ Sed tūc ꝑ̄ intellm̄
bocabli a3 q s. illa bnitas est
max̄ s hoc bo dico q bnitas sit dici
maxia ul expōne distiōnis ul
ꝑ̄fcōne bnitaz. ꝑ̄mo nō est hec
maxi bnitas q2 maxi est ∧ bnus
ꝑ̄ꝑ̄t bnitate cm̄ q2 ipa bnita
sut ꝑ̄ꝑ̄ꝑ̄ctissia q2 bnu est infitu
ꝛ altm̄ est sba ꝑ̄ꝑ̄fca inse ꝛ ex
∧ hec. s. distinctio ūz ¶ S3 nō posse3 cōcedi
maxi

binne ei9 ad reliqm est pfissim per
creatam pdictu qz est deus. Quod ad
tercio q na diuina est totalis sic
effectus est totus trx cause s no st
perfectibile ab ipso uerbo. qz ulbum
nullus pt ee forma ego. aut na no
est for uerbi ideo no dat ee perm for-
com s per binne. Sicut n. ex illa
binione uerbu hac na est hoc ita hac
na est exns eema h9 nate. Ad id
pz pidem q infinita nllaz perfectam
recipit que infort ipm tn sicut illa
na bini fit si recepne pena aliquy
pfcionis inuerbo ita uerbu ex tal bin-
one est exns eema huy ne. Quod arta
popin pz q depte z actiue z cptiue
q inplicata sit a rdo contra ea nc
em illa na est p3 alicuy tacigne
inse actus nc forter exns eema in-
creata. Cp io t fo g addicitio prom-
posione gonis est ad. s. diuinitate z
s huanitate. go est ad differre ne-
gaz ans no sez certa est alterius na-
ture s deitate t huanitate

Secundo qro utrum xc sit aequa deo
qz xc 2m q ho est ad s illud Ex
dedet tu xc s q deus est ad go
s q ho non est idem ad q deus s
ad ad z sile 2m q de9 no idem ad
q ho qz tuc huanite eet deus go ad
z ad ad deo. Cp dam 43. c. to9
xc est deus s no est solu deus z sez
s no est tom deus go est de9 z ad.
ad h deus z i deo ona pz apli
Si ho e tuc. z no tn ho e go ad
ab hoie e go sile apte pti Cp s
pthm ex methte c deimo d spe infl
diaz nus Dec dia gue infert diuz
spe Sed hec est dia q specia naz

go inualis z ita duo. Si sicut aras-
culum p tuz ad suppodim ita neutz
ad nam z ee 2m dam 43. c. go cu
ibi due ne pt dici duo nat sicut
p binter suppoti dz bin magistrie
Confirmar tam qz tres psone d-
ne sicut dnt 3. mastune ita dne
bind neutliter p binitate ne go p-
oppom hic. Contr xc no est nisi
deus z ho z hc no sit duo qz deus
est ho z oia pro est tex aliquy bine
sn pte simpr sn pactius go no est
pc dualitas go no est equa duo
p athanacii mysimb na duo tn s
bnu9 est xc. Item hilt 9. detin bid
illud z alias auctes bonas pro z
9 qre d. a. ms opini Quod ad qone
dico q go est manfa q no est duo
manstune qz no due pne qz tu no
eet binio nipsona nec duo neutlut
qz no est na huana licet heat inse
duo neutliut i. duas nas go ulla na
Ad pm arm inoppom dico q z si mqm
deus sit ad z mqm ho sit ad no tn
sez ex mqm q mqm ho sit ad idem
q deus nec aliud ad qz pe acapi de
mqm ut s. nat q sez idee rom in-
hene pti falsa quit est. margneo
ad inhena pti supiorf adinhenciaz
pti inferiorf ex mqm bn no oz id q
est te inhencie supiorf ee rom in-
hencie inferiorf. nue aut ee idem ad
q est ho inferius est ad ad deu de ubo
z sile ee idem ad q est deus est in-
ferius ad ad deu dehoie z licet mqm
ho sit ad no tn sez go mqm ho est
idem ad q est deus. Sile expte alia
licet mqm deus sit ad no tn mqm
deus est idem ad q est ho. Et si
arguas go ad ad qz idem z diuisu
put pime differre cuius dicentes de

ens ex methe no sequitur quia neutrum
oppositorum est in esse tali inquantum nec non
est divinitas ratio eundi idem homini quia tunc
impie esset ratio eundi idem homini nec
est ratio eundi ad aliquid homine quia tunc repug
naret ei istud quod est esse hominem quod est falsum
quia deus est homo. Similiter humanitas non est
ratio eundi idem deo quia tunc in quolibet homine
esset ratio eundi idem deo et tunc omnis
homo esset deus nec est ratio eundi ad
aliquo quia tunc repugnaret cuilibet homini
esse idem deo. Si tamen ly inquantum non acci
petur stricte prout dicit inherentiam predicati sed
tamen dicit rationem illa secundum quam subiectum accipi
tur possit concedi quod inquantum homo est idem
ad quod est deus sed tunc non sequitur quod humanitas
esset deus quia hec non pertinet ad illum
intellectum de ly inquantum sed ad primum. Ad
ad dictum quod licet non sit contradictio tradita locum
de exclusione addita predicato forte quia ex
parte predicati importat nomen quod non determinat
in comparatione ad priores et substantialiter
natum est determinare unum extremum in com
paratione ad aliud extremum tamen quia veri
est primo subiectus et non omnes. potest dici
quod dictio exclusiva aliquo excludit
addita subiecto aliquo modo addita predicato
quia addita subiecto per se excludit ratione
predicati et illud de quo hic non dicitur solum
nec per se nec comparative solum solum alti
ratio forte cum vel universaliter cum non
excludit sed in quantum contra licet quam
minus non dicatur de albo non per accidens
sed ex parte predicati excludit ratione sui quod qui
non formaliter vel cetera dicitur de predicato vel cum
et maxime cuius quod universaliter hominem est aliud
potest excludi quod similiter sed nulla quantitas
inhereat nisi albedo et hoc modo accipi
endis cum nectitur ista Christus est solus
homo et solus deus habetur cum falsa est non

quia ad dicatur de Christo de quo non dicatur
deus sed quia non omnem dicitur de Christo est
formaliter sive concretiue deus quia homo dicitur de
Christo et tamen non est formaliter deus vel dicitur
de deo concretive quia illa contradictio quod Christus non est
tamen homo nec tamen deus sed non sequitur ex hoc
quod est aliud quam homo vel ad quam
deus sed est falsa quia ut dico ab aliquo
diuite plures causas vel ad unam illarum
Supposito enim verificatur aliis predicato in
tellectu Christus non est solummodo illud quod
est concretive vel formaliter deus vel non est
quod unius sola divinitate quia ista exclu
sio potius est abstractive intellectum in concreto
omnes cum dicitur quod est ad quod exponitur
per unius tale formam sed dicitur ita. c.
deus est non unius nam divina et homo
humana et illa potest negari hoc quod
deus est tamen homo vel quod excludat a
predicato formaliter accepto scilicet quod non est tamen
id quod est formaliter homo vel quod excludat
a forma importata per predicatum non autem a
supposito habente formam scilicet quod non unius solum
humanitatem et ratio istius duplex acceptionis
exclusionis importo non impositio possit as
signari quia licet subiectum supponat pro supposito
predicatum tamen predicat formam que importatur per
subiectum et non pro supposito. Ad dictum dicendum
cum dicitur non tantum est deus potest exponi
substantialiter sic. id est non utrumque naturam est deus
vel non totum formaliter id est non utrumque quod
est in eo est formaliter deus. Ad ad de
in methe concedo quod in Christo fuit 2e ne
cessario sed non quodlibet quod Christus sit duo in eo
quia Christus non est aliqua illarum duarum. Ad
ultimum patet per idem quod 2e scientie sunt
due neutraliter quia non est ille due
nec unum ad quodlibet istud predicatum ee

duo de xpo si non assumitur pro me[diat]o vel
maior est falsa si non sufficienter
in concreto sic sumendo deus et homo sunt
duo. xpc est deus et homo ergo xpc est
duo maior est falsa. quia deus est homo. vel
si abstracto. vel si sic arguatur humanitas
et deitas sunt duo xpc est deitas et huma-
nitas ergo duo. hec est falsa. vel si in
maiori sumatur in abstracto et in hac
in concreto erunt quatuor termini ut si sic arguatur
humanitas et deitas sunt duo xpc est deus
et homo. ergo est duo. hic sunt quatuor termini. huma-
nitas et deitas. homo et deus. et ita vel
sequitur ¶ Propter hoc patet ad 3m. cum probatur
sunt unum. et id unum quod est natura predicatur
de eis ... sicut ... cum si
nec dicerent ad unum quod non predicatur de
eis ... si tres homines haberent unam animam
intellectivam secundum fictionem antiquorum non
dicerentur aliquid unum sed homines unum. ita
non liceat ... habeat in se duo scilicet duas
naturas humanam et divinam. tamen non dicitur duo
sed nec ... dicitur duo licet habeat in se
duo scilicet materiam et formam

[U]ltra quaeritur super argumentum / quae illarum
trium opinionum quas tractat magister
sit tenenda. Dico primo non tenetur prima quia as-
sumens non est illud quod assumit verbum
nunc est ille homo verum autem ille homo
possit stare pro aliquo singulari non
humane. et non potest supposito ubi
dicitur album potest stare pro hoc albo quod est
singulare albi in concreto quod hec est vera
te esse collatum est album. et non pro se vel
supposito subsistente in albedine tangitur
de xj verum xpc homo incepit esse ¶ Secunda
opinio tempore magistri non fuit heretica sed post
tempore alexandri fuit condempnata sicut patet ex

decretali et auctores quae adducuntur pro ea
quod verbum sanctum ... assumpsisse naturam
humanam ut habitum exponendi sunt. ... quia
... filius dei ... sicut ...
habitu non mutatur. sed magis habitus vel
... occultatur. ... in pro dei
non mutabatur in ista unione. sed natura huma-
na quae occultavit personam verbi ¶ Tertia
opinio est vera quia persona ubi sub-
sistit in duabus naturis ... aqua
... ... esse ... ...
... 2m esse sicut si ... dicet ...
sistere in ... et albedine Sed quia illa
opinio dicit personam ... esse compositam hoc
non ... ... sed ...
et ... vel ... et forma vel ex duo-
bus ... talia sunt illa quae ...
... dicuntur ... et integritatem ...
... ¶ Auctores autem dicunt quod ponunt
illa personam esse compositam debent exponi
quod in verbo est in illa natura tam divina quam
humana ac si componeret personam sed ita
... ut ... ¶ ... sit ex eis
quia non faciunt compositionem et hoc idem dicit
dam. c. 19. Si ... ... verbum ...
... ... existit ex suppositi ...
... est ... et neque deus
negatur nec homo. quemadmodum ex ... et cor-
pore esse hominem ... vel ex e ...
corpore. debet ergo exponi et dici naturam
esse compositam ... duarum naturarum in ...
existit sed ... negatur ... quia una
non perficiat alia nec ex eis est aliqua
natura tertia

[U]ltra dubitatur circa quartum quaeritur / an illa est vera
deus est homo / quod non ...
vel ... entis ... ... sunt
magis diversa Sed ens primum ... divi-
... finitum et infinitum ergo sunt maxime
diversa. ergo si aliqua alia ... sunt

in oppositis Ut unum non possit sum
de alio hac maxime et in opposito ¶ Item
idem non potest de eodem in abstracto et
denominative quia si homo est bona denominative
homo est albus homo non est bona in abstracto
homo est albedo secundum plurimum primo topicorum libri de-
struit problema dicente. ¶ Si id quod assig-
natum esse actus insit inquit etc. ¶ Sed deus
est humanatus secundum damascenum iii. c. xl. et
Cassiodorum super psalmum primum et super illud spiritus
est ei cessante deo ergo non est homo ¶ Item
si homo est aut homo potest relative aut
absolute non relative quia non dicitur ad aliud
correlative non est enim altius homo si potest
id absolute quia dicitur de eius actu in c. determinatio
c. x. ergo tres personae erunt homines quod falsum
est ¶ Item si deus est homo quero secundum cuius
speciem i. tamen sensitive homo deus non videtur
posse assignare nec genus nec speciem
non dicere quia deus non est in genere nec in
specie nec species est de eo si sic non propter
quia tunc deus caderet in differentie hominis nec
species differentiis per eandem rationem non species
actus quia nullum tale dicitur de deo ¶ In
contrarium solutio primo verbum caro factum est verbum secundum
Augustinum caro post prophetiae ¶ Circa illam
questionem primo videndum est quod sit ea veritas
huius deus est homo cum ipsa non sit primo
sensu quantitas in specie non convenit quia non
per aliquod supposito non convenit ei primo nec
secundo nisi quia dicitur de aliquo inferiori et in
ea aliqua tamen esse sufficientem illa propositionem
alia quia id convenit esse hominem non dicitur de deo
nisi pro aliquo determinato supposito ut verbo
ergo est vera quia hec est vera verbum est
homo ¶ Secundo est videndum de veritate huius et ideo
sciendum est quod illa propositio non potest intelligi
nec cognosci naturaliter esse vera ¶ Ut enim
possumus habere conceptum proprium et determinatum
de verbo et tunc hec propositio est contingens
et immediata et non nata ex terminis quia tunc ex
terminis includitur unitas unione eorum quam
exprimit propositio ante non habemus conceptum de
verbo proprium secundum tamen confusum sicut dictum
est dist. 3. primi libri et tunc illa propositio verbum
est homo quantum ad conceptum quem habemus de
terminis est immediata contingens. illa autem non
est nata cognosci ex aliqua immediata con-
tingente ex quo sequitur ¶ Sed illa ut predictum
est non potest cognosci ex terminis quia contingens quod
aliquo modo potest cognosci esse vera naturaliter ut con-
tingens in immediata non cognoscitur nisi ex
intuitiva cognitione extremorum et unione eorum
quam non possumus habere de terminis illius
immediate antequam ad illam ¶ Est ergo veritas
istius tamen credita in mente aut ex aliquo
credito ostendenda et secundum hoc sic ostenditur
esse vera suppositum in subsistens in natura aliqua
ut suppositum vere tale formaliter secundum illam
naturam creditam ¶ Est autem tale esse
illa unione quod per eam verbum subsistit
in natura humana ut suppositum in natura ergo per
eam verbum formaliter est homo in illa unius patet
per damascenum iii. deus enim nominatur et vere in-
unam quamque harum naturarum de nomine ordinatur
propter naturam et homo. deus enim est naturam
divinam unius et homo unius naturam humanam
vere patet per Augustinum primo de trinitate c. xiii. talis
fuit illa assumptio ut deum hominem faceret
et hominem deum ¶ 3o videndum est qualiter
accipitur hoc predicatum homo et dicitur quod accipitur
substantive ut sit sensus per identitatem
in natura et propter eam verbum et suppositum quod
est homo ¶ Contra hoc tunc est processus
in infinitum. Ista enim implicatio est
aptitudo predicati et potest homo de aliquo quod imp-
licatur per se. et tunc quero utrum potest acci-
pi formaliter aut substantive cum dicitur
verbum est suppositum quod est homo ¶ Si primo

acci⁹ form lr dicetur opposito q' e pito for-
lis & no tn per identitate ¶ Si aut
accipiat pro supposito implicato erit pro-
cessus in infinitu · q2 qlz dicatur implicita
includit ipse oppositum & ita predicatum · q2 oppo
tale est duplex oppo ul igit ibi in infinitu
in implicando ul os recurre ad aliud modum
predicandi ip ne de supposito est pito forlie
no tn p identitate ¶ 2o videndu est
quale est istud pitu ie sbi ut q passio
posui ee species bin n · de ho de ipo
& de petro pitum & istud dr mo & no
ul de plibus differentibus nia g° tf q inco
pz p iu ex deletis · ¶ Ad xpe 2° sicut
ad est p'ri & ad est binaria p'ri ¶ Struc-
te lo binario cu pitu dr · cuius ce-
ptus ipse est bin & hoc mo alb dicit
de ligno & lapide · ul denoiatiu dicit
de aliquo est pitu bin rum ¶ Bin te s2 id
cuius vo ita est bna ut pitu q ro eius
includit in rone subiti · & hoc mo de-
noiatiu no potur bince quo mo phie
logice imponit i ad est pitu dicens q
ad p'ti mo p'ti ¶ Non em qne est i-
venire q p'ti exposito cop · nec tn oplibi
cuiustiq quis predicat mo de quocunque
s tn de quo certi insibili rone in-
clu q'm g° est expte eius q p't est
species tn q2 no natu ee genus nec
dra ne actus nec oppo ¶ Sed q'm est
expte mod se vnd p'ti ter sbi · q2
no est de rone subiti & aduenit sbi
existi i actu' completo & poss alico
abesse q'm adhoc vi siles similitudine
hre ter sbl · qlem hz illud pitu q
dr actus ¶ Et si obiiciat q similitudo in
bilis q est actus no fundat ii macu
lete rea ¶ Ibi bin est de facto q hec
intentio 2a actus de qua lo loqns no

fundat ii macule q dr intencom
p'at ut dr methius tn no est de rone
huius intentionis sc q t'm sit in illa
intentione sr sicut · nec de rone inten-
tionis quis ul spei est q tn fundat
in re sbe & forte hac q'm est ligni
pitu est intentionis sc accidenter loqne
lo ul si no ibi saltem si ee ligni
poss quenire albo existi i actu ita q
no ess pitu de intellectu ul contra sbl
nec quile tu sbo vid ee pitu acci-
dens loqne lo ¶ 1° qualis e illa pro
btio pse ul p accns vr q no pse
sc mo · q2 pitu no cadit indiffinitione
s2 nec 2° mo q2 nec e° · q2 sbm no
cadit indiffinitione p'ti ut galit aq°
mo pse q2 in ullo vid nccia similitudo
¶ Sed hic no concludit q2 alique ppo-
nes contingentes pnt esse pse · sicut in
mete p'ti p° mo si in subiecti inclu-
dat p'xi ro inherentie ptox licet no
nccia inherentia · qualis est ista voluntas
vult · ul ca tatus calefacit s nec ille
modus vz in opposito pz ms arlo 2°
si fiat sermo de p accns sicut de co
lo metheoris · ul q bin accidit alteri
ul ambo ¶ 3° sicut pz iii meth ce
· c · de ente & vno ¶ Sic no est illa
per accns q2 q ulle est illi actu ex
p° p'ti vi nec illa vnio q'cl ee
accidentalis · q2 neutrum cimud est actus
¶ Sed hoc no cludit oppositum ee pse loqdo
logice de per se · tn q2 pitu no est de
intellectu sbi · & ingdeme supti · tn
q2 si sic p'ti pcipe de quolz co tento
subiecto & i spite sts & pr ceni ho
tn q2 in specialibus pse sbm supp de bia
te · q2 si in dekate tn supponeret
hec ee pse al est ho · q2 pt vifi
cari de petro ul paulo · sed hoc sbm

deus non includit deitatem si non plus
quam primum quod sic nec istud totale est
aliquid per se licet sic. possit igitur concedi
licet sic. quod sic esset de per se tamen
secundo. et propter hoc quod suppositum non esset per se unum
sed per accidens inesset alteri licet neu-
trum extremorum reale per accidens unum ra-
tionis extremorum non concurrere ex actualis
nec essentialis sed sensualis damasceni xc. c. hic
est una et non sed terminatione et ideo sed dulsitate
cuius unius ab omni alia sicut ponitur
dulsa hec inherentia accidentibus aliis.
Sed de illa que est homo deus est an
sit per se. quia hoc solum videtur includere
quia secundum damasceni. xc. n. compassio
dictus duarum et sic igitur quod non ergo potentia terminus
sine humana et ideo includit hoc per se
quod est homo sicut petrus. Dicitur quod hic est
per accidens propter implicationem inibi quia enim
implicat de verbo ex homine quia hic
est verbum homo sed verbum quod est homo
quia inter exigens et ex actu tradit
qui est medium sed post 2. Sed istud
dictum post .2. non est adiectivum quia sub-
stantivum non concernit adiectivum nec con-
per implicationem medicat sed sic intrinsece
constituit et ideo licet hic capta sortis
tradat implicite media non tamen hic homo
albus alioquin esset impossibile terminare
ad extremum per ad adiectivum et esset per
tertio in istitutio. Vel potest dici quod
talis implicatio non importat in hac
nova xc. nec propter hoc oportet ponere quod propositio
sit vera per se. tamen quia propter personam per
methaphysice ideo dicitur de ulla est homo
quia et ascilla conceptus qui non est in
se unus per se. de ulla uno per se non
tamen non ad de eo ideo sicut concedo quod
hec non est vero per accidens quia solum
includit per se nec ideo per se quia solum

non habet ordinem unum per se concepit de se. et
similiter dicitur homo albus et coloratus
Secunda adversum concedo aliter dulces
non repugnandam maiorem. magis enim
dicta dicitur que minus remota sunt
quedam. sed non propter hoc magis repugnat
sicut album et nigrum imperfectius conveniunt
quam album et homo. et tamen magis repug-
nat album et nigrum. quam album et homo
hoc non maior dulsitas extremorum n
est causa falsitatis eorum sed repugnantia vel
impossibilitas unionis adquod prima oppositio
fortior. Ad 2m dico quod humani non
est precise denominatum unius quod est homo.
sed homine sic sicut talem denominatum quod
significat formam in se de de eo de quo
dicitur ipsa forma et tale denominatum sine sit
Idem enim est album et sit album et ideo
est homo et sit homo. Sed propter denominatum
unum est hic quod est humanum et hoc n
dicitur de deo. et hoc debet intelligi eo non
quo a quibusdam denominatum vel suppositum sunt
accipi ultima denominatia quod non est
prius sortem sicut actualia concreta denomi-
nant sed propter successionem vel virtuem adeo
alterius extremi adiectivum ferentem. Ad 3m
dico quod augustinus non intendit in de duabus
de se que sunt extremo intrinseco aliter
possit tamen dici quod hoc per se non licet
procedet realiter ut relatum implicat tamen
relationem unius cum adiectivum quia propter unum
ove ue adiectivum. quod unio est vero
per se hoc per se vel de deo. Ad aliud
patet quod ad participat hoc per se derivationem
specialiter ad derivationem activam includitur
adiectivum quia ideo in adiecto verbo per se
nisi ultimate et singulariter excenti
Secundo quero utrum deus sit
sit homo quod non quia tunc esset

stus quus s[ecundu]m q[uo] et aius p[ro]p[ter] q[uo]d cu[m]q[ue] s[ecundu]m
ho stus est ho ergo stus est · q[uia] ho
no[n] distrahit hoc p[re]dicatu[m] q[uod] est esse
stu[m] sic mortuu[m] re[spectu] ho[min]is cu[m] d[icitu]r ho
mortu[us] ergo ho ergo b[e]n[e] infert ¶ Si
deus sonus est ho ergo mutatus est ad:
Buantem qua p[ate]t sic in aibus stus
est albus ergo mutatus est ad album et i[n]
dealb[atu]s ¶ Si deus stus est ho
ergo deus stus est deus qua p[ate]t q[uia] p[ro]p[ter]
unione[m] na[tura]z est c[on]ca[usa] p[re]dicatio. et ita
sicut accidens ho[min]em accidit deum
ita si stus est ho stus est deus
& insimilla incarno stus est ¶ Item
Jo. p[rim]o verbum caro stum est caro par[ticipatio]
p[ro]ho[m]i[n]e ¶ Item p[ro] d[e]c[re]ti c. 16 tal[is]
fuit unio illa q[uod] deu[m] faceret ho[min]em
et ho[min]em deum ¶ Ista p[ro]p[ositi]o deus stus est
ho distin[guitu]r q[uia] factio u[e]l p[ote]st referri
ad p[ro]p[ositi]o[n]e u[e]l ad alterum extremu[m] et hoc
dup[lici]t[er] u[e]l s[cilicet] i[n] se u[e]l in ordine ad al-
teru[m] extremu[m] et portractantur melius
diffuse s[ecundu]m i[n] libro s[e]n[tentiarum] per malio ¶ Sed
tamen prolixitate vitando p[ote]st dici q[uod]
p[ro]p[ositi]o est simp[licite]r vera q[uod] declarat[ur] sic fac-
to q[uod] p[re]dicatu[m] s[ecundu]m adiacens d[icitu]r s[ecundu]m se simp[licite]r
q[ua]n[do] a[ute]m p[ote]st 3m d[icitu]r sc[ilicet] s[ecundu]m id q[uod]
specificat[ur] p[re]dicatu[m] sic et de esse q[uia] p[ote]st
2m 3m sic ergo v[erb]o de eo ennuntia[tu]r s[ecundu]m
simp[licite]r q[uod] ab aliquo factu[m] p[ro]p[ter] no[n] ee
simp[licite]r accipit ee simp[licite]r. ita de eo v[erb]o
enuntia[tu]r s[ecundu]m a. q[uod] p[er] actione[m] alicu[ius] a-
gentis est a. postqua[m] no[n] fuit a
et istud p[re]d[ica]t[u]r q[uia] factio passiva non
includit fu[tu]r[um] n[on] d[e]t[ermin]at adfacies
et ordine ip[s]i[u]s s[ed] ad no[n] e[ss]e p[rece]-
dens et d[icitu]r m[er]itatis h[u]i[u]s g[ratia] con[cur]-
rentib[us] salua[tu]r ro[tun]d[ita]s s[ecundu]m simp[licite]r
s[ecundu]m tale ¶ Si tale s[ecundu]m p[re]cedat ult[er]

forma s[ed] deus p[er] actione[m] alicu[ius] fact[us]
est ho et no[n] fuit semp[er] ho ergo stus
est ho ver[um] p[ate]t q[uia] p[ro]b[atu]r q[uod] est ho exp[re]-
cedenti q[uia] ille et no[n] fuit ho q[uia] no[n]
p[ro]p[ter] subsistebat i[n] na[tur]a h[uma]na ut supp[ositu]m
i[n] na[tur]a et q[uod] sit ho p[er] actione[m] alicu[ius] fact[us]
p[ate]t q[uia] q[uod] aliqua na[tur]a co[n]curra[tu]r se.
Si v[er]um est per actione[m] alicu[ius] et ite[m]
na[tur]am h[uma]na[m] univi verbo p[re]ut[er]
et verbu[m] esse ho[min]em na[tur]a concurtan[ti]
se na[tur]a aut[em] unita est v[er]bo sic s[cilicet] p[er]-
fectione[m] t[ame]n q[uia] trinitas fuit agens
r[espectu] istius unionis et p[ate]t q[uod] fuit facta
q[uia] ca[us]avit effectu[m] i[n] creatura q[uod] fecit v[er]um
esse ho[min]e[m] ¶ Et si obicit[ur] q[uod] factio
re[qui]rit mutatione[m] et h[oc] eo modo e[st] et d[e]
quo d[icitu]r q[uia] no[n] t[ame]n ¶ Ut faciens na[tura]-
le p[re]supponit effectu[m] passivu[m] q[uod] t[ra]ns-
mutat q[uia] passi[bi]le q[uod] est p[ri]o i[n] p[otenti]a ad
t[ermi]nu[m] p[er] actione[m] ei[us] sit actu tale.
q[uod] a[ute]m t[ra]nsit de p[otenti]a ad actu[m] mutat[ur].
s[ed] agens s[upe]rnale in ista unione no[n]
presupponit v[er]bu[m] ta[m]q[uam] p[ossi]bile ad illu[m]
t[ermi]nu[m] ne[c] t[ermi]nu[m] induxit sicut actu[m] u[e]l
forma[m] ubi p[ri]m[o] s[e]cundu[m] s[ed] t[ame]n univit
verbo s[ibi] i[n]h[ere]ntia ergo ei[us] n[on] fuit tra[n]-
situs de p[otenti]a ad actu[m] e[ss]e c[on]tra ergo saluat[ur]
ro[tun]d[ita]s utrobiq[ue] · q[uia] utrobiq[ue]
per actione[m] fact[um] q[uo]d est tale q[uo]d p[ri]us
no[n] fuit · et i[n] sit tale actu[m] t[ame]n q[uod] id
q[uod] sit tale mut[atu]r n[on] q[uia] id quo d[icitu]r
t[a]le est s[ecundu]m e[ss]e ei[us] q[uod] sit tale ad q[uod] id
fuit p[ri]us i[n] p[otenti]a et i[n] c[on]t[ra]d[icti]o[n]e actu[m]
i[n] p[otenti]a assimis et accidu[n]t ut agen[ti]a
na[tur]alia agunt q[uod] faciunt aliqua esse
alia i[n] actu q[uod] alia fuit p[ri]us i[n] p[otenti]a
Sed si obicit[ur] q[uod] saltem hic fuit aliq[ua]
passio p[ro]p[ter] q[ua]m fuit factio actio q[uia] cu[m]
ea actioni transeunti correspondet p[assi]o

passio quia illa passio erat in aliquo n
aut in natura humana quod ut videtur erat terminus
perfectionis per fatte igitur in verbo quod videtur
inquis ¶ Ista hic una sola realis acta
tio terminatur cui correspondebat facto
passiva realis. qua scilicet homo factus est deus
que fuit unio passiva nature humane
ad verbum. et hec passio fuit in natura
humana et terminus eius erat verbum
alia fuit facto passiva sed dicit correspon-
dens illa facturam reale activa qua
verbum factum est homo et huius videtur natura huma-
na fuisse terminus. sed dicitur non tamen erat alius
terminus huius et illius realis. quia non erat alia
factio realis passiva verbum sic univebatur
deo. quia passio correspondens isti actio-
ni fuit in natura humana unita quod non fuit
terminus istius factionis passive. sed solum licet
sufficiat ut terminus in ista propositione verbum
factum est homo. et ita potest dici ad pre-
cedens de mutatione quod scilicet mutatio quod fuit
hic fuit in natura humana non in verbo.
ita quod non fuit hic facto sed omni mu-
tatione vel tamen oportet mutatum fuisse in quolibet
quod dicitur factum terminus. sed tamen in illo propter eius
factionem vel passionem ad dicitur factum terminus et
ideo hic fuit tamen natura humana ¶ Ideo est
patet quod illa propositio est simpliciter una homo
factus est deus. quia homo per creationem factus
est deus. et non fuit deus. et quod aliqui
dicunt quod fieri denotat mutationem eius
de quo dicitur et precessionem rei eius factione
ius patet ex dictis quod primum non est verum
nec secundum. quia hoc non esset in incepcionem sic
in implicat quodammodo incepcionem
sed ipsa incepcio quod predicat secundum non
notat precessionem sed adpositum unum est
cum dicit anima nunc creata quod hec
anima nunc incepit animare corpus nec
tamen prius fuit quam crearet corpus et
quod potest secundum unum est dicere quod incipit
esse. et similiter incipit esse dies. hoc est
tempus incipit esse dies. et non aliud quam
dies. nec tamen illud tempus prius fuit et
nunc incepit esse dies. et non oportet dicere
precessisse ad hoc quod illa propositio sit vera
homo factus est deus ¶ Videtur nec adunitate
duarum propositionis natura humana unita est
verbo quae implicat illa natura humana
facta est subsistens in natura verbi. nec
est naturam humanam prefuisse verbo antequam
subsisteret in verbo ¶ Et si quaeras quae
illarum sit magis propria homo factus est deus
vel deus factus est homo. et arguas quod ista
homo factus est deus. quia veritas omnium illarum
fundatur in hoc quod natura humana unita
est verbo. quia passio realis quae ibi fuit.
fuit in natura humana. et terminus fuit verbum
hinc autem propter videtur esse ista homo factus
est deus. quod in modis exprimes facto-
ne passiva ¶ Et dicitur quod hec est propria in
illa materia natura humana unita est plures
verbo. sed ex dictis invenitur secundum. quod verbum
fit homo. ratio huius est. quia virtute unio-
nis est homo in natura humana et ex
hac sequitur quod homo sit deus per consequentiam
et eodem modo est in aliis non quomodo est illa homo
factus est deus vero illa deus factus est
homo primo remotorum. alia propter quam auctoritate
fuit verum. utique tamen propria ¶ Ideo articulum ad primum
dico quod nec sequitur de proprietate factus est homo ergo
est factus de re sed nec in proposito
sed tamen et in re sequitur de proprietate. quia forte esse
dicitur dicitur primum esse simpliciter fortis non sequitur
in proposito ¶ Ideo secundum patet ex solutione quomodo
quod omne quod fit tale oportet nunc quod sit tale
non sequitur. sed tamen hic accidit illud quod prius

sicut in ipso ad id quod quod sunt ma'quo per
informacionem quo non sit verbum homo
secundum plurimorum professorem tamen tamen ¶ Et tamen quod
aliqua mutata posset illa poni in natura
humana· non quod illa preexistebat aliqua
unire· unio autem non est inter terminos op-
positos quia unum duracione precedit aliud
sicut est in actu nunc ¶ Ad .3. dico quod
ab illa iam de gracia unionis tamen excipitur ista
que exprimit unionem nature ad personam et ra-
cio est· quia illa gracia in principalius fit
quam unitiva non ergo sic secundum illa que exprimit
unionem· et ideo non est sanctus deus secundum sanctus
sit homo· quia illa exprimit unionem nec e
sile de creis et istis
Circa questionem utrum Christus sit predestina-
tus esse filius dei· quod non quia non secundum quod
filius dei predestinatus est esse filius dei· quia
non precessit esse eius predestinacio· et pre
destinacio dicit processionem· ad id· quod pre
destinacio· nec secundum quod homo· quia secundum quod ad pre-
destinatum esse aliquid secundum hoc est tale· ergo
si secundum quod homo predestinatus est esse filius dei
secundum quod homo est filius dei quod est falsum ¶ Contra
1°· sanctus est ei cessione dicit qui pre-
destinatus est esse filius dei in virtute ¶ Re-
spondeo cum predestinacio sit preordinacio alicuius ad
gloriam principaliter et ad alia in ordine ad gloriam
et huic nature humane in Christo preordinata
sit gloria et unio illa in verbo in ordine
ad gloriam quia non tanta gloria fuisset collata com-
sendaa si non esset unita sicut modo collata
est quod ad modum per unita cadit sub pre-
destinacione sicut aliquis non ordinare· de gracia
quo ad tanta gloria sicut eius sicut de eius
in verbo· illa unio que ordinatur ad tantam
gloriam de gracia licet non tamen inquam mutum ceci-
disse sub predestinacione et ideo sit predestinatio
est humane nature unire verbo in pre-
destinatum est verbum esse hominem· et hunc
hominem esse verbum ergo convertitur· per simile
sicut dictum est de facione passiva ¶ Et
si dicas quod predestinacio respicit personam
et ideo at hic primo in ubere aliquid personam
cui deus primo preordinet gloriam et illa et
illa unionem in ordine ad gloriam nulli
autem persone divine predestinavit illa uni-
one non per verbi ut liber· patet nec
illi persone ut nature humane· quia sic in-
cludi illa unio ¶ Ideo negat potest illa
quia quod predestinacio respicit personam primam sed
deus potest esse alicui bonum ac diligere
non tamen supponit secundum naturam in potest alii ac
comparare vel preordinare bonum illi
bonum quibus et in nature· et non tamen per pre-
supposite gloriam et unionem in ordine ad
gloriam· verum est tamen quod in aliis aliis
ab illo predestinatus respicit personam· quia
et non ab predestinavit deus bonum nec in
preordinando bonum persone· quia nulla non
est in ipsis creata· et ipsa bonum pre-
ordinari· non sic in proposito ¶ Sed
hic sunt duo dubia primo utrum illa
predestinacio perexigat necessario lapsum
nature humane quod videntur sancti multe
auctores qui sonat filium dei numquam
fuisse incarnatum si homo numquam
cecidisset ¶ Unde primo dico potest dici quod
cum predestinacio cuiuscumque ad gloriam precedat
septe obe nolit possit precedit vel
dapnacionis cuiuscumque secundum opinionem ultra
dictum dicit quod primo licet multo magis est
est hoc verum de predestinacione illius
anime que predestinabatur ad summam gloriam
velle non erat boles propterea prius voluit vel-
le hoc quod est finem propinquus et ideo sic
plus vult gloriam quam gratiam· ita et in-
ter predestinatos quo vult gloria

orte plus vid' velle gliam illi que volt
esse proximu fini et ita vult aie plus
volt gloria qua aliam alteri aie vo-
lit gloria et plus cuilz alteri gloriam
et graciam quam preiudicat alteri oppo
illorum vituris g° ap° p° volt x aie
gliam q preiudicat ad casum. Deus aut
cunctos prout exponi sic s. q xps no
venisset ut redemptor n ho cecidisset ne
forte ut passibil q nec fuit aliqua ne-
cessitas. ut in ola apn° glosa cum deus
proposuit no tm summa gliam s et tere-
na illi aie q vnita fuisset corpori passibi-
li nec fuisset redemptor facta n ho peccasset
s no pp illa sola vi deus predestinare
illa anima ad tantam gliam cu ista redemp°
sit gloria aie redimentis no sit tantu
bonum quantum est illa glia aie x. nec est
verissimile tantum summum in entibus esse xm oc-
casionatum. pp mag bonu n est verisimile
ipm plus porsc ad aliquid tantu bonum quam
xm. q tm sequitur ymo et absurdius
videtur sc q p destinato ad adgliam
plus preiudicisset eu casum iniustum q
predestinasset xm adgliam. s predestinato
illius aie tm esset p redemptione alior
q redemp° no fuisset n casus et delictu
precessisset pt g° d q plus n qua ad
preiudicabat ea priorem sui dcepto sui
dcepe. deus pelegit ad illa celestem
gliam ecclesiam quod voluit vite angelos
et hoies nuc et dectat gdibus. et nullus
est predestinatus tm q alius e praeuisus
casurus. et ita nullum q gaudet de lap-
su alterius / 2m dubium est cum plus pre-
iudicabat tunc nec vno eius aliud ul
cum adgloria summa / qt dici q cu
inatione actus sit grius pcessus in-
exequendo ei que est in intendo et deus prius
na ordine executans vnivit humanam
humana qua contulit s graciam summam ul
gloriam ecc posset poni in intendendo ut
sic sit deus p° valens aliqua nam no su-
mendo vite summa ingloria creatus quo no
plus oporteret eu conferre gloria. s in or-
dine nam et q. p° voluit illa nam
esse in persona verbi ut Aug in de pre
sub et gram / Ad arg pt concedi q s in
q ho predestinatus est esse filius dei pt lib s
q dt sortem tenet s qua extimo deter-
minate accipit inse. for tt em ho ille est
deus et illud i. pm ut cenkez na pre-
cessit predestinato ut eet deus sic ille
ho deus factus est Si aut s q accipi
pe ut no redupl. ita s q dicat coiun
inherentie pti ipsi sba hac no na s q
ho est deus. q na humanitate est deus.
Alio pt distingui a cu d. s q predes-
tinatus est esse deus s hac est deus. q s.
lib s q pt determinare actu predesti di
sublace pu. i. s in hac q est predestinatus
s hac est deus ul tm predestinamus. Sz
q s est deus s hac est deus pr ma a est
fla et sic ver. s° ma ver est s fa.
est vera / 3° pt dici q forte realis
q nec s cpto nec s q deus ul filius dei
predestinatus est esse filius dei. q hoc q est
predestinari esse filius dei includit duo
quorum alterum includit intrio ad tpale pre-
destinari alterum includit idem esse ethin
puta q hoc est esse fil dei. nuc aut
n idem est re illorum amborum intrio
licet n intrio contrariat duo vnum tpale
q pt esse t predestinatorum / Alterum et-
nu pp q conciat s esse fim dei tm no
pp aliqua vnam nam quat s ambo ita
Si aut concedit istud q re° toti pti
notre esse ea re ambor inpto. et ideo

gfte lo^ce lo^d nec fi ypo nec fi q deo ul
filio dei predestiat^s est esse deus ul fi-
li^s dei
¶ Cir^ca d^m 8 · q^o utru^m in xpo fuit
due filiaciones reales q^d no q^r
fili^s q^lud^t fi^m g^o due filia^nes duas
filios · x^c no est duo fili^i g^o nec in eo
fu^t due filia^nes reales ¶ p augu^s de in-
carnacione verbi · c · 8 · et 2° dam^r de q^lid
c · 9 · et fi augu^s de eccl^asticis dogmatib^s
c · 2° · fili^s est incarnat^s no^n aliqua
alia p^rsona ne fi^eret confusio in ypo^s
g^o in eo no^n est illa q^fu^o q^e eet si pr^ eet
incar^natus g^o et in eo fili^s no^n est aliqua
alia filia^ne filii quam eterna · alio^qn
no^n minor eet confu^o p^rpetatu^m pp incarn^ac^o
filii quam pp incarnac^o^m patris q^r no^n ma-
gis unita filio ¶ p^ no^n est fi^o rela^o ad-
mire^s ul pp relo^m realez q^p unit ad
mire^z ia relo^m no^n habuit i morte
q^r soluta fuit tu^c illa u^a adqua t^ma-
ba^t · g^o fui fuit farina toci^s ab^ta fui
unio g^o no^n unit tu^c illa unione · Aut
g^o in rei^e ea unit et hac ui^a inhens
q^r re^o no^n fuit aliqua accep^cio ist^s
ee q^i fuit g^o g^o · nec sup ee acceptu^m
p^rine fund^at ista eadem rela^o · q^i fun-
dat^r sup ee acceptu^m p g^ene^z aut
no^n unit ea^m tu^c et si no^n eet mag^s
in eo filii quam i morte // p^ no^n o^z
pone^re in xpo aliqua relo^m reale ad-
mire^z n^i saluado ipm^ ee un^m fi^m ei^s ·
fi hoc pt saluari no^n po^ad in eo aliq^a
relo^m reale adea · Sicut de^s realit^r
est d^ns c^aturae et ta^m rela^o d^mi^m na^e est
in eo rela^o realis · Sili^r rela^o creatoris
no^n est rela^o real^e in deo et ta^m v^e est c^a-
ture c^ator / p^ de^o p^duc^t c^atas in-
q^u artifex hac est mq^ri^s l^3 relo^es
rōnis · q^r s^cia sua est ars m^oq^ri^s kai
inse ideas per actu rōnis g^o ip^m ee
artif^ice et potente c^atore d^r in eo t^m
relo^m s^m rōm g^o nisto mag^s xpm ee
fi^m na^e d^r t^m in eo relo^m rōnis q^r
mag^s vide^r nc^m q^i ia hitudo q^i pre-
suppo^t aliqua rei sit real q^i ia que
se^r rem / p^ Si ei^s admire^z ee relo
realis tu^c eet realit^r eq^lis in re fi
na^m huana q^ns f^m g^o et aīs / p^o
q^nt^s q^r q^ua est manifesta eq^litas
ei^s funda^r sup unite^z unionis no^n
est aut u^r realis unitas unionis ad-
mire^z · sicut p^z distincto fi o^es uni-
ones reales g^o et^s / q^a si pr^ fuiss^z
incarnat^s fuiss^z fili^s no^n filiacione et-
ne g^o t^pali / p^rpetas etiam filii ita
abstraheret ab omi creata ut tio p^d
p^rpetas pr^s g^o fili^s in eo filiacione eterna
no^n l^3 re^um admire^z ut pp ea dica^r ee
ei^s fili^s g^o fi alia · / p^ ptr^ u metth^eo
c · de ad ad inst^r g^o in g^ti q^p in dimbus
dice^r · fi fi est ingnes b^o est max^e
de eade fun^to et presupposito relone · ead^s
g^o x^c ead^s relone nec refertur ad ma-
tre et ad patrem ¶ 2^m ad 2^m d^r · q^p in eo
no^n fu^t due filia^nes reales · et hac
pp duas rōnes una est q^r filiaco
est p^rpe suppositi no^n na^e un^m na^e nullo^s
d^r filia l^3 aut no^n est n^i unu^m supp^m
g^o n^c n^i una filiaco / 2^a illa rōm · si
fili^s est t^m p^e · i^e q^p no^n possit plifi-
l^3 fun^ti plifica^e aut hac g^o q^ueit
s^m unde rela^o ab^te at un rela^o talis
n^imis no^n p^o na^e · q^r tu^c x^c si fuiss^e
alb^s no^n fuiss^z filius aliqui albo nec
fuiss^z eq^lis ali^i quantum tanta q^ntit^e
q^nta ipe habuit tu^c et in suppon^s
tirat^s relones no^n posset n^ilti^i pp
funda^ta Si p^o in eo hac est f^m q^r no^n

mag repugnat relom origis plifi-
cari in supposito qua illa origine que
precedit ista relom originis ut patri co-
fundi ea. sed origies plificat in eadem
supposito secundum dam 24 duas generaciones
et beneficium. Ad 4m pr est ethnius et sit
unum suppositum tamen habet duas relones origi-
nis adsum et spirm scm et in super idem suppositum
et idem fundamentum fundat due relaciones pro-
ducentis active. 1. super eum ergo multo mag
super duo fundamenta diversa possunt fundari due
relaciones origis tamen passive. Item secundum
dam 43. xc habet duas operationes ratione
aut non magis respicit suppositum quam opa
quia suppositi est operari a nature ergo.
Ex hac et de operatione potest argui adpro-
positum sed xc opabatur naturaliter conbustas opa
cionibus ut comedere et bibere. ita si
genuisset duas filias reales habuisset paternitates
ad illos propter duas generationes activas et in
propter duas generationes passivas habet duas fili-
aciones. Item quod competit xo secundum relom plures
esse non dicitur de eo in singulari. sicut enim
hec est falsa. xc magister est persona
ethnica. ita et hec xc magister est filius
dei. si filiaciones dicuntur tamen de eo. secundum relom pluralis
ethnice. Alia ro principalis probat hec habet quod
due dispones eiusdem specie non possunt simul
in eodem. ille due filiaciones si essent in eodem
essent eadem specie ergo etc. maior declaratur
alibi aliis sic tamen quia subiectum est ad formam non
potest ad hanc formam quia est hec per hoc
quod recipi in illo. ergo si possit esse in actu
secundum unam formam et in potentia secundum aliam. idem secundum idem
tunc secundum formam cum ut sic acciderit esse hanc
vel illam erit potentia in potentia et in actu eiusque
omnis distinctio aut est per naturam dimensionis
aut per naturam opponis. per naturam opponis non potest
esse distinctio in eadem specie non per naturam di-
mensionis. hoc est idem subiectum quia accidens non
sunt distinctum in illo nec aspectus sed nec en-
titate et ideo quod non possit esse plures proprie-
tates albedinis eiusdem rationis in dicto quia ille
non distinguerentur per oppositionem nec per dimensio-
nes nec eciam una magis sunt diversa quod
est inconveniens ergo etc. maior declaratur.
quia ad generans primo actu generandi adquirit
paternitatem et primum filium. Secundo actu generandi
illam paternitatem novam adquirit secundum peradem
paternitatem sed hic ad filium secundum unum sic ergo etc.
et ibi non possunt esse plures paternitates. quia forme
eiusdem speciei in nec ibi plures filiaciones propter
eandem rationem. Contra illa rationem et maior videtur
falsa et licet quod accidens primo. quia in omni ordine essencialiter
cum unitate prioris essentialiter potest stare possibiliter
pluralitas posterior non potest inherentium priori
nec adequatorum. Sed secundum est prius essen-
cia dispositione quam priori inherens nec potest
ei inherere nec adequate. Sed causa prima per-
fecte in causa et effectu quam una potest esse respectu
plurium effectuum et licet effectus ibi non
insit cause. tamen non est ad repugnandum
in illis posterioribus que inherent. si tamen prius
non inhereant quam in aliis quam prius existunt.
quia tunc non est ita intrinseca ut adminterim
sequitur unitas et maior si non sunt adequa-
ta in quod unum illorum in actu naturaliter sua debet
possibilitate. recepti non est ergo adequato et plura
albita eiusdem rationis per accidens. in esse eiusdem
cum non concurrit adequatur isti. contra et
ponitur deficit in medium. quia plures species fan-
tasie sunt in eadem organo fantasie. alioquin
deleta una specie unius ymaginationis non posset
adesse potest ymaginari ad ymaginabile et patet
quod ille species sunt eiusdem speciei sed et alia
aliquibus generantur et sunt in eadem parte organi
quia non possunt intrat partes minimas circa
id dictum. quod possent esse forti tot species
ymaginabiles separatim existentibus quot sunt

sil ee intot orgamo go oz q eis no
termidat distincte ptes orgum z si
abicia. qr go no pt popom ne ead
qntitas albam. adples qlites sil bn-
das eiusdez rois ¶ Cto cu insto sint
ples po adples formas uno eius
spei si no inducat ad actus totiens
aes acty qui posset illi perfici l'inc
no rina tata ploitas istius suscepti
z io no est qdo. q alia forma insit
z in desto no induci a a pagens ule
q ipm intendit forma pexnte ipei
fcam inducit n aliqua realite que
nata est ee p s cu realite pexnte.
z bnit ea rea ti p exnti ut ptte pti
z io no inducit forma eio a az no
eet in repugnatia qz ipa eet alia
go no ppt hac dulsi de qz sbm lnis po
litatem ad ples formas eius spei.
est illic tu adillas qdarno. z illi tu
adaqua no oz comulti ti ill ¶ hec ro
eta perdit de plibs alit inmod psali
s lez ipa no qcludet ppom in derelat-
bus eiusdez spei facy pitur ¶ Cto qz sit
pritas sim le sup gasse i hec prim
tas sup. hac gasse. z hec filio sup hac
gatu esse. pt3 qr hac prmite. pmo re-
spicit huc filiu hac filiacone ¶ Cp cor-
relata sit sil na i q destructo bno
destrui reliqm go destructa hac filia-
tone inhoc filio destrui hec prmitas
inhoc pre g si ma at prmitas ad 2m
filiu. destructa p adpmu filiu sc q
prmus fuit a a adsm filiu alia que
fuit adpm na nulla noua re o aducit
phoc q pmus filius corrupit sed nec
noua qa aduenit po filio pato q
s9 filis fuiss gnatus uniete po filio
¶ Cp qn ad est aliqo bltite. tale no pt
manere i ipo n ipm hnis sit ipo

tle ¶ Sic no pt albedo manere insupfi-
cie n ipa supficies sit alba z hac
maxe si ipa supficies sit alba z hac
maxe si ipa supficies sit blite alba
alnc ¶ Sed re est q hns est blte ad ad
go no pt manere ead inco n i q
manet sit illo ad ad s no manet
eadem destructo elo i o adq hns re
faciliter tale reloe go pp aliu tinn
p pr aliquo mo aliter respicit sim
hunc z illu ¶ Si alia reloe hco ppom
¶ Si a o re eiusdem ronis itim hec
ppom. qz illi revs erut eiusdez rois
pp sim ta eiusdez spei ¶ Sir hac est fm
q revs na pp simt inreloe ut a d
alica. qz pone talia duo est supflu-
um. q si revs fuit idez relom mq
sim te go ide est dice r m plificari
z relom plificari. go hetur ppom
p distincto pari na r concludit distincto
pqtuor s no tm suppm relatu p-
cedit relom s simtu go multito simto
multipe relo z i inpposito cu sint
duo sim ta erut due reloes ¶ Cp inmoz
rois istius est fla q filiaca etna z
tpalis no sut eiusdez rohis qz maxe
bin est s eos q ipe negat ad eius
rois passe dici dectino z tpali ¶
¶ Adqom do q aa e filiac inxpo ad-
prem z alia admrem z utraqz est
real pm po. qz filiac est rio pro-
duco ualis filis pducti i na intellculi
su intelli li i e ptile. put q sicut pr-
intas est hitudo pducens illa filiac
pducti na r. na pp defectu huius p-
ti te spe fts no filio z sic filis pro
ducti pp hac hmis non e filius sed
i na intellcuali io ignis no est
filius ignis n e plata plante n e pp-
bos bouis ¶ Cez si oio qtendis

brutu esse sim bri sit dicit ee sim bonu
tur filius est bitudo pducti ulit et
filius pdu . et in na itellali ul sp[irit]ualia
in i a descripcione ul pse et p[ri]o respicit
suppom n tone pdictois passive . q[uia]
oia alia addita respiciunt nam ul in
pducete ul pducto ul in utroq[ue] filio
g[er]o rone ullius mag determinat & q[uod] sit
suppti q[uod] quo passia . s[ed] quo passiua
plificat adplificacom illa nam actu
accept erunt vipas quones sicut
appar p dam . c . 13 . q[uod] xpi sunt
due quones g[e]n[er]a et ipa filiaco plificabi
adplifico eazd Item q[uod] actu est
exsim p[er] extis q[uia] ad duos relos
no pt . sit eadez relo . q[uia] eadez tunc
sil eet et no eet . p[ro]ppm mag in
spali a Dic q[uod] adpm q[uia] q[ua]cu[m]q[ue]
petas psolis diua eq respicit ad
creatu ptio . g[er]o sicut primis etna
no pt ee relo q[uod] pr dicer filius tpal
go ul filius etnus q[uod] filius diceret filius tpal
Tzm fez q[uod] utraq[ue] sit realis pz deetna
. q[uia] ieat est filius etnus de tpali
p[ro]o q[uia] i a relo est real q[uod] opr extrema
exna extimorum poros sinactu
intellaus potia alt at inre
et suppto sunte illa nam p quom
exna extremoz sy actu intellaus
p[ro]te hic filiao Dic ibi invuitas q[uod] st
g[e]n[er]s fingat intellam ibi opari ad eandem
relone hic inp q[uia] si maria
genuisset purum hoiez fuisset una
mat et i e filius rone reali . s[ed] no
inius eget mo q[uod] tunc egisset . nec pe
inhac inius relo accept huana nam
ab ipa q[uod] purum ho accepisset g[er]o i a
exna exmoz est filius no s[ed] tunc fuisset
et i re rel no s[ed] tunc Tz e dubitatu
illa relo realis s[ed] filio
sit eadem simto . s[ed] no sic accepte

p quom et hic q[uo] q[uia] revs cutd ad dyn
ut ad eum efficites est ide simto . eed
s[ed] sit li g[er]o et relo ad prem efficitem
est idem effectus qua ptur q[uia] eeds
cause efficites ordite sunt tom huius
ette tolis una et eadem relo na est
eidem osfalis et no osfalis g[e]n[er]a te
Ts q[uod] i a reo no est eadem simto . q[uia] s[ed]
odito est ad mane inre . no manete
illo . q[uod] est s idem reto . ita odito
est ad rea te idem etui . sy q[uo]
manete pt i mane id q[uo] s[ed] reo
p etnus ad id sy quo no pt ee id
relato i relaco adequct sit q[uod] relatu
pt ee e no eadem relato . s[ed] i a no posset
eade inio sy hitu ne illa admitem
et sy inre ut relo . q[uia] posset eadem na
fuisse eutta inete add q[uia] q[uod] q[uod] inete
ca s[ed] pt pt inete pse posset et eadem
na fuisse huta p gonem tpalo alterius
inris sicut tactu fuit & 16 . s[ed] ho .
b dem est q[uod] idem qui est filius huius
pris potuit fuisse filius alterius pris .
g[er]o tet . Dic obicis q[uod] licet na potuisset
pdua inee i q[uod] no fundare inea
illa filiao . tunc ex q[uo] ista filiao fita est
no hic na posse mane sy hac filiane
ymo si sic erit odito . q[uia] hitem hanc
nam et ee sim est ipm ee genitus ex
hac inre inhac na / s[ed] qui genitus est
inhac na ab hac inre . inhac na
q[uo]cu[m]q[ue] eum ptitu no fuisse ptitu in
cludit odem g[e]n[er]s hitem nam a quante
accepta inre no ee sim hac filine in
clud odem q[uod] no eet si filiao accideret
huic ne / T aut filio est pase relo
fu ta sup gonem passiua inpm pre
tyt ut s[ed] inre s[ed] in intellectu dicatur
ab esse filius q[uia] a quo fuit genitus et i esse

fi^m no p^dicet ad depriti realr licet
vacatr s tm ad depcito sicut forte
ee tursum licet cparatio dicat ee
depriti tn realr no ptur ad n pro
futo qz equalet isti sor est i hec.
Sor est genitus equalz isti sor fuit
genitus et p^s s illud intellcom equalet
huic Sio est ul fuit filius et hoc mo
filius dt relom reale s no oio s ee
simpr s s ee existie s fm ee ptitu
qd est ee pm qd reale fio et ee futum
ul mags qadmom pto cu actu in na
poli dt relom reale vno mo licet
s di cti entitate rei et s hunc mod vi
ato ia fcm qz s illa via qd qnqz fuit
filius no p9 unqua no esse filius sicut
qd fuit no fuisse impossibile est qadmom
qd qnqz est possibile no pt no ee possibile
qn no est actu pns s illa via optet
dice qd Iohis si eet adnichilatus adhuc
eet filius zebedei nec deus posset destru
ere iaz relom qntumqz fuitu adnich
laret s exnae actuale nec plus realr
haret ul diceret fio defilio existe qua
de no existe Alio mo posset dici qd
fio dt relom qndm passiue accepta per
generacom siu intrupcoe mate existia
actuali et hoc mo xpc usqz admortem
sua fuisset filius marie et post vero no
fuisset qz exna actuat ne huic accepta
p go^z marie fuisset intrupta pmorte
et ipam exnis / fio accepta s verz co
sequia alia ter ad dm resistit tn et s
hoc et no eet filius alicuius p9 resurrecoz
gnlem et hec opio vi alisunda 3o
gr mo vi medio int illas duas vias
extimas vz qd filio dt habitudiez genti ad
generans fuit sup existencz actules nec
accepte p gnom ul sup ipaz naz accep
tam per generacom acter existez et

hto siu gtie hita post accepcom siu int
rupcone siu eand hitam cu intrupcoe
ita qd utrumqz accidat & / Et hac mo
pt rnderi ad argm et pt di qd lz ista
na accepta per hac gnom no possit
hec esse ide mo qd accepit no siu
illa eadem relom nuc no tn hec ppartes
est & gsialis quia posset absolute eadem
ee mo hita siu sic sm illa relone et
sm illa gnoe s illa exna accepta
fuisset dmcte acame ul ab ao gnante
Quantu tactu ad istud dubium Re^o re^o
ne ad pm effi^es est ei resbalis qz
no posset eadem na ee u haret relom
eandem & realr Ad 2m effi^es s ad
effi^es est rela tm actualis qz posset na
manens eade siu hitudine adeptiuqz
effi^es zm et de ia ma dm est diffic^e
& 1. s lib quo reo creare ad dm
effitez est eadem cause et quid no eadem
eadem f n et realr no aut eade for
nec multo mags Sic siu eadem fila et ipa
tatio ul qditas fuiti n ia gdunt
licet n entiti absolute sit eadem vere
bitas et boitas et huic entiti herbi
tas et hec boitas ne tn formr et qdiue
qz bitas et boitas sut q passi ee
4 mete i t muiate aq actu gz et aq
acti dr et silr de qdite et de entite in
diuiduali et de alys mlts de quibus fre
quent tactu est dei dica expte rei
qd hec reatas no est formr illa licet
sit idep te illa nec est odta s dicte
r m nestigi le ee rone fuiti ad ee
ide fuito qd tactu est infro lio de
reo creare ad dm et tn no ide qd sit
tati co fuiti pro dequo li 1. d 3 q
deuesti o qz ipe omez rone ee eadem
fuito nec tn eem tatitu ne fuiti
s distigt nestigi le abalyis inhac
Quarta ad 9m dico qd filius siue est

filius sic pr primitate est pater · s no
ppr hoc scz ad plisi ne filiationi ppli
sio sic · qz actia no plisit n plisi:
ten ta for qua supp sola pliso
for no sufficit maxie n ples for
eiusdem racionis sub eode noie exprsse
ut hic pnt ee medii opadinom expr
no est ples ho licz dicat ples ho
s dem bu infor ar di fili ne est filius
ergo a a fili ne ag filius est · fallacia quu
a destructione aut ¶ Ad 2m dico q si
pr fuisset incarnatus fuisset osir · qz sio
tpalis diceretur de eadem psona mq eet pr
nitas etna · t i osirye · poss ia s
nuc dici pr nuc dici filius · ma no est
tal osir · qz prise eade psona dr filius
utraqz filiacione s nuc alte dr filius
intelli de eade psa · deqz utraqz filiatione
sicut fimo · s nuc si pr eet incarnatus
tuc dicer filius no distincte intellige
bruta s · s nuc una nuc alia indist
tincte · s q fimo sit desiliatde hac
ul illa ¶ Ad ar est ad oppom · qz n
eet osir · tuc q t nuc n qz tuc filiacione
alia t no reae etna ¶ Ad 3m pz
exdicis inpone dubii q xc p. n. est
filius mris marie eade filiacone
qua prius · qz filio no funda super
eundem n accepte pa gnone ut no
interrupta s alte · t co oniuqz ista
erut est eadem t ad osum ide est
t filio eade t eade ar ne q sim tu redt
ide t relo eadem ¶ et tu ar q p ia
pdnc accept ee in r e geo q illa
no tollit filiac q funda sup id
acceptu ee p p gnone s tm sunt
due rones quites duas pducones
passiuas q sunt ad idem esse t una
sunt interrupta sic t ee sunt alta
tuc po est nona ¶ Ad aliud dico

q no tm reat t be dr xc filius marie
sicut deus reat t be dr deus creatr s rel
gone passiua accepit iaz naz re t extr
tem ppr q scz ipm reali filiacione ee filium
¶ Ad ad t dico q t si deus dicat for t ta
tor ronis relone ul na relone ul de
none deducta ul seducta adgeri relois
in q . s. tinat relom incata sic dem
edt d. 3o p li tm no est creats per
relom ronis t hoc intelli no de co
q for t inptat · p hac nom creats si
defuncto sic aug calefactim calore
ut sim to po calefactiue t no relone
sim ta incaloe t ideo ad hoc possi tangi
qz n a re real pt esse for lis ro qua
ad pt pducere eas rele · qz ens ronis
no est maque n ut tm hz ee in intel
lcu sic cogitu est inggte t hac esse
est dr re tocius ene re t ro sm
istud ee no pt ee ta abtus s idee
real exne · q est esse pstius nec p
ducti na ue artisi t tunc pz imp
paito q deus no est potens eiue
n ut artifex ¶ Sed scia dei q est inde
qdaz pfectio ab est in eo est eum
ari · s ipa no dr ars nisi exten ad
aqua ebia ul aliquos ad ipam lz q
deus pducat creatas ut artifex hac
no tm est eiu ut in scia fundatur
re rinis que sit ro qua pt pro:
ducere s tm ut ille ritus qui dr ee
ars inest ipi deo ita q insur ar di
est f actiue deus ut artifex est pro:
ductiuus p rone rois est artifex go
per relom est productius a n est
una pt mem no actiui p ipa reloe
qua inptat artifex s proximo ipi
relacionis et inior est d tm p ipa reloe

for' ¶ Ex eo calido p° calefactiua est
calefactiuum p° calefactiua est realis g° realis
est calefactiua. ad" est q° p(er)eo q(uod) d(icitu)r p° ca-
lefactiua & p(er)sim° istius r(ati)onis no(n) aut
proprie r(ati)one p(ro)li & hoc est h a d(e)ip
p(ro)lis & r(ati)one insc(ri)p(tio)nis p(ro)priam &
no(n) d(e)ip(s)o abso(lu)to in quo fundat(ur) q(ua)l(ita)s aut
sed q(ui)a abs(olu)ta & ut abs(olu)ta possit suffi(cien)t(er)
h(abe)re totam vim act(iu)am insup(er) ip(s)a t(er)minat
r(ati)ones om(ni)um ca(usa)rum ut artifex adipm
est d(isti)n(ctio) 34 & d(isti)n(ctio) 35. p(ost) hic in ma(teri)a d(e)
ydeis ¶ Ad ultim(u)m q(uo)d q(uod) filius est realit(er)
equal(is) m(at)ri s(ecundu)m na(tura)m h(u)ma(n)a(m) ubi ex
tollen(do) & tunc ad d(ici)t(ur) illa vnione
p(ro)p(ter)ea q(ui)a i(n) p(ro)p(ri)o accep(tio). s(cilicet) q(uod) eq(ua)litas fundat(ur)
sup(er) vnitate vnionis sit s(ed) q(uia) vnio est
re(spectu)s. no(n) enim pot(est) m(od)o s(un)t ro vnio ad se
q(ui)a tunc q(ue) re(spectus). Aut ead(em) q(uod) eq(ua)litas
& tunc idem fundabi(tur) in se. q(uia) i(ll)a vnio
s(ed) illos fundat(ur) inequalitate & in ead(em) d(isti)n(ctio)
ead(em) fund(abitur) in se. Aut est alia & si hoc
aut illa fundabi(tur) sup(er) vnio(ne) & e(ri)t sup(er)
qua vnitate si s(u)p(er) vnitate & no(n) s(u)p(er) vnitate
vnionis erit p(ro)cess(us) in infinitu(m). Et
si dicas q(uod) illa vnio no(n) est in se ad-
forma nec aliqua mixta vnionu(m) ma-
nifest(us) s(ed) est vnus pris rei p(ro)li t(ame)n. hec
h(abe)t ex(per)ponend(o) vnu(m) localis p(ro)ce(ssu)s ad eq(ua)l(itatem)
p(ro)p(ter)ea. Idem enim est eq(ua)litas & t(a)lis vnitas
p(ro)li(ta)s n(ost)ra eq(ua)litate in d(ivi)nis e(ss)e reale
q(uia) no(n) est ibi vnus p(ro)li(ta)s eo m(od)o quo
a(li)q(ui)s pot(est) h(abe)re ad intellectu(m) s(ensi)bilem est
necessar(io) idem p(ro)p(ter) idem ut q(uod) eq(ua)litas no(n)
sic r(ati)o realis q(uia) no(n) est eq(ua)litas ¶ Et
q(uod) addi(tur) ad i(ll)am q(uesti)one(m) q(uod) op(or)tet vnitate
vnionis bis accipi no(n) aut bis accipi
n(ec) ut vnus vnitate vnionis insup(er) p(ro)p(ter) hoc q(uod)
eam fundat r(ati)ones originis que sunt
reales & t(ame)n no(n) sunt accepte ex n(atur)a rei

q(uia) si dica(tur) ip(s)am p(ro)p(ter) r(ati)onem bis acci-
pi in p(ro)ducente & in p(ro)ducto ¶ Quo
q(uod) est bis accipi ex n(atur)a rei aut h(abe)re
aliqua aliquo m(od)o distincta ex n(atur)a rei
ab(so)l(u)ta. & hoc s(ecundu)m est impossibile aut t(ame)n
h(abe)re r(ati)ones distinctas ex n(atur)a rei. & te
eciam s(ecundu)m r(ati)one ex n(atur)a rei r(ati)ones originis
distinctas q(uia) bis acci(pi) ex n(atur)a rei est ip(s)am
s(ecundu)m r(ati)one r(ati)ones origin(is) reales. q(uia) fu(n)-
dat duas r(ati)ones reales q(uod) n(on) est
ad a(liu)m q(uod) d(icitu)r. q(uod) sup(er) vnitate non
vnionis fundat(ur) eq(ua)litas. s(ed) illa vni-
tas m(od)ialis no(n) est entit(ati)s singularis
s(ed) n(ost)re d(e)p(ro)pria duplici vnitate tantu(m)
est satis in q(uesti)one d(e)in d(i)uidendu(m). & h(ic) d(isti)n(ctio)
3. & i(n) impossibile vnus fundans eq(ua)litate
no(n) est vnus p(ro)p(ter) s(ed) n(atur)e. nec illa o(mn)ino
distingui vel bis accipi adhuc q(uod) re(spectu)s
sit realis s(ed) sufficit q(uod) ip(s)a ex n(atur)a
ead(em) ex n(atur)a realit(er) distinguas sicut &
in relac(i)o(n)ib(us) originis. & tunc ad p(ro)p(o)situ(m)
d(ici)t(ur) q(uod) i(n) n(atur)a h(u)ma(n)a in x(rist)o est vnus
aliqua real(is) m(od)iat vnitate m(od)iali. & filio
est vnitas m(od)ialis in maria & i(ll)a
vnus & i(ll)a fundatur mutue eq(ua)litas
in x(rist)o et maria Et i(deo) pont(ur) fuisse
equales in n(atur)a h(u)ma(n)a

Circa d(istinctionem) 9. q(ue)ro vtru(m) x(rist)o debe(atur)
honor latr(i)e s(ecundu)m n(atur)am s(ecundu)m n(atur)am d(iui)na(m)
q(uod) sic. q(uia) latr(i)a est cult(us) debit(us) soli
deo & p(ri)mo d(omi)no r(ati)one p(ri)mi d(omi)ni
s(ed) x(rist)o t(ame)n s(ecundu)m n(atur)am d(iui)na(m) est d(eu)s q(uia) d(icitu)r
p(er) x(rist)um s(ecundu)m n(atur)am h(u)ma(n)a(m) adorauit
g(ener)o s(ed) illa h(abe)t sup(er)iacc & i(n) p(ro)p(ri)o m(odo)
¶ In q(ua)ntu(m) t(ame)n illa n(atur)a h(u)ma(n)a ~~adorauit~~
sit vnitas verbo ip(s)a in se est c(re)ata
nec excedit limites c(re)ature g(ener)o nec
cultus p(ro)p(ri)o debit(us) s(ed) illa n(atur)a d(e) ex-
cede(re) cultu debite cuilib(et) c(re)ature h(oc)
est latr(i)a g(ener)o & ¶ Sup(er) illud p(ost) d(i)c(itu)r

flabelli pedum eius non illa adhuc latrie
que soli deo debetur / pro solum id est sic
ueniens quod est super omnia diligendum quia idem
et secundum eadem nam est primus deus omnium et ul-
timus finis. secundum xc tamen secundum naturam diuina est sum-
me diligibilis quia solum secundum eam est summe bonum
et finis ultimus ergo etc. ¶ Secundum adducit
magister auctores multa / hic 3 sunt uidenda
primo quomodo accipitur latria secundo de debito quomodo
debeatur / 3o cui et secundum quam naturam etc debeatur
¶ De primo sicut reuereri aliquem actu
interiori est bona sua reputare supra
uel ultra bona eius qui reueretur et ipsius bona
reuereri magis et est actus uirtutis contra
excellentiam reuerende bonitatis alicuius tamquam
summa rerum bonitatis sue et a quo ipse magni-
ficatus est tamen bonitate sua est actus
quod laudatur. summo debeat deum con-
niens illis duobus. scilicet cuius bonitas exce-
dit bonitatem illius reuerentis et a quo ipse re-
uerens est bonitate sua. Hec reuerencia
summa in actu interiori secundum quod respicit
deum per se ipsum ut summum bonum uel
summum dominum. Huic actui interiori
correspondet summa dominio ergo deo soli est
exhibenda. ¶ Aliqui autem actus exteriores
qui sunt signa huius actus interioris sunt
instituti lege sacrificii uel aliqui ritus
protestantes uel genuflexiones illa reue-
rencia protestantes deo esse secundum exhibita
et summa esse domino in eo cui talia
exhibentur et subiectum esse ad illum in
exhibente existentis actibus exterioribus
potest generari quidam habitus inclinans ad faciendum
et prompte eliciendum tales actus et sicut
tales actus existunt boni quando erunt
debite circumstanciati ita habitus generatus
ex actibus sic elicitis est bonus ¶ Sic enim
hec non latria potest dici accipi uno

primo pro reuerencia exhibita deo in ac-
tu interiori racione summi domini uel summi
boni uel pro reuerencia exhibita deo actu
exteriori. uel pro habitu inclinante ad talem
actum et ille habitus cum sit quodque domi-
nare uirtus est et non theologica quia non habet pro
obiecto immediate bonum increatum sed hono-
rem debitum bono increato est ergo uirtus
moralis et pars iusticie scilicet subiustitia qua
reddit superiori quod sibi debetur ¶ Secundus quod iam
non est de latria uirtute sed de actu quia
tempus uel debitum non est proprie ad
uirtutem sed ad actum alicuius uirtutis generando
uel a uirtute elicitum quia ille immediate est
in potestate mea ¶ De 2o circa latria quomodo et quando
debeat hec reddi deo. quod de illo actu
bono est preceptum affirmatiuum tale est in-
catas inclludes adaly tercium et re-
uelis deum suum allii x decri di c. p.
hec autem preceptum sicut alia precepta aff-
matiua obligant semper sed non ad semper et pro
loco et tempore quo obligat ad illum actum pertinet ad primum
preceptum prime tabule non habebis deos ali-
enos etc quod preceptum non tantum est negatiuum
prohibendo adoracionem exhiberi alicui
cui non competit sed affirmatiuum ut beatum
deus uerus tamquam deus ut adoretur quod habetur
expresse in deuteronomio 6 quod allegat sal-
uator mathei 4 deum tuum adorabis et
illi soli seruies ubi ponitur preceptum aff-
matiuum de adoracione et cum exclusione ado-
racionis seu seruitutis exhibende alii deo
et ibi non adorabis deos alienos pro-
hibetur ydolatria hec autem preceptum aff-
matiuum non potest perpetuo impediri absque ex-
cusacione actus quia numquam accidit opportuni-
tas exequendi actum huius precepti ¶ Sic de
illo precepto honora parentes potest enim

perpetuo non occurrente oportunitas necessaria ho-
norandi parentes et ita potest illud precep-
tum observari perpetuo sine tamen interpolacione
et si numquam actus huius precepti fiat
qui non est obligacio ad actum illum nisi pro
tunc quando oportunitas occurreret vel aut
potest excludi quod propter oportunitatem adoran-
dum et ideo simpliciter ad actum huius precepti
dicitur aliquis teneri quilibet adultus. ¶ Pro
tempore legis moysaice videtur fuisse deter-
minata ad actum huius precepti precepti 3^m pre-
ceptum. ¶ Sabbata sanctifica quod et fuit preceptum
tempore legis nature. ut scilicet aliquo determinato tempore
vocaret homo ab operibus servilibus et in-
haberet sancto negocio non esset observatio huius
precepti. Sed in actu pacto sed sanctificando id est
magnificando pro tempore vero legis evangelice cultus
ille exhibendus deo institucione determinatur
exhibendus deo die dominico et determinatur
quantum ad actum illum sed que debet exhiberi
sicut in oblacione istius summi sacrificii scilicet eukar-
istia quam debet sacerdos offerre pro se
vel pro populo et in illa oblacione populus
offert spiritualiter. scilicet qui tenetur audire mis-
sas totas die dominico secundum id de consecratione distinctione j.
missas et si aliqua necessitas excusaret ab
execucione huius actus quem determinavit
ecclesia necesse est supplere illum actum
in aliquo equaliter ut scilicet die illo specialiter
deputato cultui divino ad actus theatralis
in mente relatus in domini adoracionis reverentia
verum aut aliquo tempore non teneatur quis ad
actum huius precepti. scilicet omnis potest quam in
tempore illo determinato pro in lege nature. et post-
ea in lege mosaica in sabbato et tamen in
tempore evangelii in die dominico dubitatur et videtur
quod sic ut imaginis festi anni ibidem qui
in sollempni die et de consecratione distinctione 3. c. j.

primum ad est / hoc tamen certum est quod istis diebus
saltem videtur adoracio necessario exhibenda
de 3° articulo cum queritur utrum debeatur christo plus
quam natura divina. dico quod licet solus potest capi
dupliciter scilicet kathegorematice et sinkathegorematice primo modo concedo.
quod sic quia christo conceditur quod sola natura divina
sufficiens est in eo ratio summi adoracionis. ¶ Si
teneatur sinkathegorematice tunc notat exclusionem
alicuius extrinseci respectu alterius extrinseci hac
(in?) distinccione. quod aut potest ad excludi
ut actio adoracionis vel ut ratione ad-
orandi. primo modo dico quod non solum natura humana
divina est christi sic adoratur. quia actio ad-
oracionis non debet excludi a humana
quia ipsam excludendo non posset totum adora-
ri. hec dicit dam(ascenus) c. 4. vel li. 3. c. 8.
christus dei perfectus et homo perfectus quod adoratur
cum patre et spiritu sancto una adoracione et
ingenuimus carne eius non est adorabile
carne eius divinitatis adoratur. in una
verbi ypostasi. quia ipsa ypostasis facta est
et paulo post una persona verbi duabus
ipsis reducitur naturis. et expeciat (?) propter
timeo lignum tangere propter lignum innexum
vel in mixtum igne. ¶ In 2° aut autem
dampnatum ad accipitur assumpcione et non compla-
ut sit sensus. adoratur verbum cum carne
id est verbus carne sed verbum non aut cum
carne id est carne adoratur et quod sit sensus
copulativa et sic mixti consideratur carne ut
ratio est et non ut verbum deitati exinde
adhuc est divisa et coniuncta sic quod non
debet excludi actio adoracionis ratio licet
ipsa non sit ratio adorandi. quia et si rex
proprie et mixte sit adorandus tamen ipse cum
purpura sed adiuncta ut purpura est sed
adiuncta non est ratio adoracionis in ratio

nõ est adorat' in v̄bo ut sit ro adora-
nis in verbo ¶ Tercius exm est de tato et pu-
lus Secundo necesse habere ꝑpt' papias · et ꝑ
virtutes · tantum vero et carꝰ et cũ no
excludas coꝛꝰ ab aliquo venito Similiter
cũ tantum homines adoro nõ honoro pa-
ce capꝰ et aũs ꝑtes excludo ab adora-
cione ista ¶ 2º modo ꝑut h3 solũ ex-
cludit ad ut ratiõ adorandi ꝑt dici q̄
solus ꝓ nãz diuina est adorand excl-
dendo aũs nãm · ut sit ro adoracionis q̄
ullã nã est ro sũmi domini ex ꝗb
illa et i · nec ro adoracionis debito su-
mo de · sed nec caꝛꝰ est racio adora-
di virtuosi ¶ Sed q̄ hoc cũ · q̄ su-
mũ domini · nõ ꝯsequitur immeten nãz
diuina q̄ ꝓ Aug 4º de trini c. ult
nõ sunt dõ nexꝯ ꝑe sic cũ sunt
ꝯtra summũ gº domini est roe crea-
cõ · Ppria creaturã accipit tantũ ce
sũi ado · ꝓ tanta ro dũ hic corpe-
re deo ꝑ bñficium redempcionis sicut
creata ꝯ i' debet cultu latrie re-
demptori sicut creatori roe redempcionis
sicut roe creacionis ¶ Primo et de ꝯsilite
dũ in creatore et redemptore ro v̄ crea-
ti et redempti ꝑ multipl ꝑº Pap
ad gal · 6 · Empti em̃ est precio
magno et gº ꝑ hoc sũ seruꝰ q̄
redemptꝰ Sic adorꝰ debet deo ꝑ
ad intũ de dei ad se ut ꝑ bñm
collatum sũ bonũ intũ ut ubi ꝯtat
si eũ utr ꝯsilis roe redempcionis ꝯ-
ta roe creacionis / hº ꝯf Sillo cantu
p eſcꝰ exultet et sabbato sco hic de
ut nasci profuit ni redimi profu-
isset / tamen gº bonũ ꝯfertur ꝑredempꝯ
ꝯ ꝑ creacionem q̄ et ꝯf ꝯ ꝑredempcoz
ꝯfertur bonũ gracie et glorie per crea-
cionem tamen bonũ nature ex illo igitur ꝯclu
q̄ cũ xº sit redemptor ꝓ nãm huma-
nã ꝓ illa ut ꝓ ratiõ adorandi nõ aliter
ꝓ ut ipsa sunt ro redimendi debet adoꝰ
quã et creatori · Et q̄ et si ad maius
primo nõ possit ab oblm · tamen creacio-
roe ꝑt multiplicari ad illud oblm Exm
de religioso vaucte castitate et postea sustinente
si nos factos ad idem · et nõ ad ma-
ius obligatꝰ · ꝓ maius obliꝰ ꝑ q̄ ꝑ
ita ꝑt ꝯcedi q̄ redit re ꝑnaꝰ · ut
ipaz redempcionem ꝑfice Sic est tantũ
bonũ collatum nobis quantũ creata per
quos tantum in nobis ꝑtinet exigit ex ꝑte
redempcionis Sic ex ꝑte creacionis et
tunc ei q̄ ꝑn et efficit redempcionem debet
summa adoro · tanquam ex ratione qua
ꝓ nõ maius · ra q̄ sibi debebat ex cre-
acione · ꝓ istud est hm · si ad bonũ
collatum ꝯtinue sit ro adorandi ꝯsequentes
ut dm · et nõ ipsa bonitas intrinseca ꝯ-
ferens ꝑ ꝑuta si ꝑ simplex esset ꝑles
dii et unꝰ creasset nos et nõ alius sic
tenemur adorare creatorem nrm · et nõ aliũ
qui nõ creasset nos · tunc bñ ꝑt dici
q̄ si per efficaciam redempcionis collatum
sit tantum bonũ ꝯtra peccatum tanta
sumus debet ꝑ redempcionem toti trinitati
que ꝑncipaliter effecit ista redempcionem ꝯtra
racione creacionis si aut intrinseca bonitas
ꝯferens sit sola ro adoracionis cum illa
sit tanta in uno deo ꝯtra malis tamen
unꝰ adorat ꝯ alius Et q̄ ille sit
distincte rones ꝑ ꝯs debet ꝯ adora
ꝑz Si aut summa bonitas intrinseca deo
est ro adorandi cum illa nõ sit alia et
alia ꝑ aliũ et aliũ effectum collatum crea-
ture nõ sunt ꝑles rones adorandi
dum ꝯtinue nobis beneficia conferat Si
aut teneatur istud 2m tunc arti inappli-

catu ad xpm ut ad redempcionem non con-
cludit · quia illa na[tura] nunquam exercuit opa
redempcionis non sed illa infinitam boni-
tate intrinsecam quilibet ipsa esset racio
uel principium tendendi in maximum bonum.
Si aut teneatur primum quod non tantum bonum in-
trinsecum uel bonitas intrinseca sit racio ador[andi]
sed ipsa ut creata maxime boni in nobis
et hoc libere exercet uel propter se et non propter
aliqua retribucionem sed id prius bonorum
meorum non indiges etc. tunc potest concludi
quod xpm secundum naturam humanam · et si fuit re-
demptor non tamen secundum illam naturam principaliter efficit
redempcionem sed tantum tamquam et in spaliter ubi
collata pro redempcionem tamen efficit intrinsece
ut bo non aut debetur summa reuerencia
ei aut non principaliter sed secundum creatorem summum
bonum ¶ Sed hic restat dubium quod adora[cio]
debeatur xpo secundum quod homo in quod illa na[tura] nunquam
exercuit opa nostre redempcionis ut causa intrinseca
via salutis nostre sit racio illius adoracionis
et si dicatur quod yperdulia que est extrema
reuerencia exhibita creature / contra hoc arguitur
mediator primo quod hec reuerencia yperdulie debetur
tamen ab aliqua secundum illam naturam secundum quam fuit ple-
nus gratia · et si non redemisset nos ergo non
debetur maior quia in ista natura mediator
redemit nos ¶ Et secundum istam naturam est caput
ecclesie secundum Augustinum super primum Jo. Ego sicut
sunt quod influit graciam interna ecclesiam
quod tamen ecclesia est spiritualis etc. quasi si non
esset caput nec haberet influere ¶ Sed si
haberet tamen totam graciam plenam equaliter
deberetur sibi summa yperdulia licet non esset
ecclesie caput ergo nunc debetur sibi maior. ¶ Iste
bona racio posset abaque eis quia non potest
reparacio humana fieri per puram creaturam quia
non esset perfecte restitutus ad illam excel-
lenciam quam habuit primus quia teneretur seruire
illi creature que eum reparasset et non teneretur soli

deo ex quo creator tenetur seruire deo soli.
ergo oportet reparare deum ¶ Ista ra-
cio non concludit · si tamen adoracione yperdulie
eo xpo adorandus posset enim unus homo re-
stitui ad illam excellenciam ut solum deum
teneretur adorare latria et alium mediate
teneretur adorare adoracione yperdulie quia non
teneretur alium illa adoracione adorare
¶ Sed modo natura humana maxime non est adoran-
da racione alterius adoracionis quam yperdulia.
ergo non debetur eo sic modo tamen adorare //
¶ Sed Augustinus 2° de civitate dei capitulo 9 pro-
bat quod vita illius hominis erat melior quam
alia peccata quam non immediate cauit ipsum
diuina · erat mala uel posset esse mala
deus aut debita cauta que probabat per
mortem quia accusacionem eius dicit esse contra
peccatum omnia alia quod non immediate committe-
batur medium detestationis eius erat secundum
eum illum habere procurare vitam quando
peccatum committere ¶ Sed in eodem alio peccato
auctor bonitas optima bona ergo detesta-
bilius est illa vita auferre ab illo
homine quam quodcumque peccatum alius. auctor
optimo bono ¶ Sed non in mente auctoris
abeo ergo ista vita erat magis diligenda
quam summum bonum creatum et in esse ut bonum
infinitum adorandum ¶ Uel aliter potest ar-
guendo Augustinus quod si illud bonum erat tantum
quantum erat peius eius malum et peius eius
erat maius malum quam omnia mala que
possunt esse et infinita ergo id malum fuit peius
omnibus aliis malis infinitis ergo bonum
oppositum ergo fuit infinitum ergo xpo secundum
naturam humanam debetur adoracio latrie que
debetur bono infinito extremum quod ad illud
arti[culum] potest dici quod sicut latrie exhibi[tur]
potest poni racio bonitatis intrinseca adorati
uel bonitas ista ut creatus sit adorati et
deo propter libertatem et principaliter et secundum maximum bonum

adort i e pt pom ro adoriois ypr
dic ul bonis intra adorti ul ia
ut p eu magnu bom gtet adortita
qua perfeam fim ¶ Si p bia tene
a no debet xpo fim nam huana
maior ador ul a ul exa ea.
ex hac q est redeptor qua si no fuisset
redeptor. sic nec p illa opim debet
deo maior lata ul exa roe lat
si est creator qua debet ei si no eet
creator. ¶ Si aut a opio teneat dic
de yperdulia sicut de latria roe dei tnc
pt dici q xpo q redeptor ul debet
maior reuerentia qua ei si no eet re-
deptor. & hoc si illa q debet ei no
eet tam maxi ul si ia eet maxia
debet ei mo eadem exa roe & hac
uiden reduci pliare dep pz q pce-
dit de ipo ut est media & ea medi
ae & mitor salutis nre & de a ut
est capt ecclie ¶ Alie due q procedunt
de auctibus debent solui p de pfca
repatione hois gtt de ggruo q p
redimeret & mitor salvas fuit deus
ut sic eidem psone debeat summa illa
yperdulia q ei debet roe redeptois
mito fce cui & deum adorom lat
rone creatois ¶ Sed no eemus p hoc
mo perfecte repati si ia reuerenda
mitor saluati in q m mitor saluas
debeat exhibe alti q ei cui deum
latam ¶ Sic mo maria adorai ypdulia
& eeb alios scos dulia nec tm p ia
adoram m sumus depssi qua
si saluis deus eet ador deo eemus tm multu
depssi si atiu alteri deum illam
adorom qua deum deo. q tnc esse
s balde subiecti q contu magna
infimi & infelicia nri ¶ Deus huig
mal ggruit ut pr mitat qua alii
ut sic eidem psone debeat eadem

reuerentia que debetur pat & mittori ¶ Si
aut alius mitteret diceret bna reuerent
pri alia mittori & ita eet aliquo
mo scietas plibus psonis s no equali
subiectione ¶ Ad dico q illa bita
creata no fuit bom qstu fortis nec
sume dilia bn ainz boluit eam
no esse imarte qua morte ipa bolut
s aucti in bno adoo s gius qua au-
ti abco ma & tata g ius qto gusto
illis ad illa eet melior cetris pibus
diligendo aute illa nam huana mx
q erat optia creata q ad plem
gte sua gusto poit ee media q sit
pactu bitendi creata q ia creata
erat max ppinqua fini & max re
sibilis infinc. g ausia ia ado ee
istud abm bitibile ad eo s illa bita
in io q deus boluit odire ea erat
pessia ausio & i occisio istis hois
erat ginssim pctm qua erat obitt
¶ Et si dicas q fuit grauius actus aiis
pctis & possib no in incte omissis
idm pt dici q cu ia beant gui tee
distictas & bna illar no intendeat
gui te gius istis q ad intensiom
no erat maxi q ad extensiom bm
tu ista bita fuit tm bom ut eius
abla sufficeret ad delend infita mala
debac nisi in mia desatisfcone &
pro pccs nris ¶ Ad arta ad pm 2m
& 3m do q pnt pt lu pom te
& excludit oes ad aia dina n
roz adordi & ita nam huana q
si na huana eet ro adorois lat
ipa sepata abeiblo eet ea eidem
adoracois q fm est q s ¶ Aug in
sia ¶ Si na ia sepet aubo illi bom
inquam simo hac fuit i a expoita
est glo sup id ps ul pt expom

de ipsa carne ut tali adorans tali i
ut i sistat in eius consideratione et ado-
ratione. Doctor Altissimus an-tiquus qui dicit
bonitatem infinitam summa esse rationem adoratio-
nis concedit maiorem et hanc partem distinguit sicut
quod principalis et eo modo quo concedit adorationem
quod est hoc vera et quod vera et unico principio
quod dictum est adorationis quod non vera. Contra
Secundum autem tenet quod ratio adorationis sit
bonitas summa ubi creatas se summe
Christi adorati communis concedit quod summe adorandus
sit summe diligendus non est tenet secundum eum.
Sed dubium videtur utrum scilicet Christus secundum huma-
nam naturam hoc est istud totum non exclu-
dit naturam humanam sit summe diligendus sicut
hic totum patet adorandum non excludendo naturam
humanam a ratione adorationis tamen cum unio
illa non sit summe diligenda quia est bonum
creatum quod non ipsum totum quod licet tale
sua per illam unionem possit dici quod ut
actus diligendi distincte respicit naturam dili-
gibilem sicut actus intellectus et ita non totum
diligitur quia tamen adoratur summa adoratione
quia adoratio considerare desistitur tantum dilectio re-
spicit naturam distinctam intellectus dilectionis
aut si dilectio potest eam considerare tendere in
obiectum sicut adoratio potest concedi quod Christus
communis naturam humanam sit summe diligendus
licet natura humana non sit ratio summe diligendi
nec et unio humane nec ad unum concluditur
quod sit. Sicut enim diversitates adoramus una
adoratione et diligimus una dilectione non
excludendo plures proprietates a beatitudine quarum
proprietates non sunt formaliter infinite in et non
est in adoratione non minus distinguitur naturam
illam creatam abscribo sed solum subsistens
individualis naturalis adoratur et in verbum
communis naturam humanam potest summe diligi
licet ipsa non non summe diligatur nec
et summe diligatur unio nec ad verbum

quod est creata non ut videtur quod aliquis debeat
velle peccare mortaliter ne illa unio esset
tamen per esse nullius creati salvandus sit peccandum
mortaliter nec enim illa unio precise considera-
ta sufficeret naturam intellectualem ut sua unione
beatificaret quod est bonum infinitum et in super
omnia diligendum

Contra dicit ..x.. quo utrum Christus sit filius
dei adoptivus quod sit Christus est predestina-
tus esse filius dei Romanos 1. ergo est adoptivus
probatio consequentie predestinatione non est nisi ad hereditatem
adoptatam deus quod predestinans Christum esse
filium dei adoptat eum predestinatum ad
hereditatem quia preordinat eum ad hereditatem
ut sit filius dei et hoc pactum bonis
gratia tamen quod dignitas est minore esse filium
adoptivum quia non convenit alteri nisi in
intellectuali ergo hoc convenit Christo. Item sicut
manet non ita manet naturas proprietates
ergo cum adoptari sit proprietas nature huma-
ne tamen quod videtur quod possit dici de Christo
ratione nature humane sicut potest dici de eo
Christo quod est filius naturalis tamen non dicendum
// Contra magister infra adducit auctores quod
tunc esset filius tantum quia tota trinitas ad-
optat sicut et agit omnem actum extra
et in primo Item qui dicit similiter esse pre-
cise suppositi et non secundum naturam passiones faci-
liter dicere Christum non esse filium adoptivum quia
supposito a verbo non convenit nisi proprie sed dicto
filiatione fundari in natura filio ipsi congruen-
ti naturalis filio adoptiva potest dabitur natura
que est filius tantum ut imago filiatione
naturali eius et filiatione quod ipsa ut natura
intellectualis potest attingere ad hereditatem ad
oppositum translatum est enim istud vocabulum
a multis ut dicatur filius adoptivus qui non
est naturaliter genitus aliqua per co-
gnationem naturalem tamen ius succedendi in heredi-
tate ex quo patet ut habeat ius succedendi

ita q ibi 3 concurrunt exemcitas ex
gone nali & q que est constituta bonitas
ipsius adoptati & bonum ad qd pordinatur
ex i a gra s. hereditas adopti hz ius suc-
cedi ex adoptione. pz aut qr prima no
cuenit xpo 2m gnacom diuina qz
ex gnone nali diuina est nalis in-
heredite etiam. s & naz huana no
dur hic 3 cõe. qz s illa ex illa gno
ne na fuit exemcius qz fuit inocens
ei si intelligatur exemcitas una hunanos
pctm go ma no fuisset fi adoptata
si ipa no contraxit originale pctm q
est pm. Si dicat q ipa contraxit origi-
nale pctm qm eat p gnonem nalez
q est pctm personale i aut n ex
no huit ex gnone nali hun gratui-
tez salte tuc ad instatu inocencie
no fuisset filius dei adoptiuus qz no
contraxit nc huit tuc hm gralibet q
fuit creatus si productus fit tuc per-
nali angeli & no fuisset filius ad
optiui qui sp fuit inocentes. ¶ Sp
pz in adoptae huana. q no oz
sp fim adoptium fuisse exemcium hacz
inimicu nc ex actu pprio nc ex actu
parentu qz sit ul sit inimicus ne gnd-
ter adoptatur. s magr dilectus alibi
1o ... go sufficiat exemcitas
q est carentia iuris in heredite adoptatis
& hac qu est ex gnone nali. s xc
... eat ex gnone tpali no habebat
ius in heredite etiam go habenius exemci
illa q requir in adoptio & pz q modo
hz ius s oz ut filius dei go est ad-
optius. Cum illa tam no concedit ...
dicit q in isto adopto requi talis
exemcitas q i d tpis gnatius na-
lis no hat ius in hereditatez ita q

prius habeat ee nale. Dicit ergo exemcium
qua adoptetur xpus nec ... fuit fi gra
go no fuit adoptus. Sed hec ro no
hz sufficie. qz tuc cum ... si fuisset
creatus in gra no fuisset adoptus nec
filius dei adoptiuus sufficit go prioritas
ne. ut s. p adopta in pnt d ne
in quo creat ul gnatur ex i a gnacoe
ul creatione no habeat ius i eo d.
ne exigi habeat ius i fuit in supposito
prius enim na ... gnone uno
erat unita verbo quod in ipo est
gra habitualis ex 3 qone 2a arti ...
2o d ... ¶ Si hoc no placet
posset melius dici q requir exemcitas
in d. pori tpis ul ne tal q no
... ... gnonem nalem ut dicit
... ad ius ... adhereditatez
hc aut gnacoe ... ...
... gra q ... ius i illa
heredite. Et si obiciat q ...
no ... in ... d ne s in ... ...
fuit exemcius & fuit exemcitas. qz care-
cia iuris q ... d ... q ... d.
3. in 1a d. ... quod prius fuit ...
nalis ... ...
... q ... adoptat pnouum actu volu-
tatis & ita ... adoptae est adheredi-
tate optinere pnouum velle. Sed deus
no nouo velle adoptat s nouu
effctu producendo s. gram ¶ Predestinare
go diuinu & si sit pdestinare ... per
actu volutis adheditte & quodaz adoptae
ad id. ... ... adopcio ipa p-
destinaco. Sed tam ipa tollit quoque
... nouo velle ... adopte
... adopcio no go ... pdestinat
go adoptat s oz add q illi pre-
destinato ut quisque exemco conferat gram

Ad 2m dico quod est dignus supplentis indig
tate quia carens non potest dignificari ut
adoptetur ad hereditatem sed indignitas est
quamquam esse carencia ¶ Ad 3m quando quod de
xpo dicitur proprie quid naturam humana.
Est enim naturalis filius marie est et eius
et gratis deo sed esse adoptivum non dicitur nat
nec proprie nec cate. Sed quia xc nunquam
fuit carens ab hereditate primo sed nec adop
te ¶ Ergo 1a nec carencitatis in xpo
non est ut proprie graciam habitualem et per
illa cum sola habet ius in hereditate eterna
non autem per unionem personalem. Quia si 1a
fuisset sine gra habituali posset xpc
sed naturam humana non habere ius in heredi
tate. Sed si 1a gra habitualis fuisset
collocata illi alteri eciam in persona
in persona supposito id supposito habet dicere filius
adoptivus ergo et ita non negabitur esse
proprie non carencitatis filius adoptivus. Quia non
est 1a cum carencia iuris ad illam
hereditatem que tunc fuisset in persona supposito

Circa de xiiii quo utrum xc sit ca
tura quod sic in xpo est natura humana
sicut divina et per omnes proprietates utriusque
nec sed diam quod ergo ita dicetur catura
proprie divina nam sicut catur proprie alia
quod xc est homo habet predicatio est in quod sed id
est debetur tunc xc. quo quolibet potest hac
propositio homo aut quod creatum aut increatum
si increatum ergo idem forte potest homo de xo
quod potest hoc predicatum deus hoc est falsum quia
tunc idem forte esset dicere xpc est homo
et xc est deus ergo predicatur ad catum ¶ Et
xc est homo aut creatus aut increatus ipse
in mente propositio et omne ens si sit homo
increatus ergo est homo eternus. Si homo catus
proprie ... de quo predicatur inferius et superius
Cum id sit superius communiter medium que

fuit omnibus alterius generis sicut de quo dicitur iste
et corpus et creata que est superius alterius
generis ergo de quo dicitur homo de eodem dicitur
creata quia esse superius ad hoc ad hoc
sed xc est homo ergo creata ¶ Et xpc
racione corporis est contus ergo racione anime
create est creatus omni parte. Quia non
minus denominatur tantum a parte potest per
fectiori quia a parte perfectiori nimis perfecte
...is fuit autem infra ¶ Item omnis
catura racionalis est filius dei per adopcionem
vel potest esse xpc non potest esse filius adop
tivus ex parte tanti ... ergo tamen xpc non
potest dici catura tunc ergo nec aliqua ...
¶ Item si xpc est catura et xc est filius
dei ergo filius dei est catura. Modus
arguendi est bonus quia medium excitate hoc
ad necesse est carencia conditi ergo ...
¶ Et vel creatum dicitur de xpo primo quia id
est catum in xpo id natura humana.
Sed ista natura humana non dicitur de xpo ergo
¶ Et dicitur quod ista propositio xpc est creata
est negata quia contra idiotam non fit
in... est repugnancia proprietatis unius
nature ad aliam nam ut est hic. Quod ca
tura includit incepisse esse et illa re
pugnat eternitati quod est proprietas filii dei
... non plus repugnat illi potest esse prius
non esse vel incipere esse quod non est post
esse vel quando desinere esse. Quia utrumque
repugnat eternitati. Sed xpc concedere esse
mortuus cum tamen esse mortuum dicat non
esse post esse quia non vivere post vivere et
vivere vivencibus est esse 2o de anima ergo et
¶ Et mortale et inmortale contraponuntur
forte sicut catum et increatum et tamen am
bo dicuntur de xpo ¶ Et ita forte nec ca
te repugnat esse creatum vel eterna sed
repugnat eterno esse incipere ergo eque

negabi' xpm creatore ee ppt re-
pugnacia adbua nam sicut ee ca'
pp repugnacia ad a'z nam ¶ Relit d-
q na sit ocacio idiomatu in nominibz
nec in illis q dut re'm bin' ne ad-
alia nam pm appz tu cum dicent
ab te o'dictoru de xps q ne aqua
quelt bni ne cy oppo affo na' in-
est ei rone altius ptis pu na diua
est etiua na huana no et a zed
si per hac dice' xpc na etiuy go
dice' xpc etiuy z na etiuy ne' es go
q insit rac altius ne. q insit
& q pu tu dcti nome distrahende
no denoiat simpr i d d q° dur ¶ D
& de ditibz re'm bin' ne adalia
declat' no cu si na huana est as-
supta z i diua est assupta ca a
cu no tm includit nome. s. no ee
au ee. s inclu't re'm bin' ne ad-
altera sict adilla a q accipit ee. go
i a no dutur de toto ¶ Igr sicut ca-
ta dt re'm bin' ne adalia ut ne
huane ad diuaz ita bi' q cator
dt eg°. s. re'm ne diue adhuana
go si a a q dicit re'm no dicent
de x° no erit cator ¶ Neg° z aq
pt in beniri q inpte phor no' q
est cator puta tu accipe ee ab a°
sicut ille creati go sict xpc no
dr creata pp nomen inclusa i ne
dice' creator pp eadez rom / p x°
est inior pre hoc oce' alite z d'
Joh. x. z dt re'm bin' ne adalia
q no est inior pre u s nam huma-
na ¶ Relit. de' q ppo est simplr
gceda si bn intelliga' negaba' tn
ca ter aptis pp hesis heticoz dice-
ciu xpm ee pura catam cu qbz

bolunt sic ocare in se mone ¶ Rez aut
ab te de virtute sermonis possit conced
p p dam ·c· d· qui dt q xc est ca-
tus z incdity passibis z inpassibl z
pcendi ·c· q concedi' posse dici creta-
tura z p Augz in se moe dn in ma-
te bolut ee creatu qui fuit creator
z Jo sup epm ad epm · z sic id ips
stilla p n d dt Jo multi trepidat
timore no xpm catam dic conpellat
nos proclamans no esse picty dice
xpm esse catam ¶ Ceu i a opia hic
plac · dice pt ipam ee sin · pp i a
rom q cui dt quodda s. ita q
blt s addit ad · z q'm ad xpm que
dt s ad ta m effe te z q'm ad illu m
q dt ad oppo'm pcedens quo ad pm
s respicit effic es in qui s. creari
pse respicit efficiens pm ut in mete
productes i q nl pse d' creari n
q a plo p° effic te in mete pduci ad
esse q° ad 2'm s dat intellige oppo'm
pcedens qlecuqz sud pacim sic pua-
tm ¶ Sed ultra hoc creari in pse
pssipd addit q oppo'm i mete fere no
sit ydictom pu ne no ma quo
B° i q nec pus nec simul hoc in
acci do creari stricte accepto · id
d' stricte crea' q accipit ee a pro
efficiente mete · z post oio no esse sed
p' pum nichil · z nc no est dum xm
no ee creatum · q nec na huana
in xpo est sic creata q pa cu no
a plo effic te p° in mete pducebat
inee s amne z que aliqua hmoi
tali ter re° cu nec z p' oppo'm ydic-
torio q est oio no ens ul nichil
s p' oppo'm puate q'm · s · ma corpf

tis unitiva a forma sanguinis ad formam cor-
poris organici animati. Hoc enim modo forma
angeli et anima intellectiva et quedam
huius et que de nichilo producuntur a primo ef-
ficiente dicuntur creari. ¶ Tertio generalius
accipitur creari prout dicit habitudinem
ad primum efficiens. Sed non ut in modo pro-
ducendi excludendo omnem causam sed et
ordine ad oppositum precedens sed nunc
sed non excludendo quod sit magis susceptivo
et acceptum hoc modo generaliter dicitur ca-
ta generatis de eodem aliis a deo preter quod
de se ipso. ¶ Anima enim a primo efficiente re-
cipiunt esse et dicuntur creari licet et sit
efficiens alia causa non tamen dicuntur alia causata
esse quia causato illo modo non dicitur totam
adequatam causam sed accipiunt et primum esse
sui primum non esse sed ideo sicut vel sicut ma-
gis susceptivus. ¶ Esse autem secundum aliquam
duplex potest intelligi vel id quo totum
dicitur primo ens hoc est adequate sicut huma-
nitas dicitur primum esse corporis organici ani-
mati quod totum esse quod consurgit ex unione
illarum partium est esse adequatum totius. Alio
modo primum esse aliarum potest dici esse partis potest
aliarum in illo toto sicut corporis organici
precedens unione animarum primum esse hominis
hoc modo esset esse corporis organici quod
gradus creata accipit esse per aliquod illorum du-
orum modorum prius non est vel particule prius potest
vel tole et ideo sicut corporis organici fuisset
absentis in anima et in tempore anima totum
debet dicitur creata licet non accepisset totum
esse particule prius non esse sed primum esse tole. Re-
aut non modo accepit primum esse sui post
non esse quod vel primum esse tole quod resultaret
ex una divina et humana quod nunc tale est sed
deum c. 29. quod tunc non manent nec ille

in composite. Et sic sunt due distincte na-
ture duas esse distincta vel primum esse particule
vel esse verbi quod potentiam intellectualem esse nature hu-
mane. Sicut supra accepimus quod illud
est etiam deficit quod habitudo illa
que nunc dicitur creata ad oppositum precedens
quod est quod post non esse sequitur esse vel
primum partiale sicut nunc dicitur tole vel esse tole
ipsius quod creatur sic non est impossibile.
Sunt tamen ratione aliqui sic quod persona est
tribus aliarum mutationibus potest esse terminus crea-
tionis naturalis in tempore que terminant
generationem potest esse terminus mutationis generationis dicte.
et ponunt potest esse terminus creationis generaliter
dicte quod vero sed quod licet ea est creata non enim
videtur quod creato plo respiciat primum terminum
partio suo quacumque alia mutatione pro-
prio suo cum ipsa possit dicere partio quod quod
potest alia mutatio dicere partio suo. ¶ Si re-
bus dicitur mortuo quod vere dicitur primum esse
et primum primum esse et non magis vel videtur
quod unum oppositum pariter primum esse quam ad primum
prius esse. ¶ Ad primum concedo quod natura humana
potest terminare creationem generaliter dictam et termi-
nat eam quia ipsa vere dicitur creata non tamen
propter ipsam dicitur creata quia esse suum vel primum
huius nature non est primum esse Christi et ideo esse
primum huius nature sed esse primum Christi potest esse
quod esse ubi et ad esse primum non potest Christum
dicere et cum dicitur quod illa mutatio sive creatio
non magis pariter primum esse terminum accepti
quam aliqua alia mutatio dico quod hoc est sed
quia illa specificationem addit creatio ultra
alias mutationes ut sic ad non esset cau-
ta sed esset tamen aliqua sed pro eo quod creari
dicitur rerum ad efficientes et id primum possit di-
ci generatio vel cause sed et ideo dicitur genera-
tio sed ad esse simpliciter adquiritur et per
...quod et non primum esse generati non tamen dicitur

creatu n p^m ee eius sequit' p9 no ee
tio no s' xpc est genitus sput
ptu co ueit ei roe nc huane
g° est creatus. nc & malys agnus
est genitus g° est creata g^a n'gra
nc. q' ee simp^r thuas gonez igs
est p^m ee ipius qd dr genitu //

¶ Ad 2m dico q morm no pmat p^m ee
x s ee simp' q est huic tpi aut
gnare dr adgstcom ee simpl. s no
nata pmi ee hu b' gce xpc mor9
sicut genitus tpalit' no tn admichila-
tus q' admicht' q oppoit creacom dr
punom pmi ee ¶ Et dqom & poi aa
to tal. q' sicut denoiatiu q natu
est denoiare gat' nulla pm totu
& ptem actus & sdm no denoiat
tom p pte nc sdm pactus ¶ Sicud
huu q natu est dici despba actiue
no denoiat for' sdm pactus. no
n dicit for hus hutte albedis i q
si albedo eet hua & so eet pla
simp' eet hu dre so est pla &
fm eet dre for est hus g° cu hac
q est creata nata sit dici gnat' in
entibus tu de supp'to opia dena no
denobit tone nc n gat supp'to ppa
denoiatone na aut gt huic supp'to
a q' ino ut possit apm denoiare ppa
denoiatone. q' suppm berbi no est
cata cu sit creator. nc aliquo mo
n q' denoiat ipm naz & per ipaz
no pt denoiare suppom & & per hec
apps qre x° dr genitu tpar no cata
q' gnari i tn natu est denoiare
nz & p^m naz natu est denoiare
supp^m creata aut nata e denoia
re utrumqz ppa denoiacoe & i neutz
est ibi ro q' denoiatis re altius //

¶ Ad aum p^m dico q id q natu est de-
noiare suppom nc pt dici de illo supp'to
puta huic & intellige gmode & cetera
tria s creata no est tale denoia-
tiu exm hd f capt dr clippeatus
no tn 2m capt dr tangu9 ul ro-
tundo q' p^m denoiatiu natu est hre
capt q nisit s'n no i ee creatore
natu est denoiare roe nc dine
no sit creata ¶ Aliut pt dici s'm ppa-
tem pactas adgaues q cata no dt
ad repugnas nc ul huic supp'to sit
creata cae cin est care ee s' cate
p9 no ee hoc x' no repugnat. cari
est accipe ee p^m apio effi te p9 no
ee hoc xpo repugt ¶ Ad ad gcedo
q hd pt ad dexpo & id est creatu &
creata i q de illa na dr cata
s no se g° dexpo s n meum accipi
i maiori in abstracto & i minori di-
ca dexpo in gcto cruit e th ¶ Ad
ad pt dici q est hō creatus i q ly ca-
tus distraha ibi per hac q est ho
ut dicat creatus hd. & tuc no se
g° est cata s est s quid & simple
sic hac for est fius allius g° est fius
¶ Aliut pt d' q dio est in suffus. q'
lex q cuiqz hui suffit dimidat in se
palterin co no tn q id implicat
in se duo. s nam & suppm q' roue nc
gueit & huic roue suppoiti repugt
s ad ¶ Ad ad 3m q pctas in abstr-
to gtinqz ptinet adgcuitz gcs hz
cuam p pupiori denoiatone sit & tn
q ee esse ¶ Sed no oe gcretu cui tu-
qz gnis hz catu ppia pupiori s tm
id gcretu cuius p^m ee est ee illius de-
noiati & cuius p^m ee est creatu /
¶ Sed est p^m x no e catu io p^m tale

nec p(ri)m(u)m p(rinci)p(a)le sicut ee creata non
est suppositus ad ee album ut ipse dicat dicat(ur)
sp(eci)es creata q(uia) albedo est creata s(ed) ex alia
rac(i)one p(ro)pt(er) q(uo)d l(ice)t de albedine dicat(ur) creata
n(on) t(ame)n de albo si c(ir)c(umscripti)o na(tura) ee ee p(ri)m(u)m
illi(us) de quo d(icitu)r. Ad p(rimu)m q(uod) d(icitu)r gene-
tus et acceptus q(uia) i(ll)a nota fuit denomina-
re totum roe ne(m) ita q(uod) re(spectu) i(stius) na(tura) est
ut quo re(spectu) toci(us) n(on) sit aut re(spectu) alicuius
p(ar)ti q(uod) est ee creatam oportet enim q(uod) ipsa
denominacio dicat(ur) de supp(osi)to a(lic)ui(us) albi q(uia)
d(icitu)r denomina(tiv)a aut saltem competet supp(osi)to
roe p(ri)mi ee illius

Eciam q(ui)a l(icet) istum xp(ist)e s(ed) q(uod) hoc sit
creata q(uia) sic q(uia) p(ri)m(u)m q(uod) hoc est ad
n(on) increatum q(uia) tunc hoc p(ro)p(r)iet(a)t(e) roe d(ici)t(ur)
q(uod) de(u)s q(uod) est p(ri)m(u)m q(uo)d p(re)dicat(ur) a(l)d creata-
tu(m) q(uo)d est creata. Ad .u. p(ro)b(atu)r q(uod) co(n)ue(n)it
toti s(ecundu)m p(ar)tem dici de toto sicut hoc
sana(tur) q(uia) thorax sana(tur) q(uo)d tu(m) ne(gatur)
duane conuiat esse creatum. D(icitu)r dicit de
xp(ist)o (et) max(ime) tu(m) determina(cione) illi(us) ne(gatur).
q(uo)d simpl(iciter) dicat(ur) q(uod) x(pist)e est creata s(ed) q(uod) hoc
sic(ut) simpl(iciter) bonum est dice q(uod) hoc sana(tur)
s(ed) thorace. Q(uo)d si s(ed) q(uod) hoc est creata
q(uo)d s(ed) q(uod) ille hoc q(uia) n(on) est ali(us) hoc
qua(m) ille hoc s(ed) si s(ed) q(uod) ille hoc est cre-
atam q(uo)d i(ste) hoc est creata p(ro)p(ositi)o (con)u(eni)e(n)s. q(uia)
de eo q(uod) re(spectu) redup(licaci)o(n)e alit(er) p(ar)t(em) enunciari
p(ro)p(ri)o sic si hoc s(ed) q(uod) coloratus b(o)n(u)s coloratus
b(o)n(u)s q(uo)d si s(ed) q(uod) ille hoc est creata l(ice)t i(ste)
hoc est creata q(uo)d est p(ri)m(u)m q(uia) s(ed) dam-
cio. c ille q(ui) creauit stellas (et) i(ste)
est creator (et) i(ste) n(on) est creata. S(ed) si
xp(ist)e s(ed) q(uod) hoc est creata q(uo)d simpl(iciter) est cre-
ta(ta) q(uo)d est p(ri)m(u)m except(ione) q(uod) sane p(ro)p(ositi)o(ne)
q(uia) q(uod) enuncia(tur) de supp(osi)to cu(m) redup(licaci)o(n)e sp(eci)e
enuncia(tur) de eodem supp(osi)to simpl(iciter) sicut

si petr(us) est m(agister) i(n) q(uantu)m hoc q(uo)d petr(us) est sim(pliciter)
p(ar)t(icular)is (et) i(n) i(n)mposito q(uo)d i(n) i(n)mposito q(uo)d (et)c.
Ad s(ecundu)m q(uia) ipso affi(rmati)ua est p(ro)p(ositi)o ex repug-
nancia extremorum q(uo)d cuius redup(licaci)o(n)e ul
determinacione addita q(ue) n(on) tollit repug-
nancia(m) i(llo)r(um) n(on) tollit fl(ic)itatem illi(us) nec
ro(n)e(m) fl(ic)itat(is). Redup(licaci)o aut(em) ipse n(on) d(i)-
minuit alt(eru)m extremu(m) q(uia) est determinacio
extremi ad extremu(m) q(ue) ipsa n(on) destruat
fl(ic)itatem ipsam q(uo)d sic redup(licaci)o(n)e fuit fl(ic)i(ta)
t(ame)n si addat(ur) alt(er)i extremo ut p(ro)p(ositi)o ad
distrahens ipsum ut distictu(m) n(on) re-
pugnet alt(er)i ex(tre)mo sic(ut) p(ri)us repugnet
n(on) distictu(m) p(er) ipso tu(m) contradictione
distrahente ee b(e)n(e) (et) n(on) s(ecundu)m ea sicut
si album simpl(iciter) repugnaret ethiopi (et)
ipse dicat ei l(ice)t ipsa fl(ic)i(ta) ethiops est
alb(us) (et) ethiops in q(uantu)m hoc est alb(us)
addito t(ame)n eo q(uod) est s(ed) dentes ad p(ro)p(ositi)o(ne)m
per q(uod) distrahi(tur) p(ro)p(ositi)o (et) tolli(tur) repug-
nancia ei(us) adiectum ipso est b(e)n(e) que
t(ame)n s(ed) addicione n(on) fuit b(e)n(e) s(ed) ad ipsum
si s(ed) q(uod) hoc accipia(tur) ipse redup(licaci)o(n)e neu-
trum extremu(m) eorum distrahit. (Et) ita n(on)
mag(is) est u(er)a b(e)n(e) xp(ist)e s(ed) q(uod) hoc est cre-
ata qua(m) illa xp(ist)e est creata q(uia) utro-
biq(ue) manet eade(m) ro fl(ic)itat(is) q(uia) n(atur)a
huma(n)a n(on) est ee p(ri)m(u)m tole nec est
p(ri)m(u)m p(r)incipale xp(ist)i q(uod) oportet si ee creata i(n) xp(ist)o
large sumendo creata(m) ne est aplo
p(ri)m(u)m efficie(n)te (et) ideo de n(atur)a sumendo.
p(ro)p(ositi)o mo(do) ea s(ed) si addat(ur) illa determinacio
s(ed) q(uod) hoc alt(er)i extremo p(ri)m(u)m p(ro)p(ositi)o ut dist(ra)-
hat ipsum re(spectu) s(ed) tolli(tur) i(ll)a p(ro)p(ositi)o re-
pugnancia simpl(iciter) s(ed) p(ro)p(ositi) (et) iam dis-
tracti adiectum h(ab)et i(ll)i ipso accidens s(ed)
q(uod) ipse ut est n(on) redup(licaci)o(n)e s(ed) n(on) nota
insit(ucio)nie p(ro)p(ositi) adiectum s(ecundu)m d(icitu)r est s(ed) aut
q(ui) spectat s(ed) distrahat ipsum sp(eci)e

sic nota creatam secundum quod subiicitur. si Christus
est creatus creatura vel Christus est creatura
secundum quod homo. sic potest concedi tamen impropria est
et exponenda per istam Christus secundum humanitatem
est creatura exemplum huius patet in primo exemplo
de ethiope comparato ad albedinem quia sicut
ista est falsa ethiops est albus. ita ista
ethiops est albus secundum quod habet dentes secundum
quod est propositio propria reduplicativa ista tamen est vera
ethiops est albus secundum dentes et hoc secundum
quod habet dentes. si istud secundum quod distrahat
predicatum. tamen sic non est propria quia dictiones
sincategorematice non sunt distrahentes predicati. ¶ Secundo
circa ad propositum dico concedo quod est verum et
potest concedi quod non creatum secundum quod homo quia
tunc distrahitur predicatum plus secundum quod homo. sicut
ethiops est albus secundum dentes secundum tunc
non sequitur simpliciter quod Christus est creatura. sicut
nec alibi quod est albus secundum tunc non sequitur
ultra quod causatum vel causatur secundum est secundum
quid et simpliciter. sicut sequitur sortes est fac-
tus albus quod sortes est factus vel potest dici
quod est non increatum quia non stat
ibi predicatum tamen secundum pro denominatione
eius nec id aut non potest dici increatum
racione suppositi quod denominatur anima nec
sequitur quod idem spiret homo de Christo quod
deus quia ut deus spirat de Christo esse incarna-
tum proprie et eciam homo aut denominative
tamen ¶ Secundo ad dico quod si opposita possunt
inesse. secundum oppositas partes neutrum deno-
minat totum ex vi sermonis secundum utraque
est falsa sicut patet de sacco cuius una me-
dietas est alba et alia medietas
est nigra quod de eo simpliciter est enunciare
sive album sive nigrum simpliciter nec partes
vel partis enunciantur de toto secundum de realitate
secundum quod ad dicitur moventi etc. quia tamen ad
predicatum naturam est inesse toti per aliquam

partem quia. si percipere de inesse nunc certo
quod denominat partem sequitur quod denominat to-
tum. quia denominat aptum sicut natum est
denominare quod ad modum visio nata est
percipere mediante tantum secundum oculos et non secundum
alios inest simpliciter inest ita debuit
te sermonis si sanans percipere natum est
vel potest inest homo secundum thoracem id est
secundum cor. intellectum per thoracem cor potest
dici al sanum simpliciter. quia thorax est
sanum si tamen secundum aliam partem eger sit
natum inest hic et oppositum secundum quod denominat
secundum hanc partem non dicitur al sanum. quia tunc
possunt duo opposita simpliciter enunciari
de eodem Contra ad propositum dico quod creatura
si non est nata enunciari de toto
racione partis non forte racione partis illius
aliquis totum habet esse primum vel racione solius
eo totius. et humanitas vel humana
natura in Christo non sit esse primum nec esse to-
tale eius non potest de Christo enunciari racione
nec creature vel quod est creatura nec simpliciter
nec cum reduplicacione. Et si obicitur quod duo
opposita concedentur esse vera de eodem non de Christo quod
sit mortalis et immortalis passibilis
et impassibilis quia creator et creatura ¶ Dico
quod contradictoria nunquam conceduntur esse vera de Christo
sicut nec de quocumque alio. quia et si racione
diversarum naturarum opposita predicata affirmative veri-
ficantur de eodem quia affirmativa sufficit
ad hoc quod dicat aliquam causam secundum quod predicatum
possit inesse secundo tamen negative illarum affirmativarum
simul inesse eidem simpliciter et simpliciter et ita
contradictoria nunquam sunt simul vera immo
sicut Christus est passibilis et impassibilis
sic non est ipsum esse passibilem et similiter
ipsum non esse impassibilem ¶ Ad adductum
dicunt rationes ad probandum Christum non esse crea-

tura aīu p̄ est tal' qm aliq denoia-
tm est tale q ex rone ei forli eq
denoiat totu sicut ꝑtem licet quis
ꝑ impetu extitud denoiet tam. qꝫ
ꝑtem qꝫ qm exꝑse rone sue denoi-
naret utrumqꝫ licet exꝑte me ul' sbi
coīncidat impeditur ex m dealbe ne ie
supfici ei una ps est in mactu
albedo .n. nata est qm exꝑse denoia-
re tam supficiem Sꝫ ꝑte nigra n
pt denoiare ꝑ impossibilit̄e illoꝝ in-
eodē n quīi exꝑte sui respicient oēs
ꝑtem ꝛ io denoiant ꝑte nodꝫ totu
d' albu. hoc denoiatiu creata eq d'
desuppo ꝛ dna q est exꝑte sui
ꝛ mag' ut ui qꝫ na no creat' n qꝫ
hec na ul' hoc suppom creat'. qꝫ nc
existit n insupposito ul' insingri go
inpposito q̄ tal' suppo xpi repugnat
rato creato qꝫ est etnu no tm abte
dꝫ dici id suppom creata ꝑtem ne
huane. ¶ p qm for exꝑse nata est di
ci deꝑte ꝛ detoto uniformit' si dicat
detoto ꝑtem ꝑt tm dr̄ ꝑ simo the
fictiue ꝛ tropice ꝛ impꝑe qꝫ n si-
gāt extrinsecꝫ etc' simpl' fla ꝫ na
huana xpi est q. ps ꝫ no integralis
ul' ecnlis ꝫ exigua qꝫ sic ea na
est x̄e. x̄e ꝫ dam. c. eq. ꝛ hoc dr̄ q
creata eque denoiat naām ut suppm
quātu est exꝑte sui go nunqꝫ est hec
ua. xpc est creata deltute simonꝫ
qꝫ na huana est creata ꝫ tm perso-
nadochen ¶ dꝫ hec est ua ꝑsinodochy
xpc descendit adinferos iacuit insepul-
chro. qꝫ pm quenit ꝫ tm paraꝫ zm
ꝑtorꝫ Sed extrapi loquentibꝫ n
est ita argumentis ꝑcessio ꝫ integrum
inlud Illa .n. ꝫ eu sic simpl' sic tu

adiectione x̄e est creata est tropica
locuto.
. Circa qsto utru xpc incepit ee
qꝛ x̄e noiat suppom duaꝫ naꝫ
ꝫ dam eq. c. ꝫ suppom duaꝫ naꝫ
incepit ee go etc' ¶ p qꝫ incepit ee
ꝫ ee sbe incept ee simpl' qꝫ ee sbe
est ee simpl' xpc incepit ee ꝫ ee
huanu q est ee sbe go etc' ¶ p qꝫ
quāt' incepit ee simpl' qꝫ ꝫ aꝫ
n. pti x̄ gnā est a no ee adee
simpl' go xc gnabi' go etc' ¶ p x̄e
incept ee ho go xc incept ee. qnc
qꝫ qm de aliquo dr̄ incipe deli tm ꝑ-
ad ꝑtem de toto ꝫ dr̄ incipe Sicut
si sor incepit ee albꝫ go sor albꝫ
incept ee go si inpposito ¶ ut Iohs
bus. Nunqua abraha fieret ego su
go abetno go no incepit ee // Item
dam. c. ne. hō ille fuit sꝫ pn in-
cepꝫ pait pnm go no incepit ee.
hic sunt duo cosideranda unu exp-
te sbe ꝛ ad exꝑte ꝑti ¶ Exꝑte
sbe an tom ens ꝑ actus possit
stare ro ꝑti ꝑ rone toci ent ꝑ
actus ꝛ rone tocius ul' an rone
ꝑtis for-lis ul' pcise an rone ꝑtꝫ
pnlis. / Sicut si ho albꝫ dicat inci-
pe esse utrm sbm possit accipi ro
ꝑti ꝑ toto ente per actus sic tm
propia albe ne ut dicat incipe. qꝫ
albedo incipit ee intoto ul' solu
possit accipi pro ipo sbo dequo
dr̄ albedo. ꝛ qꝫ hec diffitas no ud
ee insolb ro ꝑtoꝝ ar̄ ideo ui ee
diffitas exꝑte ꝑti uꝫ an incipe
enunciata per ꝑtu tale sufficeret in-
ceptom toci rone toli' sue ul' roe

altius ptis et si tunc altius ptis
sic quod vbi sermonis non posset re
spectu huius solum magis artari sub re
altius spti. quia quod panis sine extrinseco
non determinat sed quod prodest magis extrinseco
possit aut re altius spti accipi secundum totum
totius sue sed secundum totum ptis fortis
vel principalis in re huius vt sicut si al-
bedo facit esse verbum cum homine esset
hoc esse. Ad tertio modo. homo albus est colo-
ratus licet hec non sit perfectio est colora-
tus quemadmodum illa est esse secundo mo
aliquid totale est vile licet hec non sit esse
de quo modo aliquid est visibile. Et si xpc
imponatur ad significandum unum hominem secundum
Dam. eo. c. potest de hoc sermo spti
ad sensum toc totus sensum tunc altius ptis
Dicitur quod secundum quantitatem sit morus et est
morus et si secundum quantitatem incipiat esse
xpc dicitur incipere esse. Et quod si hoc sermo
possit vere enunciari de hoc sermo ut
istius ptis sermo sic quod possit simpliciter e-
nunciari de eo restat quod quod totum
sit expte spti verum incipere esse dicat
inceptionem secundum primum esse eius de quo dicitur vel
secundum aliquid esse simpliciter illius quia si secundum modum
propositio est falsa. sicut et ita xpc creatus
sed secundo modo. tunc oportet esse falsa sit esse
simpliciter et xpc incepit esse secundum esse qua-
num quod est esse simpliciter et falsa quod incepit
pit esse simpliciter secundum primum magis videtur esse de-
virtute sermonis quod sicut esse secundum primum enun-
ciat esse simpliciter. et non extra sermonis
primum esse illius de quo dicitur. si solum habeat
falsa esse simpliciter ut xpc ita et incipere
dicitur tunc per secundum esse videtur dicere inceptionem
inesse simpliciter non aut inesse pro istius
sermo. Ad simpliciter quod de virtute sermonis

possit concedi quod xpc secundum quod imperat hoc
quod est verbum homo incipit esse hoc est
sed ad esse simpliciter quod prius non habebat
licet ideo non sit primum esse et hoc modo et
possit concedi ista propositio in homo incepit
esse deus vel deus homo licet deus non
secundum non tamen unde in natura divina secundum in-
natam humana verum est enunciare re-
ceptionem istius sermo simpliciter et quod non debe-
at concedi filius dei incipit esse. sicut
xpc vel ille homo incepit esse. quia esse
temporale est esse xpi simpliciter vel istius hominis
non aut filii dei vel verbi. quod licet
de illo dicatur esse simpliciter sibi. quia re
verbi est esse quod advenientiam esse rei et
vel re istius hominis. Et si dicas quod
non potest supponere in presupposito nec divine
potest dici quia licet non possit supponere
in presupposito divino tamen ut suppositum ex-
istit in natura humana. Sicut sortes albus
suppositum presupposito sibi ut in albedine ne
extra / sed tamen voluit concedere illa
propositiones propter hereticos qui dixerunt xpm
simpliciter incipere quia adsumptum esse ponentes
eum esse puram creaturam secundum incipere esse
non imperat homo quod creatura. Ad tertium patet
quia procedit secundum quod de xpo tunc duas
naturas dicunt proprietates utriusque nature
et ita tunc nec divine et humane potest
simpliciter incipere et et non incipere

Verum natura humana in xpo potuit
peccasse eadem quolibet nono quodque quarta
Contra dicitur quia quo verum natura hu-
mana in xpo potuit peccasse
quod sic Johannes viii dicit xpc quia non no-
vi eum ero vobis similis mendax post
dicit et dixit totam illam orationem

g° poss dice p̄tem g° dr̄e nō nomi
p̄tem ⁊ ī mentiri ⁊ ī peccare //
Item a9 Alic° dic° melior est nā
que peccare p̄t quā illa q̄ peccare nō
p̄t · s̄ xc assūpsit nām humanā op-
timā in op̄ib9 suis g° assūpsit eam ut
potente peccare g° potuit peccare
g° potuit peccare in illa nā Item
q̄ q̄s p̄t si vult i° p̄t simplr q̄r ph̄s 4
Topicꝰ ⁊ etiā · hoc est in ptate volūt
q̄ fact ⁊ hoc sunt ab Augꝰ 20. dur
dūs tha · c · s° ubi io · xp̄c potuit
peccare si voluit · q̄r velle peccare est
peccare g° poss i° simplr g° tc̄ / q̄
si poss peccare g° potuit dapnari
cons est fm̄ g° ⁊ ans̄ cons est manifta
q̄ qui dapnat ppt p̄ctm dapnatr
Item xc s̄p fuit btūs g° nō potuit
peccare nec dapnari cons est mani-
festa q̄ p̄uate oppōe nō magꝰ sunt
insunt quā cōtradictoria · q̄r sunt in me
oppō et aptū natū Ad hic sunt
due diffites vna quod btūs nō p̄t
peccare Alia quod xp̄c cū eēt via-
tor ⁊ poss mori quod poss dr̄e in
peccabites cum btūs Ad p̄m9 ar' lusp̄-
tus ad cm̄ lib̄ de hoc i· Ad sō-
ne breuius video · q̄ cū xp̄o nisi
ab vnionis ei9 cū deo fuit btūs btūdo
abstulit ab omnem ptatem peccandi
que p̄t aufferri per btitudine licet
ad hoc dispensatiue stare ptas
merendi · plenit° eni glorie qua
ipse fuit nō min9 quietus finē lex
plus potuit mereri quā a9 btūs eq̄
excludit omnē ptatem in eo auteriri

afine sicut malus Ad 2m dicendum ad-
hoc est q̄ q̄ in est sub prē cōni-
te totm appetitu ei9 nō p̄t esse
sub aa ut p3 de corp̄is ce h9 cuiq
est btitudo re āie ut p̄ indiff-
ne btitudis · 13 de trī · c · u btūs
est qui h3 quicq̄d vult g° tc̄ cōlli-
ti qui dicit q̄ ex vi vnionis eēt
fuit nā vnita frui · debent dicter
dice q̄ nō solū expleniue glie
fuit impeccabilis s̄ ex vi vnionis
hoc est impītū ... Ad p̄m arīu
qui dr̄ tom dt mati ter ho. s. p̄tem
s̄ nō dicit a · assit illa p̄tem q̄r
nō mo ista p̄tem cōdiāle ⁊ illa
imple est asseri abtō ⁊ max xo
Si dīo q̄ nō noui eu ⁊ ero te
ptis est cons nec ⁊ ideo si poss
illa asseruisse poss mentitꝰ fuisse
p̄t tu dice p̄ferendo ut p̄sens p̄ficiat
vbi Kathego cāt nō cōn asspit
nec asseie p̄t ai intellectus eius de-
cipi possit ul volūtas dapnari
Si eni adquiescat cū sicutū boie
peccatū vidit distorte a s̄ p̄ta peccat
q̄r neutro p̄t ee inp̄fcte bo · q̄r vnū-
q̄3 est impfectibis vnū moriale al-
teru mttllū le Ad 2m dico q̄ nā
quā assūpsit erat de se peccabilis
q̄r nō erat btā ex vi vnionis ⁊ fruit
lim ar' ⁊ ī btī le erat ad vtrumq̄
sī p̄ btitu erat cōfirmata a deo o
ut sit impeccabil sicut alij btī sunt
impeccabiles Ad 3m dico q̄ ia
maior est pda de virtute fruionis
q̄r nōt vnā Kathe ca ad a cōditiale

q codicionalis est vera kathegorica conse-
quens est contingens et exnunc non con-
tingens illa antecedens condicionalis nullo mo-
do tali est vera quia antecedens includit
consequens velle in re quicquid est pecca-
re includit posse. quia velle non est
tamen posse hoc secundum agere antecedens autem
est contingens quia actum non convenit
actum non. Si tamen illa maior de-
beat aliquo modo verificari oportet eam ex-
ponere ut antecedens illius condicionalis talis
habeat aliquam determinacionem secundum quam consequens
non sequitur ex eo et debet determinata esse ista
quodcumque potest si vult et debet vel potest istud vel-
le potest id simpliciter. Sine enim ista determina-
cione puta si non debet potest hoc velle non
est propositio vera nisi ex suppositione impossibili
et quod est possibile simpliciter ex suppositione impossibilis
est impossibile simpliciter. Sic autem minor est
falsa. Christus potuit velle peccare quia sicut
non potest peccare ita non potest velle peccare.
Aliter potest dici quod ipsa condicionalis potest probari
scilicet id est per condicionem dicere vel ponere possibilitatem
vel impossibilitatem. Si impossibilitatem vel [illegible]
sicut hic de hac questione distinctione 11 primi libri
verum deus sit bonus et illo argumento qua-
cumque si essent melius sunt ponenda et

Questio distinctione 13. quo utrum anime Christi con-
ferebatur vel potuit conferri summa
gratia que potuit conferri creature. quod non
quia anima Christi non potuit esse summum conceptibile
quia non summa natura intellectualis. ergo nec
summam gratiam potuit recipere. Preterea omne
quod natura intellectualis excellencior est capax
maioris perfectionis est secundum gradum nature
perfectibilis. Hic dicitur quod anima Christi dabatur
gratus quando supernalis perfectione au-
gebatur capacitas istius nature ut sic pos-
set recipere maiorem gratiam. Contra non

excellencior fuit capax eiusdem vel altius
vel altius perfectionis et per illud esset
capax maioris gratie. et ideo non semper
excellencior est magis conceptibilis. qua
illa natura sine extra sui exhibitu. et ita
si proporcio est perfectibilis ad perfectionem
nunquam potest illa habere maximam gratiam
conceptibilem creature sive possibilem conferri
creature. Contra non debet dici conferri 1o
habitus quia per eo potest conferri gratia et in-
tellectualis quantitas cum gratia sit actus primus
spiritualis et ideo non prius supponens aliquem
aliquem actum primum spiritualem. Contra gratia
quam anima Christi potuit recipere necessario
esset finita intensive in certo gradu
quia infinita esse et non infinite secundum ultra illum
gradum possibilis sit gratia maior. Preterea quia
si intelligatur gratia in aliquo gradu ma-
iori necesse est hoc intelligi infinita secundum
finita gradus finitus non repugnat
perfectionem creature quia est contra ad se
perfectius 1a. et ita non esset aliqua for-
mis [illegible] quia illa species est
suprema in perfectionibus supernalibus. Contra
Si gratia anime Christi esset infinita ut non
posset esse una maior illa aut hoc
esset propter rationem forme in se aut propter ad
ex parte efficientis aut suscepti non
primo modo quia ipsa est participacio creatis in-
finite. et ideo potest in infinitum crescere
cum quam adiccius debeat quod participat
nec 2o modo quia efficiens est infinitus nec
3o modo quia forma recepta semper ampliat
capacitatem recipientis. quia capacitas dilatat
Contra si possit habere gratiam summe capabiliter
tunc posset habere gratiam cui non esset
equalis. Preterea omne quod per superhabundanciam
dicitur bonum soli convenit vel capitur omnes

est plus quam possit creare aliqua nam
quam equale vel angelo assumere
et ei conferre equale gratiam ¶ Oppositum
potest assumi in natura ad summa unionem
quia ad esse ergo quam adoperari summa
unio quam adoperari non est in proximum
ultimum gratie que est primum operandi et
¶ Sicut nec intellectuali convenit quod sit capax
gratie maxime ymago dei sed illa natura
potest esse summa ymago dei ergo summe
capax gratie ergo collata est ei summa gratia

Secundo circa dicta Christi anime col-
lata fuit summa gratia quam potest cre-
ature conferri quia non quia 13 de trinitate c 7
dicit Augustinus quod beatus est qui habet quod
vult et nichil mali vult hoc non
tamen intellectu et velle actuali quia tunc
ad sensus in bona posset esse beatus pa-
quo quia proprie illo patet habere quod vult
et tamen nullius mali actum vult tamen intel-
lectus et posse velle ut et habeat quod
patet ire velle patet autem Michael vel-
le habere tantam gratiam quante natura eius
est capax quia velle libere prout est verum
quia conformiter velle vel voluntati naturali
que sic est ita ergo voluntas naturalis
Michahel est ad tantam gratiam habere
natura eius est capax natura autem anime
non ita est excellens nec peramplius tante
gratie capax ergo ipsa dicta non habet
tantam gratiam quantam habet Michahel
si Michahel est beatus ¶ Sed non est
concedenda tanta gratia in anima Christi in quan-
tum requiritur altitudinem anime illius
sed perfecte beatificari si totum inclinari eius
naturalis tenetur patet autem perfecte terminari
et si non habeat summam gratiam capabilem

anime non habeat summa inclinationem ad
gratiam quia non summa nam ex ibus
aliquo beatificare et si non esset merentis
quia non habet summa gratuitate ¶ Sed su-
ma natura non est facta ergo nec summa
gratia anima patet quia quaecumque natura facta
possibile est alia excellentiore fieri quia
illa posset esse finita quia patet quia
ordo universi magis consistit in specie-
bus quam in individuis quia magis acce-
dit perfectio universi sed species quam sed
individua ergo magis videtur ad differ-
entiam ab aliis naturis sed speciem quam sup-
ma gratiam esse factam quae differret
ab aliis 2 in numero tamen ¶ Sed Augustinus
13 de trinitate c 19 summa gratia est in
rebus perfecte orta ¶ Sed Io. 1o. vi-
dimus gloriam eius unigeniti a patre plenum gratie
id est equalem deo unigenito in esse summa
possibilis creari ergo et cetera ¶ Item Ioh 3
non dat deus spiritum ad mensuram
intelligitur de Christo quia de eius plenitudine
nos omnes accipimus gratiam non ad mensura
est gratia summa possibilis plenitudo
et que potest participari ab illa gratia
anima sed a quo gradu non videtur esse in
infinitum gratia ¶ Item nisi melius
credendum est deum tantam gratiam
contulisse illi anime quantam potest conferre
tantam potest conferre quantam creare ut
probabitur ergo et cetera

Circa quartum possibile fuit voluntate
anime Christi habere summa fruitionem
plenum non creatam sed quod non voluntas eli-
cit actum merendi ergo et fruendi quia
alias non per eundem actum potest mereri
ad et frueretur non autem patet voluntas
anime Christi habere summa ratione actum in-

elicit. actum merendi quia non potest habere summa virtute activa que consequitur ipsam naturam intellectualem liberam ergo non potest summe frui / Item si tanta gratia esset data angelo quanta data est anime christi cum illa voluntas angeli sit perfectior realitas eius activa esset perfectior quam realitas activa voluntatis anime christi et reliqua paria essent equalis utriusque anime ergo tamen licet voluntas angeli cum tanta gratia posset in maiorem actum fruendi quam voluntas anime christi cum tanta gratia. quia una causa partialis existente equali si reliqua est maior potest sequi effectus perfectior / quia probatur est illam maiorem habere summam gratiam ergo summa fruitionem. Item probatur quia actus naturaliter elicitus ab anima forma est imperfectione illi forme. fruitio est actus supernaturalis et perfectius elicitus actu sermonaliter quia est secundum se et quoad naturalia quia hoc non est forma libera ergo secundum compositionem gratie potest esse quantitas fruitionis

Quarto queritur an anima christi possit summe frui deo sic summa quam / quia non eadem gratia requiritur ad actum meriti et via ergo ad actum fruitionis in patria. probatur quia quanto aliqua forma requiritur ad aliquam operationem propter imperfectionem alterius cause partialis tanto eius operationis tanto magis requiritur quanto opus est excellentior. Sed gratia requiritur cum voluntate propter excellentiam actus meritorii ergo maior requiritur ad actum fruitionis qui est excellentior. Item aliquis deus posset esse summe beatus sic quod posset summe frui / Item sicut ad operari naturale requiritur esse naturale ita ad operari supernaturale requiritur esse supernaturale ergo ad summum operari summum esse id est summum debetur per summam gratiam ergo etc. quia gratia non potest esse ratio fruitionis in aliquo quin causa non efficienter potest distinguendo sic quia potest deus facere per eam efficientem metaphorice potest facere sic ea ergo summa fruitionem quam potest facere metaphorice summa gratia potest facere sic ea ergo etc. Ad primum quoniam dico quod summum potest accipi dupliciter. Uno modo positive per excedentiam ad omnia alia. Alio modo negative quia non exceditur ab aliquo alio. primo modo non potest esse nisi unum dumtaxat per superlationem. 2o modo possunt esse multa talia sicut sunt generalissima que non habent genus superius primo modo deo. quia deus non potest conferre anime christi summam gratiam possibilem nam non potest creare equalem. quia posset et potest alia naturam equalem isti assumere et equalem gratiam sibi dare. 2o modo dico quod summam gratiam creabilem potest dare utrique anime ad quod autem probo duo. primo quod summa gratia potest 1o modo creari simul una creatione 2o quod possit conferri anime per amplius accepta aliqua gratia determinata puta a. quero aut citra a est status ad aliquam supremam et habetur propositum aut non sed potest procedi in infinitum et tunc sequitur quod quanto aliqua magis excedit a tanto est perfectior et perfectius aliqua que in infinitum excedit a est in infinitum perfectior et in ipse erit intensive infinita et ipsa tamen ab intellectu dei videtur sicut unum tale per unam creationem creari et ita potest habere quod infinitum simpliciter sic quod sit infinita habetur propositum quod illa summa gratia possit una creatione

creari sicut ab intellectu divino vel sicut
unu creale ¶ Alia vero sunt eiusdem quantitatis
spia alie due qntu una actu apud
3º phis. c. de infinito q qntum quantitatis
esse impossibile tamen quantitatis esse in actu et ita
eundo ad formam non est processus in infinitum
et ideo necesse sunt in forma qualidam perfecta
ponere taliter qualitates possibile ¶ Sed
contra illa rationem instantia. quia possibile est numerus
procedere in infinitum impossibile tamen numerus est
actu infinitus quare non tamen quantitatis esse in
actu quamvis impossibile ¶ Ad hoc dicunt aliqui quod apposite
numerus est secundum dicitur continui divisione
aut quantitatis partes ad maius et per quod numerus
crescit ex processu ad maius secundum quantitatem
crescit et augetur eundo ad formam //
¶ In processu autem ad formam necesse est
esse statum et tamen in actu quamvis impossibile non
in processu ad maius et ideo inquantum continuum
est status in maius non autem in multitudine
numerorum sicut nec in divisione continua in minus
¶ Sed contra hoc arguitur numerus est species unius non
sicut adhuc dicit metaphysice ergo quilibet numerus
habet propriam formam ergo processus ad quemlibet
numerum maiorem est processus ad formam
propriam et includit virtute formas precedentes
ergo non est processus in infinitum in
numeris ¶ Nota de hac dicitur 13. decimi dicitur
c. 20. et quarto ¶ Et capitulum de infinito
3 phisicorum commento 33 qui dicit quod quilibet numerus
est indivisibilis ideo circa rationem 2º
metaphysice c. u. de infinito et non sunt
3. super 3. phisicorum commento 68. Sed videtur dicere
oppositum dico igitur quod ratio philosophi non concludit
in non dequanto materiali secundum qua quantitate
quamvis queat esse impossibile tamen queat
esse in actu divino tamen est in actu quia
secundum ordinem non queat quantum crescere in phisice

quod partes ablate ab uno continuo per ablatorem
apponuntur continuo alii crescenti et ita
et tamen partes ille numquam possint excedere
totum divisum in toto actu partes tales
possunt excedere totum divisum quia si totum
quantum est sit appositum posset esse maius actu
toto diviso impossibile et potest sic crescere.
ergo potest ad esse maius esse possibilitas
secundum philosophum est quia agens naturale sive
cuius actione non potest posse si non una
non potest quantum ad maiorem non accipiat
ab aliquo quanto a qua particulam apposuerit
illi quanto secundum theologos loquendo de
potentia divina non est verum. quia est ad quantum
potest maius quam sit actu: quia deus potest ad
quantum maioritatem non apponendo partes alterius
quanti ablatas ab eo hunc quanto //
¶ Ad hoc quod dicta philosophi applicantur
ad quantum verbi gratia contra hic ad aa ponens
philosophus et non est ad propositum non quod magis
continuis permanentibus sicut potest unum vel
aliquid infinitus esse unum factibile una
actione et etiam si esset unum factibile
infinitum a qua factione esset factibile
unita actione vel factione et in possibilitate
secundum successivum et tamen non esset infinitum si
esset processus in infinitum. ¶ Ex hac ergo
quod caritas vel gratia est quedam permanens
et secundum quemlibet gradum sequitur quod
si procedat in infinitum quilibet status
secundum esset per se factibilis et in comparatione
quia quantitatis esse impossibile tanta sit et in
actu quantitatis esse quia possibilitas ad talem
formam non est possibilitas ad
aliquid infinitum tamen secundum ad aliquid infinitum esse
et in intellectum tangit commento 2. phisicorum
quod deus potest quod sunt in maioratione

qnti^tis sint bini po^e t(er)minate vel de
inite. Hec est vna p(ro)po est ad sup(re)-
mu(m) actu(m) in quo continent(ur) oes ac-
tus ad q(uo)s sunt ille infinite po^e q(ue)
vna reducat(ur) in actu(m) post alia(m). S(ed)
in dicte qnti^s po^e infinite no(n) sunt partes
vnius po^e definite vel determinate. i.
no(n) est dare illu(m) vnus actus in quo conti-
neat(ur) oes actus terminates / potes or-
dinate reducibiles ad actu(m) illud et ideo no(n)
sunt partes vnius po^e definite vel determia-
te tu(n)c licet dare in quibus actibus or-
dinat(ur) quilibet actus s(ed) quo(n)cu(m)q(ue) gradu
est p(er)se scibilis i(d est) sup(re)mu(m) impo(ssibile) pt
sit esse in actu q(uia) vnica po(tentia) pt reduci
ad actu(m) in quibus aut(em) tu(n)c natu(m) esse
infi(nit)e sunt infinite po^e ordinate no(n)
pt ad vnu(m) dari summu(m) possibile in
actu q(uod) q(uod) esse impo(ssibile) s(ed) vltra q(uo)libet
possibile sit pt sit ad mag(is) licet no(n)
vnica factione ¶ Talia r(ati)o pond(eratur) ad
q(uestione)m illud h(abe)t q(uod) q(uo)tcu(m)q(ue) ca(usa)re deus pt
creare tantu(m) pt creare vnu(m) ma-
ior(em). s(ecundu)m includit (con)t(ra)d(ictionem) po(sito) ergo in esse
q(uod) tanta creet q(uan)tu(m) pt creare ergo no(n)
pt maiore(m) creare h(ab)et(ur) ergo p(ro)po(siti)o(ne)m q(uod) su(m)-
ma creabilis pt creari ¶ Hec est d(ictu)m
q(uod) p(rim)a p(ro)po(sitio) pt esse ypo(the)ti(c)a et cond(icion)alis
vel kathe(gori)ca de condicionata s(ecund)o p(ri)m(u)s
est vera q(uia) a(n)t(eceden)s includit (con)s(equen)s si
ta(n)ta pt creare et hac m(od)o d(icitu)r poni
in esse i(d est) q(uod) tam a(n)t(eceden)s q(uam) (con)s(equen)s ponat(ur)
in esse q(uia) si (con)s(equen)s ponat(ur) in esse et m(od)o
a(n)t(eceden)s sit falsa (con)s(equen)s no(n) n(ecessari)o oz q(uod) ad-
q(uo)d seq(ui)t(ur) (con)s(equen)s q(uod) adide possit a(n)t(eceden)s
vel aut(em) de in esse a(n)t(eceden)s est ad illa(m) de-
possibili ¶ Si h(ec) est al(iqua) possi(bi)le est q(uod)
sit aliq(ui)s ergo o(mn)e q(uod) est al(iqu)o est alicui(us)

non h(abe)t debet ergo p(rim)a p(ro)po(sitio) sic poni in esse
q(uan)ta creat tantu(m) creat / ¶ Si aut(em) ac-
cipit(ur) 2(a)o ut est catthe(gori)ca et de diciona-
to s(ecund)a tu(n)c est s(ed) q(uod) pt creare tantu(m)
q(uan)ta pt creare i(d est) pt creare summa crea-
bile et si nota(b)i(li)t(er) vnita p(ro)po modificas
p(ro)p(ri)e p(ro)po(sitio) no(n) est v(er)a ex eo q(uod) n(ec) sic s(ecundu)m
includit (con)t(radictionem) q(uia) (con)t(radictio) est s(ecundu)m specifi(cati)o(n)e(m) p(ro)
illa determinat q(uod) no(n) est nota p(er) se in
esse s(ecund)o sit tu(n)c est vna (con)t(ra) m(od)o. q(uia) in-
p(ri)ma(ri)o (con)t(ra)dictio p(ro)cedat(ur) summu(m) fac-
tibile possibile est i(d est) factibile vnita factione
sicut (con)t(ra)cu(m)q(ue) ad(di)t(ur) et ita ille due r(ati)ones
tu(n)c sunt e(ui)dencias exp(ositi)o ¶ Sed q(uod)
est mag(is) ad p(ro)po(siti)o(ne)m supposito q(uod) summa s(ed)
possit vnita ac(ti)o(n)e dari p(ro)b(atur) q(uia) illa
possit (con)ferri a(nim)e x(rist)i p(ri)o q(uod) s(ecundu)m re-
cept(i)u(u)m actuu(m) q(ue) h(ab)et (con)g(ra)d(us) q(uod) no(n)
determina(tur) ex se ad aliq(ue)m illoru(m) g(ra)du(m)
pt q(uod) est ex se recipe i(d est) actus s(ed)
q(uo)cu(m)q(ue) illoru(m) g(ra)du(um) a(nim)a est h(ec) s(ecundu)m
r(ati)o(ne)m g(ra)cie ergo pt q(uod) est ex se recipe q(uo)-
cu(m)q(ue) gradu g(ra)cie. a(nim)a declarat(ur) per
opp(ositu)m s(ecund)o n(on) h(oc) aq(ua) no(n) pt q(uo)cu(m)q(ue)
g(ra)du(m) caloris recipe. q(uia) calor est
actus disconveniens aq(ue) in aliq(uo) gradu
et ad cu(m) g(ra)d(us) no(n) poss(unt) esse in aqua
m(anent)e aqua in sua na(tura). S(ed) op(or)tet aq(uam)
corrupi l(oc)o et ac(tu) tu(n)c calor c(um) o(mn)es
actus no(n) pt q(uo)cu(m)q(ue) g(ra)du(m) caloris
recipe q(uia) ex na(tura) sua determinat(ur) ad c(er)tu(m)
g(ra)du(m) caloris (quod)d(am) i(d est) et est de mixtis
s(ed) q(uan)tu(m) actus est h(uius) g(ra)d(us) et (con)tinues
s(ecund)o et no(n) determinat(ur) s(ecundu)m ad aliq(ue)m c(er)tu(m)
gradu(m) (quod)d(am) / no(n) v(idetu)r g(ra)cie no(n) possit
s(ed) q(uo)cu(m)q(ue) g(ra)d(us) (con)tinue q(uia) n(on) r(e)ple-
tur o(mn)i(n)o (con)dicto maior r(ati)o(n)e vnius g(ra)d(us)

qua altius et ubi non invenit contradicta
hoc absolute posito est esse possibile ¶ Ad 3m dicitur
et anima comparatur ad gratiam secundum eandem rationem
receptivi. quia ut recipit est forma eius-
dem rationis et in recipientia magis recipi
ut sint eiusdem rationis ¶ Ad 4m sicut albedo
est eiusdem rationis in lapide et ligno
non tamen comparantur ad albedinem ut sint
alterius rationis unus accidit eis esse alterius
ut recipiunt formam eiusdem rationis gratia
autem anime et angeli est eiusdem rationis
et specie alioquin deficiente una excederet
alia et in omnibus gratia anime esset maior
quam gratia angeli et econverso et utrumque est
falsum ergo ambo ista comparantur ad gratiam
non ut subiecta rationis alterius sed una
altitas accidit eis ut recipiunt idem ac-
cidens et in quanta potest angelus recipere tan-
tam potest anima recipere summam a quanta potest
angelus recipere gratiam et anima gratiam et non anima
¶ Ad quintum est inter aqua extrema gratia pro-
portio ut inter primum extrema comparatio
ipsa est inter quaecumque contenta subalterna
extremo extremum calefactum et calefactibile se-
cundum extrema finita super huius calorem in
actu et potentia inquantum gradus ubertim
ille rationes actuat calidi et potentialiter
calidi sunt et inter ista scilicet calefactum
et calefactibile sed primum extrema huius proportionis
perfectio supernalis et perfectibile seminale
sunt quia comparatur ad gratiam et non intellectualis
quia inquantum contentis subalternis ex-
tremis est rationis istius proportionis et in quantum
quod est perfectio simpliciter extremum non intel-
lectualis ut perfectibilis ¶ Ad 6m addas
addas est si color se habeat ad super-
ficiem primo ut perfectio ad perfectibile et non
determinatur extrema alterius extremum ad quod in-

fusus ut sic extremum proportionis quis
superficies potest perfici aequaliter colore
et si extrema determinetur aliunde puta quod
superficies una est latior fiat determinatum
extremum coloris tanti. nunc prima superficies
non potest recipere quemcumque colorem quia non
est capere eius extremum perfectibile est sed
magis uno tamen est determinat et etiam
speciem vel gradum certum coloris sed si absolute
esset perfectibile et idem perfectio quibus
posset perfici quantumcumque gradu. hic
nunc 2m melius distinctos scilicet expo-
situm necesse est unum dubium utrum
deus possit de potentia ordinata dici posset quamcumque gratiam
isti causis et bene quod non quia nulla alia
non posset esse caput unum gratiam quia
sunt esse duo capita sicut nec duo su-
prema in eodem ordine ¶ Ad 1m si posset
dari alicui alia tanta gratia ergo tamen
posset perficere in nunc quod posset tamen meri
quod bene absurdum. hic posset dici quod
lex dei de potentia absoluta posset tantam gratiam
conferre alii non sic assumpte sicut forte
non assumpte non tamen de potentia ordinata
quia secundum leges iam positas assumpti divina
non esset in uno capite in ecclesia a quo sit
influentia gratiarum in membris ¶ Ad 2m
ad 2m quam deo fuit possibile est dare
sicut magnum quod deus tanta ei gratiam con-
tulit quanta potuit. potuit autem excepti-
one conferre summam gratiam creatam gratiam
inquantum decet Christum mala cavere alicunde
scilicet debita quam deficit si per intraria
optent altum incidere ¶ Confirmatur illa
... angelus de libro arbitrio quod quod
... una rationem melius obtineret sanctas
quam deus nunc fecisse quam non fecisse.
bene autem simpliciter melius sicut iterum eam

summa gratiam esse alicui collatam
quam non esse collatam quia nullam maxime
maiestatem summa nostra dei in dando
summum bonum gratie sit melius quam possibile
est de se et non malis quam maius.
Ad rationem illarum communem ad primum dico
quod licet non sit summum gratificabile in unione
persone verbi et exaltat unione amplificatur
eius capacitas ut possit recipere
summam gratiam quam non possit recipere
si non esset assumpta / Et hoc quia esse
ista natura nichil pacitur aliud nouum
perfectione quia ipsam uniri verbo non
dicitur in specialem dependentiam eius ad verbum
Ad secundum dico quod non cadit quoniam ad omnia
alia et in eandem huius capacitate quia capa-
citas eius est sua natura. Sed si anima
fuisset assumpta fuisset verbi assumpta
maiore capacitate quam nunc licet posset in
quod tantum actum fuisset ultra capacitatem
naturalem per eius assumptionem quoniam nunc aucta
est perfectione excepta anima ultra
sua capacitate naturalem ut prius et ita
illa non possit capere plus de gratia quam
modo anima Christi et ita quod non fuit sum-
ma tunc oppositum tenet. Potest dici
breuiter quod quelibet gratificabile capax est
in potentia obedientiali ad recipiendum quanta-
cumque gratiam ut ad recipiendum gradum
quemcumque gratie quia respectu cuiuslibet actus
passiuus et in quantum licet quelibet
gratificabile esse sub determinato certo
gradum ut ista indiuidua per aliquam al-
terationem passiua ab agente naturali sed in
alio per quod secundum eius est capax et deus
potest eam imprimere Sed illa quia quanto
perfectior est perfectionis et perfectibilis sic in-
telligatur per comparationem precisam sic quod per-

fectius perfectibile capax est maioris per-
fectionis sed est uno tamen imperfectibile in-
quantum respicit tantum perfectionem infinitum
et ex talibus quibus licet tamen illa potentia perfectibilitatem
diffinitis et accidentibus naturalibus quod tantum ex
eis. Quia per perfectionem eam actiue talis
est perfectus effectus illa tamen possibiliter
differentis substantialibus et non quia tunc accipi
recipi forme perfectior imperfectibili imperfecti-
ori quia dat simpliciter perfectionem maiorem et
parem sed non oportet hic instare de non et
forme alia quia hic est simo desto et ac-
cidente. Et tamen hic instandum est propter ac-
cidentalitate illius actus quia nullam tamen
sed ad determinandum secundum aliquem gradum
Ad tertium dico quod aut intelligitur quod ultra illam
gratiam si tantum possit sic dare aliquis gradus
quod maior aut dare gradus summe perfecti-
onis supernaturalis perfectionis maior licet sit
ultra speciem gradus aut aliud dare gradus
superior. Si primo modo dico quod non potest uno
includit contradictionem quia gratia illa est infinita
Et tunc dicitur si intelligatur gradus finitus
sed addi non est infinitas. Secundo quod erit in-
compossibilitas quia ad finitum intelligibile potest
repugnare aliquo finito intelligibili. Sicut
si intelligatur albedo addi nigro mains
perfectione esset ut utrumque componens est fi-
nitum et tamen non tale est possibile quia que in-
telligitur componi secundum intellectum inclu-
dente contradictionem ipsa sunt incompossibilia sed
intelligibiliter non licet possibile hoc intelligere quia
non est infinitas. Secundo dicitur potest sic hoc non
non est intelligibile non per quod conceptus est in
se falsus et hoc includit contradictionem et licet
sic intellectum non sit infinitum tamen licet alia
incompossibilitas quia repugnantiam in se

Si 2o modo intelligatur tunc possibile gradum
esse summum perfectionum dicitur eodem modo quod
intellectus alicuius gradus superiore summa
et inquantum perfectionis supernaturalis est in-
telligere contradictoria sicut aliquem colorem
super summum colorem album. Si tamen caritas
non sit summa perfectio supernaturalis sed sim-
pliciter potest concedi quod ultra summum gradum
caritatis potest esse gradus superior ultra illam
speciem scilicet gradus fruendi. Si 3o modo
intelligatur potest dici quod ex toto genere qua-
litatum nobilissima qualitas sunt ille per-
fectiones spiritualis potest poni quod est infi-
nitis gradibus superior puta infima gradus
quia totum genus. Sed excedit totum genus qua-
litatis nec est inconveniens quod quaedam secunda in
perfectione excedat actus quoscumque licet
aliquis actus aut imperfectione supernaturali
et accidentali quod est inconveniens secundo alia supernaturali
excedat perfectionem. Tunc non actus non dicitur
esse perfectum non excedat quod contingit immedia-
te alio perfecto in duobus modis ultimus
dicitur esse superius summa quod non est ad propositum.
Ad 3m dico quod quicumque illorum modorum
considerando animam et ipsa habet gradum infinitum
ita quod ipsa non potest habere maiorem et per
consequens unita 3 rationes necesse fieri ad oppositum.
Prima talis quia non est quod patria. Si id
necesse est quod sit aliquis gradus dextratam capi-
at partem infinitam perfectionis, quod necesse inclu-
dat gradum necessario contrarie infinite sicut est
patria dextrata. Aliquin possumus concludere
quod calor et quaecumque talis forma esset infinita
quia qualibet forma est patria infiniti. Similiter ex
parte efficientis quia efficiens de nichilo non
limitata. 3o ex parte capacitatis quia et si
capacitas sit necessario cuiuscumque gradus infor-

non tamen actus finiti est ad formam in-
finita et tunc dicitur quod augetur capacitas.
Hoc patet esse falsum quia quando duae caritates coniun-
guntur ad gratiam 3m posterior non dat poten-
tiam ad recipiendum ad gratiam taliter eius nisi
est aliquo modo prior forma. Saltem originaliter
ad gratiam compositum a maiore forma ac-
cidentali quae non constituit cum subiecto unum ens
per accidens ergo forma non dat quod ad recipiendum
ad gratiam taliter ipsius etc. et non aliqua
possibilitas vel capacitas quae est sua possibi-
litas augetur. Quod si dicas sic unum
gradum auget capacitatem non ad se sed
ad alium gradum. Contra caritas inquantumcumque
est forma eiusdem rationis et capacitas
eius inquantumcumque est eiusdem rationis ergo
non potest capacitas aliqua augeri per aliquam
receptam caritatem sed tantum per suppositio-
nem. Ideo dico quod in anima est summa
capacitas vel minima cum omni formam
recepta nec illa augetur nec minuitur
quantumcumque formam recipiat quia posse
habere gradum sic augeri inest hoc animae
ita quod ista possibilitas fundatur in natura
animae ut celis et etiam ei videtur quod non
eam mutat. Ad ultimum patet quod concludit
de duplicatione ut exponitur patet. Ad aucta
altius considerans dico quod vellet deus quod
necesse velle non depositum alia sed depositum
credita vel si depositum alia dico ergo in-
telligi quod quod potest alius necesse velle hic
est quod deus vult eam velle. Deus autem
non vult aliquam voluntatem velle libere
habere maiorem gratiam quam sibi contulit et
ideo non potest aliam gratiam necesse velle quam
sibi et tunc probas per voluntatem naturalem
quae semper est recta dico quod appetitus naturalis
cuiuscumque voluntatis est ad summam gratiam
non quod illa voluntas possit naturaliter

pfcta tanta gl'ia nec tn est ibi tl
inclinaco nalis ad summa gloriam i q
opposit fatiue i no summa gl'ia vio-
lent insit sic gtic inclinat nalit
ad vndez deorsu · i q oppam eius no
possit ei inee · s · ee sursu ul no
e deorsu ul violent qz aia qtuz
inclinat nalit ad habenda summa
gram · et tn pt quietari i minima
qz no inea pnm intitu declinas
ea ad aque gdu destinatu ¶ Sed
tu dicis q volutas libera erit ctra si
gsonet volutati nali dico q no sed
s tn qn crit hec gsonat volutati su-
periori s · volutati dine quodo vult
q deus vult eu velle quoz aut deus
vult votem libe velle q uult illo
appete quiq; aut no s vult volutes
liberaz ee gsona volutati sue et dis-
sona appetitui nali sicut vult vote
libera velle beitudine et ea beitu-
do appeti ite libe · qz deus vult na-
lem appetitu hec appete et volutes
liberam ee · s' gsoz no vult aut deus
volutes liberaz amari in morti ce
incarn · et tn vult nalem appetitu
ee ad oppositum mortis · et tunc no vult
volutez libam sequi ea s volutez
sua q est superior ita est hic · qz
ipe ex volutate sua q est prius superior
et suprema pfecit cuilibz volu
create ut ipa no plus velit qua
volutas dina ei contulit et vult eu
velle ¶ Sed ad 3o q licz no habeat
illa aia summa inclinacoz ad summa
gram q est expte fruitis inclina q
i q ois alia est suma insit s vio-
lent tn hz summa inclinacoz ad summa
gram · qua possz summe gaudere obo et
i licet quietari possit p quacuq; graz
sicut et queliz aia no tam summe ge-
tare si summa gra · ut summe gaudere
obo inq'a est perfecta quies ul haret sum-
ma gram ¶ Sed ad si gte aris q tn
vir dicm et gi auctez aug' · de 3o li
ar · pt neri qua tue quis ea qz
deus fecit summa gram et no naim sum-
ma · cz summa na cata si ect no
haret influas i ans nas sicut nec
ins superior spes inlumuso influit ·
in inferiorem summa gra influit sec
sce in inferiora et eo vir maior nas
ut pama ad summu huis gram q
aa summa na sicut deus supplet influ-
encia ne superiors in inferiore · qz in-
fluit in mete in aia i possz i mete
supple influencie summi gti · qz ipe
influit gram iniacs · possz pom aa
ea · q inquocuq; ope ne manifesta
summe po · et sapia dina · qz produ-
cit ea de nichilo · et ho sui q ptinet
ad totu vniusu q' ad seruacoes naz
corpalium q' ad ee ne s mia et
iusti quae ptinet ad seruacoes naz
intellcm · q' ad esse mortale illa no
summe manifest in gtuz ope gre
ymo vir q summa mia no manifesta
ii si n intf summa gra et gl'ia deus
¶ Sed 3 · q · dico q aio posse summe frui
pt intelligi dupler ul forit ul effec-
tiue hoc est ul q summa fruicio in-
formet illa volutez aicuq; ee ul q
ista volita eliciat illa fruitom et sit

ea actiua rev eius p oo possibile est suma
fruitom creale conferre aie x q ipa
est receptiua cuius actuis sequentis s i
infinito si non detinet s certu gradu
ius sicut fuit pntu imp qone de g
i fruitio est opus acuis aliu possibile
rale as canta imetrte sp actione vo-
luntatis create ¶ 2o non vir ple q ru vo-
luntas huana non pt tanta vim actiua
hre. qntam voluntas crata aa ut angeli
pt hre non pt i pfte elice frui si
aliq aa votas pt. licet eni posset
hre suma gram q ut ea ptlis
rev frui ns eq carret fruitom inipa
i inangla si heret ea tu alia ea
ptlis est ineglis s. votas alter aca
ptli desicte deficit effitus si relig
eo ptli sit eqlis ¶ In ino tu defto
est maris elicitiua q licet votas
eius non sit ita pfte actiua sic vtas
angli tu ipa cu suma gra ut
aa ea ptli actiua pt inpfectom
fruitom qua votas angli cu inori
gra. q excellea gre excedit inco
effectie i votom angli ¶ Ad 3m qnm
deo q sp suma gracia possi deo offe
suma fruitom creale hvit aie sic
am pcet ad oppom q gra rev frui
tois est tu tom effitis 2e i i sp ea
pt frui vtu tu votas illa sp gra
passit tu age qm est exepte fui ad-
suma fruitom qm cu gra dubiu
est suppo eni q am fruile sit pus
intellau i votas sp ordine pute
iti ab eo possit actu fruendi elice
ro q s ua requiar si adequa per
fectom fruitos eliax sicut aqua ea
pcial daus aqua pfectom effitu
non tu daus voti aqua calorem.

qntam s uno voluntas calez suaz qi
ad pom qnq sui optu adreatum
sz esse tuc. aut pt nota genero
tae par sit aqua passit care defla-
tio effitu sp ea 2e desflata sicut
pt ut pu non possit agere adoc filz
aliqz sicut q mater aget ut ea f
ul ponat q deus possit supple ta-
litate cingendo tae sc non suppo
talite altiq tue i tuc possi supple
talitez inris i relinqre pri taliter
s competente ut ve eet pr fili lz
na eet eius ¶ Si pm 1o te tene-
atr tuc dd est q ad fruitom tanta
quata possi elici a volute cu su-
ma gra non pt voluntas age sp
suma gra lez possit illa recipe
sp ea ¶ Si aut 3m teneatr tuc
dd est q deus possit supple actoz
sume gre ut voluntas sp 1a possi
s talites sua age ad suma frui-
tom deo supplete actom gre ut
tae sc. i tu de po ordita non pt
voluntas x frui actie sp elicite
sume sp suma gra q orditu est
ut ea pu q nata e tre aqua ac-
tom non possit in suma effitu 1ez
tas sp tali actoe sc tae. ¶ Similr
ordinatu est ut illa voluntas su-
me pficiar i ut recipiet actu
so sumo n heat actu sumu su-
mu i i nec possibile est de po or-
dinata q sume fruatr sp suma
gra ¶ Ad am 1o duaz qnu s
dus gcludit q non pt sume frui
eliciate. i hoc pt acto deler talis
sis deo non supplente actom aquu
tad sc ¶ Ad 2m inoppom gcludit q
pt sume frui soits q qce tu illud

ancta deficit in hoc quod vir pie cum fruicio sit a gratia vel actu toli quod est frui bene licet velit se habeat gratia adfruitionem non tamen voluntas que est ab anima prima. sed libere ipsa tamen voluntas in prima cooperatur sed non ultimum posse sue actioni quia non ultimum eius. ¶ Et si obiciatur contra illa distinctionem posita ad 2 oppositum quod tunc anima non ex illa visione possit frui absque gratia cuius oppositum dictum est d. 2. dico quod deus posset in mente cadere fruitionem iniustus anima et in formaliter fruatur sine gratia habituali non tamen possit aliquam animam activa se habere adfruitionem sed ordine causarum iam posita non ipsa haberet gratiam ut tamen ex qua possit veri magnitudo non ergo in vi visionis possit competere actum fruitionis magis quam alteri actum non ex vi visionis competeret sed elicitive sed ordine perfectionum causarum etc. sed si deus suppleret actionem gratie quanta esset ex causa sua et voluntatis in perfectiori effectu et non possit supplere maius vale possit et ipsa frui formaliter. si deus taliter in mente causaret fruitionem in ea. sed hoc non esset ex vi visionis quia in mente possit causare fruitionem in anima non ergo istud contradicit dictis in uno et illa fruitio licet tamen esset involuntarie ut in ista causata a deo in mente esset laudabilis quia non in potestate voluntatis fruentis quia non est in potestate causae sue uti sed sed eius et non tamen in via quod prima potest actus formaliter elicita ut voluntas possit uti illa formaliter in spiritu et sic formaliter in potestate eius et sic laudabiliter operetur. ¶ Ad ultimum dicendum quod ad primum dico quod quod sequitur admittitur quia initium formaliter requi-

rit ut actus liber et actus elicitus a voluntate. et ita habeat eum in potestate sua et ideo et requiritur gratia adfruitionem ut elicitiva absolute activa sed adhuc formaliter adeo vivere actum qui dicitur initium sed ille qui dicitur fruitio non se necessario quia quod non est in recta ratione forma sed ipsamet voluntas habet dispositionem diversam ab ea. ad 2m dico quod concludit de fruitione elicita vivida non formaliter quia adsumimus effectum causandi sed ordine causarum nunc perfectione requirit veritas causae perficiente ex parte perfectionem non sic adhuc ut passum recipiat summam gratiam vel formam quam sibi perfectione prioris ipsius passi vel sibi anima causa sua perfecta licet passa in mente causari a deo

¶ Circa dictum in 2a questione utrum possit beatus perfecte intelligere animam Christi primo et in modo perfici visione verbi perfectissima possibiliter causae quod non. Lib. 3. q. 33. eadem ratione non posse animam ac plus intelligere non est dubium ratio sua aditio haec est. quia si quis aliquid aliter quam res est intelligit fallitur et omnis qui fallitur in quantum fallitur non intelligit quisquis ergo rem aliter quam est intelligit non eam intelligit non potest ergo quidquam intelligi nisi quod est ex hoc secundum ratione contraria propositio. ergo non potest intellectus anime Christi perfectius videre verbum quam quaecumque alia anima. ¶ Ipse si perfectissime possit videre verbum ergo possit videre verbum sub ratione infiniti quia omnem visionem non subitive infiniti potest ad perfectius videndum. Sed quia omnis spectat actum. et ideo si visio creata esset aliter sed rationem infiniti et sub ratione cui est ipsius visio in-

tracata go ille due visiones erunt eius
spe ¶ Similiter tunc intellectus aie x co-
prehenderet verbum q videt ipm s
totm rom visibilis eius q est ingens
¶ Po omnis visio requirit lumine ppor
pus nate ipa visione go sicut visio
nalis requirit lumine nale ad aspe-
t pus ipa i visa supnalis requirit
lumine scientale ad abipa t pus ipa
t i no pt visio senalis ee s per
pfco eius qui videt ¶ 3o actus per-
fctus nalis elicite extibu q no est
ita pfctus precedes virtud sicut sequens
s pcim. 3. eth. go. t actus perfectissi
supnalis psuppot virtu supnalem
qua pt asceo t i no pt actus sup-
nalis perfectissimus ee s pfctione intel-
lectus ¶ q mgr in lira suma sicut
presuppoit suma visiom illa aia
post frui suma fruitone poste
ex s pcti go tc ¶ Et q imete.
pt q aliq po passiua est immete
perfectilis illo actu reu ceny imete
est inpd intellectus go si po intelliu-
na est immete pfct apta intellige
t i no nectio mete alio

Secundo quo verum posse sit illu
intellatu videt ot in verbo que
videt verbu q no q tunc posset vide
infita quod sm q infita no cuenit
ptinsice y. 3. mete s illumeos bo-
noz angeloz sit ordite sicut pz per
dyon de angl jer ¶ Sicut go pus
angelus superior illuate qua inferior
i pus illuiatur qua illa aia que
est infima t pt ista illuiare sicut
superior virtus inferiorem sic ista pt ad
denone vide in verbo sicut t angls
illuians pt q illuiatus no pus
videt in verbo qua illuians //

¶ Conf vo. q illa aia qus adilluia-
tos aliqua ordine tz int spt il-
luiatos no aut illuiat angelos
q no lz virtute actiaz reu illoz
tu sit inferiors v. go illuiate ab-
ait q est pprim ¶ Item v sicut duo di-
mensiones q adequant s una dimen-
sione pt d eqle licet no adeqte
s a alias no posset ad simile ee
dupla t subdupla go si aia x eq
nostat cu ea sibia q dey pt d ei
simplt eqlis // q mgr in lira c. 2.
oa videt q v lz vide ¶ Insta qone
sunt duo articli pus an possit pfici
visione perfectissima verbi / 2us an
po t imetee absqz alia forma ps
pficienda // ad 1m ad pmu articu
pe qonis pt dici q sit ppi eandez
rom pp q precede qoe s dici vate
eius posse vire suma ortes t i ussile
est ee desio. q cofire in lio desubo
po lio. t est ysido c po tuis s pli-
nata est t dei assupcio t no pt intel-
ligi i denoticia intela ut simplt
ut possibilit dat ¶ Ad 2m ad 2m pt dici
q mgrs intellectus vi rom recepti
respcu visions no est aliqua forma
nccia sibi recepta adhoc ut visio
recipiat in intellectu. q per illam
formam no esset aliter om pus q pt
ee si eo alo. aut eadem mo pte in-
tellectum pt intellectus eadem mo recipe
visione dei / pta ppo pt q illa for-
ma posita no est om pus n abte.
voluntat se reputet q illa forma no
pt ee nccia vo si aliu sit pus ut
visio q si volt vit si no volt non vid
ia ccia no posita pt aliu voluntate se
reputare in tn t hoc actu tando
visione in intellectu go tc / pt si aliq
for eet nccia in intellectu per ipa

visione dicat. R. quod a. se haberet ad visionem in racione effi[ci]entis aut in racione cause materialis ut proprium receptiuum sicut superficies in speculo se habet ad colorem quia est [illegible] receptiua coloris. Et a. primo modo se haberet. ergo sicut a. visio posset esse in intellectu nostro quod quidem potest deus per causam efficientem mediatam potest et in mente et hoc inconueniens quod est receptiuum illius. // Secundo non potest poni a. nec tamen impossibile tamen quia tunc intellectus ut est ad aliud deberet verius in a. quia materia receptiua nullius forme in mente quietatur quousque perfectissima cuius est capax verius est quod intellectus esse non potest alias recipere nisi per [illegible] sicut speculum esset verius per superficiem si esse non posset aliam formam preter recipere et intellectus ut est ad aliud quietare naturaliter primo quod est inconueniens visio verbi quod est impossibile / 2o quia abs[urdum] quod est recipere formam a qua si preter est potest recipere visionem preter et ipsa preter eius posset visio visione et propter hoc non in mente beatificari et sic quod intellectus non beatificaretur nisi ut per accidens sicut speculum quod ad potenciam passiuam eius quietare patitur per colorem posset recipere in ce superficiei. Et si dicatur tamen quod intellectum informatum et preter visionem visione quod unus actus preter est una potencia preter sed mentem ergo unius actus scilicet visionis preter non est tamen capacitus potencia alterius ergo preter esse et speciem ac et in mente recipiendi et sequitur propositum ubi dicit preter rationes includit // Itaque potest dici quod intellectus aliud potest passiue recipere visionem verbi primo et in mente et hoc ita quod non perficiatur

per alicuius lumine tamquam forma abita a visione / tamen quia visio est lumen perfectum quod in intellectum naturali lumine prius visionem requiritur prius in perfectionem obiecti quod ubi non est de se actu intelligibile sed per intellectum agentem qui est lumen quo fit actu intelligibile quod est potencia intelligibile ubi si est actu intelligibile non est preter sufficiens admodum intellectum ad actum 2m notandum est impossibile quia essencia diuina est lux summa ex se et de se intelligibilis et de se perfectissime mouens intellectus ergo non lumine requiritur cooperatiuum sed / quanto enim obiectum magis est de se verum et perfectum tanto minus potest cooperari et tanto minus coexigit ipsum quod obiectum mouens per se lumine naturaliter cooperari ad ordinem non coexigit lumine / Et ad ipsam visionem non requiritur habitus ab fonte quia habitus non disponit potenciam ad recipiendum actum immo actus prius natus est recipi qualitatus. tamen quia habitus intellectualis adquisitus est habet perfectionem quod est inmanens in anima tunc cessante actu primo ut sic intellectus qui non potest habere perfectissimam noticiam plurium obiectorum simul quia non in actu habet saltem noticiam eorum permanentem sicut potest et in habitu sed si ab actu esset ex natura sua ita permanens in actu secundo habitus respectu illius non oportet ponere habitum quia actus talis haberet perfectionem actus primi et secundi sed visio beata ex natura sua est forma in permanens in intellectum sicut habitus qui potest semper ut patet cum permanens sit experiencia perpetua obiecti beatifici et necesse posset aliter permanere / Et si obiciatur contra istud quia tunc intellectus ex pluribus.

nalibus videt verbum quia sic lumine glorie et
sic visu precedente visionem ¶ Secundo videtur aliquibus
modo sequi posito lumine vel visu preter vi-
sionem i. quod sit necessarium vel sufficiens ad re-
visionis et si non tunc miraculose illumi-
natur tamen illuminatus naturaliter videt quia licet for-
ma creata qua potest naturaliter uti ad oppositum
illa i. si detur intellectui ad glorificandum
quo dato tamquam per formam sufficientes
intellectus potest videre deum ideo ille sit
ad actum et naturaliter perficiens intellectum
sequitur quod per aliquam formam creatam possibile
esset naturaliter videre deum sed non sequitur nec endo
tale dispositionem vel lumine preter visionem sic
datur lumine sic visus non erunt quia in
quocumque instanti poni naturaliter ipsa
visione non est talis naturaliter talis ipsa vi-
sione visus non ad primum dico nec quod intellectus
videt non est intellectus creatus visu possit
in ipsa visione sed tamen precedit naturaliter
ipse intellectus ipse et omnino quod potest elicere
ipsam visionem quia non est motum totaliter
proportionatum tunc passo nec natum
naturaliter movere ipsum ¶ tunc ad formam dicitur
non sequitur ideo quod intellectus aliquis possit naturaliter
videre verbum sed non sequitur quod visio possit
et in esse ex suis naturalibus sic quod possit
in esse per extranaturaliter quia non potest
sed in esse non aliud sunt causante illam
visionem quod quidem est supernaturalis causa
¶ Tertio autem quarto verum sic tali visu
vel lumine dicatur possit intellectus creatus
non tamen passive se habere ad talem visionem
sed et active se habere ad eliciendum talem vi-
sionem et hoc quod perfecte sicud videtur
¶ Hic supponendo unum quod intellectus
possit se habere active respectu visionis
verbi quia si ponatur sic et active se habet

respectu visionis naturalis vel in quantum ideas
eandem rem exprimendi et utrumque
omnino tunc potest dici sic ad 2 quod distinctas
producunt deum est quod si est necesse con-
nexio tam sed et tunc ¶ Sed quia adeo receptionem
tamen de qua est ideo non proportiona non
videtur necessario simpliciter concedi. Et potest sic perfice
in tollam quia visione necesso sed si in-
tellectus recipere potest duas perfectiones
ordinatas. sicut ut actu primum et visio-
ne ut actu secundum congruum est ut
illis perfectionibus ordinate perficiatur
sic liberalibus possit in esse sic alia //
¶ Ad primum argumentum dico quod deum lugi potest ex-
poni primo i dicto et 2 ii per illud abstrahendum
non est mediam abstrahens non intel-
ligit res aliter esse quam est licet in-
telligat aliter rem quam est i. quod
alietas in abstractione determinat sua
intellectionem sic dicit modum intelligendi non
aut determinat animam ut dicit modum aliud.
¶ Ita in proposito // Sed propositio ad quod qui intelligit
rem aliter quam est falli non est vera
nisi ut hoc aliter determinat animam sic ipsum
esse implicitum et est propositio qui intellexit
rem aliter esse quam est falli et secundo
quia idem animam sed eadem rem aliud om-
nibus non intellexit pluribus aliis i. quod hoc pluribus
determinet animam et hoc sufficit ad propositum
suum. Ex hoc non sequitur quod intellectus non
procedit in infinitum ¶ Sed quod sit aliqua
intelligentia suprema quia si animam ex parte
sui ut infinitum non potest alium et animam
intelligi et ipsa intellectio sed intelligentia
sua potest aliqua intellectio adequari sibi et
pari ratione sub qua intellectio possit aliqua
intellectio adequari Secundo et erit et alia
intellectio suprema ¶ Ad 3 licet aliqui

negot o m subrone infiti bedi ab aqo
intellecto creata et hoc albte et oredut
infitu bedi fortiter no actiue ocedo-
tu sicut tactu fiut d. p. p li. q n n
sb roe isti forte. pt quietate intel-
lcm ita q si no unq m infitud for te
apprehedet. s tn tocautare. non
plus quietaret pam copreheusiua
qua ad intelli le totaltans finitu
quietaret ea accidit. n s infitas
ut opat adpam ias ocadt. sicut no
plus quietat intellcm triangulus ut
albus qua lt niger. si tn copret triangulus
adilla pam inq m langu.
ppe id ocoitans sir na quietat n
lt est ecu bisa et ut est etus intbo
suppositis. hac aut no git s. ut eadm
nio sic existat. n p rom infiniti
et tut adillas duas pnes in qria
ad pas d. q et si obm distictu spe
coludat distictom actus in spe no
tn ferlit. q obm no est for cauis
acty s talit. q ea ppor ecu iuo
recessita inq m disticta oclud distic-
tom intanto no tn litas obd specia
oclud bnite acty spe. qide o m
est obm ois intellcus ter et et eius
boludt. no tn bolicio est eiusdem spei
cu intellectione put s isti actus
forte distigui licet no heant obia
forte disticta. et put ca te distigui
calit aliunde q ali obis q abipis
potetiis tamq acaus suis ecu bq et i
dato q ab obo indistincto s spem he-
rent indistictom. tn alia ca ptiali
spe distigwent nc plic 2a dca d
q acty hnt bnite albnte obi. s dis-
tictom n eet dd obm i adetu ac-
tui q nec excedet nc poss excedi

sicut est re u ictus sui forte ita no
est impossito et in huius est imstu t
tio. q disticto ti moty includit
distictom in motu pt moty est for
fluies si i for sit euisdem rois tu
for tinuate motu. s nadem bnitem
ti moty oclud bnites moty. q ide
v. cua pt acqri duis modis s spem
ut motu circulari et motu rcto. qui
no sut opalos s plm a. plm v. sed
2 pos d q d9 dei. li 13 c. 18 dt
q oq oprehendi sicut cogne fini
q no est intelligi q abte finia q
tut deus no oprehendet se infite s
fini cagti. q re u oiy selz ar si
eet finitu hoitin solo ille intellectus
oprehendit ad intelli le cuius tata est
pfco in intelli et in intellco opta
est pfco nl intelli tas in intelli li
ut possit intelligi et ia est ibi co-
mesurcio et adeqtio et pp hac neutrum
est altm excedens et i q i htrumq
est q alti finitu. q simpr adeqtu
sicut pp eqlite ps diuaz poss dia
bna p finita alti q no excedes
eaz et tn simpr est infinita. q go
n i itellcus creato pt hec tata intel-
lectus nc inactu pso nc in actu s e
opta est intellitas d ymo in infitu
optet q eet intelligitas perfectior
q d quietari huic intelli li expte
intelli ia nlls itellcus creatus et si
beat cpacqz est lusi le expte d pt
ipm coprehende sed 2 m dco q lum
requirit s no ad hunc abipo obd qm
obm supplet suffit bice lums q nc
intellione nali lum sic ad aliobo
hoc est eximperfectione obi hy ceth
bus sensibus et plus in imperfectis na

tz sildeo ad ociudes pluralitate in per
fcis. qz que sunt dispsa in inferioribus
quiqz sunt bm in supioribus z maxe
in supmo. qz oia cotinet bntue //.
Ad 2m cu dici pt p idqz sildeo no
tz de actu nali z supnali /. pt in
dici aliter qz actus perfectissimus cognis
pt elici apo sm bnu pcete pt n
intellectus perfectissime cognoscere ipos termos
tlor cu eem actu intellectus con
plexi z eos copone adinuice et
ex ronibus eoz cocludere bitate con
plexionis prius qz p plures pa pnti.
pna cognitus in qm termos cognoscitur q
perfectissime assentit pno z tis eius an
omnes bntu gcitu. licet tlem assm
pcept bntus ille z bntus est a quo
no uccius adpfcom nec ne. qz in lo
no posset manere noticia prius aliqo
mo tessante illo actu n maneret i
bntus pnus z i post intellectum prius
cet ab ado inpo conli ad intellectuz
sicut pi Ad 3 pt dici de scia cnis
qz depnus intellectus z ex eis cocluda
ta psillm perfectu qui esse est
euidens p illa diffiom silli psui
pmo post q si nllius esset ut appeat
uerus ex noticia pncipiorum z eui
da illius uero assentit cni i qz
pm acipam cz est ipm scire z certo
scz scia que est bntus cnis. z i no
psupponit actum pso p scz / Ad 2am
qone dr q no potest bide oia que
bbud bidet. qz qto ca perfectius tanto
plures effectus bnr in ea z eo sicut
pz de pno z cne. qz qto pm perfecti
us pnm bi tanto plures cnes in eo
bnr cz patens bide oes effectus in
ca pt oprehendere ipaz in intellectus

creatus pt 2m cd nc pm distic cz
de scia dei que queda est simplicis no
ticie que est re possibilium sunt futura
pa qua per tpis sunt no sit futura
z queda est scia bisionis q est tm
re bnum exns in alqua pte tpis
cia cogita scia bisionis pot cia e
ggre in berbo no aut cia cognita
scia simplicis noticie / cz contra cnis
pois ar sic / sit ipi a cueniant
b z c. ordite ita qz b sit ta rato
rc. c. si intellectus b. no oprehendit
a nec itelliges c oprehendit a.
ex m de 8 diffione z passione. In
intelliges diffione ito oprehendit
som ul pnic accipia pa pbar
pz o. remo qe inest prane pas
sionis prior pz ibi ppa p re dei e
infita intensiue z e inquo infita
possilia quodcidqz reluceet scibit ordte
ita qz qz est infitus intensione id
infinita posita pt p no eius p cognosc
ens ipm sub rone infitis intesie
n pp hac coprehendit credis inpred
q cz multo magis ogfitens infita
q reluceet in eo sunt infitas eius effectus
no oprehendit eu / p cognoscens
bnu effem in berbo no oprehendit
illud nec berbu ut est ca i q cz p
ducz effectus cogstat n m coz copre
hendit nc berbu ut est ca alcuius
eoz z i multo magis nec simpl co
prehendit tm si oes effectus eius
cogstat / p id ex m de pno z cne
accipit frm ca n. inqm ca n az
perfectum accipit acute qz naliter
est prior cz cognita prius ut est ca
cognitis ctus n mo porsia per
cognicom abeo mc / Causa tanto /

Accipiatur ad primum ut nomine in aliquo
gradu et quo virtutem proprium potest aliqua cognitio
cogniti i. quod maneat ista cognitio in in-
tellectu perfecte non exacta ac non visi sic
propositum quod cognoscens cognitionem experimento non
perfectius cognoscit primum et sic de bina cognitione
ita de quibuscumque incluso in ipso primo
Si non ergo istud primum ut in hoc gradu
cognitum non est primum quod ratione illius cognitionis
quod est formaliter Item tunc esset circulus talis
inter illa quod est formaliter / Istud confirmatur
per philosophum 3o physicorum ubi vult quod non est
cognitione de aliquo quod est secundum propter quod ratione pas-
sionis et partium et ideo est quod ubi quod adhuc est
virtutem intellectus tota ideo sicut nec perfectior
de virtute adequietur aliquo modo cognita quod
est de aliquo secundum tollit presuppositum secundum tamen
per determinationem adquiritur cognitio passi-
onum inherentium et ita erit de cognitione
ratione primi quod cognitio primi tollit pre-
suppositionem definitionem et in ulla perfectior
adquiritur per determinationem / Ad aliud
ergo potest dici quod maior non est falsa omnibus
licet enim perfectius cognoscens cognitionem
perfectius cognoscat effectum et ita possit
plura cognoscere quam esset ea perfectius re-
putans tota non tamen ens quod plures ef-
fectus cognoscit quod tunc perfectius cognoscit
causam quod potest stare cognitio primi in se in
aucta cum illis pluribus experimento elicitis
et ita de causa et effectibus pluribus cognitis
/ Contra distinctionem illam per quam solvitur quod
de conceptu sensu visionis et simplicis
noticie quod intellectus noster potest nos-
cere in verbo aliquod finitum possibile ma-
gnificando etc. et non perfecte prout ei ex in-
cognitione creaturam quae dicit novit per visionem
Assumptum patet quod visibile est alias creaturas

visibiles in verbo ipsum posse creare
quod non creat et distincte et ita multo ma-
gis hec creata potest videri aliquid possibile
in verbo / probo possibile est quod videat in
verbo aliquod possibile et quia tunc unum
et aliud ergo ad vitandum infinitatem oportet aliud
terminum prefigere et includendo visibilia et
excludendo possibilia / Aliter dicitur ad quod
distinguendo quod intellectus creatus potest omnia
videre virtualiter in verbo et non actualiter
et i. de omnibus / 2m membrum patet quod vir-
tus infinita non potest implere quam in
infinita obiecta Si ergo virtus finita potest
in infinita obiecta ergo virtus finita esset
virtuti infinite quod est inconveniens igitur etc.
/ probo virtus finita distinctius videt duo
quam unum et tria quam 2 et sic ascendendo magis
distincte videt illa quam centum ergo in
infinitum ascendendo plura indistinctius
videt quam pauciora In infinitum autem
distincte videre est non aliquo gradu fini-
to videre / probo infinitas extensiva pre-
supponit infinitatem intensivam secundum ambos
locos de qua omnis creata non potest habere
infinitatem intensivam ergo potest creatura
esse finitum ergo nec extensiva ad infini-
ta obiecta / Contra istud et probo contra primam partem
positionis dubitatur sic intelligitur quod unum
sit idem intellectui infinita obiecta / Hec
videtur impossibile et hec sublimius magis invenitur
quod tunc sequeretur quod tantum habitum esse esse
intensive infinitum sicut est prima tunc liber 3
d. 3 de illo habitu quod aliqui ponunt
in angelis reputatum quod est de se
infinitum obiectorum / Et si dicat super
illud tantum habitum fundari infinitos
ratione ad infinita obiecta et hoc potest finitum
infinitum / Et hoc arguitur quod secundum

hoc secundum membrum dicit primo · per hoc
enim posset tamen fundari infinitas rerum
et non sequitur aliqua infinitas nisi finiti
ergo consequens non est inconveniens quod aliquis actus
sit infinitus actualiter per infinitos respectus
ad infinita et tamen quod actu non sit nisi
infinitus / Istud etiam de respectibus non
concludit quia aliqui respectus possunt fundari
super idem aliquid non / Si enim essent infi-
nite albedines fundaretur infinite similitudines
quia unitas que non est que est prima in fun-
damentis esset in infinitis quod non esset de se sed
relationes ad posterius esse non possunt esse in-
finite ad aliquid prius esse maxime quia
prioritas est perfectionis puta efficientie
vel finalitatis. quia quanto aliquid potest esse causa tal
comparationis tanto est perfectius et non potest esse sic
infinitum potest sic esse in infinitis talis est respectus
virtutis ad effectum ut actu primo cognitum
quia omnis est respectus qui virtus habet prius esse
Sed quod secundum membrum dicit primo primo quia omnis
virtus unius in uno intellectu potest habere actum
adequatum vel actus adequatus illi habitui
vel intellectui inconveniens est quia omnis talis
finita potest intelligi habere effectum adequa-
tum vel effectus adequatos ille effectus
unius adequatus si ponatur erit unum obiec-
tum omnium vel effectus plures si ponuntur quia
virtus ponitur esse omnium in actu primo et in
finis erit et omnium vel quod ille virtus est
infinito quod est propositum ex una parte et in
secunda infinitas actualis sic virtualis
vel actus unius qui esset infinitus vel plures
qui esset respectu infinitorum obiectorum non esset infi-
nitus vel infiniti quod est propositum ex alia
parte et tunc non est infinitas virtual
non enim ex tali cum finita potest procedere
effectus adequatus infinitus vel effectus

infiniti adequati / 3o modo potest dici quod
anima et actualiter videt omnia in verbo
que videt verbum quod declaratur quia quantumcumque
intellectus est receptivus notitie co-
cuiuscumque obiecti quia est tamen eius et potentie
adequatum intelligibile naturale sed desiderium
et si quantumcumque consistit et hoc perficitur
naturaliter et sicut dico de notitia alia
ita dico de visione in verbo quia ibi est
perfectissima notitia pluribus unius de-
obiectis quibuslibet ergo intellectus est recep-
tivus cuiuslibet visionis in verbo et hic
loquendo divisim ergo et coniuncti quia in-
tellectus est receptivus simul visionum in
verbo respectu omnium obiectorum / Primo antecedens tun-
cumque potest quibuslibet inesse sed ei possunt simul
duo inesse quia non opponuntur et infinita
talia simul possunt eidem inesse · quia nulla
alia ratio est impossibilitatis vel inpossi-
bilis respectu infinitorum quam respectu duorum quorum-
que enim istorum potest per se inesse et quodcumque
cum quocumque potest simul inesse quia non oppo-
nuntur et quotcumque non possunt simul inesse
quia ex pluralitate infinitum non fit nova
impossibilitas et sic secundum propositum Sicut
enim visio in verbo respectu cuiuscumque obiecti
potest inesse anime Christi ita et visiones
duorum obiectorum simul quia non repugnat anime
non possit videre se verbum et a ad b et
ita tamen sic videat se verbum in verbo in-
quantum posset quod videt in verbo nec
quantumcumque multitudo ponit nova impossibilitas
propter nec nova oppositio quia si esset oppo-
sitio illa esset a communi ad ad respectum cuiuslibet
intellectus nec ista infinitas est
impossibilis intellectui creato primo quia re-
ceptivum secundum rationem receptivi non est
nisi perfectius si sit in actu secundum

suas spes quod si sic impossibile rerum actus
quod apparet quia ipsi actus sunt esset rerum
recepti et patet in exemplo divina et
formaliter ergo intellectus non concluditur esse
perfectior si est in actu secundum omnes suas
potentias passivas quam cum eius est impossibile
ad omnes illos actus sed nunc est in-
tellectus impossibile adquirere actum et ex
natura sua et similiter impossibile ad omnes ergo si esset
in actu secundum omnes illos actus non sequere-
tur maior impossibilitas quam modo
Et si dicas quod non est capax omnium similiter
formaliter est quia similiter est impossibile ad omnes ergo similiter
potest habere in actu omnes cum non sit oppositio
illorum actuum nec requirat in recep-
tivo aliquid contrarium repugnans // quod sicut dicitur
in speculo ... Sed anima novit omnia sin-
gularia inquit ipso hec est perfectio ip-
sius et infinitas quia singularia possunt
esse infinita non plus repugnat
intellectui infinitas visionum quam speci-
erum intelligibilium quia et si visiones sunt aliquo
modo perfectiores speciebus non tamen requirit
aliam rationem recepti / Confirmatur illa propositio
secundum quod ita sit dictum primo de anima 2 di. decimo
c. 16. fortassis non erunt in cognitione
volubiles quod licet sit dubium dictum.
Concludit tamen probabile de anima ... ta-
quam verissima quod in ea non erunt tales co-
gitationes ergo ... habent ...
potest nosse actualiter / Hec conclusio ...
... dicte quod illa anima habuit speciales
... contingentium ... non videtur ...
alis quod futura contingentia ut videtur non sunt
nata cognosci nisi intuitive vel in se vel
in verbo Talis actus 2a est perfectior actu
primo et non perfectior esset si cognosceret
se videre omnia actualiter quam si haberet

cognosceret ergo oportet concedere impossibilitatem
istius adhuc ut perfectio illa deesset in
anima Sed ergo rationes adducte adhuc
probent sunt solubiles videtur quod opposita istius
probabilius sit tenendum / Item actus glorie non
videtur interruptus et in non quiete erabunt
quia tunc ad ergo similiter circa omnia et ita actu
aliter // Ista ergo possunt poni duobus modis
uno modo quod anima videret visionem ...
ut prius ... et cum relucencium in verbo
ut obiectorum finitorum atque obiectorum finita non
haberet rerum distinctos nec propter hoc sequitur
infinitas actus fundatur istos rerum
quia non erunt in impossibile et ... infinita
potentia infinitas in actu quia obiectum non
habet se ... in actu Alius possunt poni
quod rerum ... ubi esset eadem visio ita
quod infinite visiones sint in intellectu
recepte animis ... et secundum illam ... videtur
oportet ponere aliqua infinita esse quod
videtur contradicere multis auctoribus philosophis et ...
Sed primo modo ponatur non propter hoc sequitur
illa visionem esse formaliter infinitam sicut
est visio divina ipsa enim non esset compre-
hensiva ... obiectorum finitorum nec
necessario ex perfectione sua esset obiecto-
rum finitorum sed posset esse idem actus datus
quod esset tamen ... Aliter est de visione
divina rerum suis et aliorum quorum est necessario
ex perfectione sua sed dicta quod possit reci-
pere unam visionem rerum infinitorum vel infi-
nitas visiones dubium est an rerum in-
finitorum possit habere intellectus ille creatus
... eliciendo illarum visionem
vel rerum illius unius et videtur quod quia intellectus
elicit intellectionem ut est per naturalis
ipsa intellectione sed per hoc quod alia intel-
lecta est elicita ... ... perfectionis

potentie adequatur ut est prior naturaliter intellectione
ergo nec plena intellectionum elicita aufe-
ret potestatem eliciendi actus / Confirmatur
quia quantumcumque infinitas illas visiones
vel intellectiones posset elicere sicut
actus licet tunc non eliceret sed licet a-
liqua eliciat eque perfectus manet
ipse [illegible] est alterius elicitus ergo potest
aliquam elicere / Oppositum videtur quod virtus
activa quecumque finita potest habere aliquem
effectum adequatum vel intensive vel exten-
sive vel aliquos actus adequatos et plures
ita potest sibi cadere ergo nullus intellectus creatus
potest sibi elicere plures visiones / Dicitur
ad primum rationis de potentie prius eliciti ad
effectum esse [illegible] quod ad plures potest habere a-
liquot [illegible] ultima quod non potest sibi
et licet non tollatur [illegible] ipse ut prius est p-
hac quod unum posterius creat tamen non potest sibi
quilibet posteriora cadere / Sed illa via
non placet nec quod infinita videat elici-
tio nec sibi [illegible] infinitas visiones
infinitas vel unam visionem infinitam potest
dici quod omnia videt creatura in verbo non
tamen actibus expressis distinctis ideo
scilicet quod per aliquem creatum vel actum videt ver-
bum et per illum actum sunt omnia relucentia
in verbo et [illegible] actu ipso et per hoc
creatura non quod [illegible]
creatura notum [illegible] cum creatus est actus
[illegible] sufficit omnes non est [illegible] unus
creatus in quo unica [illegible] videat
obiecta infinita [illegible] quo videt verbum
ipso est actus [illegible] reluceat omnia que
relucent verbo et hoc quod verbum est
manifestissimum omnium ut speculum voluntarium
representans omnia / Secundum [illegible] concedatur
pro eo quod experimur in nobis quod actus noster
plura [illegible] est minus perfecta et ideo videtur

quod impossibile sit potentiam finitam attingere
perfecte videre infinita obiecta sibi / Simili-
ter actus videret infinita perfectione illius
anime in infinitum excederet perfectionem
alterius anime quod videtur inconveniens / Et per
hoc adhuc patet ad [illegible] secundum naturam
patet 2. c. 3. quod in [illegible] creaturarum non
est occultatio [illegible] receptiva quilibet
verbum ut omnis [illegible] omnia sit [illegible]
[illegible] illi anime tamen non illa potest sibi omnia
recipere sed quilibet singulum et [illegible] potest ad
prius ad videndum adequatum [illegible] infinitorum
se [illegible] et [illegible] non contingit
omnia quod omnia accepta successive sunt
infinita / Et si obicias quod illa potest
quibus [illegible] videt quilibet in verbo
non sibi [illegible] quod verbum cuilibet alii [illegible]
est speculum representans [illegible] vel
que non potest ille ordinate velle videre
anima sed huic anime est speculum representans
omnia et ideo hec anima potest ordinate velle
videre [illegible] ad quod est impo-
ssibile [illegible] sicut si esset [illegible]
[illegible] vel per aliquem actum [illegible]
cognitum qui [illegible] / Ad
[illegible] ad primum patet quia potest nosse
infinita / Ad secundum dicendum quod et ille illumina-
tiones fiant ordinate non tamen secundum ordinem [illegible]
sed secundum ordinem [illegible] et [illegible] hoc anime
et [illegible] omnia illuminantur angelo / Et
ad [illegible] quod anima
non est activa [illegible] dicendo quod [illegible] ad illam
actionem quod creata [illegible] illuminare [illegible]
anima [illegible] illuminare angelum. Sed
et [illegible] anime [illegible] debuit
[illegible] aliis que et angeli
sunt et ideo si plus alicui anime reve-
letur aliqua veritas in verbo quam
angelo potest revelare angelo de
illa veritate potest anima informare angelum

& per quod illud illuminare sicut posset
angelus illuminare animam si aliqua veritas
esset supernaturaliter revelata / Ad racionem illam
conclusionem de causis & effectibus primo & 2o arguitur
patet in responsione istius questionis / Ad 2am patet
questio quod probatur quod non possit videre infinita
ad probacionem cum dicitur quod virtus infinita non plus
posset quam videre infinita. dico quod non est
verum & si non ad plura extensive non posset
non ad infinita cum intensive posset per-
fectius quam aliqua virtus finita. quia actus
est esset intensior secundum proporcionem & virtute
maiore procedens / Ad aliud cum dicitur quod videndo
in infinitum aliqua indistincte videret
finita patet dicendo quod in distinctius in infinitum
videret realiter plura non inconveniens est excepto
intellectus ut receptivus quia posset reci-
pere ab aliquo universales cognitiones distinctas plura
sicut paucorum. sed illa indistinctio con-
sequitur intellectum ut est elicitivus & ideo si
racio valet solucio concluderet quod intel-
lectus non possit esse elicitivus realiter infinitorum uno
visionum distincte. Sed posset dici quod nec
hoc concludit & si dicto modo intellectus
indistinctius intelligat plura quam pau-
ciora. hoc tamen non inconveniens secundum quod convenit ex
hoc quam intellectus est plus actu e-
licito secundum aliqua concrete. secundum statum quod non
est necesse ponere in intellectu etc. / Ad 3um
dicendum quod infinitas extensiva adaequata ut
ad formas recipiendas non concludit
infinitatem entitatis receptivi sicut patet de ma-
teria prima si esset receptiva infinitarum formarum
immo magis concludit infimam entitatem
Sed infinitas extensiva adaequa-
ta ut ad effectus simul causables concludit in-
finitatem intensivam quia pluralis hoc conclu-
dit maiorem perfectionem in eo quod ad plura

se extendit non ita de receptivo Si tamen
ponatur intellectus esse elicitivus realiter infinitorum
ad hoc dicitur quod non est illa infinitas con-
cludit infinitatem intensivam intellectus
sed obiecti quia obiectum est principale realiter illarum vi-
sionum & causa principalis non intellectus
Circa questionem utrum anima Christi noverit omnia
in genere verbo quod non videtur & hoc pro-
ficiebat etate & sapientia coram deo & homini-
bus & si exponatur id est secundum apparenciam pro-
fectus / Contra Ambrosius de spiritu sancto
& ponitur de presenti in littera ubi concludit
nulla fuisse in Christo aliquam aliud speciem
quam divinum. quia secundum aliquem speciem perfecit non
secundum divinum. quia secundum aliquam speciem perfecit non
secundum divinum secundum quod non valeret sed tamen debet
intelligi de profectu secundum apparenciam. quia
secundum intellectum divinum posset plura con-
siderare secundum apostolum 1. didicit ex hiis
que passus est obedienciam / Item fuit
non tamen comprehensor & viator sed & vi-
ator ergo & habuit cognitionem competentem
viatori ista est secundum quod determinat philosophus in
metaphysica. & in prologo contra iudeos infinite exemplis
actibus cognoscitur / Sed fuit etiam cognitio pa
in actu competente non tali. ut talis
est que est discursive ab ignotis ad nota
& ita ex notis talium plura ignota
discursive deducere / Contra secundum nigrum nulla igno-
rancia habuit quia illud defectum non
expediebat nobis Christum assumere / Sed
angeli noverunt omnia in genere verbo ergo
multo magis anima Christi sicut deus est
generis perfecta fuit summa perfectione spiritua-
li sic etiam summa perfectione naturali
/ Hic distinguendum est de cognitione infusa
& acquisita & dicitur quod cognitione infusa novit

oia p aliqua pria puta p spes in-
telli les a deo infusas et quo ad hanc
ita pa it proficere s q m ad qonem
adquisitam pa it p ficere q pr qr habet
intellectum possibilem et agentem sicut
et nos q z opus suum est abstrahere
hujus spes intellibiles et illas recipere
g o in isto patiunt ille p o e in ex p o
Spes aut intelligibiles vel est stra
aliud vel p n m nectum scendi / Cz ia ar
ctoritas opi tis qr s cum duo accina
eiusdem spei no pnt sil ee in eodem
cog o rei acq ta et infusa eiusdem rei
ingnec p o sit eiusdem spei / Dicitur
q pnt distingui spe sicut cog o matu na
et vespertina / Cz qnes ille no dis-
tingu tur spe - cointellectu s ees nec s
p p am rom aliud ut d. alium est pnt
inse et in verbo dnic g o qones ves-
ptina adquisita et vespertina in-
fusa dz dre idem o m et tm differant
pnt tas effites qr alium est idem
s per deducta media et p na et p na
qg di que est effectue tamen illa dis-
tinctionem differunt g o sicut hd creato
et genitu nalit s talis distinctio tamen
no distinguit qgnitu ssu l te s Aug
ad deo qr / Et Amb o de incarnatione
dispitas actus no facit nec distinc-
tionem ut pt in ad et in nal Cz qnz
inse ar. qr et si due qnes pfce
eiusdem spei pnt sil ee in eodem non tm
due qones perfecte eiusdem obi et
s eam rom qr aut utriusque illarum per
fce qgnosti obm q m cognoscibile est.

et tunc altra qg sup fluet aut non
et tunc neutra perfecta / Cz iam etiam
arg r qr tunc utrius dissiceat intellectum
agentem et p ssem patitur adquire som
et p o augmenta. Et a c p o e que erunt
in veto eiusdem ro is que in nobis patiunt
habere actus suos et ita utrius pt in nd
augeri sic et ad instatum innocencie
pa it augmentu qe h o s instancijs
et alijs qsilib pt q vbec p p o s a est
p o e inquocumque perfecte pnt in actu
suos hoc enim bm est s o m de imper-
fca qui im p o adtlios actionum ista-
tu p o z s si ab aliquo agente per-
ueniente i us p o s inducti sunt th
adq s pnt ee actiones illarum p o z
no pnt age ad illos t los nd pp im-
perfectam sui s pp iam tactam aba o
nec pp hoc negande sunt e e in n
qr sunt simp r perfectiones nec pnce
habeat tlas perfectiones sic abi a pn
aliud / Si aut alia opio ponere
q e. s q aia illa nouit oia m l tu
quo pa z ung h itus in anglis suf-
fi ns ro ad cag o s oia h itu et ita in p
illa opio de aia e g o imp bata est
de angelo li. 2. d 3 a qua aug
qsistit se / Adquam pt dia q dup r
est qg o s. abstractiua et intuitiua q
de pbata e 4 li o et utraque qgone
pt cag sci ta na ut pcet singla tes
quia singu tc ut hac de qg e q abs-
tracta l o do. q s. est alid sic sint
sic ulis pt d i q illa aia nouit
oia alia sic q dites h itu te p spes
infusas qr tu ista noticia sit
perfectionis in intellectu creato sp o
q intellectus catus est pass o re v

cuiuscumque obiecti intelligibilis quia non licet in-
ferre perfectionem omnem intelligibilem et carere
perfectione possibili respectu cuiuscumque obiecti
est ponere intellectum aliquem imperfectum
sed probabile attribuere huic intellectum
perfectum respectu omnis intelligibilis qualis attri-
buitur angelis cum nec ista repugnant
intellectui creato nec sit imperfectio in eo
nec est impossibile perfectionem illius conformem
in aliquo que potest competere huic anime quia
secundum Augustinum super genesim ad litteram in fine
ubi est ibi dies spiritualis beata in cognitione ca-
ritatis nisi ipsa sit quo stante cognoscit in libro
et cognoscit in genere proprio. Secundum hunc modum quod ab-
stractive et situaliter vel non novit omnia
singularia subiectis rationibus preter si non
habet species infusas nec quiditatum quia
non sunt rationes cognoscendi singularia
subiectis rationibus / Sicut enim illa non dicit
totam entitatem singularis nec per consequens totam
cognoscibilitatem eorum nec id quod est propria
ratio cognoscendi illud est propria ratio cognoscendi distincte
et proprie singulare / Vel si ponitur abstrac-
tive et situaliter cognoscere singularia quamvis sit
consimilia ab intellectu creato concedendum est
cuilibet singulari speciem esse propriam in eius
intellectu et ita plures species eiusdem
speciei et et infinitas species respectu infini-
torum singularium possibilium et si autem non videtur
attribuenda esse huic anime confusa
cognitio singularium nec distincta nec distincta
infinita per infinitas species potest
dici quod hec anima novit situaliter et ab-
stractive aliqua singularia per proprias species
infusas et alia non novit situaliter potest
tamen ea nosse situaliter si illa fiant
in existentia reali eo modo quo dicitur fuit
in 2° libro d. 9. quod Angelus potest accipere
notitiam aliquorum aliorum peccatorum in-
tellectus cum dicta obiecta non tamen quiditates
nec singularia oportet ponere illam animam nosse
situaliter actualiter. quia notitia actualis alicuius
in genere proprio est secundum virtutem naturalem ipsius
intellectus in se non autem potest intellectus
finitus adequate omnia simul distincte per-
cipere quia illa sit virtute naturali / Secundo autem
dico quod anima cognoscit secundum intuitiva que est determinata
vel designata ut concernit actualem
existentiam. Dico quod illa est vel perfecta qualis
est de obiecto ut existens est presens vel
imperfecta qualis est de obiecto de futuro vel
in eo de preterito. Secundo non novit omnia in
genere proprio et situaliter in verbo quia obiectum
primo modo non est cognoscibile nisi ut actualiter
presens in se vel in aliquo in quo relucet eo
perfectius quam in se secundum cognitum habet modo
non est in genere proprio non quo notitia esse
cognoscitur sessio Petri non presens cum sessio
Petri in se et in eo multa obiecta nec
sunt nec esse patiuntur presentia illi intel-
lectui secundum existentiam actualem ideo non patitur
habere notitiam intuitivam illorum / Et si
dicatur quod potest cognitionem omnem existentium per
quaecumque differentia temporis per species infusas
hoc forte est tamen quia species infuse repre-
sentat ~~obiectum~~ omnino sed abstrahit ab existentia
actuali. quia eodem modo representat sive omnino
existat sive non existat. et per consequens non
sunt ratio cognoscendi existens et non existens. tunc quia
veritates que sunt contingentes cognoscuntur intui-
tiva de existentibus ut sunt existentes videlicet
veritates contingentes non sunt cognoscendi per se
quia innatas species quia cognoscere terminos contingenti
non potest cognoscere veritas contingentium de
illis terminis quia illarum complexionum veritas
non includitur in terminis sicut apprehensio et terminis
eorum includitur veritas necessaria complexionis

salis q' oportet et per bitatos cognosces
cognitione intuitiva que sunt bitatos contin-
gentes de existentibus ut existentia sunt et
per ipsa existentia actualiter ipse cognoscenda sunt
ipsa obiecta ipse presentia ut intuitive possent
cognosci et intuitive ipse videri et hac
non potest fieri de preteritis rebus ingnotis per ipso in
tempore rebus ipse secundum suam propriam existentiam
presentibus. et ita potest ista cognitio ingnota
ipso intuitiva actualis vel habitualis illi ave
dari dicitoribus et quo adhuc necesse est
dicere quod perficit si Sed ad aliquam et ad
obiecta a quo non constat / Sed quoniam
ad intuitiva cognitionem imperfectam qualis
est operis defectus vel medio de preterito
que relinquitur existit perfecta. quia de talibus
pluribus perfecte intuitive cognitis de-
lecta sunt prima experimenta et plures in me
in memoriam quibus cogniti sunt illa obiecta
quoniam adores cognitionis existentie non ut preterita
sed ut presentia adhuc dico quod sic et nunc nonnisi
aut in ingnote ipso / Et si obiciatur quod in-
gnote ipso existere presentie non relinquitur
id species intelligibiles impressa in intellectu
et in parte sensitiva ut intelligibile fantasia
species ymaginalis hec prima est. quia dicere pre-
te non tamen derelinquitur species intelligibiles
in intellectu sed a in mediata potentia
et certe potentia cogitativa actum ut existit presentem
a cognoscit ipsum ut imperfecto appre-
hensio et quod apprehensio preteriti est in
medio omnium mediante et in mente omnium istius
apprehensionis predicte est omnium mediante
recordationis et presente a quo speculi sensu
per virtute istius cari in intellectu dex-
tera una intellectiva quod intellectus agens
abstrahit speciem conditionis ut conditas est
apparet in fantasia que repraesentat omnia aliter
non ut existit nunc et tunc / Ad primum

ee cognitio in intellectu intuitiva quo obiectum
recopatur intellectu ut erens et
abstrahi potest derelinquere habitus cognitio intui-
tiva imperfecta in meo intellectiva q
sit non conditionis alioquin sic fuit alia
per abstractionem sed cognitivum ut existens est
quo non imperfecto apprehendebatur hec
non per experientiam de. ipse multa didi-
cisse per cognitiones intuitivas hec
illos cognitos quoniam ad eam et per-
meorum delectas alicis / Ad autem
ad primum patet quod textus evangelii non est ex-
ponendus de perfectu eius ut tamen prafe-
cit sicut appunas. quia secundum Augustinus de
q. q. contra appollinaristas evange
narrat historice quod factum est et verum
est et non vera evangelium quod vera sunt
ut exprimunt non sic de aliis similiter
tropicis scripture facere hec et declarat
auctoritas ambrosii et apostoli adhibetur quia
bene in eo ad se perficit non quod aliquis
cognitione abstractiva habituale adquisi-
vit saltem non infusa sed intuitiva
tale habitualem quam actuale / Ad id de perfecto
in mente dico quod iste cognitio quo ad ad in-
nobis est necessitatis et aliquo non quo
ad cognitionem intuitiva simpliciter est necesse
et quo adhuc competebat christo qui ultra
fuit viator quoniam ad cognitione abstractiva
est iste processus in nobis necesse et illa
noticia quo ad cognitione abstractiva habuit
christus per species infusas et ideo quo adhuc
non fuit ille processus in eo necessarius sed
in nobis / Ad ad dico quod distinctus non sp
facit cognitione sine ignota ad qua
distinxit / Sed vel sic vel facit uti
illa sine illa plurita / Ita dico in-
proposito quod christus potuit distinguere aplicis
ad sine eis prius habuit cognitionem

habituale abstractivam vel potest ad distinctionis scientiam licet probat omnem notitiam complexam theorematum que dicitur scientia Arist. 6 Ethicorum c. 3. declarata licet ipse non sit habitus generis

Et si obiciatur contra primum membrum quod de-
congnitione abstractiva singularium secundum probationes ra-
tiones aliorum. Si secundum sumatur bene sunt sed contra
quod non potest competere ex sicut videtur. nos et
nos sumus eiusdem speciei cum eo et nos
non possumus cognoscere singularia / Respondeo ratio
nec cognitionis singularis non est in nobis
quod repugnet intellectui nostro. cognoscere
singularia sub propriis rationibus in propria
sublimatis intellectu sublimo modo sunt
ut deum sicut est ipse et nos ipsos. ac-
cum non communis bene. Sed pro statu illo
intellectus noster nihil cognoscit nisi quod
potest cognoscere fantasmata quia non in unitate
intellectus immediate nisi a fantasmate vel fanta-
siali entitas autem singularis non est
propria ratio cognoscendi fantasmata. Sed tamen entitas
nature precedens illam entitatem singula-
ris, ideo cum entitas singularis non est
nata in mente movere aliquam potentiam
cognitivam nisi intellectum et quod nunc
nunc non movet est propter connexionem ad
fantasmata. In patria autem non erit talis
connexio et ideo tunc ibi erimus bene sic
ut hic intelligimus

Tertio secundum articulum quo videtur utrum
sit verum perfectissime novit omnia
migne tempore / Respondeo potest intelligi de
cognitione habituali vel actuali primo modo de
quod perfectissime novit omnia migne tempore
quia sicut dicit 13. patuit est illa entitas
homine simul cum possibili creata et
ergo probabile est quod in eis destitutus
intelligibilibus nobilissimas species per quas per-
fectissime et habitualiter novit res
cognitione abstractiva. Secundo autem quia dicitur cognitione
actuali tunc distinguendum est de cognitio-
ne actuali abstractiva et intuitiva
quantum ad cognitionem abstractivam non potest per-
fectissime nosse ex parte quia intellectus
est ea potius ratione intellectionis quia in-
tellectus non est perfectissimus intellectus
creatus et quanto idem ea potentialis est im-
perfectior tanto intellectus eius est im-
perfectior. Ideo cum cognitio elicita ab
virtute intellectus et alia puris sit im-
mixta spirituali. Si tamen species intelligibilis
infusa alicui alia maiora ex ipso tanto
perfectior specie infusa cuiuslibet intellectum
quanto intelligibilitas avec ex deficit ab
intellectualitate alterius intellectus tunc tam
ipsum. Si intellectus aliquis cum specie per-
fectiori potest esse toti illi intellectui cum
sua specie et si tota causa est equalis toti licet
utraque causa partialis dicitur sit inequalis
utrumque respectu partiali potest effectus equalis
sequi vel inequalis. Si species inanima ex
multo plus excedat in nobilitate speciem
angeli quam deficiat intellectus eius
ab intellectu angeli. Et ex aliquo modo
potest sequi effectus inequalis predicto secundo
modo quod tota causa equalis toti propter primam
partialem cum partiale nobiliore / De in-
tuitiva et cognitione si omnino non ut ipse
agat. Sed ut ipse prius est idem et eodem
modo tunc quotienscumque intellectui opere / Respondeo
quod intellectus eius est imperfectior intel-
lectus habebit imperfectiorem actum in-
tuitivum. Sed de cognitione intuitiva videtur
potest ille intellectus perfectissime dicitur videre
sicut et dictum videtur

Tertia dicitur potest videtur inequalis et
potentiam superiorem sedet beatus do-
lor quod non aliqua non potest sibi esse

modo gaudium et tristicia fuit contraria et sicut gaudium quo christus fruebatur anime eius quod contrario est maior opposito omnibus aliis et ideo multum maioribus aliis oppositis et in se adeo in quod adequatur opposito secundum contraria. Ad hoc solvit Petrus de Trenta quod si ponitur contraria esse in eodem secundum subiectum contradictorie decedit. Et si dicitur ad maiorem quod contraria fuit sic in motu quod calidum aquo non sic totaliter expellitur ne etiam adeo tolleret in ductibus vino. quod non dicitur motum primum est in tepido aquo et primum in tepido adeque et ex opposito primum et quo motu. Contra hoc est quod non fuit sic in summo et in ... sic sunt impossibilia sed et quod simul fuit contracta in uno divinitatis. Hoc autem gaudium divinitatis quod non fuit decens quod fruitio istorum anime de ... per actum meritorium in acceptum ... ut satisfecit pro genere humano.

Ad secundum dicitur quod gaudium et tristicia non fuit contraria in supposito quod non fuit de eodem toto. Contra illud est quod contraria fuit quod ideo sunt sed non oportet quod habeat eadem ... et ... fuit impossibilia si fiat ... puta toto et sic sicut sic possent sic abeadem toto. Sed omnis solutio ad illas passiones ut est oppositas quod tamen. Sed impossibilitas corporis est in tempore adeo ... et tamen non ... sensitive passionis corporis ab aequalitate ... quod impassibilitas et passio et adiutas ... fuit impossibilia quod in toto in supposito. Sed secundum sic impassibilitas ... ex hac parte ... quod ... simul ultimo in mente et tamen ... quod ipsa sit impassibilis et contractus ad ... tamen ... distincte contra in supposito ... que in opposito sicut. Sed ... .

... vehemens ex pollit tristicia non tamen oppositum sed et contingente quod dato quod non sit contrarietas. Ad hoc tamen gaudium excellens de bono excludit omnem dolorem. Istud quod est contra ... unde ... vel ... potest valens impediunt se invicem in actibus suis intensis sicut in raptu Pauli qui non est ... vel ... videt ... archana dei de quibus ipse loquitur ad Cor. 12. quo modo magis ... quod ... ex vehementi operatione opposita ne ... una ... alteram impediat se ipsam in ... et ... hoc et ... dicens ... ... unita maior est et per ... se ipsa ... maior ... gaudium ... dilatatio cordis et ... tristicia et non potest cor sic constringi et dilatari.

Item ... videtur ... reputare ... tristicia dolore ... . Contra ... hec doloris magis ... et ... christi videte si est dolor similis sicut dolor meus sed omnem dolore qui non attigit ad superiorem partem anime ... potest ad dolor esse maior sicut omni gaudio in porcione inferiori ... magis gaudium ... est in suprema porcione sicut est in beatis. Sed christus meruit in passione ... consistit ... in suprema porcione quo ... . Sed satisfecit pro peccato ade. Adam peccavit in suprema porcione quo ... satisfecit christus. Satisfactio ... quod ... mors ... fuit violenta quo violenta et tristis et tristicia ... quod non fuit ... mors ... mors

est abtc naliby s; est pena ne lapse
p dam . 6 . q . 4 . a . ¶ Est timor ulis
no bote aia dei accipe pp eam
que apn acceditare inpoitaz ipi
ile cpassione & familite pp q aut
tinet mala inimicos ppe est estia
de malo pecte go pp nalem lege in-
poitaz acceditore cstabat illa aia
depace & pcius qui ad poine supi-
ore qz respice legem a ydiore in-
poitaz ptinet ad poine supiore
q indicat s res supiores & etnas
¶ Aliud s . ta aia qua dimitas passio
affuit sd pacite corpe inet t latum
aut estiaz assuit sd estia aia et
beata nec mesti est sd initia
mestite initia sisit ad saltem ex-
cedens tein spualem ¶ Sp sup id ps
repleta e mal aia mea . dt augt
no lucis s penis gaqle porco pa-
ciebat & dolebat ¶ Hic distigt de su-
piori poine lit na est & sic dolint
qz fundat inaia . ai ut supior por-
sio ro & sic no dolint qz no p opa-
tam ad am q respicit ¶ Q illa ai
sic qz no dt ad ppa inesse atm f
ad q accit illi tene inherent . sicut
no dt hd . s inuista edificat . & si
inusto accidat edificie ee . go nec
s poine supiore dici aia dolet .
s tm atm actuti actuo quieto por-
ni supiori insit dolor . talis est ra
eis ut no & ras fundati ad aiaz
ut fundatu istis dolor ¶ Cause ro
qz sic possit dici aia intelli ne s hac
ut no no lt batas qz aia q est
batas recedit ¶ Item aie ut distige
apio ul apaus no quet dolere sicut
nec respice om deq dolebat s ipa

s sc tm est lna inpoine insibri &
supiori no nec respiat ad om s; ut
est actg po go ut est lna illis duoly
nopt ee ro pp cpua altm illoz do-
lebat go pp aiaz que eadem est por-
ni insibri dolenti no dicet porco
supior dolere qz non est ei eadem
¶ Item s ne cpetet dole hac marie
cpetet aie pp sepacam eis accipe
qz e ut na est quet pfice corpg
& na ir inclinari s quis est fm . qz in
sepacione aie actiune frasint in-
passil go aie no cicstabat ¶ Ad solos
enius qmis punittenda est auctas
Augg in de trini . c . m . ubi dt q dolor
carnis tamo est offensio aie ex carne
& qd ab eg passione dissensio sic
ai dolor qui estia nutupat desensio
est eis abhis rebg a nobi nolutibg
accidut ¶ Ex his pt distincio inter
dolorem ppe dcm qui in est aie a-
carne & so s ptem sptuua & inter
estiaz ppe dcam quo est aie . s eg
& in est aie pso s pte intellectua
¶ Ad solos go qmis pso videt q dolor
& q estia accido ista lobla ppa
¶ 2o qua dissie fuit dolor iniarx
& s qua pam & de quo obd & 2o de-
estia & i po si ipa insit s poine
supiore & so si ipa insit s porcom
insibre & de quiby dnis ¶ Ez in adpm
de q dolor s radix est inm of-
fensua icl corrupua dispanis co-
ueuent ne ¶ Qt radix & px dolo
ris est apphensio eius imutois nec
sufficet d radix sup aliogn lts
post in oz passe dolere qz si eet in-
iohe perstisse apphendet sunm

cadu no tm abco lcdl[st] & i s[i] sola ap-
prehensio sed in minoe p sufficeret pos-
set bitus dole coris mique afflictio
Sed de apphendo distig[o] q ad est
appheo ad percep[o] qr app[o] spitina qz
p o[co] qry sple p[u] apphensio bisus
colore apphen[o] auditus sonu[m] sz per-
cep[t] aucta apphendi sz p a[l]io co-
ueniens ul nociuu[m] eius stas sple
thce mitenta quod[r] ul nociui qz
lite ad gmod adpassionez que res
ipadposs[z] fact · sicut appz per pm
li[o] de motu aialiu[m] q[ue] fan[ta] qrueqz mo-
uet sicut res adcalefactum & frige-
factum & modica i mu[o] cord · fact mag
na inmutam cor[is] · sicut modica i
mu[o] in gulbnaclo fact magna inmu-
tam in pria i [i]c intuitiues birtutez
obdientes put moue adpassiones
alis f dolore q qcomit[r] inmutam cor[is]
adpassiones nales Sit d[e] q app
h[e]o cu[m] co sit q no ut radix ita
re[u] dolor[is] f percep[o] est ca ut pr[o] q
bt dolor ut radix p[o] ipm aut om
pcet ut ca pr[e] p[er] illa tam moti
qua lz intu[o] quett[ur] & noti adpa[us]
aialem sed cu[m] q i[a] inten[o] conti-
stat bz tam motu ad pa[us] realem
cor[is] talia q qcactu[z] i a percep[t] alis
/ q i app[o] bi[z] q p[o] radix n[a] sit q
f eid indolore est inmuta corp[o]na
dispo[is] quicient no[z] i indelectac
est i[a] radix p[o] ca inductiua ul
saluatiua disponis qquit[ur] nc illa
inmutat[o] nalis ee qr q[ui]a adque
tum est no adipm sesat[e] qr p-
ced[t] ipam sicut p[o] radix f a[z] ue
mlto mag[is] pt ee adsensacionez

f[a]az sequete pa[az] qr illa se[z] birtuqz
qr radice g[o] ipa est adiniusp dis-
pacioz ut adp[o] ipm q pced[t] na[t]
ca oem actio sp[us] q actu po[e] delec-
tantur ul tristantur f ul ee bi[z] mam
ee addelectatam qr ul ptodit illa
amb[o] in forte spes obi[t] f si spes
psmiss[z] sit in birtute fan[ta] qsua-
te spes ul mi[us] possz ee imm[u] nocua
& ois radix ucia addelectacom debet
tuc consmad si e sola sensa[o] fiet
no mi[us] possz esse a qua delco qr
no mi[us] eet op[o] perfa qua f pm
e · eth[e] nec q[ua]lita[z] delco ¶ P q
f[a] radix suffi[at] sit p[o] p[o], qr licet
organu[m] sp[us] sit organu[m] corle &
ca passi[o] pa[oe] reali tm in q[ua]m or-
ganu[m] est sic mixtu q est imica
spe[i] spiritu hac mo natu est in
mu[n]i & i mutae intecti[li] abobi[to]
inq[ua] sple & hoc mo ad om[ne] est
d qmiens & ad distone[us] & per-
gus ad delectans ad affligens g[o]
licz ctusfcribat ois acco hor ipa
accone intencionali si illa sit acto
cu[m] d[e]spuciens in organu[m] ut est
organu[m] sp[us] ul nisi sin se dolor &
hoc bi[z] mam in qmibz caz sensibiliby
qr licet affli[li] coz medica[z] diffe
rea[t] saluas naz in[d]idui ipa · tm
affligunt intentio[n]e si sint despuciens sp[irit]ui
ul organo sp[us] sicut de amara
pane de qua dolet gustus licet sit
salubris in pmo · solu[m] em spus tar-
tus datu[m] est ad aia[z] bt pipm
p[er]c[ip]at corrup[tiu]a ue & illa fugiat
& i concordat & distonuciens ue & ca

ibi distonueniens sensui ut sensus coloratum
ille due immutaciones quarum una est al-
terius tanto ab alia et posset illa que est sensi-
bilis inferius esse sub alia et econtra et in dis-
conueniencia una esset sub disconuenien-
cia et in dolor sub illa per radicem
ex obiecto debitis tangere in e aliter cor-
dis paciatur ab igne [illegible] Item
id de delectacione apprehensionis et percepcionis videtur quod unus
potencie non sit nisi unus actus perfectus sed quod
sensus rectam simul perceptibilem non sunt ponendi
duo actus licet idem ut perfectus possit
dici percepcio et ut imperfectus apprehensio
unde apprehensio dicitur quando sensus distitam sen-
cit inter occupati et actum autem
priorum opposito sensus est imperfecta sed et illa
debent distingui magis videtur percepcio remo-
ta a dolore qua apprehensio quare magis
videtur opposito delectabilis quod exprimunt percepcio
quam passio quia videtur exprimere apprehensio
Item ex videtur dicto de obiectis percepcionibus sensus
quod sunt relaciones non valet quia nullus
sensus per illas relaciones percipere Sed
tamen aliqua abstracta que sunt prima modi
sensuum relaciones non sunt prima modi aliquid
sensum adquirunt actum Item aliter si ponatur
ista esse obiecta alterius actus ab apprehen-
sione quod oportebat ponere duos sensus visus
et duos sensus auditus et sic de aliis
quorum alter apprehendat colorem vel so-
num alter percipiat intellectiones autem
circumstancias quod 2um primum autem distinctio
distinguere potencie Item ex addicione de motu
alio non est adhuc quia ille inutac-
nes quedam et nota tamen istas
passiones corporales cordis que co-
mitantur alias nec et quod tamen ipsis
passiones anime sed magis est adhuc
quod ipsa obiecta similia que relucent in fan-
tasmatibus de quibus ibi loquitur sunt ipsa fantasmata vere
aliorum tamen istas passiones et non illa
sola facit adhuc quod oportet ponere autem alias ro-
nes obiectas cantes dolore quod sunt
relaciones Secundo potest dici quod sicut generaliter
potencia activa et passiva sunt idem non aliter
sunt causa ad potenciam calefactivam et ad potenciam
calefactibilem et super illa abstracta fundantur
quedam relaciones sed quod hoc passivum in-
clinatur adhuc activum ut ab ipso reci-
piat formam adque est in ipso passiva
et quando potencia sit proporcionata vel inclinata ap-
proximatur id est aliquid racione approximacionis
mutue ad quam sequitur passivum recipere
formam alicuius non tamen virtus actoris
vel maioris vel passive in passivus
vel melioris precedens approximacio sunt
relata appreciacionis acti et passivi sunt
re post talem forme sed relaciones ille
erunt esse sub quibus non sic potest dici in-
proporcio quod valet ut visus inclinatur ad-
aliquid visibile ut perfectissimum extrinsecum puta
ad album perfectum sive pulchrum et econtra
ad aliud visibile ut corruptum adque
non inclinatur sed declinatur et tunc racio-
nis relacionum inclinati ad inclinatum
dicitur conueniencia et autem dicitur disconuenien-
cia quia ut accipitur in aliis sensibilibus
non est relacio comparacione sed disquiparacione
sunt conueniens dicitur ad quod inclinatur pu-
ta ad id perfectissimum extrinsecum et dis-
conueniens a quo declinatur ut a corrupto
tiuus vel offensiuo extrinseco nec
est ad rem quare visus declinatur tamen in-
clinacione in actu non quia visus est

tle passiuu & albu tle activu q̃d no
est alia ro q̃re ma inclit ad forma
ut ad pfcom inticel n̄ qz m̄ est tl
entitas alita & fiū tl thit re[illegible] fun:
dant in abtis istis ¶ Sc̃z appciaco que
tu est maxia qn a[illegible] inse pus ut
inso pus bz ul pcipi abipu hat
appximacom scz q̄ inclinatu reciat
ab i° pfcissio ad q̄ inclina aqua
perfcom & hc pfcco est delco que
qz no manet n̄ impudica cause agere
dz passio licet sit bñ qualitas & na
cogñe passidis ut est pbatu sicut
a[illegible] dcm fuit pp silez rom ¶ Intenco
dz acco licet bñ fuit qlitas sic &
intenco bz ad p° ias rom bz q̄ re:
spicit om sic acco a & ad respicit
cam effectiua aq est sicut passio &
existe duobz dz hec est acco hec
est passio. no g° ro caudi illaz de:
lectatom est qncia q fuit re. nec
& pudia per perceptam q est alia
re° q appxiaco agent ad passiu
sz p̄s[illegible] for alta sup qua fundaba
re acti est ro caudi istud istud
abitu q̄ est delca in illo abito q̄ in:
clina ad illud abitu ut ad perfcissim
extitu ita & per oppo dr dolore
qz absolut q inclinatom ab abito cor:
rupt q̄ dr distonciens ut refert
ad pom scz appxiaco qz exstor / 3° scz
inpssio buius passionis qui est do:
lor que e cotra inclinacom ipius
real. ut for extra sicut passiuu
est otra eius inclinacom ut extriseca
¶ Ex g° dcis q̄ q̄ q̄niens delcat
& distonciens tristat hoc no debz
intell' tali. q. q̄ncia & distoncia

sint roes caudi delcacoz & dolore
inpo sz abstrahimus q̃s rones qua:
les abistis abitis distincte q̃bz qucit
istas effectus cadre & abelli quibz q̃:
ucit caire effectiue delcoz & dolore ab:
strahimus roes q̄ueven & distoncien:
encie ut ab illo q° effectiue cat
delcatom accipimus rom q̄uec & abi°
q̄ effectiue cat dolore accipimus rom
distoncie. sicut si dice° ome actm
appciatu agit in passim. actm et pas:
sim no sut rones agendi & paciendi
lo° dist relomibz sz ut eruktorie
abita ¶ Ex sz quod cui ipiui illa for
ut perfectiui inclinato que dr delco
an s. po° ssi ue appsi ue ul appetitui
ei° bider mag q appetitui qz passiu
distigue pom q aia pt hic appre:
hende & qua inclina inhac ut p:
fcissim extriseco qua inclinac nata
sit tinari appheñoe eiz pcte & i
ssui attbuuz perse apphende i bi
q sic inclinai ita s. q tinio illi°
inclinacois sequa ad apphcas gat
appetitui ssitiuo pp nichil eius po:
ni° appetitud sensitiu n̄ pp rlem
tinion & pp delcom que apphene
& i sit for tinans inclinam cuius
erat inclinai delco et in appetitu
qui inclinaba // hac qf pdam
3d alud passionu te .1. diffio est
illa passio est mot° bñs appe° ne
ssi lis in ymagie boni ul mali sen:
silis. pot pro pcepli. qz pa° non
pceplis no dz ipa passio cum
in ymagie boni ul mali pom ibi
ut ca. qz 1° q̄ est bonu ul malo
pom ibi ut abitu q̄ est q̄niens ul

distonueniens est ea huius passionis
et ymaginatio vel sensatio in qua est quasi
apprehensio agentis ad passum ¶ Ideo vir-
tutes morales ponuntur in appetitu
non inquantum cognitivo ut distinguitur con-
tra appetitum et ponitur propter delectationes
potissime quia sunt circa delectationes et
tristicias que passiones ille videntur
esse in eadem parte et non in fantasia ¶ Ex
quo dicit Avicenna .8. metaphysice quod delectatio est
coniunctio virtutis cuiuslibet cum conve-
nienti vel ibi accipitur virtus prout in-
cludit cognitivam et appetitivam sua
propriam quia quando cognitiva secundum suam appetitivam
propriam nec potest coniungi perfecte cum obiecto
convenienti nisi secundum virtutem coniungatur et
per proximitatem actu taliqua una potentia
sunt in inseparabiliter coniuncta quia
operatur et delectatio equas ut dicit philosophus .x.
ethicorum propter non separari posse ab invicem
videntur eadem esse · tales autem potentiae
sunt tales ut sit simul quia delectatio est co-
niunctio convenientis cuiuslibet virtutis cum
suo convenienti quia tale ex obiecto conveni-
ente proprio ¶ Sic et tristicia quantum ad
aliud tale dictum est et quantum ad id non
appetitivum quidem sensitiva est ad aliud
extra sua conveniens ut perfectum
extra tum et ad disconveniens ut cor-
ruptivum extrinsecum et ita quantum adhuc
sit in voluntate. sed quantum ad id possibile
pro eo quod ille appetitus naturalis secundum se
adamantem unum sed deinde vero post deinde et non deinde
non sit omnis comparatio ad voluntatem que
libera est licet ad extrinseca sunt sic conveni-
ens voluntati velle finis tamen sit voluntate
coniunctus secundum partem voluntatis acceptis et
complacens sibi in illo et tali conveniencia
est pars per velle obiecti vel disconveniencia
per nolle et in relationibus convenientis
et disconvenientis communibus toties nolle
et velle secundum appetitum huius obiecti videlicet
apprehensio et quod volitio vel nolitio debet
esse et ex hoc secundum voluntatem ut videtur passio
in voluntate ab obiecto illo sic precedente scilicet gau-
dium et tristicia ¶ Ex quo autem tristicia
proprie sumpta sit passio voluntatis videtur quia non
est aliqua eius actio vel operatio potest quia non
velle potest nec nolle nec non velle
potest quia deus et beati possunt summe nolle
aliquid et non velle non tamen possunt contristari
quia non potest evenire eis aliquid quod
nolle vel non velle tristicia autem
est de hiis que nobis voluntatibus acci-
dunt secundum Augustinum quod apparet quia deus summe
volens aliquid prohibet ne unquam id ve-
niat patet autem tali nolle magno
viatore et potius illud evenire contristabitur
et eo magis contristabitur quo magis illud
noluit et dissonet contristari secundum Augustinum et
quia ad nichil quod prius non fuit quia prius
non tristabatur sed non est in eo aliqua
operatio nunc simpliciter nec secundum aliquem gradum
quia secundum eundem gradum non prefuit non est
et ista passio in voluntate a se ipsa efficitur
quia tunc esset immediate in potestate voluntatis sic
nolitio et volitio sunt in potestate voluntatis
sed hoc est falsum nolens enim si volitum
eveniat non videtur immediate habere in potestate
sua tristiciam · Sic et esset in voluntate
ut actio activa esset eius operatio sicut
velle quod est ab ea et in ea ¶ Si obi-
ciatur quod tunc obiectum nichil agit in voluntate
immediate illam passionem quod videtur esse
contra libertatem voluntatis ¶ Ideo voluntas

no naturaliter simpliciter ab obiecto tn in mente ca
que s sunt contra 7 vita pt ee ne-
cessitas que sicut si volo volo . 7
ita si stat nolitio 7 volitum eueniat
videtur necesse sequi tristicia posse sic in volun-
tate. Voluntas sponte delibera voluntarie tenere etiam
similem modum potestate non est in mente
non fruire sed servire ut in mente non
tenere terra illa 7 mente hoc non teni
servitute in opposito in mente impotestate
volutas est non velle 7 in mente hoc
non tristari de nolito si eueniat contra
non erit sed si aliquid sic voluit aliquid 7 id
eueniat stante nolle necesse que non
sequitur tristicia. Et si queratur utrum ergo non pt
voluntas recipere passionem ab obiecto aliter
sicut illa volitionem a nolito. Dicitur quod vo-
luntas ut voluntas est libera sed ut vo-
lens non est sic libera quia licet faciliter
declinata ad unum que est ipsa volu
licet aut libere ut libera non tamen 7 pa-
ciatur ab aliquo tn ut declinatum ad unum
appetitum quod est s forma naturalis pt
declinare se contra per illam formam ad-
unum oppositum 7 non ad utrumque 7 ita
pati. Contra illum modum contristandi q
videtur maior quando volens oporteret sit disco-
nueniens per nolle voluntatis dubium videtur de
disconueniencia a qua patiens obiecti suffiat
ad tantam tristiciam videtur si obiectum est
disconueniens naturaliter 7 non volitum libe-
re vel. si enim est disconueniens appeti-
tui sensitiuo 7 sic triste 7 per hoc sit
sufficienter disconueniens voluntati. Et non con-
dat sed per intellectum apprehenditur colligatur voluntas
ad appetitum sensitivum. Dicitur ad primum possibile
dici quod disconueniencia naturalis ab ipsa
voluntate ut naturali pro aliquid hoc quod cum
sit nolitum velle cuius contrarium sufficit ad tri-
sticia vel secunda quod declarat quod per 9
in enchiridion voluntas non vult beatum ne quod
non pt velle miseriam istud aut vel-
le beatitudinis est naturale sicut dictum sunt
de 7 secundum hoc quod velle naturale cuius suf-
ficit ad non posse naturaliter velle oppositum
illius 7 pro quanto ad non posse naturaliter gau-
dere de eius opposito 7 ad necessario contristari
de eo sicut velle beatitudinem naturalem sufficit
ad tristandum de miseria ubi. Et si obiciatur
contra hoc quod virtuosus dicitur contra naturam 7 tn de
sine tristicia agit virtuose quod non
obstante disconueniencia obiecti naturaliter ad potentiam
pt ee conueniencia per virtutem 7 ita sola
disconueniencia non sufficit. Dicitur inclinatio
naturalis pt ee duplex una ad commodum
alia ad iustum quorum utrumque est per-
fectio voluntatis libere tn una inclinatio
magis dicitur naturalis quam alia quia in me-
diacius talis est naturam ut distinguitur contra li-
bertatem communiter. quia iustum non. ergo
pt ee inclinatio naturalis ad commodum quam
sufficiat ad nolle 7 ad tristiciam de opposito
pt tn ee inclinatio naturalis ad iusticiam
que non sufficiat ad nolle liberum sive
tristandum de opposito. Ad secundum ad
2m pt dici quod 7 si a quocumque voluntas non
appetit sensitivus dum tn appetitu ve
intelligatur 7 per intellectum possit
presentari voluntati sufficit ad hoc ut
commune appetitui sensitivo sit conueni-
ens voluntati 7 disconueniens 7 triste
Sic n. ponitur aqua delectatur super reperta
specie in voluntate aque actu libere vo-
lunt sicut in delectationibus sub tempore
ita aliquis 7 pt pati in tristiciis 7
doloribus re obiecto contrario ut quando
intellectus necessario compatitur sensui fortius

in mu^to si no sit ee ad a^d districtu
i pondet as bo^te no necco cooperari ap-
petitui sensitiuo pacie^ti. et hoc ee ide
om. si no impedit^ voluntas p no co-
sidera^o intellectus ul p ad impedimentu
uitens et hoc mo dr^ q corrupta vo-
lent^ lez codelectet^ in volu^te delectacione
appetitus sensitiui no ta peccaret q
4 delectato et delectabile posset ee volitu
q^u adoccu actu elicitu vol^t / Sexta
via oz dice q lez [struck through] delectare^ s
actu aio tu s volu^tes n s.o^m eet
libe volitu ¶ Preter predictos modos
duos ul tres tristandi Est solo ma
dimedia^ modos vi^ posse poni 3^9
ul e^9 modo tristandi p nolle cordina
tu. q^u scz nollz ad q^m inse eet
ta magnus casu volt i^d ex^m mcator
periclitans si posset nollet eice merces
in mari. s hoc nolle c cordinatu
s. q^m inp^o est nollz simp^r tam
volt eice q no coactus ab a^cq^o extrinso
eicit lez p ad no volitu puta p-
icul^ eiciat no ta cogi^ inuitus eice
e volu^o alitr exprimo p nolo. nolicio
cordinata p nolle si posset. ad talis
nolicio cordinata vi^ sufficie ad tristan-
du desic volito euide^te sicut tristacio
eicit merces n^c illi velle oppo^m tu
facit gaudiu sicut nolle cordinatu
tristicia^z. tal^ q^da nolicio cordinata
sufficit ad petandu m^o que fuit
forte anglaz tuo p^y decep^ q
peccalent. q q^m meis erat voluntat
ee q^os s voluint simp^r q vi-
duit ho eis inple et admittu que
est inminente corde p^r. no pate
sublevare inopane. sicut et sufficit
ad passiones gentes velle et nolle ma-
xie q q^m nolleitas et velleitas i.
actus vol^t cordinatus est intensus q^z
sufficit ad tristari sic g^r recollic^o
i^d dcu vi^ de duplici disconuen^ti
vol^i ee tristicia p^e vno mo de simp^r
vitu et actu nolito euide^te ¶ Alio
debitu^to nolito et actu cordina^to. lez
ta alt^r volito q inclinacom vitu-
ale certo mo q disconueniens vol^i
ut na / ¶ Secundo q disconueniens appe^m
sensitiuo cui coniungi^t voluntas no in-
clinata ad oppo^m vehemencius q sit
inclinato eius ad appe^tu sensitiuum / ¶ Ad 3^m
ad 2^m ar^tis dico q in xpo fuit ve-
rus dolor in p^te sensitiua q o^m
appriatu tactui suo et appe^tm
sensitiuo erat disconueniens illi sensu
et illi sensus erat perfecte perceptiuus. q
s p^ortom bone disposicionis cois est
dispo^o bone cruacie tactus ex 2° de aia
et i^d corpus fuit optie cop^x^o natu sic
aia istius cois perfectissima ultius dolor
excelles in p^te sensitiua natus est im-
pedire vsu racionis q plus. q plo
impedit dolor vsu illiu qua delcio
q s dt^q de. d z. q. q. 36. nec est
qui no magis dolore senciat. quia
appetat volup^te quos cum videmus
manifestas bestias in appelis tum
dolore et metu s aliqua delca^o sensi^l
vehemens tolit^ impedit vsu racionis
q pha^ p ct^q x de a. d. c 16. qua
ma^a in corpore exbaliqbs n est in-
mot^o tpis quo adeo eximii veni^e
pene ois cir ames et q. vigi^o co-
gitacois obruuit^ et pph. a. cet 30

Dt q̄ fut̄ra intellcm posse sapiet
qa multo mag dolor vehemēs ꝓ ilis
natus est deq̄ue lege impedire vsu
tot̄s extat sc̄ q̄ si in marti expedi-
tis maxis torment intellcus ḡuit
vsū ꝑum tot̄s hoc fuit cessali q̄tra
creator. Et si obiicit q̄ te forte
pollicit nō virtute se exponit tali-
bus passionibꝰ excellētibꝰ q̄ in eis
nō potest vti vite ꝓ vehementiā
earū ⁊ t̄ ꝑuat se vsū virtutis //
Ad pͥmū ꝑati parēs herē est om̄
bonū eli ꝓ bonū fine ⁊ iō ela
bus illud ꝓ ato est vana excrusta-
tis debitis circūstantibꝰ eaꝝ licet ho
actus fortis que est elae volꝰ mane-
at cū talibꝰ ḡuiet passionibꝰ adq̄ue
se exponit exelone i ⁊ exponens se
forum si in mō fume dilamis nō
vtā tunc nec ꝑpus volūte. tū petat
meritis expo volūtie se tal passion
nūq̄ nō patit vti tunc q̄ om̄ faciā
nō pt ee vom eli excrustancis ut
finis ⁊ alioꝝ q̄admodū aīs pt mi-
tarie ⁊ demitte exponit se occidi
ꝓ bonū fine nūq̄ nō patit vti tunc
Ad 3o q̄m adillū arlū dō q̄ si sensu
vehement pati adeleali ul tristale
intellcus possit ee in actu suo nāli
vi ee ut debet corpe illi pōc in-
fini ⁊ volūtas occupat delamēs ul
tristates ipō appetitui sēsitiuo ulē
tñ modū tactū in z via impo arlo
detrist a volūtās. Sic q̄ pt d' ad ꝓpositū
q̄ in xpo cū nō mansit oīo in vsu suo
ex dispensatione ⁊ ꝓali q̄ creator
⁊ volūtas. nō absorta adolare appetitus
sēsitiui ⁊ intellcus ꝑpons virtute ap-
prehendit illū dolorē ⁊ volūti. Et ista
volūtas codoluit sed q̄ nālit in-
clinabat ad oppōm q̄ inclinacō suffi-
cit ad tristitias ꝑ ꝑm viā impo arlo
q̄ declarat hic q̄ affectū q̄madi q̄
est concupiscētia ꝑsuppoit affectam
amicicie q̄ oīs cōcupiscēs alicui vom
ꝑus volt illi bn ee ipse qua illi
cōcupistat ad q̄ si mag inclinē
adq̄modū cōcupitū pt ee inclina
ad ꝑstand de oppōto multo mag in-
clina ad amandū id cui vom ḡcu-
pisti pt ee ca ꝑstie de oppōto vano
ipi⁹ amati ꝑ voluntas cū sit appetitus
ꝑnl pc sume nālit inclina in vam
q̄mō ⁊ appetit id. q̄ q̄n fuit multa
mcorh supius dē ꝑule. int illa illi⁹
suppti sicut cū sit multe cogitie in-
hoīe suprema cogitiā ꝑatissīe dē cog-
tiā hoīs ut hō est ita supm⁹ ap-
petitus hoīs dicē hoīs ut hō q̄ su-
me nālit appetit vonū pc cui⁹
est tamquā ei⁹ q̄ diligi amore
amicie inquo funda oīs amor
ḡcupie ⁊ ita illū amorē ḡcupie se-
quit nēc ꝑstia de oppōto ⁊ i corrup-
cō pc nēc est tristis volūti. Et alio
mō q̄ volūtas nēc colligat appetītui
sēsitiuo ꝑ viā aīs que fuit z via
impo arlo. ⁊ ista colligacō fuit per-
fectissīa in xpe ⁊ intellcus intelligit
ꝑ om̄ ꝑstale q̄ nō fuit impeditus
sc̄ q̄ pars ꝑstitie sed dolaris fuit in
vote. Sic apparet due vie qua
pt poni xpm doluisse in volūte
sed in appetitu ꝓli. vna ꝓ inclina-
cōem nālem volūtis ad salin pc ea
ꝓ colligacōꝝ ei⁹ cū appetitu sēsitiuo
Sed obiicit ꝑ ꝑmā viā. q̄ tūc in-

morte summo tristia fuisset ista anima
quia tunc fuit summa tristicia nisi parte sensi-
tiva. Dici potest quod si in i° (Sed) anima fuit
passibilis tunc non tristabatur. Sed pro 9
de illo tristi passiva quam fuit tristabilis
/ quod non sciuit futurum contingens in ex dispositione
anime in verbo ex d. ...s ergo non illo
tristabatur nisi secundum bonitatem ut ei conveniebatur
in verbo ita est bonitas secundum porcionem
superiorem / Vel porcio intellectiva inferior
bus scilicet passione futuram et sic quod
...bus ymaginativa pati id ut tristabatur
ymaginativa et appetitus illius porcio appe-
titive et est appetitus qui dicitur sensitivus
quam sit sermo deinceps et lucis / Quantum
ad 3m articulum probabiliter videtur de tristicia quod
est de voluntate absolute libera non tamen
ex ratione pro bidendo est. Quomodo con-
tristabatur ... porcione superiore et ad in-
...acta ... ratione intellectiva et
voluntate ut respicit sola eterna / Illo
large pro intellectiva quod indicat de
creaturis secundum quod eternas respicit ut
vult creaturis referendo ad eterna. Hoc
2° modo loquitur Augustinus 12 de trinitate c. 28.
primo modo non potest porcio superior voluntatis
ordinate tristari quia talis tristicia sequitur
ad nolle deum iuste vel ad nolle aliquam
perfectionem intrinsecam quia tale nolle est
adeo inordinatum iuste quod forte est
peccatum in spiritum sanctum et vix dampnati
sic peccant. Et si nollet deum esse in-
stum non tamen hoc forte aliter volunt
sed quia nolunt effectum iusticie scilicet punitionem
quam senciunt et hoc non pertinet ad
porcionem superiorem secundum supradicta / 2°
modo loquendo de porcione superiori dico quod
passus est tristari illa porcio. Primo quidem
de carentia fruicionis tercio ... ... etiam
primo respectu sui vel aliorum beatis. 3°
de aliis malis pro suppositis distancia ...
vel aliis penis dictis patet quia quoniam si-
cut superior porcio large suscepta
potest velle sua fruitionem 2° iusticie vult
creaturis ad fruitionem ordinata et hoc
vel iuste vel ... / 2° vult secundum quod respicit eternas
bona mea et minima et ... talis ordine
ad maximum ita licet nolle ... oppositum et
tristicia de illis si accidat. Quo ad primum
illorum anima ... non tristabatur quia non finis
vel non perfectio eius que fuit volita
non evenit in morte quia non contristandum
fuit ut ipse minus finem coniungeret per id
per quod alios meruit finem coniungi / Quo
ad 3 respectu ... non tristabatur quia
malicia fuit secundum ... de inferi-
... discipulorum dubitacione ... in-
deorum persequencium ... super
lucra et post ... ... non tua
voluntas sed mea. i. tristaris de pena me-
is natura mea volunt ... non ... .
Hic tamen dubium est cum ... meruit
... quia actu ... passionem suam ad christum
retulit et magis voluit innocencias
discipulorum quam alias ... non ...
tristatus quia non meruit illas ...
in ... volito ... illos
... ... post ... //
Tercio ad 3m est ... ...
... ... de disto-
...ti et tristari ... ...
... ... i sicut ... patet quod
... ita erat ... appetitivi sen-
sitiva dolenti ... compati illi //
... ad 2m i patet quod voluntas ut
... appetitus ... ... sicut ...
... et superior ... inferiore est

cogitativa hominis ut dictum est ita appetitus
superior in homine est potissime appetitus
hominis et ideo ut natura est ad bonum naturale
habens inclinationem et quando hanc inclinationem
sunt corporalia non sed separata. Secundum non vol
Sed voluntas ut natura forte appetit bonum
angelis parte inferiori quo disconveniens
cuiuscumque parte est convenienti disconveni-
ens voluntati ut natura est Ad 3m
ibi potest dici secundum ... 13 de trinitate ubi dicit
quod non est beatus homo qui non habet quod vult
nichil mali volens quia forte et si patitur
sit equanimiter fert adversa que accidunt tamen
non est beatus quia nollet ea esse quando incon
est et eius ad primum dico quod quod secundum sanctum
et iustitias non oportet distinguere inter portionem
superiorem et inferiorem quia sicut inferior
intellectus potest videre ista probabilia ita
voluntas inferior consequenter non tristabatur
sicut superior quia non evenerunt nolita
et de quibusdam eventibus tristabatur ut
peccatis quia et sic erant nolita eadem
esse vera nec placuit nec neutra
sed fuit contra peccantibus secundum erant sed
contra ut mala Sed quo ad aliam
2m vel passionem sed oportet aliter dicere de-
portione una et alia et hoc secundum esse voluntas
portionis inferioris ... de disconvenienti
constante de quo videtur Si omnes possent
poni circa utramque portionem que adhi-
2. betur quod dispositio contra non semper actualis
nolitionis vel fruitialis sed conditionalis no-
litionis secundum quam naturalis talis est illa que est
contra voluntatem ut natura et illa alia quod est contra
coniunctionem voluntatis ad appetitum sensitivum Sed
Illa magis disposita contra videtur appropriata dispositioni
portioni et quod nolle nolitionis et contra tristari
tamen convenit voluntati secundum portionem superiorem
tristari non tamen ex compassione ad appe-

titum sensitivum. Proprie convenit voluntati secundum portionem
inferiorem ... quia id respicit
ad portionem superiori large sumpta
ut predictum est ab Augustino quod respicit in-
ferius ad eternum et hoc ratione ut ago
ipsa accipit primum cognitionem et voluntate ad
quod ut fine ... voluntas vult id. Sed
voluntas ut vult naturaliter ... et ... non
fine ... et per consequens ... non ...
et ... ad illud quo ... propter certi-
tudine inclinationis naturalis que non
esset vera si esset manca et libertas ad
bonum minus et non ... qui tamen dicit
quod voluntas ut natura tamen est ad bonum ...
... ratione in 1o membro
... supposita vero ex illa ... one
... contrictanda Ad ... intellectus
... intellectus ad quod ... cum ...
... sentit id est tamen ... inferior
... de appetitu ... quia
... sic cognoscens ... proprietas
... quia eodem modo cognoscet si non
possit ... de hac ... Contra
2m membrum videtur repugnare ... quod voluntas
... appetitui sensitivo ut natura quia non
... quia non est ...
... propter naturalem connexionem
appetitus superioris ad inferiorem ergo vo-
luntas ut natura non convenit proprie portioni
superiori et ut compatiens appetitui sensi-
tivo proprie inferiori Respondeo voluntas ut
natura ... ut tendit naturaliter
... simpliciter con-
... et tamen intelligendo hac
... ut est perfectibilis ... voluntas
et ... et hac ... intelligitur primum
membrum quia sic inclinatio naturalis ...
ordinate secundum naturalem ordinem ...
... aliqualiter ... ||

Alio° d[icitu]r voluntas ut na[tur]a intell[ectu]s om[n]e[m]
ordine[m] ei[us] ad q[uo]d[cum]q[ue] q[ui]b[us] na[tura] vol[untati]s
et hoc p[re]t[er]e[n]d[o] ut lib[er]a s[ed] ut tantu[m] est
intellectus appetitus s[ecundu]m sit l[ib]eri affectio[n]is
c[om]modi ut iustic[ie] et sic l[ice]t ordine ad-
q[ua]p[ro]p[ter] inferiori appetitu n[on] t[ame]n inordine
illius c[omm]oti ad p[ro]p[ri]u[m] c[omm]odu[m] volitis ut volu[n]tas
s[ed] circu[m]scripto illo o[m]i[n]e est q[uo]d[cum]q[ue] sic c[on]-
pati[ur] et inhac ita s[cilicet] ac si ad ve-
nire effici n[on] possit na[tura] sic au[tem] est
q[uo]ni[am] ut est vel p[ro]p[ri]o inclinat[io] naturalis
p[ro]p[ri]e ordinata ad sua p[ro]p[ri]a c[on]tra q[uia] illa
inclinat[io] no[n] est ad a[liu]d a[lic]ui[us] n[on] nisi
est vel vel inclina[tio] ad aliud sicut
m[ater]ia n[on] inclinat[ur] ad disposi[tion]em n[isi] q[uia] vel
ad for[m]a[m] p[er]fecta[m] volunt[atis] g[ratia] volu[n]tas ut
na[tur]a p[ri]mo mo[do] est volu[n]tas ut t[ame]n na[tur]a in-
clinata ad sua c[om]m[od]a p[ro]p[ri]a / 2[us] mo[dus] est
voluntas inclinata ad volita alterius appetitus
cui c[on]iu[n]gi[tu]r media[n]te inclinatio[n]e illius
p[er] a[liu]d est t[ame]n superior p[otentia] / 2[us] m[odus] t[ame]n
inferior v[e]l q[uia] p[otes]t accipi voluntas ut na[tur]a
q[uo]d includit utru[m]q[ue] et p[er]tinet ad utra-
q[ue] p[ro]p[ri]e[tate]m / D[ic]o a[utem] s[ecundu]m duab[us] c[on]si[deration]ib[us]
c[om]i[n]tib[us] voluntatem actu alt[era] ali[ter]a
vel c[on]d[itio]nale vel virtuale v[er]u[m] q[uo]d ex
utraq[ue] p[ar]te possit sic et sic nolle
que[m] que eveniat utr[um]q[ue] p[ar]tit illo
sup[erio]ri m[od]o tristat[ur] de illo g[ratia] et d[ict]is
c[on]stand[um] p[ro]p[ter] in p[ri]mo ar[ticu]lo duc sunt
g[rati]os utriusq[ue] p[ar]te[m] et duc p[ro]pe duas
/ Ita q[uod] utraq[ue] p[ar]te tristat[ur] s[ecundu]m deo
c[on]tra nolito // v[e]l e[ius] ad p[ro]p[ri]a appli[ca]t
adhuc c[om]modu[m] volu[n]tatis xpi q[uod] est ei[us] p[ro]p[ri]o
volu[n]tate est que p[ar]te de hoc c[on]t[r]a p[otes]t
c[on]stari et hac s[ecundu]m q[uo]d illor[um] t[ame]n mod[orum]
c[on]stand[um] s[ecundu]m passio[n]i et p[ri]mo de p[er]so[n]e sup[er]-
iori p[atet] volu[n]tate ut na[tur]a q[uo]d ip[s]a sic vo-
luit bonu[m] esse h[uius] p[ro]p[ri]o et mor[t]e m[e]ri[tum] ad et[er]-
nu[m] et sic voluit eu[m] et hac volitu[m]

s[ecundu]m affectio[n]em c[om]modi n[on] t[ame]n c[on]tra iustici[am] n[on]
v[er]i aut sic s[ed] s[ecundu]m affectio[n]em c[om]modi
est sufficie[n]s ad c[on]stand[um] exp[ressi]o art[iculo]
g[ratia] hoc m[od]o superior volu[n]tas ut na[tur]a tri-
stabat[ur] de passione. nec obstat q[uod] bonu[m] ad
q[uo]d mors illa ordinabat[ur] fuit maius
qua[m] c[on]servat[i]o vite ad t[em]p[us] q[uia] licet ex
plus ex[ce]t voluntat[is] libe[re] s[ecundu]m affectio[n]em iustici[e]
n[on] t[ame]n a volu[n]tate s[ecundu]m affectio[n]em c[om]modi non
possu[n]t credi tu[n]c 1[us] salus ho[min]is fuisse
maius c[om]modu[m] illius p[er]so[n]e q[ua]m c[on]servatio vite
sue et hac magis c[om]modu[m] na[tur]e. non t[ame]n
exorcizavit illius volit[a] ad fine[m] bonu[m] //
/ Si tu[n]c obicit[ur] q[uod] tu[n]c volu[n]tas ut na[tur]a no[n]
est p[otentia] superior q[uia] n[on] respicit illa
inordine ad verum n[on] etia[m] p[ro]p[ri]o q[uia]
ad p[ro]p[ri]o p[ri]m[o] p[ro]p[ri]u[m] e[ss]e v[er]i naturalis maius
c[om]modu[m] illius p[ro]p[ri]e qua[m] ad a[liu]d extrin[secu]m //
/ R[espon]de[o] q[uo]d est istud v[er]u[m] s[ed] n[on] t[ame]n etia[m]
est s[ecundu]m volu[n]tate[m] iuste amabile s[ed]
et s[ecundu]m c[om]modu[m] o[mn]is volu[n]tatis ut est appetitus
intellectivus circu[m]scripta libert[a]te et iusticia
et io utro[que] ordine na[tur]ali c[om]modo est
p[ri]mu[m] / Sed v[er]u[m] est 2[us] de p[er]so[n]e superio-
ri volu[n]tate in q[ua]ntu[m] libera est et de c[on]stancia
c[on]ti[n]e[n]te in ip[s]a actuale nolitio[n]e act[us]
vel q[uo]d p[ro]p[ri]a superi[or] a fine v[er]o non
possu[n]t c[on]cludi de ei[us] passione et de ei[us]
opposito in q[uan]tu[m] refert[ur] ad illu[m] fine[m] q[uo]d
ip[s]a sit n[on] d[ict]a q[uia] cu[m] opposito n[on] possit
de[termi]na[r]i / Cu[m] r[espon]de[o] ad fine[m] c[on]tra d[isp]o[siti]o
vita p[ro]p[ter] t[em]p[us] v[er]o da[n]da et mors n[on] da[n]da g[ratia]
volu[n]tas divina no[n] r[ati]o[n]e voluisse[t] nec
in hac velle meruisse que sunt alia q[ue]da[m]
vi[delicet] g[ratia] q[uod] superior r[ati]o n[on] p[otes]t iudicare
hoc malu[m] p[ro]p[ter] tu[n]c referendo ad fine[m]
v[er]u[m] p[ro]p[ter] ei[us] voluntas velle mori vel
mete s[ecundu]m mete salute humana et i[n]
nec de illo c[on]stari p[ro]p[ri]a p[ro]ve[n]ie[n]d[a]

fuit vol[unt]a[s] ista voluntas superior ut
libera ordi[na]ta non potest id [con]trarie nolle
q[ue] determinate velle · et ita nec de illo t[er]-
stari t[ran]sitia [con]tinte al[ic]u[i]us nolle liber
Sed tamen nec illa par[te] modo gaudet debita
est · q[ui]a non est eo [con]clusi[o] illa simp[liciter]
e[ss]e vera ut testatur ad[ver]sarium q[ui]a illa
eo [con]venit eque concludit // Secundo de
[con]in[...]atoris p[ra]ctice est de actu [cir]cumstan[te]
et sicut p[ro]p[ri]e velle morte fuit sibi v[ol]a[ta]
q[ui]a p[ro]pter a[lique]m volita p[ro]pter [iu]sticia[m]
pro iusticia [con]servanda et pro salute p[ro]-
curandi i[n] p[ro]mittit est vita bona et q[uo]d
in[...] q[uod] de v[...] [...] eque concludit
v[er]u[m] est e[adem] q[ue]st[io] et in[...] eodem mo[do]
[cir]cumstan[tia] Sed non si concludit [con]tra-
rie ut d[icitur] [cir]cumstan[tia]s conclusi[o] g[e]n[er]o [...]
q[uia] non est eade[m] q[ue]st[io] [...] g[e]n[er]o et [...] ut
[...] determinant illa[m] vel illatu[m] [...]
illa via p[ro]pter argu[mentum] q[ui]a [...] cum [...]
[...] hac q[uod] vol[unt]a[s] in[...] id non velit
q[uod] superior vult al[...] q[uod] non est [...]
q[ui]a non velle ab[solu]te non infert nolle ab[solu]te
[con]tra nolle negat alia via / [...] et
q[uod] non possit concludi [...] de nolle · q[ui]a
si una [cir]cumstancia qua [con]siderat [...]
in[...] sufficiat ad [con]clu[sionem] hac e[ss]e
no[...] ergo non est determina[...] [...] qua
[con]clu[dit] illud e[ss]e no[...] q[ui]a [...] no[...]
[...] ad [...] si no[...] determina[tur] hac q[ui]a
[...] si [...] a [...] [cir]cumstan[ti]a
[...] [...] q[uod] [...] est vo[...] [...] a [...]
ut vo[...] nec ut no[...] [...] neutrum q[ui]a
[...] non erit per a[...] nobile [...] et 3[o]
q[uod] [...] possit [...] [cir]cumstan[ti]a
illa voli[...] q[ui]a alias [...] p[ra]ctica
non possunt dici per p[ri]n[cipi]a supra a fine
[...] q[ui]a dici per [...] [...] est [con]-
siderare fine a quo [...] [...] Forte

mor[...] m[...] prudes cu[m] prudentia sit
[...] [...] non possunt [...] [...]
[...] [...] q[uod] si sit in-
[...] g[e]n[er]o [...] [...] [...]
[...] et non [...] [...] [...] [...]
[cir]cumstancia [...] hac ut voli[...]
e[...] ad [...] [...] [...] non [...]
[...] [...] [...] noluisse ab[solu]te
passione · q[ui]a [...] hac [...] e[ss]e
tristate [...] ut [...] est q[uod] ut
libera est [...] nallo [...] ut [...]
3o videndum est de [...] superiori ut
libera est et de nolle [...] vel [...]
tuali et [...] in [...] actu
vol[unt]a[s] [...] est [...] ad [...]
Sic v[idetu]r [...] e[ss]e q[uod] illa [...] volu[n]t[a]s
[...] i[d est] voluisse q[uo]d [...] Si
[...] [...] et iusta · [...] appeti[t] [...]
fuisset [...] ea q[uod] [...] duplici [...]
et r[ati]one una [...] [...] aug[ustinus] · i[d est] [...]
[...] 13 · de t[ri]ni[tate] · c[apitulo] [...] · [...] [...] [...]
[...] sit pat[...] excipe et [...]
[...] q[uod] q[uod] [...] [...] [...] [...] ut
non accidat et si [...] facit [...] [...]
est [...] ut [...] est · [...]
optat [...] vivet · et si q[uod] vivat [...]
[...] non volens ferat · q[ui]a si non
[...] q[uod] volebat [...] [...] in [...] [...]
[...] g[e]n[er]o q[uod] ita intendit sicut [...] sonat
q[ui]a [...] [...] [...] [...] [...]
[...] posse e[ss]e · hac [...] q[ui]a [...] pati
adversa et i[n] non [...] [...] [...] · q[ui]a ut
[...] est [...] optat [...] [...]
est · [...] [...] alia auct[orit]as est [...]
3 · [...] · c · xi[...] · [...] et vulnera
tristia · forti [...] [...] [...] hac [...]
[...] vel non [...] et [...] [...] mag[is]
[...] [...] [...] et feli[...] sit tanto
mag[is] in morte [...] erit q[uod] non est

vo qr qm inipa est volt oppo^m et ista
auctas et q' dcm est impr^e in obro
tale nolle suffice ad tristari / Et
ad hac est qr o^m patie no vid^r s
se eli^le qr tue no requirit^r i pacia
nec vtr actua tria eligue si dica^r
ad auctes q' locut^r de forti mora^{li}
que dispo^t potne infiore no supi-
ore no obstat qr supior po^r sm
tones ethias incil adiustio vi^r
indicare eligi^le qm inipo est qui
oppo^m eet eligi^{us} si iustia no vetar-
ret aliaqu qr ali^i si ulti viri ul
eligut aducrsid / Ultio vid^r est
de potē^{ce} infiori rē^{us} qui^m dd q' est
pot pz q' ipa ut na sui ut comu-
ta appe^{in}fi^{us} gpaticlia^r tristando
Sed dcm est de potne inflori ut
libera est si pateba^r pp nolle libius
et codēnatu qm ad gdonatu vi^r
ee sicut dcm est de supiore
et auctes eque ul magis hec andut
no restat ig^r n vltz ro infior pos-
sit cocludē illa alt^e ee volenda
et sic batas infior ordi^{te} ea alte
nalle et sic tstari / Et ad hac vi^r
dd q' no decedne et quē de vote
q' pr^e mlt^e p^o qr ead p^o ee id
o^m no pt vire actus oppactas.
quox alit sit infidno qr vnid
oppo^m infimo no gpati altez
sicu s parte supior et infior st
vna p^o s tlugit de tm et onsu est
2° li^o c. 2q. supior aut infimo
dicat illa passione ee vo^{tes} qm
ad intellcm et vote sume. volt g^o
infior no pt nalle st expi^{re} et
gone no secude^r oppo pn^a ronis
petitive infior est g^o ronis supior
g^o ro pt^o vi^r p^m pn^a potica sunu^r
a fine vltio ad illa sue fines a^y
aliq sumit^r pn^a ronis infior
ita q' bonitas illoz finiu est ex^{to}
fine g^o et pn^a supta exite gclu^r
ex supt^e ab illo / Ito quocuq^z pn^a
ronis infiori se hcant spu sic sit
gclusa ut ptendit ptcns qm sn
sint i me^{ta} licet potibia pnus n-
inetis supt^e a fine vltio na inter me-
dietas. ut vi^r tam petitas quā specu-
latas pt esse ordo dign^e saltem
hac certu est q' oppo de mu no pnt
s altro tm sophistice ar^g f: si ro
supior dīt hac ee vlos exultt
pt infior arguere n sophis^{te} hac
ee no al^{te} supponas ronj expi
rītiuj no createm p supta et vo^{te}z
gforme roni rec no sophis^{te} / Sit
ro indicas de actibu virtutu pal
lit^r est ro infior. s illa indica
p ro qu morte ee vore iusti dae
g^o gsidlando vom que hat ro infior
expi no pt gcludē morte ee no^{nda}
s; oppo^m eius / Si dica^r qr ro ita
indicat morte ee iusti^{dae} no tn
vocat et aliud gcluda^r no^{nda} et ro
triste nu vi^r gsdit auctas ax sup
de forti et tlugit ibid et ro abid qr
licet actus vtuf patie sit volu-
tarius no tn o^m ee g^o est actus
s roe gclud^r q' mors e nuc iusti da
ad volutas no volt q' nuc gclusio
est. et tuc no est rca aut volt et ro
vi^r no alite nolle morte qr alita
nolitio et efficax no pt ee qr tuc
simul ide fuget et no fuget na

abtia nolle efficax est ca fugi dina: litia sicut abtia velle est efficax ad prosequendum volitum // Item ad quoniam vnius auctores et 9 sup ioh'is anxles corde non timet secundum paulum et de 9 corde timet q. d. non tiror est de nolito quod sciret uel credit esse futurum quo et contra motor inclita et adducit // q om vult quod mors non fuit passio sed compassio. Si aut abtia noluissit cum tale nalle sequatur plena apprehen- omnis trista secundum tale nol- le videtur hic plena cum passionis // Cum tamen placet quod istam rationem et auctum possit dicere quod voluntas ipsius ut libera non noluit abte sed tum estaba- quod volu- it conditionaliter quod noluit quoniam in ipso fuit. Si ad diuinum beneplacitum impleretur et quod aliqui dicunt in ipso esse voluntatem mixtam et voluntatem. et quia illud est sim- plex nolitum quod aliquis non vult quoniam in ipso est et nolitum sed quod vult propter utilitatem futurum pro simpliciter involuntarium est. procurandi mores in mali ideo testatur de proiectione et procedit est voluntarium sed quod et sic est impossibile dicunt quod xpc abte mortem noluit quia nunquam impossibile fuit. et quod ea noluit hoc credo sicut ca dat. quod impossibile sicut orit inest illo cum eum ita sit de actum suo perbo ter inter pietate e vti virte maxima uel non vti ad- primo et hoc ita est in potestate eius in- pierio sicut alias simpliciter voles tunc plicat quod aliter tunc coactus est vti vi nostra patet et quod voluntas possit in morte velle motus quod vellet eas proc et per periculo cuadendo impossibile et non dicitur xpus mortem nolle in cum

Sectina oc distrahete s. si non vim poss- sit ad quod non distrahit quoniam condicio non exstat vel aut per illa via sui omni condicione distrahente quod si addicitur propter ho- norem dei uel propter iusticiam uel propter salutem hominum sicut actum non distrahit ab actu intellectiuo quoniam hoc non est simpliciter nolitum quod quis facit uel patitur sed quod uel quoniam in ipsa. Moriz aut forte parte opposita quod tale vi simpliciter triste. Sicut proice Sicilii et mori forti // Sed hoc non cogit quod ad simpliciter tristandum sufficit vel- le quod condicio est nolita et ita velle aliquid quibus nolitum non sufficiat ad gaudendum sicut in velle proice sed ad tempestatem forte quod est volitum illi. Sed tunc vi mors in xpo triste quia non fuit nolita propter aliud nolitum suppositum. Sed sicut fortis pallicatus nollet ciuitatem suam hostem intrare et incidisse aliquid oportet eum liberari per mortem eius et ita hic supponitur condicio nolitum ita xpc noluit auditores esse tales coram quibus non possit veritas praedicari non scandalizarentur usque ad- ad mortem ideo si voluit mori pro veritate doctrine supposita condicione noliti excepte audiendum. Si aut pro salute quorundam supposita ad nolitum sed ho- mines esse in statu tali a quo per mortem eripi deberent. Si aut fuit propter beneplacitum diuinum et in vidit supposita condicione volitum et quod beneplacitum in fuit rebus tunc aliter ut videtur propter aliquem finem ad quem hoc omnia ordinabatur et hoc vt voluntas procedit uel salus hominis procuranda Sic ergo si rectus voluntate concludant Contra vere credunt quod sed per nunc in meliore

volunt passione et v voluntate illa ut
na^a hic est mag^m^ nalit^r ...
appe^m^ ... pacti^ti^ et volu^te^ libera
nolut^r ... ... et non alite q
admo^m^ et ... superiori ... dem
est q volunt ut na^a et ut lib^r tm
volunt ... ... non alite et ita ... utroque
... ... nolit^r non
let non nolit^r alite g^o non ...
q nolle ... ... nalit^r ...
ad ... ... tm ... ... no vo-
luit alite g^o non ... ...
... ... q ... ... ut
... ... q^2 ...
ista ... ... est ... ... in ...
... ... q^2 ... ... g^m ad
vo^te^ ... ... et
ut na^a et ut libera est et ... ...
... ... q^m ... fuit et q^m ad-
intellectum ... q^2 ... ...
... ... nolit^r et ...
... ... q^d tm volit ... in-
... assignare aliquam causam ...
q non fuit in ... ... q ...
alite nolidit ... ... q ... a^d non
est ... ... illa ... q ...
... ... passione ... or-
dine ... ... q^2 ... ...
... ... est ... ... sed
... illa ... non est
... q^2 tm ... illa est ... ...
... non ... ... et ... ut
... illa ... ... pro solutione
... ... q ... ... est
... ... aggregans ... actu
aliquid et ... ... actu
... ita q ... ...
... ... non est ... per hoc

ad p^m^ ... ... illa ... a^or^ ...
... ... Sed hoc est tm ... ...
... et non ... / Ad 2^m^ per
id ... q ... superioris ... fuit
... ad ... ut ... ...
et ut illate ... ... superior
et sic ... ... sub ...
de eodem ... ... sit una
... ... et alia ... al-
... / per id p^z^ ad 3. q ...
... ... si ... ... de-
... ...
... ... est ...
alia ... / Ad ad ... de
q procedit ... ... ad-
... ... et ... ... illa ...
... dici sicut dem fuit Et ad id
q ... dici q sunt ... alite nolle
et alite velle ... ... in
quodam ... ... et ...
... nolle ... est ... ... nolitu
... est ... non ab alio illatu ...
non ... ... / Ad ... q non
fuit ... ... quod et nos ...
non ... ... sicut nos ... ...
intelligi ... ... non
... ... Ad ... et ... ... si
non tm ... ...
motu ... ... qual ...
... ut na^a ... ... passio. ...
... motu ... nolle libere
elicitu ... intellectus est passionem
esse ut ... a passione illa q
... ... non fuit ...
... ... de forti ...
q^2 nolle ... ...
nolitu ne ... non ...

ne aq̄ cuciat s; ne s cuciat / Ad :
p^m p̄n̄ile qn̄ dr̄ q̄ gaudiu z trist^a
sūt oppo̅ z oppo̅ nō sūt incadē
po̅ z sic nō sunt in porcōne suprio-
ri bonis z. 2^m q̄ maior est sa
gaudiū n· et trist^a nō sūt oppo
n sunt re^v eiusdē ab̄ū· nō est q̄
qn̄ aqua ccn^{tr} dependet ab extrīse-
co^s illa nō sunt oppo^m· n respiciant
ide extrīnū ut scīe ignorāc depē
cedit ab extri^{s} nō tn̄ calit q̄
caust ab a^o ex ut albedo s; ccnlut
dependent ab alus· q̄ licet scīa
sit q̄litas ab̄ta tn̄ re^v ad scīle est
s q̄lialis q̄ dcm̄ est s· qn̄ funda-
mentū nō pt̄ ee sn̄ re^v nec ille respc̄
est substa^{ve} id sun^{to} licet nō forlis
idē· z io q̄ scīa nō pt̄ ee sn̄ a to
scīli ideo nec sn̄ illo re^v ad scīle io
se^z q̄ est q̄lialis s z ideo scīa z ignorā-
cia nō sūt oppo̅ n ut ide respi^{ut} na
incade ad cū ignorancia laps stat
cu^o z angli bnt z· ec̄ nec aut
velle z nolle includit re^{vs} ad alia
sic scire z ignorare io nō sūt oppo̅
n sint re^v eiusdē ab̄ū· bn̄ sicut sume
amare deū z odire pccm̄ nō sūt
opposita sic nec gaudiū de passiōe
x trista^{ta} z trist^a de eadē passiōe
unde onsa ita nec velle z nolle
illā passionē q^{ta} z sic opposita sūt
/ Ad p^m in opposituz qn̄ dr̄ q̄ gl̄ia
dr̄ ee eā ide susceptiuz z nō ex-
cedt eā d^o q̄ nō se^z q̄ gl̄ia bnt eā
cam̄ s; i^d susceptiuz qn̄ nec sūt ab̄ta
talia ad q̄ cuq̄ causā caust^z gl̄ia sūt
z oppo̅ ut albedo z nigredo q̄ non

dependet ccn^{tr} ab aliquo extrīnō s; si
illa gl̄ia sūt ab̄ta z dicant nāo
re^{vs} q̄lialēs ad alia z ad cās nō
erūt oppo̅ n q̄pent^z ad id obm̄ sor-
le sic dcm̄ est / Ad ad qn̄ dr̄ per-
ptm̄ q̄ delca^o mag^s excludit trist^{az}
nō tn̄ opposim̄ s; z continente dic-
dū q̄ bn̄ est delca bn̄ s ndm̄ suma
delcatō exclu^t trist^{az} z p^p colliga^{nz}
po^z ad mibite tāta cū pt̄ ee delco
inbna pte aīe / Si tn̄ in opposito sūt
max^m gaudiū in pporcōne suprior
bilit^{er} z· tn̄ nō exclu^{bat} dolore in
appetitu sensitiuo nec z trist^{az} in-
par^{ae} inferiori q̄ ia delca nō redū-
dabit inportacōe infiorē sic nec glo-
ria bn̄ hac sunt sn̄ pcrriom mira-
culū q̄ gl̄ia in pporcōe supiori
bl^{er} nō redūdabit incadē pdm̄ ut
q̄pat^z ad a^d obm̄ bn̄ sicut p̄ma-
culū fit q̄ sit eīt viator z q̄p-
hensor ita sunt miraculū q̄ ia
gl̄ia nō redūdabit in corp^9 nec in-
feriores inferiorēs s; in illis redūdat
/ Ad 3^m qn̄ dr̄ de passibi^{te} z inpas-
sibi^{te} dcm̄ q̄ nō est sile q̄ cōs in-
passibi^{er} est q̄lis p quā sor^{tr} re-
pugt corpi gl̄oso passibilitas sic
aūt nō sunt in opposito q̄ nō sunt
a^{ct} tal̄ q̄litas· ut nō possit ee in-
passi^{tas} inporcōe inferiori / Ad ad qn̄
dr̄^z de peccabi^{te} z impeccabi^{te} dcm̄ q̄
illa io bn̄ est ad ppo^m q̄ peccabi^{tas}
z impeccabilitas eccilit dicūt ordi-
ne ad id ut ad o^m sicut gaudiū
z trist^a z io d^{co} adūm q̄ nō est

odto q voluntas ex te sit conuita si
volitio et si eciam hec possit velle aliu
actum ec. id q est adfine q possit
velle actum ordinatum ec id q est adfine
s q hec ita non sit hec est exordina-
tione diuina q quilz sit mixto cum p-
uolune continget fini volitio vel dato q
non repugnet impeccabilitas ec fine et
peccabilitas ec id q est adfine sicut
non repugnat v^a cognito vnius et error
contrarii et mixto minus vel q daptus
non recipiat graciam hec non est qr non
sz ponim et g^a fort repugnat Sed
hec est exordinatione diuina qr est
mixto suo / Ad ad deducitur ...
q vnum est dicto q po intenta vnu
agens impedit alia agua operacione et
hec vnum est naturale / tn cum fuit
dispensacione inspa sicut dictum est
Ad ad quam arguitur de dilatacione cordis
dico q non fuit cor magis dilatatum
quia alii vir vel pt dicta vnio q gau-
dium non redundabat inter q et non
redundabat in porcione inferiore vir
gaudium po^c volitive et q fuit eciam
o^m etiam non redundabat in eadem
potenciam ec a^d o^m q sit perinactum
sicut dictum est et ideo nec est inituum
si non redundabat inter // v^2 a^r q
aut gaudium et tristicia circa cor fuit
equalia aut non Si sic ergo nec cor
mouebatur motu dilacionis nec constriccionis
qr tunc vnum impediret actionem alterius
Sicut si ponatur aqua et ignis pertinus
equales s virtute agendi et paciendi
et ponatur lignum in medio q natum
est pati ab vtroque nec calefiet nec
frigefiet Si aut fuit inequalia tunc

vnum dicebatur et glebique fuit cor eius
constringebatur cor vnde constatus cor eius
non dilatabatur. per gaudium sicut si esset
tristicia amota et ideo non tanta redun-
dancia fuit gaudium super cor sicut
dolor aut tristicia / Ad autem dicitur
pz q p dicta superius q ... cum non doluisset:
se qr non fuit tam vel doloret cum
nos omnes / Ad primum modum pt dici sus-
tineatur alia via q dolores inos ipse
vero portauit in appetitu sensitiuo qr
sic non fuit corum fantasticum ita
nec alas nec ... fantasticum magis
patiuit ec verus dolor Ad ad quam dicitur
q non fuit maximus dolor q non fuit
sensibilis et ita fuit in porcione inferiori
dicendum q ille dolor fuit maximus qui fuit
in appetitu sensitiuo et ideo ille dolor qui
infuit fuit salus in appetitu sensitiuo
qr fuit corpus optime dispositum et sensus
optime perceptiuus et appetitus sensitiue ad-
dictum inclinatum et ideo non fuit ma-
ior dolor in appetitu sensitiuo non tamen
doluit in porcione superiori / Ad ad quam
arguitur q meritum est inuoluntarie ergo dolor de
passione quam meruit / dicendum q
meritum magis est actus elicitus est
inuoluntarie s tn quam est actus imperatus
ille actus qui exequitur s imperium volun-
tatis non ... q sit formaliter inuoluntarie. licet
meritum sit inuoluntarie sicut petrus ex
passione crucifixionis sue meruit magis
tamen imperatus ab voluntate licet ipsa passio
crucifixionis magis meruit non fuit
inuoluntarie formaliter s qr imperata ab voluntate
/ Ad ad quam arguitur q adam peccauit in
porcione superiori ergo s illa debet fi

sat'factio in xpo per tristiciam Dicendum quod
non sequitur quia quanto dignior persona satisfacit
pro indigniori non oportet quod in 1° sit pu-
nitus satisfaciendo in quo alius deliquit
sed minor possit sufficere digniori ad
satisfaciendum ideo quia xpc dignior fuit
fuit quam adam ideo ipsum non oportuit
pati secundum partem superiorem voluntatis sed suffi-
ciebat pati in appetitu sensitiuo inferiori
vel passio in solo sensu xpi suffecisset ad
delendum peccatum / Ad aliud quod est dicendum
Dicendum quod ipse dicit quod xpc naturaliter timuit sed
hoc non est timere sicut nec naturaliter velle
est velle quia sic est velle elicitum non
oportet quod velle elicitum sit conforme velle
naturali quia paulus volucione elicita voluit
dissolui et esse cum xpo et tamen sic velle
naturale erat ad oppositum vel voluit libere
et actu elicito dissolui et esse cum xpo
sed ratione caritas et non secundum inclinationem naturalem
et ideo secundum hanc viam non videtur tribuere parte
ad partem intellectiua quia tamen fuerit habitus
sensitiuam passionis et mortis illo apprehen-
dit hic et secundum partem sensitiuam solum timuit / Ad aliud dicendum quod habuit intel-
lectiuam mestam dicendum quod omnes 1c auctores
qui dicunt quod habuit tristiciam possunt exponi
de tota voluntate secundum portionem superiorem et in-
feriorem quia hoc verum est ratione peccati aliorum
de quo contristabatur ut dictum est Et non quod
dampnum ceperit intellectiua pro parte ipsi ut
distinguitur contra partem sensitiuam et non tamen
parte intellectiua apprehensiua
Circa distinctionem 16 queritur utrum xpc ha-
buit necessitatem moriendi quod non
ad rationem dicendum corpus mortuum est conspira-
tio hoc est sine necessitate moriendi et
contra 3 consequencia dicit ex hoc quod mortuus
morte moriens sed xpc non habuit peccatum ac-
tuale nec originale ergo xpc non habuit
aliquam necessitatem moriendi / 2° anima xpi fuit
comprehensor ut dicitur 12 ergo fuit corpus et
si hoc non habuit necessitatem moriendi quia
posset impedire omnem causam impeditiuam
vite ergo [illegible] quia non maioris per-
fectionis est omnia scire quam omnia posse
cum utrumque respiciat obiectum eadem et in-
cludit potentiam realem tendentem in oppositum ergo
etc / Item 3° corpus eius fuit temperatissi-
mum et optime complexionatum aut
non fuisset incarnatum anima sua que
fuit nobilissima inter formas perficientes
materiam Continuit ergo anima eius omnia que
potuit nocere et que conferre saluti eius
et tenebatur saluare vitam suam ergo accidens
passionis corporis dimittendo nocentia
et cauendo ab omnibus corruptiuis posset
semper vixisse quod vero fecisset non fecisse ergo
non fuit necessitas moriendi / Quarto sicut
potentia materiam eius anima fuit perfectissima
inter formas perficientes materiam ergo per-
fectissime perficiebat materiam et per consequens
abstulit omnem priuationem a materia qua
perficit quia hoc potest forma nobilior perfectior ut
forma celi scilicet auferre omnem priuationem
a materia ut celum sit naturaliter incorrupti-
bile hoc fecit anima xpi ratione sue materie /
Contra omne compositum ex contrariis necessario corrumpitur
ex 6 methaphisice et ratio est quia contraria mutuo
corrumpunt ergo corpus xpi fuit compositum ex contrariis
tamen corpus illius / 2° materia est qua
res potest esse et non esse ex 7 methaphisice
et hoc racione priuationis ex primo phisicorum quia
secundum naturam suam materia priuata machinatur malum
scilicet corruptionis compositi sed materia in xpo
fuit eiusdem racionis in ipso et in nobis

est ea necu covinis quod et in e p o
Sexta hac quia virtu in ptrtate
aia xpi fuit non mori ex violenta
passiois patet sic quia aia illa fuit virtute
perfecta dnatur appetitui sensitivo et oibus
inferioribus quia nulla fuit rebellio in
ipso respectu virium quod dnabatur plene super
corpus ut posset impedire omnem vio-
lentiam corporis post quod quia dnabatur cor-
pori tamquam desposito sicut dns suo appetitui
sensitivo et aliis viribus inferioribus prin-
cipatu pollitico sicut rex vel princeps
dnatur civibus quia perfectius dnabatur cor-
pora aliis viribus quia servus nichil
potest contra dnum civis aut potest contra
principem et habet de aliquo quod etc / 2o
Jo. x dicit Christus potestatem habeo ponendi
aiam meam et iterum ponendi eam a me
ipso et nemo tollit eam a me quod ego
dicit pono aiam meam a me ipso quo
pone eam aie non aie dicta verbo
quia numquam aia deposuit aie verbo quia
aia numquam fuit separata a verbo quod
hac dicit ut verbo quod posuit aiam aie
separando aiam a corpore quod in ptrtate
aie fuit separari et non separari / 3o
patet in sta Jo dicit hac mandatum accepi
a patre sed pone aiam meam et non
recepit mandatum nisi ut verbo quia in dicta-
te eglis erat patri quod ut verbo et in corpore
prius posuit aiam suam quod in ptrtate
sua fuit ut verbo ponere vel non ponere
patet cum dicit nemo tollit eam a me sed ego
pono eam / ergo in clamavit verbis ultimis vel verbis
quia cum clamore valido emisit spiritum
hoc non posset esse quia sic valide cla-
mare non proveniret cristis hora mortis
que accidisset ex violentia passiois ani-

mi quod illa vel potuit ex potestate propria
aiam et eadem ratione potuit hoc non
paruisse pro tunc nec post et in in-
ptrtate eius fuit mori vel non mori
ex violentia passiois / quod fuit secundum cor-
poris in statu inquo nos et viator
quod patuit secundum naturam corporis violentiam et infir-
mi necio dissolueret cois armoniam per
in quibus et in vita pervenit a corpore
/ 2o si in eius ptrtate fuit prespnate
corporis ab omni violentia extrinseca quod cum te-
neretur se custodire a morte sicut quilibet
teneretur quod in moriendo peccasset quia propter
dilectionem dei et aie sue et aiarum p-
roximorum tenebatur suum corpus diligere legi-
timis et ita si potuit aiam suam vel po-
ni permisit cum potuit hoc preservasse
ut videtur peccasset quia qui non servat disso-
lucionem corporis sui cum potest peccat / / Ad
primum quod verbum a multis quod vive naturaliter mori-
endi quia meo fuit posset meum eius corporis
sicut in aliis hoibus et fuit penata na-
turis formis et nia penata est necta ca-
tenis patris quod etc / 2o in corpore est fuit
contrarietas qualitatum quia qualitates contrarie
non sunt in eodem proporcione equali mixtionis
mixto proporcionato aie quia aliter proporciona-
vita per quam alia et vita perisse consistit
mixta dicto et vivendo et ceteris proporcionalibus equalitatis
dicto quod sic fuit dominii contrarie qualitatis et contra-
rietatis ex mutua actione et passione
secuta fuisset corporis tandem naturalis et
nece / 3a ex hac quod etiam in corpore propria
loca appetunt cum sunt ex fuisset et corporis
et dissolucio illorum tandem propriam quia appe-
titus naturalis non est frustra secundum quia non
violento appetitum / 4o diverse partes corpora-
te diversis complexionatur et dnatur a a

qlitas in oclo alia in organis aliis
et sunt contrietate quo extimitua actione
et passione patitur esset necessario adcor-
ruptionem primo secundum adcorruptionem passi
sequitur cor tactus quo tactus / Ut de corporis
qualitate et corruptibile secundum etiam produci sub du-
ratione incorruptibili ultra quam non potest durare
secundum corpus ut sunt qualitate et corruptibile quo
tactus Iste rationes non concludunt quod deus
preter bonitas eque concludunt de corruptione et
mortuo vel corruptione post iudicium quia non quod
sicut ante ita post corpus idem eadem
potentiam mortuo corpus plus et similis non privata quod
non est aliud actu in qua ante quo sicut
actus vel forma ante prius non abstulit
omnes privationes generando se per eum tamen sit
nec quo resurrectionem / Et tamen non quod corpus
in celo est mixtum et contrietas in que
ante et etiam nata sunt in tres in regionibus
propriis cum sint ex et magis ex loca
quia in corpore ex sunt ante morte et
in corpore per se non ut accipit secundum virga-
na sensum maxime durat terra illa
maxime est ex locum in celo id maxime
facit adcorruptionem appropriandum proprium
locum / Certum non quod corpus adpartes in-
gratitas secundum idem quod post resurrectionem sunt eis-
dem corporeis qualis ante aliter non essent
eedem partes ergo si sunt corruptas
ante et post resurrectionem et ita necessario corpore
post sicut ante si esset corruptibilia huius
/ V· aut accipit secundum formam quia de qualitate
est etiam producitur tactus quod parva lapsus
ad incorruptibile et tollantur de extrinsecum corruptionem
potentia cum hoc qualitati manutenentia divina
magis corruptibilem non quod agens extri-
secum corruptionem vel est etiam tamen dura-
tionis secundum si necessario sint corpora mixta
hoc est certum in tanta et maxime durata
quod in celis aliqua qualitas contraria durantur

ut calor qui cum fuerit in humida ten-
dente contra adcorruptionem per actionem calor
tunc ex tali actione sequitur corruptio
huiusmodi radicalis in quandam causa magis tar-
dius secundum quod actio est fortior vel minus fortis
tio vel adproductionem determinata ex tali secunda
corruptionem et ita est productus ipsius ma-
ior et minor in ipsis extra in tanta
ita quod admittitur etiam producitur corruptio
magis quam extra / talis etiam simpliciter
in mixtis non corrumpitur secundum totum sed secundum par-
tem quod aut corrumpatur secundum partem hoc
est ex actione contrarii in ipsum et hoc est
quod in non agit contrarium in ipsum et non plus
ecco ex pulitractio et extrinseco conservatur
per id quod ignis in regione in corpore
in hyeme ex actione frigidi durantis
et huius causa est in elongatione solis et
in estate quantum per ignis et corruptibilem
frigiditas proprium quo et causa huius est ac-
cessus solis excludit actionem talem corporis
simplex non corrumpitur propter periodum certa
quod in se habeat secundum periodum et se eum
corruptas et est magis extra causa quod
ex hac quod est prodius / Ad quoniam quo secundo
quod comparando ulterius assumens adnaturam
assumpta // 2º comparando naturam ad qualitates
contentum et 3º comparando naturam assumpta
cum qualibus ad gloriam et penam si primum potentiam
modo hoc potest esse duplex vel comparando
verbum assumptum adnaturam gloriosam as-
sumendam quod post assumpsisse naturam
simpliciter gloriosam et non nec habuisset tamen
naturaz corruptibilem / Alio modo comparando
ipsam adnaturam innocente assumendam ex conse-
quod sub peccato est et est prima natura qua
consequitur iusticia originalis et innocenti
quantum est ex parte necessario in se et sic
ad hoc non fuit ante causa de mutor

mortis in natura et posset non mori mete
a quo dono ut iustitia originali / 3o quia
pro unde verbum ad unam assidue gloriam
sic quod gloria non redundaret in corpus per-
mittatur et in 3o de facto illo miraculo
modo de consequentia nunc tam necessitatis
corruptionis in corpore hoc est dispositionis
aie acor. itaque comparando verbum ad-
unam gloriam assumpta in 3o instanti
sui redundantia glorie aie in corpus sic deo
quod non tamen fuit necesse suum corpus esse
mortale. ex hac quod premium miraculum in-
pedit redundantia aie ad corpus habuit necessitate
moriendi quia nec gloria redundat in ipsum
nec sui corpus habuit iustitiam originalem pre-
servantem a corruptione / Confirmatur quod habuit
necessitate moriendi hoc miraculo facto per
Augustinum 2o de bap. parvulorum qui hoc
expresse dicit sed sine fuit hec necessitas
moriendi hac fuit quod corpus sui dimis-
sum comparando nam ad sua principia et qua-
litates contrarias tam naturales propter premium
redundantiae glorie fuit aie et ideo non
subiecte dominus aie ad plures passiones
in corpore ideo fuit in corpore eius corruptio.
et restauratio per sumptionem alimenti sed non
patuit sui restauratio ita perfecta quod
corpus mortuo non tamen perfectum diminui habuis-
set super corpus / Contra sicut quod fuit necesse
sumere ad tantam restaurationem deperditi
ut tamen restauraretur quod fuit deperditum
dico quod quamvis hoc sciunt tamen duo
sunt quare hoc non potest sed potest mittere
debilitatio ingenii et impuritas alimenti quod
assumpsit deperdite alimenti et ideo quod si adam
habuisset alimentum in ... fuisset mor-
temus prout ... alimenti hoc quod non quolibet
... quari exequalibus sicut ex talio.
sed determinatum est ex dictato et ideo
ex puriori alimento et meliori generatur meliori
sanguis et ex meliori sanguine et puriori
spiritus caro et permanet hic et ex alimento
corrupto et impuro generatur caro valde
fluida impuritas quando alimenti ex parte alimenti
adhuc fuisset impurus sicut in nobis tam ex contra
corporis. quod non fuisset excepte alimenti. ita
perfecta restauratio sicut deperditio / Sed
pacto quod habuisset esum ligni vite fuisset
ne corpus eius maior per se ... quod non sed
tamen mentita habuisset moriendi. quod omnes vir-
tutes sua relicta sunt et non perpetua per-
durando atque collatum magnificentie et admi-
rabile et debilitas. et tamen potest agere ex quo
est finita quod virtus eius debilitatur tamen.
quod non potest sufficienter agere ad conservationem
sui individui ut patet de virtute mutta
... quod longa actione maliciam et ex
confusione diutina debilitatur virtus eius et
tamen ut possit plus quiescere et tunc defic-
ere modo sed tal fuit virtus mutta et sed
delicta ideo tamen debilitata intm ut non
possit amplius restaurare. debilitas
igitur virtutis et impuritas alimenti extrinseci fu-
issent causa sufficiens sue mortis naturalis
Sed si illa fuit a qua dicta videtur in.
quod facta unione corporis ad verbum fuit ori-
ginaliter novus preservatur corpus eius ab omni
corruptione quod assumpta illa fuit tale
ut assumptum in aqua diminuere sed dann
non potuit sed ... quod stante unione corporis
ad verbum aliquid partes carnis eius fluerent
et corrumperentur. quod sic assumptum fuisset depu-
rimus si fluxerint partes hoc sine fuisse per-
miraculum quod magis fuit miraculum quod christus
mortuus est quia naturale / 3o quod si partes
fluebant tunc fuit restauratio
partis nove et hoc non sine novo miraculo

q2 illa ps no uni no per miraclm
antiquu sicut nec p pnomi q°
pa / Dico ad 1a q fcto hac nuacto
qd gfla aie no rediudabat incor9
fuit nccitas q ptes corpis fluent
per sudores z alias corrupciones q
actio z passio nalit approximata
ncce est sequi corrupcoem si altem beat
diuu sup ad h virtu mixta no suf-
ficiebat exaliunde restaurare deperditu
continua actione id fuit nccs flux9
ptiu z corrupcois / Ad pm cu dr q sel
fuit assumptu nunq fuit dimissu vm
est de ptibus ptibus que concurrut ad
pfeccom corpis huius cui9 mod sunt
cerebrum cui9mod fuit car capt manu9
tu a que ptes diuise erat ut si scidit
s vngues ul rasit capillos z sic de
ptibus carnis z aliis ymo tam subtrac
tacis fuit dissid q2 tam nitrecitu ex
ptibus nd ssp fuit vnitu ut d. ptuit
tu ptes pncles ss fuit vnite z dell
les dam / Ad 2m cu dr q tuc nouo
miraclo fuit a1a ps vnita z addita
dco q no nouo miraclo s antiquo
Circa q sciend q sicut vbu gratia
lz gfere distinctu s ec z locu z sepatu
sic mixta lz quare id z vnitu q2
mixto est adgfa vni9 ad ad perdep
titate z vnitate cu eo Et do q gfa
noue pt vnite corpi qua erat fuit
nc nalis z q cad dcuaus gfata est
ps corpis p exonii nale est vtsit s
q ps vni vbo fuit miraclm s non
uom s cad antiq q2 e miraclo
q° vnitu est totu corp p° vbo z vni
cuid ps toci9 1a z ee 1d q est actu ps
a9 s tu virtus nalis fecit ad pre-

ambulu ad antiquu miraclm q2 fecit
q ad actu ps corpis q pus no fuit
s fca antiq miraclo est illa ps vnita
verbo vnione tocius z alteribs catur
z tota trinitate / Ad pm pnte dr q
cor9 xpi pecm mor9 est demitor z
exhoc sc q in xpo n9 fuit pecm ap°
d inquo assumpsit nam indecete ne
fuit ap° ne d causa demitor mor-
tis in eo z sic adgu q pxi omet
sunt putes necces moriendi exce-
nito s no sic pcet ra s alia dcta
ut dcm est inpede q / Ad 3 conces-
so an dte nego maz z ca est q2 oipote
cia ad oe possile pdu se extendit
nec pt consili catiue ul arti n id
deat inse forma vna ul ples mq
ul quibus radicet po oim passibilio
ficedoz p9 s hq for no pt esse actu
nec vna nec nulla q2 actus s se no
lz inse nc hre pt ma te actiue vir-
tute productiua aim sbez ul alq
dico dese g° a q oipo illa incet
ei pagna forma gnalez inbtute
z imperfectione otines omez forma
ul ens ple sl. s tal ptas no pt
consili aie r manete aia nc anglo
sicut nc s pt gfri infrigidare z
id repugnat s manete na sua
elis for vtuat cotines aia Sed
ad posse cagsfe aia gssibilia cum
hac no sit pduce ea mee no sez
n po intellectiua z hitu ul spes acci-
tales quoz aia est capax z q2 tm
tendit in sibilia no cando ca s gg-
scendo tm ad no requit tanta
pfecto infinito po quo pt aia plia
cgsce sicut infinita to po q° pt aia
plia cate / Ad 3 cu dr sunt

custo te ꝛ restau te eqlit do ꝙ sstuit
si ꝯtinuiss pristatu in quo fuit alitu
ꝑmu ꝛ vtute mutiua nō debilitata
s̄ vtruqꝫ defuit ·io nō fuit ꝯtinuo
ali ter in ī ꝑmutatano sicut pus
ut ꝑ manst nec fuit virtus eiꝰ
eque intensa in quo / Ad 2m cū
d̄r ꝙ eius aīa fuit perfussa io
abstulit ꝯēm ꝑuom sicut for celi
dici ꝙ sic for celi· nō est tl ꝙ
ꝯtineat ipse oēs fors ꝑfte virtutis
ꝛ cā ita nō pt aufferre a qua ꝑ
uāne ꝛ ꝑtātem ine sue ad aliam
forma si in celo sit mā ꝛ ꝑo· ad
a qua fors ꝛ io si in celo sit mā ced
tots tn in hic nēco est ī ꝑus ꝛ
ꝑo ad alias fors ꝛ io si celū sit
incorꝑle· oꝫ dicē nēco ꝙ ul sit
for simpl· ul si hēat mās ꝙ sit
altiꝰ tots ꝛ tm inꝑoa ad forma
dēte qua ꝯ / Unde ad fors a toꝫ
ꝯ ꝑoꝑ quo illa sit in corꝑibus glo
sis ꝛ tn sit incorꝑlia ꝑtinet ad 2m
hm ido nst ī differant / Ad 3m
supiꝰ 2o ꝑputa vtrū inꝑtātate aīe
ꝯ fuit· nō mori ex violencia passionis
ꝯo ꝙ si aīa ē ꝯ alte dimissa fuiss
ex qua fuit glosa glā aīe redūdass
in corꝰ ꝛ ꝑque inꝑtātate aīe fuiss
nō mori ex aliq passione ꝫ qz meo
ꝯ fuit corꝰ sū reddi gle in ipo
eximia lo ut pꝫ ꝯ· expiriori ꝙone io
in ꝯ· ꝯ nēco fuit 1o corꝰ corruptibile
per passione nec fuit inꝑtātate aīe
ipm a passione ꝑsuare cū io est· qz
ꝯnstitute nē pꝰ lapsu est ꝙ a qua
acta nata sit dnari aḋ passis
Cūc si ac corꝰ alta le ꝛ corꝑle per
appximacōe acti dnant pt corꝑi

corꝰ ꝯ fuit tlē aꝑ ꝯ hūanis usqꝫ
ad morte qo ꝑ tale actū appꝛiatu post
in corꝰ io dispo ul qlitas in ꝑportionis aīa
cam passe iꝰ corꝑis inditi· ꝛ ita
ꝑatuit vita in marte ꝑuari qz aīa
nō ꝑfcat ii corꝰ dispositu ei / Si dicas
ꝙ aīa a solo deo creat ꝛ vnir sic solꝰ
pt ead separe ꝛ ī nichil ad inferns
passione pt aīam separe nc ad· do
ap̄o hmete / 2o ꝑ qz si suaie corꝰ a
passione nō fuit inꝑtātate aīe ꝯ tūc
passio eiꝰ fuit violenta ꝛ si nō fuit
mitaii / Ad ꝑm illorꝫ cū dt ꝙ deꝰ solꝰ
pt vnire aīas corꝑi debet possꝫ esse
dūm an in ri ne cū corꝑꝰ fuit sume
dispositū an aīa possit se vnire· ul
aꝫ quāms herem vniat aīaꝫ intel
lectiua corꝑi intellectio vnione perue
gam nō corꝑs ꝛ dispam queuente vl
tiāte ꝑfcti abaīa intellectiua ꝫ ꝙm
ad ꝑmū in ꝯ· dꝫ laciu / Sed ꝯcesso
aute ꝙ solꝰ deꝰ possꝫ vnire aīas ne
ga aīas ꝙ solꝰ deꝰ possit cāre sepa
cam agens cātū sū nale pt inducē
qlitē in corꝰ inꝑpossibilē aīam ꝑ a re
corꝑis ꝫ nō pt cāre a qua qlitem
in corꝑe ad qua sequit nēco vita talis
aīatio corꝑis io qua nō hꝫ· qz nā
dispō cāta in corꝑe ab agente nāli
est cā simplr aīatis passiue corꝑis
ex m igniꝰ ꝑ actom sua nālem
inducē qlites queuente ad aīe sepa
cam a corꝑe· ꝫ nlla necitate vnio
nis aīe intellectiue ac corꝑum ignis
ꝯ ꝙ dēte solū / ꝯ est dici ꝙ agens
nāle inducit dispom incorꝑe orga
s· ꝑ staurꝫ organū nē ꝛ ꝯplexione elaꝫ
debitam est dispō necessitas simplr
ad in ductom aīe ꝯꝑ ꝙ nlla dispā

inducta ab agente nali in materia est
dispo necitatis ad actum inficiendum sed
quecumque aut illa cum teneat se apte
nate in materia recepta et impo ad formam
est impo conditionis ad ipsam animam in-
tellectivam quia si sit tunc dispo illa in-
ducta est anime ab agente nali neci-
taret ipsam scilicet ad credendum et amandum
contra quod falsum est licet phi dicerent hic
dicitur quod ipse ponit deum naliter agere ex
necitate nature omnia que agit et ideo sicut posuit
quod aere existente simile calido et disposito
simile ad formam ignis secundum necitatem quod ig-
nis agat in aerem corrumpendo formam
aeris ita phi ponerent quod corpore organico
existente disposito per actionem agentis
nalis deus necio creat animam in cor-
pore mandato ipsum sed sicut phi erraverunt
in primo ponendo deum creare omnia ex
de necitate nature sic debent ipsum theologi
negantes in primo principio consequenter negare
in secundo quia nullum agens nale potest simpliciter
necitare materiam ad creationem passivam sed
qualibet dispo in materia ab agente nali
est impo conditionis ad formam et ani-
mam tamen dei quia deus voluntarie et contingenter
creat animam quod ex creat / Ad 2m cum dicitur quod
tunc passio sua non fuit voluntaria dico
quod voluntas sua actu mitem contra ad
... quod non est in potestate sua ymo est
necessarium ... aliter se haberet sicut potest amare
deum amore amicitie ... bonum sed bonum
eum iustum sapientem etc et tamen velit naliter
bonitatem deus iustus est et sapiens / Sic potest
ponere voluntas de passione Christi quamvis
non fuit in potestate eius illa impedire
complacendo sibi illi passioni et acceptando ipsam
propter bonum commune ex ipsa et quia accep-

fuit actio / Ad 3m cum dicitur quod si non
fuit in potestate eius non pati tunc passio
fuit violentum et non invitum dico quod violen-
tum uno modo opponitur nali et est ... alio modo
voluntario / primo modo cum nale sit lapidi
esse deorsum violentum est et est inclinationem
eius esse sursum et esse sursum est vio-
lentum quod opponitur nali inclinationi la-
pidis et isto modo loquendo de violento ut
est contra inclinationem nalem ... ipso
fuit violenta anime ut naliter inclinata ad
perfici ab anima / Alio modo est violentum oppositum
voluntario et tunc falsum quod dicitur est ... quoniam
quo passio fuit nota ... et tamen
... nalitum fuit passio violenta et
quia non movit pacificando aliomodo
ut violenta et accepta ... fuit invitum
et non violenta hec potuit impedire quod de-
... / Ad 4m principale cum dicitur quod anima pro-
... corpori quod appetitu ... d quod
anima non magis ... corpori quod ad oppositum
que se tenet cum corpore quod ... appe-
titum ... uno modo quod ... ad-
posse anime ... que se tenet cum
corpore non ... sicut corporis ... quamvis
... super potentiam ... ut anima possit
movere corpus ... motu locali et
adhuc ... et ideo sic placuit sed non
sic ... quia sunt omnia nales non
obedientes in actibus suis ipsi anime
quamvis ... in potestate anime sit exhibe-
re eis materiam nisi agant tamen materia ...
non subiaceret anime in actibus suis et
non ... assumptionem ... et debi-
te ... fuisset corruptibilis et
mors ... // ... non ... appe-
titu ... quia ipse appetitus fuit impassibilis
sed debuit ... ut non possit

pati ex dñis aie z i a r' m appuit b m
falsu q aia dnaba appetitui spitio
ut no patia z i plo cor Sed 3.
fals d' q b c° insupp^to z in appo^to stat
peadem psd s no s eadē nāam itaq
c° suppo^m bbi s nām dina pono aiaz
meaz anc ipo s nām huana. q
aiaz pono acorps no aberbo ita q
pone z separe pecta^re att bui berbo
s q z aiaz separe passiue acoi^s bec
facit rone ne huane ut separato sua
est Sed 3^m pudem pz qz p^t bo acce-
pit mantu podi aiam compla^do z
opaia^da aiaz ponit s no effiue ita
q sit pone suit nepitate eiq z il expo
no est extarta qz eadē auctas pt
expom ptum de capite ptum deme-
bis sicut bic qui ps^it tusgredi z
no est tusgssq q^m ad posse tusgre-
di expoi demebis q^m adnd tusgre-
di expom de capite i ad id s
ad pt expom de xpo ut suppo^m
ethum z rone suppoti mdina nā
z ad dnā cata in suppo^to Sed q^m
declamore bo^do q altm fuit inia-
ctm s. q clamauit ba^de in bo mor-
tis ul fuit po berbi z io miaclose
fuit aia separata an hora separacois
p biolenciaz passiois sibi no fuit
miaclm nouu q sic clamauit in bo
morte s fuit antiq^o mia^lo. q glo-
ria no redundabat incorp sicut ora
q passq est fuit a q^o miacla opu-
nalia qz q no pt s id presuppo
miaclo z si fto mia^lo passit s nā^r
tm miclac ad miaclm necco psuppo^tu
est aliquo miaclm Sed q pati x^o
s corps z aiaz spi^na ul portam.

insfiboris rōnis. hac fuit exmiaclo q
glia aie no redundabat incorp nec
portom insfiore io tātu q pati fuit
miaclm z tm nālit sto illo miaclo
sicut cecy natq nālit bidet ipo illu-
nato miraclose

Circa d. 14. queritur btrum inxpo
fuint due bolutes q no sint
due bolutes d^o p^o qz ois bolūtas e
dna sui actq. s si inxpo sit due bo-
lūtates altia no eet bolūtas qz no
est dna sui actq q se^z motū altiq
po^e qz sic sequi no est dnari actui
suo s subdi alti re^u sui actq Sed
si bolūtas cata sit inxpo ipa se^z in-
actu motu bolūt^s berbi increate
qz berbu egit opom ne huane g^a z c.
Ad 2° si in x^o sint due bo^tes q no due
tm a^c. qz cu sit ibi libra bolūtas
sequēs intellcm creatu z pter sto
bo^tas nālis cu ba^tas liba z ulis
z bcat oppo^m mo^m sensi in aba su-
tedi se^z q erunt due ba^tes z in xpo
est bolūtas incata g^a z c. Contra
tm duas intellcus increatu s. z
creatu g^o simp^r tm duas ba^tes
Item qom saluit dam. c. bo. insfic
q sicut fidez firmit^r tenedu est in
x^o ee duas nās z bna ypostasim z
oz credere si^c gnis exillo q inxpo
sunt nales ppo^tes z po^e btriusq ne
s po^e perfectissie ioli^s ne. s. sut in-
tellcus creaty z bolūtas cata
Item bult etia .6. synodus sua declans
in x^o ee duas bo^tes z op^nes in cam
d. 16. bol^m oti^te cam z d. 16. est
6. sinodus mostanti^li Item sup
d. 12. dicitur q in x^o fuit ois scia

et primalitas et secundo creata et de ie
rone ne assumpte cum 3 rag° et secundo
presuppoit intellectum et volu^tem oz ponere
in xpo utramque potentiam optime dispositam
et i est ibi voluntas creata ¶ Sed est ne
voluntas creata una tantum in xpo dico
quod voluntas potest accipi sub propria ratione
vel sub generali ratione et non pro appetitu
Si generaliter accipitur sic in xpo adminus fu-
erunt 3 appetitus scilicet intellectualis in cantu
et rationalis creatus et unus sensitivus
sed ipse voluntas addit supra appetitum
quia est appetitus cum libera ratione et sic stricte
loquendo tantum fuerunt modo due voluntates sed
secundo loquendo accipiendo voluntatem pro appetitu sic
puto quod in xpo sicut in naturali fuerunt tot
appetitus quot sunt potentie apprehensive distincte
in nobis et i sicut alia est apprehensio
gustus et visus alia tactus et odoratus ita
est alia propria virtus appetitiva huius et eius
et alia delectatio quantum hanc apprehensionem
et illam ¶ Aliter tamen loquimur de appetitu
sensitivo sicut de uno et ille est qui sequitur
virtute ymaginativa quia sicut ea virtus
ymaginativa ymaginatur omnia circum-
stantia et in absentia ipsorum et in presentia
sic delectatur eius appetitus in illis
si sit conveniencia vel dolet de illis si
sunt disconveniencia ¶ Sed sicut non absurde
quod virtus ymaginativa sit possit ymagi-
nari alia omnia sensibilia tam in presencia
quam in absencia nichilominus ponimus alias
quas sensus particulares apprehensivas particulares
aliorum distinctorum sic non absurde quod ille appe-
titus eius ipsum possit appetere omnes sensibi-
les particulares convenientia et non appetere vel potest
dolere de disconvenientia sic oz pari ratione
ponere appetitus particulares distinctos secun-
dum apprehensiones particulares vel vir-

tes apprehensivas distinctas sed quod de
voluntate naturali et libera ¶ Sed utrum ne due po-
tentie appetitus naturalis in qualibus ac generali
non accipitur pro inclinatione naturali rei
ad propriam perfectionem sicut lapis naturaliter incli-
natur ad centrum et si in lapide sit in-
clinatio illa sit ad altum agente tunc
contrario credo quod sicut inclinatio naturalis
rationis sed quod illa ad propriam perfectionem est ad
voluntate libera sed primo accidit esse secundum quod
inclinatio lapidis ad centrum sit ad
altum agente et cetera posito quod posito haberet aliquam
operationem incontinenti ut aliqui ymagi-
nantur cum foret ea operatio tamen non esset
dicere tamen in quia esset actio tendens et in
centrum sit quiescens et non agit actionem
corruptivam ipsius nec salvativam quia non
possit ponere aliqua esset illa operatio nec ens
tamen illius non potest conservando propter unum sed
quia forte sed primum in centro est quiete
in se sicut lumine in medio ¶ Et tunc
actio illa non est in centro quia sed est
in loco non in locato et centrum est lo-
cans corpus medio quia vel ultra quantitate
non dicitur relatum inclinationis eius
ad centrum ut ad propriam perfectionem ¶ Item
secundo quod sic est de voluntate quod voluntas naturalis
non est voluntas nec velle naturale est
velle ¶ Sed hoc naturalis distrahit aliud
et nichil est nisi ratio omnis secundum rei
ipse perfectionis unum eadem potentia dicitur
naturalis voluntas cum ratio illud necessario conformiter
ipsum ad perfectionem et dicitur libera secundum rationem propriam
et intentionem quod est voluntas proprie ¶ Aliter
potest voluntas dici naturalis et distinguitur
contra potentiam sive voluntatem spiritualem et capta
in proprius naturalibus eius distinguitur contra se-
paratam ut informata donis gratuitis

Ad hoc 3o ma accidit voluntas naturalis ut elicit actum oppositum quia imperitate eius est elicere actum taleforme / Ad primum probabile concedo antecedens quia omnis voluntas est domina sui actus et cum dicitur quod in beatis quod voluntas concipis motum altius potentie in actu suo subditur et non dominatur dico sicut alias implicatur qo distinctione 3a. quod verbum nullam causalitatem super actum voluntatis creare ex nihilo quam non habeat ipsa trinitas / Ad 2o voluntas creata in verbo non perdit dominio respectu actuum suorum propter unionem ad verbum magis quam si non univeretur ei. Sed tunc ultimo arguitur contra duplicem opinionem in 1o tacta si voluntas sit causa immedia sui actus et tunc quod non sequitur motum trinitatis tamen cum voluntate actum voluntatis sed trinitas tunc ponit voluntatem in actu et sinit ipsum movere se in actibus suis. ita quod non operatur ad voluntatis operationem nec quia operatur ad ipsum esse voluntatis sed una operatio est maior secunda quia voluntas inspiratione secundum motum altius possibile inesse concedo ad actum primum non tamen operari in mente 2o / Si autem tenetur quod voluntas in mente causat operationem suam et non logicus et deus in mente causat cum voluntate sic in mente causat esse voluntatis quia ut dixi verbum nullam specialem operationem habet nec aliqua tota trinitate convolutur in verbum et non tota trinitas ab operatione voluntatis create propter unionem que facit creationem respectu causa tunc 2o quod voluntas creata in christo ita libere elicit et dominatur actum suo sicut voluntas mea in quia deus non operatur operationem illam nec voluntate libere agente et determinate se ad operandum et tunc deus operatur cum ea sed tamen ibi non est proprie libertas et dominium sed in voluntate dei quia non habet aliam tamen operationem cum ea ad actum suum sed tamen creata potest esse increata tanta est ibi / Ad 2m cum dicitur quod voluntas naturalis et libera sunt due voluntates dico quod naturalis ut sic naturalis sed et ut naturalis non est voluntas imperio sed tamen importat inclinationem potentie ad recipiendum perfectionem suam non ad agendum ut sic tunc est imperfecta nec sit subpropriatione ad quod intenditur inclinat potentiam unde naturalis potentia non tendit. sed est tendentia ipsa qua voluntas alia tendit et habet passive ad recipiendum / Sed est alia potentia tendentia impropria qua videtur ut libere et active tendit eliciendo actum ita quod una potentia et duplex tendentia activa et passiva / Tunc ad formam dico quod voluntas naturalis secundum quod forte importat non est potentia vel voluntas sed inclinatio voluntatis et tendentia qua tendit in perfectionem passive recipiendo

Circa distinctionem 18. queritur utrum meruerit imperio christi conceptionis quod sic quia non potuit peccare ergo nec mereri ante patet quia christus ubi dicebat quod non potuit peccare ergo nec imperio christi quia contra sic. quia voluntas iuncta perfecte fini ultimo non meretur aliquid ubi nichil ultimo si sic posset eadem tempore peccare voluntas christi imperio christi et tamen fuit perfecte iuncta deo per fruitionem quire etc. / 2o quia voluntas ut plus propter fructum ergo nunquam meruit christus patet quia aut fruitio et meritum sunt duo actus aut unus non duo quia actus fruitionis est actus adequatus potentie quia fruitur per quam potest creata voluntas et una et eadem potentia circa idem

oᵐ nō habet nisi actū unū adeq̄te
q̄ sit perfect⁹ d̄o · Sed pᵐ oᵐ nulli
est ipse deus dilig' pp se amore ami-
citie · vaddo ad unū · q̄ re nō sicut deus
act⁹ ut un⁹ q̄ de rōne act⁹ meritorii
est q̄ sit elicit⁹ · ita q̄ voluntas ut po-
tentia naturalis suo actu possit contingenter eli-
cere ipm̄ uel nō elicere / pᵒ mut̄ p̄ q̄
elicit sit actus beatificus nō elicit' contin-
genter sed necessario · aliter nō esset beatificus ·
ergo cum act⁹ meritori⁹ et beatific⁹ habeant
oppositas conditiones s. contingentie et necessi-
tatis nō poterit esse idem actus ergo etc. Sed q̄
nō meruit impᵒ de ar spetᵉ q̄ oē
q̄ est qñ est necesse est esse · q̄ si id
esset qñ contingenter hoc nō esset p̄ d̄
p̄ primo est id hoc q̄ ea id p̄ redictum
malo d̄ · et ita act⁹ ille nō potuit
nō fuisse et sic ergo simpliciter actus
necessari⁹ et nō meritori⁹ act⁹ ergo etc.
eᵒ sic dic in ū codes ordinate quare th⁹
vni⁹ necessario presuppōt aliud th⁹ nō
p̄t sit durante sed cato volitio in e
p̄t et in eo volunt⁹ ad primum actum sit
dic in ū codes et th⁹ vni⁹ s. terrā
ut ee vol' / presuppōit th⁹ alti⁹ ut
ipsi actui ergo nō p̄t sit eᵒ pᵒ et
separari ergo nō potuit mereri impᵒ d̄ ex
quo tunc pᵒ accepit de pᵐ ¶ Ad
q̄ d̄ q̄ sic ergo Aug⁹ potuit impᵒ
d̄ q̄ne q̄ sit p̄m̄ i° p̄ld' eadē
est mensura oppositorum s. q̄ aug⁹ ill'
et potuit mereri in pᵒ d̄ un⁹ sicut
nō sunt d̄ et tpe s̄ssit ita mpas-
siā ergo meritū et demeritū eadē mensura
mensurat' et i ſi potuit mereri impᵒ
d̄ potuit tunc peccare impᵒ d̄ quia

pᵐ q̄ tunc peccatū aug⁹ redundaret in
deū q̄ oē totum aliud effectū est
ab q̄ eadē effectus tal' sicut effectus
ipse primus exᵐ de igne et eius splendore
q̄ utrique est adiuuante igne et pᵒ tōe
q̄ nō p̄t peccare impᵒ d̄ pᵐ pᵒ angel⁹
decani dyali 21 · probat n q̄ angel⁹
nō potuit vel pᵐ velle a se · q̄ si
elicit pᵒ voli nō a se · aut vo ā
non vo ā · nō p̄t dici q̄ nō vo ā
q̄ tūc n̄ elicit ergo vo ā ergo aūt pᵐ
velle est aᵈ pᵐ ergo pᵐ velle a
d̄o · et ita nō possz peccare n peccatū
redundarez in deū sicut in cām ei⁹
¶ Hoc arᵐ solvit beatus aug⁹ opt'.
3ᵒ liᵒ de li ar · c · 1 · unde ibi totū
cᵐ et maxīe sunt libi soluit q̄ m
optie ¶ Ad pᵒ impᵒ d̄ fuit in angelo
mot⁹ n̄alis vol' rectissim⁹ q̄ pᵒ nā
velle liberū cū est peccare ergo nō pōt
sit mecō pᵒ d̄ ee mot⁹ n̄lis rec-
tissim⁹ vol' et velle deordinatū q̄
tunc sit ecent contradicto · q̄ sit eet rec-
tissim⁹ et nō rectissim⁹ ¶ Ad actum
meritoriū sufficit pᵒ q̄ p̄t mereri et
dispō conuta impō tam⁹ est s̄ et
pucia ald presuppōn et ceius poᵉ et
id. Sed oᵃ ia p̄t impᵒ d̄ in xᵒ
pō grata oᵐ aptū et ceius poᵉ
de duo⁹ est etiā / de 3ᵒ q̄ pō potest
uti s̄ elicito actu p̄t q̄ s̄ d̄ 9 6ᵒ
det · c · 2 · Splendor genitus ab
igne igni est coetern⁹ Si ign̄ eet
etern⁹ splendor genit⁹ ab igne
eet etern⁹ ergo res et sua opō p̄t
sit ee p̄ quoctumz d̄ ¶ In ista q̄ne
pᵒ videndū est quōd xp̄s meruit
diffice · n · vi⁹ salvare q̄ meruit

d̄

tu fuit bene et perfecte coniunctus sum-
pe bonitati vi et quod alii liti meruerunt in
iusticiam uel possent mereri tunc eorum p-
mium maius perfectum haberet / Sed tamen pro-
videndum est quod sit meritum / Secundo quod meri-
tum est ad acceptum uel acceptatum ma-
gis pro quo ab acceptante est aliquid retribuendum
illi in quo ad acceptatum quod debitum
pro suo merito uel alteri pro quo meruit
et tunc meritum proprie dicit actum qui est in
potestate illius cum sit retribuendus sed hoc est
tamen quantum ad meritum de ipso sed quod bonus meretur
alteri poriones uel alias afflictiones
deo acceptas quamvis illa sit in potestate
facientis non tamen in potestate illius pro quo
facit et tunc meritum dicit forte vel oris
actus laudabilis in mente ad accep-
tante quem acceptans acceptat ut
retribuat ei pro quo acceptat et
ex hoc sequitur quod bonus potest mereri pro quo
tamen modo uel est acceptandus non accep-
tum Secundo in meriti descriptione non oportet addere
acceptus mouere ad deum deus igitur accep-
tans bonum factum uel bonum velle actus
retribuit sed volenti si indigeat.
Si autem est ita perfectus quod non indige-
at per se tamen retribuit aliis sicut christus
retribuit aliis pro quo meruit ¶ Tunc
ad propositum secundo dicendo nunc patet consistat
in bono velle secundo quod christus meruit in
tali velle Et secundo quod radix omnis meriti
consistit proprie loquendo dicendo in affectione
iusticie voluntatis non autem in affectione com-
modi nisi in affectione iusticie ut ordinat
affectum commodi hoc patet quia primum omnium quod
ad meritum primo ipse deus est sed quod affectione
iusticie vult deo bonum proprie se esse et
bene esse scilicet iustum et sapientem esse

tunc Et per bonitatis affectionem commodi respicit
proprium bonum et quod non mordicus non ordinetur
et reguletur affectione iusticie ut regu-
lat et ordinat affectionem commodi circa bonum
proprium Sed sicut demeritum primum angelorum
fuit inordinatus motus circa bonum commodi
et circa desiderium beatitudinis volendo sibi
esse bonum et non volendo eum debitis circumstan-
tiis et cum dicti ipse et malus et ideo ex
amatum ex affectione commodi si non ordi-
natur et moderatur affectione iusticie est
demeritum quia in moderatus appetitus proprii
boni est malum in primum meritum bonorum
fuit etiam omnium nostrorum quod bonum ipse et demeru-
ando sibi ipsis et aliis mortem adipisci per
ordinem iusticie quia in commodi affectione
non reficitur absolutum fine non consistit
meritum ¶ Cum aliud bene accepto qui sumitur
bonitatem coniuncti fuit sui uelle scilicet affec-
tione iusticie perfectissime et bene sibi su-
mmum commodum coniunctum secundo quod appetitur
affectione commodi id nullum est oppositum
eorum in propria quod sit eius in commodo primum sumptum
ut possit illud velle affectione iusticie
quam et affectione commodi id velint
sed christus quia fuit ad fuit viator et passibilis
per potentiam sensitivam et partem inferiorem
voluntas tunc volunt multa obviam penitentia
sibi habet et potentiam inferiorem talis etiam que
libere potuit velle ad contra affectionem
commodi quod proprie est ad genus illi tunc est
Secundo ieiunando vigilando orando et mul-
talibus bonis potuit mereri uel extendendo
huius actus meritis bonis talia proprie deum
uel extrinsecus talia opera / Tunc quamvis
angeli haberent bonas operationes etiam
nos uel bene alii quia tamen alii actus sunt
inclusi in beatitudine id est hac est mune

beatudinis et ex ei plenitudine in-
collatione obligant. nec adeo quod ipsi
non merent. Sed huius opiniones xpi
spote non includunt in sua beatitudine
id per istos actus meruit quia quantum
ad illos actus fuit viator non compre-
hensor . i . quod radicaliter includo in sua
beatitudine ¶ Aliter potest dici si non placet
quod meruit tamen istis actibus partis sen-
sitive impassibiliter absolute secundum partem oppositam ergo
Sed quod patitur et secundum partem intellectivam
et portionem inferiorem tunc dici potest quod quantum
ad omnes actus portionis inferioris potuit
mereri dico de hiis actibus qui respiciunt
ea que sunt ad finem ¶ Sed contra dico quod
si portio superior fuit perfecte coniuncta
deo per actum beatificum fuit tamen eadem pas-
sibilis secundum portionem inferiorem et sic fuit
viator vel viatrix et potuit mereri ¶ Sed
contra id quod est intellectus simpliciter non potest mereri
sed portio inferior fuit simpliciter intellectus quia
non potuit habere actum immediatum circa id
ad finem ergo fuit quieta et beatifica quantum
possibile fuit quia non est repugnans habere ut
partem inferiorem actum circa obiectum eternum
immediate et circa alia ordinate in relatione ad
id obiectum ¶ Item sicut intellectus in nobis re-
spicit partem intellectivam sic in xpo.
sed in nobis non est intellectus in portione infe-
riori nec fuit in superiori complete sicut
nec partem ergo xpus non potuit mereri secundum
inferiorem portionem tamen nec meruit secundum por-
tionem superiorem ¶ Ad primum illorum tunc dicitur
quod portio fuit intellectus simpliciter et ideo non potuit
mereri. dico quod ille intellectus est duplex bino
quantum ad affectionem iusti et impassibilitatem et sic
fuit portio inferior beatis in xpo intellectus
ex hoc quod inferior portio coniungebatur deo . quod

fecit a se quod affectione iusti non potuit
velle inordinatum et iniustum et ideo non
peccare / Alio modo quantum ad affectionem
commodi et impassibiliter sic non fuit secundum par-
tem inferiorem cum dico intellectus sit quod habuit
impassibiliter nec habuit omne quod potuit habere
secundum affectionem commodi quia ex natura non ha-
buit summum commodum sed coniunctum quod ipse
conuigi sicut est nobilis simpliciter et maxime
in esse infirmitatem quia igitur sic fuit non potuit
ad actus secundum affectionem commodi tamen quod
acceptavit et sic mereri ¶ Et praeter
hoc et portio inferior meruit eliciendo opera
ut caritatis et dilectionis inimicorum et alias bo-
nos in deum et aliorum sed malos propter deum
ideo cum dicitur quod secundum portionem inferiorem fuit
intellectus si simpliciter intelligatur falsum est //
Ad secundum cum dicitur quod intellectus non est complete
nec in superiori portione ¶ Sic dico propter hoc
quod meruit xpus secundum superiorem portionem
et secundum omnes actus eius . et hoc tamen est difficile
tenere propter aliquas rationes . qui tunc videntur
mereri in infinitum hoc tamen dico et probo . quia
omnis actus acceptus a deo . tamquam actus
bonus et laudabilis propter quod vult deus ad retri-
buere illi . cuius actum acceptat vel alteri
pro quo fit est meritorius eius est omnis
actus xpi secundum naturam humanam etiam actus
beatificus quo secundum portionem superiorem fruitur deo
quia per illam secundum cetera coniunctum non fuit in-
tellectus simpliciter. ideo potuit deus omnem actum
creatum eius pro se acceptare tamquam dignum
retributione alicuius boni pro eo illi pro se
si indiguisset vel alteri magis sed nobis
propinquus meruit ¶ Sed hoc tertio oportet
dicere quod si actus beatificus secundum portionem su-
periorem xpi fuit meritorius quod non in-
cludit contradictionem quia actus beatificus archangeli

ul alterius sit passit acceptari tamquam
ad dignum retribucione quod retributum
esset datum propter meritum sicut si diceret
michahelis ad propter actum meritorium
custos quia exercet erga me / quarto dico
non esset tamen consequens non sic acceptat
deus actum illum quia persona illa est simpliciter
extra statum merendi secundum tertium Secundum sic
non requiritur sed secundum ad sui sunt in statu via-
toris ut propter hac omnis actus in prima crea-
tus acceptus esset et meritorius illis
personis offertur deo Sed quod est hoc
eius quod respicit sunt ex via secundum persone in
superiore ne videtur quod secundum illa plus posset
mereri quam alius viator inperfectus Respondeo quod
sicut meritum non respicit seu consistit
tamen in actu primo ipso elicito sed in con-
dicionibus aliquo modo prima sunt supposito elicito
actu ¶ Exemplum si aliquis offendit me modo
veniunt duo et rogant pro offensa
venia / quorum offensor pono quod utrique
supplicando eque graciose et affectuose rogant
et rogacio sit eadem ... dimitta offen-
sam ... loco tamen aliquis potest esse acci-
dencio suppositi quia actus et magis
dimitta offensam propter unius rogacionem
quam alterius sic quod sit dictus ul ad
tale et tamen supplicatio est eadem principaliter
quare offensam dimitto Sic accidentalis
condicio secundum quam persona est certa tamen simpliciter
sed ad eius ea est quare unius actus est
meritorius tamen beatificus non alterius scilicet an-
geli ul anime perfecte et maxime cum ta-
lia dependeant ex libertate divina accepte
unum actum non alium tamen non est secundo
quod utrique accepte sicut meritorius
secundum viam illam quod difficilius videtur ¶ Sed tunc vel

possit esse divinum cum finita relacio vel non nisi
sit actus meritorius ul actus ille ut ten-
dit in obiecta velleitatem in verbis scilicet ut di-
lexit unitatem in ipsa in verbo et alias ale-
tas in visos in dicitur et aliquis trinitas
propter dictum et possit dici quod utroque modo vel
maxime ut actus tendit in ea a deo
visa et dilecta in beato quod quod sic tempore potest
mereri eligat viam vitam et est dictum
Sed post mereri in patria ... et videtur quod sic
nec in talis oppositum quia de hiis actu
primo per se tamen et omnino ... transire ... si
non impeditur et actus eius sicut sit per-
manens non successivus potest agere pro-
cessive quod ista omnia concurrunt et suffi-
ciunt quando plura requiruntur ad actum
Sed omnia hec sunt in patria quod concepcio
... quod post ... omnino ... per in-
tellectum scilicet tota trinitas cum possit velle
bonum propter se et non impeditur et actus bonus
est permanens quare et ¶ Contra ... et op-
ponendo quod tamen dices quod adhuc dictus
potest non esset actus meritorius quia ad illum
actum requiritur deliberacio et electio electio autem
presupponit sillogismum practicum et discursum / discur-
sus mora et actus meritorius est electivus
et electio presupponit sillogismum ut dixi Respondeo dico
quod licet dicursus sillogisando practica est
necessaria ad hoc ut habeatur actus electivus
voluntatis ... in non pro tunc practica per-
... secundum ... voluntas eligit et quan-
do voluntas elicit et quando voluntas elicit tamen non discur-
rit practica sumat scilicet sed facta ... pro-
ta ... elicito. Si igitur in prima fine ultima
possit viator sine discursu practico et in in-
stanti in pro re possit voluntas libere
elicere sine tali discursu sicut cum tali.

disciplina sed perfectus in cognitione non discurrit sicut artifex bonus cytharizans in pulsando cordas non sillogizat alias imperfecte operaretur ut dicitur 2. ethicorum tamen quia christus fuit perfectus in cognitione omnium absolute saltem a principio perfecte cognovit sine tali sillogizacione et ideo per primo potuit esse electio que electio est actus simpliciter de se / hec visio videndum est quomodo meruit dico quod non meruit sed fruicionem mediatam quia sive sic aut operacione elicita circa ea que sunt ad finem aut operacione circa finem ipsum non primo quia primum actum habuit circa finem fruendo eo et primo quia aliquem actum habuit tamen ad ea que sunt ad finem et si multum fuit circa ad alium visum in verbo et multa per viam preterea ut circa minorem vel circa multos electos volendo eis bonum et adhuc expressit opera ut circa finem ipsum scilicet bonum tamen vel eciam in 3° / nec 2° actu fruicionis circa finem quo fruebatur verbo et tamen meruit eadem fruicionem quia hoc non est dicere nisi quod meruit fruicionem quia habuit fruicionem vel meruit quia deus dedit actum quod ut est quia idem actus non potest esse meritorius sui ipsius quia passus esse alterius deus ergo liberaliter sive aliquo merito precedente vel operacione aliqua sive circa finem sive circa ea que sunt ad finem enixerit beati fine ultimo sine voluntate fini ultimo et quod non meruit sed fruicionem secundum 4 23 dictum c. 10. dicit quod persona christi est quod hec nullum merito previo coniuncta est deo et quamvis loquatur de gracia unionis id est coniunctione dei voluntate illa tamen concordat secundum quod fruicionis de facto et ideo fuit summa sine aliquo merito precedente vel merito aliquo ¶ Sed quomodo gloriosus est dicere primum ex merito quia sine merito ergo hec est ponendum mihi ¶ Item peritas necesse videtur sufficere ad meritum ergo ad

intelligendum voluntate et actu elicitum possit esse peritas necessario videtur quod sufficiet ad merendum fruicionem vel idem actus ut patet non a se ipso potest esse meritorius respectu sui ipsius ¶ Ad primum illorum tamen dicendum quod gloriosius est dicere tamen habuit est de primo quod potest dari ex merito. sed licet quietacio anime christi per actum beatificum fuit tanta et tam excellens quod ad illam non potuit precedere meritum et nobilius est dicere ex liberalitate dantis actum beatum et excellentem ad quem non potest precedere meritum quam actum debiliorem tamen meritum cum merito precedente et hec videtur racionale. quia sic deus in esse nature creavit aliqua tam nobilem ut naturam angeli ad quam creandam non potuit cooperari causalitas esse secundum propter perfectionem talis rei in esse nature. in esse gracie movetur deus creavit aliquem actum beatificum ad quem non potest esse aliquis actus meritorius prior et huiusmodi fuit actus beatificus anime christi et hoc propter nobilitatem et excellenciam actus. et modo homini actum. quia in merito autem qua haberet aliquem actum circa ea que sunt ad finem fuit beatus ¶ Et ideo ponendo quod actus ille beatificus passus mereri sub merito. et si gloriosius fuisset tamen illum actum meruisse. quam non meruisse non tamen simpliciter gloriosius. quia deceret aliquis et propter perfectionem illius status quod ibi inveniantur omnes gradus patentes in actibus beatificis ut sic actualis beatitudo omnium sit maior. quia erunt ibi aliqui beati qui nunquam fuerunt inimici actu vel actuali peccato licet originali ut multi innocentes ¶ Sunt et beati plures qui aliquando fuerunt inimici quam actuali quam originali peccato. ut mortaliter peccantes et post

penitentes ¶ Est et vita in[?] dei q
nu[n]quam fuit i[n]imica actuali tunc
pecc[a]ti actual[is] n[ec] origi[n]al[is] vel pecc[at]a ori-
ginal[is] fuiss[et] tunc n[on] fuisset p[ri]vata
gr[ati]a c[ontra] d[eu]s fuit q[uod] ibi fuiss[et] b[ea]titudo
actuali p[er] sic cum m[er]ito p[re]cedente. nec
ideo fuit a[n]i[m]a [christ]i in[di]gnior. q[uia] si
actus b[ea]tificus posset cadere sub m[er]ito
t[un]c [christ]i a[n]i[m]a potuit meruisse illu[m] n[on]
fuiss[et] p[re]venta actu b[ea]tifico et sic p[re]-
m[iu]m exhib[itum] p[re]t[er] d[e]b[it]um[?] est maior no-
bilitas q[uam] a[liu]d sicut si m[iles] d[u]x ex[erci]tus in
p[ro]cessu in fine tocius laboris m[ilitari]
esset quida[m] simp[liciter] g[ra]tiosus l[ice]t no[n] in
q[uia] no[n] p[er] p[re]m[iu]m actu et istud facit
magis ad decore[m] status b[ea]tor[um] ut p[re]-
d[i]c[tu]m est ¶ Ad 2[u]m q[uod] p[ro] paritas nec
p[ro] p[e]cc[at]o actu no[n] fuit admittu[n]d[a]. q[uia]
no[n] est m[er]itu[m] v[e]l [de]m[er]itu[m] aliquo v[e]l
passio[n]e accepta absolute d[i]vina s[ed] vo[lunta]tis
a[n]i[m]e ut p[ate]t p[er] na[tura] no[n] h[ab]uit aliq[ua]
actu[m] nec passione accepta absolute
vel tunc p[o]tu[i]t m[er]eri actu[m] b[ea]tificu[m]
q[uia] i[ll]e act[us] p[re]cessit o[mn]e[s] alios. nec
idem act[us] est m[er]itu[m] et p[re]miu[m] q[uia]
alt[er] altiu[s] ordine d[e]b[it]i excedit ut pre-
miu[m] tu[m] q[uia] hec est d[e]b[i]te q[uod] me-
ruit) q[uia] de[us] reddit m[er]itu[m] [com]p[le]tius e[ius]
idem act[us] posset e[ss]e p[re]miu[m] [christ]o et
m[er]itu[m] aliis ut sup[ra] d[i]c[tu]m est. s[ed] tu[n]c
q[uod] idem act[us] re[aliter] antecedat se et sit
p[re]miu[m] posterius se et sit m[er]itu[m] vel
e[ss]e vel est d[i]c[tu]m ¶ Item tal[is] distinc-
tio no[n] est n[ec] v[er]is c[on]t[r]a actu illud
b[ea]tific[an]d[um] q[uia] no[n] sufficit ad realite[r] m[er]eri
et p[re]miu[m] ¶ Sed in[di]gna meruit et im-
passibilitate a[n]i[m]e et corpis i[n]teg[ra] vel ita d[icitu]r
q[uod] sic ¶ T[un]c id q[uod] debuiss[et] infu[n]di s[ed] s[ed] fuis-
set ibi p[ri]ma[riu]m impedim[en]tu[m] q[uo]d exte[n]d[er]e
sui p[re]cessiss[et] o[mn]e[s] actu[s] i[n] ip[s]o tam
d[ic]tu[m] q[uod] g[lori]a corp[or]is et impassibilitas a[n]i[m]e
infuisse[t] n[on] ip[s]o d[e] b[e]n[e]fi[c]i[i]s n[ec] p[re]miu[m]
fuiss[et] p[o]sitiu[m] q[uia] no[n] p[re]m[iss]o g[rati]a te[?]
¶ P[ote]st d[i]ci q[uod] p[ro]p[ter] re[n]uncia[n]do om[n]i[um] g[lori]a et
p[ro]p[ter] glo[ri]a[m] quam no[n] meruit direc-
te i[m]passibilitate a[n]i[m]e et corp[or]is meruit
t[ame]n amotione[m] impedim[en]ti q[uod] s[cilicet] h[ab]uit no[n] m[er]i-
fuit statu[m] s[cilicet] meruit intuitione[m] [ce]l[estia]
p[ro]hib[it]i[on]is redundantia g[lori]e in potentiis
inferiore[m] et in corp[us]. Vel a[li]is q[uo]d possent
h[ab]e[re] tangi s[cilicet] q[uod] meruit et q[uo]d sic dice[ndu]m d[e]
se[q]u[en]ti ¶ Ad p[ri]m[u]m actu[m] eu[m] d[icitu]r q[uod] no[n] p[o]t[er]it
m[er]eri simp[liciter] sicut nec peccare nego
[con]tra m[aiore]m l[ice]t malis tenet. q[uia] p[er]fecta
[con]iu[n]ctio eu[m] fine s[ed] o[mn]e[m] modu[m] per-
fecte [con]stat [con]iu[n]ctu[m] s[ecundu]m affectione[m] iusti[cie]
et s[ecundu]m affectione[m] [com]modi. s[ecundu]m affectione[m]
iusti[cie] vult d[eu]m bonu[m] in se et affectione[m]
[com]modi vult s[ecundu]m suu[m] b[onu]m s[ed] ip[s]i s[ci]t d[ua]s
al[ia]s q[ua]s [christ]o v[e]l [ali]q[ua] m[odo] [con]iu[n]g[un]t[u]r s[cilicet] af-
fectione iusti[cie] q[uia] h[ab]uit s[um]m[u]m [com]modi
q[uia] sicut no[n] p[otes]t peccare sic nec me-
re[ri] q[uia] su[n]t tolli[bi]l[es] ex via et m[er]itu[m] q[uia]
t[ame]n affect[i]o iusticie et [com]modi p[ossu]nt sepa-
ra[ri] ut s[ecundu]m affectione iusti[cie] a[n]i[m]a sum[m]e
[con]iu[n]gat[u]r d[e]o ut n[u]lla[tenus] possit in iuste
velle. no[n] t[ame]n [con]iu[n]gat[u]r affectione [com]mo-
di ut v[id]eat bonu[m] [com]modu[m] su[m]mu[m] su-
me s[ed] [con]iu[n]ctu[m] i[n] m[er]itu[m] p[otes]t pati
p[ro]p[ter] n[on] [con]iu[n]g[i] p[ro]p[ter] sup[er]ior[em] d[e]o in[?]
p[er]fecta[m] [con]iu[n]ctatione[m] illa p[ot]e[n]ciam
et p[er] affectione[m] iusti[cie] tota[liter] v[e]l ut pecca-
re no[n] possit s[ed] t[ame]n pa[ti]t[ur] pati q[uia] ad poss[it]
accid[ere] c[ontra] affectione [com]modi et i[n]d[e] poss[it]
ordi[na]te velle [christ]o et accept[ab]il[i]t[er] et i[ta] m[er]eri
p[ate]t g[rati]a q[uod] non est sic de [christ]o et b[ea]tis

Ad 2m tenendo quod meruit per potentiam
infinitam tunc dico quod fuit unus actus bea-
tificus et meritorius quia unus respiciebat
essentiam et alius temporale mansionem ad finem
ultimum nec oportet quod actus meritorius simul
sit prius et in mente in executione ei
dum sed in intentione requiritur Sed in execu-
tione oportet ad in mediatas deligi sed
in deum simpliciter referendo et hoc modo argumentum
solutum / Sed si tenetur quod meruit per
potentiam supremam potest tunc dici quod hec
fuit tota operatio reluctantia in verbo sicut
dilexit deo electos vel verbo eis bonum et quod
dicit quod hoc non fuit unus actu bonum est
per duobus et tu probas quod non quia potentia
superior habuit actum adequatum beatificum
respectu obiecti beatifici et non interruptum ergo
non potest habere alium simul circa alia in verbo
reluctantia nego consequentiam quamvis actus
fuit adequatus intensive ut perfectior
esse habere non possit non tamen extensive
quin simul alia circa plura habere possit ymagina-
tiones in ymaginatione ipso eis bonus modo quia eadem
potentia comparatur deum modo nunc et simul alia ymaginatione
ipso et in verbo Ad 3m tunc dicitur quod non
peccat meruit in prima instanti quia omne quod est quando
est necesse est esse Ad hoc invenitur in 1o
libro. tamen dico quod actus in primo instanti fuit
contingens et quia contingens numquam est
contingens forte. nunc quando est sic nunc necessarium
numquam est necessarium nisi quando est. non contin-
gens quando est contingens est et nunc est
si est accidens et non necesse non tamen loquitur
in sensu composito non enim sequitur quod est
sic esse necessarium datis causis in primo instanti ut potest
natura sua actu ita contingentius elicit su-
um actum Sicut si pressisset quod unum
dicens actum elicitum bonum sicut entia
in quam sunt quedam sunt contingentia quedam natura

et sic non sunt quedam contingentia sunt
quedam necessaria tamen ad formam autem aliter
vel. sic habere bonum non est necesse sic habere contin-
gentia sunt contingentia quia eo durante precesserit
Sed quia eo quando causat contingenter
causat ipso tamen potest distinguere per compositionem et
divisionem sicut hoc quod est quando est necesse est
esse falsa est et divisa vel sic omne quod est
quando est necesse est esse est composita et bona
Item aliter est falsa per quod et simpliciter prius
Ad 3m tunc arguitur quod quando due mutationes
sunt ordinate per prius et posterius quantum et tempore
similiter bonum est et tempore et nunc hic tamen est
ordo nature inter mutationes et talis inter
istos Ad 4m tunc arguitur quod si christus potuit
mereri in primo instanti gratie et angelorum peccare
de congruo possit esse magis aliter deo
in principio quod potuit peccare in primo
instanti et libere et voluntarie voluntate ut
voluntas est prior natura actu elicito
quia unus primum per se et omnium appreciatur
si non impeditur et actus eius sit permanens
potest habere actum Sed contra ista potuit
esse in angelo in primo instanti ut secundum deum
est deviato et impulit actus comunis
tunc et de bello invendit sicut de-
bello ordinato et hoc est quod dicit Augustinus
xj de civitate dei c. 12 quod qui sentiunt
angelum malum peccasse a principio quod semper
fuit tunc peccato non exstat dicitur tunc ma-
nicheis ponentibus unum deum malis et
i. non est deus auctor istarum mali //
Sed per Augustinum teneo quod angelos non pec-
cavit nec potuit peccare in primo instanti dico
quod quando peccavit non peccavit in genere
effective adeo quia tunc redundaretur peccatum
eius in deum sic modo quod peccavit in primo
instanti sed peccavit ut demeritorio non ut

adeo et tu dicis quod omnis effectus necessario
est actu primo et peccatum angeli esset
adeo. ut ignis est adeo ita quod calefaciat
dico quod supposito sit voluntas intellectualis est de-
positiva non deprivativa. peccatum autem
est fortius quam bonum. quod debet inesse
ipsi actui elicito quo elicitur et non
inest. Ulterius potest dici quod propositio sit falsa
quia oportet necessario esse sed effectum inesse
actu suo quia non est conditio de toto. unde
si deus faceret. dum ignis vel agens
creatum generaret frigidum dum ignis deberet
calefacere nisi ipse calor et talium
similium vel in eodem instanti in quo esset
sed dum esset genitus et calidus quamvis
non in eodem vel non sed in eodem tempore
et potest quod quando ignis adnichilaret
ita quod nichil esset in plenum et adhuc
sed potest ipsum in esse suum vel potest
quod non posset generare caliditatem a-
liud calorem in eodem et ipse hoc non
esset rationem alicuius contradictionis sed solum
quia duo accidentia eiusdem speciei non possunt
esse in eodem subiecto quod forma sufficiat est
Item non est similiter verum quod generans
sicut dat formam ita dat actus
consequentes in mente. Sed si verum est hoc
maxime videtur verum in natura creata et
in proposito vel est contra quia non licet ideo
potest sibi esse adeo et actus maxime quo
ad deformitatem potest esse a propria voluntate
Ad confirmacionem vero breviter dico quod ipse
fingit unum angelum factum in affectione
commodi non in affectione iusticie. ita
quod deficiat sibi esse primo affectionis iusticie
et tunc dicitur quod non potest velle primo velle esse
volendo primo velle esse primo affectio istius
necessario et quod mirum si nec talis angelus
si fuerit posset mereri plus quam vos.

Et cum effectiva apprehensione intellectus
sicut nunc appetitus sensitivus et habet affec-
tionem commodi et idem in angelo et in
voluntate ipsa voluntas primo affectionem iusticie
et et commodi est tolle primum primo in esse
primo actu volendi. Sed adiciam si vult
esse et habet primum velle esse aut hoc est
volendo aut nolendo dico quod si intelligas
per volendo actu elicito ita quod non potest habere
actu elicitum volendi nisi propria sua voli-
tione qua moveat se ad volendum primum est vno
modo in instituto et non esset dare ad vel-
le sicut nec primum velle sed si vult
ad actu elicito prius naturaliter saltem vult
se sic velle virtualiter et primo habet primum
volendi in esse prius quo vult actu elicito
ille est superius velle et quia angelus ab eo fiet
non sic habet primum volendi sed ipsam affectionem
commodi primo in qua fingitur esse factus non dicitur
tamen quod non potest habere primum velle ante actum
velle per propria voluntate in esse primo hoc ergo
patet et contra et Ulterius. Sed tu dicis quod in primo
quod fuit in angelo motus naturalis vassus
dico quod sicut concludit improbatio sed non inquantum
licet quod inquantum motus naturalis est
prior est ipso actu libere elicito prius naturaliter
et ut sic prius naturaliter vassus quam non potest in
eodem sed pactu libere voluntatis obliquari
et deordinari et ita in nullo sed probabiliter
Ideo dico ad argumentum quod motus naturalis non est
actus actus elicitus sed solum dicitur inclina-
tionem naturalem voluntatis in bonum et id nichil
reale dicit a propria voluntate sed si est re-
ferentia tamen est id perpetuitas voluntati quia
inseparabiliter nec reparari potest sed generatione
alterius generis adurem et ideo in demonibus
manet iste motus sic acceptus verissimus

sit na qr non est ad creat quam non
sit forsitan idem vero iste motus non est
virtus voluntatis sed nature inest primo simpliciter
Si aut accipias motum naturalem pro actu
elicito conformi tali inclinationi naturali
ete iste pt esse malus et inmoderatus secun-
dum non integra nec actus malus mi-
nuit inclinationem naturalem sicut nec natu-
ram pt angelus esse perfectus et excellentissimus in
naturalibus quo ad esse primum et peccare actu
2o mortali actu et esse imperfectus et
obliquissimus

Circa d. 19 queritur utrum christus meruit
nobis omnibus gratiam et gloriam et remis-
sionem culpe et pene et videtur quod non
qr premium excedit meritum et meritum or-
dinatur ad premium sicut ad finem sed pre-
mium omnium aliorum non excedit meritum christi
ut et meritum christi ordinatur ad id tamquam ad
finem cum sit nobilius quam id premium qr
etc. 2o qr meritum christi fuit bonum fini-
tum cum fuerit eius sed naturam creatam sed
peccatum aliorum fuit infinitum malum qr
tanta est offensa quantus est ille qui
offenditur sicut dicit quod peccatum sit aversio
sed ille est infinitus s. deus ergo cum finitum
non sit proportionatum infinito videtur quod nullum
meritum christi potuit mereri deletionem offense
3o peccatum pt fieri quod non meruit de-
letionem pene peccato infinito debite
qr pena que debetur tali peccato est infinita
et meritum est infinitum ergo etc. Contra De-
possibili possent esse homines infiniti si mun-
dus et ecclesia semper durarent et quilibet natus
traheret originale quod tunc foret
in ascendendo infinita culpa cum christi
meritum christi sit finitum sed ideo quod plus ||
Contra si sufficeret ad merendum gratiam
et gloriam omnibus qui omnibus conferetur
gratia et gloria quod falsum est quia multi sunt
vocati pauci electi et pauci communis
fidelium respectu infidelium nec omnes baptizati
salvantur Contra leo papa in sermone de
nativitate domini sicut creatum nullum liberum
reperit ita liberum omnibus venit || Re-
spondeo ista dicitur quod meritum christi consideratur
vel quantum ad sufficientiam vel quantum ad efficaciam
Si primo sic quantum ad sufficientiam meruit
omnibus deletionem culpe et collationem
gratie et glorie sed non quantum ad efficientiam
qr non omnes fecerunt suam receptionem et
meritum christi Contra primum pt quod meritum christi licet infinitum
quodammodo ex supposito verbi qui elice-
bat et exivit in istis assumpte opera-
tiones fuerunt bonum infinitum ergo mors
et passio et alie operationes in propria
virtute infinite quodammodo ut sufficerent pro
infinitis peccatis delendis et gratiis et aliis
conferendis Contra istud ostenditur pauci Ansel-
mus cur deus homo c. ix. qui vult quod homo pos
eligere omne ad ad alium destruere et per-
ire quam scienter mortem inferre illi
homini vel aliqua lesione qr vita
eius erat tam bona ut in infinitum
esset plus amabilis quam peccata sunt o-
dibilia et infinitum homini si esse possent
ideo mors eius fuit sufficiens pre-
cium homini et multa in excellentia
vite et per consequens de acceptione mortis tamen
accepta mors pro aliis redimendis
tantum valuit vita istius sed eius vita
fuit ita amabilis ut homo potius
eligeret omnia peccata mundi cadere super
eum quam scienter aliqua vita eius mu-
tilassi corpori eius secundum doctrinam suam ergo
meritum mortis valuit omnibus ad gratiam
et gloriam quantum ad sufficientiam Contra 2m ergo

ad efficaciam non meruit omnibus quia sicut
actus activorum sunt in paciente et disposito
et bene vel coniuncto agenti et agentibus
et pacientibus corporalibus. Sic meritum mi-
Christi quantum ad influenciam in alios scilicet coniunc-
to cum Christo ut meritum valeat illis est
per conversionem et dilectionem scilicet quia ille disponit se
ad fidem perfectam et gratiam congruendo et
diligendo deum. non autem omnes disponunt se
sic quia non omnibus meruit quantum ad effi-
cienciam. Contra hunc modum dicendi arguitur quia
dicta ista que dicit in primo membro quod vita
fuit ita excellens ut haberet [illegible] in-
finitam [illegible] [illegible] [illegible] et exposita
quia volo nunc loqui de bono velle Christi
quo meruit et deus acceptavit pas-
sionem pro omnibus quantum ad sufficienciam ut
dicit, arguo quia aut bonum velle Christi
erat acceptum quantum erat persona verbi
aut non. Si non ergo non habuit infinite
acceptari ut posset sufficere pro infinitis. Si
sic tunc cum persona sit infinita simpliciter
infinite fuit bonum acceptum. Et tunc deus
non acceptat [illegible] quantum [illegible] acceptare
ergo bonum velle istius nature racione suppositi
habuit infinitam racionem acceptabilis et tunc in-
acceptare non debet [illegible] velle in patre et
velle illius nature in verbo quia excepto ac-
ceptabilis non minor acceptacio. ergo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non as-
sumpta quod falsum est. Item si pro re-
adeptum infinita debet actus dici in-
finitus [illegible] pro re adsumpta infinitum
[illegible] in actu [illegible] creature [illegible] in-
finitus. Item si pro re adeptum in-
finita debet actus ille dici infinitus

omnibus quantum ad sufficienciam ergo similiter tunc erit
actus et efficacia illius nature sit pro ut
[illegible] quod omnibus meruit quantum ad efficaciam
est ultra [illegible] quod trinitas tantum diligeret
velle nature assumpte sicut velle verbi
incarnatum quod non est ponere quia tunc est
ponere creaturam habere tanta diligencia sic
incarnatum. Secundo arguo quia non est velle hominis
plus acceptum quia est bonum. Si ergo
non infinitum sit acceptum et pro infinitis tunc
velle illud tunc racione ad suppositum verbi fuit
formaliter non infinitum ergo illo velle tunc [illegible]
[illegible] potuit anima [illegible] in perfecto fine sicut
potuit verbum suo velle [illegible] quod non
est in potestate anime [illegible]. Tercio si in persona
primo illius velle est finitas et si pro una
cum omnibus [illegible] respectibus ad verbum
vel ad alia ergo bene fuit finitum formaliter
et limitatum. et per consequens finite acceptum
nec habuit verbum aliquam talitatem super illud
velle quia non habuit tota trinitas. Et si
dicis quod habuit specialem efficaciam super illum
actum, adhuc probo quod non est formaliter
infinitus. et infinite acceptus non potest [illegible]
dependere a creatura ita quod creatura [illegible]
[illegible] talitatem super illud non actualem
tamen sicut [illegible] in [illegible] super [illegible]
[illegible] non assumpta habet super velle hoc
[illegible] talitatem et non tamen actualem. quia
[illegible] illud non meruit ergo adhuc esto
quod verbum specialiter [illegible] vel aliter qua-
[illegible] non [illegible] quod actus ille habeat verbum
infinite acceptum ut [illegible] sufficienter valeat
pro infinitis mundis etc. Sed sicut me-
ritum fuit infinitum [illegible] et formaliter infinitum

gnunc^la verbum ergo non meruit infinite per sufficienciam maiestatis divina sicut nec fuit infinite acceptum quia per se finitum

Item 2o per meritum christi dicitur quod non meruit omnibus per efficaciam quia non agit agens in indispositis et unitis gracia a te licet christus tamen meruit ut omnes graciam quandocumque haberet et unicuique conferret gloriam exeunti etc. Et si fuit hoc ergo non meruit graciam proprie nobis. nec graciam baptismalem modernorum nec graciam creata in sacrificiis vel incircumcisione antiquorum quod falsum est quia bene veniret nobis gracia illa propter eum ergo dicitur quod meruit nobis graciam primam quam secundum convincti eciam ergo meruit ut non tamen conviti secundum convenienter ei et melior potissime consistebat meritum eius non ergo solum meruit ut conviti et ulterius cooperarentur ei et sic glorificaretur tandem secundum meruit ut non uniti uniretur et cum numquam disposuit se bene magis in meruit graciam baptismalem et propriam qua quicumque operis sequens postea exigit

Item si disposicio est necessaria aut ergo ex parte dei ut agentis aut creature ut pacientis. Si ex parte dei ergo non fuit ea sufficiens quod est contra primum. Si ex parte creature ergo gracia non fuit gracia quia gracia non est gracia si meritum reddatur recipienti et ipsa anima qualibet de se est capax gracie quia non contrarium

Nunc illa quantum sunt duo vel 3 videnda primo quo meruit per sufficienciam 2o quomodo ad sufficienciam quo meruit intercedere vobis. 3o quod meruit

Tercium ad primum dicendo quod incarnacio christi non fuit occasionata primitus per sicut bonum finis principius intencionis previdebatur adeo aliter ita quod christus in humana

cum sit principior fini actus prius predestinatur loco aliis que predestinatur quam quicumque aliud et quolibet aliquis prius ordinatur ad graciam et gloriam quam previdebatur eius casus ut patet supra. tunc iste fuit ordo in provisione divina primo deus intellexit se sub racione summi boni. In secundo intellexit omnes creaturas. In 3o predestinavit aliquos ad graciam et gloriam circa aliquos habuit actum nolentem non predestinando. In 4o previdit omnes istos casuros in adam. In 5o preordinavit et providit de remedio quo redimerentur per passionem filii sui in quo christus incarnaretur. sicut electi secundum prius previdentur et predestinantur ad gloriam et graciam quam providetur passio christi ut medicina contra lapsum sicut medicus prius vult sanitatem hominis. quam ordinet de medicina ad sanandum hominem. ergo sicut prius predestinantur electi quam passio previdebatur ut remedium contra lapsum eorum ita etiam tunc prius preordinavit predestinatos et electos ad graciam et gloriam finalem quam ad efficaciam quam providit de passione tamquam medicina acceptanda pro electis tamquam talibus in adam. et sicut verbum providit passionem prius offerendam pro predestinatis et electis et sic efficaciter obtulit in effectu in tempore tunc passionis efficaciter acceptatur et quia pro illis aliis efficaciter fuit oblata nec aliter accepta. ideo tamen meruit eis graciam proprie ordinate ad gloriam consumate hoc quantum ad efficaciam meriti eius

Sed quod quantum ad sufficienciam dico quod meritum christi fuit finitum quia a principio finito essentialiter fuit dependens et accipiendo racionem cum

aliis respectibus ad finitum erat. Sed an
tem adverbii suppositum fuit ad finem quia res
omnes erant finiti et ideo quantumcumque circumstantiatus
finitum erat. a. si infinitum tunc non
magis velle et fuit meritum quam velle
verbi incarnati. Christus ergo valuit id
meritum quantum ad sufficientiam. Dico quod sicut actus
ad ideo bonum est quia actus volitum et non
econverso. Contra istud meritum meritum erat pro
quanto acceptabile et ideo meritum quia acceptum
non est quia meritum et bonum. ideo acceptum et
tamen potest acceptari passive quod ipso it
accepte eo unitas actus quod licet non potest
extorqueri ratione sua quod ipse fuit accepti
in infinitum et promissum et profitis. quia
erat ipse bonum fundamentum tamen ex circumstancia
tamen suppositi et de condigna ratione suppositi
fuit quedam ratio certitudinis. quia deus
potest accepte id in infinitum hoc est exten-
sive infinitum. Si aut illud meritum
fuisset alterius personae nec ratione operis ipse
nec ratione operantis fuisset congruus accep-
tationis infinite sed quantum et quod deus
voluit illa passio fuit bonum velle et ac-
ceptatione pro tot sufficit. sed extorqueri ratione
rei acceptabilis ipse non fuit acceptabilis
infinitum sicut nec ipse fuit forte infinitum
Sed quod meruit ille quod meruit. Dico quod me-
ruit aliis passionem gratiam. ut ille qui reci-
piunt collationem sacramenti et ita quod ibi non
cooperatur voluntas ut in adultis bapt
vel requiritur dispositio a qua voluntas non et hoc fuit
positum in merito suo quod meruit non co-
nectos [illegible] et istud obviat secundo mem-
bro superioris distinctionis. Sed quod ad
gratiam [illegible] post lapsum in mortale
actuale [illegible] meritum est sicut prius [illegible]

et talis tamen de condigno tamen requiritur in ad apte
receptibus gratiam ut actio et compassio de-
pendet de congruo. Sed dico quod Christus fuit meritum
Christi ut talis non meruit nobis apertionem
ianue paradisi ut dicitur [illegible] in gra
apicet nec ad illa amotionem obstaculi
in tunc cooperatione ei quia quantum ad tanta hominum
fuit meriti in antiquis patribus sicut in ex-
emis sed in eorum [illegible] et beata virgo potest
amone obstaculum sic amotum per passionem
est tamen non actu ingrederetur [illegible] cooperatur
et beatitudo post gratiam quod meruit ex
pres cooperatur passioni et primisse adhi-
tulerunt ingressum ut amoto obstaculo in-
gredi possent. nos non passioni iam
exhibite et amoto obstaculo cooperamur
ad actualem ingressum non ipso extitisset
sicut in primi quod deus [illegible] dat nichil
et ideo erit inducia gloriam. Sed hic est
quedam dubia. Si in quibus Christus meruit
ex passione gratiam quam meruit eis illius
gre susceptionem et in anima meritum habuerit
primum et peccando [illegible] passus dicitur [illegible]
ingratum [illegible] quod angeli primo perce-
perunt primum et deinde ipsum merito per
eo opera elicita et custodiam mam
Secundum dubium est quia si passio est ut prius abs-
ectiva et acceptata trinitati fuerit meritum
et ideo offendit gratiam patribus anima quam per
aliquod exhibeat in effectu eadem ratione
passio abstractiva prima et acceptata totitati trin-
itati potest esse rei pulsatio [illegible] et ita
[illegible] clarum potest [illegible] meri-
toriam. Sed dico primum [illegible] quod meritum Christi
prima [illegible] abstractio et acceptum fuit
ut ad bonum coferetur [illegible] illius
anima quam exhibet sed ut eis [illegible] prestiterunt

illa exhibitam s. passione remitteret
originale et gratiam conferret. Exemplum de hoc Augustinus
contra [illegible] de hoc p° c. Esto quod multi offen-
dissent unum regem et pro offensa sunt
exulati venit unus innocens de stirpe
eorum et promittit se facere unum opus pro rege
ut ad placitum ei certo die statuto ut
rex remittat eis istam offensam et re-
conciliet eis rex acceptat servitium promis-
sum remittit offensam et ad eorum [illegible]
quit si satisfacere et promittere voluit pro-
mittit ei quod item offensam dimittet
protestando quod nullus eorum qui fuerint inimi-
ci intrabit palacium eius usque servitium quod
promisit se facturum impleat. Sic hic passio
Christi in bonis [illegible] promissa ab eterno exhibenda
in tempore certo fuit multum accepta Christi
et pro illa omnibus credentibus in eam exhibendam
in tempore remisit offensam quam contraxerunt
ex Adam et dedit gratiam quam prius amis-
erunt si penitere vellet tamen non accepit
illa multum ut ad ingrederentur palacium suum
[illegible] cum qua passio exhiberetur in effectu
ideo non remisit [illegible] offensam [illegible]
sione sicut [illegible] in baptismo [illegible] ingredi
palacium suum cum passionis exhibitam
Tercio [illegible] [illegible] [illegible] quod si [illegible]
[illegible] multum Christi exhibitum [illegible]
[illegible] in angelis potest [illegible] quod quam
non [illegible] difficile enim est [illegible] de pro-
tessione [illegible] quod [illegible] est [illegible]
[illegible] bonum [illegible] ordinat multum non
[illegible] cum exhibitum multum et completum
[illegible] autem [illegible] ordinat [illegible]
eorum [illegible] meruit est ingressus [illegible]
paradisum et ille ingressus actu non dabatur
cum passione exhibita quam passione

ut premissa remittebatur offensa et dabatur
gratia illis prioribus credentibus eam exhibendam.
[illegible] autem quod angeli meriti possent
[illegible] sua bona et gratia actualiter meri-
tus [illegible] et 1° gratia non debuit conferri
antequam multa esset exhibita [illegible]
deus ad [illegible] [illegible] [illegible] non ex-
hibito non tamen [illegible] quod [illegible] multum quod est
apertio ianue paradisi aditum [illegible]
[illegible] non potest ad cooperari [illegible]
[illegible] quibus adultis cooperetur
Aliud est enim aperire ianuam ad in-
grediendum et difficilius est quam aperire
ianuam quam apertam ianuam intrare. ideo
ad ingressum [illegible] cooperari ad apertionem
non [illegible] [illegible] nec nos [illegible] [illegible]
fuit passio [illegible] [illegible] [illegible] quod
si passio Christi fuit [illegible] et multum accepta
ut pro illo daretur gratia et remitteretur
culpa cum qua exhibetur. quomodo potest
ut premissa esse multum [illegible] [illegible]
ab eterno [illegible] quod omnes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passio
est premissa sicut patet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] valuit enim deus
[illegible] [illegible] gratiam et gloriam [illegible]
quam providit eos casuros et prius
lapsuros quam [illegible] medicina
contra lapsum et ideo passio ut premissa
pro [illegible] lapsus fuit [illegible] remitte-
re offensam et conferre gratiam reconci-
liantem non autem esse potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tunc potest dici quod
[illegible] [illegible] quod receperunt [illegible]
fuit [illegible] [illegible] quam ad actus
[illegible] [illegible] [illegible] et potest
multum et sic ad [illegible] [illegible] ordinari

sicut ad fine sub fine ¶ Si aut dicitur
q meruit p pctm supiore et q' ul
ce o^m ethica infie ul ce oba a a
relucra in verbis ul vero es mo ita
q si actu suo meruit p momspupio
tactu . tuc pt dici q no oz q pnim
a^ex excedat meritu xpi ut req^z bslit^e
q pnim excedat meritum n' qu ic
meret . p se ipso . s si nobilior merita
p magis nobiliori . tuc pt meritu exce-
det pnim . qn ad meritur p se ipso cu
deus aliter puniet ult condignum . ideo
pnim excedit meritu tale ¶ Ad 2^m qn
dr . q meritu xpi fuit finitu pctm
aut infinitu . g^o no potuit auferre ma-
tore pctm reatu . dico q et si ex pa
meritu ex toto sit for^r finitu . tn
coniunxit infinito ratione pgatum et gliam
et id potuit delere pctm sic reatu a-
uertens a bono finito . et qn dicis qm
qr pctm erat in finitu malum . si
intelligas q erat malu infinitu
for^r intensiue fm est . tuc enim oz
pone sumum malu et duo manichei
eos ¶ Et cu pbas q tm est malu
ul pctm qntus est ille in q fit
si lu tatu et ly qn^m refant ad for-
les rones utusqz infie f m est tn s
tm a quo auertit for^r pctm aliq
denominacionem ut sicut qlitas extinsica
denominacione dr actus licitus michahel
infinitus ¶ Sic pctm mortale q auertit
actio ab infinito for^r infinitas qualitas
extinsicas . tn qnuo est pctm in duo
qua in a^m ut in angelum et qnuis
in rege tre qua in milite sunt me-
qua tm pt tm esse q sit for^r malu
in finitu ex in dolere est si pena p-
impossibile infinitu corpi dicem q pua
corpais eet infinita qntitas tenoy in-
tensiue et for^r s toc tuc ag^o corp-
tis qr corpus incipet ab infinito
bid breuius dico q tanto amore inten-
siue pt ad saluti fili infinitum bonum
dilic^o quia deordinacione intensiue
auertebat et qntu bnm auertit actio aq
tm ad qtingit ei et maius est bnm dr-
amore aie xpi . ¶ Ad 3^m cu dr q
pena debi mortali est infita / dico q
bnm est si voluntas finalis maneat
in pcto extensiue est pena infinita
non tn intensiue et hac qr sem manz
sp sub culpa . et hoc est ex ordine diuina
qua ordinat q ubi ceciderit lignum i-
bi erit non qm deus aliter posset punire
pctm bn si deus puniret aiaz per dio
p culpa mortali et p9 ad nichilaret
aiaz no faceret in iustitia aie . tuc
ad form pena esse infinita extensiue
ex ordinatione diuina no tn qui aliter si
bellet posset pctm punire ¶ Ad 4^m cu
dr q posset eo infiniti hoies destien-
dentes deadaz et c. dico q bonum belle et
ul passio x / s se for^r considerando pos-
set recompensari p aliqd bonum finitu
cu ipm no fuit n' finitu infie pre-
miat tn deus ult condignum id pt deus
roe aliq^a bonitatis et pacientis accepte bom
belle et passione x infinitas
q tm bz pro quito accepta . ad q qnl
passio acceptae rationem qonisi^t no
tn infinite qr ita pt dilige ad creatu
apte diligibilis infinite qr no infinitu

est dicto tunc non fuit accepta nec pelas quia per eis ad oblata esset deo ¶ Eadem patet per predicta quod non meruit orbis contra ad esset quia ex intencione accepto et offerentis passionem seu boni velle et accepta fuit et oblata proclivis et presenti tis non autem ab aliis

Questio 2a qui videtur necesse fuit genus humanum reparari per passionem et quod non quia si nobilius lapsum sit et non est necesse ipsum reparari per passionem christi ergo si ignobilius lapsum sit non est necesse ipsum reparari per passionem christi ¶ Sed angelus qui est nobilior lapsus est et non est necesse ipsum reparari per passionem et cum sit ignobilior ¶ Videtur dupliciter ad istud uno quia non totum angelorum non cecidit sic hominum et ideo nec tota species periret homo necesse fuit hominem reparari non angelum ¶ Contra si quilibet angelus est alterius speciei sicut dicunt alii doctores diversa et dant rationem illa tunc tot species angelorum quod individua et quibus species est nobilior specie humana sed sic ergo cum multi angeli ceciderunt eorum ens est maius tot species non non reparari et periret melius quam unam speciem infima cuiusmodi est una species hominis [illegible] angelus angeli et [illegible] tot cadentium // Secunda quia si erant duo celi et alterum adnichilare et erant multe [illegible] et post adnichilare dicere quod necesse esset speciem mistam reparari et non celum esset singulum cum celum sit multo nobilior hac de comparatione angelorum cadentium et hominum ¶ Aliter dicitur quod homo cecidit alterius temptatione in tempore diabolus angeli autem non [illegible] ista videtur [illegible] ideo debuit homo reparari non angelus [illegible] Augustinus [illegible] deus hominis c.

2i ¶ Sicut angeli ceciderunt nullo alio nocente ut caderent sic nullo alio adiuvante surgere debent ¶ Item sicut est presumptio magnum [illegible] quod [illegible] exhibat quod sicut draco pugnavit cum archangele sic temptavit eum ¶ Item [illegible] quod dicto lucifer peccando temptatur alios et eos senciretes ¶ 2o principaliter arguitur quia actus christi et ut actus fuit sufficiens ad redimendum genus humanum non ergo erat necessarium hominem redimi per passionem [illegible] patet [illegible] quia actus [illegible] laudabilior passione quia laus consistit in actu [illegible] passio [illegible] et non [illegible] quod sit sufficiens meritorie non in relatione ad passionem [illegible] ergo eadem [illegible] et actus eius eliciti in relatione ad [illegible] fuit sufficienter meritorius // 3o sic 2o ethicorum c. 4o [illegible] quod passionibus nec laudamur nec vituperamur ergo [illegible] quod passio non sit meritoria ¶ Sed [illegible] ¶ 4o sic [illegible] c. 19 [illegible] discipulo quod minima lesio istius persone [illegible] fuit ¶ Sicut et [illegible] persone [illegible] quam peccatum cum [illegible] sit malum ergo [illegible] pena satisfactoria [illegible] persone passe [illegible] sufficiens tanto convenientior erat ergo non necesse [illegible] fuit nos redimi morte et cum pena minor sufficeret ¶ 4o sic per passionem christi non potuit redimi peccatum accidentium ergo passio non fuit necessaria [illegible] quia tunc malum erat actio illorum [illegible] morte [illegible] bonum erat vita et tunc tanta erat iniusticia occidentium christum contra iusticia et redi[illegible] peccatum accidentium quia nullum [illegible] culpam et reatum si satisfactio sit plena ¶ Sed.

9 est q dicit Aug. 2. Cur deus ho c.
ultimo infine Ecce vides quod ra lis
neces exhaudiri psi dicitur summa ci-
tate nec hoc sit posse n premissorum
peccatorum qui non ho pt hre n pbaciz
q ideo ipse sit deus atque habens peccatores
morte sua deo reconciliet hic ille
videtur ergo expresse dicere q nece erat ho-
minem redimi p morte x ideo x pt
hic c 16 et xxiii libri Aldgom
vero videndum est q ipsa est ime theo
f theo 9us Aug cum ipse ista quam
videtur fecisse tantum librum Cur deus
ho x ibi videtur soluisse hanc qonem primo
primo videndum est q necesse fuit ho
minem redimi / 2o q non potuit redi-
mi sine satisfactione / 3o q satisfactio
facienda erat ab hac x ergo q q-
nienciori modo fuit hoc sicut per pas-
sionem x Circa primum ando f eu q nece
fuit homine redimi q 2o dona.
dei x ana n facit frustra f fr-
ustra fiet ronalis creatura n possit
suum finem consequi f suum bonum ppter
se amare x ei p gratiam inhaerere
est finis creature ronalis. aut ergo deus deduc-
cet homine adhuc fine aut non
si non frustra facta fuisset Si sic cu
iam lapsa fuit p peccatum nece est
ipsam reparari ho. c. 1o 2. Cur deus
ho x in e lio concludit certius est
facile concludere x cognoscere quia aut
de humana natura perficiet deus q incepit
aut inuanum fecit tam sublime
nam 2o q non potuit redimi sine satis
factione dicitur sic in c p li Cur deus
ho In iustus dicitur qui non soluit hoc

q debet ergo nullo magis iniustus est qui non
soluit deo q debet f ois peccator abstulit
honore debitum deo ergo quousque satisfe-
cerit est debitor x iniustus ergo x c
Sed dices adhuc ar q non ex ipm
ee in iustum n satisfaciat q pt ex
cusari p impotentiam pt x remitti offen-
sa p summa miam sine satisfactione per
miam dei remittentis Circa ubi rationibus
occurrit ipse concludens utrumque pro
pter rationem sine cursionem q si in pro ex
cusset aliquis non tamen cum ads se in illa
potentiam subiecit q tunc ipsa iniusta peccatum
est q non debet eam habere f debet ea
non habere f posse reddere honore acce-
pit a deo x ideo si p peccatum fecit se im-
potentem ad reddendum ex hoc non ex-
cusatur f vituperatur x ponit exemplum Si
dns precipiat suo facere ad bonum opus
x precipiat 8 ne se deiciat in foueam
ubi non possit surgere si servus ille
sponte mittat se in foueam contemptis
mandatum dni sui ut sic non possit
perficere opus 8 preceptum a dno ex impo
non excusatur q ideo impotentiam 8 fecit
sic in proposito impotentiam satisfaciendi fecit
8 ho p peccatum ideo ex impotentia non excusatur
f est ei peccatum x in iustitia non aut in-
iustus admitti ad beatitudinem sine oz
satisfactio ut fiat iustus x salus /
Circa secundum cursionem cu dicitur q remitti ex
mia q aut remittit debitum ut
non teneatur ho ad reddendum honorem deo
q peccando abstulit x hoc ppter impotentiam
reddendi q non pt ipm reddere aut
dimittit penam p peccatis dando eis
beatitudinem Si primum dicitur f q remittat

q sponte dz deo reddere et reddere non
pt hoc est dicere q peccatum inhonorans
et honorem reddere remittit. qz deus hoc
non pt. Item aut iniustitiam attribuere
deo desipere est. Si aut remittit
peccatum et facit hominem beatum tunc beatificaret
hominem propter peccatum qz s. habet nisi penam reddendi
et satisfaciendi qua dz deo quod est peccatum
et hoc est fictitium. ¶ 3o omnis quod satis-
faciendo illa q debet non pt fieri alibi hoc
pnd qz 33 p 1 li cu 21 sic non satis-
facit ad peccato hominis nisi reddat aliquid
maius quam sit id propter quod peccatum facere
non debuit quod est omnis creati sz propter
eo quod est ultra pt tantum deum non debuit
peccasse ergo non satisfacit nisi reddat
maius omni creata et praeter solum fit. sz maius omni
creatura sit peccata sicut arguitur ibi. non
pt reddere purus homo ergo oz deum satis-
facere pro peccato. ¶ Item ad idem. si homo
peccator reddat deo id totum quod dz deo
si innocens esset et non peccasset non
e satisfactio pro peccato. qz per peccatum non
fuit liberior quis. Sed omnia q pt homo
facere s. deum honorare corde humiliter deo
afferre misericordiam dandi et dimittendi
obedientiam et quodque breviter pt dz homo si non
peccasset ergo talia faciendo non satisfacit pro
peccato oz ergo ad hoc q satisfaciendo maior
omnibus his deo offeratur q non pt fieri
absque [illegible] ergo ad hominem ¶ Item c.
19 p 1 li ad idem sic arguitur satisfacere
non pt homo pro peccato nisi totum reddat deo
q abeo abstulit sz abstulit deo quicquid
de humana natura deus facere proposuerat //
¶ Potuerat aut de habitibus iustorum sup-
plere numerum electorum adque numerum perfi-
ciendum statutus est deo Sed nullatenus

hoc reddere potest peccator homo qz peccator
peccatorem iustificare nequit ergo oportuit
hominem deum. qz non potest id deum nisi homo
peccator potest ut iam patet. nec debuit
q ad innocens descendentes de adam
per mortem redemisset. qz tunc non fu-
isset homo restitutus ad pristinam dignitatem
ut soli deo serviret. sz fuisset obliga-
tus [illegible] homo [illegible] q. tamen [illegible]
deo peccatore et in posset respicere ipsum
hominem proprie sicut deum peccatore.
Et propter hoc ille purus homo non potest satis-
facere sicut probatum arguitur in 3o articulo
de hac materia locorum penultimo c. 2 li in-
fine de augo ¶ 2m ad eundem articulum non
oportuit ipsum satisfacere per mortem non
tamen qz debitor mortis arguitur idem augustinus
2o c. 3 li sic totum dicit sicut patet in 3o
articulo q oz eum qui satisfacere debet pro
homine maius aliquid dare quam quicquid sub deo
est. q sponte dz deo et non ex debito
et q sicut homo peccavit per suavitatem se
subdendo diabolo ita vincat per asperitatem
ipsum diabolum ¶ Nichil aut asperius et
difficilius aut maius sub deo ad honorem
dei sponte et non ex debito pati
quam mortem ergo xristus homo qui maior
erat omnibus sub deo pro morte quam non
debuit satisfacere oportuit Istud idem
patet c. 19 p 1 li q si mors sufficit
pro omnibus q apparebat scientiam disciplinam
et visionem [illegible] ipsum tamen estimare
[illegible] q deberet plus velle infini-
tos mundos si essent redigi in nichil
quam offendere deum et pos q debet omnia
peccata [illegible] fuint permitte [illegible]
super ipsum quamvis xpm occidere

Et dicit augustinus sic videtur quod per bonum vite corporalis hominis nulla necessitas vel multiplicitas peccatorum esse potest deo comparari sed sicut dicit quia vita eius fuit tam nobilis mors eius fuit accepta deo nullum ne peccatum satisfacere potest quod vaciter ut potui excedens eius tal- legi. Judeus iste augustinus videntur aliquando dicunt primo vel ipsa vero usque dubia tu vult quod redemptio non possit esse nisi per morte Christi et per ad sponte oblatum quod excedit omnem creaturam. Ipso probo quod alias potuit redimi quam per morte Christi D. 4. 13. de quibus c. 10. dicit quod alius modus redi- dit deo non defuit tamen potestati omnia sub- iacent non ergo fuit necessitas in genere

Item non est alia necessitas quod Christus homo re- dimat hominem per morte nisi necessitas genere patet quod sic ordinavit ipsum redimere sicut sicut dico moveri hec est necessitas quam genere sed unus est simpliciter contingens sicut genus sed me deus et me movet Deus Christum pati mortem fuit contin- gens sicut contingens fuit ipsum pro- videre passurus ergo non necessitas nisi genere sed primus fuit pati patiens sed tu- ens quod genus fuit contingens et tali necessitate genere stat simpliciter contingentia utriusque extremi tamen antecedens quam nullum

Item nulla est necessitas quod genus humanum reparetur quod non fuit quod Christus pateretur quam patet de se ens potest quod si sic deus non est nisi quod deo vel homines predestinati ad gloriam et lapsi non possent in hoc nisi per satisfactionem Sed non est ita quod predestinatio hominis contingens fuit non necessario sicut eius deus ab eterno contingenter predestinavit homines et non necessario ad nichil necessario operatur et vero aliquando esse se ordinando eam bonus sic potuit non predestinare vel est inconveniens hominem frustrari aliter non presupposita predestinatione hominis non ergo fuit necessitas eius redemptio aliter sicut nec eius predestinatio

Contra ea que dicuntur in primo articulo augustinus libro cum posset deo recon- ciliari deo sine satisfactione. dicit magister d. 14. quae primo insolubile depinia tam- gent de hoc sed dato quod satisfactio requireretur non requiritur necessario quod satisfaciens sit deus nec hoc potest Et quod magis articulo potest quod non satisfaciat deo nisi offendat deo ad maius fortius quam sit id per quod peccato non debeat quod est ex creatura credo salva- na gratia sua quod hoc non est verum quod non oportet satisfactionem pro illo peccato quod hominis excedere totam creaturam fortius in magnitudine et perfectione sufficere non aliquo deo magis bonum quam malum sit in homine peccantis vel sicut adam per gratiam datam et eadem fuisset vivendo vel nul- las actus dilectionis dei propter se ex maiori conatu liberi arbitrii quam fuit conatus in peccando ex dilectione sufficeret pro peccato suo remittendo et fuisset satis- factio et tunc hec propositio est falsa quod debuit deo offerre maius ad omnium illo per quem peccare non debuit sed sic pro amare creature ut omnia diligi libus peccavit et tamen non debuit peccare modum ita satis- faciat deo offerre deo ad maius obvie quam sit carta sine amore attingens deum propter se et ille amor vel bonitatis vel dei propter se excedit amorem creature

sicut deus creaturam vel sicut peccavit
per mortem in nobis ubi in infinitum
vel posset satisfacere per amorem nostrum in in-
finitum et hoc fuisset satis saltem de potentia abso-
luta ¶ Sic igitur clarum quod oportet debet esse a-
mor actu maius quam fecit peccando
tunc ille actus quando in deum per amorem
infra fortiori tamen non est maior
omni creata nec fuit ex amore caritas
quo dilexit deum vel ipse voluit omnino bene
infinite vel nulla est ex fortiori tamen alii
contra id quod dicit magister anselmus quod non nisi deus de-
buit satisfacere. hoc non videtur absolute namque
quibus unus qui non est debitor potest pro alio
satisfacere sicut papa orare vel sicut
christus non existens debitor satisfecit sic
si placuisset deo potuisset unus angelus
bonus satisfecisse. attendendo deo id placitum
per unum quod ipse accepisset pro omnibus peccatis
cum tamen valeat omne creatum oblatum
pro quanto acceptat et non plus sic ergo
deum est ¶ Item videtur quod unus purus homo
potuit satisfecisse pro omnibus si fuisset
conceptus sine peccato sicut potuisset de potentia absoluta
operatione spiritus sancti et matris sicut christus fuit
et deus dedisset ei summam gratiam quam posset
recipere. sicut dedit christo ex libertate sua
sine meritis precedentibus et talis potuisset meru-
isse dilectionem peccati sicut et beatam virginem
et quidam dicunt quod non obligaremur ei tamen
quoniam deo finaliter est vere simpliciter deo. quia quod
ipse haberet totum a deo obligaremur tamen
multum ei sicut obligamur virgini mari-
rie et multum aliis sanctis qui meruerunt
nobis sed propter finaliter deo et summo tamen
ei aliquo omnia bona aliorum provenerunt
¶ Item videtur de possibili dico quod quilibet posset
satisfacere per se si data fuisset prima gratia
sine meritis cuilibet homini. quia licet modo quilibet
sit filius ne dat tamen cuilibet primam gratiam
sine meritis propriis et tunc meretur habere ergo
potuit meruisse dilectionem culpe ¶ Tertium
ad secundum dico quod omnia hec que facta sunt
a christo circa redemptionem nostram non fuerunt
necessaria nisi per supposita ordinatione divina. que
sic ordinavit facere et tunc tamen necessitate quando
necesse fuit christum pati sed tamen tantum fuit
simpliciter contingens et omnes et omnis vel similiter
credendo est quod et ille homo passus est propter
iustitiam videt enim mala iudeorum que
fecerunt et quod ordinata et distorta
affectione afficiebantur ad legem suam
ut non permitterent homines tam in-
fallibiliter et multa alia et christus voluit
eos ab illo errore revocare per opera
et sermones et maluit mori quam tacere
et tunc necesse fuit contra eis veritatem contra vota
eorum in iusta persistere mortuus est tamen
de facto libere passione sua ordinavit
et obtulit patri pro nobis et ideo multum
tenemur ei et ex quo enim homo aliter potuisset fuis-
se redemptus. et tamen ex libera voluntate sic
nos redemit multum tenemur et amplius
quam si sic fuisset necesse et non aliter potuissemus
fuisse redempti id est ad alliciendum nos
ad maiorem sui dilectionem ut credo perpetue fecit
et quia voluit hoc magis deo teneri
sicut si ab aliquo genuissem et alio
modo fecissem aliquid non teneretur genitor tamen
generatori sicut si fecisset de veritate
et hoc est generatus non necesse ¶ Di-
cit voluimus salvare angelos dicatur
quod rationes sic procedunt supposita divina
ordinatione quod sic ordinavit hominem

redimi et ita videtur perdere. Si autem non fuisset
expiredemptio etiam non minus accepta esset
predemptio bonum quia morte filii sui
tunc non necessario albus fuit unum impossibile.
Copiosa apud eum redemptio. ¶ Ad primum
argumentum principale apostolus ad Hebreos 1o dico
enim quod nunquam angelos apprehendit
sed semine Abrahe tamen dico quod id argumentum
est bonum sicut moriale contra illos qui
ponunt angelos singulos in singula
specie quia tunc maior necessitas esset in
uno angelo et magis in omnibus [illegible] illam
speciem non reparare quam hominem. magis
unum angelum non reparari quam magnum
volumen eorum quia numerum et magnum
defectum in ordine universi.
¶ Sed hoc credo [illegible] quod non cecidit aliquis
tota species angelica. quamvis forte de qualibet
specie cecidit aliquis sicut cecidit tota species
humana. ¶ Unde teneo propter aliquam causam
[illegible] non valere. scilicet quia homo peccavit
suggestione diaboli qui fuit altius
[illegible] et suggestione uxoris quod forte
non ita efficaciter fecit malus angelus.
argumentum quia licet aliqua temptatio fuit aliis
ruina luciferi. tamen non ita efficax
sicut hominis adversario. ¶ Et propter hoc patet
adhuc aliud quia licet pugnando temptavit
eum et similiter lucifer et [illegible] non
tamen inefficaciter sicut homo fuit temptatus
¶ Ad 2m principale concedo quod albus et per actum
bonum et per bonum velle potuit satisfecisse
si voluisset et cum dicis quod actus
sunt laudabiliores passionibus dico quod
verum est loquendo de actu virtutis et dis-
tinguitur contra passiones que non accidunt
ex virtute sicut loquitur philosophus tamen passiones

perfectus et precipue mors que est pactum
virtutis accepta et imperata laudabilior
est quam actus virtutis circa delectabile
quia virtus est circa difficile. et passiones volun-
tarie concordantes actus virtutis acceptiores magis
sunt [illegible] quam actus tamen unde dicit salva-
tor [illegible] ei quomodo oportet eum pati
pro homine meo. non dicit quomodo oportet
eum agere pro homine meo. quia ergo Christus sic voluit
pati processit ex amore intenso suo
et [illegible] amoris quo dilexit nos propter deum
¶ Ad 3m quia minima lesio pre eius fuit
maius malum quam omnia peccata [illegible] propter primum
quia aliter potuit redemisse quam per morte
tamen dico quod lesio illa sicut et illusio [illegible]
licita tamen valuit pro ipso fuisset acceptum
¶ Ad 4m dico quod peccatum accidentium potest re-
dimi [illegible] posito quod scivissent eum fuisse
deum tamen Augustinus dicit 34 c. 2 li.
quod si scirent non potuit eum occidere quod
non credo esse verum. quia quamvis scivissent
eum esse deum per visionem potuissent
ipsum occidisse et saltem si fecissent
adhuc eorum peccatum fuisset remissibile per
passionem Christi. quia plus dilexit deus
illam passionem acceptando quam malum eorum
odisset. unde non potuit esse actum in de-
formem in malicia sicut fuit actus quo
Christus voluit pati verus bonitate mo-
rali et acceptus quia actus ille habuit
bonitatem non solum ex obiecto volita sed etiam
ex summa caritate qua voluit mori et
aliquo modo habuit bonitatem. ex parte illa quia
actus aliorum malus non habuisset tantam
maliciam ex habitu perverse deordina-
to. Et quod apostolus dicit quod si cognovissent
nunquam dominum glorie crucifixissent loquitur

non de iudeis sed de principibus mundi scilicet
de demonibus quia si probo sciuissent ipsum
fuisse verum deum non instigassent homines
ad eius mortem et hoc propter bonum quod exinde
sequi quod bonum nolebant euenire quod fuit
redempcio generis humani ¶ Post tamen quam hoc intellexerunt
uenerunt iudeos ad mortem excitauerunt
postquam videlicet constituerunt ipsum esse verum deum
persuaserunt oppositum verum uxor pylati
ad eum misit dicens nichil tibi et iusto
illi multa enim passa sum nocte ista
in visu propter eum verum tamen voluerunt ipsum
fuisse mortuum sicut redempcione generis humani
si sic potuissent

Questio 3 quomodo verum corpus christi fu-
isset putrefactum si resurreccio non
fuisset accelerata quod sic natura non incipit
motum quod non potest terminare et perficit ex 3.
methe. 7. 6. phisicorum in fine. Termus autem
corporis mixti uniuersaliter est putre-
factio. 4. methe. et natura incepit illud
motum in separacione anime a corpore quia ista
separacio est inchoacio ad putrefaccionem et
resolucionem corporis in elementa sicut patet in
aliis hominibus ergo videtur quod corpus fuisset
tandem putrefactum si resurreccio non fuisset accelerata
¶ Ergo sic christus assumpsit passiones nostre humane
viuendi secundum damascenum 3. li. c. tertio quod est
in homine et omnia que vere sunt assump-
sit preter peccatum scilicet esuriem sitim labo-
rem dolorem corrupcionem mortis re-
missione terrore agoniam et alia que
naturaliter omnibus insunt omnia ergo assumpsit
ut omnia sanaret hic ille ergo per eandem
racionem assumpsit passiones nostre in
corpore quia hominis naturaliter omnibus insunt talis
passio est putrefactio et in tantum ergo corpus
eius fuisset putrefactum si resurreccio non fuisset

accelerata ¶ Contra in psalmo non dabis sanctum tuum videre
corrupcionem glossa sanctum id est corpus a te sancti-
ficatum ¶ Item ad hoc est damascenus c. 28 et
dicit corpus indestructibile et incorruptibile per
resurreccionem in celesta fuit et allegat primum
ad hoc quod precessit fuit tamen secundum eundem corpus
passibile imbuta ut possit pati sicut
et passum est ¶ Ad questionem dicit hec breuiter
. 14. q. 2 quod ad quod sunt sunt quo ad causas
naturales si cause non prohibentur sed permit-
tentur sic talia quod tamen non est futurum nec
eueniet propter causam superiorem prohibentem
causas speciales inferiores sua caliter circa
et tunc dicendum illud esse futurum secundum causam sup-
periorem et uniuersalem non autem quod futurum esset
secundum causas naturales inferiores si sue caliter
relinquerentur exemplum ad hoc ponit de ezechia
cui ysaias nunciauit mortem ut
patet ysaie 30. et mortuus fuisset naturaliter
quantum ad causas inferiores sed causam dominus abet-
non vidit orationem et lacrimas suas et
deuocionem et ideo prohibuit caliter causas
inferiorum et addidit super vitam tamen na-
turalem iii annos ut dicitur in ysaia. 38.
. sic dicitur in proposito et verum quod corpus
christi in morte fuisset putrefactum quantum in fuis-
set ex parte cause naturalis si non fuisset
prohibitum quia fuit causa intrinseca resoluci-
onis calore et humorem extrinsecum sicut a-
era calore et frigus et alia dei tamen pro-
hibuit caliter illorum et prohibuisset et si
corpus non fuisset resuscitatum usque ad
generalem resurreccionem et ideo quia teneo et dico
non esse futurum quod est futurum secundum causas superio-
res vincentes caliter inferiorem
non autem quod futurum est secundum caliter inferiorum
quamuis ceteris esset simpliciter dicendum est quod illud

corp9 nunquam fuiss3 putrefactum et sic ista
viam tenendo est et dico est contra sup
simpliciter possibilia. que sunt possibilia secundum causam
superiorem non autem quam secundum causam inferiorem
nisi quod hic usque est verum dictum ¶ Sed
ultra quod fuiss3 corpus preservatum a
corruptione et resolutione in elementa dico quod per
miraculum sed non per novum miraculum
sed antiquum quo scilicet idem corpus fuit unitum
verbo indissolubiliter secundum damascenum li. 3. c. 3.
¶ Est autem secundum alias contradictione c. 29.
contra ar. quod hoc novo miraculo fuit quia
naturale passivo approximatur etc activo naturali
et non impedito per causam naturalem impeditur
naturale pati et activum naturaliter agit et si
impeditur activo eius est miraculum novum
sic patet de igne fornacis et illis pueris in ea nam
secundum corpus christi in morte naturaliter fuit pas-
sivum quia non fuit gloriosum constat. nec
illa unguenta scilicet mirra et aloes
prohibuissent resolutionem secundum se quin aliquem
fuiss3 alteratio inchoata et desiccata
quamvis non ita cito sicut si non fuiss3
illud corpus unctum. et similiter de approxima-
tione activum naturale. intrinsecum et extrinsecum
non impeditum per aliam causam naturalem quare
si corpus illud non fuiss3 aliter resolutum
hoc fuisset novo miraculo ¶ Sed dices
quod arguitur verum procedit quod per miraculum fuis-
set non novo miraculo sed antiquo quo
scilicet univit se corpori primo quod non impedivit
corpus suum mortali passibile quia stante illo
miraculo corpus patiebatur flagellationem lan-
ceationem et mortem ymmo si impediss3
ipsam passibilitatem ex quo corpus fuit passibile
hoc necessario fuiss3 novo miraculo. ex quo
antiquum mansit et non fuit prohibitum. igitur
eodem modo si prohibuiss3 sicut prohi-
buit resolutionem corporis sui et fuit resolutio
hoc fecit novo miraculo non antiquo
sanctum ¶ Item duplex est processus nature
unum quo imperfectius perficitur. et tendit
ad perfectum et hec est via generationis.
¶ Alius est processus qui deficit et ab
aliquo perfecto tendit in imperfectum
et hec est via corruptionis. in primo processu
patet quod natura incipit a semine generationis et
ex semine generatur lac et lac. deinde ad
sanguinem et sanguis ultra per alterationes
in ossa et carnem. et caro in organum
et figurationem quiescente enim ¶ Si igitur christus
univiss3 se naturam in quod natura univiss3 christo
suum in quod primo univiss3 se sanguinem et mediante
sanguine successive carnem et sic mediante
carne carnem organicam ¶ Si sic fecis-
set non impediss3 christus nature successive
in processu nonnunquam miraculum ad quia sic id
quod primo univit se sanguine. quia illo statu
posset natura univisse naturalem christo suum ideo
sic christus debuiss3 impediri hoc necessario
fuiss3 novo miraculo eodem modo dicetur
de descensu naturali de perfecto ad imperfectum
quod non obstante primo miraculo quo scilicet fuit
unitum verbo fuiss3 corpus naturaliter putre-
factum. ubi alio miraculo fuiss3 preservatum
¶ Item deitas incarnata unita non prohi-
buiss3 fluxum carnis pruduces et la-
bores et fatigationes non obstante primo
unione nisi fuiss3 novo miraculo igitur
nec prohibuit resolutionem corporis mortui
nisi novo miraculo nec dictum facit pro
eo non enim loquitur de unione corporis ad deum
secundum de unione duarum naturarum in persona
quod expresse patet per verba sua. dicit

n· sic intusslacone unitolu inutit
unite sibi adinbitem ne nec diuina
na ext maneto vel extra stante
aa assa sump^te nc utique diuina uben-
te inditat nam illa aut adver-
bia inubilibiter et inaltabili non re-
ferunt^r adcorp et ad suppo^m s adillas
duas nas qr volt q neut na ista
est ma^c s inafuit distincte in
suppo Cri u refeat^r adindeponi^tes
ne asuppo ita q nuqua dimisisse
q assumpsit et hac pantiq^m miraclm
tunc antiq miracło sp ofernasset vni-
one peiud ne diuine aie cu corpe
et si nunq fuit separate sicut fuit tunc
os dice q nono miraclo fuit mors
exquo in antiq miraclo si no sup-
uenisset sicut sp s te fuiss ptos uni-
te inte se sicut fuit verbo sequi
q exquo fuit separate hac fuit
nono miraclo Tunc dico tu eo inp^o
na aut inp^o. s dico q nono miraclo
fuit corp eu ppuatu a putrefacte
v q a^a vbi^tas s conet volunt corp
ppuai aputrefac et aresolde acto-
nes ca^r nalid impedi^to et no pos
ad putracto ni alia noli s corp
z a^a re^s dissol o^tor et s illud vna
pus tue to vn pcessit q pliauit
tor^q eis no esse putrm qr ita cito
acclauit morte / q^m tue ad depone
plius damat d^o q x^c deposuit q
assumpsit f. corp nat assumpsit vnitio
corptiby et illa deposuit inmorte
qr no masit to na inter corptib^q et
tue dico q nunq deposuit q assumpsit
ita q illud manet intextre post de-
podcam sicut manebat dd fuit as-
supta et vnitu Ad p^m pnte dco
q a^or est vna et na no pthibe^t
a fortiori agente / s voluntas dei
volunt incoar^t matu per separaco-
ne qr hac personabat effectu re-
depnis no aut volunt motu tima-
ri p putrefactom cois qr et putre-
fcd no ms fuiss pficua qr non
inleto. Ad 2^m dco pcridem q as-
sumpsit ppt^er ne vinet qr ille nobi^mud
dt s no ne mortue cui est pute-
fao no quit poss^t putrefi^r ni pro
hibet^r. permiacłm nouu s hac
pthibe^t no aut prohibet^r passioes
in no vincte pp omis^m mini pute-
fao aut medil nat valuiss nec
fuit decens vino ca erroi et mere
duli^t romis eius si corp fuiss pu-
trefcu Ad i^d in oppo^m no dabis
stu tunc q vm est dicto qr sicut
volud^te etiam volunt id corp s vni-
ri q fuit miaclm i volunt q no
fuiss incinatu si x^t ri fuiss pro-
longata et nec in illo triduo fuiss
incoatu vn ty ibi fuiss alq in-
choatio resolois no obstan^by vinet
ri s miaclm nouu inteueniss /
Ad dam sld dd
Circa d. 22. quer^r vtru x^c fuit
ho intriduo q sic xpc fuit x^c
intriduo g^o xpc fuit ho intriduo
dns pz qr idem dese ptur gnad pz
qr exappo^to quit pr appo^m ants·
no fuit ho intriduo g^o non fuit x^c
intriduo · Ri^r aliter abmfi ri adsu-
pius tenet gnd ans est inf^o adcgnt

3º sic xc intriduo habuit huanitates
qº fuit hō quia pz quia p² qr habuit
aīaz et formā hoīs s. forma dr tōm
quiditatem rei s phm. v. meth^ce et
qui expsse ¶ Item quia pz aliter
qr xpc intriduo habuit tōm entitate
huanitas quo huanitate quia pz qr
huanitas est aliqua entitas s
tōm entitate in habuit s. cor et aīaz
intriduo et illa fuit tota entitas huā
nitatis qr incorpe nō corrupi² aliq
entitas qr mors est tm sepacō a
dissolucō vnitatis sui actus absolute cor
rupcōe hoc dr dyon c. n. ect^e ier
et dam c. az ¶ 3º et istud posset pon
derari oe suppo^m subsistens ī nā
creata pt ab illa nā denoiari s
vbū intriduo subsistebat ī nā tāta
habuit. n. nam creata vnitas s. cor
et aīaz s nō pōt dici aīa n^c aīata
n^c cor nec corpeū qº lic^z q pōt dici
hō cū in quo posset illa denoiata quia
in qua subsistebat ¶ g xpc intriduo
nō habuit aīaz vnita cor ut form
spūal perficientem pūn stabile oppo
ni aut ey est hō nō est n^i forma
vnia^a m^e ut perfstio perfabli qre
intriduo nō fuit hō ¶ Ad illaz quam
videndū est pº dicali^te quantū ipse
ut theo^ta est / 2º ut est logica ali
quatum theologi. n. nā quod
quam exhi s mors brevi ls sit ha
xpc fuit hō intriduo s q quiri an
for sit hō nullo hoīe exnte exhi
sermonē nl s. cū supius pdicet^r
dem sibi. n^o infiori exnte qr posset
stare q supius pdicetur de infiori sūo
sn illud eet sn nō et dubitaū de i^o

an xc fuit hō intriduo sicut dica
infra locut^e. n. theo^ti dicatur et
scitores sut opi hugo li 2º pte pº
c. penult. pont aīaz ee hoīez vbi
tem tn corpe. s hoc accidit adhuc
q sit hō q vitat^e corpe et pōt aīaz
ipse ee suppo^m et q xc habuit aīaz
s vnitā intriduo io pōt x^m hoīez
intriduo ¶ Magr^r aut sinalz aliter
motus pōt xpm hoīes intriduo vo
luit. n. q ad hoc q dd eet hō habet
cor et aīaz et vtruq re^a adtam
hoīs s pōnit q nō requi^a necō q
adhoc q habs cor et aīaz sit hō. q
cor et aīa vniant^r mutuo et suffi
cit horum vnio ī 3º. s. in supposito
habite ī^a vnita ideo dixit xpm ee
hoīez intriduo nō q erat int^r so
vnita. s inz^o. i. in verbo et io fuit
xc hō intriduo. Alij sut qui inqne
inciduit tū hugo tn aliis locutur
volentes q n^a sic expe rone q̄di^e
rei n^i for^a et tūc qui haberet forma
haberet q̄di^tes rei. ut q̄ haberet aīaz
intellectuā haberet huanitates et tū
hoc habuit xpc intriduo intriduo sit
hō pº assupti qr s. n^a ptinet
ad q̄di^tem n^i sola for^a et nō mā qr
s phm in v. c. u. mā est q̄ res
pt ee et nō ee et ta s q volt abi
moilis stat sn actū sn aīata e
mā. et io q̄lt cor possibile est ee
et nō ee rōne mē. Ri q^a mā eet
ps q̄di^te q̄ditas posset gnari et cor
pi q est q̄ phm meod. v. c. 8.
deptibus dissinis volt enī q q̄tuq
nō tocipiunt^r tū mā s sn mā ve

tones sped so mihi hoc non corrumpuntur
Item patet 2o idem ex parte cognoscentis
rei / quod est exemplum cognoscendi per se
1o cuius est quod quo modo se est ignotum nec
melius ...
una s... modo ... c. 6. de ptibus
diffinitionis. Item in libris que per se sunt quidditate
quidditas est idem cum eo cuius
est quod ex parte dicit phylosophus c. x. eiusdem
... quidditate ... idem cum
eo cuius est non est de per se ... quidditatis
huius est una ... ipsum phylosophum ... c. 8
de ptibus diffinitionis dicit de quibus ... ex-
ceptis cum anima non est idem quod quod est
cum eo cuius est. Item ad hoc sunt auctores
... c. 8. de ptibus diffinitionis dicit
quod anima est ... et species et quod quod
erat esse ergo quidditas animalis est tamen forma
et anima. Item in c. 2o eiusdem ...
dicit anima et corporum ... forma dimit-
tenda ... quidditate
et ... excludens ... quidditate rei
et post in epilogo ... partes et
... diffinitionis ... quidditatis rei
Unde ... dicunt in tamen animam dicere totam
quidditatem ... quod si anima in fine ...
... magis ... unitate adhuc
esset idem ... unitate forma quod dicit
totam quidditatem hominis. Et ... illa
... quam ... isti ...
... quod christus esset ... nisi ... fuit
humanitate ... animam quod dicit totam quidditatem
quod anima non dicit totam quidditatem nisi quod ...
... anima ...
... c. 19. ... illud
... est quod non totum ... partes ...
... anima est nec totum ... corporis / ...
... partes ... est ... Sed ...

... in ... / ... cum quod est ...
... simul quod non ... ille
non ... auctor quod totum est partes hominis
... alios ... animam esse totam quidditatem
quod non est ... quidditas hominis dicit totum
quod est ... et ... includit corpus sicut
partem ... et quidditas. Item in symbolo
sicut anima et caro unus est homo ... non
est unus ... partes ad invicem
nisi ... supponitur ... duas naturas
... dicit ... c. ... et 13.
Item ... c. ... 4
... c. ... 28. c. ... sunt
... c. ... partes ... hominis
... autem eadem respiciunt totum
... composita ... et
... non ... quod ... quod ...
... participant eadem
totum ... quod ... composita
ex corpore et anima ... hac ... quod
... participant et hac ...
opinione ... et alios quod alia
non est homo ... quod illa ...
... hominis. Item ... c. 18 ...
... corpus ce-
leste ... assumptum et tamen per
virginem ... quod fuit ...
carnem de virgine ... assumpta ...
non esset homo ... hac ...
... si caro non esset ... de
... animam eiusdem totus tamen esset homo
eiusdem ... Et ... caro esset
... totum hominis. Sed ... quidditatem
... quo ... quod ... est ex
totum ... ignis ... hominis ...
... quidditas rei ... ignis ...
sufficiens ... ignis ...

... alia ...

for(ma) est sufficiens ratio essendi ipsi igni
ignee et solam g(o) ignis esset be(ne) ignis
si sola for(ma) ignis esset et hoc dicere
est tenere opi(nionem) et destruere omnem ma(teria)m
maior p(ate)t de se. Sicut n(on) albedo est
suff(icien)s ratio essendi al(bu)m i(n) quantitas
essendi quantum et igneitas essendi igne(m)
Si g(o) sola for(ma) ignis esset et nulla m(ateri)a
for(ma) esset sufficiens ratio ... essendi
igne(m). Item aliq(uod) ens est q(uod) se
mutata idcirco est ens est mutatu(m)
q(uia) q(uod) ... p(er) se e(st) ens cui(us) que
est idem ... p(er)icale ... no(n)
... est deu(m) p(atet) g(o) maior
g(o) eodem addito ... aliq(uod)
ens est mutata ... idest
mutatu(m) ... q(uia) no(n) h(abe)t ma(teria)m
... sui et p(er) q(uo)d est mutatu(m) ...
g(o) q(ua)le s(u)b(stanti)a na(tura)lis est mutata ...
si ... ponit(ur) ... n(on)
esset ... sui g(o) ... si ... est con-
cessu(m) q(uod) ... mobil(e) est. Item ens
completu(m) ... nulli alteri ... ut
faciat cu(m) eo p(er) se unu(m) s(ed) t(ame)n fact
cu(m) illo unu(m) p(er) actus u(e)l unu(m) p(er)
aggregatione(m) et ... q(ui)a ... fa(ciun)t
unu(m) p(er) se no(n) sunt entia completa
... s(ed) sunt p(ar)tia rei complete ...
si s(ed) forma ignis sit q(ui)ditas co(m)-
pleta ... ut tu dic(is) q(uia) no(n) p(ote)st
... ut sit p(er)fectior q(ui)ditas per
ma(teria)m u(e)l ad tale ... for(ma) ignis nulli
alteri p(er) ... ut faciat cu(m) eo p(er)
se unu(m) ... g(o) ... ignis no(n) est
ens p(er) se u(e)l si sic no(n) h(abe)t ma(teria)m s(ed) sola
for(ma) q(uia) si h(abe)t ma(teria)m est ens p(er) actus
u(e)l ens unu(m) ... sicut actus
aggregatio(n)e q(uod) est contra ... a me(ta)ph(ysi)ce
c. 4. q(uod) ... p(er) se ... p(er) se est ...
... me(ta)ph(ysi)ce al(iu)d esset ... qua ...
aggregatio(n)is u(e)l alteratio(n)is. Item q(uod) no(n)
includit ... q(ui)ditate ... ne(que) aliqua
q(ui)ditas ... includit ... no(n) est
... p(er) se nec ... p(er) se p(atet)
q(ui)a ... illa sunt ... p(er) se que includit
q(ui)ditate(m) ut individua u(e)l que sunt ipsa
q(ui)ditas ... quantitas ... nec per-
... q(uia) ... q(uod) sic est ... per-
... includ(it) ma(teria)m q(uod) est ...
p(er) se. Si igi(tur) p(er) se ... no(n) includ(it) ...
... nec includ(it) q(ui)ditate(m) ... est
g(o) ... est ... u(e)l g(o) est ...
u(e)l ... g(o) ... est mobil(e) q(uia) co(n)stat q(uod)
no(n) est deus. Item ... q(uod) se no(n)
repugnat esse ... duas ma(teri)as ...
individuis g(o) ... in ignis et ab-
... p(er) se abstrahi ...
sicut ex for(ma) ... et illa ... for(ma)
si ex for(ma) ... abstracte et ma(teri)a sic ab-
stracta sit co(m)po(situ)m p(er) se ...
q(uia) sit ex eis p(er) se unu(m) ... et
... sicut hec ma(teri)a et hec
for(ma) ... actu ... fiant
unu(m) hoc signatu(m) g(o) ... co(m)po(situ)m. sic
est p(er) se unu(m) ita h(abe)t q(ui)ditate(m) unam
et sicut sua unitas p(er) se includ(it) ma(teria)m
et for(ma)m ita et sua q(ui)ditas et hoc ...
... 4(o) me(ta)ph(ysi)ce ... et 4 ...
Si ... et effectus ...
et ... et hoc ... ph(ilosoph)us
12. et ... g(o) sicut ... unu(m) co(m)po(situ)m
... sic h(ab)ebit ... ma(teria)m et
forma(m) et ista duo includunt ...
sicut ... Item ad ... fac(it)
... m(ateri)a. ... q(uod) sicut ...

ma vlti^te coitta fit hoc indiuiduu
cu hoc forma i exma magis et for-
ma resultat cpoitas omis cu p^o est
qr face pse vnu insim^ll qu erit huic
me et huic forme et silr illi me et
illi forme g^o hoc det eis per se ad eu
p^o q^it pse vnu face cu alio. hoc
est roe me mgr et for^e mgr. qr q
hec for. facit vnu cu hac ma. qr
hic est actus id po et hec racio s.
ee impo et actu q^it pfibo g^o p ad
qne q nu est n penias et forma in-
gn. q p^s facit vnu s. oe p se vnu
h3 pse q q est ¶ Item qn^s mixtu
corpit^e qr est extrys no tame
cet mutua altaco n qr ad impo
est q posset aliqua forma recipe
et si et tors simpx agat insim^ll
rone coniect p^u ty radix est ma
tu puacdie que e impo ut tus-
mute^z ad alia forma ut aer ad
aqua et cet i q plm et mcm in-
mediatu adq stat resolo ut corp-
tutas demiare^z decor^e aquo est
ma / [illegible]auct aut qd facuit sut
adoppo^m cu di^z q ma est qua res
pt ee et no ee. g^o no melius in-
differe vel cpoit^te rei au^e. q ex hac
cod di^z includi. qr stia nalis que
est decor^e mali et corpli et p gnus
de aliquo q includit ma^z est h^e
stia s stia vla no est n de cpoit^e
vl de cpoit^by rez s. plm in. l. hoc
sine g^o cpois inlr includit ma^z
tuc de cpoit^te corf corplis. no qr ho
cory est corple est stia. qr de in
est vlti sicut stia s. plm i. 8. g^o

hic erit p gnus mcm s. corple mgtu
et id no est dale n ma^z in resoloc
tcp mcm pn^m et i mctu g^a ma in-
cludi^z in cpoit^te corf ¶ Silr sic hic
g^o q corpq e corpli sit in vlo no
magis demiare^z de aliquo cpoto ul
cpoite cpo plq qua de angelo q
fm est. hy de corpti^by pt ee vna
demiaco mbli s. q corple corpe^e
n^o est mcm adhuc n qr h3 ma^z g^a
si stia nalis sit vna stia et silr
se^z q corpq mixtu sua sbali rac
et cpoit^te includit ma^z lz in qua
corppa^z actu n inhac coi^e cu de-
hac coi^e. no demiat^a pa^e. s. decor^e
mod ¶ Item z^m ar^m cu ar^z q q
est est pu^m ge^a ipm cuq est ex
hoc gclu ma^z includi in q q est
qr res na pt ggi n ggi^f cuis s
plm q. mc^e. et cu q si cae ecnt
infinite no ctiqet ggnosce et ex
emplificat tam in cais malib q q
malib et ro sua est. tuc cognosce-
rem cu cas eiq ggnosciy. insite
aut re si ecnt no posset p tra-
sire g^o n^l posset ggi ¶ Ei g^o n^l
est nccim ad ggner rei n q q et
ma est ncci s plm g^o vi^z q ma
includa^z in q q est. cum q q est
sit pu^m gg di rem pste posset
res ggi q u^s cae inter ecnt in-
finite. hoc cu pste ggscet^z no ob-
stante insi^te cae^z ma^l in ¶ Ad z^m
cu ar^g q intabultiby pse cpoitem
q q est idez cu eo cuiq est id g^o
q pfibz rel s. ma pfibz q q
esse idh cu eo cuiq est hor s. est

loqndo de mā quocuq; mo sicut
infra ptebit magis · nā sicut q̄ q̄
est e in inilib; est idē cū eo cuius
est p° ut q̄ q̄ hōis cū hōie · et est
idem cū hac hōie pte et nō p° sicut
hic ho scʒ diffonem pte et nō p° ·
vn eod' mo quo res scʒ diffonez sui
q̄ q̄ est sic est idē cuius est al' nā
idē Ad aūt q̄ q̄ est cōpoti mdlis ut
hōis includat maz p' perphin · A ·
mete · c · A · de ptib; diffinis diffo
ro est et ois ro scʒ ptes ut aūt
ro s · tota adrem tōm q̄ diffi sic
ps adptem rei erqua diffiō ex
primit tōm tōm rei · oʒ q̄ sic tō
diffinito sinis ptes exprimit tōm re
sic oʒ ptem diffinis exprimit ptem
rei cū g° mā sit ps rei n̄ diffi
nita includet mām nō haberet diffiō
vn exprimet tōm rem · nc q̄ ps eius
exprimet ptem · Ptem p' i a pte sit
auctes pht · n · d · methe · c · z ·
sic recitat opī quādaz diffinien
tes mēles · facto ti a'q̄ʒ p vtrumq;
et illi pfte diffiniunt ut vult ibi
et vn' vn comendat arctitaz qui
cōplex° est ta' mā quā form̄ indif
finitoe · Iste d · mete · c · z · Et vult
q̄ tm̄ · i · diffinito oʒ ee onem lo
gaz pʒ quidez ut maz id vō ut
form̄ de indiffone · Iste in A · c
de ptib; diffinis ccludit cōnez pba
ta q̄ mā est ps spēi Spēm aūt
dō q̄ q̄ erat ee Ez' igr ad illu
arlū cōnis an · s · mā sit ps q̄dit
stāe mlis · Dico q̄ sic sicut inge q̄
re efficiet a'q̄ cata dnsi de se sunt
ad cali tem effcuaz extincaz cz a'q̄

sunt tam vna effcua in metāz ut
tonales aie et angli · s · ipm dēo
cante a'qua sunt tas effcuas so
ordiatas pte et et sunt ordine inge
suo f mediacy et in mediacy Rā
et est inge tūc finat q̄ a'qua sunt
milkas tas finales subordiatas vni
fini vltio Aliq' pancores eodmo
decāis in tusec q̄ qdaz encia sunt
cali ter intusecā pcas incentes
maz s · et form̄ ut encia mlia cō
posita · quedaz aūt encia simp ter
cōditem nō cataz cali te intusecā
excluss cetis · niali et formli reat
distict ut angli f quidem dcetina
sic g° vo includit māz et form̄ Ad ·
p'm ar'm alth opiōis oz alit ind
q̄n sit adoppo' · ti oʒ dice adform̄
cū dcʒ q̄ mā z pn'm q° res pt ee
et nō ee · dico q̄ pht vaio mo lo
et cnore in · A · c · de ptib; diffinis
de iste tib; Spēs sunt tom et mā
et equo to nom multo ius decipit so
p° videndū est de ēno te illoz nom
et p' p hac adform̄ ar'ti Spēm
a'q̄ accipit p for' q̄ est altā ps
rei cōpalite Aliq accipit spēm pro
vlē abstrcto cq · s · vlis albi p° est
ipm q̄ q̄ est sicut · c · de ptib; diffinis
cita p' pn'm nota cōne de ptib;
cōinis dt et accipit spēm p vli ab
strcto dns expcf est spēi io ut cōtam
tur infra · c · g · A · vlis et spēi est
diffi° Simili sunt tantū alij acci
pit p cōpo to vlte cotracto a'q̄ p
cōpo to mlē sunt a' tom strcte acci

capit non pro individuo sed pro composito quia id non includit in sua ratione quid est repugnet recipere predicationem nec similiter quod quid est primo quod quod habens sumitur de hoc homine quamvis non primo sicut natura specifica abstrahit a toto sic homo si stricte persumitur tamen intelligit hunc hominem existentem sub actibus sensibilibus ut hunc lapidem existentem et talia quantitate et corporalitate et de talibus non est difficultas pro nunc necessaria quia tamen abstracta sunt a sensibilibus necessario an sunt an non sed illorum est opinio tamen in absentia. Et si arguas quod hic homo existens est homo peractus ergo ens peractus generatur generatione tamen ens per se generatur per se dicendum quod actio generantis terminatur ad esse et ad quod in esse homo tamen sit res aliqua communis et per tanto tamen eo tamen est non facit ens in peractus tamen dicit homo trahit absque existentia et ideo non est de intellectu eius et ideo secundum loycum faciunt unum conceptum peractus tamen realiter non pro logico sed homo existens corporis et generatur et hoc vult philosophus ibidem ut quod quamvis dicit homo possit dici generari tamen non in natio tanquam terminus generationis terminatur ex existentie. Item materia essentialiter accepta ibidem simpliciter aliquid accipit materiam in contrarium pro ad adnotationes ei sed solum ut est principium passive eius est et accidentaliter materia non est pars compositi in composito inde in albis accipit materiam contrarium per individualitatem et sic est determine sillogismus tamen ut distinguitur contra forma pro ut formam accipit pro ut abstracto hoc est accipit materiam ut est pars individui generatur non ut est pars speciei quod quid est alius accipit materiam concrete ut contrahitur per actus sic ad materiam sillogismus dicitur certa sed hoc accidit quia potest esse sine sillis et

sillogismus tamen causa. Aliud peractus sed tamen non sicut enim circulus est pars materialis circuli nec est pars eneus sed intellectualis tamen circulus habet habet semicirculum et principius secundum dividitur circulo quod eius tamen inerit fuit rotunditas hec in illo . c . d . per hoc ad formam accidentis tamen dicitur quod corporale dicitur ad ratione in dicendo quod corporale potest dicere partem propinqua ad corporeitatem vel remotam idest corporale potest remota quod habet inesse unum potest dici non tamen potest exire in actum nisi prius sit in ipso propinqua sicut calefactivum dicitur quod habet calorem non tamen potest calefacere nisi sit approximatum passo primo modo dicitur ignis corporalis et est proprie secundo sicut colorem visibilis. sed tamen non est impotentia propinqua ad corporeitatem nisi ignis sit in ea existente sicut nec ignis generat preter sed hic ignis existens tunc dicendo quod idest generale et corporale preter quod habet materiam contractam per esse existentie et sic eius materia est propria cum corporeitate. Isto modo quod quid est non est corporale preter et ideo nec habet materiam in sua ratione ut est preter ratione corporeitatis scilicet ut est sub actuali existentia ut philosophus concludit ratione. Ad secundum tamen dicitur quod quod quid est est principium cognoscendi speciem et materia eius est ignoranti dicendo quod unde materiam per se sui non cognoscitur nisi cognita in sui nunquam enim haberet scientiam de re composita nisi cognosceret eius materiam ante omnis cognitio speciem eorum simplicium et in minus sed quod scientia est de rebus tamen quamvis requiratur cognitione adhoc quod cognoscitur scilicet rei in illis Aliter tamen est materia cum concreti et aliter forma sicut ea differunt in entitate et perfectione et tali incendo ita et

mediando cognoscibilitatem illius cuius
sunt tale differunt sicut forma est magis
ens quam materia ita magis erat cognoscitiva
eius quam materia et quia materia non habet esse per-
fectum nisi perfectum dantem esse tale
ultimate messtu in forma et facit
cognoscere materiam et ultra est in cognoscendi
compositum est quasi ignata quia non potest in
cognosci nisi ut quod loquitur de cognitione
scientia et de materia contracta per compositionem
et ita est materia ignota scientie et est causa
contingentie et ideo non facit cognitionem
scientialem ipsorum quorum est materia que facit con-
tingentiam in eis ut non possint sci-
ri sed illorum est opinio tamen quia eadem sunt
ex se non habetur de eis nisi opinio sed
propter hoc non excluditur materia a quidditate rei
Sic dicit Commentator quod de naturalibus corporibus potest haberi
scientia nobilis secundum totalia esse nulla
Ad 3m cum dicitur quod in conceptu cum materia
non est idem quod quod est et cetera dico quod id quod
quidditatem per se sed non proprie quidditas est
idem secundum partitus sed tunc adpositum dico quod
non habet quidditatem proprie et sic quidditas est
idem secundum sed habet hoc albus habet quidditatem
magis partitur in quiddite est magis
partitur idem secundum tunc adforum ac ti dico
quod in conceptu cum materia contracta per ex-
istere non est quidditas idem proprie cum
eo tamen est et hoc expresse dicit philosophus in
metaphysice. x. c. Secundum autem non valet
ad esse assumitur forma et quod quod erat dicitur
singula sua sicut quod ad habet quod quod est
esse ita est idem secundum Ad alias auc-
tes cum dicitur quod anima est forma animalis
et quod quod erat esse dico quod accipit materiam
ibi pro nobiliori parte diffinitionis non

aut pro tota diffinitione quod pro eodem
glossantem scilicet infra eodem capitulo Sed quid
altera et non est anima animal et sic quod hic
dubitat hac aut non dubitat sicut dictum est
Sic quod non vult quod est anima animal sic non
est differentia animalis sed nobilior et principa-
lior pars in sic aut dubitat sic aut non
in quod uno modo dicitur diffinitio alio modo non
Ad aliud quod loquitur de materia contracta sicut dictum
dictum est Sic alibi quod anima est alia et
sed locus contra platonicos Sed auctores alie si
adducantur patet solutio per distinctionem
supra positam Maior redeundo ad pro-
positum quod incipit dico quod compositum integri-
dum non fuit verbum quia quamvis verbum
fuit secundum partes unitas non tamen fuit
unam humana secundum unitas quia natura
humana non est tamen partes nec partes
unite quia patet quod non dicitur nisi entitate
aliquotam ultra partes quod probavi dicit et
non dicitur humanitas accipiendo pro una unionis
ultra partes non enim tota est aliud. quod
non fit verbum formaliter Est autem verbum for-
maliter humanitate. si enim non esset nisi partes
unite Sed quod verbum non esset unum in ag-
gregatione sic et quantum non est uni-
tas aliqua nec unitates. sed idem totum
quod resultat ex quibus unitatibus aliud
si esset unitates ille esset unum sicut
acervus dico ergo quod habet entitatem quendam
aliam absolutam a partibus et unitatem non tamen
principalem entitatem quae cum ipse facit
compositum tunc enim procederetur in infinitum
et idem totum sicut forma totius non fuit
unitum verbo mediante ideo non fuit
Christus verbum et quamvis idem totum non sit sicut
per unionem partium tamen unio ista ut

vero illa non est formalis ideo illius totum
hoc derivative quamvis ¶ Sed quod falsum
est nec vera formaliter Christus fuit homo in triduo
vel ista si antecedens protulisset in triduo primo
Christus est homo fuisset nec vera proprie formaliter.
et dico quod non et tamen non propter hoc nego quin
Cesar est homo non homine existente quia in
ista Christus est homo alterum extremum videlicet Christus
non dicit conceptum unum secundum Damascenum capitulo 49
vel libro 3 capitulo 3. Christus autem nomen compos-
itarum duarum unum non univoce dicitur
secundum duas naturas ex quibus sistitur ex hac
habetur quod hoc nomen Christus non dicit concep-
tum unum secundum includit duas conceptus
verbum et hominem extra vera parte Cesar
dicit conceptum unum tamen non ¶ Ad propositum
dico quod quamvis unum terminum predicati non dicit con-
ceptum unum secundum includit duplicem
conceptum illa oratio sive istius forma tamen erit in se
una et non includit orationem formaliter in se et re-
pugnante si ideo debeat antecedens esse verum et
vero secundum orationem tamen includentem duas naturas
vel duos conceptus tamen est homo nomen Christus ad-
verificationem propositionis sufficeret quod possibile esset de
intellectu suo includens duos conceptus
hec tamen esset vera maior dico est quod esse
est de intellectu suo quod formaliter est secundum quod hec
maior dico includit in se repugnantiam
ideo non verum de aliquo nec antecedens de ipso tamen ergo
quod ideo subiectum non dicit conceptum unum sit
una in se antequam verificetur de aliquo vel antecedens
de ipso et si sit impossibile vera impossibiliter
antecedens verificari de eo si possibile possibiliter si
actu actu ¶ Ad ergo hoc nomen Christus sufficit
suppositum existens individualis nature totius secundum
Damascenum vel cetera et in triduo non sic existebat
nam non existebat una natura totum composita
partes non erant simul unite ideo hec oratio Christus

est homo fuit in se falsa et ideo non potest verifi-
cari de eo ut hec esset vera Christus est
homo non homine existente quia ideo subiectum scilicet
Christi proprie non fuit in se una non
enim includebat suum significatum existentem hec
est falsa homo albus est homo nullo homine
existente quia ideo subiectum in se falsum est hec
scilicet homo est albus. probo quia sequitur predicatio
homo albus est homo ergo homo est homo albus
et ultra hoc est homo albus ergo antecedens homo
est homo albus et ultra hoc est homo albus
ergo antecedens homo est homo albus et ita a prima
nullo homine existente hec est vera antecedens
homo est homo albus et si dicas quod secundum Damascenum
fuit quod hec est vera per se Christus est homo
si per se vera ergo necessaria ¶ Ad hoc dico sicut
secundum quod si ad per seitatem propositionis sufficit quod
subiectum includat in intellectu suo causam
inherentie predicati ad se tamen et non requiritur quod
subiectum habeat in se conceptum unum si
hoc sufficeret solum possum concedi quod hec
Christus est homo fuit semper vera secundum magis
credo quod requiritur hoc et plus scilicet quod
subiectum habeat conceptum unum vel inclu-
dat plures ita quod compositio sit in se una
antequam antecedens verificetur de eo ¶ Ad primum
in quorum contrarium Christus in triduo est Christus ergo
Christus est homo nec consequentia sicut nec sequitur
nullo homine existente homo albus est homo albus
ergo homo albus est homo quia sequitur predicatio
quod antecedens homo esset albus nullo homine existente
¶ Vel hec Christus est homo vel Christus est Christus
falsa est in triduo quia Christus includit
duas conceptus et alterum significatum non
fuit in triduo scilicet homo et quia hec fuit in se
falsa. Christus est Christus ideo non sequitur quod
antecedens possit verificari de eo enim sicut existens
possibili quilibet ¶ Vel concesso antecedente quod

no vz nec ex oppo͡ꝰ quia s͡c oppoⁿ alterꝰ
ptis quis fuit x͡c est hō ergo ex oppo-
to vnit nō est hō nō seq͡t ergo x͡c non
est xpc͡ in tōne aīe in toe alterꝰ s.
hūs ¶ Ad 2ᵐ cu ar͡ q aīa dt tam
qditate hōis et hūs qditate est hō
dico q illud est fʳᵐ sicut pz in qōne
n͡c et ptes ambe dicunt qditate s q-
ditas est entitas absᵗᵃ aᵃ aptitūo vnit
et sic pz ad aᵐ p̄ncipem aīe et qnd͡s
q entitas hōis nō est ad aliud ad
aptitūo vnit alioqn nec ad aliqd cum
corpe in xpō in morte dō q vnire est
ad aliud corpis quia ex entis corpi
no tm corpi illa for͡ p͡ciat que cu
aīa motᵉ facit vnū s ipm totū
corpis et corpē thiaᵗ adhuc ee to-
tiꝰ sicut ergo ad ee tociꝰ pᵒ et omes ptes
manebat ¶ Ad 3ᵐ cu ar͡ q verbū
huit corpꝰ et aīaz d͡r vnū ergo pōt
denoīari dō q qm̄uis hec vnū sit
nō placuit tn doctoribus q denoīare
absolute et forte nō sine rōne quia q nō
denoīat a carne ut aīa medio ca
est quia ptes que nate sūt ee ptes
alicuiꝰ tociꝰ nō subsistunt naliter n
nisi toto cuiꝰ sūt ptes et i nec
denoīant cuiꝰ ps est caro et aīa tm
caro pt cꝑplr͡ qntari vno mō in mag
abstrcte s q nō abstrahī a suppᵗᵒ et
dicit carneitas et sic nō denoīat suppᵐ
alienum nec suū quia abstrahī ab omni
rōne ¶ Aliter pt sumi et abstrahi
sicut vlē abstrahī a suppo suppᵗᵒ ut
caro abstrac carne et hoc mō caro pt
cocerne p̄priu individuū carnis ¶ 3ᵒ ac-
cipitur caro magis concrete ut concernit
suppoⁿ cuiꝰ est ps s. suppoⁿ hōis
et vz sic accipi nata est ad denoīare
s. suppoⁿ p̄priu ut dicat corpeus ut car-
nosꝰ et i pt denoīare totu et totū de-
noīari apte et quia 1ᵒ mō nō fuit caro
in verbo medio ut actu ps illiꝰ cuiꝰ
nata fuit ee ps s. huane nē īo nō
pt xpc ratōe illiꝰ dici corpꝰ ut corpe-
us nec carꝰ ut caro quia sic nō denoī-
nat individuū n cocurrete toto cuꝰ
caro nata est esse ps s. nā huana
x͡c ergo medio nō pt dici caro quia nō
individuum carnis nec carnal dicebā
ut carnosꝰ quia vnū s. sonat in vbᵗᵐ
ex usu loquēdi qd s. carnosꝰ insup-
fluᵗᵉʳ s si denoīatum eet p̄pⁿᵘ si
desiu sanans s. corpeū ut ad hec
nō possz dici medio et denoīari sic
quia defuit d cam̄ cpartu huanū cuiꝰ
caro est ps et nō denoīat sic n sit
in toto suo nec tom̄ suū suppoⁿ p̄priu
nec suppoⁿ alienū ¶ Sicut cu ad dr͡
album tūc cuiꝰ albedo denoīet hac
albedine quia hec albedo est albedo
tm nō denoīat ad ee album n cu al-
bedine cōcrat p̄priᵐ sm vz si xpc
assumpsit sola qlitr͡ s ea nō dicer͡
qlitus pro q n͡l denoīatᵉ qi non
cocurrete supposito eodē qntitꝰ s. ꝑᵃ
nali / nō ergo dicet xpc medio corꝑ
quia nō fuit indiᵐ coīs nec corpeus
quia nō huit com nam huanā d cuiꝰ
corꝑ natū fuit ee ps x͡c nō denoīatᵉ
tom̄ et hūs nam̄ tom̄ ut tom̄ denoīaᵗ
apte ¶ Sed magis aliqᵉ mō denoīari ab-
solute s. aīa et corpe et dō q si eent
nōᵃ impacta possent sicut si actus
dependeret ab aliquo sicut a suppᵗᵒ
tm et nō sicut a sbo ut si ad suppo-
taret actus i tm q non informeᵗ
actiue tūc possz ab illo denoīari

si esset nouiter impositum nomen tamen posset dici
album non informaret possit tamen dici al-
bedine hic. in hic posset dicere in medio
quod verbum habuit animam et carnem sed nec
fuit anima nec animatum nec caro nec cor-
poreum propter rationes dictas potest et denominari a-
liquo quod resultat ex partibus scilicet ex corpore et
anima cum deletatione tamen distrahente scilicet quod
fuit hoc mortuus cum adsumpta animi.
Suppositum subsistens in uno potest ab eo de-
nominari concreto sicut in eo subsistit et in
hoc diuiso sicut dixi sed non potest omni
denominatione quia non omnino subsistebat
ut patet sed dicendum non cum doctrina astra-
hente id est

Circa dubium 23 quintum utrum de credibilibus
a nobis reuelatis necesse sit ponere fidem
infusam quod non adamentum habitum et actum
credendi quam experimur in nobis talium
credibilium sufficit nobis fides acquisita
ergo superfluit ponere fidem infusam quia
patet quia non ponitur habitus nisi propter actum
et superfluit ponere plura quam vnum suf-
ficit ambo patet quia sicut firmiter adhe-
remus hystoriis et gestis scriptis de-
rebus bellicis et aliis que scribuntur in cro-
nicis fide acquisita perinde quod credimus
beatos eos esse qui cronica fecerunt et
fecerunt in fide acquisita firmiter adheremus
hystorie scripture sacre et ewangelii quia fir-
miter credimus beatos eos esse qui huius
libros canonis tradiderunt principaliter fide
quo acquisita superfluit omnis alia propter cer-
titudinem actus credendi ¶ Secundo sic magis
est contra inclinationem intellectus assentire
falsis impossibilibus apparenter necessarium quam as-
sentire veris neutris que quamuis vera
sunt euidenter tamen ex terminis non sunt sed
ad fidem acquisita persilium falsissime
assentit opposito conclusionis demonstrabilis sicut
huius in firmitatem dispositionis scilicet qui est
in errore et firmiter adheret illi falso
ergo multo fortius fide acquisita firmiter
credere potest vera neutra que sunt credi-
bilia a nobis ¶ Sed dicas forte quod ideo
assentit quia persuasus est apparentia ratione
probando ad ex quia ¶ Contra quia hereticus fir-
miter adheret errori suo credens in hoc
vnum intra quod mari vult piscis et
fide adheret illi ut assentit quod non
potest esse euidens ex terminis cum sit falsum
et hereticus illa est acquisita et eius in-
ter inclinans ipsum firmiter in isto
errore nec est ille persuasus ratione
sed ut credit auditum aliquorum ut
ipse concepit ergo fide acquisita potest quis
firmiter adherere alicui credibili sine
fide infusa ¶ Tertio sic ¶ Si ponitur fides
infusa ad id nullo modo posset corrum-
pi in nobis nec amitti hoc autem
est falsum ergo id ex quo sequitur quod aliqua
sit talis in nobis ambo patet quia habitus in-
fusus sicut in esse causatur a deo et non potest
habere inclinacionem ipsius quia non causatur ex
actibus nostris ita quod corrumpitur tollit
adnichilatur et sicut creatum non potest
ad creare in non potest ad adnichilare
ergo fidem huius potest quotidie er-
rore fidem adnichilare attingen-
do esse habitus nec dimittere quia si
hoc esset per maximum demeritum scilicet propter
odium dei sic non quia demones cre-
dunt et contremiscunt et habent fidem in-
fusam et tamen odium dei ¶ Et ergo ponitur fi-
des infusa non posset amitti vel
corrumpi ergo non est fides infusa //
¶ Quarto et hoc argumentum posset ponderari

ille habitus naturalis circa adeo non potest
illud experiencie sensibus naturalibus attingere tempus
generandi mihi perfectior est omni habitu ad-
quisito potest generando tempus mihi experiencia
naturalibus. Si igitur ponitur fides infusa in
nobis cum illa exstat coordinacione
habituum naturalium et actuum talibus non
possit mihi generare fidem illa esset ille
habitus perfectior quam habitu acquisito scilicet sciencia
generandi et habitu principiorum et cum perfectiori habitui
correspondeat perfectior actus actus cre-
dendi infusus esset perfectior actus quam
actus intellectus dictus primus principia per habitum principiorum
quod videtur valde inconveniens. Contra ad hebre-
os xi sine fide impossibile est placere
deo sed certum est quod multi placent et pla-
cuerunt igitur necessarium est ponere fidem re
credibilium nobis revelatorum. Et quod
loquitur de fide infusa patet per eundem paulo ante
xii ubi dicit adhuc excellenciorem viam
vobis demonstro et post tractat de istis tribus
que sunt excellenciores hiis cum
habitibus acquisitis loquitur igitur de fide infusa
sicut de caritate infusa. In questione ista
primo dicam quod certum est quod in nobis est fides
acquisita et excludam primo unum correlarium
Secundo ad quod non est ita manifestum in nobis et ibi
de qua duplex potest dici de fide infusa
et eligatis partem quam voltis. Tercio dicam
ad questionem. Primo huic certum est quod credimus
revelatorum huius fidem acquisita quod
patet per Augustinum in epistola contra fundamentum
et item d. 9 c. 1 c. solus qui dicit quod
non crederet evangelio nisi crederet ecclesie
catholice patet igitur quia per quod libris canonis
et sacre scripture non est credendum nisi
quia primo credendum est ecclesie approbanti
et testificanti veraces esse libros illos et
contenta in illis hoc et patet mihi de

9 c. Ego solus eis qui aut aliquibus
auctorem habeant ex auctoribus suis
tamen firmiter non adheretur eis nisi quia cre-
ditur ecclesie approbanti et testificanti vera-
ces esse eorum auctores ubi dicit Augustinus idem
quod evangeliorum nostrorum auctores non admittam
quia non admitteret ecclesia. Sed tamen si
nulla esset fides infusa crederem firma
fide acquisita crederem aliis historiis
a viris famosis scriptis et narratis credo
igitur fide acquisita evangelio quia ecclesia tenet
scriptores veraces esse quod ego audiens
accepi in habitum credendi eorum dictis
Item si unus puer Judeus nutriretur inter
nos nunquam baptizatus et more christiano
nobiscum disciplinatus ipse fide acquisita
ex auditu crederet et adhereret omnibus
quibus nos adheremus sicut et ego fide
acquisita ex auditu aliorum scilicet parentum et co-
mitatum credo multa tempora fuisse
et mundum non cepisse mecum et credo Ro-
mam esse quam nunquam vidi ex auditu fi-
dedignorum. Sic et revelatis in scriptura
per fidem acquisitam adhereo credo ecclesie
approbanti veracitatem illorum auctorum
Item si aliquis baptizatus credens omnes
articulos postea erraret contra unum tamen scilicet
contra trinitatem personarum et unitatem essencie tamen
se sentit firmiter adherere omnibus aliis
credibilibus sicut prius quia non apparet quare
in omnibus articulis si erret contra unum quia
hereses non sunt connexe necessario ille igitur sine
fide infusa credit aliis articulis quia
fides infusa corrumpitur cum heresis qua-
tuor Similiter starent simul fides et heresis
igitur in fide acquisita preter correspondentem
fidei infuse credit aliis articulis quia
stante errore contra unum credidit aliis

artilis non in ∂ inquantum corrupti fides in-
fusa perdesim qua prius fides acquisita
non error ille non fuit disposicio ad fidei
iudicium prius vnus fuit indisposicio ut
prius quare ergo perfuit cum fide infusa
cum errore et ergo certum est in nobis esse
fidem acquisitam ¶ Item apostolus ad Romanos
x quomodo credent ei quem non audierunt
quomodo vero audient sine predicante ergo per apostolum
fides est ex auditu auditus autem per verbum
dei et ergo credere non potest nisi audiat
aliquem qui sibi credibilia predicet hoc autem
non videtur nisi respectu de fide acquisita quia hec
fides generatur in homine extra quia au-
diens credit veritati predicatorum et ideo
adhibet fidem verbis non infusa que
non fuit sine caritate quia non oportet quemlibet
talem esse virum moraliter per caritatem
et fidem infusam sed potest esse in mor-
tali peccato et audiendo predicantem et videndo
miracula credit ei et hoc quia credit super-
naturaliter eo quod deus non assistat falsitati
alicuius ut ad facta aliqua predicata uel
cum alicuius dicens opera supernaturalia fides
ergo illa precedit caritatem et per consequens est
acquisita quia infusa non infunditur nisi cum
caritate / nunc ex ipsis sequitur correlatum quia
per credulitatem articuli ut hic firmiter
credat omnibus articulis reuelatis et de-
tinetur ad alteram partem sine oppositi
formidine non oportet ponere fidem infusam
nec vnitas ea per hoc ostendi potest quia fi-
des acquisita est supra opinionem que ad-
hibet cum parti quod sit credens cum formidine
alterius licet non sit infra scienciam que est
euidencia oppositi scientialis / credo
non mundum non incepisse mecum non
quia scio ipsum precessisse me quia per istorum
non est sciam sed aliquam nec opinionem

mundum precessisse sed adhibeo huic mun-
dum precessisse me firmiter per fi-
dem acquisitam ex auditu aliquorum quia
veritati credo firmiter nec dubito mun-
dum precessisse me nec partes mundi esse
quas non vidi quia non dubito de veritate
narrancium in terra et asserencium vere esse
ideo sicut non adhesito de veritate ideo quod
est quod primum ¶ Sic nec de dicto illorum
quod ergo sequitur eorum modo quia hic non
dubitat de veritate dei quia hoc multis
misericorditer dixit esse veracem nec dubitat
de approbacione ecclesie quia approbat dicta
et scripta virorum precedencium veracium ideo
non dubitat de ipsis que in ipsa scrip-
tura reuelantur sed fide acquisita ex au-
ditu firmiter eis adheret ¶ Hanc ergo
teneo tanquam certum quod tenetur in-
scriptum est in nobis fides acquisita ex au-
ditu et exactibus nostris generata / 2o
de fide infusa quod ponenda est in
nobis potest dici quod fides infusa similis
est in aliquo fidei acquisite vnus in-
multum quia sicut fides acquisita credit
veritati testis assentit hiis credibilia esse
vera et quod credit veritati illius ideo as-
sentit omni asserere ab eo ¶ Sic hic
fides infusa assentit alicui reue-
lato a deo quia credit veritati dei ass-
erentis et quia deus illud quod asserit illud
supernaturaliter reuelat ideo fides assentit illi
quod reuelatum est quia assentit veritati
reuelantis est supernaturaliter dictus reuelat
aut credibilia qui infundit dictum
et hoc modo dico fides non habet certitudi-
nem ab ecclesia sed ex veritate testis fidei
et hoc non facile est videre quomodo fides
sit in certitudine et obscuritate quod credens

⁊ huius fidem non credit ar[ticu]l[u]m verum esse
ex euidentia ob[iec]ti s[ed] p[ro]pt[er] hoc q[uod] assent[it]
veritati infundent[is] ⁊ in hoc reuelans
credit. Sed h[ui]c hoc non teneri p[otes]t q[uia] si
una fides om[n]i[u]m credi[bi]l[iu]m q[uia] non respiciat
credibilia sub p[ro]p[ri]is r[ati]onibus eor[um] s[ed] ut
reuelata sunt a deo. et credit o[mn]ia
reuelata ab ipso tanq[uam] v[er]a esse. eod[em]
h[ab]itu quo credit reue[lan]tem veracem esse
p[er] eundem h[ab]itum credo o[mn]ia v[er]a esse q[ue]
tu asseris q[uia] lic[et] illa sint dispar-
ratum que assis in q[uan]t[um] non assentio
illi n[isi] per actus s[ed] p[er] aliud per hanc
v[er]o q[uod] assentio veritati tue ⁊ ideo assen-
tio illis ut sunt a te asserta sic h[ab]eo cre-
dibilibus reuel[ati]s q[uia] reuelata a deo cuius
veritati assentio ⁊ t[ame]n fides respicit o[mn]ia
credibilia ut reuelata a deo non aut[em]
sub p[ro]p[ri]is r[ati]onibus ⁊ ideo una fides pos-
set esse de credibilibus quamuis geo[metr]ia ⁊
ph[ilosoph]ia ⁊ q[uia] lic[et] diuisa ⁊ alterius r[ati]o-
nis int[ro]ducent[ur] h[ab]eo tanq[uam] credibilia
esset in om[n]ib[us] una r[ati]o credendi v[er]um
esse s[cilicet] q[uia] reuelata sunt a deo / Si si fides
infusa respiciat veritatem p[ri]mam ut reuel[an]te[m]
articulos ⁊ tantum assensu[m] de credibilibus
⁊ non sit n[isi] de quo sit fides ut de ob[iec]to
se[quitur] q[uod] nunq[uam] assentiet a[liqui]s fide sua
huic deus est trinus ⁊ unus n[isi] q[uia] est
reuelatum a p[ri]ma veritate. quero ergo a te quo
assentio huic deum esse trinum est re-
uelatum. q[uia] si assentio huic deum esse
trinum ⁊ unum q[uia] est reuelatum magis
assentio huic s[cilicet] hoc deo est a deo re-
uelatum sicut assentiens alicui p[ro]pt[er] p[ri]ma
magis assentio p[ri]mis. Si dicas sicut
o[mn]es q[uia] est a deo reuelatum deum esse
~~reuelatum~~ esse trinum et unum quo ultra
quo assentiat huic reuelatum est a deo

deum trinum et unum esse reuelatum. Si item
q[uia] reuelatum est a deo deum esse trinum
⁊ unum esse reuelatum. procedatur in
infinitum ⁊ nunq[uam] p[er]ueniens ad firmit[er]
credendum in infinitum ⁊ nunq[uam] p[er]ueniens
ad firmiter credendum de articulis fidei
sicut si scientia [con]clus[ioni]s resolueretur in p[ri]ncipia
⁊ i[ll]a p[ri]ncipia in alia p[ri]ncipia in infinitum
nunq[uam] sciret[ur] a[liqui]d sicut nec a[liqui]d de
p[otes]t q[uod] dependet essential[ite]r ex causis infinitis
Si aut[em] dicas q[uod] huic assentio fide ac-
quisita s[cilicet] q[uod] deum esse trinum et unum est
a deo reuelatum. Contra tunc fides infu-
sa dependeret necessario ⁊ infinite ad h[ab]itu[m]
aliquem acq[ui]sit[um] a fide acquisita sicut
a p[ri]ncipio. Nec potes dicere q[uod] p[ro]pt[er] scientiam
ei adh[er]eas q[uia] non est hoc euidens
ex t[er]minis deum trinum esse ⁊ unum est reue-
latum plus q[uam] hec deus est trinus ⁊
unus. Item forcius r[ati]o ubi h[ab]itus
realis non est r[ati]o sub eius r[ati]onis s[ed] esse
reuelatum a deo deum esse trinum ⁊ unum
non d[icit] ultra deum trinum ⁊ unum n[isi] r[ati]o[ne]m
r[ati]onis a[d]esse cognitum d[icit] r[ati]o[ne]m r[ati]onis
tantum ultra rem que cognoscitur. Si ergo
assent[us] p[ro]p[ri]us h[ab]ituum fidei est entis r[ati]onis
q[uod] est inueniens cum h[ab]itus realis
debeat h[ab]ere ob[iectu]m reale sic[ut] realis
p[otenti]a ob[iectu]m reale for[mali]t[er] sic p[atet] reuelati
q[uasi] passiue. cum sit r[ati]o r[ati]onis non p[otes]t
esse formal[is] r[ati]o credendi istud deus
est trinus et unus. Item imp[ro]p[ri]e cum
articuli fidei sunt reuelati sufficit fides
acq[ui]sita ut firmit[er] adh[er]eat eis sicut
in paruulis q[uam] in malis pastoribus sufficit
fides acquisita ut firmiter credat o[mn]ia
credenda q[uia] A[?] sup[ra] 1° p[ate]t. Si insti-
tuentes parem p[otes]t. vult q[uod] infideles

illustrat per superiores et non magis illuminat
quam superiores suos illuminates. Patet ergo quam
primo auditor ex puris naturalibus includendo statum
acquisitum potest deo assentire omnibus
asserentibus ac revelantibus ab eo quo ex puris
naturalibus credendo potest illum esse veracem qui
talia asserit et revelat. Sed ex puris naturali-
bus scit deo et assentit quod deus veracior
magis quam homines et hoc scire est as-
sentire. Postea patet paulus quod ex fide acquisita
et ex puris naturalibus potest firmiter et sine
hesitatione assentire omnibus revelatis
a deo et per unus quilibet alius non ergo ponitur fides
acquisita vel necessaria propter assentire alia
alia fide infusa. ¶ Item quod sufficiat
fides acquisita cum aliis naturalibus probo
quamvis enim scientia propter difficultatem
suam quam includit ut geometria vel alia
non possit sciri absque propria inventione
et lumine naturali tamen postquam inventa est
et ordinate tradita potest homo ex puris natura-
libus naturaliter accipere et scire eam ergo eadem
modo quamvis nec naturali lumine intellectus
postea propria inquisitione veniret ad notitia-
am istam deus est trinus et unus tamen
postquam revelatum est alicui potest alius
et ipse et cui est revelatum illi firmiter
adherere fide acquisita. ¶ Item fides
infusa si ponatur certior est fide ac-
quisita quia aliter poneretur frustra. ¶ Sed
quod esset magis certa probo quia ergo est magis certa
quod primum magis tota certitudo illius est acti-
tudine primi vel sed hunc deum esse trinum
et unum assentiendo fidei infuse si ponatur
quia revelatum est a deo sed hoc esse revelatum
credo quia Iacobus dixit hoc esse revelatum
sed ad apostolum non curo sed si audissem
eum dixisse hoc esse revelatum fuisse
credidissem esse fide acquisita credendo

ipsum veracem esse et nichil firmum vellet
asserere ergo et magis credo illi deum scilicet
esse trinum et unum revelatum esse a apostolo fide
acquisita ex auditu scripture vel ex eo
quod lego scriptum ergo totam firmitatem huius
non infidei infuse esse est a fide ac-
quisita ergo non videtur quod sit sic ponenda fides
infusa sicut aliqui ponunt. ¶ Aliter
potest dici de fide infusa quod ponenda
est in nobis. Credibilia sunt accipi
et cognoscenti a nobis naturaliter inquantum quem
credibilium in conceptibus quia verbi gratia entis
et veri et sic de aliis possumus enim cognos-
cere hanc deus est trinus et unus in terminis
suis generaliter conceptum divinum sub conceptu
generali trinitatis et unitatis abstractis
ab aliis et per hoc nati sunt a nobis
cognosci specialiter sicut hec deus est trinus
in personis et unus in essentia quod nunquam
est evidens a nobis in terminis apprehen-
dendos a nobis in propriis subiectis ter-
minus licet ergo termini isti apprehendantur
in nobis sic tamen apprehensi non sunt ter-
minus continentur et simpliciter propter in mente
et ideo hec propositiones deus est trinus et
unus et filius dei est incarnatus et
huiusmodi propter omnium conformitatem quam nos natura-
liter in nobis illorum in nobis remanet
nobis naturaliter nisi est quod nec possumus
scire naturaliter eas esse veras vel falsas.
¶ Sed si possemus concipere terminos in propriis ter-
minis movent intellectum per simplicem
apprehensionem eorum subiectis terminis
per adaptationem et hoc imponere in mente
verba cum ergo de facto hec in via non
movent intellectum nostrum sic in propriis terminis et
subiectis terminis et per consequens non habemus
assensum istis propositionibus in mentis ex

evidencia theologi qui tamen prius ap-
prehensi nati erant assensum dare in-
tellectui quia non movet intellectum natu-
raliter ad tantum assensum intellectus
de istis credibilibus non deus est a quo ab eo
supernaturaliter collatum ideo deus supplet
vicem obiecti ut sic frequentia actuum
imperfectorum istorum de articulis generat in
nobis assensum imperfectum credentibus. Sed
tamen tales imperfectione movent ad hunc
assensum causandum. Sic deus infundit nobis
habitum fidei inclinacionem intellectum
nostrum in assensum articulorum perfectum ita
quod fides respiciat ipsum deum de quo
fuerint articuli quo deo obiectis factus
assentimus perfecte sed ille assensus non est
evidencia theologorum sed tamen quia omnia credibilia
sunt sic [illegible] ut deum esse trinum et
unum et alia que respiciunt deum intrinsice
ut generacio ut alia que sunt de extrinsecus
ea est incarnacio filii et etiam mors
quia tanta dependent ex voluntate divina
et contingenter ista ordinavit ab eterno
non videmus intuitive perfectam illa
ut nata erant videri eo assensus
quem causat in nobis fides infusa a deo
non est ita perfectus sicut erit quando videbimus
deum sicut est sed imperfectus et iste
modo ponendi fidem infusam non
innititur alii nisi prius eo assensui
sicut deus est trinus et unus quia primus dicitur
revelati habent veritatem ut sic respiciat
deum ut tantum assensum non sicut
obiectum tantum ipsius. Sed sic isto modo
fides respicit deum sicut obiectum primum
de quo est sicut obiecto primo generaliter virtutis
omnes veritates complexas deum esse
trinum et unum nec credo hac veritate

esse quia prius credo hac esse revelata a deo
sed habitus ille in mente et primo inclinat
intellectum in articulos fidei sicut si articulis genti-
tus adquireretur eo modo quo adhoc
quo scientia inclinat intellectum in conclusiones
scientia licet conclusiones scientie sunt evidentia tamen
intellectui ita quod reputet ea sed sunt
sic evidentia per species et tamen si omnino non
esset primus per speciem et staret habitus
et si species possent deleri stante scientia
adhoc scientia magis inclinaret in illa
alia que aliquando fuerunt prima in speciebus
quam in alia ut sic leviter faciliter intel-
ligeret et concluderet conclusiones ex eis
quam ex aliis conclusionibus quorum numquam
fuerunt actus vel habitus ¶ Sed licet hic conclusiones
credita non sint evidentia per fidem infu-
sam ita quod videret conclusiones sicut nec acquisitus ha-
bitus fecit sed aliunde per auditum vel
per hoc quod homo videt scripturam tamen fides
infusa inclinat in credibilia primo sicut
in obiecta propria sua. Ita quod fides respici-
at primam veritatem ut de qua est sicut
de obiecto primo sed in quo dissimilis est fides
infusa fidei acquisite. Sed hic quomodo
fides adquisita vero tendendi in ad creditum
est voluntas ipsius testis hoc assensus tamquam
verum hoc non. Sic hoc est de ipsis credibilibus
sed de ipsis respectibus primam veritatem nam
sunt omnes veritates sicut in obiecto primo non
sicut de eo aliquo contra sunt ille veritates
revelate sed in prima via quibus non arti-
culi non sunt presentes ut dictum est quia primus
revelati tamen non tendunt in eos quia primo
credit ea revelata non enim respicit
perfecte libri obiectum revelati in eis sed ipsos
articulos in se. ¶ Item quamvis firmiter

inclinet intellectum motiva non tamen faciat
ea propria ex evidentia rei nec ad ea que fac
ea evidentes propria tamen habitus fidei tenet
bene alteri quia quando inclinat similiter intel-
lectum motiva ¶ Contra sic dicitur scilicet quod fides
sit potentia et non habitus quia illud est potentia quo
simpliciter passivus in actu in habitus quasi sic
vel sic passivus secundum fortius et expedite vel
in actu intensiore sed fides per habitu
bonam est simpliciter potentia quia nullo possum as-
sentire hunc deum est trinum et unum nisi
per fidem ergo fides esset potentia et non habitus
Item tunc sequitur quod habitus fidei acquisite
et infuse essent actus alterius rationis quia
haberent propria alterius rationis Sed hic for-
te dicetur quod non est inconveniens in aliis
sicut nec de actibus intellectus etc. omnium
fortius distinctorum ¶ Sed ad argumentum respondens
dici potest quod fides non est potentia quia potentia sic
tenetur apte anime fides apte obiecti ut
specialiter etc. vel actus non est potentia anime
sed est assensus totum licet tenent bitem
quanti ¶ Contra et est ad propositum si tantum assensus
sit ab ipsa habitu fidei tunc patet quod omnes
qui concurrunt ad actum credendi si pona-
mus eos esse baptizatos nunc et occurrit
sed fantastica illorum terminorum simpliciter inventi
et terminis ex quo ponuntur sic habituata et
necessario inclinante et omnino presente infante scilicet
necessario actus quo ille assentiret huic
complexo mortui resurgent quod falsum est
iniquia vel omnibus istis partis plus
assentiret potius quod cum nisi prius esset
edoctus de i[sto] primo articulo quod talis articulis
est credendum ergo videtur quod fides acquisita
sufficit que acquiritur ex auditu nec ex-
perientia quasi ad cum tali assensu ¶ Item si
fides infusa applicat terminum perfectionem vel

assensum per modum non inclinans potentiam
in actum cum terminis articulorum possunt ap-
prehendi cum qua actum habeat scilicet quod
actus credendi esset independens
ab ista et ita non mirum est quod meret
supernaturaliter quod negat articulos dicens
quod certa potest sic nolens credere aut non
volens scilicet et quod sine fide adequata quia
habitus perfectus non exigit articulos per quod omnium
presentem omnis eius ¶ Item si ponatur
fides infusa terminis prebens colorem
assensum cum illa habitu ideo sunt credibilia
patentia ut nec ut oportet ponere aliam fidem
vel habitum in quo sunt credibilia
ut nec dixistis credens ut theo-
logus haberet duos habitus intelligibiles
ut per unum assentiret et per aliud essent
credibilia predicta ut nec ¶ Ad quoniam
dico quod oportet ponere fidem infusam propter
auctoritates scripture et sanctorum sed non potest demon-
strari fidem esse infusam actum non pre-
supposita fide quod debet credere scripture et
sanctis sed infideli non ostenditur sed sicut ens
deum esse trinum et unum ita credo me
habere fidem infusam qua homo credit
et in anima ut perficiat animam in actu primo
quia hoc est lex divina quod quem perficit per-
fecte perficiat sicut quod sanat aliquem sed cum
perfecte sanatur pristinum statum restituitur et
per animas et quod in anima est donum dei
sed per potentiam et deformiter creat per peccatum
Christi sicut reformando perficit bonitatem per
caritatem. Sic per fidem intellectum quamvis
tamen voluntas possit diligere deum clare
visum eodem modo ex parte alteri sine caritate
et cum caritate ideo non ponimus propter actum primum
dat caritatem sed propter actum secundum ut
sit perfectior et intensior actus diligendi

expo & caritate qua expo tn sic pz li
2. d. 17. Sic dic de fide infusa eodem
mo pportionalit q2 sicut si est caritas sunt
actu s perfectiorem infra actus qua
sunt sine ea s in hoc differunt. q2 cari-
tas eum hac facit actu suum acceptu
& actu eius licz alteri po non sic fides
sz sicut dcm sunt si est voluntas
perfectissima & non haberet caritate tale
plus p ficeret aliqua perfectione in actu
2o qm possz dici s pportionem gratiam
pp pportione caritatis & eius po. qntum ex-
cedit alia virtutes infusorum in perfectione
prima. perficit quo vias pos pbitus
supnales in ee quadam supnali
sicut innate sunt p sciam nalis habitibus
nalibus nec po dictum fidei infuse
pp quandam in actu s & pp assensum eius
assensus non est totalis absolute. aliqui
enim sunt qui magis vellent assentire
& tn nunq assentiunt vel petunt illud
apli dne auge nobis fidem & petitur
illud in collecta quadam Omnipotens sem-
piterne deus da nobis fidei spei & c
Istud non oz ponere si totus assensus a-
bsolute esset nec fides omne dubium
excludit s dubium vincente & trahe-
tem in oppositum crede Item aut sic respi
fides pp assensum & certitudinem actus &
non solum pp intensione actus pz quia
non pt esse a fide acquisita non credentis
clerici n que scit posse falle & falli qui-
aut sciat ipsm non velle falle tn
scit ipsm posse falli & e posse fallere
s non pt perfecte assentire dictis clerici qm
novit posse falli in his que dicit &
talis est ho quilz cui & non alij assenti

p fidem acquisitam pp veritate illius exc
sic est oz ponere fidem infusam ppter
firmu assensum ut respiciat dm p o to po
de quo sicut de a to ps fortuitur alie veri-
tates que continent in arcus immedia-
tius vel mediatius s qz ipm sic vel sic
respiciunt Sed qt istud verum qm
dicis fidem infusam poni necio ut
firmiter assentiam credendis ac in-
telligs. qz per illa assentis qz ita
firmiter qz non possit non assentire
vel dubitare de eo cui assentit. vel
qz assentit infallibiliter i. indecepti
qz non decipi assensu suo Si po mo loquitur
sic e de fide acquisita. q2 stante illa
fide. & dum hac assentis alicui. per
illa non pt dubitare. vel non assen
tire alius de eodem o to & sub eadem
rone esset sua adhesio & resiliteo vel
dubio. & i oppo qz est firmi g o ppt
prima adhesione. nec oz ponere fidem
infusa pt aut falli per adhesione
fidei adquisite Contra decipi vel non
decipi non est apte habitus nec apte
assensus que facit s ex pte o ti s qz
o m in qz assentit ve vel fle habitui
inclinat Sed in pposito veritas habitus
inclinat naliter & pmo m ne assensum
pbet. s error magis ex pte obi
est sic vel sic contentis. sicut habitus
prior inclinat ex pte sui naliter
& si deceptus est hoc ex pn 18 f o occurre-
ntibus & presentes intellectui. go ppt
indeceptibilitatem non magis adheret per
unum habitum qua p aliud & ic non
est error qm ad non decipi fides infu-
sa quia adquisita Dico qz cum fides

infusa est per actum primum et ita propter quia-
lem perfectionem actus que gradu non
possit habere intellectus cum fide acquisita
solum. et si per aliquam certitudinem maio-
rem inducatur et solvatur argumentum primum quod non
Sed quod dicitur quod fides infusa non potest
deviari in esse quia Augustinus 13. de trinitate c. 1.
dicit quod unusquisque fidem suam tenet certissima sua
clamat conscientia. quia et rerum absentium
prius est fides rerum quam forte sunt intellectus
est et rerum quam habitus bonus fides est. Respondeo quod ac-
quisitam fidem prout dicitur habitu consuetudo incli-
nationem in aliquid. ut evidens esse tamquam
in bonum. et hoc determinate ut assentiat
illi tamen sic potest aliquis scire se habere scien-
tiam habitum esse in se ex ipsis actibus
Sed quod aliquis sciat vel possit scire se habere
fidem etiam certitudinaliter in bonum. immo quod sciat esse
fidem aliquam et quod sciat id est bonum inquantum
inclinat ita quod facit assentire vero non
quod solum inclinat in illud tamquam bonum sed
primum modum habere non est scire potest in habi-
tuata vel revelatione. Unde propter eius non possum
scire me assentire vero vel postquam sciam id
esse bonum cui assentio. scire autem aliquem
articulum esse bonum impossibile est pro statu
isto de lege communi. Ideo sicut credo deum esse
trinum et unum. et hoc non scio nec pos-
sum scire pro statu illo. Sic credo me
habere fidem infusam intellectualiter in illud quod est
in se bonum. Ad aliud argumentum dico quod loquitur de certitudine
fidei non quantum sit actu primo sed actu
secundo quia fides mea acquisita et que firmo
assensus est. quia fides acquisita non credit
aliquam veritatem quam sciat posse fallere et
falli quamvis autem sciat ipsum non velle
fallere tamen scit quod sunt multa et ipsa cum

et scivit pericula in medietate bene decipi
si possit verum illorum excire in actu-
here etiam sciat sed pro statu isto non
potest actum primum habere de fide. Ad secundum quo
dixi quod per totum tacta. Ideo credo me
habere fidem quo assentio veris in se
sicut credo bonum esse cui assentio quia aut
hoc est quia anima intelligit cum fantasmate
et talium in se non sunt fantasmata. Ad
probationem primi dicendum est falsum. quoniam cum fi-
des acquisita sufficiat ad assensum et certitu-
dinem actus potest credere oppositum opinionem
sive opinari. tamen non est in potestate eius.
sicut cum fide infusa. nec erit ita
actus intensus nec sufficit in esse primo
quia non perficit animam ita perfecte ac-
quisita sicut infusa. Ergo necesse ponere
fidem infusam. Ad 2um dico quod potest as-
sentire aliquis per falsigraphum oppositum conclusionis
demonstrabilis per sylogismum apparentem. sed numquam
firmiter. et tunc causa adhesionis est ap-
parentia sylogismi et causa prima deceptionis de-
fectus in forma non in materia quia tunc
intellectus staret ad aliud principium bonum sed
negaretur in infinitum in principiis. Sed quod
dicitur quod heretici assentiunt falsis sine toc
dico quod non est hereticus proprio loco exclu-
dendo simpliciter infideles vel reputans
se sanum et omnis talis errat male
et intelligendo aliquam auctoritatem scripture
et super hunc intellectum firmiter concludit sine
conscientia sua pertinaciter adheret. Sed si
aliquis id apostolus qui infirmus est olus
manducet ex hac infertur quod anathema
sit quod infirmus aliquis manducare quam
olus vel dicit ad intellectum apostoli quia
non loquitur de infirmitate corporali sed spirituali

infide / Ad 3m dico quod bene est quod fides
non corporis efficitur animi sed demum
et cum dicitur quod primarum demum dico quod non
si prius quod ex sua forma sit loco sed oppositum
ad fidem et tale est infinitas ut circumcir
credulitas ¶ Ad 4m quod sicut procedit argumentum
concedo quod fides est habitus simpliciter perfectior
non tamen formaliter quod tunc habitu adquisito. pro eo
quod loco perfectionis sue non potest tari non
adeo intrinsece tamen ut omnem tamen vel per
aliud modum supplendo bitem obliquiter
ter non est prius tamen obliquiter perfecte re
fidei et quod dicitur quod actus credendi
est perfectior simpliciter quam intelligere qui
est elicitus exhibitu perfecto licet prior
prius quod videtur valde improbabile ¶ Ad 5m quod
est loquendum de istis actibus quod vel debilis
si quod plus vel minus attingit obiectum
in quod tendunt presens dico quod actus credendi
est perfectior quod ex perfectiori prius elicitur
et imperfectius in oppositum tendit / Si 2m
loquendo de actu si quod capit obiectum plus vel
minus quam adintelligibilitate alii ipse
ut sic dico quod actus intellectus est perfectior
quam excedit deus actum credendi. quod tamen
excedit omnem actum intellectus in in-
telligente peractum fidei ¶ Ad 6m de hoc
oculus aquile videt solem oculus meus
videt candelam tunc simpliciter loquendo visio
aquile est potentior quod apotuitiari
et acuciori actu videndi elicitur quam
visio mea quod video lumen candele
non tamen in oppositum ad obiectum loquendo de actu
si proportionem geometricam ad obiectum quod visio me-
a magis attingit ad totum visibilitatem can-
dele quod visio aquile ad totum visibilitatem
solis non ita quod si proportionem geometricam visio
mea est perfectior si proportionem geometricam

qua visio aquile et nobilius est pars habitus
de nobilibus aliis quam multum de aliis
ut dicit philosophus de celestibus
Tercia questio est quod utrum de credibili-
bus reveletur possit aliquis habere simul
et fidem loquendo de sciencia ut infra probabit
per actum propositum certa noticia qui videtur
excludens rei quod sic Iohannes 20 qui
vidit me thoma credidisti et cetera ergo simul habuit
thomas certitudinem intuitivam de xpo
et tamen fidem ergo simul et cetera ¶ 2o petrus
et Iohannes viderunt xpm crucifixum sed hujus
articuli est de xpo homine crucifixo ergo simul
habuerunt noticias quod ille homo crucifixus et
et fidem. quod non est dubium eos esse fidem
et confessionem fidei. quod habuit viderunt quod
simul de eodem stat sciencia et fides ¶ 3o ad eam
dem conclusionem potest aliquis habere demonstrationem
et sillogismum dyalecticum quod diversa possunt esse
mea adeandem conclusionem probanda simul
ergo de eodem possunt esse sciencia et opinio quod quod
tamen aliquorum sunt oppositi loquendo sunt. si
si hoc ergo sciencia et fides possunt simul esse de
eodem quod nihil repugnat quod sciencia et opinio
ergo apostolus prima ad corinthios 12 distinguit dona
collata membris xpi et distinguit sciencia
contra fidem dicens alii datur sciencia alii fides
si sciencia ut ibi distinguitur contra fidem est
theologia et sciencia sacre scripture ergo habitus
theologicus sed scienciam ut distinguitur contra fidem
si sciencia huius non destruit fidem sed nutrit
roborat et defendit ubi bene augustinus
14 de trinitate c. 1 allegans verbum suprapositum
dicit et loquens de theologia dicit huic scientie
tribuo quo fides saluberrima gignitur
nutritur defenditur et roboratur ergo sciencia
theologie ut distinguitur contra fidem simul
stat cum fide et est de eisdem de quibus

fides quo revelat credibilibus sit
sunt scientia et fides ¶ Primo sicut scientia lumine
naturale ad omne quod est per naturam cognoscibile in
illo lumine sic lumine supernaturale ad omne
quod est supernaturam cognoscibile in illo lumine
sed intellectus noster in lumine naturali potest habere
scientiam de cognoscibilibus quod per naturam illi lumini
ergo et intellectus in lumine supernaturali cuiusmodi
est lumine fidei potest scientiam habere de cognos-
cibilibus in illo lumine et tamen est quod
de credibilibus est fides quia sunt de credibilibus
potest habere scientiam et fidem ¶ Aliter lumine
naturale esset virtuosius quam supernaturale.
Secundum est cum non sit magis notum
deus non potest falli nec fallere quod quod lumen
naturale non potest decipi in iudicando de aliquo
cognoscibili sed aliquis solo lumine naturali potest
habere certum iudicium quod sufficit ad scientiam
de aliqua conclusione generata ergo potest aliquis habere
certum iudicium in lumine naturali de credibilibus
aliquibus quod quidem iudicium sufficit ad
scientiam cum certius sit deum non posse
falli nec fallere qui confert lumine
supernaturale quam sit de lumine naturali sed constat
quod de credibilibus habet aliquis fidem sit ergo
possunt esse fides et scientia ¶ Contra principia principia
sunt in mediata et necessaria et non evidens
tia terminorum apprehensorum sed in credibilibus non est
aliqua principia simpliciter prima et in mediata et
necessaria quia alias nichil esset primum creditum
¶ Item in incredibilibus preter in infinitum non
esset dare aliquod primum et in certitudine creditum
quod non est primum vel nisi per totum est contra
methaphysice. ergo aliquod predicta vel credibile
et primus nullum aliud nisi per totum esset
necessarium et principia sunt nota ex evidentia
terminorum apprehensorum quorum possum terminos ap-
prehendere vel apprehendant nunquam
formarem illa propositionem deus trinus

et unus et persona de complexo non habetis
quod fundamentum est sicut ergo ratio ¶ Contra 2a adductio
quod per fidem ambulamus non per speciem glo-
ria per fidem tamen illuminamur ¶ Item
ergo non habemus nec habere possumus simul
in via scientiam de credibilibus revelatis et fidem
¶ Tertio sic articulus non que potest deduci ex credibilibus
abstractis et revelatis est abstracta et emanata
de lege ergo cognitio talis doctrine non at-
tingit ad cognitionem illam perfectione
cognitionis que est de re ex evidentia rei cuius
est cognitio scientialis quia fides et scientia
non stant simul ¶ Questio ista includit
duos articulos. Unus an de credibilibus revelatis
possit esse scientia et utrum credibilia revelata
ad duas primo credibilium aliorum quibus credo
ex testimonio aliorum non revelatis ad supernaturale
sicut credo romam esse vel huiusmodi / Alius
articulus est an possit esse de eis fides
et scientia simul loquendo an de credibilibus
utrum de eis sit scientia vel esse possit
non disputo sed de eis in comparatione ad fi-
dem utrum videlicet de eis cum fide simul
possit esse scientia ¶ Sic intellecto dico ad
questionem quod et si cum fide possit esse scientia
de credibilibus non tamen scientia subalternans
sed subalternata tamen et primo narro aliqua
et postea formabo racionem ¶ Scientia subal-
ternans est principia in mediata et principia que non
sunt resolubilia in notiora simpliciter notas
ex evidentia rei et ideo principia nota propter quod
ex terminis per se noti ex evidentia rei
¶ Sicut scientia subalternata videlicet principia
in mediata et principia resolubilia in mediate in
notiora simpliciter et ideo non sunt nota propter
quod in illa scientia sed in scientia subalternan-
te unde non conclusiones demonstrare et ideo
subalternata accipit principia sua a scientia

subalternate et supponit ea vera esse et sic
non inquam non propter quod scientia primo nullo modo
stat cum fide conclusionum scientiarum habent veri de cre-
dibilibus que nos credimus et ideo non habent fi-
dem sed visionem et consequenter propter quod sed scientia
subalternata sciencie vero habet potest stare
cum fide ¶ Ceterum istud articulum sic et tamen satis
aliquantulum tediose informatur / scientia subal-
ternata sed quod subalternata presupponit sua
principia et accipit a scientia subalternante et
non habet principia non habet evidenciam rei et propter
quod ergo potest stare verum cum sciencie subalternan-
te conclusiones sua principia supponit ergo theologia
potest esse et est vera scientia conclusiones ipsa credi-
bilia que sunt eius principia sunt supposita et non
nota evidenciam rei et propter quod incipit
ergo stat theologia ut scientia subalternata
subalternata racione cum fide de eisdem ¶ Item
perspectiva inquantum perspectiva et sub propria
racione sui est scientia ergo perspectivus inquantum
perspectivus est sciens reduplicando
id quo formaliter denominatur est sciens
denominative a scientia perspectiva ¶ Sed ali-
quis potest esse perspectivus tunc scripta geometria
ex quo sunt habitus distincti nec sunt
necessario connexi mutuo aliquis ergo potest habere
perspectivam non habendo geometriam et
tamen principia geometrie non sunt nota propter quod in
illa sed in geometria et perspectiva accipit
principia sua et supponit ea a geometria
ex illis tamen supponit et credit deducit
conclusiones et generat in eo scientiam consimiliter ergo
eodem modo aliquis potest habere theologiam quamvis
supponat sua principia et accipiat a scientia
beatorum et quamvis non sint sibi nota propter quod
ex evidencia rerum et credita et suppo-
sita et non quod non propter quod tamen ex eis sunt
conclusiones deducte ex quibus habetur scientia sub-
alternata quod nunquam est in viatore
ergo simul fides et scientia de eisdem ¶ Item
philosophus 6 ethicorum c. x. dicit eum qui aliqualiter
credita et cognita ipsi sunt principia ¶ Sic ergo suf-
ficit secundum philosophum habere eas lem conclusionem de-
principiis adhuc quod aliquis sciat et scientiam adqui-
rat deducens conclusiones ex ipsis et quod multum
valet quod ad scientiam habendam sufficit intellec-
tio que est ex sensibilibus acquisita et cognitis
sensibilibus principiis conductione et naturali
scientia et dicit quod hec est scientia que sic habetur
est altiori modo quam que habetur per syllogismum
et demonstracionem sufficit ergo ad scientiam habendam
quod principia sint aliqualiter nota ut quod sit
credita et supposita ergo scientia in viatore
stat cum fide de credibilibus ¶ Contra
illa opinionem et primo contra dicentem articulum in
2o ubi querit quomodo ex intencione dicit
quod fides et scientia non stant simul de eisdem
sed si theologia inquantum subalternata scientie
beatorum sit vera scientia et ut subalternata non
sit in viatore tunc scientia sub propria racione
sciencie subalternate non stat cum fide in vi-
atore et de eisdem si creditur et cum
propria racione sit in subalternata scientia
simpliciter dicta et fides sit simul in eadem
non potest salvare hanc conclusionem nisi in 2o
2e velit dicere quod loquitur de scientia subalternante
non subalternata ¶ Item contra opinionem in se.
¶ Scientia non dependens essencialiter ab aliquo priori
causatum actu non largitur de dependencia actua-
tis ad secundum in alio quod est causa eius essencialiter
sed nati veri quod ille de eo vero et uno eui-
dentur visio evidencia rerum non
est causa eciam theologie sive sciencie nostre quia
scientia non dependet essencialiter in esse vel
ex toto nisi vel in specie sua sed verus vel
ita scientia vera non est aliud sciencie nisi ut
cognita noticia eius causa stat et cum

tum et unum nec est po aliud ul' spes
oti nec ad mei q possit ee cu scie
mee mags que ee efficaciis mag scit
nō loquor go dictus nunc i nullo depen
det sicut alia ecclus adisione vero
ne se q si vox sit scia de credit q
in nob sit scia cu fide ymo est sile
ac si dicem in me est geo q in isto
q e credo Aillim tree geome as iste
cis sciens scia subalternata que est
dimitti pt scie subalterne. q prima
subalternat sint hor et in intellu bona
que sunt pora nob y ipsi via psticia
sunt nob mags nota si si dicer scia pt
sil stare cu fide sequit q as pt scie
scias subalternatem cu fide et ita pt
ee comprehensor ronne scie et viator
roe fidei simul stantes / Alia est opio
gand q . d. q. 12 Sed tamen huic
pla quam ibi q . ad ad s. de lumine mg
est scia dicit en q triplex est lumine
unum sufficiens adaptam visione
gudie de hijs que nunc credimus s.
lumine glie ubi credita ... clare
uit gone intuina et pp q Aliud
lumine q rec ad credendum ar-las
fidei 3d lumine me s. sup fidei
lum et infra lumine glie grequir
adhuc q credibilia de quibus ... fidei
intelligant et de eis habeat scia et
hec genes ex ue in lumbus s p
pys s. fidei genuia et apta visio
in lumine glie non stent sil ti gni
to media que est scia in lumine me
stat nec roc fidei q me et cet
nuo mi repugnat q extrema mi
se ex q de aqua eclipsi indistan-
te dicat as no videt illa q iam
luna eclipsat i. qui psunt de visu
dicat credit q no videt p oclis ne
intellit q perfus mot celo in uo
sit q in nullo instanti de necessitate
debeat luna eclipsari i. vo qui
hoc nouit illo no intellit luna
eclipsari scido eclipsis de qua eo
insinguli vago. et ita in uli non
aut nisi ... n videat eam
oclis pti eius aspec Ille vo qui
sic videt ea eclipsim sz intellig
de hac eclipsi ut pti iis est ...
de qua in pti ... astrologus
no hz u fidem su opionem q de
ea in uli et in pti vago hanc
dimitam ita q illa de uita de ullo
et pti vago est et fides su opio
de pti ... simul stare absq vi
sione corporali in pti ... si in
est tal visio in pti de eo euacu
atur fides su opio peius ...
qua euacuat opio de pti signa-
to quousq veniat in visio ...
tudis finem gnitio in uli et pti
vago p dimitam eo no pota
est in ppo fides ...
mags q de ... in determinas nob
in uita ia s. q as vero hoc est x
de qua una scia est maria et q
de qua una no singuli est dictas
sz ne determinatu ul in se ul in nob
fide pcipimus sz hec in visione ex-
spectamus et de illo signato q tu
videbimus ... fides est q no ina
cognoscimus in indeterminate et minor
ossistit ... fidei. pt q f eu
q visio excludit fidem sz scia no.
hec scia de ... datur in lumine

me° inter lume fidei et lume glie
Confirmat p[er] Aug[ustinum] s[uper] id d[ictu]m c[apitulo] 1°
qua scia no[n] pollent plurimi fideles
quamvis polleant ipsa fide plurimum
t[em]p[or]is. est enim scire tantum quadam
tha deat pp vita eterna adipiscenda
Aliud aut[em] scire quadmodum hoc ipsum de
piis opituletur et q[uem]admodum impios defendatur
quam proprie appellare volo sciam et
v[ide]t[ur] ap[osto]l[u]s hoc 1° Circa igit[ur] scia que
stat cu[m] fide sicut est [con]g[ru]a clarior
q[uam] [con]g[ru]o fidei. ita in clariori lume
est q[uam] sit fidei. aliter no[n] esset clarior
[con]g[ru]ita qui plus h[abe]ret de fide plus
h[abe]ret de h[ab]itu scia Item Aug[ustinus] sup[er]
1° Joh[annis] vita erat lux hominum erat
Joh[annis] de illis motibus de quibus scriptum
est Justi inter se pace intellectus in-
tellectu p[er] pacem sapiam q[uam] maiores
illuminantur minores vult igitur q[uod] ma-
iores in eterna t[em]p[or]al sciam ad fide
minores aut[em] fidem tamen ult[er]ius dicit
q[uod] hoc lume maius in quo credibilia
intelliguntur et h[abe]tur de eis scia
no[n] inest h[ab]ito n[on] cu[m] fide p[re]supposito
nec scia ista credibilium p[ote]st h[abe]ri n[isi]
p[re]supposita fide. Cu[m] opinante a[?] p[?]
et p[?] q[uam] [con]ne[ctionem] no[n] v[idetur] facit s[er]mone
de illo lume s[cilicet] infusum vult q[uod] maio-
res h[abe]nt sciam vn[de] fides defendi [con]t[ra]
hereticos et moribus exponit aliter
no[n] erant aliqui tales qui h[abe]rent facere
scirent alio de fide et fides simplicium [?]
caderent in errore Et vult q[uod] ille
sit modus acquirendi noticia credibilium
q[uod] p[ri]mo de h[ab]ito investigare s[e]n[su]m l[ite]re in
scripta deinde exp[ositione] l[ite]re [con]clusiones explicatas
deducere et 3° studet [?] ut ipsa credi-
ta intelligat et vult ibi exp[re]sse q[uod]

pp istud 3m s[cilicet] ut credita intelliga-
tur no[n] sc[ilicet] ad lume speciale 3m ad
a fide et ego infero q[uod] multo magis pp
p[rim]um et 2m q[ui]a ad intellig[endu]m s[e]n[su]m l[ite]re et
[con]clusiones ex eo deducere et explicare. pp
hoc p[er]tingere [?] specialiter nullus ingeniu[m]
Sicut enim Judeus posset facere de ep[isto]lis
pauli s[cilicet] assump[tu]m l[ite]re puerum et colligere
[con]clusiones deducere sicut ego possem. et
credo d[ic]tis pauli tanquam d[ic]tis et ipse
no[n] inspicere [?] s[u]p[er]fluum adhesionem q[uam]
ipse ipsi [?] q[uod] ego credo s[e]n[su]m l[ite]re
ipse no[n] s[ed] opinatur et ipse elicit [con]clusiones
opinata s[ed] ego credita. Si q[ue]ro pp 3m
s[cilicet] ut credita intelligantur no[n] requiri
speciale lume ultra lume fidei nec
pp noticia l[ite]re n[on] [con]clusiones explicandas
excultos s[e]n[su]m requiri ad h[oc] lume et
i[n] lume ullo requiritur n[on] Contra
ipse d[ici]t q[uod] illa duo lumina sibi stant
et q[uod] unum lume s[cilicet] in quo h[abe]tur
scia in initium lume fidei. Hoc h[abe]tur p[ri]mo
q[ui]a si sibi stant cu[m] lume. id non
facit [con]ne[ctionem] mutua de credibilibus
s[ed] sciam abstractivam tunc posset scia geo-
metrie h[abe]ri et tamen cu[m] scia illa posset
h[abe]re fidem q[uia] pono q[uod] aliquis sciens geo-
metriam exp[ri]mat alicui ignoranti [con]clusiones
geometrie s[cilicet] q[uod] omne triangulum h[abe]t 3
[?] p[re]mittens de scia et v[er]itate exp[ri]-
mente credit ei habens [er]go fidem q[uod]
triangulum h[abe]t tres pona[tur] v[u]lt[erius] q[uod] ille
sciens geometriam h[abe]at cu[m] cognitione ab-
stractiva de mirandis [?] [con]clusiones q[uas]
prius credidit. ille tunc simul h[abe]bit
cogitationem abstractivam de eodem [con]clusionibus
geometrie et fide fidem Si unum dicat
q[uod] cognitio abstractiva no[n] evacuat

fidem Item scia et opio non sil stant
de eod(em) g(ra)o nec fides et scia ¶ Evidet
q opinionis ad sciam est disp(ar)a ...
q scia est certitudine opio formidine
Alia q scia est evidenciam opio non est
evidencia experte rei. sed fides sicut
scia est firma adhesionem et certitudine
ideo fides magis repugnat scie quam opio
et ideo possunt sil stare non aut scia et opio
¶ Sed q(uo)d quibus duo contra dictionis sunt
eorum incompossibilia inter se sed non est q certitu-
do et non certitudo sunt incompossibilia de eod(em)
sil et ideo opio que est non certitudine
est incompossibil scie que est certitudine
cum ergo scia dicat evidenciam experte rei
et fides non evidenciam sed q cum evidencia
et non evidencia contrariat de eod(em) et sil q
fides et scia non stabunt simul. Et idem
q scia non pt precedere fidem sed nemo sed
Alit enim dicat est secundum formem repug-
nanciam illorum habitudinem inter se. s. q fides
non pt inesse secundum sciam dictam q est f(ir)m
apud multos et et apud eum Alit secundum
formem repugnanciam contrariorum. Si secundum 2m
hoc est secundum contra ea distinguit
formes tamen post fidem sicut a
¶ Nec vz dicere q sunt sil secundum contraria in-
mixto et extremi colores in medio s.
rubore. que si sit una contrario mixta
et media experientia et fides tunc enim ia contrario
non esset fidei nec scie sicut rubor
nec e albedo nec nigredo ¶ Item q
lumine id clarius lumine fidei non minu-
itur in effectu suo. s. in causando sciam
s. lumine fidei ar Augustinus sup Iohannem io.
26. certa pt vera nolens et cetera tunc
sic id q comparatione sui non dependet
essentialiter absolute non dependet ab aliquo
essentialiter q essentialiter dependet ab absolutate

lumen est plana sed scia saltem specialiter
in quocumque lumine habetur non dependet
absolute. sed precedit ea tamquam prius
posterius sicut intelligere velle natu-
raliter non q(uo)d non dependet ab eo q essentialiter
dependet absolute tum est fides
ergo cognita faciens sciam non dependet
essentialiter a scia in quocumque lumine habetur
n(on) dicas id lumen in solo lumine fidei cuius
opposi(tu)m dicit sed in ad ¶ Item quando
istud lumine ad sciam ar(guitur) q non suffi-
cit ad sciam causandam in hoc. Sic in-
ple est intelligere aliquam conclusionem in
media n(on) prius non saltem intelligendo
principia immediata ex quibus concludit. que
to evidencia conclusionis dependet essentialiter
ex principiis. Sed principia in media intelli-
gi non possunt n(on) prius terminis apprehen-
sis. ut ti sunt principiorum in mediatorum
ergo lumine q non facit apprehendere principiorum
terminos immediatorum s q vnius non facit ne
facere pt principia immediata intelligi
nec conclusionem per consequens q sequitur ex illis
principiis intellectus. sed lumine illud q pono
non facit concipere vel apprehendere terminos istius
deus est trinus et unus. ut sunt termini
propositionis immediate. sed solum in genuali et
indifferente cum ipso est que nunc conceptum
habeo ego in aliquo lumine de deo trino
et uno q non est hereticus et simpliciter in-
fidelis q per ex hac q eundem conceptum
q ego affirmo de isto trinus et de-
gratia dicente sta ipse hereticus negat. sed
certum est q hereticus non est conceptum terminorum
distincte subiectis terminus concedenda
ergo nec ego habeo Talis aut appre-
hensio terminorum principiorum requiritur ad hoc
q quis sciat que istud lumine non

sufficiat ad sciam ¶ Ad istud ar[gument]o sic
si lumen istud caret apprehensione theo[logicorum]
princi[pi]o[rum] sub p[ro]p[r]iis racionibus tunc ipa erit
certissima non solum ex adhesione perfe[cta]
s[ed] ex evidencia theo[logicorum] apprehensorum ab-
stractive sub p[ro]p[r]iis racionibus et p[er] [con]s[equen]s
[con]c[lusi]o[n]es esset evidentissima et ita theo[logi]a
esset certissima sciencia ex evidencia et esset cer-
cior aliis ex quo eius termini sub p[ro]p[r]iis
racionibus apprehendi[tur] et in ipsis est vera-
tas tota pri[n]ci[pi]o[rum] et [con]c[lusio]num et eo certior
et ita esset theo[logi]a certissima sciencia evi-
dencia contra quod negat ¶ Item alii argu-
unt contra eum si poneret tale lumen [con]ce-
datur nobis quod sit. Videtur isti sicut
de caritate quod est spirituale per idem quod est ca-
non potest vidiri nec percipi ab aliis s[ed]
illi percipiunt qui id recipiunt ¶ Cu[m]
caritas potest vidiri et actu interiori quo
homo inbeuit se prompte ad diligen-
dum deum et exteriori quo fervet in
actibus exterioribus [con]p[er]ilius sicut et a[li]a
sciencia de actu interiori intelli[gen]do et ex
teriori verbo docendo s[ed] tales qui lumen
istud habent s[ed] alios non amplius docent
quam alii nec firmius adherent p[er]
illud lumen credibilibus quam alii qui id
lumen cicius sunt simplices s[ed] frequent[er]
minus q[uam] non pauci. Item ad hoc est
philosophus 2 physicorum [contra] platonem qui ponit
omnem scienciam in nobis esse s[ed] quod esset
obumbrata et qui obumbrata permaneret
impedita racione [contra] dicit philosophus quod inconveniens e[st]
tale lumen ponere et tamen quod lateat
quod h[abe]ns fidem non latet eum quin sciat
se h[abe]re quia credit in generali quod tamen
[con]ceptus inclinet ipsum verbo simpli-
citer credit cum ergo ille habitus est ma-
ior et clarior lumen quod panis non la-
teret eum quem ad eius esset de eo qui ipsum
haberet et ipsum vidit possit actu exteriori.
Item quando quidem istud infunderetur si inte-
neta sit in eo haberet possit in illo
lumine terminos apprehendere et [con]plexiones
facere et ex p[ri]ncipiis [con]clusiones deducere et i[ta]
scire totam theologiam quo ad ea que
neta sit quod dico quod multa contingere
sunt in eo sicut fuit de uno fr[atr]e Reinardo
in Hyspania qui probat quam applicat in actu
ad intellectum scripturas ¶ Cum tunc non est
infusio miraculosa quia cum deus assistit
ex cursu generali ad aliquem effectum causa[t]
Si bona dispositio precessit non dicitur mira-
culose [con]ferri nec dicitur id collatum esse
supernaturale sicut patet de anima s[ed] magis
dicitur naturale sicut patet de organizacione corporis
et infusione anime Si ergo deus assiste-
ret cuilibet inquirenti veritatem scripture
ad tale lumen dandum non diceretur dari
miraculose nec diceretur lumen supernaturale
et tunc non miraculosum quod motes maiores
habent istud lumen et non minores Si
dicas quod non datur sic s[ed] cui vult Respondeo
quod frustra laboraremus in studio inquirendo
veritate et esset multo melior via veni-
endi ad scienciam theologie sedere in ecclesia et ro-
gare deum quod daret nobis istud lumen.
¶ Aliquam a[lia] r[ati]o quod sciencia multiplex potest ac-
cipi uno modo prout omnis noticia que
est cum adhesione dicitur sciencia et sic potest
stare cum fide quod enim sciencia importet ad-
hesionem vult Augustinus ·i· retractationum 14.
3. e. de magnis ubi 22 de quinis Sed
2o modo non [con]venit quod de sciencia quod non tamen
de credibilibus revelatis potest esse sciencia. Hoc
modo firmiter adherendo testimonio alieno et
stare cum fide s[ed] et ipsa fides est sciencia

hoc mo sicut p q 9 pz 2 de ci dei
c. 3. prosto mq ea que remota
a sensibus nris qui nro testio scire na
possum eis credim aquo sensibus re-
mota ee nt fuisse nd credi sicut
est mf q credi aliis de hiis que
mete secut qr ipe sensus mens ss
bissime d. Bili pt adhac scia ul
assu na solo pertreduli adhe-
ro testis adheres s pt ee assus
sicut ee bitati scite lez no ex eisdem
caus s ex euidenci necca t d li asso
la psit c eth q ditibus intelle
d as bim deruiate t assentiret bim
sicut assentiret ab chri demate
t i fides qua assenti alti ptio d-
mis detrahare ee scia s plem t si
ee despectubus reduce adsciam si
de agibilibus ad pruden as si desucti-
bilibus adutem t i ma fides infusa
t scia detenelat starct sil q no
ope accipi s accipiendo sciam esse
p p p9tior accipi sic requit q or
radicones iustia Cp q sit cognita
rta exclu omez dubium t deceptionem
Ce adicto est q sit decaste ncta C3 q
sit pram euidente intellcm Ce q
sit pctiny nctiny t euidentem appli-
catam adcognitiom per distinctu si
lo pptea d ptic so p9tior scire
opinam bind q sz simp t no sophist
mo q est s mattus per hac exclus
omes incertitudine t dubita certum
arbitram cognoste s tam ntaz per
qua res est s pendens ncitum t qui
illius est ca p applica pnz ad hnez
t hoc mo subiungit de initidz sciaz pro-
cedi ex pmis ueris t notoribus caus

q aliis t i ma acti scia ample
est decoder ee sciaz t fidem ty ad.
ppo i mag dico q aliqua noticia
pt hri cu fide t alis hitus a fide
Et p bidendu est quale hitum
pt ho hre cu fide p debitu que
pt pt hre exspr hre facere scripte
decredit t reuelis s qualem hitu
pt hre exped scripture t expli-
cones t sol ea que uidentur
ee gria t 3o qualis hitus fuit
in inctibus p recipientibus scam
Cp p dico q noti qua h as de hiis
que tradut incanone bibl nd
tradita pmo sic demitio ind
illa noti as sui illu hitum de in-
tellectu hre ab aliis p hiis aliis
exabus de initie concludi q expisse pz
p a 9. 18. decim c. ex. in fine loqs
de hiis q in scripta dimit d q ia
quita sue nob dimis elodiis equl
p hcies na argu o tecalis con-
tulerita t no hois inuenti ms dei
q ia totin ret q tradit sut inscripta
qus in habitu de ist sic tradit ms
hre no h habitu scie sic s deser-
ta est scia h tam de eis biui hitu
quo in me te assentit oibus t singul
t no bim ut a d de hiis que traditur
inscripta qui ymo si aliqua no erit
ibi tradita aliis ty assentiret ita
q cuilibz dco mcan assentit no q
p no dco s ut auctem dei tunc
cuius oibus assentit inscripta assentit
in me te no bim ut a d ppola cu dist
su Cs Si dicas q scripta t pcet diffne
t disfine sic scie a hoc no audo
nec scio b. Sed dt q paulus ad cor
24. Si mortui no resurgent nq

xpc resurrexit s3 xpc resurrexit
g° mortui resurgent ⁊ btūs Joh
diligam⁹ invicē qm ipe prior dilexit
nos Ergo q argu° ⁊ maiore que
inducit sciam facientē fidem de
aliquo ⁊ roe tlis argumti assentit
cui pp ar.tū et eius euidenciā Sed
mo si paulus dixisset istud tantu
mortui resurgent ī credidisse ei
sic mo ⁊ no est istud ma⁹ firmū
⁊ dixit mo qnc ꝗ si simplr narrasset
s3 sicut credo cui sū cōuictus q
mortui resurgent ī ⁊ au ti q̄s
xpc resurrexit . qr n⁹ ctitu°
de re ī nē u testio ad Sed pz p
exp⁹ b̄ ꝫ qui dt q si x° no surre-
xisset īuenimur f testes ⁊ io tata
ctido que habetur de xpc resurrectōe ⁊
mortuor no est u certitudo fidei
⁊ no ultra Sitr q Joh dt diligam⁹
invicē tc̄ hoc dt admonendo nos
nos in xpi dilcone q aut xpc di-
lexit nos dilcone tli de quo loq̄r
hoc ē nob creditu ⁊ si lz ctitu-
dine de cque no tn mag depn°
⁊ io cu pn⁹ no cognosca excu-
dencia rei no lz sciat ex cqne ⁊
io si lz as btum ultra fidem ido
assentit oibus ⁊ singulis que diuinitu
credit ⁊ nlli bm pp ad ⁊ si bnd
possit sequi ex a° no a⁹ ctitudine
lz de ipo q sc̄e de a° quā de illo .//
Si loqm̄ de 2° mo bnd scie cu fide
ut sciat qs scripturā expone ⁊ qnes
explicare ⁊ cōria solue tlis pac-
ce ma⁹ in cetera Cermt q10 de
tali aut expont scripturā scripturā
f bnd locu p aliu bt abstinn per
marcu ⁊ no lz maiore ctitu° dclid
exposita qua expōte dclli lo Aug
xj. de ci. c. 19. Ermis itaq diuini
scriptis obscuritas adhuc sit utilis
q plres scias ubitas pit et lucem
notice pducit du ab eu sic aliud
sic eu intelligit i q in obscuro loco in
telligitur ul attestacōne rer manif ul
aliis minime dubiis . sit cu multa
ad id qd pucunt q sentit ul sentat
ipe qui scripsit hec ille Ex tn stat
q no est maior ctitudo de exposita
qua expōte ⁊ io nusq lz scias ppe
dcam cuiter tn d⁹ tal bre scias
lz no ppe pz pt p bm Aug⁹ 1
retract . c . 19 q scim⁹ debem⁹ rōm
q credim⁹ aucti tc̄ Si aut expo-
nit p n⁹ scias adeq blio deuene-
rut doctores in inquirendo pclam
sacre scripture q sn dubio multu vi
⁊ pci° mentalia bt bitas scripture de-
tim tc nibm tc abstr⁹ intelligat ⁊
q d°. q q no lz maiore ctitudine
q alta pmissas q mi⁹ cta est sed
ramu in ratione ctido cōis ē rtido
pmisse mi⁹ ctē ut maior de nccio
⁊ minor de cōtingent . ⁊ tu pmissa
p scripta de scriptura no sit euidens ex
tis s3 credita io q° no erit de in tma
scias sciam qui possit qc aliud btu
a fide ⁊ sicut loqr de expoitōe sic
de solucōe cōrior . qr sola lz cta cti-
tudine ex qua pcedit in actu fide
scripta ctitudine . q dixi si aliud de-
cti ucz . q hec pt tn scripta cu in-
mitr nusq tn ctitu° Si aut qs
exponit moralit ad edificacōm ipe
explicatore intellcm q q tn stet

secundum hoc sed tamen nunquam intellectu exponere
vel explicatione poterit ad praeci evi-
dentiam demonstrare. Sed si loquimur de 3o
modo quem certitudine sunt montes et
rapti in extasi ut paulus et Iohannes et prophete
illi quibus veritas scripture prophetice revelabatur
dico quod omnes effectiva quae deus potest facere cum
causa effectiva secundum immediate potest facere. Sed si
res ipse de quibus scriptura tractat essent
clare apprehense et intuitive staret notitia
certa absque omni dubitatione. Quo modo videtur ta-
lem notitiam revelatam de eo non possit
dubitare veritate illius cuius notitiam
tradidit prophetas fuisse et multos alios
sanctos in scriptura et illi sunt veritatem pre-
sente magis approbavit ita quod illos stante
non potuit non assentire veritati. Tamen illa
certitudo non fuit evidens evidentia
rei quia tunc dicto esset quod cuius notitia
et fides simul staret. Fuit tamen certitudo illa
summa sicut et certitudo scientialis quae causatur ex
principiis notis ex evidentiis terminorum.
Sed non causabatur a talibus principiis sed aliunde
ideo scientia evidentia rei dici non potuit
fuit tamen maior certitudo quam sit certitudo fidei
quia fides non excludit omnem dubitationem
sed potest aliquam stare cum fide. Dico quod
quod cum fide non stat scientia proprie dicta quia non
fidei non apprehenditur in principiis sub propriis
terminis ideo principia non sunt nobis evidentia
terminorum et propria non est scientia. Aliter tamen
geometria et fides staret simul de eodem
dicitur tamen cum fide amplius habitus aliquis
quo assentitur veritati scripture simul et tamen
non bene veritati per alia sed causalis immediate
scilicet potest ordo veritatum indigere sed quod intelli-
gitur vel [illegible]. Secundo principium propositum
cum dicitur quod subalternata quod talis est scientia
et quod sed quod alterius praesupponit principia in scientia
alia dico hoc non potest nisi quod est scientia ipse

quia sicut sua principia non essent ipse principia nisi
possent deduci ad principia simpliciter prima et non
ex evidentia terminorum et non sunt reducta
ad aliqua sicut non. Sed sicut subalterna-
ta nisi subalternata non esset scientia nisi
sua principia possent reduci ad principia
nota ex evidentia. Sic non est ista
scientia nisi scitur principia subalternata dedu-
cte in principia sua ex quibus deducitur
quod nunquam faciat nisi sciat subalternate
et sicut nec essent principia subalternate nisi
essent conclusiones probate in scientia subalter-
nate et demonstrate. Sic nisi ista sunt principia
in scientia subalternata nisi sint conclusiones
note in scientia subalternante. Ideo quod ars
sciat perspectivam nisi sciat geometriam nichil
est dico potest tamen habere opinionem de illis quae
traduntur in perspectiva vel fidem sed hoc quod
sciat geometriam quod de eisdem potest esse fides
scientia et opinio sed non simul. Ad aliud
aut principia cuius habitus theologicus quod sit
ex principiis et immediatis et ita demonstrat
non attingit nisi apprehensione. Ad 2m quod
cedo quod perspectiva est scientia et perspecti-
vus sciens sed tunc dico quod ars potest esse per-
spectivus non sciens geometriam nec est nunquam
quod est perspectivus nisi sit geometer et
cum dicitur quod est alius habitus dico quod verum
est sed sicut non potest esse ille habitus nisi cau-
setur ex principiis geometrice non immediate
sed mediantibus conclusionibus demonstratis ex
principiis evidentibus ideo non potest habere isti
habitus ille nisi causetur in illis [illegible]
ex principiis illis que sunt certitudine
isti ex principiis per se notis ex evidentia
terminorum in scientia superiori. Sicut ergo ipse
non est scientia ista nisi causetur ex principiis
superioris mediate tamen et nec isti est
scientia nisi causetur mediate ex principiis que

sunt vere sui intellectus evidenter ex terminis
si autem sciencia subalternata habeat aliqua principia
probata que non accipiat a superiori sciencia et quoniam est
experte illorum possit scire scienciam illarum
non sciendo superiorem nichil ad propositum quia
michi videtur quod talis sciencia scilicet non est subalter-
nata. Ad tercium cum 6 ethicorum quod induc-
cio potest accipi dupliciter uno modo quod est una
species argumenti secundum quod hoc loco determinatur
Alio modo secundum quod inductio dicitur cuius consequens
oritur ex sensu secundum quod principia cognoscimus ex
terminis. terminos autem apprehendimus per sensus
Si primo modo loquatur quod dico quod non suf-
ficit ad propositum nec id sunt vere quia ex
particularibus deducitur universale magis sed sciencia quia
si omne totum est maius sua parte ergo hoc
totum et id quod eius hoc et id ergo omne.
Unde evidencia principii universalis non depen-
det ex singularibus quia si omnium sensibilium esset
adhuc tamen sciencia sit necessaria sicut et modo
sciencia secundum principia sint nota ex principiis appre-
hensis secundum quod termini ultimo se offerunt intel-
lectui et ipsorum consideratione statim videt
quod ille est intellectus et huiusmodi tales
Si autem secundo loquatur sic verum est quod noticia
principiorum dependet ex sensu tamen non suf-
ficit quod utique noti terminorum adhuc quod con-
stent principia esse per se sed talis consequa-
ntur quod concludi quod conveniret sciencia
que est confecta terminorum subiectis earum
evidencia terminorum sed non in mente
et distincte simpliciter sed in aliquibus sensibus suffi-
cit noti terminorum confusa sicut in subal-
ternatis sed tamen requiritur quod noticia eorum confu-
sa possit reduci in distincta sicut sciencia
naturalis ut patet in metaphysica sic terminos suos ac-
cipit notas sed metaphysica accepit distinc-
tam noticiam eorum differenciae et tunc est

perfectior quam est in metaphysica. Ad primum
propositum 2 quod hac sciencia pollent fide-
les plurimi etc. Dico quod sicut credunt
omnia que ecclesia credit quamvis implicite
nec sciunt fidem explicare nec de-
fendere id illi qui hoc sciunt sunt vir-
tute distinctum a fide sed non est in alio lumine
qua sit fides nec iste habitus innititur
principiis evidenter notis in aliquo lumine
tunc ille habitus quo non pollent fide-
les plurimi erit habitus distinctus a fide
non tamen erit sciencia ut descripta est a philosopho
nec est sciencia virtuti fidem. Ad omnes
auctores augustini si essent mille de hac
materia non quod sit aliud lumine in quo
credibilia sunt consequenter et lumine ultra
lumine fidei Augustinus in de trinitate et ultra
eum recitavisse crediderunt sepcius
tanquam beatissimis testibus agant enarran-
do et concedendo et huiusmodi verecundo ut intelli-
gant ut quod videri potest videtur in mente
quod videtur fide hoc est vide concordanciam
inspiciam utrumque tamen alia ut ex conformi-
tate intelligant utrumque sic aliis volunt
adducere etc. quod non deputant determinatores
determinare placendo dico quod verum est dispu-
tationes necessarie ex principiis evidentibus notis
Ideo dicit philosophus primo topicorum quod demonstratio vel est
ex primis sicut id dicit primo posteriorum vel ex hiis
que primis et veris et immediatis fidem ac-
ceperunt / Sed dico quod principia a theologis
hic non acceperunt fidem que ad nos
ex primis et veris et immediatis ideo non possu-
mus nos theologice demonstrare et valet idem
etc. determinatur. Ad primum principale videtur
quod in ante nostro parte ecclesie a
videt et quod credidit vidit habeam cre-
didit etc. Dico hoc est quod secundo ar-

qꝫ petrus et Ioh viderunt illud corpus c[ru]-
cifixum et tamen de hoc est articulus //
¶ Ad 2m si dicas quod una sit fides omnium
articulorum potest dici quod habuerunt fidem de aliis
articulis. et ideo 1o habitu credidissent cru-
cifixum fuisse si non vidissent. sed tamen
ex quo viderunt non crediderunt per actum
nec unquam postea recogitando
istius crucifixionis visionem habuerunt fidem
de ea sicut nec de quo viderunt intuitive. tamen
habuerunt habitum quo credidissent si non vidis-
sent ¶ Ad 3m quod quando effectus sunt simul
in aliquo in possibile est in mutando. quia non
semper simul causae. sed et si alterum causat alterum
non cavebit impedimentum causa fortior / ideo in
scientia et opinione simpliciter sunt impossibiles in
eodem et de eodem. si ad plures opinionem
habeat de aliquo. et per superveniens demonstratio
de eodem complexo opinio. et si ambe cause
simul sunt aliquam. scilicet medium demonstrationis
et probabile. medium probabile non faceret
impedimentum. ante demonstratio ita quod nunquam
erunt effectus simul nec causae simul
habebit ¶ Ad 4. patet quia visio de deo habetur
habitu quo sit expansive sicut ubi sic
distinctio a fide sed non habet scientiam accep-
tam a pluribus. ¶ Ad 4m dicitur quod si actus
lumine theologico per se aliquem sic probant
procedit a vero. et ideo in lumine glorie theologia
scientia de aliis partibus sed sicut actum pro-
cedit non habet quod lumine naturale in quantum theologia
scientia est supremum lumine et perfectissimum
in suo genere inter lumina naturalia. sed lumine
fidei est lumine infusum inter lumina su-
pernaturalia ideo non sequitur si in hoc potest theologia
scientia et in illo ¶ Ad 6m dico quod pro-
cedit de materialibus fidelibus viatoris quo
assentiunt viatori ratione. tamen sed viator in
lumine naturali assentit primis principiis et
non tamen quia excludat dubitationem omnem
sed illa certitudo in eis non sit ex
evidencia obiecti licet excludat omnem
dubium. et quamvis ad possit demonstra-
re forte quod deus non possit fallere
nec falli. quod potest probari naturaliter sicut
potest probari deum esse non tamen probari nec
sciri ab aliquo quod deus dedit nobis
lumine supernaturale in quo creditis non
possumus falli sed hoc credimus quod dare
tale lumen dependet ex mera eius
voluntate. hoc tamen oportet ad hoc quod in
lumine tali haberet scientia evidentia //
¶ Ad ultimum cum arguitur quod incredibilibus est
aliquod primum et in medio et ultimum dico
quod ibi ad primum est et in medio et ultimum
scilicet hoc quod deus sub propria ratione est trinus
in personis et unus essentia unde sub ratione
huius licet ad illa propositionem in medio non
attingimus quia non terminos sub propriis rationibus
illorum intelligimus seu concipimus sed
tantum in conceptibus similibus in alii prius
conceptibus propriis virtualiter inclusis
um nominus tantum sed quod abstrahit
a tamen omnis ubi 3bus corporalitatis
tis et concipimus conceptum dei non sub
propria ratione inspice ubi in ratione entis
et cetera et sic de aliis conceptibus generalibus
in quos deveniamus ex quibus conceptibus
et cetera creata sed ad proprias concepto dei
inspice sicut est et trinitatis personarum nec de-
venimus nisi a clare nec confuse. sed
intelligimus in quod quid est esse quod propositio
propria credimus propositionis 3. in esse et
unica essentia in 3bus non quod deveniamus
ad aliquam propositionem in credibilibus immediata
quamvis aliqua sit in se talis aliquam
nulla a priori esset et ideo scientias de credibilibus

no hemus sz oz resolue omnez concep-
tu q nos hemus in particulares plures an
qua deuenimus ad conceptum simpliciter primum
de eo et personis

Circa 3m art. quer. utrum ante ad-
uentum xpi fuit fides necessaria de
his que modo credimus q non. Exo. 3.
dixit dominus ad moysen ego sum deus
abraham deus ysaac deus iacob et nomen
meum adonay non indicaui eis moy-
si. ergo omnis deus ad q non euidit aliis
ergo alii non tenebantur habere fidem de-
articulis de quibus moyses fidem habuit
qui fuit in eadem lege ergo tantum eis in-
terius tenebantur ad fidem habendam de
his que fidem habemus tantum sumus alterius
testamenti. Item 2o ante aduentum non fuit
necessarium habere scire q angelus ignorauit
quia intellectus angeli excessit intellectum
hominis in intelligendo. sz angeli ante
xpi aduentum et passionem eius non nouerunt
incarnationem et ita ante xpi aduentum non
fuit habere credere incarnationem quam nos
credimus maior patet per apostolum ad ephe.
3. q sacramentum incarnationis xpi absconditum
tum fuit principibus et potestatibus in ce-
lestibus et peccatum eis innotuit et
ysa. querunt angeli quis est iste
qui uenit de edom tinctis uestibus de bosra
Item 3o ad perfectionem obedientie sufficit implere
que precipiuntur sed precepti obedientie
et implendi aliqua precipiuntur ergo ad
fidem perfectam sufficit credere que cre-
denti explicantur cum uoluntate credendi.
aliqua si non explicarentur sz ante aduen-
tum non fuit tot credibilia reuelata que
sunt modo credita multa non enim fuit
tunc sacra noue legis instituta nec

prophetie reuelata fuerunt ita que in nouo
testamento continentur uel multa sunt con-
tenta que non continentur in ueteri testamento
ergo etc. Item contra primum statum fuit necessaria
habere ordinatam dilectionem ex caritate diligere. quia
necessarium fuit homini caritatem habere. et cari-
tas in quocumque gradu ad omnia diligenda
se extendit ergo simpliciter pro omni statu
necessaria fuit homini fides tercio cum tercium
quia caritas non profuit sine fide. Item ad
questionem illam primo uidendum est an fides
necessaria fuit uiatori pro omni statu. Item 2o
uidendum est de actu fidei an de actu
fuit necessarium pro omni statu et quis sit
actus fidei necessarius pro omni statu contra
eadem credibilia et q non est necessarius.
Ad primum dicendum q fides infusa fuit necessaria
homini semper pro omni statu quia sicut anima
non est accepta deo nisi ornetur et perfi-
ciatur habitu supernaturali quo ad intellectum
et sicut potentie ille sunt naturaliter subor-
dinate in actibus in quantum intelligere precedit
uelle sic pro perfectione intellectus sup-
naturaliter et uoluntatis quamuis simul creantur
infima aut supernaturalis perfectio qua
anima deiformiter dicitur uiuere est fides infusa
Sicut ergo necessarium fuit hominibus ante
aduentum habere caritatem Sic et fidem
non q quando sit illa sit separata quia
separantur modo in uia manet enim fides
informis sine caritate et manebit in
patria caritas sine fide. Sed quia deus
de lege ordinata qua statuit non perfi-
cit animam nisi perficiat eam intellectum
fide ex uno igitur credito scilicet ex hoc q cre-
dimus fidem infusam esse in nobis
quia assentimus simpliciter concludimus
fidem fuisse in patribus ante aduentum

v̾ ꝑ po^to q ipi dimit fidem infusam
videndu est an actus fidei sunt nccs
p omni statu ¶ Ad̾ ingali p^o q sicut ac-
tus virtutu moraliu sunt nccij cu-
libz sal^ds sic actus pcepti affirmati
sunt nccij que sp obligant non ad sp
ꝑ p alij qui s. continent ciustam^e
salute s. an sp q sicut os & ... os
4° Sic actus virtutu theologicarum sunt
nccij p aliis ps q actus virtutu mora-
liu non ordinant infine ni p actus
virtutu theol. vn sicut quilibz tenet
p omni statu actu^e dilige dm p alia
Sic si virtutibus tenemur te ... credere in
vnum deum factorem celi & terre p alia d.
¶ Sed dicto ingali q actus fidei nccius
sunt p omni statu infinite ... tenemur
credendo et que credibilia ... nccius
sit actus fidei Circa q sciendum q si ar(ti)-
culi fidei distinguntur quantum ad ipsa credita sic
sunt 14 articuli Alio^o si distinguatur
ꝑ apostolos qui articulos distinxerunt p^o
Sic sunt .12. ꝑ numerum .12. apostolorum Si
p^o aut articuli sunt de deo tantum aut
de deo racione nature assumpte Si p^o ...
hoc contingit tripliciter q de deo aut racione
nature aut racione persone aut racione effectus ...
dei Si racione nature sic habetur articulus p^9
credo in vnum deum Si racione persone sic
sunt .3. articuli de personis ꝑ q sunt .3. quorum
primus est patrem omnipotentem / 2^9 est in
vnum xpm filium eius vnicum dominum nostrum
3^9 est credo in spiritum sanctum Si racione ef-
fectus sic sunt .3. articuli de deo p^9 quantum
ad creacionem / creatorem celi & terre / ꝑ^9
quantum ad iustificacionem remissionem
peccatorum · & 3^9 quantum ad glorificacionem ·
carnis resurreccionem & vitam eternam · & sic sunt
septem de deo racione dei tantum non racione
aliciuius nature assumpte a qui tamen inclu-
dunt opus creacionis in p^o articulo
que pertinet ad bonitatem conuer. & vltimum
apostoli diuidunt in duos articulos s. carnis
resurreccionem vnum articulum dicentes vitam eternam
aliud p vno distincto ... q apostolus posuit
vnum articulum p^o ad ... xi^o fide
intelligimus aptata esse secula verbo
dei ut ex inuisibilibus visibilia fierent
¶ Articuli & pertinentes ad naturam assump-
tam sunt .7. p^9 pertinet ad concepcionem
qui conceptus est de spiritu sancto ꝑ^9 ad
natiuitatem natus ex maria virgine
3^9 ad passionem passus sub poncio pylato
crucifixus mortuus & sepultus ¶ 4^9 ad descen-
su ad inferos · descendit ad inferos
5^9 ad resurreccionem 3 die resurrexit
a mortuis / 6^9 ad ascensionem · Ascen-
dit ad celos sedet · ad dexteram · dei patris
omnipotentis. 7^9 pertinet ad iudicium Inde
venturus est iudicare viuos & mor-
tuos aut articulorum tres petrus in
vnum compleuit est s. de vnitate essencie
de persona patris & de ope creacionis dicens
Credo in vnum deum pa. om. crea. ce. &
terre ... posuit articulum de persona
filij articulum aut de concepcione & natiuitate
conuexit in vnum Jacobus zebedei articulum
de passione posuit Andreas descensu ad
inferos posuit philippus resurreccionem
thomas ascensionem bartholomeus Aduentum
ad iudicium posuit matheus Articulum
de spiritu sancto posuit Jacobus alphei
Opus gratie dixerunt duo apostoli nam symon
posuit effectum gratie in ... bonum s.
sanctam ecclesiam sanctorum communionem. Judas
Jacobi quantum ad mali remissionem · re-
missionem peccatorum · effectum gratie posuit

mathias vel itm thos ut quid dicit
¶ Sed est ne necm hre actu contra
oia illa vel aliq istoz. dico q necm
fuit cuilibz pro si statu hre actum
implicitu de aliq. tnc cu hetur ac
tus implicite conversetur habitus. sed
hre illum actu solu no sufficit. sz
requirit hre racius actus distinctos et
explicatos. sz no requir ingltz necio et
pro statu illo. et q oes illos arlos ex
plicite et distincte credat qr deus non
obligat ad impossibile. et io si sit as
ita rudis q no possit concipe ccnia
et q pro se no e nece q heat actum
explicitu de arlo ptinete adue
initate et psoz trinitata distincte.
sic hnt clerici litterati. sz sufficit si
si non pt hmoi distictom intelligere.
qr nec tios fides grossa ad eum ca
pius sicut q xpc est passus et natus
et talia q ptinet ad redemptom. ¶ Sic
igr oes teneni ad aliq actu expli
citu pcaly et ad alios inquali ut
credat q ecca credit ¶ Sed ad oia cre
denda tenentur maiores in eccia
q pficiunt alys et tenent alios in
struere verbis vitatis et ex honesta
tis et de hmoi loqt aug 12 de trin. c.
1. aug est q hoc crede debeat tm
pp adipiscenda vita eternaz q non
ni eterna est ¶ A qo e scire q ad modm
hac ipm opitulet et q impias defen
ditur q est maiorum in eccia alit
cito deficet fides simplicium. maiores
aut tenet qui hnt alios instruere
fidem explicata hre de oibus et ptpe
ea que credenda sunt alys explicare
sz capacitatem eoz ¶ Sed occurrit hic
qo ¶ Si n simplices no tenet credere de necte
salutis oia credibilia explicite et dis
tincte crede. ut dcm est no tenet quilz
errore contra arlis cauere. no em te
opposm illius cauere cuius oppositu non
tenet cognoscere et sic passet as licite
cadere in errore repugnantem ar
ticlo ¶ Item si sufficit simplicibus hre
fidem explicita de aliqbus et de alys
implicita. tnc si iste cui incubit in
struere simplices pdicaret ad oppositu
fidei passz simplex licite adherere doc
trine eius crede aliqd fm taqua verum et
tnc simul eet fidelis et infidelis q
no te actu explicitu hre de aliquo
arlo infidelis qr credit ad ee verum
qd repugnat arlis fidei ¶ Item q
maiores in eccia no tenet magis ex
plicite crede q aly minores pz qr
no tenet verum adplus de necitate q
alius nec adplus obligere. sz no obligat
aliter ad credendum maior qua minor.
qr oes obligant in bap° vel oms ca
liter obligant. go non magis tenet.
explicite crede vnus qua alius //
Rndeo ad illoz nego conam pma qr no
solu tenet quilz simplex cauere omne
errore contra arlis innatis. sz te
cauere omne q est contra viti scripture
sz canoni bibl. qr nllus poss ptina
citer adherere contrario alicui vitatis
in biblia qn hereticus iudicaretur
et tm arlis q no te ad cauendum er
rorem vel tenet ad credendum explicate
cuius opposm dico q heer qua hz
sicut pz in mortalibus et alys qr qui
libz tenet cauere omne mortale pctm et

tn nō tene[r] scire & cognoscere in quo genere
est superbia primo mortale vel gula et hec
instituit insti[tuti] cristi in ista sed tu dices sunt
altacōnes ¶ Sed 2m dico quod aliqua sunt
que similiter ponitur in eccia & talia sunt
necessaria simplici explicite credenda s.
quod xpc natus est de maria quod xpus
fuit crucifixus pro redemptione humani ge-
neris sed si ad quod credendum est quod tn
nō ponitur similiter in eccia sed pandit[ur] spa
liter in uno loco de nouo nō est necessarium
simplici similiter credere illi tanquam bona
adherendo ymo necessarium est magis illi
nō adherere quousque sciat illud credi
ab eccia tanquam bonum & tunc illi constitit
ter illi similiter adherere Sic in morali-
bus quia sunt altacōnes de aliquo pacto
quod sit de mortali ut si unus dicat
expertus in ista quod nō licet intrari aliquis
dicat quod sic tucius est sic non prodere
quousque veritas pateat aliud ¶ Si at
est sic quod unus doctor dicit aliquem
peccare mortaliter nisi faciat sic & alius
quod peccaret si hec faceret tunc foret
simpliciter perplexus id bonum videndum est
in moralibus an quam ad assensum per
illud patet ad sextum ¶ Sed 3. dico quod ma-
iores tenentur ad credendum magis ex-
plicite & adunitate scripture magis intel-
ligentes quam simplices sed nō in hoc quod
obligant uel obligauerit se in baptismo
ut vo procedit Sed in hoc quod cura
aliarum susceperunt ex quo enim sunt insta-
tui altari quam simplices obligante
se ad alios illud doceos & ponis ad bilitate
scripture capiendi & explicite credendi
ond. n. perquolibet statu tenet ad fidem
mediatoris post hominis lapsum quia nō salua[re]

nisi sit membrum ecclesie post lapsum nisi insti-
& mediatoris sicut patet ad heb. et dif-
fusius & plenius de pacem li. 1. ¶ Item si-
cut creator est principium tendi in nata
condita & redemptor est principium reparacionis
nature lapse ergo nunquam potest reparari sine redemp-
tore sicut nec esse sine creatore ergo sic
fides de creatore semper fuit necessaria ad salutem
post lapsum humani generis sic fides
de mediatore sed illa fides potest explicita
sicut quod filius dei deus & homo redimeret
humanum genus per hoc quod nasceretur
de virgine & moreretur in cruce licet
sic explicite credere in credentes nō sit
necesse pro omni statu sed istud id omni
potuit magis confuse s. quod deus ordina-
ret aliqua via redemptionis sed hoc
fieret per filium suum incarnatum uel hominem
purum uel angelum ¶ Sed sic aut qualiter
credendum fuit necessaria ad hominem ad salutem
fides mediatoris sed ad magis explicate
credendum tenentur illi de lege mosaica
quam tenuerunt fidem redemptionis magis
explicite distinctam in propheciis & priori-
bus ad actum aut fidei duo concur-
runt s. habitus inclinans de parte in bonum
& ipsa credibilia aliquo modo prius cre-
dibilia aut prius non sunt institu
sine doctore & requirit doctor qui ea
aliquo modo explicet. s. deus uel alia
¶ Ex libro ergo tenentur ad tot credenda ex
situ quod credibilia sunt eis explicita
ab aliis scientibus quod nullus in veteri tes-
tamento habuit tot credibilia ei explicita
quod nos habemus in lege noua nullus te-
nebatur ad tot explicite credenda
& si aliquis habuit tot reuelata sed ut for-
te alium forte tenebatur ad tot cre-
denda & explicanda aliis propter

nictus sue pro statu illo ¶ Sed ultimo
videndum an fides antiquorum fuit
actu de eodem credibili de quo est actus
noster et loquor de actu credendi in re-
demptore aliqui dicunt quod sic de eadem
fuit extrema simpliciter credita ergo
eadem fuit unio extremorum et totum
idem credibile fuit quod antiqui credide-
runt futurum et quod nos modo credimus
preteritum quia ipsi crediderunt redemptorem
futurum et nos credimus eum iam venisse.
¶ Aliter tamen potest dici quod eadem complexio non
est simul vera et falsa nec simul contin-
gens et necessaria iam non est eadem complexio
formata cum dicitur apud nos et illos.
et cum dicitur quod Christus natus est quod est ve-
ra et hec falsa Christus nasciturus est
quam crediderunt antiqui ¶ Item hec
necessaria est Christus natus est quia transit
hec contingens fuit Christus nasciturus
est quia dependebat ex libera dei volun[tate]
ergo non est eadem complexio de redemptore
quam crediderunt antiqui et quam credi[mus]
modo ¶ Potest tamen dici eadem complexio similiter
et eadem unio terminorum si abstrahatur signifi-
catum complexionis a modo significandi quod ipsi
crediderunt de redemptore et quod nos
modo credimus sicut concipimus significatum
notionaliter non verbaliter sicut cuius ut
complexio sub tempore consignificatum pro [illegible]
preteriti temporis et futuri et abstrahatur com-
plexio ab omni modo significandi cum tempore
¶ Si intelligatur complexio sic pro aliquo
[illegible] [illegible] et abstrahatur id significa-
tum notionaliter a respectibus a tempore pre-
terito et futuro quia huius respectus non
includitur in intellectu eius tunc eandem
complexionem ipsi concipere potuerunt pro-
[illegible] [illegible] qua nos credimus de redemp-
tore quia tamen [illegible] non sunt formaliter
eedem iam non concipiatur significatum cum
modo significandi et modo significandi vocem
verborum est significare tempus iam non fuit
formaliter eadem fides qua crediderunt
de mediatore et qua credimus nos
modo sed ipsi Christum nasciturum nos Christum
natum et una est modo falsa et alia ve-
ra una modo necessaria de preterito alia tunc con-
tingens de futuro ¶ Ad primum principale con-
cedo quod cum actus credendi depen-
deat ex duobus ex inclinatione scilicet habitus
et presentia credibilis quod non est prius [illegible]
doctore vel [illegible] non tenentur simpli-
ces quibus non erant tot credibilia
explicita tot credere sicut Moyses vel
Moyses forte sicut tenentur maio-
res modo quia et tot credibilia non
erant revelata oppositum autem modo est
de scientia quia cum [illegible] habitum scie ex quo generatur
ab obiecto sit [illegible] [illegible] [illegible] significatum et
prius [illegible] non ex [illegible] habitus sed per species
que manent [illegible] [illegible] [illegible] . et
potest considerare quod vult et in potestate eius
est post scientiam habitam circumque conte-
ctorum intellectu considerare non sic est de
fide nec sufficit quicumque conceptus cre-
dibilium ad intellectum adhuc quod habitus in-
clusus in actu fuerit elicitur sicut patet
de baptizato [illegible] cum sic stanti occurrunt fan-
tasmata illorum terminorum mori et resurgere et
componat apud se mortui resurgent non
[illegible] credit ut prius constituit [illegible] quod sit
[illegible] credendum iam necessario requiritur
fides in [illegible] fides acquisita [illegible]
¶ Ad 2m cum dicitur quod angeli ante Christi ad-
ventum nuntiaverunt incarnationem ergo
antiqui non tenebantur ea credere.
in lege veteri ¶ Dico quod quamvis post

quiter illuminentur angeli quam homines
defiendis hoc tamen non est necesse sed potest
deus aliter ordinare ut prius reuelet
ad hominibus per fidei infusionem et cre-
dendis reuelatis quam angelis ideo omnia
non vero. angeli non crediderunt eas ergo
nec homines crediderunt Et si dicas quod
angelus est capacior intellectus vel est
ad propositum quia hoc procedit de naturali
cognitione cum angelus qui incarnationem
denunciauit eam nouit antequam im-
pleta fuit ¶ Ad 3m concedo quoniam in
deo impede omnis tamen non fuit aliqua
ut puto in nouo testamento que non fuit
extracta de veteri testamento in aliquo sensu
allegorico vel tropologico vel anagogico tamen
non accipitur in sensu historiali et litterali in
veteri testamento. Ad .4. in oppositum posset
dici quod accipitur secundum s. quod tenetur quilibet
pro omni statu diligere omnia diligenda
ex caritate quia dicit saluator math.
audistis quia dictum est antiquis diliges
amicum tuum et odio habebis inimicum
tuum vero ergo quod non debemus inimicos
diligere. teneo tamen quod sic dicendo quod tenetur omnis
implicite diligere non autem explicite sicut
nec tenetur omnia diligenda explicite quia
nescit eum distinctive omnes angelos
et sic tenetur omnia credibilia implicite credere
¶ Ultra dico plura ?? soluenda quod fi-
des est in intellectu subiectiue. et si
obicias ergo ad credendum noles quia que
intellectus sunt precedunt velle ¶ Dico quod
non sequitur quia actus credendi dependet a
duobus scilicet habitu intellectus et credibili presentato
et non modo quocunque presentato sed presen-
tato tamquam credibile ¶ Si autem quidem
non presentatur nisi per doctorem et adhuc
si sic presentatur non necesse credit intellectus

quia non recitat ex veritate articuli. cum
sint de neutra non nos certificat vel
conuincat sed propter imperium voluntatis et sic cre-
dere procedit velle quia enim propositiones cre-
dibiles intellectum non deuincit ut cogat
intellectum ad assentiendum. ideo non credit
nisi volens. Cuius autem voluntas habeat
sic imperium super actum credendi non
tamen habet imperium super oppositum actum sta-
te fide ut intellectus dissentiat cre-
dibili proposito per imperium voluntatis sed
tamen potest impedire intellectum ne exeat
in actum credendi eliciendo circa cre-
dibile propositum

¶ Credo quod verum adhuc quod fi-
des sit in intellectu necesse sit ali-
quem aliquem habitum infusum in voluntate
et dicunt aliqui quod sic. quia ut dicunt
intellectus pro statu illo non mouetur nisi
a duobus scilicet ab obiecto et voluntate que est liber
motor. credibile autem non est sufficienter ef-
ficax ut moueat intellectum ipsum ad
actum suum ideo adhuc quod intellectus
assenciat oportet ipsum moueri a volun-
tate. ideo non credit homo nisi volens
ergo ex quo intellectus non mouetur nisi aut
racionis euidencia ad credendum aliquod
aliud necesse est ipsum moueri a voluntate
sed a voluntate moueri non potest ad as-
senciendum alicui supernaturali nisi sit
in voluntate aliquis habitus supernaturaliter inclinans
ad id volendum. ¶ Sicut igitur requiritur
habitus supernaturalis in intellectu ut as-
senciat ita in voluntate ut velit ipsum
assentire ¶ Item adhuc quod actus
dependens ex duobus actibus sit per-
fectus magis necesse est principale a-
gens perfici supernaturaliter quam agens
instrumentale sed voluntas respectu actus

credendi est motor principalis intellectus
instrumentalis ergo si queritur habitus super-
naturalis in intellectu ut assentiat magis
requiritur in voluntate ut moveat et volun-
tatem assentire. ¶ Sed contra non in-
dico intelligibilem amabile enim esset
quod intellectus si fieret in esse per se et haberet
obiectum presens quod non posset intelligere vel
credere illi quod sit contrarium. ¶ Solutio ad
contra duo ad primum quod actus credendi est
elicitus a potentia sicut ab efficiente activo
non sic autem est a voluntate si volun-
tas esset causa actus credendi et preparat
intellectum assentire esse paria posset
ulla persuasione facta voluntas impe-
rare intellectum credere veritate assentire
esse paria quod non est immo et obiectum ta-
litate habere super actum et voluntas
non movet nisi moveat obiectum / tunc
dico quod credibilia ut proposita sunt sive in se
sive in fide acquisita sive in fide infusa
quamvis hac virtute non non sufficiat ad-
movendum intellectum ad actum et voluntas
dicitur tamen similiter movet. verum est quod concepto
movebat ad fidem acquisitam acquiren-
dam sed precedente fide acquisita et posito
credibile presens potest intellectus per habitum
infusum credere divina voluntas non
commoveat nec plus requiritur et
esto quod queritur modo propria voluntate
certa sufficit voluntas ad sic move-
re dum expressius naturalibus intellectum ad in-
telligendum id / verumtamen in intellectu
esse habitus inclinans ipsum in id sic
est impossibile ¶ Ad 2m contra dicitur quod principale
movens debet esse dispositum dico quod
sicut in instrumento cultelli adhuc quod
virtus motiva moveat cultellum ad-
scindendum sufficit acuties in instru-

et non requiritur similis dispositio in motore vel
dispositio illi conformis per in virtute
cuius moveat motiva. Sic adhuc
quod voluntas moveat intellectum in actum
credendum sufficit dispositio supernatura-
lis apta intellectus et non necesse esse
aliquam dispositionem supernaturalem proportiona-
lem illi primo in voluntate tamen adhuc quod dis-
positio operatur per [illegible] requiritur tal-
is proportionata dispositio in voluntate qualis est
in actu credendi perfectiori et minus per-
fecta. sed sufficit proportionalis dispositio in
intellectu et differunt sicut quod actus magni-
tudine perfectionis differunt

Questio d. 26 queritur utrum spes
sit virtus theologica distincta a fide
et caritate. quod non quia nulla passio est
virtus spes est passio ex 2° ethicorum ergo
etc. Item nulla virtus theologica determinat
medietatem duarum maliciarum sed spes
determinat tale medium ergo non est virtus
theologica. antecedens probatur quia virtus est medium
duarum maliciarum ubi potest esse excessus
et defectus sed concedo in deum non potest
esse excessus sicut patet per Aristotelem in aliis
virtutibus theologicis non enim potest homo nimis
credere deo nec nimis eum diligere probatur
minor quia spes determinat medium inter pre-
sumptionem et desperationem sicut inter
duas malicias ergo etc. ¶ Item virtus
theologica non est in natura nisi a deo im-
mediate infundatur ea absque tali divina
infusione contingit habere spem quare etc. antecedens
tenetur quorum ponitur esse virtus consequentia probatur
quia per spem acquisitam non contingit sperare pro-
missum dei ergo multo magis
per spem acquisitam contingit sperare promissum
dei qui est verissimus ¶ Propter duo per-
fectibilia [illegible] sufficiat

pficiunt duabus pfectionibus in ma(teri)a at
no(n) sunt n(isi) due po(tentie) perfectibiles re(spectu)
obi(ecti) in(crea)ti s(cilicet) intellectus et voluntas ergo
etc. Sicut ergo intellectus suffi(cienter) pficit(ur)
uno h(ab)itu qui est fides re(spectu) illius
obi(ecti) et voluntas re(spectu) eiusdem obi(ecti) suf-
ficienter pficit(ur) uno h(ab)itu qui est caritas
et ita no(n) erunt n(isi) duo h(ab)itus theo(logi)ci.
// Et si dicat(ur) tres esse partes ymaginis
et ideo secundum eas tres requirunt(ur) h(ab)itus pficie-
ntes // Contra hoc obviat(ur) quia partem ymaginis
due partes ptinent ad intellectum et una
sola ad voluntatem ergo si secundum illam distinc-
tionem requirunt(ur) duo h(ab)itus theo(logi)ci po-
nerent(ur) in intellectu et una sola in volunt(ate)
quod tamen falsum est. quia spes non ponit(ur)
ab aliquo esse virtus vel h(ab)itus intellectu-
alis. ¶ Ad oppositum principale arguitur quia manet
fides spes caritas tria hec etc. ergo est h(ab)itus
distinctus a caritate et fide ¶ In illa que-
stione fundamentum est auctoritas apostoli
iam dicta cui innititur sententia tractando
de ista materia. tamen qui autem contempla-
tas
et innitendo tamen rationi naturalis tamen pau
sit ponenda pluralitas virtutum vel non
apparet necessitas ponendi eam. in proposito
non videtur necessitas ponendi tertiam virtutem
theologicam distinctam a fide et caritate
nec spem esse distinctam virtutem
per huius rationis possunt probari per eos
quandoque voluntas suffi(cienter) dispon(itur)
ad velle ordinatum et nolle ordinatum
non respectu eius respectu cuius non est ordinatum
velle quia per ordinem prius ... est iam
est in dei suo et oblique ideo sufficienter
disponit ad amandum bonum prius et de-
siderare bonum absens quod potest et tamen
et augere tamen sit quia eadem virtute
tendit ad in finem non habitum et concupit

in illud habitum ut patet de fruitione fruitio
tas est aliquid quod dictum in c. u. Appeti-
tus in haurit sit amor fructus
si secundum ergo ad habitus quo voluntas
disponitur sufficienter ad ordinandum finem
secundum velle respectu boni perfecti ille suffici-
et ad esse velle ordinatum et ad esse
nolle ordinatum sed per sola caritatem
sufficienter disponit voluntas ad amandum
omne finibile prius patet quod ... in minor
quia amicitia adquisita sufficit ad omne
velle ordinatum et actum et hoc tamen
contra ad velle desiderii quia ad velle
quod est amare bonum prius quia ad
nolle hoc est oppositum amati non est
aliud nisi sufficientes amicitia in-
fusa quam adimittit oppositorum quod ami-
citia adquisita cum voluntas satis se
extendit se ad omnia diliga(n)da ex caritate
etc. tenendo hanc conclusionem posset
dici quod spes aggregat in se quo-
dammodo duas virtutes s(cilicet) fidem et
caritatem. Actus enim fidei qui est ex-
spectare includit certitudinem et hec
certitudo ptinet ad fidem in intel-
lectu et includit desiderium quod ptinet
ad voluntatem et si sit desiderium boni
boni ptinet ad caritatem que pficit
voluntatem. sicut ergo expectacio per
se et inchoatoria includit certitudinem
intellectus et desiderium boni ordinate
ita spes dicitur inclinatio per quandam
aggregationem. ut virtus perfecta per
fidem et caritatem et secundum hoc non ponitur
fides virtus simpliciter s(ed) solum for-
maliter quia aggregat in se duas
tamen desiderium illud non habiti patet
esse voluntatis secundum caritate. totus et actus

spei et ipsa spes potest esse informis
iusto et in magis concordat cum fide
quam cum caritate. ideo melius videtur
concedendum quod spes magis conveniat cum
fide quod non est virtus alia quia non est
habitus alius formaliter respectu voluntatis et par-
ticularis sicut apparet in omnibus habitibus
intellectualibus sed fides est respectu voluntatis
quia fide teneo omnem hominem iustum
finaliter salvandum. et spes est respectu
particularis quia spe teneo me finaliter iu-
stum salvandum esse ergo non est formaliter
alius habitus unius et illius. Confirmatur
quia qui desperat non dicitur odire sed deci-
pi nec persuadetur ut amet vel
optet quod optaret si crederet id esse
sed persuadetur ut credat illud esse
possibile ab eo attingi sed hoc dicitur quod
fides est unus actus concessus pertine-
ciis adquisitus vel quocumque tempore
Spes autem est eadem fides quia de re-
velatis pertinentibus adserpsit quamcumque
fidem. et in de pertinentibus ad futurum
nec iam specifice narrat habitum
sicut nec in aliis habitibus intellectua-
libus sed est idem habitus specificatorum
quedam unius expertae obiecti. non ergo ponitur
alius habitus vel tertia virtus. Sed fides
quando adiungitur prima contra ad futura
pertinencia ad ipsam personam credentem
dicitur spes cum tamen fides extendat se ad
personam credentem et alias sed dicatur
futurorum in alio narrare habitum
et ita distinguere ipsam spem ab aliis
virtutibus. Contra hoc obicitur primo quia idem
est habitus voluntatis et particularis sicut apparet
in aliis intelligibilibus ergo similiter de ista

ego sim finaliter iustus salvatur
erit fides. Secundo quia si futura sit for-
malis ratio obiecti ergo spes non est virtus theologica
quia non respicit eternum probis sed ad tempora-
le quia temporalitas est formalis ratio obiecti
3o quia si futurum requirat propterea alium habitum pri-
ante et presens et ita non est idem habitus
fidei de preteritis et futuris. Qui tenet
hanc viam posset dicere quod sunt mala
sunt dicere potest nati attingere duo mo-
ne obiecti scilicet intellectus et voluntas. et per
actus elicitos per eos qualibet ergo sufficit
perfici duo habitu respectu illius obiecti per
habitum quem est fides contra voluntas
respectu eiusdem obiecti sufficienter disponere
perfectio in isto caritas et salvaretur
dicta de spe. vel quia est eius habitus
includens alios duos habitus per ag-
gregatum vel quia probabilius est quod est
quedam fides particularis respiciens bonum
futurum ab ista persona attingendum
et quo ad hoc distinguitur a fide absoluta que
respicit indistincte omnes personas et
credibilia quorumcumque temporalium. Ista
via non placet quia videtur obviare auctori-
tatibus sanctorum in sententiis dicta sancti pauli
1 cor. 13. Et ideo alio modo potest dici
quod cum contingat excessive sperare bonum
futurum quod apparet in presumentibus et diminute
sicut apparet in desperantibus in passio que
est spes futuri boni indiget modera-
cione. et per consequens habitus ille moderativus
tamen sic respectu obiecti eternum quod consequitur
sperans potest esse habitus theologicus
et vocatur spes. quia per hoc intelligitur
habitus moderativus passione quo at-
tendit in bonum futurum consequendum quan-
libet non modaliter indiget omnibus
habitibus respectu passionum que natae sunt

de medio diminute vel excessive // contra
hoc obicitur primo quia tunc spes esset virtus
moralis acquisita non theologica et infu-
sa quia virtus moderativa passionum est
moralis. ¶ 2° quia tunc esset alterius infusa
sed ista non esset virtus theologica non enim
esset respectu actus increati sed tamen respectu mali. Vir-
tus theologicus est respectu boni increa-
ti. ¶ Ulterius videtur quod spes distinguitur a
caritate tamquam perficiat eandem potentiam vo-
luntatem quia spes est in irascibili caritas
in concupiscibili et hec non solum in appetitu
sensitivo sed et in voluntate distinguuntur quod patet
contra primo exemplum quia non omne concupi-
scibile est bonum conveniens omne irascibile est bonum
arduum delectabile dicitur bonum ad quod concu-
piscibile concupitum propter tamquam ...um cum ar-
duum dicitur appetibile propter quod voluntas appetit
superare omnia sibi contraria. Iste due
conditiones que sunt eiusdem obiecti non possunt
eadem ratione aliud non tamen sunt boni condi-
tiones ut nunc sed boni simpliciter. Sed
non sunt tamen boni ut est obiectum appetitus
sensitivi quod est bonum ut nunc sed ut
est omni bono. Dico igitur quod iste due conditiones
accidentales distinguunt irascibilem non
tamen appetitu sensitivo sed et in voluntate
2° potest idem pactus quod irasci est actus
proprius irascibilis contra autem irasci non
tamen ex parte que est in appetitu sensi-
tivo sed et ex appetitu qui est in voluntate
per se irascimur et volumus peccatorem etc.
igitur iste actus est respectu voluntatis et ibi erit
ibi irascibilis. ¶ 3° probo hoc ex parte
actuum diversorum ad invicem quia potentia in-
concupiscibili beati in contemplatione alicuius
quiescit quando insurgit voluntas ad im-
pugnandum vicia contemplationis impedi-
encia et sic impugnando impedit

contemplationem sed nulla candida voluntas habet actu
impedimentum sui ipsius in actu potentialiter ergo
concupiscibilis que quiescit delectari non in-
surgit impugnando per quam impug-
natus impeditur a sua delectatione ergo est
alia vis ergo etc. ¶ 4° declaratur hoc per ac-
tus diversos pertinentes irascibiles in ap-
petitu sensitivo qui reinveniuntur quia omnes
actus pertinentes ad irascibilem eque
videntur necessario in voluntate ergo qua ratione ponitur
irascibilis in parte sensitiva eadem ratione in vo-
luntate. ¶ Conceditur quod concupiscibilis est po-
tentialis irascibilis autem est quedam vis
eius sicut quippe in sensitiva parte omnes
passiones sensibiles oriuntur ex passioni-
bus concupiscibilibus et finiuntur ad eas
ita et in voluntate tamen contra et irascibilis sit
propugnatrix ipsius irascibilis. ¶ Contra istam
opinionem et primo contra istam que
procedit de actu quia id de bono et ar-
duo possunt bene vel male intelligi
Quero. unde quod intelligitur per bonum
arduum quia aut bonum absens aut
non solum hoc sed et excedens facultatem
ipsius potentie cuius dicitur arduum aut 3° modo
bonum appreciabile ut excedens omnia alia
sibi contraria. Si primo non erit irascibilis
in patria et per consequens spei non succedet
intencio quia oportet quod tamen esset in
eadem potentia et ubi cum ipsa spe si sibi suc-
cederet et in haberet per eandem obiectum ar-
duum quod est absens si hoc esset quod
intelligeretur per nomen ardui quod est falsum
quia non erit ibi aliquod bonum desiderabile
quod est absens. Si 2° ergo medio quod
non erit irascibilis quia non est omne
excedens respectu cuius omnis falsum quia si
in virtutibus spectat spes est virtus per

irascibilis ergo tenax est solio eius sedere
non aut vi veniendi deum sive tenentem
respectu sui ipsius ¶ Si 3ᵃᵒ male poni-
arduum obiectum spei distinctum contra obiectum caritatis
caritas enim inter omnes virtutes maxime respi-
cit deum sub ratione appetibilis quia sub ratione bo-
ni infiniti in dictis 18 l. 2 ¶ Si ista
appetitas aut intelligitur aptitudinaliter vel ac-
tualiter Si aptitudinaliter quia aptum natum est sic
apprehendi hoc magis videtur pertinere ad obiectum caritatis
quia sicut dictum est caritas respicit maxime
suum obiectum sub ratione boni infiniti Si actu-
aliter hoc est quod voluntas id appetitur
male assignatur ista appetitas ratione acti
potentie vel virtutis nam ista appetitio actualis
est virtus proprium actum appetitur obiectum tamen
ergo hic actu appetitus parva sed motu
fortis aut ratione obiecti alicuius potentie vel virtutis
procedit naturaliter actum potentie vel virtutis ergo
appetitus naturaliter non potest ratione potentie vel virtutis
3ᵒ sic actus adequatus in irascibili est
irasci Sicut actus adequatus intellectus
est intelligere Sed irasci non potest pro-
prie respicere bonum arduum et hoc nulla
dictorum modorum quia secundum plurimum 2ᵒ rethorice
irasci est appetere vindictam sub punitione
hoc aut appetere respicit proximum vel ipsam
punitionem vel ipsum puniendum quorum neutrum
appetibile est ergo irascibilis non respicit
arduum pro obiecto et hoc in proposito / 2ᵃᵐ
rationem probo probatam quia si irasci est
actus irascibilis ex hoc sequitur quod non dis-
tinguuntur alii concupiscibili per rationem boni
ardui distincti a bono delectabili / contra
3ᵃᵐ rationem arguo sic quia circa illud quod
natum est impedire delectationem alicuius
potentie per actum proprium expugnando sic per
aliquem actum ad hoc quod potentia quiete de-
lectetur tamen quod non est natum impedire
nec tamen privative non oportet expugnare
nec privative tamen fugiendo etc. Sed actus
virtuosus non expugnat potentie delectationem
concupiscibile ordinata quia non simul in-
surgit ille actus qui impediens actum
istum ordinatum concupiscibilis ergo non oportet actum
istum expugnari nec privative tamen fugiendo
vel impediendo ne talis actus insistat Sed cum
est concupiscere virtuosum cuius est fugere in-
honestum ergo concupiscibilis expugnat etc.
¶ In ista opinione primo ponitur concupiscibilis non
propugnare quia ista propugnatio impedit de-
lectationem et tamen contra narratum dicitur quod con-
cupiscibilis defendere per irascibilem ne
in sua delectatione perturbetur Ista aut
duo videntur opposita etc. quod propter propugnare
impediatur concupiscibilis et quod non impediatur
eam sed et salvet eam in dimicando
Ex isto imponitur dico quod assignat istos di-
versos actus vi irascibili possunt et cum
quod aliqui istorum actuum non conveniunt vi
irascibili saltem impetu effectiva que
non habet actum circa futurum ut futurum est //
Sed addit imponitur dicendo quod concupiscibiliter ap-
petit bonum appetitu ad concupiscibilitate
comodum et videtur impletum quia medio non videtur
concupiscibile sicut videtur delicto perfectissima et
tamen non concupiscit id tamquam comodum et
quia vel alius est comodum etc. / quoniam igitur ad-
id potest dubium dimitti cum in bonum te-
sit irascibilis ubi iste ad dictum 3ᵐ et si de-
beat poni in voluntate videtur poni propter
distinctionem virtutum moralium perficiendum
voluntatem non aut propter distinctionem virtutum
theologicarum spei scilicet et caritatis sicut patet ista
opinio / Et sicut virtus presupponit potentiam
et obiectum presupponit obiectum ergo actus eius

bis includit actum ipius prec. circa obiectum eius et ad. additum ¶ Sed id addere vle-
est nobilius sicut apparet in aliis actibus addentibus adscribitur ergo si iirastalis
est bis et cocupistilis est pro actus spei erit simpliciter nobilior actu caritatis quod falsum
est ¶ Ad questionem igitur dicendum est quod spes est virtus theologica vnica et distincta a fide
et caritate quod persuadetur sic exprimitur enim in nobis per actum suum desiderare bonum
infinitum esse nobis bonum et hoc adeo nobis proprium liberaliter offerente non quod propter nostra propria
merita acceptum creditum ad actum ut pp ineta iste actus est bonus quia debite circumstantionatus
ergo adipiscimur potest esse virtus assumptum probatur describendo per circumstancias obiecti quando
actus est bonus infinitum. Circumstancia prima includitur in hoc quod dicit desiderare quod est vel-
le non absolute circumquaque sed absentis. Deus autem viatori est absens in modo obiecti perfecte
fruibilis ergo velle tendens in ipsum in fruibi-tali ratione circa partem secundum circumstanciam
debitam ¶ Secundo autem addit esse bonum nobis est circumstancia debita igitur quia illud
bonum est conveniens illi cui appetitur esse bonum, nullum enim bonum sufficienter quietat
id appetens nisi bonum infinitum quod additur et adeo etc ¶ Tercio circumstanciam bonam
et debitam ponit ex parte eius a quo est non enim potest illud bonum conservari nisi a se liberaliter
conferente ¶ Quarto additur non propter nostra dis-positionem convenientem sed ordinacionem divinam
adhuc bonum creditum quia ubi divina dispositio non perficit convenire alicui nisi precacep-
to patet ergo quod iste actus est rectus quia de-bite circumstantionatus ¶ Ergo adipiscimur potest esse virtus
inclinans et hec est virtus appetitiva quia actus expressus est actus appetitus et circumstantie

sunt circumstanciate actus appetitus. hec est virtus inclinans est theologica probatur quia respiciat
deum prospectum in merito ita prima quod additur ipsi actu non tollitur ratio obiecti ut
obiectum est quia non desidero illud in se aliqui vel tamen non tollitur qui desiderium id ut
obiectum id autem circa quod est actus desiderii est actus infinitum ergo et tamen ergo est virtus
theologica. quod si dicatur desiderium includit absenciam et in ordinem temporalem racione
hoc videtur impossibile quia sub eandem formalem racionem obiecti respicit spes ipsa obiectum et te-
tur sicut eadem racione formali obiecti est in quo tendit in illud et inquantum quiescitur
in illo ¶ Sed dicta est quia id idem est eius-modi appreciatum quia absens et in-
perfecte appreciatum desideratur presens vero et perfecte appreciatum amatur sicut in natu-
ralibus ¶ Ignis approximatus causat talem calorem sed distans causat calorem remis-
siorem nec tamen secundum hoc est unus ratio actus in igne distante et in propinquo sicut
sol causat radium rectum et reflexum magis et minus distans ex hac potest ar-
gui in proposito quod sicut in efficientis id non variat racionem efficiendi quod non
pertinet per se ad racionem efficientis in infini-tibus id non variat racionem finiendi quod
non variat racionem terminandi. talis est esse absens vel presens in proposito. non ergo
variat formaliter obiecti ¶ Hoc et confirmatur quia talis absencia vel presencia non est nisi
merite actus intrinsecus quod enim intuitive videtur hoc est boni presens ut amabile quod enim
hec est vero presens ut desile clusa dat presencia obiecti racionis pro alias non variat
formalem racionem obiecti ergo etc ¶ Si et dicatur quod desiderare bonum in variat racionem

fortem oti. quia quinque bonum honestum
in bonum utile hoc fa est. nam ista con-
dicionalis christiani in non est prius concedo
oti vnio this odo. potest addi super con-
stante eadem tamen forti oti. sed quod apparet
in fide non enim credo ut credendo deum
esse saluatorem omnium et iustificatorem omnium hominum
hoc oum ad forte adeo. deinde credo quod
est trinus et omnes alios articulos. Sed per
istam tamen opus ethicum ad ad temporale
que opus non dicitur rerum vel temporis et eo
de non in proposito desiderare. n. in non
dicitur n rerum bonis deinde rerum tanget ma.
nus enim prius collatiua potest oum sumere
operare ad ad et eo sic operato tarde
rerum temporis quod non est eterna rei in se
sed exact. per operantur et ita sicut ro
operando am sumere potest tarde meo rerum
qui potest dici rerum appetitus thus tatur
moto uisibili peractum bonus qui s.
bonis boni deinde et this rerum potest dici
tardi modo peractum bonus qui bonis id
bonum infinitum in se in esse bonum quia ap-
petitum operat ideo am ad ad ut ad se
quidem opera quod non est eterna rei et
si obiciatur quod boni sperans mala est
quia boni sunt ideo refert ad ad. Ad
quod non omnis opus sed ut oti philosophum est
opus que est bonus sed tamen qui operatur
maius bonum ad ad minus bonum ordinatum
ad ad tamquam ad maius bonum consequendum
per illud Sic autem non est in proposito
Sed bonus operat id ut hominibus
bonum ad minus bonum cui libera voluntate
tamquam perficiendum ab eo et hec est opus
liberalitatis deinde quia bonus autem b metaphysice
et si obiciatur contra illud quod non sufficiat
ad uirtutem theologicam bonum increatum habere
pro obiecto quia tunc fides acquisita et s. caritas

acquisita essent uirtutes theologice habent enim
idem obiectum cum fide et caritate ut sunt uirtutes
infuse et sub eadem ratione. Ad quod tres sunt
condiciones que ponuntur pertinere ad uirtutem
theologicam quarum prima est respicere deum pro
obiecto. Secunda est habere pro regula per regulam huma-
narum actionum non autem rationem acquisitam.
Tertia est in mente infundi a deo sicut acta
effective et hec distinguntur. Sicut a a
est racio re a a oti a a efficiente
licet omnes tres requirantur ad hoc
quod aliquid sit uirtus theologica patet igitur quod
fides acquisita et caritas acquisita non
sunt uirtutes theologice. quia deficiunt in 3a
condicione et per idem nec spes acquisita
Si autem prima condicio sufficiat sola ut
ipsa cum 2a tunc potest poni spes acquisita
uirtus theologica ex hac quod ipsa habet deum pro
in mente obiecto desiderandum ipsum ut bonum
premiantem et si non speret id fore in se tamen
spat hoc est desiderat idem et non ad
Sed 2a condicio tenetur ibi. quia huius
spem acquisitam in intellectu in mente per
uirtutem ut per rationem humanarum operum. ut
actionum nostrarum. non enim desiderat providencia
nisi id quod dictat esse desiderandum sed quod uoluntas
per supernaturalem non dicit esse desiderandum.
et illud est prima regula actionum nostrarum
Et si obiciatur quod rerum spei acquisite fi-
des acquisita rerum et non uoluntas supernaturalis
non Videtur potest quod fides acquisita non
est prima regula in se et si ipsa in se non sit
prima regula tamen respicit primam regulam. et ita
omnis uirtus habens eam pro regula non habet pru-
denciam naturalem rationem. sed per uoluntatem
et si non intrinsece uirtus. tamen in racione oti
uirtus uirtutis Et si iste due condiciones
non sufficiant oportet dicere consequenter quod spes
et theologica non sit uirtus theologicus potest.

n ipa ee et non in pncte infusa a deo
Sed acquisita et hoc tam ad actualem
assensum et habitualem qui est fides acquisita
quam et quantum ad apprehensionem que dicitur
credulitas et tunc oportet multum restringere actum
theologicum quia si due conditiones prius dicte
de racione non sufficiant sed 3a qui est de-
efficiente et tunc est concedendum quod spes
licet adhuc quod sit virtus theologica requirat
duas primas conditiones tamen pro complemento
quod est virtus theologica ex 3a conditione ex hoc
scilicet quod ipsa nata est infundi immediate a
deo si non infunderetur non diceretur ita
perfecta sicut nata est dici ex infusione
Supina enim portionis que immediate
subditur deo non perficitur perfectissime ab aliquo
agente creato sed immediate a deo perficiente
Virtus autem qui natus est esse
circa deum immediate ut circa obiectum et inbuti
sed immediate sic propter rationem natus est per-
ficere supinam portionem ergo licet actus pos-
set dici acquisitus non tamen perfectissimus et
proprie sicut dictum est supra de fide quod
aliqua acquisita et videlicet nunc portet aliqua
infusa licet unitas illius infuse non
possit probari rationaliter ratione eodem modo
dico in proposito de spe et sic illa salvatur
theologica per obiectum et rationem et capacitatem ut in-
funderetur quod concludit ex portione in-
feriori Si etiam ad propositum de spe licet
aliqua spes possit esse acquisita sicut
aliqua fides hoc ergo est probatum quia revera
actus sperandi potest esse aliqua virtus
theologica huic adiungo quod illa non
potest esse fides nec caritas ut 3a dicta
[illegible] prius [illegible] quantum ad partem de fide quia
omnis actus fidei est credendi nullus de spe
est credendi Sed quantum ad aliquam partem

de caritate probatur quia caritas est summa
virtus affectiva et proprie summus amor
habilis amor autem amicicie est simpliciter
perfectior amore concupiscentie ergo caritas in-
clinat ad amandum simpliciter bonum
amore amicicie Sed desiderare bonum in-
finitum est bonum meum non est actus me-
lior nobilissimus quia nobilius esse videtur
omnino quam sit opera eius ad a[...]
[...] ergo desiderare quod concluditur est prius
non est actus theologicus nobilissimus hec
et 2am de caritate probatur quia secundum illud desiderio
potest esse actus caritatis intensus et remis-
sus et medius de remisso patet posset
sed enim remisse posse velle deum
esse mihi bonum non concupiscendo illum
michi de mecum simpliciter apparet de supremo probatur
quia deus summe diligit quia summe in
se est bonus et tamen in hac non inclu-
dit fieri deum velle se esse bonum alii
amanti nec oportet per eam liberum agentem
necessario agere quantum potest secundum et omnia
hec membro probatur hoc quod non est incon-
veniens dicere duas actus esse Actus
autem amandi deum in se et desiderandi eum
amanti sunt duo actus ergo unus potest esse
sine alio hoc et probatur 3o quia in voluntate
secundum Anselmum assignantur due affectiones
scilicet affectio iustitie et commodi de quibus
tractat de casu diaboli capitulo 12 et de concordia
19 nec non 9 diffuse nobilior est autem
affectio iustitie non solum in tercio de acquisita
et infusa sed et de innata que est
libertas ingenita secundum quam potest velle
aliquod bonum non motum de se et hanc
haberet si precise esset appetitus intel-
lectivus et sine libertate sequeretur cognitionem
intellectualem sicut appetitus sensitivus

sequitur concupiscentiam spiritualem ex hoc
volo hic tantum quod cum amare ad
minus sit actus liberior magis conformis
quia desiderare id est quod et cetera magis conveniens
beati magis est affectionum iusti salte
innate. Tertio aut concinnat beati magis
sed affectionem commodi sed quod iste affec-
tiones sunt distincte in voluntate ita virtutes
inclinantes ad istos actus erunt distincti in
voluntate. Dico ergo quod caritas perficit voluntatem
magis assidua affectione iusticie. et spes
perficit eandem magis est assidua affec-
tione commodi. et non erunt distincte vir-
tutes. non tamen ex actibus qui sunt amare
et desiderare sed ex susceptivis que sunt
vires magis sed affectionem iusticie et commo-
di. Ex hiis et non distinguit quod est
arduum et delectabile sicut dicit precedens
opinio ubi omnino eadem est ratio forcius
obiecti licet. aliqui addantur huiusmodi que non
ibi. si quidem esse exanimus dicit conditionem
eius quod est esse aquo esse aut absens
dicit remotionem obiecti. que est addita de-
lectans. et ita unica efficiente. quam
infinitam. et non ideo forcius omnino velle dicit
in conditione eius cum. et velle eximitur
dicit conditionem consilii sicut prius exposi-
tum est. Ex istis videtur quod potest desiderare
esse actum spei actum mentis postquam sit. de-
sperans desiderat beatitudinem quod patet quia
tristatur de amissione beatitudinis nam
aut tristatur ipsius vel de amissione ama-
ti vel desiderati. desperans ergo desiderat
et non sperat. ergo et cetera. Praeterea eodem passio
amare aliquem amore amicicie et
concupiscere sibi bonum nullum. ii. nisi amo
et non volo bonum ergo sic caritate amatur
compluribus intelligibile nisi ex caritate concupis-
citur sibi bonum prius et absens ex illa
caritate. Quod ergo nulli ergo desiderare
non est sperare. Praeterea naturalis concupiscentia
voluntatis sicut apparet per Augustinum 13 de trinitate
in c. 4. ergo adhortando est virtus
supernaturalis necessaria. Praeterea si spes est vir-
tus inclinans ad desiderandum ergo desi-
derare quod est actus eius sit esse meritorius
prius quam ad sit virtus theologica sed
nullus actus est meritorius nisi elicitus
vel imperatus a caritate ergo hoc desiderare
elicitur vel imperatur a caritate. Si elici-
atur habeo propositum scilicet quod spes non est cari-
tas si imperetur ergo simul non est quando
spes elicit caritas eum imperat et pro-
pterea uterque actus est bonus ergo simul
voluntas habebit duos actus et idem cum
quod voluntas inquiens. Praeterea Anselmus de eo sicut
dictum est dicit in libro 2 quod velle con-
ditionatum sufficit ad iusticiam si non
eveniat volitum. vel si non eveniat
conditionatum. desperans aut conditionatur
videtur hoc est desiderat si posset eam
attingere et quia in te certus dicit omnino
id quod tamen impossibile attingi tristatur
de hoc huiusmodi est sicut ibi tactum est
de eo qui abiecit voluntate proicit merces
in mari tempore tempestatis. Si non abiecit
vellet non proiceret eo non cogatur et tamen
quia ibi est velle conditionatum ad non
proiciendum vellet enim non proicere
si posset ideo tristatur proiciendo. Ista
enim conditione per quam vult proicere est sicut
non volita ita in proposito desiderat id est
beatitudinem et vellet eam si posset.
Sed intellectum eius quod ad hoc conditio
sub qua vult. scilicet quod vellet si posset
esse impossibilis ideo tristatur de toto huiusmodi
conditionis voluntate et de illo quod concluditur ad

ad

illud. d° g° ad formam arti quod desperans
desiderat beatitudinem desiderio ordinato
quia vellet si posset non autem desiderat aliter
quia ad aliter desiderare presuppositum concep°
mens omne desiderium sit possibile ipsi desi-
deranti quod cum eius eius oppositum videtur tamquam impossibile
uel videas eam non vult idem uel tenue
vult secundum Augustinum Sed tamen hoc non forte verum
est illud quod tactum est in 2° li° d. 5. quod
angelus voluit equalitatem dei non aliter
quia apprehendit hoc tamquam impossibile Sed
velle ordinato in quo est sufficiens
tantum miti uel dimitti et sicut nunc tac-
tum est de gaudio et tristicie preterea ergo
actum spei fides aliqua acquisita uel in-
fusa preposito non potest esse desiderare aliter
nisi eius opposito esse possibile et illa potest
bonum quod modi quod fide applicata ad
bonum delectabile desiderabile secundum ista apprehensio
eius tamquam possibilis nunc est desiderare ad
aliter secundum tamen ordinatum ut scilicet quod in
ipso est quod tamen desiderare si esset sine illa
apprehensione et esset ordinatum non esset
sperare Ad 2m dico quod sicut caritas
primo et secundario diligit deum ut ipse quod est primum
tendens in deum ut in se et secundo con-
sequenter actum reflexum tendentem
in finem ultimum subordinatum Sicut
ergo ex caritate diligo deum in se ita re-
flectendo ex caritate diligo me deum
diligere in se consequenter ergo reflectere
de illo quia habeo oppositum quod sit bonum
ut quomodo d. licet tamen finaliter bonum
ut in se bonum est Iste actus perfecte
in toto in desiderando beatitudinem non
vult desiderium in se secundum desiderio id est perfecte
amare dei ut ipse bonum Concedo
ergo quod eadem quo amo ad bonum concupis-
co bonum amato secundum non quod tantum bonum
secundum bonum quomodo quod principaliter tractat ad
illud bonum quod ex caritate diligo
in se hoc est quod est cuiuslibet actio.
concupiscentie amare deum propter se hoc
est inquantum est bonum in se non inquantum
bonum hoc Ad 3m dico quod beatitudo
in vita ex nullis est concupita ex-
affectione commodi quia secundum Augustinum de civitate dei
libro x. et 9. cum commoda nolle non
possumus secundum beatitudo in patria non est
sufficienter concupita ex nullis secundum eius
et spe acquisita non fide infusa.
secundum non sufficientissime sine spe et caritate
infusa quadmodo dictum est de fide
quod non perfectissime assentit aliquis ex
fide acquisita sine fide infusa.
Ad 3m concedo quod voluntas in toto
desiderans habet duos actus unum sperandi
et elicitum proprie a spe aliud imperatum
imperantem illa et elicitum a caritate
nec est inconveniens actibus subor-
dinatis plures simul esse in eodem Vel
forte necesse est sicut conceditur de
actu specierum sciencie intelligencie principium
et amatum ordinante id quod est ad finem
volendo necesse est simul velle finem
quod sperare sit desiderare magis quam
credere patet quia tristari magis est de-
siderare quam credere Item fides
una est bonum in se et alia bonum
in nobis quia sperare et spes in bono et per
se arguitur. si ad credere est aliquo
habitu quia non semper esse velle ab
uno habitu Propter illud quod amare presup-
ponit amorem eius cui spes pre-
supponit caritatem Ad arta propter

via q bi sequi rom nalem videri
pt q hoc est pfalitas necia ¶ Ad
3am rom mcoppositu pt ex dictis q
contrarie hoc sistendo ibi non
pt ex actu for cuiusdam btut cu est
velle id ordin inse licet vi corrupi-
ste huic ut per se tendat in id
ut est bonum inse sit actus eius
btut. Ex addit de amicitia acquisita
posset dici q ana acquisita est
alius et alius habitus tu addit ppta
debitum spei et debitum spant
¶ Ad ista pcedut actu spei et despa-
rais nullus eni efficat et abs spat
id posse ab eo attingi et desperans
non desidat absolute et ex est q no
credit illud possit attingi et id
psuadet ut credat no bt diligat
q pa radix error eius no est in
vote q eni volutas no efficater
desideat hoc est q intes no ondit
id efficatr taqua desider ¶ per id
pt ad id debitu et ptinet q cre
dere me iustum fuid ex saluadi
no est ni fides applicata ad quod pti
ff desiderare ad id est actus spei
¶ Sed tuc obi q desidare bonum ca
dem rois alteri pxo erit actus
spei ymo q plus est velle bonum
pns bita petro est actus spei q est
absurdu ¶ Ex quo ¶ Ad pm pule
dco q nota pie inpolita applica-
tu bu spes pie inponi et inposita
est adsignuit quam passionem inse
sam appetitum spitus coobladi
pure no inse sed infarmia q
si inse cet pns natu cet in pme
delectaus sicut exaliqua pte malu pns
in ymagine natu est in pme timo-
rem pns inse natu est in pme do-
lorem et hoc me concedo q spes non
est virtus nec moralis nec theolo-
gica ii ideo na pt sig hitum pditu
cu est inclinare intlle om p tale
actu qui est despide bonum inse
et in bonu ado libra ofeuite ex
intle que habeo a in spe ¶ Ad 2m
quan dicit q virtus theologica non est
me pticipans extrema si vniens ea
tu pt concedi q virtus spe est in
meo no expte ot ix expto exces
pus qui pt ex in actu btut ofide
moralis bz excessu et defectu no tu
exrone modi actus si et exrone actu
inqua tendit in om no sic theolia q
om inq tendit est infinitu si inter
pt tende actus in modultus hoc in ma-
ius hoc in minus virtus aut mo-
derat ut meo no tendat in illud.
et isto no pt ordi fides ex medias
int lentem q qr nimis faci as-
sentit ei q no est credendu inse id
qui nimis cito credit levis est cor
de et int pec tum q quis nimis
sistit credendu noles alii assentire
ii p toncnalem ondu ¶ Sic et nimis
amore pt ab tende in ad om diligibile
et amore nimis remisso ¶ tu nec
in nimis lem nec in nimis bem pt
tende tendendo mediu tepan aut
molis utroqz quo requirit mem q
pt in om excedens ut deficiens
2a modo q est btuti morali et theolo
pns no ¶ Ad 3m pt ex dictis in qe q
no pt pbari ex ulo q de qua btus

sit infusa quia actus quos in nobis experimur possent esse euisdem rationis forte eque perfecte dato quod nulla virtus esset infusa sed credendo virtute acquisita infusa tenetur actus non est de perfectis sicut tamen ea fides quis exspe acquisita per sperare promissa adeo sicut exfides acquisita per credere. per tamen ea alia virtus infusa. adeo perficiens portionem superiorem voluntatis inclinando bonum infinitum et quod virtus perfectius dividat. idem quod sit ea sicut tenet quod aliqua virtus est infusa portionem superiorem adeo quod quis perfectius tendit in illud tendit in ipsum bonum. sed dicendo quod illos secundum duas affectiones quarum utraque est attingens deum immediate primum sed affectiones commodi / actus concupiscentie attingent deum ut est bonum huius et utriusque per esse ordinato et tunc virtutem inclinationem ipsum et tunc quia respicit deum immediate potentia non sit excepte intellectus non est tamen ibi . n. una potentia nata habere actum attingentem deum sicut intellectus et illa sufficit perficere unius virtutis tendentem in illum cui est appetendum per revelationem et per hoc apparet ad istam abiectionem de potentiis imaginis . quia et si sunt due partes imaginis una ex parte intellectus et alia ex parte voluntatis. hoc non est quia intellectus actum duplici elicito attingat obiectum voluntatis . medietate tamen et si habeat actionem de genere actionis non tamen actionem de genere qualitatis qua attingat deum sed sola intellectiva attingit actionem de genere qualitatis quod est opus esse tunc obiectum . et pertanto in intellectu est ea. pertinet tamen appetitui actus de genere actionis et per illud que dico reputant mihi paruz

et filium in bono tamen aut non est talis ea originaliter naturalis sed tamen liber et magis / licet ea oriuntur per primum volitiones concurrente tamen mediante sicut dictum est distinctione 3. primi q. libri / breviter ergo dico quod non correspondent isti virtutibus potentiis imaginis. Sed tamen sunt due potentie quarum est attingere deum immediate per actus elicitos theologicos aut sunt intellectus qui ut distinctus perficitur actum elicitum attingit deum immediate credendo et voluntas ut voluntas tantum affectionis iustitie et commodi amando et sperando. Secundum articulum posito quod potentia caritate in concupiscibili et spem in irascibili que ponuntur ad ponendum distinctionem concupiscibilis et irascibilis in voluntate dicendum distinctione 3 et 1. ubi forte concedit distinctionem istorum in voluntate concedens distinctionem virtutum moralium perficientium voluntatem. Sed oppositum non est ista distinctio media quia istarum duarum virtutum sit in voluntate ut concupiscibilis est magis et spes actus concupiscentie perficiendi te commodi concupiscenti. Velit autem ambe iste virtutes appetunt theologice sunt in concupiscibili quia irascibilis non est nata habere deum potentia in mente. sicut tangit in articulo 1 et illud oppositum de irascibili et tangetur in illis infra de virtutibus moralibus

Quarta distinctione 27. queritur cum sit aliqua virtus theologica inclinans ad diligendum deum super omnia / quod non quia talis virtus sit esse quedam amicitia quod patet exparte . quia eius actus esset amare sed per philosophum 8. ethicorum non est amicitia ad deum quia deus in opposito excedit / talis excessus perlibet amicitias

ꝑ eu· qꝛ ipa est inter aliquo ma eq̄-
les ¶ Item nulla virtus inclinat
ad actu impossibilem ꝯditi Sed impossibile
est nos amare deu sup oia qꝛ ꝑ
d̄r p° ex 9· eth v dtm̄a ad alaltum
mensurat· exhijs que sunt ad recipi
mensuratur aut no excedit mensura
in mensurat acceptiu tu ꝑfectione / g°
amor que est ad altum no excedit
illa q est ad recip ¶ 2° qꝛ amor fu-
dat sup bonitatem est ad ee amati
eq bn ꝯ ¶ ꝑ 3° ad ꝑncipale sed si vir-
tute pt deu diligere sup oia g° ad
hoc no est necia virtus theologica p°
ant qꝛ ex virtu pt ꝫ sy virtu pt
na virtus no dat posse simpl· qꝛ
tunc eet p°· tu qꝛ ex naturalibus pt
aqua frui ꝫ no necio mortale nulla
aut fruiat· ortam est eta ad o^m i
ee deu ꝯ ¶ ꝑ ex actibus frequentatis
diligendi deu sup oia pt pt acqui-
ri virtus filis dili dr deu sup oia
qui inclinat ad diligend ipm
sup oia g° caritas no pt in ee
habituti item virtu· qꝛ sunt duo
virtus eiusdem speci in essent eid
ꝫ vir inanes Aut pz qꝛ si ex
precti rone q̄t deu diligere ex naturalibus
sup oia ex frequenter sic acquire acquire
virtus quo q̄t deu diligere sup oia
nec pt dici ꝙ isti duo virtus se co-
paciunt qꝛ sunt alterius speci ꝑ tas
efficientes ¶ nam ta efficiens solu no
distinguit effectu spe sicut pz ꝑ ꝑlug
de vicar· ne etia ari^mis no diffinat
spem ¶ Contra ingr nulla ꝫ dumq
debet etia dicenda ꝗ ꝫ u c ¶ nunc

ista ꝗ sunt vidend p° qꝛ virtus mani-
festatur ex actibus videndu est de isto
ac° qui est diligere deu sup oia an
sit rectus i ꝙ ad ipm possit ee virtus
¶ 2° de forti rone obiua huius actus
ꝫ virtus inclinant ad ipm ¶ 3° vtrum
in hoc possit na sy virtu infuso /
¶ De p° dico ꝙ diligere deu sup oia est
actus conformis rte roni nali que
dictat op^tm ee summe diligendu ꝫ
p 9° rtus / unio eius rtitudo est ꝑ se
no sicut rtitudo p° pni^ij in operibus ad
est summe diligendu ꝫ no ad aliquo
bono sicut nec aliud aliquo vero est
tenendu maxie tamq bu aput intel-
lectum ¶ Confirmatur ꝫ illud qꝛ precep-
moralia sunt de lege nae· ꝫ p ꝯns illud
preceptu· diliges dnm deu tuu est
de lege nae ꝫ ita naliter notu est hunc
actu ee rtm ¶ De 2° aut scit ꝙ ad istu
pt ee aliqua virtus inclinans ꝫ hoc
theologica· qꝛ est eta o^m theolo· si eta
deu in mente n° hoc solu· sꝫ ꝫ immu-
in mente ꝑ re vehemonz actum· et
in fundi pt adeo / hec em est nata
perfice summa potentia que no per-
fectissime perfici^r i mente adeo hec
virtus distincta est ase· qꝛ actus eius
no est ꝯcupiscere amati boni
in quantum est comodu amatis Sed tendi
in o^m ꝑ se ꝫ si per impossibile destrui-
bentur comoditas eius ad amantem /
hanc 3am virtute efficiunt perficien-
tem volunts in q° ꝑ affectionem iustitiae
vocatur caritate ¶ De 2° videtur vna
tamen viaꝫ tenenda ul ꝙ forte
a^m huius virtus eet deus ipse ꝑ rom

eius abstractum vel deus maximum bonum con-
uiens amanti ¶ Vel 2° maximum includit
utrumque pariter scilicet est quoddam infinitum bonum
nisi tantum cuius carnis est quedam participatio
sicut finitum est quedam participatio infiniti //
¶ 2m ponetur hoc modo quia deus infinitum et si
maximum sit bonum creature pariter dat ei
esse perfectionem caritatis diligatur amore
naturali tamen maximum dat ei esse beatificum
diligitur extra naturaliter et in omni caritate est deus
maximum omni est beatificum amatiuum ¶ 3m
ponitur propter primo quod non tractum est quia non
sufficit solo bonitas infinita infinite ut
summe diligatur ¶ Sed oportet concedere quod sit
bonum huius maximum participatur ab ipso //
¶ Primo probatur articulus quia tunc si possibile
esset alius deus super omnia diligendus
ex caritate quod bene in omnes esse et per
idem quia non possunt esse duo summe diligenda
super omnia quia utrumque super alterum diligeretur
et tunc unum et idem super alterum diligeretur
3° quia si primo bonum simpliciter est unum diligendus
super omnia ergo non maioris boni est tamen ma-
gis diligibilis et ita tenetur quilibet magis
diligere proximum meliorem se quam se ipsum quod
non videtur probabile ¶ 2m improbatur quia actus
caritatis si est perfectus respicit deum sub
perfectissima ratione diligitur non autem est per-
fecta ratione dilectionis in deo propter aliquam
adeccatatem sed aliquid ratione eius absolute infinite
absolute enim est infinite melius quam possit
esse uerusque habitudo ad alterum ¶ Primo si maximum
beatificum est possibile omni caritati quero quod
est beatificum aut ratione aptitudinalis qua aptus
natus est beatificare aut actualiter quo
se actu beatificat ¶ Si primo modo aptitudo
non est ratio terminandi actum perfectum perfecte
vel ratione non tamen est talis aptitudo sicut
illa aptitudo non est perfecta sed non applicat
sicut aliqua natura cum in esse
dicere igitur sic deum esse omni caritatis
est dicere deum maximum est talis non esse
caritatis ¶ 2° modo non videtur probabilis quia
ista ratio que est modo maximum actualiter
beatificat scilicet actu non enim est differentia
modo inter aptitudinalem et actualem nisi quia
actus circa ipsum elicitus est ergo licet
dicere esset ponere quod maximum terminat actu
actualiter elicitum tamen tamen formale
obiecti actus ¶ Primo tamen utrumque actualis quod
aptitudinalis si quid dicit perfectionem
rationem actualem vel aptitudinalem
nisi ratio per esse ratio formalis termi-
nandi actum caritatis et adhuc potest fieri
aliqua creata que tacta sunt in prohe-
mio primo que de 8° theorice contra 3m articulum
quod eiusdem actus non videtur duplex ratio
formalis obiectiva ergo altera istorum ra-
tionum ponitur ratio formalis actum caritatis
terminandi et exhibet articulum utrumque quia illud
quod est formalis ratio cum concurritur tamen alterius
si per se esset esset per se omni formale
¶ Nunc apparet in aliis rationibus formali-
bus primo si calor coniunctus esset ratio
formalis calefaciendi si per se esset esset ratio
formalis calefaciendi / alterum ergo istorum quod
nunc est per se ratio obiectiva si per se esset
per se terminaret et per consequens reliquum non
terminaret nec modo terminat ¶ Primo si aliqua
creatura melius esset a se licet est non
ab alio effectiue et esset de se sicut sicut
impossibile philosopho quod asserit de intelligentiis
aliqua. talis creatura possit ad diligere
super omnia et non sed tamen creatura in primo
et cum deus esset participatio per effectiue loquendo //
¶ Primo ad illud argumentum dico quod ratio obiectiva
actus caritatis sed altius potest intelligi
triplex vel primo que sed se accepta nata

est ee · p se ro tliandi · ul 2[o] que e
alia ro precedens actu pp quem
natus est elici ee obm · vel 3 qu
taitat[e] ipm actu v[o] qi gse[r] actu
ipm ¶ p[o] ro est ppa ro obiectiua
z nlla alia et hec stricte lo[q]o · z
hec ro obiectiua est ro dei mse pa-
sa eti ro huius cencie e ro forlis
tliandi eunes actu z hitum theo[tu]
z hoc inqua pa[e] mte[va] sicut tactu
est sup[a] i q · de 8[to] theo[e] in phcio p
¶ Ex p[r] bienit ex hoc q po respiciens
ad obm 9[e] sn inroe ma[vi] su tt no
pt perfectissime quietari n meo solo
in quo est perfectissia ro huius obm ad-
eqti po inte[va] z bo[na] respiat po[o]
adeqto ti te to[m] ens in na 9[o] sn
creata sn increata no pt pfte q-
este ul qeti n ullo ente inq[o] est p-
fectissia ro enis tle aut est solu hoc
p[m] ens no sub aliqua roe re[va] s[z] sb
roe qua est hoc ens ¶ 2 ro pt d
aliq[o] mo ro obiectiua pta[e] re[v] actu
ad amandu na ipa nata est alicui
allice ad amandu z tlis in pposito
est ro re[va] huius ne ad amate inq[n]
est bonu gcatiua sui illi / sicut
in nobis p[o] dd amatu pp bonu ho-
nesti ¶ 2[o] q[r] stit[e] redamas ista re-
dama[o] in eo est una raco spalis a-
mabi[tis] alliciens ad amandu aliqua
quia erat in eo ro honesti ita in deo
no sola bonitas infinita su hec na[z]
ut hec allicit adamandu s[z] q hec
bo[tas] amauit me gcando se hec in
h[c] fino allicit z in isto gdu ama-
bili[s] z pt demnare se redamare
sue cando sue pprando sue dispo[do] ad
btisi[du] ... q inter hec no sit distinc-
to nec mag[is] caritas respi[at] plurit...

q 2 a[z] nec s[a z] q[i] p[a z] s[z] enter oms
sicut roes quasdam non solu boni
honesti s[z] boni gcati z amantis
z q[r] amati ro dig[i] redamare iux
1[a] Jo. diligam deu qm ipe prior dile-
xit ¶ 3[m] q est ee obm finiens actu
na est ppe ro forlis obdua q[r] na[v]
consequi[r] actu eliciciu z ti p[a] qto
sp 9 contra[r] actu poss[z] poni aliqua
ro obi z hoc mo diligi[r] deus in q[m]
est bonu btificau diligent[s] · sicut di-
ce[r] deus diligi[r] in q[m] summe diligi[r]
q non est exforli roe o[ti] s[z] sc roe[z]
z ex[m] btu 9co[e] actu istius dilect[s]
tinebis eet si poneret[r] unu q eet
pulch[m] in bisi[le] exna[r] rei ¶ 2[o] si pu-
ne[r] 1[d] actu dare brtute visiua
q[m] vide[r] ¶ 3[o] si eet gcatans visu
in q[m] attingi[r] ab acto p actu vidi
q est ro forlis tliandi ...
visiuu si visus poss[z] amare tle
obm ¶ p[o] ro in qua tendit visus
est p[a] ro tlis noite p eo q in tali
na[e] est perfectior ro ati adeqti tli
po[e] q[m] pt ee in aliquo ¶ 2[m] est queda
ro alliciens ad amandu p posito
creauit se huic dando pom visaz
ul videndi ¶ 3[m] est ro gcautans
actu in quo p perfecte gcta[r] visus alite
g[e] p[a] ro visus ul amor in visu si
poss[z] amare ess[z] ro huius ne z inme
z in pp[e]ssie eis attingi[r] p actu ex q[o]
bi[z] seqmi q in pp[e]ssie dicut diu in-
q[m] est o[m] btificos ee o[m] caritate insi
intelligant p btificau r[m] actu[le] in q[m]
s[r] tliat re[uz] actus btifi[di] ¶ si aut
intelligant r[m] apti[les] tue sicut ar-
gutu est i[a] non est ro tliandi n q[r] na[z]

te tiandi ¶ Ad 2m ar-lud po q nata
non sufficit adistu actu sz bitu
infuso pro qz na detlat adbnu de-
tlat aut ad appe esse pmum dero
de quo de go no pt appetere sui no
esse. quocuqz po n dicat q tm de-
tle ad appe du sui ee odicionalit
q non bz probale ¶ Quicuqz igi
na intellectis mag detlat ad appe du
se ee qua ad appe du. dm ee si no
poss stare simt ad appe du se ee cu
detla tamq ad bnu nale adcuq
oppom no pt pcludi qcuqz oclude
posita cta a qz tuc no appetet se
ee n pulchritudine ¶ pr appetitus nalis
non bz ee n rei quiescentis appetenti
z pons pro est rei illius cui appetit
quiescens id aut est ipe amas si est
pro rei eius go non pt ee mag rei
alterius ¶ Ad id ar pr qz ps mag
diligit ee tocius q ee sui ipius z debat
z imari nudo z imori in mari
qz aq ascendit ne fiat bacuu in
binuiso sicut appz in mult expimetis
q cu est gt nalem inclinacom ptire
ne aq sicut binuit inclinacio ne bles
salua. n. melior bonu tocius binuisi
s. gtitas ul cotiguitas pciu eius
ad q bonu ut bz isto. exo minus incli-
nat aq ad suu bonu q ad bonu ble
appz z hoc in mudo mri qz manus
expot se ad saluandu capt tamqua
mag nalit appetens salm capitis
qua alior z melior mag qua sui
ipius exhoc ctr cu quelibz creata
sit pticio bon dine mag appetit ee
bon dini qua suiipius ee z pons
creata ralis pactit exnalibz mag
diligere bonu dinu q ad quodcuqz
¶ pr na ralis pume diligit btitudinez sicut
colligit ab Augo 13 de tri. c. 6. sed
non mag btitudinez diligit qua omblaci-
fcu ipe pume diligit om btificu
go sup oia et sup se ¶ Et osr qz
desperatus accidens se ipm odit sumd
ee. z tm no odit btitudinem. qz ap-
petit eaz si passz eam hre go plus
amat btitudinez qua se ipm z per-
quens om btificu qua se ipm ¶ Item
tetes no cagunt pa no / qz ex illa
no oudut ppom pclud. n. manifes-
tum q totu diligit bonu sui ipius
ul ptis pncial mag qua ptis mi-
pnlis. q appz de po exo poto de aq
ampole est em aqua moue ad sursu
p q cuiqz bonu binuisi. qz exquo
est forma nalem. que detiata est
ad actom bna illa forma / manes
eadm nuo no pt ee ro formalis
agendi oppo ¶ Ipa go aqua non
mouet se sursu. s tm mot ab aq
mote. cu z no ofert qd est exna
sua moui sursu biolent go mo
operando adpam nam aq ps q
ista no amat bonu tocius nec ex
amore partis saluat totu ¶ Sed totu
pd birtus tegi va in toto cui adt
bund btutes binuisi mouet qua-
libz ptem binuisi. sicut arguit bn
ee tocius exhoc go btetur q totu
binuisu mag diligit bn ee tocius
q bn ee pmum hui ptis ¶ Item hetr
ex ao exo. no em mai ex appetitu
suo expoit se ptori binuiso. s ho
hns istas ptes bna tamqua pnles
alia mis pnlez. expoit mi pnlez
qua pt amittere sz periclo tocius
ad saluads totu z alia pte q non
pt amitti sz dapno binuisi z i
pates hre ipposito q deus magis

diligat bonum esse universi quam bene esse bonum
vel bonum esse partis magis principalis quam minus
principalis. Sed non potest dici quod pars aliqua
plus diligat esse dei vel esse universi
quam esse proprium suum sicut in aliis ex
parte sui dimissa et consequenter inclinacionem
suam nunquam exponit se ad non esse pro
quocumque alio. In hoc est petitum scilicet
quod si verum esset quod accipitur de istis particulis
iste sunt ad totius etc. et in salvacione
totius salvat se magis nisi sunt esse in toto
non sic creatura est ad dei quia pars alicuius
licet sit ad dei ut effectus vel parti-
cipans ipsum. Ad 2m de debitudine non con-
cludit quia procedit tantum de affectione con-
maxime naturaliter concupita quippe ipsum a-
mari debitudo magis concupiscitur sed
non magis diligitur immo id cui magis
concupiscitur magis diligitur sicut finis
magis quam ea que sunt ad finem. Dico
quod assumitur debitudine non est
bonum in se dicta in universali non
deficiendo id magis consistit et hoc modo
non dicitur quod ad diligat a se plus
quam se quia non deficiatur quod id magis
est bonum sicut a et ab amato. Istis
ergo rationibus non immediate intendo ponere
alias rationes duas ad principale. Prima
est ista recta naturalis dictare intelligere
id est summe diligibile vel diligendum
quia in omnibus actibus cetera vel ceteris ad
est supremum et in aliquo dilecto suprema
et in omnibus summum sit diligibile recta autem naturalis
recta non ordinat a bono in suo esse summe
diligibile vel diligendum. quia si sic ergo caritas
inclinaret ad eius oppositum quod dictat
recta ratio et in non esset virtus quo
dictat solum summum bonum inferius summe
diligendum et peregrinus viatores in hoc preter-

prius naturalibus nichil non potest in eo
recte dictare in eodem statu non potest bonitas
naturalis et naturaliter inter etc. quia si sic bonus
esset naturaliter mala aut saltem non
velle aderendo magis sed illa tamen
bonum sed quod omnino sed ambitur et hoc est quod
arguitur in speciali de angelis quod in statu
innocencie non fuit non recte quia tunc
non potuit velle actu non ad tamen
potuit aliquid velle actu elicito ad
et est suppositum quod habuerunt ergo tamen
et non potuit esse ad tunc indilecto se
ipsum super omnia ergo etc. Secunda ratio est ista quia
primo 9 ethicorum 3o capitulo et 3 ethicorum 2o capitulo 2o
vult quod fortis politicus debet sed etiam tamen
se morti exponere pro bono rei publice
quia ex hoc non ponet aliam vitam aliquid
primum post hanc vitam sicut apparet in
multis locis in quibus dubitat utrum esse
in mortem et magis videtur determinare
ad partem negativam saltem si quibus
se perdo tamen naturalem dubitat debita
sitatur propter eam de qua dubitat ullus
debet se exponere ad eam de qua est cer-
tissima amissio boni virtutis ergo
to cum primo suo hoc est omnino
tamen quod velit potius se non esse
ne pereat bonum rei publice. Secundo etiam ...
tamen tamen magis est diligendum bonum
divinum quam bonum alterius partis ergo quod
sed tamen tamen debet velle se non esse propter
bonum divinum. Dicitur tamen quod fortis exponendo
se morti propter bonum virtutis recipitur
maximum bonum virtutis et delectacionem
maximam et propter hac maxima bona licet
huma magis debet elicere actum talem
qua vitam ignominiosam. Levior est
enim unus actus pretellens quam est

q't remissi mhot q° fortis politicus
no eligit no esse suu Sed optime
s. ee virtus q ß iterum tem magis
eligendu qua citare aliquo actu v-
tutis tu alijs qmod ¶ q id hoc simp
amat protinus salute volo ad non
ee ß ttts fort ne sit male rei pub-
lice volt et se et actu virtut no ee
q° simp mag diligit bonu rei pub-
lice q volt saluari q se vl actu
virtut prius salute non se exponit
sz pro salute rei publice et i stat ar
¶ ro addi que est quedam psua
theola q si no pt as hre actu virtut
psim dili deu sup oia expur
nalibz g° qui ibenirer se pmu ad
item actu poss sciro se ee meade
q si tal non eet talis puritas
q est fine ¶ tu ad istu ar pp
istas duas rones de for te tenuis
tte et volunt et de forti politico qce-
do q eg. q ex pur nalibz pot quilibz
vos saltem in statu ne institute dili-
ge deu sup oia et ad aius declaratoem
p expono aliter sit intelli id sup
oia / 2° aliter adhoc teneat creata
et 3° hoc no olite adq sit virtus tait
nat ¶ Ex adp dico q i sup oia
pt intelligi in ten ue vl exten ue ex-
tensive s. q plus diliga q oia al
pm q ex aliquo affcu volt tantu oia
no ee qua deu no ee ¶ inte ue pm
q ex mai affcu volt deo bn ee qua
cuitumz alteri / de p° mebro qce simp
q nl a adeo nec oia simul sit eque
appeta sic deus / de 2° pm una distic-
to q amor excedit amore vl q flic-
tior vl q tenerior vl q fortior vl
finior et dur isti amores se se exce-

de sicut de mi diligo filiu ardencius
vl tenerius pr vo fortius vl finius
q mai periclo se exponet pro
amore filii hoc mo dicet q diligo
dei sup oia de ee q ad finitate
ne. s. ad q posset ab hoc amore
auelle / s. no oz q sit q ad fervore
et teni nez et dulce ne q quoqz inbenit
se q diligere ferventius creatur qua
deu ¶ et q° i d q si poss p statu
isto utroqz mo sumine diligere deu sup
oia g° posset imple illud preceptu de-
ut° 6. diliges dnm deu tuu et c
cuius oppo videtur augustinus infra
et est auctoritas augi qui volunt
q hoc preceptu no sit q imple ab nobis
ß quo tendemus ¶ ot istam distictione
ar q solu hoc mag diligi q finis
diligitur. hoc enim mag diligo et finis
volo malu accidit et prius bonu sal-
uando mag me expono ex amore
q expone se morti pro amore et
hoc loquor de amore qui est actus volunt
no de illo qui est passio appetitus sensi
et si g° aliqui dicatur ferventius diligere vl
tenerius qui no diligant finius non
est ex hoc meis excessus ad meis
actus amoris me. ß forte actus pas-
sionis actus spi sicut aliqui dicunt
devoti mag sentiunt aliq aqua
dulcedinez maiore qua alii multo soli-
diores in dilectione dei qui centuplo
pumpas sustinent martiriu nec
dulcedo est actus volunt elicitus. ß pas
quedam actui retributa q allicit et
nutrit deus pruulos ne deficiant in
via ¶ de q° q i d sup oia de me
utroqz mo et extensive et inte ue
sicut enim tenerior diligo deu vl oia

alia exten^be^ i t ma^n^ affcu qua
ad a^d^ simpl^r^ d^o^ ma^n^. q^r^ s^i^ magis
repugnat effcu opposito. q^r^ facilius
possz inclinari ad oppo^m^ dileccionis cuius:
cumque alterius qua ad oppo^m^ dileccionis
dei ¶ Ex aut d^cis^ de illo precepto q^r^ pri
ore fuisse dandum. preceptum de dileccione
dei non ut impleret sz ut sciremus quo
esset tendendum cuius oppo^m^ satis patz
Dico itaque q^d^ i^d^ preceptum et q^n^ ad inten:
com et q^m^ ad extensionem sz vias potenciarum
pt impleri in via. sz non q^n^ ad eas
ordones que exponuntur p illas ad:
ordones ex toto. s. 4°. q^r^ non pt ex in:
vita ista tota recollecio virium amoris
impetus tanto conatu fieri quanto possz
fieri si vires essent unite et non in:
pe^te^ et quo ad eelem actus inte^nes^ ex:
pulsis impetis recolletis viribus ad
intelligi dicens Aug. et mag^r^ q^d^ pre:
ceptum non implet^r^ in via p^tas^ n. vi:
rium inferiorum prostatum isto impet^r^
superiores ab actibus perfectis ¶ Ex^n^ ad
ad 2^m^ q^d^ i^d^ preceptum affirmativum deut^o^
6. diliges d^m^ 4° et m^t^ 22° non tm
obligat semper ad oppositum videlz ne sit
actus odii. sz p aliquem obligat ad actum
elitum ul elicit^d^. q^r^ actus ille e actus
circa finem extimum bonitate descendit
ois bonitas moralis in actibus qui est
ad finem. ¶ Si g^o^ non aliquem tenet habere
aliquem actum virtuosum tenetur aliquando habere actum
illius precepti circa finem ~~qui~~ qui tm dili:
git aute hic sit forte declaravit i^d^
preceptum divinum si fieret sallem et ma:
neat viuusquisque apud se recolli^do^
se et ascendendo ad deum suum et eciam
sepenit q^m^ ad missam audiendum in die
dominico de qsce d^r^ 2 q^ui^ssas. non est

aut sile de precepto dili^cti^ p x^m^ sicut
patebit in qone sequenti ¶ Ex^n^ ad 3^m^
istius ar. li. s. de habitu caritatis d^r^ sicut
dictum est d. 11. p^a^ q^r^ habitus i^c^ q^m^
ad b^tas^ actus dat aliquam intensionem
ulteriore q^m^ po cadi et ex equali conatu
possz dare actui suo et q^m^ tunc po caritas
esset perfectior tanto si non haberet caritatem
creata cor in deletem 8 sz sz proporcione
d^o^ intensitatz q^r^ equalitas sz proporcionez graciarum
q^m^ tm eum deficit bonitas maior si non ha:
beat caritatem s^c^ proporcionez. tm deficit
bonitas ma^ai^ graciarum si non habeat cari:
tate s^c^ proporcionem ¶ Ex^m^ ad istam circum:
stanciaz q^d^ est ee acceptatum a deo
dictum est in 1^a^ d. 17. p^1^. q^r^ iste actus
est a caritate et mi^s^ prin^n^ abo^te^ univer
q^d^ sicut dictum est de modo habitum pro actu
et pri^e^ caritas q^m^ ad ad q^d^ est de circum:
stancia actus q^m^ ad istaz actus dicitur
sicut i^c^ dictum est q^n^ ad illam ordones
habitus. q. s. sit infusus. d^o^ sicut plus
dictum est de spe et fide q^d^ non o^z^ p com
nalez. po^te^. et eos actu habitus infusos
sz fide et ¶ Congruitas bona apparet. q^r^
q^n^ ad actus eem^c^ diligere ul circa deum
in m^te^ plura b^e^ est q^d^ non possit perfectisse
perfici suprema parte n in m^te^ a deo
¶ Ad rones istius q. ad prin^le^ ¶ Ad p^a^ q^c^:
cedo q^d^ caritas pt dici proprie amicicia
licet non sua actio amicicia stricte
sic pl^x^ loquendo dicta v^l^ a deum sz ali:
quantulum extensi sic sz inte^nes^ eius
ad deum est eius excellencia est ami:
cicia. Ista n. excellen^a^ ati non tollit
q^d^ est perfectionis in m^te^ sz i^d^ q^d^ non est
perfectionis. honestas quippe in dilili^a^ et
redamacio in dilecto sunt ordones pro
in dili^li^ Sed equalitas in ist^c^ e ordo

9 correctans no perfectius prima non p-
fectior eet si equalit redamaret deus
aut lz. honestate et redamaret sn
amantis excellentias et adeo pt ee
amicia ut dicat sup amicia Et si ar-
guat q equalitas est ro amic bin est
supposita honestate q est pars ro amabilis
equalitas e p ro amicie scilicet si exce-
dentia est mag ro virtutis filiis vel psonis
q sit amicia item ipposito 2o carites
Ad 2m dco q no solu ex caritate pt dili-
gi sup oia s etiam ex naturalibus saltem
in statu nature iustitie Ad 1m p'm pbr de
9. ethicorum dico q de' int 9i amicos q'm
adinnotescitur Innotescit quippe
amicia ad alterum cum filia appeta alti
qlia adinc tpm Sed no q'm ad pre
tem q no sit alia amicia n laeo scilicet pte
dcia que est int equales i' s quod est
inequale amati et no eo Cu ar ibi
debite do q due sut gdones 9cren-
tes in a'o amabili s. bonitas et unitas
et licet quaq bonitas supat bm tm tn
bonitas recompensat ex a'a pte Ad
3m 9ceo ghez ur tn sup fluit caritas
sicut dcm est Ad eu dico q non
pt ab virtus eiusdem spei cu caritate
acquiri ex actibus aliq amicia tendens
in eundem pulcaciz voc o'ti et psilez
actu q sup oia dilid pt ee acqsita
ex actibus qtuc cu nat no pt ee
ab eod effite eiusdem spei no pt ee
eiusdem spei cu alia pt e ab a'o
effite eiusdem q effectus eiusdem spei
pt ee ab effite vel a causis similibus in spe
et io caritas q no pt ee n infusa
no pt ee eiusdem spei cu a'a amicia
que pt ee acqsita Ad dus arta p
illo mebro in ar'lo p o'to forti caritas

Ad p'm videlicet q pa duor deor d-
struit nam caritas quicuq- n- hitu
expe tendit in bonu pone aliud hitu
esse ps pn- est pone hic hitu ee
huius dei ut ali no ppi i dico q plcs
deos ee includit vtrumq ee cali dic
ex caritate et neutru Ad 2o q'm
est sile de mag et min9 malic ordine
et dicitur in 1o ar'ne quo ad ee ex tutu
spans cta illa q sut in ordinis
pt n alicui q no necco requiri sup-
mu ut sit psfissima et tn no necco
hit ordine adaq ordinata in 1o ar'ne
Ex in colo b9 no pt ee perfectissima
visio n perfectissimi colors et tn necco
no oz q sit p fecior visio ce colore
appropinquare illi et io est q id q'e nis
expte psfissimi e ro a'ti talis in-
eo r aliis est id o'm dimi te et lic
aliqualiter excellant unu altm tn
no est ibi ad necco 1 q'o Sed pia
na'l sic liberea licet g'o infinitu bonu
et salu cetet volutate et hoc mag est
infinitu bonu no tn oz q q'lz bonu
infi'9 eo s gradu suu in bonitate
mag et min9 cetet q isti gdus sut
actales per 9poim ad ex tn caz cetatis
Circa d 2d. quo bonu eodem
hitu sit diligendum pxi9 quo
diligitur deus q non unius hitus est
bonu a'm in se et pxi est alia
ro fir-lis a'ti s. bonitas Ad illi hi-
tus q'o diligitur deus est hitus theo-
logicus q solu respicit deu p o'to na ad cre-
atu Tn q hec una est pn'r cum
respicit a'o pnt attribuit ipsi deo
Ad si attribucio sufficeret igitur posset esse
ee unus hitus intelis et appetitus
q oia ad unu attribuuntur sicut des
virtutes morales attribuuntur ad unaz

sicut ad felicitatem attribuntur tam ad perfectionem
appellando omnes virtutes morales ¶ Prima ad-
huc aliquis est actus principij et finis quo sibi
inappellis. alius est vitus finis et alius
eius quod est ad finem caritas est finis quo
tenetur. quia caritatis sicut contra Istam conclusionem tamen sunt
videnda primum est quantum ille vitus quo
diligitur deus respiciat proximum ¶ 2m est
de vitu volendo esse proximum 3m est quod sit
iste proximus deponendo dicto sicut tactum est
d. ia. Primo quod caritas dicitur esse vitus quo
deus vetur caritatis passiue aut vtitur caritatis
aliquo amore priuato quo amans
nollet habere condiligentem sicut apparet
in zelotipis viribus vxores carnales.
Sed ille vitus nec esset ordinatus nec
perfectus non ordinatus quidem quia deus qui est
bonum commune non vult esse bonum priuatum alicuius
nec sic creatum ratione deum dicitur se apparere id bonum
commune et ideo amor ille inclinans ad id bonum
ut ad bonum proprium non condiligendum nec volun-
dum ab alio esset amor tutus ¶ Nec perfecte
et quia perfecte diligens vult dilectum di-
ligi sicut apparet per id Ricardi li. 3. c. 3o.
et. xxj dicitur quod pulchrum li. de ergo amore
infinitudes quo anima ordinate et perfecte
tendat in ipsum dat vitum quo beati
caritas et ut bonum commune et vult bonum diligendum
ab alijs et iste vitus ille qui est verus
dei et est vitus inclinans ad velle
eum videre et diligi ab alio saltem cuius
amicitia sit ei grata vel non displicens
propter quod per se est grata Sicut quia vitus
ille inclinat ad diligendum deum in se
ordinate et perfecte ita inclinat ad velle eum
et diligi a se et ab alio quolibet cuius
amicitia sit ei grata ¶ Ex hoc patet quantum
vitus caritatis sit vnus quod non respiciat
proximo aliqua ratione sed solum proximo alio
deum ut est in se bonum et proximo bonum et
secundario velle eum diligi quae est perfecta
dilectio eius et velle eum perdilectionem vniuersaliter
aliquam quia omnis est in se est ordinata dilectio
est et quantum in hoc volo. diligo me et
proximum ex caritate volendo me et se di-
ligere deum in se quod est bonum simpli-
citer. id est quod primum obiectum est solus deus in se
alia autem omnia sunt quaedam obiecta mea actu-
um reflexorum meliorum quibus tendo in-
infinitum bonum quod est ipse deus Item aut
est vitus qui est primum actus recti
et reflexi ¶ Contra hoc obicitur quia non eodem in-
tento deum et intento alium intendere deum
quo a simili non eodem volo bene esse deo et
volo aliud velle deo bene esse ¶ Secundo actum
super quem fit reflexio potest assignare nominatur
et tunc fit actum secundum proprietatem suam vel volitionem
et tunc fit actum ut in supposito. vel ut
concernentem suppositum. primo modo volo eodem
vitu potest fieri reflexio super eodem vitu
non solum cum inappositionibus sed in intentionibus
quo intento ad eodem intento intellectum
illius sed alij inhaerentem sicut in ¶ 2o
modo exponitur per infinitum et tunc si
comparetur ad velle non necessario actu subiectum
vere per intentionis possum cum te velle esse
licet non primum sed per alias Si autem
comparetur ad scire. quia scientia non est nisi veri
veri. nec scire verum aliquid. nisi sit aliquid
scire non reflecti super actum sic scitum
nisi actus sit suppositio et significatur in me
et quod possibile est in me stare scientiam et
actus reflexum in se. non tamen ordinate actum
illum alij existere ante et ideo non ha-
beo actum reflexum in supposito super
actum istum ut volitum scitum. ut deum

est de alio suppo^to. p3 g^o q licet no
eade scia deu & scia te scire deu tn
eode volo deu & volo te velle deu
tm hat diligo te caritate. qz in hac
volo t bonu insti^e s hac no assig-
tur px^o. qi zium3 o^m actu. s qi
o^m acti le cari^t. qz ut ad potes
9dilige meu psie & or^te dilcm
& adhac eu diligo ut diligat & m:
hoc q. acti^t eu diligo no p^r eum
s p^r o^m q volo abeo ydiligi & vacto
illud abeo diligo volo simp^r & ba^m
qz bonu insti^e ¶ Ad 2° d^co q sicut ne
cm is no necio seq^t stat cu asser-
tione principij nam no om error
cu m eres destruit assercione pn^ij. i
ad no neco se^t ex dilectione boni insi^ti
boni finiti non se^t exna rei in acti-
bus destructio dilectionis dei ex destruc-
tione dilectionis pxi. & hoc sum intelli
gat^r destructio dilcois ztry ul ydctory
& multo mag exna habitus eet eoda
q eet dei & no pxi ¶ g^o iste actus
q^d qd ates peeptu datz. de diligedo
d a^d. t istu actu oz vti hitu illo a^r
saltem no otra age illi habitui aliogn
no exna dcnis s penam demiti
destruc^e acty & hitus cc deum cuius
ossio eu peepta no corp^t po^ne actu
diligendi deu nec hitum ¶ Sed demito-
rie p^d denietur ut deus se subtrahat
& sic ut acty nec hitus possit inee.
istu & est expte hitus. qz ille e tlis
exna sua q no est puaty s est naty
inclinac ad amadu deu no p ua^ne
& i actus amadi puaty qui s destru-
it pxi^m. no pt ee aliqs mo eius. &
in hac appz magna pfca hui^us habitus

qz si zelus acqsity possz ee maior
q^m ma^ra caritas infusa qua adimte^ne
actus eli^ci^ti hnt inde tn iste hitus q
est perfctus magis hitum appe^lla^tur no
pt ee dei n ut bod os & odili di
& id no pt ee pri^m acty quo diligat^r
de^us cu oris dilcois pxi. p3 g^o de
actu qliter est necci^y exna hitus. si
quis debeat elic exillo hitu hoc
saltem intendo. q non pt elici ut p-
natus n^c ut oriuis actui cc pxi^m
exna & peepti sup additi hitui
oz elice actu cc px^m po^ne. ul sal-
tem no otrie ne demereat^r q^s corp
com hitus qui est cc deu ¶ Ad 3^m ad
z^m dico q pxi est oslibz cui anima
ota est dilco ut s abeo diligat^r
no debeo n. toa^m sume dilcm ma^q
diligi aq^a no vult diligi ul cui dil
lectio no sit ei grata. qz igi^r ctu est
bonoz dilcum ee & gratu alite de-
beo eos velle diligi. qz dequocuqz
viatore signficato est dubi^m debeo &
velle exoccone si sibi placeat ab-
eo diligi ul p^r tur ul qn placeat
¶ Circa viatores aut ingra. qz sp est
suppo^d aliq^s & ee gratos pt hnd
acty volendi alite dm abeis codili
¶ Ad p^m ar^tu pz. quo est hac vnu tn
o^m. & cu opp^z q sit aliq io bom^tf
dei & pxi. d^co q io boni^t pxi no
est io tlia^ra acty. s tn io bom^tf dic
qz si in bonitate pxi tendat. hac no
est n actu reflexo qui sp vltius
tendit in o^m acty rei. sicut pns dcm
est ¶ Ad 2^m pz p idem q h^c vlus
tn l3 po^to pse dd^ino. deu tn po^to
px^o ma^q uo reflexo pt hre aliq

tatu i forte visio impria potest tre a'quo actu tatu elicitu no tm sistendo i s aliq tendo in deu Scd 2m dico q prestitum pris tendit in pm s per vitate qua s extis prestitum omis tendit i infinitu Sigam vitez eius q's alia alitate pri no sic inpato. s tm est infinita vitas que est io tend no plus enim moi me vitas pri q si festuta posset diligere deu si n possu eu diligo velle eu diligi ab omn potente eu diligere ore ani dilco ei placet nec ignia libe in q tis intm ansinis et ino tis vitas allectus

Queritur 29 utru quilz teneatur maxie diligere se post deum q no q ethi vitupatur amator sui et multa de hoc ibi Ip ergo in omnie sup id luc misit illos binos nea adse ipm de caritate thre dicitur s perdilectom ut altm tendit ut caritas dici possit / q mensura est perfectior mensurato Sed dilco sui est mensura dilectionis pri Inxe illud ait diliges prim tuum sicut te ipm

Fedetis in ronne prete pr solica huius quaius / caritas em ex hoc q est prim inme te tendendi in deu ac dirto est prim reflectendi super actus istos quibus tendit in deu et in hoc si sit dtm est i est prim vo di tuiglz potenti diligere q diligat deu et in hoc prim diligendi eu / Inter aut dres actus eiusdez tenuis tetes in deu est prim inme te reflectendi sup actu que elicit ille est actus quo tuus caritez diligit

deuz q post deus in me te ex caritate volt quis id diligere quo tendit in deu sic se diligere deum in bo od se diligere deum diligit q diligit s bonum iusticie / et inme te se diligit ex carite post dilectom dei hoc et q q pseuat virtutibus bonitatis et bonitatis que sut toes diligendi vel diligibilis post bonu infinitu in quo est perfectissima rato bonitatis et ecciit insic ipo alia io maxi s bonitas que est persita veritas et dit nat infima ad dilectom sui post bonu infinitum q infima nalis est ita Scd pm actu dca q phe i exponit se quo vituipale est ee in motu amatores sui no aut moderatu que Scd 2m dico q ois diligens ex carite diligit se in ore ne ad bonu infinitu q diligit s actu illud vel tantum quo tendat in id bonu et hoc tendit in altm dilcoe q in deu tamq in pule om actus sui et tm adse hz caritez et tm no adse ut ado m finalez s ut ado m proxim orta ado m ultim q est aboo distictu

Queritur 30 utru nece sit ex carite diligere inimicu q no licet xx ad quem illius plusci quis est meus proximus rudet xc ho quidaz et ptea apphas cusu q ille erat proximus qui fecit miaz in proxim sauciatu et declarasse vi q solu ille tuudo est pro prox qui facit miaz in inimicus no facit micoz et Ip 3o q sup id fecit ira glo x preceptis in lege sia que facit deum et ab

expssit no est et aut ibi aliq pre-
ceptu de de dilig[e]re inimicu p[ro]p[ter] luc
6 glo qr diligere inimicu est pfectoz
no puuloz ergo hec na est de neci te
salutis et aug[ustinus] sup 1a p[s]s[almus] reuela
oclos meos qr mirabil[e] est dilige
inimicu Sed no tenet admirandu
ergo etc et mt 4 audistis qr dcm est
antiqs odio hebis inimicu sed moi
lia precepta manent eadem in no-
na Item 2o thoma ingrus tenet
quia inse ipis ergo si diligendus est
actus odiendus est inimicus Ista
sunt oria de ghus Et mt 4 Ego
aut dico uobis diligite inimicos uros
etc Et pt ibi et si diligit eos
qui uos diligunt qua merceder hebi-
tis mt 6 dimitte nobis debita
nra et subiungit in p[er]ta hui[us] arti
quasi esset ex neci te adhuc etc Et mt
18 pa[rabo]la deseruo illo qui repetit de-
bitu subiungit dns et pr ur etc
Ad illud Inimicus pt osideri perse
bz inquantum inimicus ul per actus
inquantum hic ho ipse deo et inimicus
est non tm malus puatione boni
sed etiam positiuo uitij sicut iniustus
nd tm dr qui caret hitu iusticie sed
qui hz hitu iustitie oriu actu exac-
tis sicut hetur a boe sup ca[tegori]am de q[ua]-
li[ta]te in p[ri]mis in ca o ergo hoc mo tu
amica respicit bonum uirtutis in amato
et hoc est omnes actiui uirtutis manata-
te et hac sic dilio inimici respicit
actu uicosu distoniens bono et
est in ipo qui est inimicus Inimi-
cus ergo inquantum talis est malus et uicosus
et peccator no mo diligendus et hec est 9o

hoc n mo odimus inimicu qui
dt deficiant peccatores aterra et in-
iqui ut non sit na sunt quides
iniqui et bte impios et no etiut
impiu loquendo igi de inimico per
actus peccatus s de hoc hic qui
tm est inimicus qlibz difficultatez
et hoc mo possu loq de diltoe ul
per se cui per mo actus eli ul pua-
per mo cui actus atteudi 2m est
magis neci quia prep aff ua magis
obligat ne oria eoz fiant Ideo hoc
ergo intellectu s diligere a no odire
distinguo et duplex bonum possu
na odire Et s bonum spuale quo
attingit ul natus est attinge deu
ut ad bonum indiens et pz de tri[ni]t[at]e ad
10 ul et pt orui adop in ui gracia
deiqs ipm dilige deu amore amie
ut est bonu honestu ipm et o tu-
pistere s bonum ut bonu quod ipm
et audire p[ro]p[ter] corectom instruc-
tom pqs ordis ad deu diligend
ubi dt de 2o ipm bonum uita corpa-
li sa[nita]tem ee diuitez ee fortez et ergo
etc et ex[empl]um ad p[ro]xima bona no ui et possim
ea s odire ul nolle qr no stat cu
pfte dilige deu nolle eu diligi ab
alio cum ami no nostis ei displice
et hoc de diligi tm roe boni honesti
s pp te qua rone boni quodi eius
nec pi roe stat nolle ali illa pq
inducant ad diligendu deu si de alijs
indirentiby bonis ui et possu illa
odire preio tm et possu 1o orte odi-
re si nollem tu qr illo pt ea orte
nolle ergo et quctunq ipe pt s orte
nolle cuiusq et ego possez aut te mihi
orte nolle si eem talis qual ipe

est possu eo s ordte nolle assumpta
patent · possu eni in nolle divitias
vel sanitatem · vel alia necia ad vitam
corporalem · et hoc ordte dicitur vel contemptu
eas sicut si fratrum pauper voluntarie
vel non desiderat eam · deum infligere propter peccata
mea vel volte quia si sunt sibi inflicta
acceptare et gaudere de eis in afflictis
Consilium igitur possum tot modis velle
oppositum istorum puta velle sicut paupertatem vo-
luntariam et incurrere divitias · velle et
sibi infligi · adeo aliqua mala temporalia
ad curiositatem · si crederem per talia quo-
dam superaddere peccata sua · possum et sic
velle oppositum illorum quomodo / et quo ad
id consideratur deus est debitus factivus et de-
bitis curialis Sed debita curialitas dubium
est an possum eam sic odire sicut nolle
videtur quod sic · tamen quia si iudex iniqua crimina-
li potest iuste sentire contra eam actor
et potest iuste et licite agere contra eam /
vitam quo potest velle effectum illius sine
qui effectus est actus rei Similiter si quis
impugnet etiam · tamen quoniam meo est
impugnat vel impediat bonum commune · quia
pacem ecclesie et bonum quod sit magis diligendum
quam bonum privatum bonus potest ac per consequens si
non possunt simul stare bonum est bonum
privatum non esse ut bonum commune salvetur
videtur quod ibi possit quis ordte velle illi per-
secutori mortem corporalem propter bonum
quod impedit · scilicet · pacem ecclesie Tertium ad-
versum aliud potest dici quod non potest quis absolute
velle priorem mortem corporalem nec
nolle vitam · quia post mortem non est
penitentia ad se corrigendum ut tenetur nec conversio
ad diligendum deum sicut est post ablationem
divitiarum vel fortunis vel huiusmodi / immo ablatio
istorum potest esse occasio penitentie / nunquam aut
ablatio vite corporalis potest / non videtur autem
quod ordinate possem velle priorem id est per quod
simpliciter credere · a possibilitate deum diligendi /
potest tamen ordinate velle priorem mortem cor-
poralem sub ordine prius si crederes eum
finaliter futurum malum · et tunc potest sic op-
tare mortem · vel ut det locum sanctis quos
impedit · vel ne addat peccata peccatis propter
que post mortem alicuius punietur
et iste due cause colliguntur ex vita vel
legenda beate Anastasie contra Gogono
debito suo publico · ut si deus pro-
videt eum in infinitum maximum vivet
et locum daret sanctis · sive quo ad primum
et secundum quo ad secundum · quia melius est eum animam
exalare · quia semper dei blasphemare · nec
tamen in primo casu nec in duobus partibus
scilicet de iudice et de tyranno potest quis
absolute velle priorem mortem corporalem
immo magis quantumcumque est de nolle
vel scilicet est quod sicut tactum est distinctione 14
hoc 2 et sepe alibi quod expositio aliquis
ordinis nolite simpliciter aliud vult aliud non
simpliciter vult id est magis respuit sicut
apparet de pirate · mercator in mari · qui
propter tempestate exorta que sic simpliciter
est nolita proicit voluntarie merces in
mari Illud voluntarium non est me
voluntarium · quia non est volitum nisi ex
suppositione cuiusdam noliti / quod autem est
possibile tamen ex suppositione impossibilis non
est simpliciter possibile in nolibus igitur istis ca-
sibus id est propter quod mors et est aliqualiter
volita est simpliciter nolitum / tenetur enim
iudex et actor nolle ipsum esse reum
ex suppositione huius tenetur et paciens per-
secucionem tyrannorum nolle esse tyrannum
contra ecclesiam tenetur et in 3o casu quantum ipse ·

est q8 nolle eu ee simplr re plu-
ra si ponatr oppo istoz nolitoz
ex psuppone istoz oppo nolitoz
pt ei velle morte tn eu qdaz esti
q non e simplr velle. Dcm est em
sepe sup q velle odinatu sufficit
ad eundu esti qz si oppo deceat //
Ad pm igr arm de iudice z auctore
pz ex iaz dcis z licet peridez poss
dici ad 2m de tyranno vl tn pt alit
dici s. q tyranno no pt ferre perse-
cucom nl extiore Mt x. id salua
i mt. nolite timere eos qui occidut
corp aiaz aut no pnt occide. qz
post occisione corplis no hnt amplius
q faciant talis aut psecucio extior
frequet est eltis in a psidi in tribuli-
bus z pcie impaciu q sn btm Jacobu
opus perfcm hz hac. n. ind apns eam
pfecit z acuit. z id ulcor eam no
bz q liceat optare tyranno aliam
a morte tepalez n forte eet aquo
iuste ei infligenda Iz mors ppt
pcta sua. sicut si dex poss optare
q alto iudice fret iusta tn cum tri-
stia. qz Iz deberet eu quisqz nolle
eu talez ut eet dignus tali pena.
Si loquitr de inte alio precepti s. de
actu pncipali dili inimicu poss dici
q no tr qz aliq elice actu dili
pxim qz nc z cogitr de eo pu. si q8
eet ita occupatus et gteplez dei q
numqaz plc delibado cogitaret de p-
xio. s. z cogitar no est nece elice
actu dili et eu naz absqz hoc
pfice actus ortos et fine z cta ea
que sut ad fine gequend. z hoc mlto
mags no tr elice actu dilcois et
inimicu Eit nc cogitare de eo tn
modo. 1 pt q si appeat a qua

necitas proxi eudes pu. qz sy
eo no pt Iste necta s ad attinged
dilcoiz dei pu si est infilis z sic
eius doctina no possz converti ad
bitate. vl si est malo z sy eius
correccoe no posset ad bonu q
tn numqua forte cotingeret i tr qs
no solu adbelle bonu finale pxio
q z ista bona ei necta ad ondu
bonu finale z no solu belle boli-
nitiori. s z pcequo opoe effi-
si adeet facultas ex m ad dicitas
z paupertez quoz oppo pt belle s
belle sicut tactu est prus no tene
q8 in aliquo casu pote s belle ista
extia z adbona spualia tr quis
no solu belle etiq s z efficacit
extiq in opoe Apa pm ad hac q
quilibz tene orare dm pro pse
z p tota eccia dei z in 1ta ordine
tr eaz belle bale eciz z bono z
malo ad bonu spuale. sicut eet
malq sto ex. qui nollet sustenez
suaz bale suste eci manq ita q no
eet bonu medicu iy eccia qui nollz
bonu actu suu et q Iz bale ei
medio eete pepto id dex acceptat
z pepto pt s. z aliq bale / mlt
eu tr quis belle simplr cuq oppo
pt bq nolle. s debita cori forte
tr z belle qm adactu interiorem
z extiorez. z hoc si possz eaz sal-
uare z no assit / tuc aliq pximq
potens adiuuare pu si quis eet
moriturq fame vl in flumio. z
solus bnq adeet qui possz relevare
fame eius vl eu z eripe a flumio
tene forte no tn belle hnc

vita sit et ad tantum hoc probitu volu
borat bonum tamen in ple[x] ista tenuo non bo
bonum mali nec exceptia nec extra
quia si tunc prelicitare suppo[sitio] quod sit
bonum pertinget ad diligendum deum p[er]
fecte imperia et saluatus quoniam ad bonitatem
tantus forte postea labetur impeccatum et
possit esse finaliter malus ponitur tamen est sen
tire pie probitatem saluanda proximi quia
suppositum est quod si est bonus possit esse
melior et habebit et aliis bonitas
sua et si est malus suppositum est quod cor
rigetur hoc est omnino pie iudicare sed in
terpretari melius quod est oppositum mali
¶ Sed contra primo dicitur quod illa ratio et ad
quod que dicit quod est proximus debet sic
intelligi proximus dicitur ratione equiparantie sicut
amicus vel socius igitur si iste qui facit
mihi est proximus quod habebimus extensi
one plures scilicet quod ille cui facta est mi
sericordia hebreus apud eum sicut p
roximus non enim erat gentis sue nec
alligatus sibi cognatione sed extraneus
et parabola / igitur quilibet quantumcumque extraneus
cui possum finire externum licet videlicet
est ut proximus et hoc est quod dicitur in parabola
¶ Vade et tu fac similiter hoc est bene pro
ximo amici cui potes bonum facere et
si sit tibi extraneus non quia solus benefa
ciens est proximus sed etiam petens indi
gens pati et hoc sunt bona facere intelligi
tur sunt bona diligere parva que est non
intelligere et hac unde et bene quibus vel pos
sumus bonum facere per que bonum diligi et esse proximi
deus autem licet bonum diligatur non tamen
ex dilectione alicuius possit ad bonum et ad
di et ex completum subtrahendo ¶ Sed secundum
dico quod circa preceptum 2e tabule explicat
id preceptum diliges quia specificat illa
in quibus debemus non odire inimicum quia
non occides includit non odire et in iuste
dictum tamen non furari non mechari
includit non odire et bonum fornicatio non
fame et sic de aliis ¶ Sed augustinus contra
ad illud contra ii deum est antiquus et cetera
¶ Signatum est salua[tor] dictum est et non
scriptum est quia et si scriptum esset diliges
amicum non scriptum esset odies inimicum
¶ Sed iudei peruertentes scripturam hoc
arguunt aliud per locum a contrario et in
finaliter quod aut male intellexerunt
scripturam probat saluator ubi quia si tamen
diliges amicum qui te diligit quod in
terdum in male intellexerunt pharisei
ubi aliis pluribus sicut apparet in illo
precepto ¶ Honora patrem tuum et cetera
de quo redarguuntur eos saluator quia
intelligebant quod si afferret quod suam
suam ad templum et non daret pa
rentibus suis contra preceptum quia deus
est pater spiritualis ¶ Sed christus hoc impe
dens irritum inquit fecistis mandatum
dei propter traditionem vestram // per hoc apparet
ad id de 2o ethicorum quod illa ratio non intel
ligitur de causa precisa hoc est ubi non
ambo contraria extrema parte non subsunt
uni extremo alterius contrictatur ¶ Si enim
calor haberet contrarium primum a non solum albus
est coloratum quoniam nigrum est non coloratum
primum a sic autem est in proposito quia sub
tractio diligentis contrarie et actus et in innu
peractus de inimico quia eadem ratio
diligentis est utriusque puta possi
bilitas diligendi proximum primum secundum caritatem
¶ Consequenter eius inquiritur ymago dei
¶ Circa dictum 31 queritur utrum

caritas remaneat in patria l. quod non
evacuetur. Unde quod non recte apostolus prima ad Co-
rinthios 13° dicit evacuantur alia dona
quia sunt ex parte. ex parte enim cognoscimus
sed caritas nunc est ex parte, quia imperfecta
alioquin tunc non esset ea sit beatitudo erit
non ab perfecte beatus. ¶ Item si dicatur beati-
tudinem non perfecte consistere in habitu
caritatis sed in actu eius. ¶ Contra sed perfectionem habi-
tus potest elicere actus perfectiores et si sit habitu
est nunc equalis ei quem habebit in patria consti-
tuetur actus et ita similiter nunc ita intensa
et perfecta sicut tunc. ¶ Preterea fides anacua-
tur est etiam omnino latens et idem videtur esse
caritas quia tres ¶ Preterea longius. 83. q. q. 33.
quedam rerum sunt credibilia que numquam
sciuntur quia sunt illorum nunc habentur et quia
fides in via potest habitu cognoscere aliqua in
patria et non nisi fides quia tamen sunt credi-
bilia fides saltem quo ad illa non evacu-
atur. ¶ Preterea eodem habitu cognosco ad et conse-
quenter inhabito unam. sed Augustinus xl de trinitate ap-
petitus inhiantis sit amor amantis
vel fruentis et multo magis per habitu
ipso assistit et fruitur quia eadem fortitudo est
primo mouens ad ipsum et conseruans multo
tamen fides sit habitus de se bonum inhe-
rendi et eo conservandi inhabito illo et non
evacuabitur. ¶ Contra ad corinthios 13. unde apostolus
ad oppositum. ¶ Tertio nullus habitus est ubi po-
nendus frustra manens. ¶ Frustra
non est habitus cuius inclinacio et est
impossibilis fides autem ex racione sui incli-
nat tamen in verbo non apparens et latens
sed id ad habitus x. fides est ¶ Vera assentiendi
rerum ac non reconparendi non apparencium et spes tamen
inclinat in bonum quomodo absens ad-
ipiscendum. Iuxta id ad Ro. 8. ¶ Spes

quod videtur non est et spes actus de spe p-
speratio ipsa procedit inclinaciones autem
iste non possunt habere in patria ubi est
bonum patens et visum quia isti habitus
manebunt in nunc ibi erunt quia super-
flue essent. ¶ Sed hic est unum dubium
quia si iste virtutes evacuentur in quia si
succedunt eis alie in patria. ¶ Videtur
non oportet ponere quod succedant eis alii
habitus specie locum de habitu sicut dicit
habitus ab habitu quia sicut dictum est supra
in materia de caritate non est necessarium ponere
aliquem habitum in aliqua creatura quam saltem
a caritate qui sit principium dilectionis diligendi
vel tenendi in obiectum nam habitus non
ponitur nisi propter habilitandum et facilitandum
eam ad eliciendum actum aut saltem
in intensiorem ut quando sit principium intensivi ut
intensius possit prompte et id operari
quod non possit sine inquietudine ac esset
quando novum vel denuo adipiscendum
vel quando ipse erit principium et ipse agens actum
in potentia et per sublime inclinata et facilita
quod si succedant aliqui actus repug-
nantes illi qui nunc videntur si quando
videbimus et tunc repugnat istis actibus
credendi et sperandi illi actus succeden-
tes non sunt specie similiter ad successi-
onem fidei et spei quia videtur non pau-
libus incipere sunt saltem actum
visionis et tamen non erit evacuationis inco
habitus fidei igitur ille actus non re-
pugnat habitui illi nunc igitur evacuatur
fides et spes quia eis succedit ad
impossibile. sed quia essent superflui. ¶ Sed
adhuc restat unum dubium circa istas
virtutes primum quod videtur quod eas fortitudo

obiectum non sit deus ut latens sed ut
absens id est quod latentia vel absentia sit
formalis ratio obiecti. Sed sola ratio formalis
est deus vel ut deus sicut dictum est 3
d. 6. Huius 3um. ¶ De obiecto fidei et spei
et in presenti de obiecto proprio fidei et obiecto
theologice non videtur quod isti habitus tunc careant
formali ratione obiecti et ita potuerunt ma-
nere ibi et inclinare in proprium obiectum et
eadem ratione potest argui de actibus natura idem
subcadens ratione est obiectum habitus et actus
proprii eius habitus / sed saltem de spe sic
arguendum est. Videtur quod possit esse inclinans
ad amandum presens et desiderandum absens
secundo quod ratio eiusdem actus et subcadens
ratione formali obiecti possunt esse multi actus
et non solum diversarum specierum ratione. Sed et
ratio eiusdem potentie differentes secundum perfectum
et imperfectum vel tamen perfectum et imper-
fectum sic se habent sicut se habent maius
et minus in eadem specie. Sed sicut se
habent diverse species in eadem genere primum
medium et extrema hac ratione dico quod ratio
dei in spe non sunt solum actus intellectus et
voluntatis qui sunt actus subordinati diversarum
potentiarum. Sed et actus dilectionis sic et sic non
tamen quia differentes secundum maius et minus in
eadem specie sed quia medium et extrema in
eadem genere. Quod patet sic ponimus imperfecto
quia cum perfectio actus sic a diversis
si ratio et ab actu quod variatur propter ra-
tionem istorum in spe vel et in quietatione circa re-
liqua causa sunt et in appreciatione ad reliqua
tamen quia in propterea agunt causae speciales
ratio affectus quam non sunt sufficienter
appreciate et quiete variatur tunc per-
fectio illius actionis et id est imperfecto
ratio cum actus tendentis obiectum voluntatis

in spe presens / ratio autem actus desiderii ab-
sens et hoc ex modo formali huius actus
obiectum non est in spe realiter quietativum potentie est
ergo ille actus imperfectus ratione illius et hoc
in alia specie que est spei medie ad
extrema non propter aliam rationem motivo. Sed propter
appreciationem illius actus ad reliqua causa
speciales que sufficit ad distinguendum
specie effectus illarum durarum causarum. Sicut
si actio aliqua sequitur solem inquantum
presens et solum est presens secundum radium re-
flexum / et aliqua actio sequitur solem et prop-
ter ipsum sed quod presens est secundum rectum radium
isti effectus distinguuntur specie non ex
distinctione passivis nec ex distinctione agentis
quia ad eandem formam agentis / sed ex alia
appreciatione et ad eorum generis agentis
ad passum / quia igitur actus obiectum est idem
formaliter concedo obiectum beatitudinis imperfecta
nec ex hoc sequitur quod actus sunt idem specie
nec actus illi qui sunt eiusdem potentie
vel possunt esse diversi et in eadem vi. Si
spe sunt esse ideo obiectum diversi de presens potentie
¶ Ex eodem quod dictum est de distinctione
actuum videtur quod similis distinctio possit dici
de distinctione habituum inclinativum ad plures
actus vel nam ad omnes actus alicuius
speciei in natura rationali qui frequenter potest
elici sic et sic potest esse aliquis habitus inclinativus
inclinans ad tales actus / propter aliud
quod tangit de spe dicam possumus quod sicut aliquis
actus distinctus specie ab alio potest habere
proprium habitum in voluntate et ideo ratione talis
ad ipsum id est et potest esse unus habitus generaliter
inclinans ad unum actum magis et mul-
tos in specie quemadmodum si iusti ponantur
virtus una secundum genus non secundum speciem sed

actu s bonu / hoc mo posset ee vnus
habitus qui per se respiceret deu in q[uantu]m
conueniens nobis & sic indistincte in-
clinaret in ipm & huius actus & habitus
sic indistincte tendens in ipm hac
est no subiecta tale sub qua sit appeciab-
tus vel sic potest tendenti Iste habitus
no vocare sit potest tendere desi dr subte-
nedo tres habitus no potest spes si pot
proprie inclinans ad actu illu imper-
fectu qui est desideriu concedo g[ra]o q[uod]
bn posset ee vnus habitus tendens in ipm
dm ut est bonum conuenientis & no oportet
illu euacuari Sed spes que ponitur
perfecte inclinans ad actu perfectu
& hoc perfectione altius tolis q[uod] s[cilicet] fit
ex absencia obiecti re[sp]e[ct]u potest tendenter / visio
de fide & spe quod euacuatur videndu
est de caritate quod maneat eadem in patria
supponens q[uod] habet ro caritatis que est amicicia
dei ut ipse est bonu Iste habitus non
distincte inclinat ad actu perfectu ama-
di deu sicut amatur quia ipse prius ne
ad actu imperfectu amandi deu sicut
amatur q[uod] est in perfecte prius cuiusque.
sed inclinat adhuc actu & illu licet
indistincte & q[uod] tres habitus possit
hic ps ex dictis in de spe / realiter &
est hoc debitu tendere in deu ut
est bonum ipse quia debitu tendente
in deu ut est bonu in quam no i vocatur
actus ille qui tendit in deu ut est in
se bonu ex presencia perfecta vel imp-
perfecta dei sicut ille qui tendit in
deu ut est conuenienti Ipse enim vocatur
vel no est sub spe vel si est no cu
spe ita remota sicut no est / ex[...]

q[ui]a inclinatio in patria inclinabit ad dili-
gendu deu in se inclinabit inclinatio
ad actu illu qui potest ee caritatis vel ut
potest eius actus & i[de]o habitus potest
manere Et si aliquis q[uod] prius tres
atti vel tres per vocare actu spe
g[ra]o ponit ee duo habitus spe. q[uo]rum
vnus sit primu diligendi deu in se ut
pietatis est per fidem & iste euacu-
abitur in patria / alius est diligendi deu
ut est prius per visione & iste suc-
cedat / concedo q[uod] dua tres habitus ponit
ee simul in voluntate / Et h[ic] no potest ro
caritatis q[uod] fit potest primu actus perfecti
ee alius latens Sed q[uod] sunt distincte
primu actus tendendi in deu ut est
bonu ipse / Breuiter g[ra]o q[uod] q[uod] sit de
fide de istis duabus virtutibus appetitiuis
spe & caritate concedi potest q[uod] posset ee vnus
habitus appetitiuus re[sp]e[ct]u conuenienti manens
sic caritas & posset ee duo actus
appetibilis re[sp]e[ct]u dei ut est bonu hoc est
quorum vnus euacuaretur sicut ponitur
nunc fides euacuari Et nunc suppo-
ex dictis dictorum distinctionum istorum habitu-
um spei & caritatis q[uod] spes no in-
clinat ad actu tendendi in bonu
conuenienti alteri Sed ad actu imperfectu
ex absencia obiecti i[d est] q[uod] ista imperfecta.
obiecti no accidit actui in quantum est istius
habitus licet sit & eiusdem in quantum eliciatur
ab illo habitu Sed caritas aut ut e[st]
primu eius tendendi in deum ut est bonu
in se ita q[uod] actui ut est eius acci-
dat perfectio & imperfectio ut est ex
presencia vel absencia obiecti Sed ad actu
imperfectu inclinat ex absencia obiecti

z ad perfectum expientia o ¶ Ad pm
artu 3 co. q alie virtutes sut imper-
fecte vel cepte qr nectio vel ccilit
includunt in actibus suis ad q nato
detiat s imperfectum. q tunc in illo
statu cuatuabit. caritas aut non
nectio detiat actum suum ad a d a q
seqt imperfectio ¶ Sed actus inqtm est
eius est in dicens t q accidit s
talis perfectio vel imperfectio podta
ex ar o st ista ¶ Solucoz data ibi q
bona est inqtm negat beine hac
posse bo z si eni ad hret huic eq-
lem caritate. sicut inpria no pt
hoc ee bus hic. qr no possz hre
eqlem actum sicut tunc hebit z mar
gsistit beo ¶ Ad a mq q obiz
tur q no pt hic actus t perfects
na actus dilci no solum est ta
pelis bna. ipa bos nec z bna
ipa caritas s z / o m apim pus
peractuale intellectum. sicut dm
est d 21 2 z hoc detiate pstois
s q est detiate spus ¶ Si magis ma-
gis. si mi9 mi9 in bia de oi lege
no pt a m ee pus sicut inpria
z pncia illius spec z io proba le3
q no solum possz ee actus eqlis.
nec eiusdm spec. nec ex hac seqm
q hitus no possit ee eqlis. qr
hitus no erit tote pncim illius actus
s pcrale z eo mo quo ipe hitus
est pncim sp dat eqlem actum ¶ Sp
eni quatum est ex se dat actum suo
q sit qdam amare dei inqtm est
summum bonum nec hitus dat s q sit

dei ut pns vel absens nec ab ietaz
perfectom q lz exo to sic vel sic ponte
¶ Ad 2m pz z si latea no sit tua
forlis moto fidei vel spei tn actus
fidei est perfe tlis expua spe q nato
9 torta eu imperfecto ex detiatoe
sui hitus z io fides detiato in-
clinat ad actum tlis spei ad q no
pt ee detiato inpria caritas aut
z si ino sit detiata ad actum ee id
q latet z p gns ee imperfectum tn
no inclinat ad actum sicut imperfectum
s ad actum c actit imperfecto ¶ Ad 3m
pt dici q credibilia sut in tripli
dria q dam eni sut quoz visio ipse
ptinet ad beatitudinem sicut est visio
trinitas z tlia sut stibia ex te do sic
ad visibilia z videbunt. z de istis p-
se intelligit est illud q fidei succedit
visio ¶ Alia sut quoz visio aliquo
mo ptinet ad beatitudinem no tn
ceffit q z no sut stibia qr qdaz
sut sta tpalia sicut sut credibilia
de incarnacone z de tlibus gcontant
fidei succedit visio. no quidz rei
ipse qr no videbitur inpria x i tte
z in beato virginis ¶ Sed visio in verbo
z sut que nec nuqua stibia. qr
ista tpalia nec vmq ptinencia ad
beatitudinem nec pncipaliter nec gcontant q sic
a a aliqua via parti via ad actus hua-
nas z detiabo sic quis viator hz
fidem pt concedi q in 10 z vi pt
manet fides ¶ Ad vltimum de spe pz
ex dctis in cor e qonis
¶ Circa d 32 quero vtrum

deus diligat oia eq̄lit° excaltate q̄
nō caritas est virt⁹ ⁊ pōns for̄ pfiᵐᵉ
pōm suppoit g° ea imperfcām vōs
dei nīsi perfectissima g° ⁊c // p̄ nō
oia sūt dilig̃lia excaltate q̄ nō in
creata n̄c inuolia g° ⁊c ¶ p̄ deus nō
os eligit q̄lusdā ⁊ iustific̄ / q̄ electos
⁊ quibus irascit̄ nō eq̄lit° diligit
p̄ᵘ nō oibus dat bōa eq̄lia maiorib⁹
aut adimplet̄ vōs beneplati. g°
nō oib⁹ volt eq̄lia bona ¶ Contᵃ oia
intellit eq̄ʳ ⁊ p vna rōm formlr̄ q̄
aslo de dilige excaltate ¶ Hic sūt
ʒ vida p̄° q̄ deus diligit oia ¶ 2°
q̄ iste act⁹ nō est ꝓꝓrius alicui p̄ᶜ
// 3° q̄ est vn⁹ actus ⁊ maior dicit̄
quo est vn⁹ ⁊ eq̄lit° uel nō vn⁹ eq̄-
liter reᵛ oim̄ · ⁊ q° se h̄z eq̄lit° uel
ineq̄lit° reᵛ oim̄ ¶ p̄ p̄ᵃ. q̄ sicut ost-
sū est supra d̄ 2. p̄ deus exnē nā-
lit° est intelligens ⁊ volens ⁊ p-
ꝑus vitalis / nō aut p̄tet̄ in eo p̄o
actu / q̄ tūc eēt imperfectus / g° est
actu vtus nō nisi intē ⁊ vōd se.
q̄ nᵐ adᵈ oᵐ pt naim̄ creata ul in
tellectuales vltᶜ ¶ ex d̄ p̄ᵃ. q. 2. p̄ g°
acᵛ intē ⁊ diligit se / ⁊ alia
p̄ᶻ q̄ sicut oīs intē⁹ pt mlt̄z intele
ita oīs vōs pt mlt̄z vole. vōs
igr̄ dīna pt dilige oia dilia alia
a se ¶ Obi⁹ q̄ q̄ sit diliget ꝯria /
q̄ vtrūq̄ h̄z rōm dilil̄ez / d° q̄ ꝯ°z
ꝯcedᵃ. denatis q̄ sūt inse ꝯria. s̄
nō diligit ea simul eadem susceplo
q̄ hoc nō est dilile s̄ quedā diligᵗ
voliᵘᵉ efficaci ꝓu illa q̄ pducᵗ alīn
inee / q̄dā voⁿᵉ quadā simpᶜ.

ꝯplacētie nō efficaci / que tn̄ nūq̄
pducet̄ inee / que tn̄ ordinr̄ alim-
tᵉ. ut palia h̄re tanta vōitez sicut
1ᵃ q̄ diligᵗ voⁿᵉ efficaci ¶ Ad ista
⁊ ꝯnez que p̄suppo ꝯta d̄ 2. p̄
s. q̄ deus sit forᵗ voⁿˢ pōm vna
rāco. q̄ eē voᵗᵉʒ est perfcō simpʳ
in oib⁹ em diuidentib⁹ ens
nobili⁹ dicēns est perfcō simpʳ
si ens diuidat̄ per volitm̄ ⁊ nō
volitm̄ simpʳ perfcius est voli-
tm̄ g° perfcō simpᵗ ¶ Ex isto se
s̄ ꝯ. s. q̄ nulla perfcō simpʳ est ꝓꝓ
alicui p̄ᶜ. hoc aut p̄ᶻ aᵗ. q̄ si eēt
ꝓꝓᵐ alicui p̄ᶜ eēt ꝓꝓ ff. ul ꝓꝓe s̄os
nō nō̄ procedent ul deus nō̄ ama-
ret adᵈ aᵈ a se p̄i rōe se de verbo
q̄ nō dᵗ aliq̄ ꝓꝓu reᵐ nō̄ ad ad
adᵈ ex se probilis est vna rāco ꝯis
q̄ 1⁹ nō pt eē nō̄⁹ ꝯprmo nō
ꝯuīte nō̄ / q̄ perit vtrūq̄ s̄ ul
adᵈ adeo inq̄cuq̄z eē est exnē nām
g° n⁹ r⁹ ad ꝯcuq̄z adᵈ adeo inq̄cuq̄z
eē pt eē nisi simplr̄ nō̄⁹ g° nō
pt eē intē⁹ aliui p̄ᶜ dīne inq̄ᵐ ll̄z
naim̄ dīna de thato inō vndi // de
vbo ⁊ acᵈ q̄ si vbu dicet ꝓꝓu reᵛᵐ
ad catām ut declarat aut hoc
eēt inq̄ᵐ creatā h̄z eē i meoria
pᵣna / ac sic exp̄mit vbu sui ⁊
in 1ᵗᵒ mēbᵒ fl̄n vī ʒ scom mᵉ ¶ p̄°
q̄ nulla creatā h̄z eē ꝓꝓe in meoᵃ
dīa ut meoᵃ est sicut tactū est
q. p̄ᵃ 2. ¶ Sit em acᵛ intele p̄° per-
actū intelliᵃ dic // 2° q̄ tūc eēt
rō modi inteᵐ insitᵘ ad vbu inq̄ᵐ
est ei⁹ ⁊ ita s̄ᵗᵘᶻ mouet inteᵛᵐ
insitū ⁊ sic vilesceret inte⁹ ille salte

si per impossibile esset unus lapis in mente
sicut aliquid est unum intelligibile in mente
mea / sed cum mente mea esset carens ex-
primendi verbum suum. et tunc sequitur
propterea quod sicut esset primo modo intellectum
infinitum. et non produceret notam infinitatis unde
hoc solum quod et tamen non sit formaliter infinitum
in mente nec et intelligibilia esset non pro-
ducendi infinitatem notam. non unde probabile communiter
fundatur racionibus omnibus oppositis. et videtur
sequi quod essent tot verba quot essent
intelligibilia in mente prima et simpliciter
distincta. quia si ipsa essent in memoria
et si sic exprimerent non exprimerent
nisi vel quodlibet est sic intelligibile quod si actus
alius interius positus diceretur. scilicet quod verbum de-
clarat alia magis alia. sed tamen tan-
tum actus declaracionis in quadam esse
intelligibili. non est proprium verbis. quia tota ter-
nitas producit ea in esse intelligibili
sicut dictum est. quia primo 2° libro. quodlibet positum
secundum mentem quodlibet. quod autem per totum
dicitur dicere verba comparatum est de 21
primo. quia dicere ibi importat ducere et non
vel relationem originis quod est expressi ad
exprimentem et aliud convenit quod est declarati
ad declarantem ut sic per id commune et
expressum ad ipsum eo et declarans dictum
principium / Iste autem actus qui est declarare
tantum est appellatus verbo quia procedit per
modum noticie generate. et non declaracione est
est autem quibus talibus actionibus formaliter de-
clarare Sed quia actio principaliter. per esse
prius principium quia principaliter declarat magis
exprimit notam generatam. et iste duplex
modus actionis hoc quod est declarare scilicet formaliter
et principaliter apparet in aliis relatis. sicut
in eo quod est assimilare et adequare formaliter
enim quia quod est simile formaliter assimilat

ipsum alteri / Sed agens dat illam formam
assimilat effective eodem modo potest concedi. quod
pater diligit spiritum sanctum sicut expositum est
de 32. primi libri et hoc est ad propositum speciale sed
non proprium et communiter in dupliciter vero scilicet spi-
racione et quantum alia racione inspiracio
ipso adamatur. quod racio racionis est apposita
scilicet scilicet vel tamen quibus tribus ¶ Tertium apparet quia
una est persona et unum omnium et tamen unum ac-
tum infinitum adequatum secundum. non oportet istum
unum actum esse omnium quoniam omnia requirunt
ad perfectionem huius actus / Sed solum ex
perfeccione huius actus consequitur. quia tendit
in ipsum tamen. tendit autem in alia esse
ipsum quod primus terminus est talis racio agen-
di ita autem intellectum dico quod volunta-
tem sola eciam potest esse racio principium agendi aliter
videlicet ita parata exhac patet quod non
est inequalitas dei in diligendo omnia
comparando actum ad agens. sed comparando
actum ad obiecta in adeo super que
transit est inequalitas non tamen quia illa
volita sunt equalia vel inequalia bona
nec ei volita Sed et quia per ordinem
operacionis transit super ista omnia non omnis
volitur volens / primo vult finem / et 2° in-
mediate id quod attingit finem / et 3° alia
que sunt remocius ordinata ad attingendum
finem / Sic deus voluntarie licet non di-
versis actibus vnico tamen actu magis
iste directe tendit super alia ordinata
primo vult finem et in hoc est actus fi-
nis perfectus et voluntas eius beata / Ter-
cio vult illa que in mente ordinatur in ipsum
scilicet predestinando electos qui scilicet in mente
attingunt ipsum et hac quia reflectendo
volendo alios condiligere id omnium secundum sicut prius
fuit dictum decimatertio de 28. huius 3° quia
quod se primo amat ordinate. et per omnes non

in or^te zelando vel invido / 2° vult
a^s bre odiligentes · et hac est velle
a^e bre amare suum ipse · et hac est
predesti^te eos · si velit eis hec bona
scia^r et eterna^e ¶ 3° aut vult ea que
sut necia ad attingendum hunc fine
s. bona gre ¶ 4° vult ppter istas aliq^a
que sut restora · pu^i hunc mund
sensibilez pro alijs ut serviant eis
ut bnm sit · ut 2° phi^s ^v ho quodammo
est fis om^m que sensibilum / et ppter ipm
volitum adeo · q^a in 2° signo nec sut
oia sensitia volita q^a in e^o signo
id est q est principi^s ultimo fini osueu^t
dici finis eorum que sut restora su
q^e qr in ore nec adhaerem perseratum
vult deus mundum sensibilem sed q^i q^a
sam^o in etas vult hoiem amare
se quod mundu sensibilez ee · ho erit
finis mdi sensi^lis et i^a ps inequalitas
voli^ua q^ntum ad ipa volita nec ut
volico ipius vo^tis s3 ut transit sup
ota ind predeci · nec tn ista inequali=
tas est ppter boni^tes s. suppo^tas in
obis ql^s cuq^z alijs ase que sit qui
to que sut sic vel sic volita ¶ Sz
to est in ipa volu^tte diva · qr ut ipo
acceptat a^q in tali gradu ipa sut
bona in tali gradu non ex^a vel di
dr^r q in eis ut ousa sut ab in t^v
ondi^r a^s gradus bonis eqlis · s q
ra^r deberet ar^te oplace vo^ti · sal=
tem hac ctm est q buplace^a eorum
q^ntum ad actualo existere mere e ex=
volu^tte diva · absq^z alia rone dectl=
ante excepte eorum ¶ Ad p^m ar^m dia
q bitus s3 ad perfectionis · et quo
adhoc po^r inde / quo adhoc aut
q requirit imperfectiom qr pdam perfecte
factus non est ibi ¶ Est em per

recep^tes ad oppo^m ide est q actus cu
detracq^z sit inst^ta ¶ Ad 2^m dco q et
si ppter in caritata sint dilig^bia ex ca^te
qr caritas est am^a et ad ista non est
am^a ppter quida · tn possu ex caritate
velle arborem ee · et arbore in ser=
vire ad talem actum meq^m · talis actus
vltius inat me ad dili^s deum ipse
et hac pie pt oredi · q deus ex carite
diligit aid non volicione amici^e s3
tali volicione alis est quida re^b eorum
¶ 3^m oncludit inequali^tem q^ntum ad bona
volita ipis diltis · qr non predestina=
tis non vult tanta bona quanta vult pre=
desti^t ¶ Nec illis quibus di^r irasci ptur
pequ dici^r irasci non vult tn bonum
q^ntum alijs quibus di^r irasci · et i^u inequa
dilectis · i · defectus dilectionis oncessa est
non solum ad genus · s3 et in individuis
eiusdem spei nec tamen est rato via
in isto et in illo · s sola vo^ls diva
¶ Ar^m ad oppo^m de intere non oclu=
dit equalitez n^i ut est actus operantis
non ut transit sup ota

¶ Circa d · 33 · qro utrum virtutes
morales sint in volu^tte sicut in
¶ Sto q non ps^o eth^x dr phs q sunt
in pte irro^li aie ¶ Et expoit q
ines q est me^m int^r pla^na et irroles
talis non est vo^s · s appetitus sensitivus
¶ Ps 3° eth^x pa^t phs for^me et tpan^az
in appetitu sensitivo ¶ Ps 6 eth^x oto
a · prudenciam et ¶ Ps p^o poli^x · 3 ·
ro dua^r appe^m inferiori pri^tu polico
i · civili ita q appetitus pt oinst^i
ge adhac ut decla^r moneri^r aire
rea in illo necim est pone a^q^s vir=
tutes morales ¶ Ps forti^do et tpan^ti
dui ee in irasci^li et ocup^li gic

no distinguit in vol^te s^z tm in appe^tu
spirito qr ordines quas respiciunt
s^z bonu arduu et delectabile non pre
bauint obm votis s^z tm bo^m sensibile
qd dicitur appe^tu spirito / q^z virtus e
vertus electiua ex diffone sua in 2°
eth^z / electio aut est actus volu^s qd
ul rois 6 eth^z ¶ est n ubi appet^us
conciliatiuus hic ptinet ad volu^tem q
opat^r p suppo^r cogitac rois virtus
est eius p^r cuius pre est eius opus qz
virtus mo^lis est pre ipius volis
¶ ps virtus ls p pre o^to bonu ho-
nestu id est pre o^m volis ¶ ps virtus
e pre pn^m actus lauda^l ex 2° eth^z
nllo debe^t laus n qr voluntarie qz
eius est virtus ps qd lauda^r agit
eius est pre libe^e age id est vol^s ¶ vi
de^s qd ph^s sp^it ptem nectas ul ali-
as insufficient fuit locutus de virtu^bus
moralibus dicimus eni de eis loq^z
vi^z qcede qd sit in pte spiritua n^o p
aut qd sint in pte inte^lli n deus^ti^a
6 eth^z ¶ ad hac p^rond^z rode s^z p
te est vol^s est expse detlata ad bon^m
simp^r qr ul id est p^m o^m vol^s
qd distinguit^r q^z bonu ut ut qd est
o^m appe^tus sp^ui^u ul si possit tende
in bonu ut nunc pt sufficient^r de-
clarari intendendo ul no tendendo
ex on^ne rois vi^z eni qd obm apphe
su sicut apprehensu est moneat vote
et t^r no est necce in ipa pond virtu
s^z sufficit qd intel^s sufficient^r perfi-
ciat^r ad hoc ita on^d ¶ ps 2° ar^e
ex libtate vol^s qr vol^s q est libera
pt se ipam sufficient^r declarare q^z no
indiget alio ¶ ps 4 ar qr si libe

agit repugnat s^z velle declarate ad age-
re ¶ Sed virtus inclinat p mo^m
nat^e et ita repugnat mo agendi ipi^s
votis et i^o no inca ¶ ad 3° ar^z qr vis
contina et incon^m q^z u^t sunt pamies ex-
cedentes i^o erit virtus q est mo-
deratiua pamu / passi^ones sunt in
appe^tu spiritu no in vol^te / ad 4^m ar^m sic
qr si in vol^te possit ee virtus exerce-
tis actibus eius qui sunt aly ab ac^tbus
appetitus spiritu q^o angelus possz ac-
qre existis volicaibus virtutu mo^lium
virtutes mo^les quas vi^z in gnes et
hoc q^z p^hm in ad^te x eth^z u^t nec
alicis virtutes mo^les ¶ Ista opio
inpba^r p vias siles hys que po^r
te sunt pca et p^o est p auctem a^z
na ipe p^o po^lis note in qd est pri
ape lre vtute ut rex principe et
hoc prin^te qd in suo suo ut recte
subiecta^r et applicet ad ptem supio-
res et inferiorem ma^ta ¶ ps isti q-
cedunt iusti^ac ee in vol^te q^o roes
q^nes de volu^te et vtute mo^li no
q^cdunt n^c et auctas p^hi p^o eth^z
de ole^li rod dilz inte^l de solo ap-
petitu spiritu qr si solu illu intelli-
gat p obedi^le roni q^o insufficie-
ter diuidit aiaz in q^m est capax
vtutu mo^l et i^o in q^m intendit
de ea tractare insuffi^cter dixit tractat
eni de ea ut est susceptiua virtu-
tis mo^lis q nec est in roe nec in-
obedi^li roni sicut ipi intelligunt in
duo mebra ¶ ps an diffiom vtutu
dicta me^m p^t p^hs volens inqre rom
felicit^s dr sic separandu nuctias
scripsis similitz q^d vi^z q^o ei adali

velmq quedaz spatia h9 hc quid
ut lby psuale toni hec aut lales
t intelliges ¶ Ex ista lra pz · q
po excludit ptem sitiua qz in ista
no est ops lrois s q ho t ilko est
ops p Virtutes moles t pond iste
no erut plur posr in 1a pte go id
q velmq s spatia io agent
nulla pte est pse excellens sup tom
ptem sitiua t id diuidit intelliges
t i lby persule atone g i psuale
atone inter lbtez per intellus 9stat
q inter intem ¶ hic go lbz q expsse pss
set lrid exodis suis q lotez aqn
vocat obeles tom ¶ Alz ti appetu
siti tui vocat obele toi sicut infine
p9 t sicut obele toi accipi dup
i t tole dr lno mo strte t p9 t tuc
opetit sali int vi to no stricte nec
p9 ti simpr t tle toapetit lati zo s
appe vi sitio no opetit p ecu az sz
tusfiupte id go mem q est lrds in
noia tole ab lno exmo nt abele
tom ab alio extremo ¶ Accidit em
stricte tom ipa est persualis atone
accio ti tocim large no ti insspe
sz tm p eo q ptinet ad inctez ipa
est tolis t appetitq sitis no tm est
persualis sz t obelis t hec lrerba
put ponderari qz lby libm est per
suale sz no ita sspe obele ¶ Appetitq
aut sitiuq qui non est lib no est
sspe persualis sz obelis qz subalis in
pio lrotis ¶ Ad illud qd put multe auctes
Aug lrna deundibus erte ri · lrbi lrlt
q go lrtutes morales no sut n caor
artq ul amor orti qe ibi ¶ Abhor
duit 9 9 incte · c · lrlt ¶ Ad roes ad
ducte p opiue ad dur ad oppom //

¶ Ad go lrds est indetiata ad oppo no
tm ad oppo ¶ Sed mo agendi s rte
t no rte go indiget aquo detia
melite adite agendu h9 est lrtus
gna pz hc no est sola ncitas pod
lrtutes impoys ut per ipas regu
lent po que dose rte posst t
no rte age p9 an qz lros pt elige
oprimz s ousu inq oude vo sin
pt oti sz melidetia pt no rte a
gere ex si dicas sufficiat tom rte
oudere io no requit lrtutez in lrote
sz in toc lroc fm est qz tuc optet
tom po errae in ou q lrotem
male elige t i ay pm ptem lrotis
erit error in intev q est irrale
qz tunc pena an culpam ¶ Ad data
q lros posst suffiter detiari perm
tem adite elid no ser q no gnabu
meo lrtus / ti qz inte9 inq detia
adite in ddu naz inte9 inqpm
lz opem puiaz actui lrotis mere
nal agit t ti no ncetur in intev
qz freq lb9 actibq gnari lrtu adite
medu pm pruden az ¶ Cu g lros
no sit exse ps mag detiata adtm
q inte9 exactiby eiq frequter elicit
pt in ipa habilitas quedaz rta gna
ri ad siles actus t illaz lroca lrtu
tem / p lrtus no tm penut ut po
p eos rte agunt sz lrt delcar t pmpp
te si aut lros posst detiari arae
adite elic no ti delcar t pmpte
si lrtu sspo ¶ Ad go lrnq qz si qs po lri
tapus denouo incipiat reuocari ad
oppom t io rta dictet ad s oppom
lrica ee elig lez id eligat no ti
delcabli no n statim in pmo actu

corruptus est totus situs bicapo
ptedens vnio vel aut par ieiiss9
¶ Hec et appz per epiaz qz demono co
berso eligit difficult bonu et de-
lectable eet s elige p malas osucez
pecter g3 adhuc q bas delitar at-
at otatu autne requir situs in-
ca adta forte elidid actu illi situm
¶ Ad roz gr pma vides q procedit
ex equoitate ei9 q est bonu simpe
id n pt intelt vel ut distiguitur
bonu apens hic distig g bonu
insim accepta ¶ Si po mo bonu
simpr no est appom adequatu bestie
qz tuc bolutas no posset bre actu
ce bonu appns na nlla pa pt
bre actu a que ce id mqo no sal-
nar ca sui pmi ati et i bos quo-
qz viatoris eet cofirmata exto
suo ne posset peccare ¶ 2a mo pt
gcedi qz bonu subiec bonu est
albm appele et sue pp aglic pp9
aut p gmter lacptes ggsrit singre
et mte9 bnle ¶ Ideo spiritu9 appetitu9
bz p oto bonu ut mtc hac est bom
singre cu gdeunbg mdiiduale bg
bos aut bz p oto bonu sic ondi-
s ab intellu bile q est bonu simpr
cto et addit in ia roe q suffit
rom onde rec ¶ Contra istaz rom
debili et pleni q bas no possit
in appom error est ¶ 3a ro dicit in-
appom ¶ Illud eni mag dispu q
bz accom in sua ptate no s in-
putare nec ad laudez nec ad bi-
tuprm qui agit s ex inptate sua
bz laudar vel bituprar agit et io
eget illa piuo per qd possit opari

laudar tale pom btus bi et mial-
q id pp q laudar bis inoperando sit
pcipue mco q est 9e s et bruti
¶ Nec bz hic argue q nale agens
detiar ad agendu i et bos cu no
sit qdaz pso actia nar naz apis
agentibg nalibg omes amouet
situs. qz sut sume incli ti ex se
in mte aut qui mag nar opar
qo bos no negar qz non est ex se
sume inclinata nc ita indetiata
ex imperfectione actiui s ex illi ne
que est pfectio actiui ¶ Illig eni
ne nalia limitar ad bonu i q no
pnt in oppom hic vel saltem gdic-
torie bos non sic litar sicut dcm
est d 24. ¶ Illa et alia pho q i addit
q btus inclinat pmom ne q est
g eos excludet et caritate et spem
no ee in bote q est g oes theologos
¶ Ad istas gr duas phes ad pma
q licet bos ex libtate sua possit se
detiare in agendo / tn ex actione eis
est recepta a cui9 bdtis delecte
inclit ad siler actom. ia eni bnica
acco ei9 non est p forma nalez qlis
est in igne ad opandu s est ex libla
actione q pcet apo indta et i detiali
pactu ¶ Ad 2az pom pz ex dctis
d. 14. p et 26. qlit 2a ca nar ages
pt cocurre cu ca pore libe agente
et qlit effcus de lib pp libtez piu he
re situ9 aut si est ca ptle. actu9 est
ca 2 rer botis ¶ 3 ro demone pam
dta ad oppom tn qz in bositie sunt
panes p Aug ix dct c. 2 et 6.
et pp hoc si pp actionem et panem poca
sit btus sup poam. et in illa pso iq

est passio pona[a] actio voluntatis secundum tamen quod
in suprema parte eius sunt aliquae passiones
quod impenduntur virtutes. Tamen quia moderatio
passionum pertinet directe intellectui aut inexcentis
aut futurae inexcentem moderari contingit dupliciter
vel inmediate passionem quae nata est in-
ferri ab aliquo secundum se ne sit inmoderata
sicut contingit esse natum delectare per spi-
ritum sed delictum aut refrenando iam de-
lectationem ad finem convenientem recte rationi adequa-
tam inferre ex vi de alicuius obiecti appeti-
tus spiritualis / Futurum enim moderari contingit dupliciter
vel fugiendo obiectum quod natum est inmo-
derate delectare et assumendo sola obiecta quae
nata sunt moderate delectare. Et tunc passio
futura non nisi moderata sed ne inmodera-
ta non provenit. Contingit utroque istorum modorum in-
telligatur / moderatio passionis magis pertinet con-
petere voluntati quam appetitui spirituali. Si passio in-
est vel inerit illi appetitui spiritualis non
de passione inercitate si possibile est eam mi-
nui voluntas magis pertinet ea minuere quam
ille agit quod appetitus qui patitur exalta-
vel coagit secundum quod magis pertinet magis aut pertinet voluntas
referre ad finem convenientem recte rationi quam
appetitus spiritualis quia voluntas est per se appe-
titiva rationalis et in se collativa ad finem
quae condit velle quippe quod est referre
ad finem debitum non est actus spiritualis
sed voluntatis per se vel non contingere passione spirituali
conferre sicut voluntati et intellectui et rationi. Si
vero intellectus de passione inmoderata quae de-
provenit et moderata assumi satis est dicere
planum quod circa futurum magis videtur voluntas
habere actum rationis quam appetitus spiritualis quia
cognitiva voluntatis quod est rationis magis pertinet de-
futuris consilium non sic passio. Ex his rationibus
quae erant adducte pro opinione opposita
patet quod conclusio opposita. Tamen quia voluntas est recti-
ficabilis recte per se operationis et non deficienti-
tur quia est indeterminata et determinalis non
minus quam intellectus quia non necessitatur virtus
tamen quia nata est per se declarari in sua o-
peratione et ita habere virtutem quo declaratur
aperitur / tamen quia eius est proprietas in op-
erando operationes humanas quia libera est
et operationes humanae laudabiles requirunt
in principali agente virtutem tale cuius habi-
tus / tamen quia voluntas magis pertinet pro-
ductum moderare passiones debitas modo
quam appetitus spiritualis si eas haberet. Ex
istas rationes arguo sic operantem sic
sed esse in statu innocentiae in appetitu
spirituali non esset aliqua passio repugnans
recte rationi non esset necessarium ponere virtute
in 1o appetitu et tamen virtutes tunc
fuissent quia tunc perfectus fuisset homo secundum
eas sed magistrum in littera / contra hoc et est
auctoritas Augustini in epistola 3a vel 36.
Item magister in littera assignat actus quod
pertinent manere in patria illi non sunt appe-
titus spiritualis. Item in soliloquiis per-
fecta ratio est anima perveniens ad finem.
Item decimo libro primo capitulo iii. Quidquam potest
dici quod licet voluntas sic habitu posset in-
actum rationis et moraliter bonum nec hoc
solum sed intellectus pertinet in rectum iudicium sine
habitu omni intellectuali. Prius quidem actus
intellectus rectus et prima actio voluntatis recta prae-
cedunt habitum et secundum contingit utrumque generandum quia
ex eis generatur. Quod quod primo inest debitum
tamen sicut intellectus in intellectu vel per primum ac-
tum vel per plures actus elicitos generatur
habitus prudentiae in 4o vel per primum rectum
eligere conveniens recto dictamine vel per multi-
tas electiones rectas generatur in voluntate virtus
recta inclinans ipsam ad recte eligendum. Illud
probatur quia prius naturaliter voluntas eligit quia ipsa
vel recto vel recto appetitui spirituali ad imp-
mat recto enim non videtur attingere appetitu

spiritu et mente volunte que est ppe
appetitus ralis vos et p9 vult ad ipse
quia imptet po insiori actu et id
no enim qr imptat poten inferiori
ro vult ¶ Sed cu nullo ff pori pt
vos exitus elconibus cu sit eq
indeterminata et indetermialis sicut intus
gnare in se virtum adire elic. et hic
virtus pprissime erit virtus qr pprissime
virtus elicitur inclinat ad agend
sicut gnat exitus elcoibus / ppt tn
scadi q si vos volens pt impare
appetitu spiritua vl moderando
panem eius vl spectu nes vl fuga
si sunt actus appetitus spirituum ppt de-
linqre exempys reis aliq virtu
in appetitu spirituo inclinate ad has
ut appetitus spirituus delectabilr inocat
ad silia exemplo volud et iste virtus
delictus licet no sit ppe virtus qr
no virtus elicitu n inclians ad-
elcones pt tn oce aliquo mo ee
virtus qr inclinat ad illa q sut ofor
com rte ¶ q pm membru obi qr
tunc in angelis pnt ee virtutes moles
na angelus pt vie tam velle ee ea
ee que appetitus spirituus natus est pas-
sioni et n exitilibus mlr reis velle ge-
nerare in eo virtus ¶ Conf illud
membru qr no solu eta panes in-
exsurtes impte spiritua quent rte
elige sz et panes ontas abintel-
lectu et si nuquid meruit aut in-
fuit sicut tactu est / in qoe destia
questia impliss p' q delectabilibus elcoi-
bus gnaz virtus in vate et nulla co-
cordia in appetitu spiritud ¶ pp si virtus
molis eet in vate qr ipa eet nobilior
q prudentia qr perfectibilis nobilior perfec-
fecto est nobilior gius est ctra

pplm qr et aius ¶ q illud membru ar
qr si ex hoc solo qr appetitus spiritus mo-
net ab imperio votis pt gitari i ipo
quedam virtus vl qualitas inclinans
ad actus siles et ita sit virtus go pri
roe impte cors sicq t mota exemplo
votis pt gitari virtus molis et no
solu vie sz ni ctiatr et uno ly qbz
votas vti ¶ Aliud pm pt oce q si angls
eet creatus impris nalibus no hns in-
vate virtutes moles passent gnari
in eo ex multis elconibus no q ee
pahes in appetitu spiritus s in
exsurtes nec que infunt vl meruit
vl pnt in ee sz tm et eles panes
in vlt onfas pinitem qua onfioe
posita et dato q eet pot eas vie
elic in eis vos eo desinu tali ofoa
ex multis elcoibus passi vie virtu
moles tm ¶ Et id pba tn qr omes
volutes no nccio carente perfectione
gniente voti qt vie cpluttz pfectom
votis volle aut bonu cta agile no
solu s sz et alti et hoc no tn inor-
dine ad bonu dinu sz maxime est ppm
bonu et perfectu quedz volut et
volutas no nccio est imperfecta go
s pt cpete virtus quo velit in bom
tpan maxime est tle bonu gniens
in ¶ Iste virtus no pt dici cartas qr
vt deum est virtus ille no est tm bom
quedaz ad diligend deu sz pubissua roe
rone boni mea nec alius quaz
tpan qr p in et ter no variat ro
formalis virtus qz sicut virtu tpane
formalis eligo in bom hoc ita virtu
eius ter tenis vult quictis angs
bonu hoc in et ita an angs eet
tpan qua in vult vie bonu ¶ Hec

mo z eumter pt dici modo ee tom
btutu molue sicut in eo 9te. ee
caritas sy acti^te eius z i exista rec
dcanis que addit / 9 ppom pt siu
tas adppo^m na bos angeli pt ni
velle qui est p^a actu tpam^e mq^m e
ee bom g^o exhitu tpam^e pt illud
velle sicut argutu e z i eie meo
tepan^a z no in pte ppitia g^o ma^a
e si obicia^r q hec est 9 phm qui
noat q^o ett p adiis btutes moales
ad^o ita forte negaret abeis omez hi-
tum actiles. si s as ponet eos na^r
bonos Aliter si no placet pone
btutes moales meis pt negal qnda
illeg tais fte q ppom z hoc alte istoz
moz. ut q virtus est no eta circa
q bonu s ee diffi^le bonu q ee q
pat^r o^m botis no est diffi^le a^r n
bnti hitu ppitm qui natq est feri
inoppo^m illi bom Saltem q^o ad
aequa eitustam^as z exhoc q ppitio
appetits sic inclina^r in eadez volutas
nata est eis sic 9delari z exhoc
diffile est voleti tende in bonu in
debite eiustantomatu / Augez g^o q
no ht appetitu ppitm botis eig no
est nata 9delari acu tali hitu
z id sio diffi^te tendit in bonu moale
ho e eiustancomatu rec Alio mo
pt dici q duplex est volica vna simp^l
q est qda 9placen^a alia efficax q
s voles pcedit^a ad volitu deletu inse
si no impediat^r sola Ppe est electa
eo mo quo azlis lo de electione 3° eth
volitas est impossi^le electa no / nll^s em
eligit impossi^le hec est efficacit^r volit
eq volicone pcequa^r id licet as sim-
plici 9placen^a velle poss^z impossi^lia
quod forte plus angeli pecauit ul

pecare potiu^s voce esse iste^s / Pt igi^t
dici q nisi abutili appetitu ppitm
volutas pt ee pri^m insta^z elec-
nu rec^r bom moalis z ita volicio
efficax est electa que sola nata est
gnare hitum qui licet sit por om
btu in appetitu sensito tn natus
est ee pri^m in parandi tali appeti-
tu in angelo aut pt ee volita sim-
p^x s no nata inpare Ad 2^m q
pt dici q no oz omez pfcom no-
bilior pfcie ee nobiliorem si qui-
dez ignobil^r est aequa pfcio mi^s
nobilis alia pfectione q est mi^s
nobil. oz tn suprema nobilior exce-
de suprema mi^s nobil / Btus aut
moalis no est perfcio suprema vol^s
z fides mte q z caritas vi^r excede
fide. tn ista ruscio no vi^r suffice
qz rec^r eiusdez abi nobi^or poten
vi^r bre nobil^ez actu. qn vtraq
agit s vlti^m sui qz ibi no est ex-
cessus expte o^ti qz idez est Sed
tn expte pot z eatenq nobilior
excedit g^o cu eta bom morale
q est ide obm sit actu mte^r pcica
z volits si vtraq pfcio agat hec
dtando z hoc electo simp^r nobi^or
e ita eleo q dtame tcm z per 9ns
hitus gnatus ex electionibus rcis
erit nobi^or hitu gnato ex dtamib^z
rcis q 9ced z ad phm pferente
pden^as Ad 3° prude^a est quodo
r^a aliaz btutu pcepto ipa ul actu
eig pcedit moc hitum z actum
btutis moalis z in ca pori^te actu
z hitus moalis 9forta^r taqua
pori z no eo^o sic poritas apud
phm vi^r gclude tom rele z mese^a
z in hac digni^tes Ad 3^m 9ced^a

q in parte corꝑis ut virtus et habitus
esse sicut patet in manu scriptoris et pictoris
¶ Manus enim mea mortificata inhabilis
est mea facilitate que est ad citharizan-
dum existens aut habilis est quod non est
nisi ex habilitate inherente manum que ha-
bilitas acquiritur et potest esse quedam virtus
quia quedam qualitas habilitatis ad operationem . Vir-
tutis moralis acquisite et hac habitus de-
vitatur ut de equo ad actus quosdam ad-
quos est assuefactus sed in inanimatis in-
animatis non invenitur non enim ex con-
suetudine facilius proicitur lapis sursum
¶ Secundum tamen principalia ¶ Quidam autem
concedunt id quod affirmat scotus quod in appetitu
sensitivo est quedam qualitas que potest dici
virtus tamen minus perfectius tamen vir-
tus quam illa qualitas que est in volunta-
te inclinans ad electionem ¶ Sed illud ultimum
de wasta et capitulo dicens quod sunt non
tantum in appetitu sensitivo sed in voluntate
Sed tu obicies de actis aucius et delectabi-
lium illa sit contraria sunt non delectat monti
ratione in potest invenire distinctio corrupte
contraria comparando ad voluntatem sic corrupte ap-
petitus sensitivi / Sed id ad autem quod volun-
tas sufficienter perficitur per virtutem theologicas
Ꝯsimo enim est respectu boni divini . et respectu nullius
alterius nisi movetur ad diligere deum . ita
quod nullus actus elicitus ex caritate nisi cuius
obiectum ad quod statur est deus licet per accidens ordina-
tur non solum aut passione ordinate
in velle deum Sed hoc bonum inquantum est
bonum tertium tamen convenientem in se separatam
rationem et sic velle hoc bonum competit
evalis virtus ¶ Et si obicias iste habitus
non erit ad referendi in deum ergo non erit
virtus quia actus eius vel fieri bono causato
¶ Secundo quia habitus inferior non est dare habitum

habitus superioris caritas aut que est habitus
superior sed actum scilicet referre in deum immediate
nullus aut alius habitus superior sed excise sic
referre Sed tamen sed excise per accidens actum suum
diligendi hoc bonum quod bonum habitu ad
referri superiorem neque ex hac sequitur quod
inferior sit malus neque quod sit principium fruen-
di bono causato quia si non referat neque ti-
ne fruendo non tamen refert contra scilicet re-
pugnando ultimo fini aut non tamen inclu-
dit non referre negative sed opponitur
quod est uti contra sicut dictum est de per per
definiri ¶ Sed id pot dep principium disposito
libro 2o distinctione quod philosophus putavit concedimus
corrupte esse ordinem in iustitie tamen de-
bito tamen aliter dictum est in libro 2o quia aliter
appetitus inferior natus erat habere suam
delectationem et aliter potuit concorditer
movere ratione Ita tamen quod et potest postea
ante virtus in utroque appetitu nisi
forte iustitia originalis faceret in vo-
luntate perfectius divinum respectu appetitus spi-
rituali et possit statim uti appetitu
sensitivo simpliciter sed adhuc non salvaret
quod appetitus sensitivus delectare quod tuis
bonis durare super eum nisi in ipso appetitu
esset aliquis habitus inclinans ad talem moram
tenendo istam viam distinguendum de volun-
tate ut natura vel ut libera et ut deliberata primo
modo non ponitur aliqua virtus quia sic natura
tendit in finem et in bonum esse consum
ut in ipso relucet finis et per tale de-
lectationem non requiritur virtus in ea ut
scilicet nec est virtus in ea ut libera quia
virtus inclinat per modum nature et ipsa ut
libera non est nata modo naturaliter Sed non possit
inclinari naturaliter quo ut libera possit naturaliter
¶ 3o quo modo scilicet ut deliberativa est respectu
eorum scilicet que sunt ad finem et respectu finis

et media virtus moralis ¶ Addo quod virtus movet permovet per modum nature quod subito vel secundum philosophum 3 ethicorum in repentinis si sit impavidus magis apparet fortis ¶ Et ideo primo quia virtus ut natura nullum actum elicit ut dictum est d. 14. sicut nec 3a quia virtus natura non tendit in suum obiectum ut in fine nec media ut in actu eliciatur secundum tamen tendit per inclinationem naturalem sicut grave dicitur tendere deorsum et si quiescat sursum ¶ Contra a dicitur membra unum videtur includere alterum natura ut est deliberata est libera aut enim est deliberata magis principit deliberationem que eligit prima deliberata utrumque opposit sed magis libera quia libere imperat prima electionem et evitat sic quod nec oportet media esse virtute ut libera et contra virtute esse media ut deliberata est predicto ¶ Illa et probo quod virtus non sit media ut libera quia tunc posset in contrarium non concludit quia supplex agens medius virtute est actus inficit non potest in contrarium ab inferiori agente virtus aut si est agens aliquo modo ad actum est infusus agens sicut dictum est d. 14. primo dicitur et 1 et dictum est aliter non repugnat quod libere agat et tamen virtus agat media per modum nature ¶ Consi[illegible] passe et inferius quod non sit virtus in volente ut deliberativa si ideo sit verum quod virtus sit repentine agens preveniens deliberationem natura voluntas ut deliberata non videtur repentine agere et prevenire deliberationem tamen non oportet sic inveniri quia ad virtutem oportet quod expediatur aliter enim non virtuose agit ut ex deliberatione agat sicut non humane non agit nisi intellectus agat in contra id quod est ad finem non humane videtur agit nisi intellectus ideo propter quod agit et illud intellectus est deliberare et sic agit virtuose sed repente et sine deliberatione sicut natura agit ex 2o.

philosophus dicit quod sic intendit dictum philosophi quod sicut virtuosus instructus ubi media adire [illegible] certo virtute et ex precedentibus ordinatus est adstatim recte dicendum contra quod eligit et si inprecepte deliberat precepte impulso et precepte [illegible] quia non sic virtus profite perfecte et si tandem illo recte eligat non dicitur repentine agere sed morose et alius perfectus sic repentine agere ratio illius quia in tempore inprecepti agit

Circa distinctionem 34 quero an virtutes dona beatitudines et fructus sint idem realiter inter se quod sic supra illud Job nati sunt ei filii 7 et filie 3 gregorius quia per si isti essent alii ab illis non ex una parte esset idem alii ex alia parte. Sicut est fortitudo non donum est donum et fortitudo est virtus et si dicatur quod fortitudo habet et illa sit altius tamen actu sunt eiusdem rationis ¶ Oppositum non est idem minus donorum et virtutum mutata et non concordat quod apparet quia ad est virtutum quod non donum ad donum quod non virtus sic de aliis ¶ Ad quod dicitur habet 4 q. 33 quod sicut et sunt cardinales virtutes [illegible] sic virtutes sunt [illegible] modo humano et super humano et inhumano et sic et [illegible] mortales [illegible] et iustitias [illegible] humano [illegible] circumstantiis debitis sustinet tribulatio et adhuc est virtus moralis acquisita ut infusa quod tamen non facit sustinere sic ista secundum [illegible] 3o ethicorum et secundum Augustinum 19 de civitate dei c. 19. modo super humano aut sustinere tale cum gaudio sicut in martiribus [illegible] non inhumano secundum qui dico non solum morte sustines sed gaudent [illegible] appetens sicut paulus

aspiciebat dissolui ¶ Tercio patet per Aug' sup' Jo. sc' infra tractante id ad cor. pr. ne sint i nob scismata / nemo homines est dr Aug' voluit ut essent dij · sicut dr in ps Ego dixi dij estis Adhuc 3m modum est virtus eroica que virtutem tollerativam ponit oppo bestialiti que est infrahumana et declarat eas virtutes dequa n. eth' ¶ Sunt dr que virtutes perfi ut homines non modo dona superhumano virtutes modo infrahumano ¶ Sed contra id obi multi quod caritas est donum excellentissimum dei per Aug' 3o de trin. c. 19 · et quod plus est per apostolum ad cor. 13 · Si fortitudinem habuero et tradidero meum corpus sic ut ardeam quod videtur esse modo infrahumano quod caritate autem non habeam nichil m' prodest non videtur quod ad donum perfi at excellentius quam caritas quia tamen est virtus et despiens gradum si loquimur de virtutibus molibus et theologicis ¶ Patet ergo quia ille quod verte icte tene me quo tenet vocatur quo vocatissime quod simpliciter est tenere

¶ Si hoc potest exhibitum fortitudinis eius spem intende quomodus qui non variat spem quo idem virtus inspe disponit adversitatem a quo modo perfecta supremo sicut et infimo · sed non eodem sed alio quo virtus iste disponit ad sustinere in infimo gradu de necessitate est perfectus quod ad actum suum et omnia quod etiam terribilia sustinere non potest sine perfectione / Sed adhuc ut ad perfecte habeat etiam ea omnia quod habeat virtutem aliud inspe perfectas spem non videtur parata sed necessitate maxima videlicet una spes non sufficeret quod non apparet in proposito ¶ Patet ergo tristabiliter inpane sicut dictum est de · iii et videlicet omnes martires

sed dissipus si non fiebat tamen ipsum mala · quod futurumque sustineret voluntate non sint et sta quamquam sustinuerunt sicut patet per id Aug' 19 de ci. c. 2 · ubi arguit contra philosophos dicentes se esse bonos quia habuerunt quod voluerunt si adversa accidebant et illa voluerunt quia patienter sustinebant / arguit contra eos quod in adversis non habuerunt quod voluerunt quod quod erat esse volunt ea accidere sed tamen accidebat volunt sustinere ne amissa pacientia miseriores essent et videlicet persuadetur quod pacientia ex non potest tamen proprie appellare quo martires in via ista sustinendo adversa habuerunt ad quod non essent volunt quod omni pacie eorum non erat abstracta ille volunt ¶ Sed licet sustinendo pacienter per deum ¶ Patet inpossibile est eius agere simul aliquem actum superhumanum et infrahumane quo acquisito dona evacuabitur virtus virtus per acquisita vel infusa in baptismo aliter si maneat non erit potens exire in actum suum vel non necessitate · quod ex perfectiori dono potest exire in actum suum eodem modo videtur evacuabunt necessitate bonorum et virtutum quod videtur inconveniens potissime si sit primo de virtutibus theologicis quod caritas non evacuabitur in patria nec spes et fides in via ¶ Patet ista virtus superhumane et humane sunt metaphorice non omnes actio humanus proprie loquendo est humana sicut nec necessitatem est actiorem circa quid actio sum et aliis circumstanciis id est necessitatem quod quidem ipso operanti non cum in quod agere quod quod regi et ut multo magis quod quod angelo quomodo necessitatem est ad actum teneri humanus quod agat in modo humano circumstanciis virtus quod disponit homines ad agendum ad modo humano

¶ Alba te disponit eum ad agendum tamen id

Sed si qs sp oraret & daret s donu int9
& no excitaret se ad credibilia i^te non
aget ma hmano ad credibilia qr no
hret fidem acqsitam sz qua fides in-
fusa non erit mopd poss aut opa-
ri mo suphuano qr hret don spe
g^z poss excellencius age circa credibilia
q aliy excitatus insepta sac qr na ex
pma^e vmo quilz this forte facilius
exiraret circa credibilia q a^9 sbn ex-
citatus insepta sacra Sz circa tot qt
bn ordi^ri hmane circa qt inhmane &
suphuane g^z idem mody vtrobiqz
Sz vtr^do bna eet in actu anime liby
q^i supnim vitus ei9 Pellit^z dr^z qr qt
p vtutes tre age psd pfte vtr^dnes
expedite q^z ead vtute tre ago qr
vty e titudo po^e & expedite ago qr
vtus est hitus q^o qs pt faci^r & expe-
dite opai & ead pfte ago qr vtus
est pfecio hntis ipse & q pfum opus ei9
redd^z 2° ethi^z Pellit dr qr oz dispo-
ne ad vote ut est mos circa rue &
tle est vtus & ad dispone ut est mos
assno s & tle est donu hret aut duo
ponur mouet bote^z Cq9 i^d et flm
est qr suppo^z s qr ro maneat bolute
ita qr virtus na sit n dispo malis
in vote s i^d non po^z distictio vtutu^m
adnis & vtu^b & 3° exq^o de9 dedit
hnd bo^ti sp assisti & voti & hitui
adacty Sibi ouiens sicut p^9 qua
illuiaut tetu in acdose sp assistebat
illinato ut poss moui illa poten
g^z p id ad est ppornatu moti pso &
2° g^z si p hitu ppor^ne^z po^s s ipi-
pid sufficit^r ppor^nabi^z spus sto ut
aly moti no igi^z p ista ro oz ibi
pone nec^o a^q qs hitus Cl distaz q sn

assertas pt dici qr no sunt nec^y in-
bia n illi hitus q sunt vtutes in-
tellectuales & theolog^e & morales qr a sic
na roe nali cardu^z nec hitus in-
tellectu^lis pficiens intcm ad specula
& hitus pfici^t intcm ad opa^lia &
i hetur vtty intellectualis tam specta^uy
q pticus Consili^o nali roe oclu^z ne-
cessitas hitus pficiens appetu circa
ea que sunt appeti^lia mor^ne adse
& vltio & circa ea que sunt appeti^lia
mor^ne adaltm & i hetur p^a dis-
tinctio vtut appe^bc ordiant istos
hitus adse & adaltm p istos hity
& si oclu^z forte p rom nalem qr
ho no sufficit^r pficit iste hitib9 sic
inti^z p^a opia p^c dois p^t li^z onide
ntt^es altio cagitus qua acqsite
ty no suffici^t ocludit ro nalis qs
distincte appetitus hitus qs hitus ap-
pe^ny ali9 sic aliy abisty Sed rona^r
te^r s istas psuasiones q pontes s
ingac p^a p^a qr p istos est ille vitu
cog^ve & ille hitus appe^ve necius
qs circa cathca^ca docet ee necos
& fide tenez z vtutes theo^cas ee
necias pficientes in mente anz re^o
olu meam Ex istis ar^z sic soli
illi hity po^a sunt in bia^tr quibz
pficit ee oc olim g^m pt pfici ho
sunt s vtutes inge no curando
de istis speculatis acqsitis q^z p suas
speculas acqsitas ny ei po^dy in
bia^re alio sup^r a septe vtu tus
p in o^m ee qd viator pt pfici n
pt ee deus n ul carta ee den suf-
ficient pficie^r ali9 vtu^b theo^r Bmo
q^m pt pfectissime si illi hitus tres

sunt perfectissimi et creature non
solum de speculativis intellectus perfectissime per-
ficitur per prudentiam si prudentia sit perfectissi-
ma tunc enim est de omni agibili quantum
ad omnes condiciones agibilis et perfectissime
non tamen quantum ad appetitum perfectissime per-
ficitur 2us virtutibus moralibus si sint per-
fectissime quia cum tunc alterum et appetitum sensitivum
alterum quod tunc superius et appetitum sensitivum et
hoc vel primo et directe vel secundario
et intellectus deficit a virtutibus tamen
non quod sic in aliquo alius unus virtus intua
qui sic virtus temperantia vel iustitia virtus
hec est tamen una. Sed quod singule species
iuste non sint sunt
per tres virtutes theologicas sufficienter per-
ficitur viator tamen deum in mente quia tamen
ipsum ut intellectus sufficienter perficiat
fides quia deo non potest virtus ista
cognitio fidei sicut dictum est supra
in hoc 3o tamen ipsum autem ut diligibile
sufficienter perficit caritas et tamen ipsum
ut appetibile et quomodo sufficienter perficit
spes sicut patet ex omnibus superioribus
de spe et caritate sed non quod viatorem tamen
deum · hic actus ... intelligere
et deum diligere et appetere cum in
ut bonum meum ... Est tamen omne
bonum ad adeo ut tamen omnibus sufficienter
perficiatur viator quantum perficitur tamen in
virtutibus intellectualibus et virtutibus appe-
titivis sed isti virtutes intellectuales sufficienter
perficientes intellectum sunt virtutes in-
tellectuales non virtutes intellectuales sufficienter
perficiunt viatorem quantum possibile
est ad considerandum et ... virtus
autem appetitivi sunt virtutes appetitive que
virtutes appetitive sufficienter perficiunt ad ap-
petendum et diligendum omne diligibile sunt morales
adeo sunt ad aliquid quod ... perfectus 3 virtu-
tibus theologicis et virtutibus specialibus et ...
et virtutibus moralibus ordinibus adeo vel ad alterum
perficitur quantum potest competere viatori quia
non videtur aliqua necessaria preter aliquas virtutes
ab illis qui sunt virtutes theologice intel-
lectuales et morales. Propterea dicendum virtus
quod sicut virtus ... est ...
... media cum qua veniat ad species spe-
cialissimas. Sunt ... dividantur per
appetitum et intellectuale ut virtus probabile
et virtus intellectuale per acquisitum infusum et
similiter appetitivum per infusum et acquisitum.
Sed prius dividatur virtus per acquisitum et infu-
sum et ... membrum per intellectuale
et appetitivum. Sed autem virtus intellectualis
acquisita dividitur per speculativum et practicum
et appetitivum acquisitum moralis adeo vel in-
ordine ad alterum adquisitum autem specu-
lativum dividitur ... vel quia est tamen ens
... tamen ens ...
... illa divisione que ponitur ... in mente
in methaphisicam mathematicam et naturalem · et quelibet
istorum forte ulterius dividitur multis modis
antequam deveniatur ad species specialissimas
practicus autem acquisitus dividitur in eum
qui est tamen agibile et circa factibile et qui est
tamen factibile plures sub dices antequam deveniatur
ad species specialissimas puta tandem virtus
edificativus et ... Est autem pr-
acticus circa agibile dividitur multipliciter
sicut patebit infra ... de ...
virtutum sunt enim sit circa practica sive
prudentia practica non est unica tamen
omne agibile sicut ibi tangitur de tota

ista dicione virtus intellectiva non acci
piunt virtutem ut una virtus infusa
que est fides et quedam genus intermedium
ad multas scilicet ut spes ad quasitas quas
genus intime dicitur prudencia quod sit et
continuando spes et satis quos posset
dici 3. prius fides et sola spes et pru-
dencia / tamen quod sola spes non perficit
hominem ad bonum operandum moraliter ideo non
computatur inter virtutes morales / intimus
enim est recta ratio ad bonum vivendum huma-
ne quod prudencia et fides ad bonum vivendum
in policia ecclesie appellata quod post fuit
dicte acquisite et dicte infuse standis in-
ter speciem sensibilem appellatur infuso et se
virtutem appellatur acquisito primo quidem sub-
infuso fuit spes et caritas sub acquisito
aut virtus dispositiones appetitivi ad se
et ad alterum et quo ad alterum vocatur
uno nomine quod quod est iusticia quantum aut
ad se ipsum non habet nomen quod et forte
ideo est causa quare non statur in illa enume-
racione virtutum cardinalium sed descendit
sub illa et descendit ad alias partes
subiectas / Appetitus quidem ad se ipsum quod
aut appetitiva esse quod natura esse
statim querere et querat et fuit fugi-
tiva quod nata fuit esse statim discon-
venire ¶ Ellia fuit appetitiva nec primo
nec fugitiva sed quod sic et propter ideo appetitiva
appetenda vel fugienda ideo virtus quod disponit
circa primam in quod dicitur temperancia et secunda
dicitur fortitudo ¶ quarum prima appetitiva prout
ad concupiscibile et secunda ad irascibile ¶ quam
distinctionem ut alias videtur nomen est quod
concupiscibilis respicit id quod natum est esse
conveniens vel disconveniens ista quod
nulla alio posito nisi ipsum in sola ap-
prehensione sua natum est actus sequi

delectandi vel contristandi fugiendi vel prosequendi
quod est ex parte eius tamen non respicit
irascibilis potentia / Actus enim irascibilis
est irasci ¶ Irasci autem secundum philosophum 3°
rethorice est ad petere vindictam secundum
apparentem contemptum propter parvipendenciam
apparentem ¶ Omnis igitur irascibilis est
vindicativa vel vult si hoc est actus
eius vindicatio quod posset dici irasci-
tiva ¶ Vel videtur sic statuto nomine laqu-
ari offendens id offendens non
dicitur quod statim est disconveniens con-
cupiscibili sed quod impedit id quod est pro
conveniens / primum sic tibi est pro conveniens
appetitus gustativus cibus et ideo pro
concupiscibili prohibens hunc cibum vel
removens offendit aliquem concupiscentem
hoc offendens est contra irascibilis
et quod irascibilis habet quandam nolle
non quidem ipse refugitivus sicut con-
cupiscibilis nolens refugit sed re-
spuens sive repellens quia irascibilis
nolens repellit et non tamen cupit id
impediens amoris sed amoris et vult
punire sed non actus eius est velle
vel scisti et nolle contra nolitum vel quod
vult velle scisti non punitum est adhuc
punis ¶ Ideo irasci semper est cum tristicia
et non tamen cum tristicia irascibilis sed
et cum tristicia concupiscibilis / et hoc non in
in illo tempore vel aliter quod irascibilis habet ac-
tum imperfectum ut quod nolle desideratum
quale habet non vindicat sed desiderat
vindicare sed quod actu vindicat tunc
est actus eius perfectus affectus similiter
ex parte concupiscibilis et tunc est irasci-
bilis sine tristicia ymmo cum magna
na delectacione secundum illa sed circa
in rethorice ira dulcior sit melle stillante

q3 ocupisti[l] indigz cu-ii ee ea que
nata sut p[o] appeti ne ea nia-te
appetat s[z] f mo[m] ree ronis i[r]
irasti[l] indiget moderari p[h]itu
ne imode[te] velit offendens ppelle
4 i mode[te] velicti s[z] mo[te] velit p-
pelle ppellenda z no ppelle no
ppellenda bl[it]y aut quo dispo[z] p-
pelle ppellenda no est nominatus
q n possz dici bellicositas ul ad
huius/ citus aut quo nat est no
repelle no repellendi s[z] sustine
vocat[z] pacia 4 qua difficilius est
no repelle offendens q repelle io
pacia est nomina fortitudinis i[d] poctu
nolle vindicari. geo est pacia/ vincit
qui pati[z] ira i[z] irasti[l] gz p a to
ardua sit appeti[le]. i hoc q h[z] cu
pi[lis] p a to s[z] h[z] p a to eius offendes
ita q actus eius adequatus est velle
vin[re] ul nolle offendens - nolle
apetez qui imperfectum dic irasti[e] cum
repulsione ul sustine[tis] q appella[z]
ei q est desiderium cepte ocupit
4 velle p[t]m q appellat[z] stmitam
incupisti[li] q mode[te] repellit
nolitu ul moderate sustinet. 4
si dicas cuius z velle vind o[m]
ipius est nelle altim. ocupisti[l]
est velle vind o[m] q[u] tc q q p
cu irasti[lis] h[z] p[a]m actu i sut 2[o]
nolita vind irasti[li] 4 a[d] cupi[li]
est carn cibo. 4 exista nolitane
se[z] incupisc[le] tstitia qua s. resu-
git nolitu 4 respuit a 4 i q[d]
nolitu s. id q auffert cibu 4 i dest
nolitu alirasti[li] non actu fugi[do]
s[z] actu respuendi ul repellendi

z dic no actiu[r] repellit[z] e ppa tristi[a]
irasti[lis] dz z aut q isti dolores
irasti[lis] z cupisti[lis] no sut idem
dolor q[z] si offlat[z] subire impo[lis]
repelle id offendens maior tri[a]
eet incupi[li] 4 tn no erit z ppe
ira n[q] eni magis timens irascitur
s[z] p[l]m 2[o] rethoricae z tn timens q[to]
mag[s] timet tanto maiore h[z] dolore
ipius cupi[l] refugit[o]. q dicitur 4 lz
irasti[lis] quaqz dolet de non posse
vinire. si qui no est potestas vindi
de alio tn dolet ocupisti[lis]. s. deca-
tenu[a] oi cupiti dolor. 4 ocupisti[l]
sit cu in mu[de] organi impte spi[bu]
qua dolor irasti[l]/ ocupis[lis] quid
est tu restrictae. sicut dilac opto.
cu dilatacione /dolor tal irasti[l]
cu calefactione q est ascensus sanguinis
circa cor. 4 exhac se[z] q impte spi[bu]
ocupis[lis] z irasti[lis] hnt diuersa or-
gana. q id no p[t] sint moti cuz
motib[us] ctrys inuadi aut ptc p[u]t
dire siles distinctom actor sicut impte
spitia no biati ad est p[o] delecta[le] pu
bom tu q est ouiens ei s[z] se ul q
est ei conueniens s[z] appetitu spitum cui
ouderi Si quid voluntas nata est
odelectari appetitui spiritus cui o-
ingitur mediis suppto Qpt z voluntas
dicit oppo[m] offendes. z s[z] m rom trat
respuere id q offendens ad repul-
sino z mipioso/ no tn tanta est dis-
tinctio istarum viribus qta in appetitu
spitius. q voluntas no est pso organica
nec oz dice q altim istorum magis
est vis z altim pso u[t] cg[o] s[z] sic i[o]
distinct[z] inptem supiore z infiorem

pro[positi]one ad alia dicta et simpliciter est
eadem pro[positi]o ¶ Et si nescis quid oz loqui
Est enim verbum superfluum simpliciter. non idem
est ratio operandi circa illa omnia dicta
distincta principius et usitius sicut dictum
est de 2o. 2a eodem modo potest dici quod circa
primo et 2o delectabilia et tristia eadem pro[positi]o omnia
est ratio operandi et eadem viis quia potest esse
idem per quod potens est potens et per quod
potens est fortis in spiritualibus idem est
esse potentem et esse fortem non igitur etsi
distincte non excepte omnia in quo tendit
sicut si diceremus intem distinguit in prima
et species inquantum tendit in species per prima
secundum quem distinctionem principii et sic
usus dividit intellectum non impossibile ne
in vires quia tres ¶ His suppositis de irasci
et concupiscibili redeo ad virtutes et dico
quod proprius virtus perfectivus concupiscibilis est
temperantia et proprius perfectivus in quantum ipsius
irascibilis est fortitudo ¶ Et hic loquendo de
virtutibus acquisitis et infusis ambe autem
infuse perficiunt concupiscibilem quia deus qui
sunt per[fect]o non est nobis et si autem utrasque
istarum specierum intrinsecus tam fortitudo quam
temperantia possit dividi tamen in con-
munitate virtutum cardinalium remanet
indivisa secundum hoc igitur in communitate virtu-
tum sunt 3 theologice et 4 cardinales ¶ De
theologicis videtur aliquo primo ad corin. 13 de
virtutibus moralibus sapientie 8 ¶ Iste septena-
rius virtutum simpliciter perficit viatorem
Ita quod secundum gradum istorum intensiorum est iste
perfectus sunt enim quod iste sunt intensiores
et remissiores est ipse magis vel minus
perfectus et si sit intensissime quantum possunt
esse in via est hoc simpliciter perfectus quantum potest

esse in via non curando ad presens de illa
perfectione qua dicuntur per virtutes speciales
acquisitas quibus excluse sunt perfectas
quippe a virtutes intendo de eis et
speciebus earum necessariis de quibus predicatur
certe si sunt intense perfectissime simpliciter
intense perfectissimus est homo secundum eas et circa divi-
nise et circa omnia ad adeo et ut intellectualia
ratione practica et ut appetitualia secundum vel
alteri et hoc maxime adesse in quo sunt
virtutes apprehensibile esse esse vel maxime
adfine ultimum quamque sunt virtutes in
caritate acquisite ¶ Ultimo ad videndum
de donis et de beatitudinibus et fructibus //
¶ Notandum est quod 3 virtutes morales acquisite
scilicet iustitia temperantia et fortitudo sunt circa
intrinseca nam prima concupiscibilia vero esse
dico scilicet honor et delectatio secundum septem supra
dicta autem quibus quolibet adest primo bonum
id est honestum vel honestum vel delectabile vel
utile / utile non potest esse primo motivum ad-
concupiscendum quia non concupiscitur nisi maxime ad-
alterum ¶ Illa et auctus ca Jo. c. a.
Omne quod est in mundo aut idem ordit
nam concupiscentia oculorum quod respicit
divitias non potest esse primo loquendo de aliis
inquantum sunt bonum utile et delectabile
quod scilicet loquitur de aliis inquantum sunt pulchra
et inquantum et inquantum sunt bonum delectabile
sed sunt primo concupiscibilia sic ad pulchra
visibile quia prima concupiscentia ut dictum est a-
nima vel sunt honor et delectatio secundum
supra ¶ Igitur sunt species temperantie quia mo-
derantur circa concupiscentia sed erunt due quia
quam moderantur circa honores de humilitas
alia circa voluptates retinet nomen generale
vel generis et quot sunt circa voluptates.

distincte ad quas homo inclinatur. tat
poterit esse species illius temperantie que moderatur
illas voluptates puta alia est gustalia
alia est tangibilia. nec solum de voluptatibus
sensuum quibus delectatur voluntas coniuncta
sed et de voluptatibus spiritus illi boni ut bonus
quo bonos angelus poterit appetere bonum de-
lectabile licet non habeat spiritum appetitum
temperatum / et quia ista temperantie distinguntur
probatur quia in prima potest esse delectatio summa
et in alia nulla. potest enim aliquis esse temperatus
simpliciter et benevolentia nolens uti in sua
vel simpliciter volens uti et intemperatus
et gustalia volens comedere comedat
potest esse et aliquis temperatus est sensibilia et intempera-
tus est speculabilia. ¶ Puta si homo sua
summe delectatur in hac quia intus summe
speculetur intelligibilia quia speculatio non est
secundum se ita utilis sicut alia hic delectatio
secundum se est immoderata et immoderanda
si secundum se sit mortua. ¶ Species fortitudinis
nostre ad propositum ita explicite. quia non
tangitur inter alia nisi vel fortitudo inspectu vel
patientia que ut dictum est prius est no-
bilissima fortitudo. quia non repellit repel-
lenda ita quod pati est quoddam
permittere et sicut dicetur de permissione
quod sit actus quidam nobilissimus partium
velle vel nolle vel forte nec velle
non impedire id dicetur qualis actus
sit in voluntate respectu talis. ¶ Iusticia autem
subdividenda est per ea quae sequuntur
¶ Ubi sciendum est quod in ordine ad alterum
potest aliquis primo recte se habere donando se illi
ipsum potest donare vel donando illi ad
alterum quia ut sua virtus inclinans
ad actum est amicitia qua quis dat se-
ipsum proximo quantum potest se dare et nigrum
potest proximus habere ipsum et hec est perfec-
tissima virtus moralis quia tota iusticia
est perfectior virtus hominis quam sunt ad seipsum
et hec est perfectissima iusticia. ¶ Ubi aut dicet
ei alterum aut quod bona extrinseca aut in-
trinseca ut bona patrimonia addictum
humanum sed ad vitam humanam de bonis
extrinsecis que indigent homines donare
et hec dicitur iusticia commutativa et hec fre-
quenter dicitur iusticia proprie tanto quia ea commutat
ad equales ¶ Si aut committet ei ad
vitam adquirendam aliquid regimine et hoc
est potestati et habet species iusticie est menda-
ta possessionum dicitur presidentia vel domato
iusta aliquis ideat ei subiectam iteram et
hec denominatur obediencia ¶ Ex his intellectus de
quod virtutes quas posuit salvator aliquas sunt id
habitus tunc habitibus virtutum tunc aliquas enu-
merat species speciales virtutum quas assumat
in isto septenario virtutum quod primus assignatus
est duas quinque temperantie species enumerat
salvator inter virtutes que est humilitas
que moderatur circa primum delectabile quod est
honor et hanc exprimit in vbi pauperes
spiritu. Ubi dicit Augustinus quod recte hic intelligimus
pauperes spiritu humiles ac timentes deum
id est non habentes inflantem spiritum alia species
moderantem voluptates intrinsecas exprimit
per hac verba mundo corde quia munditia enim
cordis est immunitas voluptatis ab omni
inordinata delectatione tam in re sua quam
appetitum spirituum nostrorum quintus convenit fortis
tudinis exprimit in sua specie perfectissima
id est vbi qui persecutionem patiuntur. Iusticie

exprimit 3 spes una quidem que est in
gaudendo se ipsum per amiciciam et hanc
exprimit cum dicit beati mites. Ex quo enim
amicicia plus sit quam benivolencia per
philosophum 8. ethicorum et non latens in compassis
et benivolencia plus sit quam mititas quia
mites sunt qui non offendunt nec re-
sistunt in malo tamen per hoc minimum
est qui infimum in asticia exprimit .2.
que est qua quis se ipsum gerat pro.
Alia spem que dividitur mediator
iusticiam et obediencia exprimit per hoc quod dicit
beati pacifici. Pax quippe sunt in hoc
quod presidens recte regit et subditus recte
obedit. ¶ 3 spes iusticie que est circa exter-
iora exprimitur ibi cum dicitur beati miseri-
cordes. nullo enim alio modo potest esse quis per-
fectius dispositus circa exteriora concedenda
proximo quam misericors qui ea gerat non
ut ea retineat nec propter difficultatem abeo
cum gerat aliquo tamen potest esse alia liberali-
tas inferior quam sit misericordia et ideo liberalitas
est imperfectior spes iusticie quam misericordia
hanc ergo iusticiam que est circa temporalia
expressit deus in ipse specialissima misericordia. ideo
luce .16. cum facis convivium. Sic igitur virtu-
tes morales expressas in se vel in suis
spebus ¶ Theologicas duas exprimit caritate
ibi beati qui esuriunt. Esurire quidem
non est tamen misericordia Sed virtus quo eciam
est caritas perfectissime non caritas hic est
virtus quo esurimus iusticiam et sitimus
cum diligere in se quod bene est iusticia sicut
exprimit per illud beati qui lugent
luctus non est virtus desiderii. ideo sic itaque
in 8 beatitudinibus exprimitur due virtutes
appetibiles infuse et 3 morales fortitudo
in se et temperancia in duabus spebus ¶ Et
iusticia in 3bus spebus. due autem virtutes

intellectuales / una acquisita ut prudencia
alia infusa ut fides quod non exprimuntur
in se nec in suis spebus dicitur patet nomine
per appellans quod non est bonus optime dis-
posita per virtute in recte vivere corporis ¶ Pre-
dictis dico quod ibi continentur 2 virtutes
morales et cardinales prudencia per illud
spe consilii / prudencia enim ipse est virtus
consiliativus quod virtus recte syllogistica practica
et syllogistice sit est consulere / unde virtus
qua quis est consiliativus est virtus pru-
dencie fortitudo exprimitur nomine suo in me-
dicina timor autem est spes temperancie
idem enim est dico timor et humilitas
secundum alio nomine quod patet pater proprius ... ...
ad quartum 4. ¶ Beati pauperes spiritu nominantur
propriis nominibus et ideo quod scriptura frequenter
commendat timorem initium sapientie et
non ad est nisi quod humilitas est principium
virtutum ¶ In proposito sed quando dicitur beati dicitur
mites in se ut in mitis. sicut sepe
inscripta alibi ¶ Virtus qui intellectus
virtus vero qui sufficit et filia que
voluit ad quid dicere esse virtutem qui ha-
beat virtutem aut actum qui actus ut
virtus sit beatus. et per istum actum me-
tur beatitudine. ¶ Cum inter dona ponatur
pietas hec est que aput salvatorem
vocatur misericordia et ideo est spes iusticie ¶ Ex-
primuntur igitur in dictis 4 virtutes car-
dinales. due secundum prudentia consilium
et fortitudo nomine suo et due alie
non sub recte illas spes intermediatas
que continentur in alio septenario ¶ Sed ma-
gis spebus per temperancia minorem et in iu-
sticia in propria recte due infuse continentur
ubi caritas pro ideo per sapientiam bea-
tum quod inscripta commendatur sapiencia in
virtus vero qui in sapiencia et ideo in sapiencia

sunt spiritualitate. Est enim caritas virtus
quo sapit habenti id quod est ipse
sapidus quod scilicet in placet id bonum eius
ipse et id verbo in per illa alia
duo dona intellectum et scientiam exprimitur
fides infusa non quod illa duo circulo-
quitur duas virtutes sicut sapientia cari-
tate et timor humilitate sed circulocuti-
untur virtutem perfectam et imperfectam
et utrumque patet seorsum primo quidem
secundo licet non econverso et patet intellectus accipi
fides imperfecta vel pro fide infusa que
est notitia articulorum potentia et scientia fi-
des perfecta que est notitia explicita
de articulis fidei quemadmodum infusis nam
sibi intellectus dicitur esse principiorum et scientia conclusionum
explicite. Spes hic non enumeratur
sed datur intellectui spiritualiter sapientia qua
sapit in deo ipse et qua sapit in
bonum in quo sapit et saporem ipse
appetit et se appetit. De fructibus dicitur
quod quidam aliorum sunt virtutes sed illa
tres [illegible] sed qua enumerate sunt in illo
septenario quod sunt spes virtutum ibidem
enumeratorum quod nec sic nec sic sed de-
lectationes [illegible] actus virtutum gratia caritas
ibi exprimitur nomine suo et fides similiter
spes autem in hoc quod dicitur longanimitas sive
[illegible] longanimes in spe qui in
longum [illegible] expectantes / Mores
i. exprimitur [illegible] in hoc quod dicitur patientia
iustitia sua specie que est mitia in hoc quod
dicitur bonitas. Sic similiter dicitur bonus
qui [illegible] se pro alia specie
scilicet que est amicitia exprimitur i. benignitas
que est [illegible] benivolentia et hiis unitur
In 2a specie que pertinet ad regnum vel
subiectionem i. mansuetudo ad spiritum i.
exprimitur obedientia mansuetus enim est qui

exprimitur [illegible] in nomine temperantia exprimitur
in duabus speciebus suis continentia et ca-
stitas. Si placet dicere continentiam et
alia delectabilia et castitatem ut patet intellectui
una spes et castitas et continentia quo
[illegible] in [illegible] post castitatem [illegible]
[illegible] virtute prudentia exprimitur
modestia. Modestus est qui debitum
modum tenet in agendo et [illegible] et
prudentia est debitum modum in inveni-
endo et prosequi et declarare. Sic
habemus tres theologicas in se fortitu-
dinem [illegible] iustitiam in 3bus speciebus temperan-
tiam in una specie vel duabus prudentiam
ibi una specie et i. des virtutes [illegible] in-
tellectuales qua [illegible] Alie que [illegible] emi-
nent ibi quod sunt delectationes [illegible]
tes vel conceptes actu gaudium et pax
gaudium specie est delectatio in bono et
pax est securitas [illegible] in impug-
natione. Supposito sicut quod dictum est [illegible]
[illegible] Sed patet quod sufficit a. virtutes
sufficienter perficere hominem non enim
alii virtutes necessarie quamvis alie sunt nec spes
eorum nec in virtutibus nec in fructibus
nec in donis alii enumerant et licet
minus sit aliis explicitarum videtur quod donec
hoc est quod alie spes istarum a. virtutum
alibi exprimuntur et non quod alie virtutes
quod non sunt spes istarum a. virtutum. Si
[illegible] et [illegible] septa quod alibi pot
[illegible] virtutum alibi [illegible] ut oportet
distinguere necessarium [illegible] ab illis quod quo
non [illegible] distincti virtutes illi de quibus
facit mentionem apostolus i. ad cor. 13 [illegible]
[illegible] minus novenarius quod quo non dis-
tinguuntur isti virtutes ab illis quos enumerat
Petrus in [illegible] in fide virtute
Propter quod septem [illegible] ex-

pmens sub aliis verbis exprimit aut
omittens quedam alibi obmissa expli-
cans. Sed aliter ergo in appositum patet quia et
si nunc non sit idem hic non est habitum
abhitus sed speciem intermediam expli-
cavimus, alii vero sunt species spaciorum oren-
tam subiectis vel omittuntur aliqui istorum
nuata sunt et eadem hic et ubi sic declaratum
est. Sed id quod addit supra de virtute
eroyca post predicto quod in omni bonitate
assignet x gradus qui sunt eiusdem
habitus in specie scilicet perseverancia continencia
temperancia et eroyca. Perfectissima gra-
dus medius specie manens est eroyca
et sicut medie facit Aquinas prescitur in
intiuano quia non est contra hos adi-
bi gradum eundem speciem attingere. Et
quod addit e opposito de bestialitate potest intel-
ligi quod esset excessus in eadem specie habitus
sed melius potest dici alterius speciei quia est
aliud obiectum. Sed quod dicit non semper proportionem
quia est multa que errare et viciose agere
scilicet quod bestialitas sit alius habitus a-
bitus quidlibuano quia est est ad obiectum
non semper eroycam et alterius speciei abitu-
tosivana quia est idem obiectum ordinat
scilicet excellencius nunc est in hanc ex-
cellencius non passe. Sed aliud est de specie

Questio 24 quero utrum scientia
sapiencia scientia et consilium sunt virtutes
intellectuales. Arguitur quod non et videtur quod
Deus scilicet huius donis apparet ex dictis. Et
Sapiencia quidem est habitus appetitivus scilicet cari-
tas licet includat tamquam primum scilicet
fidem sic actus voluntatis includit actum intellectus
tamquam primum scientia et intellectus eius
adest habitus fidei prius sicut dictum est
propter ita quod unum implicite et aliud explicite
sicut prius dictum est. Consilium similiter pro
sicut est habitus prudencie. Sed obicitur
quod scientia et intellectus non sunt unus habitus quia

in cognitione actualia ad est habitus primus
qui est intellectus et alius habitus conclusionis
qui est scientia. Item asserit inconcluden-
tibus infusus alius est habitus quam articulos
et ad est habitus quoad illa que sequuntur
ex articulis. Respondeo quod non valet quia in natu-
ralibus assentimus scilicet complexo propter evi-
denciam ex parte terminis. Alia autem evi-
dencia habet quod ex terminis alia evidencia
habet primus terminis suis et evidencia
alterius et alterius rationis licet sit mediata
et non mediata tantam et non
tantam et licet una evidencia sic tanta
tanta ab alia et ita possunt esse alii habitus
huius et illius que respiciunt formales
rationem virtutis hic et ibi non tamen sic
est in credulitate quia ibi non assentitur
propter evidenciam terminorum scilicet propter veritatem re-
uelatam cui assentitur et alia est eadem
ratio propter articulos et ratio aliorum expli-
citorum ex eis et ita non est alius habitus
unius et alterius quia idem obiectum sub eadem
ratione formali

Questio 26 quero utrum virtutes
morales sunt connexe et non
quia aliquis potest esse inclinatus ad actum
unius virtutis et non alterius scilicet complexionem
sic complexionatus una inclinatur ad facien-
dum et tamen non est ita inclinatus ex-
ercere ad actum contrarium vi ethicorum et vi ethicorum
quod talis potest se facilius exercere circa istos
actus quam circa illos ad quos non inclinat
unus potest simpliciter et aliter se exercere circa
illos ad quos inclinatur et ita habebit
virtutem circa hos actus et non circa illos
consuetudine sic inclinatus potest ex
citandi se circa actus unius virtutis et
non alterius puta religiosus potest habere
consuetudinem circa panes restendandus

no aut eciam terribilia bellica aggre-
diendi vel sustinendi quo modo se habuit
temperancia ad fortitudinem ¶ Ex hac ergo ente
erronea voluntas potest eligere contraria
ium eius et tunc tunc eligere quo modo ex frequen-
tibus talibus electionibus potest generari habitus
contrarius moralis et tunc in intellectu non generabitur
prudencia quia intellectus non tunc dictat
et non potest esse virtus moralis sine prudencia
prout quo modo intellectus dictante bonos potest non eligere
dictatum sed oppositum et sic frequenter
dictante intellectu generabitur prudencia et
non generabitur in voluntate tunc virtus moralis
¶ Sed potest dici quod actus correspondi
sicut esse dictum est eciam et contrarius tunc
non ¶ Sicut actus boni morte ex dictu
sic videtur circa dicta dubium . Ergo
sciat quo modo ad illum actum potest esse virtus
inclinans pauper quia qui sic contempnit
videtur contra virtute quia sic iudicat sed et
non potest contra libertatem . ut videtur quia non habet
intentum illius virtutis . vel non habet quod pos-
sit dare quibus multi sunt ad ad virtu-
tes qui non sunt pauperes // sed con-
tinencia coniugalis videtur esse virtus quia
castitas est et tunc sine virginitate quia dicitur
esse virtus ¶ Ex magnanimitas dicitur esse
virtus et videtur repugnare humilitati quia
magnanimitas sufficiat se magnis honoribus
humilis sufficit se primis honoribus dignum
quia se reputat primum valere moribus
suis ¶ Oppositum 6. ethicorum c. 8. sed dicitur in-
possibile aut prudentem esse non autem
bonum et Augustinus 6. dicitur c. 2 //
In ista questione sunt multi articuli de conne-
xione virtutum moralium inter se et hoc
secundum quam vel secundum species illorum generum // 2o
de connexione cuiuslibet virtutis moralis
cum prudencia / 3o de connexione vir-
tutum moralium cum theologicis // 4o de con-

nexione virtutum theologicarum inter se ¶ 2m
ad primum dicitur quod per 6. ethicorum 2o dicitur sic // In
eo genere bonitatem vel maliciam est dis-
tinguere et 3es gradus secundum in inicio quod aptum
primum dicitur prima / 2o gradus est quia
2o temperancia in eo gradu dicitur virtus circa
vicia et in duobus quibus gradibus non
est virtus sed tamen disposicio quedam imper-
fecta quia nata est sequi virtus perfecta //
In 3o autem est virtus completa et
in eo est virtus in quo sicut extra contra
igitur quia in duobus primis non est virtus
quia potest inhibitis virtutum ad esse extra
inactivis virtutis virtutis et non aliter
et in accepte tamen perseverancia quia con-
et una sine alia ¶ In 2o gradu distinguo
quia aut potest esse in alio gradu virtus in-
choata aut mediocris aut perfecta
et in duobus primis gradibus non oportet esse con-
nexionem quia ideo quia primo quia potest ab ex-
teri inactibus alterius virtutis secundum hos
gradus et non aliter ¶ In 3o autem gradu
istius 3s gradus et multo magis in eo
est connexio quia primo modo primo quia non est per-
fecta virtus et secundum que minorem se finem
potest obliquari et deficere sed quia autem conne-
xione de opibus in Caritas quia
deseri potest numquam vera sunt . sed si
virtus moralis esset sola sine aliis passio
obliquari ab uno fine quia non esset vero
vera contra primum quia una virtus non finat
bonum et appetitiva autem quia non prosequitur re-
spicit quia voluntas si non habeat virtutem
vel illa potest obliquari et alia appetitiva
privata dicitur / sed exoblivione et ad potest
oblivio et omnium istius virtutis quia et //
Item probatur inexistencia quia unus fortitudinem et
non temperanciam non firmatur et delicialia re-
frenanda vel unus temperanciam et non fortitudinem

fmar et trilia iusticia q(uia)z si presen-
tetur s(ed) trilia p(ro)u(t) c(on)formet(ur) ul(tra) sus-
tineat morte(m) p(otes)t obliq(ue) et trilia
& p(er)q(ue)ns et(iam) ea que s(un)t t(em)p(er)anc(ie) p(ro)p(ter)
eu(m) eliget tal(em) no(n) sustine(re) morte(m) q(ui)
no(n) fortal(is) q(uia) no(n) est fmatus et 1a
p(ar)te(m) c(ontra)rius thiles. Hic ar(gumentum) 2o sic q(uia) b(ir)tus
est delectat(ur) opari 2o eth(icorum). s(ed) b(ir)tus
s(ecundu)m alia no(n) p(otes)t ee p(ri)n(cipiu)m delectat(ur) opa-
di q(uia) app(ar)z in ex(em)p(l)o no(n) teptatus
est de intp(er)ancia si no(n) sit fortis
no(n) delectat(ur) sustinet ea q(ue) p(er)tinet ad
intp(er)anc(iam) & p(er)q(ue)ns no(n) est p(er)fc(t)e t(em)p(er)at(us)
n(isi) etia(m) sit fort(is). Eod(em) mo(do) poss(um)
p(ro)bari ex(em)p(l)o si q(ui)s sit auar(us) si auar(us)
est eliget pecunia(m) p(ro) q(ua) t(em)p(er)anc(iam).
Ad 3o b(ir)tus p(er)fc(t)a p(ro)ducit adfine(m)
b(ir)tut(is) q(uia) p(er)fc(t)a in mo(do) b(ir)tu(tis) est p(ro)-
duce(re) adfine(m) s(ed) nulla b(ir)tus sola s(ecundu)m
c(ontr)a p(ro)ducit adfine(m) ne(c) de se facit b(ea)t(u)m
politicu(m) q(uia) & c(etera). Ad c(on)firma(tionem) ista(m) ra(tionem)
p(ro) c(on)t(ra)rio 2o. m(or)a(lium) c. 1. qui(cum)q(ue) s(ecundu)m b(ir)tu(tem)
b(ir)te polle(re) c(re)dit(ur) tu(n)c b(ea)tu(s) poll(et)
cu(m) b(ir)tu(tibu)s. exa(ctum) p(ar)te no(n) subiacet
bat & li. 19. c. 3. b(ir)tus s(ecundu)m
a(nim)a(m) ul(tra) no(n) est p(er)fc(t)a b(ir)tus ul(tra) o(mn)ia
n(ost)ra est. Et q(uia) s(ecundu)m p(ri)n(cipiu)m 6. eth(icorum) no(n)
erunte t(em)p(er)anc(ia) q(ua)lit(er) inerit iustitia q(uia)
d(icitu)r in illo me(dio). Idez s(ecundu)m d(icitu)r sup(er) id
6 eth(icorum) t(em)p(er)anc(iam) sic appellam(us)
no(m)i(n)e b(ir)t(utum) saluante p(ro)u(ident)iaz sorores
adinbice(m) s(un)t b(ir)tutes q(uia) & c(etera) hoc
d(icitu)r p(ro) p(ro)glon(go) aug(ustinus) apoc(alipsis) 20. Ci-
uitas in quadro pacta quare ibi
p(ro)n(it) id ar(istoteles) p(ri)a sic sicut p(ro)pter ostig(it)
duos p(r)os grad(us) no(n) ee onexas s(ecundu)m pu-
ta c(on)tinenciaz & p(er)seuanc(iam) & ost(en)du-
(n)s p(r)os grad(us) 3(us) grad(us) s(ecundu)m q(ue)m est
b(ir)tus imp(er)fc(t)a ul(tra) mediocris eod(em) mo(do)
de b(ir)tute s(ecundu)m 3m g(ra)du(m) b(ir)tut(is) q(uia) o(mn)es
aque(n)d(e)ntes b(ir)tute s(ecundu)m duos g(ra)dus

3(us) g(ra)d(us) exte(r)i(o)ri s(ecundu)m 3m g(ra)du(m) b(ir)tu(tis) b(ir)tu-
tis & no(n) alt(er)i(us) no(n) e(ni)m ei(us) disposit(us)
est ad b(ir)tus b(ir)tu(tu)m ad(h)ere(n)d(u)m et(iam) ca-
usa q(uia) ad alia no(n) b(ir)tus b(ir)tu(tu)m q(uia)
si ad ap(er)t(u)m no(n) p(otes)t se excitari et
a(n)i(m)u(s) b(ir)tu(tis) b(ir)tut(is) & no(n) alt(er)i(us) multo
mag(is) c(on)t(ra) b(ir)tu(tem) b(ir)tu(tis) b(ir)tut(is) usq(ue)
ad duos p(r)os g(ra)d(us) 3(us) g(ra)d(us) potest
excitari se et a(n)i(m)u(m) b(ir)tu(tis) b(ir)tut(is) no(n)
alt(er)i(us) & ita potest s(ed) acq(ui)re(re) b(ir)tu(tem)
b(ir)tute p(er)fc(t)am & no(n) a(lia)z. Con-
fir(matur) q(uia) no(n) occurit s(ed) optimitas
agendi c(on)t(r)a m(ater)ia(m) alt(er)i(us) b(ir)tutis
ne(c) inclinat(ur) ad hoc sicut ad i(llu)d
a(n)i(m)u(s) b(ir)tu(tis) b(ir)tu(tem). Si dica(tur) q(uia) & s(ecundu)m
m(ater)ia alt(er)i(us) b(ir)tut(is) no(n) occurrit exinde
tu(n)c occurrit infan(s) & et(iam) i(n) oport(et)-
bit i(bi)dem elige(re) ul(tra) b(ir)tus acq(ui)ta
ni(si) a(li)quo gradu no(n) saluabi(tu)r.
Hic posse est inte(n)c(i)o(ne)m i(n)a a(lia) r(ati)o(n)e
c(on)sid(er)are. s(ed) t(ame)n illa adeq(ua)t(e) mediat
b(ir)tus b(ir)tut(is) q(uia) no(n) o(mn)i(s) inte(n)c(i)o(ne)m duo
simul distincte inte(n)c(i)o(ne) s(ed) c(on)ter lo-
q(ui)tes a(lia) si occiant i(n)a q(ue) p(er)tinz
ad a(lia)z b(ir)tute no(n) p(otes)t b(ea)t(u)s elige(re)
et illa nec bonu(m) ne(c) malu(m) s(ed) p(ro)-
p(ri)e no(n) c(on)si(deratio)ne illor(um) & c(on)sid(er)ac(i)o(ne)
illor(um) q(ue) p(er)tinent ad b(ir)tute(m) qua(n)d(o)z
& stabit p(ro)p(ri)o(rum). Si(mi)l(ite)r al(ite)r & me(liu)s
q(uia) posse est q(uo)c(um)q(ue) b(ir)tu(tu)m q(uo)c(um)q(ue)
p(er)fc(t)u(m) i(n)t(e)g(e)r ne(c) acq(ui)ri exactib(us)
freq(uen)t(er) e(x)citat(ur) ab(s)q(ue) b(ir)tut(is)
abs(que) acq(ui)ri(tur) alt(er)ius b(ir)tus. s(ed) i(n)
b(ir)tus q(uantu)m(cu)mq(ue) inte(n)s(u)s no(n) erit
b(ir)tu(tis) q(uia) no(n) h(ab)ebit co(n)n(exionem) b(ir)tut(is). n(on) s(ed)
c(on)fors al(ii)s b(ir)tutib(us) acq(ui)r(itu)r q(uia) c(on)cor-
b(ir)tus ad(h)ibitu(m) m(ater)ia est in o(mn)i actu
b(ir)tutis. Ita id facit(ur) poss(um) in(s)p(i)ri
si b(ir)tu(s) melius e(ss)et p(er)se e(ss)e(n)s ul(tra)

propter unum medium qualitas. Sed quia credo
hoc non esse verum sicut tangetur in solutione
¶ ad 4 argumentum sic virtus cum omnibus que sunt
de ratione eius generatur ex actibus conformibus
recte rationi. Dico quod ultra naturam actus et habi-
tus non requiritur ad virtutem vel actum
virtuosum nisi conformitate ad rectam rationem
quod patet ex 1o 2 ethicorum et virtus est
habitus intellectualis in mente consistens
quo ad nos determinata ratione et ut sa-
piens determinabat. Sed si contrariorum aliarum
virtutum contineantur in eodem temperante
potest esse ubi conformitas talis virtus quia
actus ad rectam rationem sed quod elicit
[illegible] disruptum patet. Nam non recte eliget
et magis temperantie nisi precedente ratione recta.
Dictatione de media eligibili potest aut pre-
cedere rectum dictamen et magis unius virtutis
absque omni dictamine et magis alterius
virtutis. ¶ Ad 2um sed existo dicendo quod quelibet
virtus erit alicui in eadem virtute quod
est falsum gratia et [illegible] primo contra non si
ita virtus ubi iste habitus est temperantia
non est virtus nisi quia concordat alia virtus
puta fortitudo gratia fortitudo in quantum est virtus
concordans est illi habitui in eadem
temperantia et per rationem eius temperantia
ut concordans erit forma in eadem
virtute talibus generatur erit in eadem
virtute quod est falsum quia sequitur quod ab
quod esset virtus antequam esset virtus et in
ulla sit virtus et in ulla ¶ primo istorum
quod accipias habitum illum de genere qualitatis
que dicitur esse temperantia sic non potest esse
virtus nisi concordante alia virtute
de genere qualitatis que est fortitudo gratia fortitudo
prius erit virtus quam temperantia sit virtus
et non potest esse virtus nisi concordante virtute
temperantie ex suppositione gratia fortitudo prius erit
virtus quam esset virtus ¶ primo idem patet quod

nulla erit prius virtus quia non potest esse sine con-
cordantia omnium virtutum et hoc convenit
omnium virtutum ex suppositione nec aliqua alia
est prior quia nulla alia potest esse virtus sine
concordantia temperantie ut virtus est ¶ Si
dicatur ad id et prius quod aliqua potest esse
virtus unus secundum omnes virtutes concor-
dantes et licet in modo quo est habitus
unius precedat aliam non tamen in modo qua
est virtus. Sed contra habitus sunt priores
positiones generati sunt omni virtute ex-
istente propria vel concordantia mutua //
¶ Contra hoc et tunc sequitur quod unus actus ge-
nerabit omnes virtutes morales in esse
virtutis quod videtur inconveniens probatio quoniam
posito enim illud habitum qui est temperantia
generatum et omnem illum habitum qui est
fortitudo generatum ad simplex [illegible] tandem
ultimus istorum habitum erit virtus consequenter
quibus habitus sit in eo concordia in quantum est
virtus aut gratia quibus habitus erit ante
aliam aut non. Si sic dicetur propositum
scilicet quod unus habitus potest esse sine alio et
tunc non erit necessaria connexio virtutum. Si
non gratia omnes habitus simul fient per unum
actum in esse virtutis quod videtur inconveniens
quia ille actus videtur esse actus virtutis
et sicut esset unius sic esset virtus genera-
ta sic esset generativa unius gratia et non
omnium ¶ Ad 3um probabilius videtur species eiusdem
generis in virtutibus moralibus esse connexas
quam diversa genera quia magis inclinat ad
ad ordinate se habendum et magis magis con-
nectatur ex unitate quam licet qua et magis
magis recedunt [illegible] aut species eiusdem
generis magis sunt connexe quam diversorum
generum sed species eiusdem generis videntur non
sunt connexe puta virginitas et casti-
tas coniugalis igitur ¶ Ad 21m ad istud arguitur

ocl° q nec virtutes morales s; q̃a ſua
que ꝯᵗ assignit ut iusticia tpantia
fortitudo nec s; illa q̃nta que ꝑus
assigni que sunt virtus disputatoes
affan ad seipm z ad alterum sunt inuo
conexe ¶ Scd̄ q est persuasio q virtus
est perfectio hois s; nõ solis q tunc
sufficeret vna virtus moralis q n a't s'
ples ꝑfectiones ꝑtiales pt id eo sim-
pl ꝑfectum s; vna ꝑfectionem z imꝑfectum
simpl'r s; alia sicut appz in hoie c9
est vere multas perfectiones organicas
pt hre vnã ꝑfectam visionem vl vn-
do de alia pñ ee summe disposity
qᵗ ad virtu gustu vl olfactum nichil
vns de auditu / pt q° ās hre ꝑfectio
reᵘ m° tpantie insummo vl vndo de-
ꝑfectione q requirit reᵘ mᶜ alti9 per-
fectionis z ꝑgns pt ee simpl'r tpatus
z qᵐ ad operandum actu tpantie vl vl-
tīe z si nõ sit fortis nõ tn̄ ē simpl'r
moralis sine alijs . sic nõ est ꝑfecte
senciens sn alijs sensib9 . s; nõ est
mi9 tpatus ꝑfectus licet sit mi9
ꝑfectus moralis sicut non est mi9
ꝑfectus videns si nõ est ꝑfectus
audiens licz sit mi9 ꝑfectus senciens
z per hoc pz ad q̃d tacta ꝑ pᵃ
op pñ ad id q virtus pt obliquari
hoc em̄ ſpm est de virtute / nã vi9
nõ obliquatʳ s; vnus virtute exte-
ſra alti9 virtutis obliqtʳ reᵘ mᵉ alti9
virtutis nec extra est ista virtus in-
ꝑfecta q nõ est istius dicere hoiez
ut oīa s; ee ꝑfca oīa sicut nõ est
mag' obliqtus in audiendo qui
nõ pt vide q si posset vide s;
obliqtʳ inspitio ¶ Sed ad q hoc sic
est de facili amissibl' q nõ est vi9
nec aūs vmo si ꝯ ei9 inclinacom

fiat nõ corpus dispositio bõ ei9 n
multis ꝑtibus vl vna vl paucis
intensis / z ꝑ id pz ad aᵈ de de-
lectatur opari nã qᵐ ad ītaz mãz
ꝑtise suptaz delctatᵉ opa pñ de-
lectable est s; abstine ab ope in-
tepati . s; nõ est delectabiles s; sibi
tristicia q ee illa nõ est ordinaty
ꝯstari qᵉ nõ ꝯmittit actu tpantie
q ꝯ virtu sum ꝯtinus ee sustine
tristicia ꝑ pulsive fugit aut tristicia
z quodam mõ in bo te elicit mi9
triste nec meriat ꝯtinus . ocl° q
q tīs est inꝑfectus z ꝯstabiliter
opatʳ ee mās istius virtutis ¶ Sed
tm̄ ꝑtinus q ꝯ contr̃ aa in
ee quã nõ est virtuose disposit9
ut i virtuose z delectabiliter opet ¶ Ꝙ
id pz ad iᵈ de fine virtutis moralis
q nõ ꝑducit vna virtus ad finem ꝑfecte v-
tutis sicut nec vna potencia sensitiua per-
ducit hoiem ad perfectum actum sentiendi
s; alijs virtus ꝑducit qᵐ ipse est ees
aūt requiritʳ ad perfecte ꝑductum ¶ Sed tm̄
q v vna nõ producit ad finem ꝑfecte
z sufficienter s; qᵐ ipse est ꝑducit ad fi-
nē sufficienter qᵐ sufficienter ad finem tīs v-
tutis ¶ Scd̄m actu opabilr q deau-
te vn aug' q aūt illi tēs ꝑt9 in-
ꝑdicatᵗ nõ dt virtu ee inamissibile
s; dt ee diffi' amissibile ꝯtinus g°
virtus posset amitti tāta vns eam
possz ablicari nõ quid ipa virtus de-
struitur s; vns recedit ab opatione virtu-
tis nõ tn̄ pt ea nõ fuisse virtute
z ꝑfectam 2ᵐ tunc virtus q nõ fuit
amissibl' simpl'r ¶ Sed de diffi' amis-
sibilis sicut dictum est q igitur dt decan'te
dz expom qᵈ ās de fuit in malitate
qui tn̄ ꝑtea peccauit molitʳ s; ia

no fuit bea caritas i. be coniugens
sim i. btitudim ¶ Ad auctes ggorij
pt dici q laqtur ibi dbltuab9 put
sut bitus qui sut pna mendi z hoc
mo binest q bna btus mdis sn aa
no est btus q no menus pbna si aa
no ? conitet naturs tepan mazale
no incitur si humilitas no comitet
nl salte si cotro bitu insit eidez
Perid ad glo illu sup illud apok
Perid z ad qore sup 6 eth. deporet
qce q sorores z si inuet se mutuo
adiuuitu bna tn no est altra nec
bna ce pficit altra ita iste btu-
tes bn iuuat se mutuo alz adsal-
uandu aliaz z nihc pt mte dum
astrudaz q bna no est tata sn alia
q no ita bn saluat sn alia no
hna expoitu milt teptacoibz cta
dulsas matias imsfta ce bna maz
pt ee otto imperfte agendi ce aaz
z pcrfta dispoita cta mag bna
iuuat ad ce agendi cta maz alia
iuuant q se sit sorores sz nlla
est ceu regsita ad perfitum altrs
sic pus nasci bna soror q alia
z sp si no pnt sil peccari ¶ Non
aut pnt sit duo actu perfta sp tn
pqs due btutes gnant ¶ Eg arly
de qnexe btutu moralu cu p-
dencia sz duo dubia pm de qnexe
cu alz btutz cu sua pdencia 2m
de qnexe om btutu cu bna p-
dencia ¶ Et bru ad pm dr q illa qne-
xio sit necta q phz 6 eth c 1n
ubi sma sua est Si bos male
eligit intellcus male dtat aliter
no peccaret ¶ Item ibid dt qou z
eadm finaz esse ibi ¶ Itez dt ibi

6. c. 10. q malicia inicitur facit z
acuare intellcum cta pratica pncia
z i destruit pdencias ¶ Item qre impoe
est pdente ee z no ee banu z co
¶ Itz c 1n z id ¶ Item d x c. c. u
ce mem sz suppono duo bnn q in-
te9 no passit sil duo ictc za q
bos nl passet belle subiue male te
ae stante iudico tn de aquo malo
fugiendo aut fugiet bos i malu
al non ¶ Si sic ig no pt bos ee ma
la stante malicia tu ita iudico si
pt id belle q pt in malu subiec
mali nl in ad no sequitu ¶ Ad 2m q suffo
p est sta de duob dispat ad inuico
spat pz pte q no pt ee nec mul-
ta iny inte bnu vlm sn corre no
nec actus sn sbo nt multo mag pro
sn sbo apto nato q necto psuppot sbm
z aptitu ad form q caret no pt q
inte9 inte ee puom tn ut suppot arm
n insbo apto nato sicut nec bnu
corre sn corre bo nl actus sn sbo
intellcus q malu ee fugi hoc pu-
tans boti pt bos elige actu sub-
tractu mali q z ? mali necia
quodamo z tn bodo malias licet
qo intellcus passt inte ee sbm sn puoe
no tn puom sn sbo q pnale oppo
st in meta cta sbm aptu ¶ Itez z lib
de mo qualiud si pana alinte pr-
tito z minor assuiat assp sn fam
qo est opo i q nece est opari sz ea
n impediat indi q sz cu est opo
ao qria dcamu volus ¶ Hoc z of-
ma p dingo sup id ps loqtur ad
eos miua sua ¶ Obliquo mcel req
eos qui legem di trasgrediuntt ¶ Dico
z hic de di no id dt sic ¶ Nullus opatur

ad malu aspicies et id 2° eth° c. 3.
Omnis malus ignorans Cui concordat
id sapie Excecavit eos malitia eorum
ponit magis iste inconveniens est q. 1a
Et ar° contra eos parlum contemptum qui
dicit quod stante stra vnlli et pti^u. Arguo
non pt bona velle oppositum error mentis
q. et q. et quod ista ppo materialiter sumpta
bona non pt quod est distinguenda secundum oppositionem
et dicionem in ppositionis est sensus quod sigt
quod nunquam bona potest oppositum velle
in ppositionis compositionis. Iterum est distinguenda per
hoc quod allatius alterius pt exponi per si
vel per quia vel dico si ex parte per si
vel quia ista est et sensus est id esse erro
re sigt enim quod tercio iniusta vel mente
sit ea rectitudinis inbolite. Si aut expo
natur perdendo ita quod notet consecutionem vel
concomitantiam non talenter tunc sensus cum
pt esse voluntate dicta ppo et non est er
ror nec condempnatur in tam quod intelligatur
quod non sit potestas nec in errore mentis
quod voluntas sit eodem tempore sensus eum coutur se
iste et ille. Sed primus non est error voluntatis
ita quod consideratio mentis quantum ad id quod est primus
non actu voluntatis rectus est sed voluntate
errante excecatur mentis vel si sit tempore
posterius tamen non. Contra arguo
sic quia si prima electio non excecat mentem
nec aliqua alia 2a non prima est ex
mala sicut aliqua alia et si non exce
cat quia est mala nunquam excecat et in
quidem male in voluntate numquam excecaret
mentem et non posset esse quantumcunque malus
absque omni errore mentis quod videtur videre
plures auctores contra id primo ar° per auctores
quod est Augustinus in ps super id Forte vivos
deglutissent nos Sic vivi nos absor
bent qui sciunt malum esse et consentiunt
et moriuntur forte. Iterum super id ps. Fiat

mensa quod est vivos consentientes nisi
scientes vivos consentire non debe esse
nam in muscipulam et pedem inmittit.
Item super ps Concupivit anima mea
pret mentis sed tardius aut vllus effectus
Ad hoc et vi. conclusas et ad auctas
pht 2° eth et dicit dicit quod stra aut re aut
vel aut pm vel adbitrate. Si aut
rectitudo mentis mosi dicto necessario deberet p
concordantiam rationem volunte tunc stra
nullum faciat considerationem contra nullum facile
adeum velle primo sed ad quod non appetet p
suaderi alium quod non esset licitum sed quod con
sideraret sed dicitur vult non pte considerationem
rite sed dictum sane non pt bona sunt ee
recta et ita non oz persuadere alium debere
bono sed debere considerare. Item ratiom mentis
re stante bona pt vel eligere sicut pt
non eligere id quod dicit ad mentis quia non
sit maior ratio ab hoc et ab illo mentis dictio vel
eliciendo non quia mea aliqua volitus
sed certo dictamine quantumcunque mentis p
dere pte quod qualibet absque absoluta
moli. Item quod mala electio non posset
excecare mentem in quod erraret electa elicia
primo tamen fuit talis ea noticia principiorum inspecta
sicut inspectis expo principiorum et omnis
for sylogistica est euidens expe eo mentem
pt credisse sylogismo perfecto pro parte ergo
tunc apprehensio et conprehensio et per de
ductione sylogistica necesse est mentem acqui
escere cum eius noticia dependens ptie
ex noticia terminorum principiorum et nota deduc
tionis sylogistice quod impossibile est voluntatis facere
mentem considerante principia per deductionem
sylogisticam errare et sic et multo magis
non et illa principia et in nomine excecabitur
intellectus ut erraret. Ad primum contra credis con
nem et dicas quod ea bona excedit mentem
quia auditum eius an sit dicere recta. Ad sic

velle non est excecatione nam sic possit velle
stante prudentia pravum est enim prudente
non semper considerare ea que sunt prudentie
secundum quamcumque voluntatem Item velle aut avertere
requirit aliquid intellectus sub tempore et per consequens non
id autem est dictamine rectum recte rationis stans
aliquo vero eum vult avertere et tunc sequitur quod vel-
le avertere non est peccatum completum quia stat cum
recto dictamine Aut ille actus primus ipsius
velle avertere est actus adequate recte et si
sit rectus sequitur idem quod prius scilicet quod velle aver-
tere non est peccatum et ideo ad ipsum nulla
sequitur excecatio Si autem ipse actus primus
ipsius velle non sit rectus non est excecatus
intellectus sequens ipsum velle avertere
quia precedit illud velle Item aut illud velle
avertendi intellectum scilicet voluntas stante recta
dictare aut non si sic igitur ipsa non potuit
tunc esse quia recto dictamine stat vult aver-
tere et ideo aversio huiusmodi non est
excecatio sequens peccatum quia adhuc non
est peccatum quia non est peccatum si non igitur
alio actu stante quod velle avertere iste
alius actus cum bonum est aut actum et tunc
actus iste causalis non est excecatio se-
quens peccatum aut peccatum voluntatis preter
istum oportet ponere alium actum intellectus preter
illo velle avertere et tunc processus in
infinitum quia actum intellectus potest infinitum
ad velle sicut prius propterea non oportebit sed
quod velit convertere adhuc quando volebat
adhoc et ideo si illud velle fuit peccatum fuit
ad velle malum stante recto dictamine
aut si non Sed semper fuit ad dictame
non rectum precedens illud velle avertere igitur
dictamine ad non rectum precedens illud velle
esse peccatum voluntatis et ideo propositum est aut recto
dictamine stante voluntas male eligit
et habetur propositum Aut secundum male eligit
et illo non stante eligit peccato igitur causa
intellectus et non recta quia tunc potest non peccare
igitur iste alius actus non rectus est

primus ipsi malus velle et non erat
non rectus per aliud malum velle et ideo
processus in infinitum quia non est processus in infinitum in causis
et ratio nec etiam Item prius nullius in malicia est diu
incorrigibilis igitur non prius ex diu errare circa principia
principia practica propter conclusionem quia errans circa
principia principia practica nullum habet per quod possit re-
vocari ad bonum propterea cum ei fiat per-
suasio nullum habet assumpta quia nulla potest notio
assumi quam principia principia practica Item dampna-
ti non acquiescunt huic tanquam vero dicunt
ergo odiendi quia tunc non haberent verme de quo
Ysaias vermis eorum non morietur nam sibi-
delectabile adiret dum absque remorsu igitur
etc. Contra ad istud argumentum potest dici quod simpliciter
recto dictamine potest stare in intellectu abs-
que recta electione eius dictati in voluntate et ideo cum
huius actus dictandi rectus quiescit Prude-
ncia enim cum habitu imprudencia absque omni habitu
virtutis moralis in voluntate Et si tunc queratur
quomodo malicia excecat intellectum secundum illas
auctoritates dici potest quod excecat duplici modo
positive Alio modo privative quia avertit a considerare
recta voluntas enim eligens oppositum actum
recte dictati non permittit intellectum diu stare
in illo recto dictamine Sed avertit ipsum ad consi-
derandum rationes propositas si quas ponit contra rationes
 non probabiles ad illud aut saltem
avertit a considerandum ad impertinens ne
fieret illa actu libus displicentia que stat
in remorsu illo que habetur elicito opposito
dictati Positive autem excecat sic nam sicut
voluntas recte eligens finem precipit intellectui
considerare ea que sunt necessaria ad illum finem
et intellectus sic in quantum necessaria ordinata ad illum
finem recte consequatur inde habitum prudencie ita
voluntas eligens malum finem potest quando
secundum possibile malum finem sicut dictum est
de quibus per imperat intellectum considerare omnia necessaria
necessaria ad consequendum illum finem de quo libro de
Augustinus de civitate Dei 14. Duas amores duo

amorem fecerunt virtutes secundum suas virtutes,
sic sibi praestat. Hec est virtus per eam quod
praestituens finem malum percipit intellectum miseri-
nie media et delectabilia quedam et etiam turbulia
opposita firmata et sicut habitus contrarius corrumpit
valide bene eligentibus in intellectu deliberante et media
recta ad illum finem bonum consequendum est prudentia.
Ita vero male eligentibus habitus acquisitus ex-
cessus deliberante et ea que ordinantur ad id
male electum est error et habitus directe
oppositus habitui prudentie et potest vocari imprudentia
vel stultitia, non tamen principaliter sed ex parte
contrarie. Quia sicut prudens habitum quo recte eligat
media et prompte media recta ad illud finem
debitum. Ideo iste habitum quo prompte eli-
gat media recta ad finem praestitutum aliqualiter
mala. Et quia talis habitus contrariatur corrumpit
valide male eligentibus propter tanto bene est quod
vos mala exercitat non quidem faciendo ex-
tare recta aliqua complexa sed faciendo intentionem
habere habitum vel actum considerare omnia media recta
ad malum finem. Et totus ille habitus error
est magis habitus sed non sit error deceptivus
quantum ad speculativa. Aliud dubium possit hic
esse si non necessario contrariatur hic habitus sint
recte intellectus et habitus bonum appetitivus quod contrarium
bene deliberare et hoc non bene agendo recta ratione
Tamen habitus intellectus contrariatur sibi virtute mo-
rali sit prudentia et cum eius habitus contrarius
in affectu sibi illo intellectus sit virtus moralis.
Et non ad primum dicendum quod prudentia possit dici quod simpliciter
loquendo prudentia non est sine virtute morali
quia est recta ratio eligibilium consequens secundum finis
appetitus rectum. 6 ethicorum c. 3. Appetitus
autem non est rectus sine virtute morali, quia
... et si hoc esset bene tunc non tamen sine ora-
mina et principia agibilia recta essent et tamen
non essent prudentie. Sed cum quis scientia
prudentie. Sed etiam et media que sunt
necessaria a fine praestituto aliquotiens esset alius habi-
tus recte deliberativus et tamen non possit poni

prudentia. Unde possit quod poni duplex habitus
intellectus circa agibilia et rectus et neuter
prudentia. Unus quidem qui procedit ratione
electam finis imperii et iste non esset
prudentia quia prudentia est circa media
recta ad finem. Quia est habitus consiliativus,
consilium non est de fine sed de entibus
ad finem est et discursivus, quia consiliativus
et deliberativus quodque discurrit. Electio autem
est finis bonum non tamen inquam sed et
imperii, ut quod castitate servandum est. Possit
esse alius habitus intellectus deliberativus de hiis
que sunt ad finem. Sed non virtus secundum
electionem rectam tamquam concordante et iste
quantum est ex parte sui est prudentia esset
enim recta ratio circa ea que sunt ad finem
sed deficit et alia conditio quia licet non esset
concors vel conformis appetitui recto et
eadem omnia. Secundum ista via dicendum quod contrarius
conjunctive in intellectu bene perfectus et rectus
et hoc sive circa finem bonum sive circa finem
perversum sive circa media necessaria ad contrarium
finem. Istud perfectum electum si non conducitur
recta electio virtus circa eadem non est prudentia
et sic ad primum dicendum id sicut ad secundum articulum prudentiam
deinceps virtutem moralem, quia in ista
questione sequitur prudentia sequi virtu-
tem moralem et eius et in plenum actum
ultimum contrariatur utrique habitui scilicet pru-
dentia et virtus moralis. Iste autem bonum
actus non possit esse intellectus et voluntatis. Sed
tamen alterius quod non possit esse contrarius ut
utrique possit dici quod non est necessaria conformi-
tas boni virtutis moralis ad alia quia non
est recta alterius si cuius est necessaria conformi-
tas ad prudentiam, quia in difficiente virtute
talis cadit quod sit habitus electionis praeter rectam
rationem et non possit esse constituta per modum
concordantie et habitus in esse morali per pru-
dentiam et eius non sit moralium intellectus et tunc

concederetur quod sint generatiue alicuius virtutis
tamquam prudencie et alius virtus utrique
moralis virtutis et generantur per unum
actum qui generat virtute virtute moralem
vel prudenciam ¶ Inconveniens autem in-
moralibus quod unus actus virtuosus generet
duas virtutes morales sed non est incon-
veniens imprudenciam et temperanciam quod iste actus
qui generat prudenciam inmediate regulatiue
generat temperanciam in racione virtutis ut sic patet
dici operacio eam adsumendo quia forte
non est tertia eius dicetur igitur quod non constituunt
constituunt se in esse virtutis appropriatiue
aliquam quamquam aliqua sit prius virtus quam red-
dat alia esse virtute ¶ Sed sunt nam 2
virtus intellectualis prudencia et virtus moralis
et concurrens in esse perfecto ¶ Et si
queratur propter quod generantur isti duo virtutes
in esse perfecto concedo quod per unum actum
sed iste actus sit recta electio quia absque
recta electione finis non est virtus
apparens consors racionem recte id est non pru-
dencia sed ille actus sit interius quia absque
recta electione interius non est consors elec-
tioni recte id est nec virtuosa nec generata
virtutis moralis tamen ergo actus interius
quod actus exterior generando eam in esse
nec potest concomitanter generari id est in esse
regulatiuo et virtus concomitanter simul
correlatiuo et in unus actus generetur
sit nam virtute et eius prudencia ¶ Sed
hoc dicetur quod utraque virtus precedens
electionem rectam esse quidam virtus sciencie
moralis vel quedam sciencia moralis quemadmodum
enim infallibilibus artifex differt ab
experto quia artifex scit propter quid et exper-
tus tamen quia propter hoc melior artifex et non
est principium in agendo vel idem dicitur
in moralibus unus virtutem principium
consilium vel omnis non autem exacta

tus in operando sed in dirigendo secundum
consilia vel recta scientia virtutem directivam
qui virtus potest dici sciencia moralis vel interius
non tamen virtutem directiuam appropriatam quibus
prudencie est et quibus est iustificatiua virtus
exterior licet ita videatur philosophia dicere
de distinctione sciencie practice et prudencie
tamen quia non est prudencia solum recta racio
activa agendorum fine vltimo sed et de-
terminando de ipso fine saltem particulari puta de-
castitate quod post primo nam virtus moralis perficitur
sequitur quadam ordine prudencie aliquam
electionem finis particularis puta casti-
gatur virtus moralis ¶ Item ista electio
procedit aliqua prudencia iam non simpliciter
restringenda in prudencia ut ponatur tamen
modo sunt dicta et dicata que ordinantur
ad fine particulares electionum ¶ Sed et certa ipsum
finem per se et simpliciter. Hoc et 2o probatur
quia tunc non esset una prudencia correspondens
cuilibet virtuti morali nam una virtus
moralis est exclusiue finis ad unius
electionem primo inclinat / ¶ Si autem ad-
dicamus de illo fine nulla esset prudencia
sed tamen de medijs ad illum finem nullum esset
aliquando esset unitas prudencie stabile
sed multe essent prudencie de multis
statis ad finem vel tamen esset una virtus
moralis exclusiue finis tamen quia propter potencie
prudencie naturalem ad virtutem moralem tamen
propter unitatem prudencie racione unius virtutis
moralis / Unde concedo quod illa virtus perti-
nens qui est recte electiuus de fine particulari
sit proprie prudencia non obstat quod dicitur pru-
dencia esse virtutem consiliatiuam et ita
ad fine discursiuum nam de finibus
virtutum discernitur discernendo a principio
supposito a fine vltimo vel particulari politico et
ille discursus est prima consiliatio vel quis
dicatur consilium de medijs ad fines
particulares virtutum ¶ Sed ad autem quod ibi

adduci^z q sit 9trar^s appe^lli ita nom
mor^z na p^o^9 nalit^s no li^z ad hre d^e
rac pui dependens apostiori ¶ Ipa^ve-
tia aut mq^m p^vden^a bid^z ee por
nalit^s btute mol^i cr diffit ipam q
nq^z dici^z ibi 9trar^s sicut tactu est
in 1^a q^oe p^i de theo p^ctica & spe^la
d^z intelligi 9trar^s i 9fortina p^vris
tre & ipi hoc e q 9g^o d^z ee talis
q 9tntu est exce p^vris ita d^z & 9for
ri. Elic^s aut est 9gr^ta sii mediu stan-
te seqt^z elco ita sine no ¶ Pt g^z ali-
ter dici q ille btus 9nati^z excita-
mibus sii ct fines saltem pri^ores q
sut ppe fines inolud btutu sii ct
me^a or^ta adistas fines^z ct 9pie forte
no sut alii btus abilt qui sut sinf
ct illos fines est ppe pruden^a lez elec-
ta rta no sequat^r mediu stante
& ita dio no erit nta 9nexio aty
btutes molis ad pruden^az depua ma
ni eq^o nlla elco ee pt ita moliter
n sit 9trar^s sine rc^e & sine meque^z
q est rcm stamne, recttu aut sta
me natu est 9tgine prune^z & bmita
¶ Et eq^o pt 9cedi 9nex^o q btus mo-
lis no pt ee sii pruden^a ct sua ma^z
rōnes & auctes rndi pt q re.
hen. & q. q. z ¶ Ex alia pte istis
arli s. de 9nexhe btutu molm
in bna pruden^a bi^z dre pht q sic
6. eth^z s. prudencie bni exnti
omes merut qm ibi q^re ¶ Et mali-
ter aut bna pruden^a sit ct oia
molia posst pani sicut debitu bno
stre q^re opione & e9 mp^oz sup.
6. mete q^oe p^ta ¶ Et z^o 9 g^z adistu
arlu pt dici q sicut ars respicit
fctilia ita prudencia agibilia nec
maior est 9nexio agilud ut respici-
ant^z ab bno btu q fctibi^m sicut
g^s fctibilia reqrut dinsas artes
ppas ita dinsa agi^lia dinsas p^vden-
cias ppus & sicut pt ab mol ee
bn q^a qua agi^lia & male ce a^a i^z
mdcando pt ee btuat^z ad rce stan-
du ct ista & no cta 1^a. Et nec ista
sit p^ua ad staind de ill' ne 9nes p
cptes exceis ¶ Et malit omes pru-
den^c sut bni btus & omes btu-
tes geometre ad bna sciaz ptinet
blez dtm est q^oe p^ta 6 mete gr^ez
inte' no bnitas facilis ¶ Sed btual
q sicut btus ille qui est depr^o 8to
est bni btual^r alico & e btua^r om
eoz que 9tmo^z in 1° p^o p^ta / Sz no
est for^r illoz / i btus ille qui for^te
est atuq sinis ma^ttbi^li q quib^y
est btua^r om illaz quoz 9g^o p^cti-
ca mete^z btua^r m illo fine ¶ Sed
no est for^tom illoz mse / mse for^r
est om btutu btua^r extendedo
nay p^vden^c ad illud btu qui est in-
tellectus p^i pn^y p^ctici ¶ Sed hac
pt expo^i auctas 1^a 6. eth^z q
pruden^c bni tc q nl la^z de bna
pruden fort^r & tuc d^z aute' q
illi exnti bni & p ste no tm f in-
tencam f3 extid^az omis merut
mq quid est p sta extebe q^m pt
ee n cta illa oia adque pt ex-
tend^r se & illa sut oio a^ta per-
tinecia ad q^s ituq btutes moles
¶ Illic mo pt expom auctas 1^a no
de bni^te for^li f3 de bnitate 9nis
sicut em tpam apd phm d^z ee
bna btus & simp^r alia a for^ne
& in btraq illaz est 9o^y q^aaz
inter me^m btus subse nltas
spes sic dtm est p^us i in ista
9uinacoe 9tium infine^cs pt dici
pp bnitte istis 9nis infmedi lz
9ticeat subse nltas spes ee bna
bnitte 9nis & sic intedo pruden^az

oes inerunt uni prudentie. Secundo quod ge-
simos virtutes morales sunt conexe prout
d s quelibet eius species aliqua virtus est
conexa. et hoc supposito precedenti articulo
de conexione singularis virtutis ad suam
prudentiam vel mutua vel non mutu-
a sicut dictum est prius. ¶ Contra 3o arti. de
vir. arguitur dicere contra Julianum li. 4. c. 20
quod non sunt vere virtutes et perfecte sine
caritate et patet quia non gloriatur quod per-
fecte nemo. ¶ Contra id Augustinus 1o de pa-
ciencia et 3 ca. 1o partis et de pena
d 3 ... ex hiis dialectico vel
scismatico si moriatur nec neque Christum
nisi per communicationem eius paciatur sed scit
paciatur et non fidem et caritatem ¶ Item
quando aliqua ordinatur communiter sicut dispositio
et forma adeo est dispositio dispositio potest
esse sine forma. licet non eorum virtutes
morales habent esse quedam dispositiones
ad caritatem. sicut felicitas naturalis ad
supernaturalem ¶ Contra 3o dispositio virtutis moralis
perfecte potest saluari magno sine virtute
theologica potest dici quod ille virtutes mo-
rales inclinant ad finem ultimum caritatis
eius est proprie respicere finem ultimum non mediate
caritate et ita si sola caritas re-
spicit finem ultimum immediate. ad non
ordinatur ad finem ultimum nisi mediate
caritate atque sunt iniusta quod perfecti di-
ctorem debet esse iniusta ordinata cum
ad finem ultimum magis est summa ma-
perfecta et ideo sunt imperfecte sine caritate
adeo non possunt sine ca. ... quia tamen ista
imperfecta non est eorum in specie sua non
nullum earum ordinare ad finem ultimum
in specie sua ¶ Ideo qualiter earum in specie sua
potest esse perfecta sine illa virtute. et tanto
gradu debent esse in fonis sine caritate et forte
caritatem omnium virtutum cardinalium ordinat ipsas

et finem earum in ultimum finem inquantum quod
ordinante est summa et una earum perfectio
consumata ¶ Per hoc patet ad auctoritates Augu-
stini virtutes non virtutes non virtutes
non sunt vere sine caritate. quia non dicuntur
ad virtutes. sine ea patet quod si eorum virtutes
theologice presupponant virtutes morales
dubium est quoniam ad actum in adultis cum
est quod non. ¶ Sed n. a. 8 primus beatus Remo-
no ... Iste quod imponit virtutes
esse theologicas. et tamen non morales saltem
acquisitas non enim delectatur operari circa
illa ad que inclinat eius habitus vir-
tutis delectabile esset se operari secundum habitum
virtutis prius acquisitum et tamen se
opponitur ¶ Contra si dicatur habuit impo^s esse
virtutes morales infusas. et consimiliter
sicut de parvulo in baptismo et per hoc sal-
uatur connexio predicta quia si non habet in-
natas saltem habet eas infusas quod
probatur quia debuit eas impressa secundum Augustinum
et adducit eum magister multa ¶ Non
aut videtur probabile quod habeat eas impressa
nisi haberet eas in habitu nec acquirit eas
in habitu sed statim moriatur ¶ Et de illis
de istis virtutibus infusis multa dicantur
si quod videntur necessarie propter modum inveniendi vel
finem tamen quia finis omnis que non potest
habere ex specie sua sufficienter deberet
excitari per caritatem. modo et finis vel
medium sufficienter deberetur per pru-
dentiam infusam ideo non videtur necessitas
ponendi alias virtutes morales infusas
quam acquisitas in his qui habent eas
acquisitas. vel dici posset ¶ Sed ne-
nec in aliis quia non est maior ra-
tio quod debeant infundi istis quam illis ¶ Et
tunc potest dici ad id de parvulis quod vel
non est necesse eos habere virtutes morales

impria ꝑ suffi^t ꝙ hn disponantur
ꝑ appetia ꝑ caritate, caritas quippe
disponit ꝑ ora volitia in una rone
voli^t. sicut nō oꝫ ꝙ habeant siccas omnes
impie ppo. Sed sufficit nosse ea in
verbo que nō est ꝑfcā. Vel 2o si
debuit eas pt dici ꝙ insideant eis
in ꝯ vtis nō om magis necc est
illa que ꝑtinet ad viatorem qm erit
futurus viator. dari ꝫ in bapᵐᵒ ꝙ
ea que ꝑtinet ad statum ꝯphensoris cui
ꝫ in ꝯ vtd^m ymo nūs est tale ge
quia i vel pt dici 3o ꝙ si ista ꝑtine-
ant ad aliquā ꝑfcōm ꝯprehensoris et tn
nō dabant^r in ꝯ glificacionis ꝑsunt
eas acqre ꝑ actus suos impria. sicut
n nō appꝫ rō qre nō pnt ad iste
aliqua facilia in ꝑte ppo a pus non
sciunt i ideo appet rō. q^a nō ex bon
creaturis circa alia appetia ad finē et
hec nō tm q^{ri} sint boda ... deū inspe
ꝫ ut voda ... quenda ꝯ acqre
ꝯ bonū vtm moalem inclinatem ad
eciam ... appetitum sub ... rone
et ita vtute moales. Tercium igr ad
istud arguo sic pus dcm est dico v-
tutes moales nō requirere theologicas
adhuc ut ipe vtutes moales sint
ꝑfce in spe sua licet nō sint ꝑfce
eis sn ꝑfcone vltiori ꝙ possent ha-
bere. et i nō est necc eorum ꝙ theologice
sn vnia sn impria requirant necc
moales. Ad 4m ad ertm arguo de ꝯnexione
vtutum theologicarum dico ꝙ nō
sunt ꝯnexe sicut appꝫ impria. vbi
manebit habitus et actus caritatis sn habitu
et actu fidei sicut et appꝫ vnia v
impeccatore manent fides et spes sn caritate
ex rone igr habitum inexpolito nō est

necca ꝯnexio. Sed nichil ipsi sn
infusione ita ut vna nō possit in-
fundi sn alia. Ad 2m qr separari
pnt inter i ꝙ vna pt ee sn alia
deo pt separe ipsi ut infundi
ita ꝙ in infusione nō necco ꝯtitud
se se. Sed ex vtilitate alia ꝯtitur
qr deus tantum hoiem ꝑficit pm
imago ... et ... ꝑma impui et
ad dimiare venias ut dimias
separe venias i ꝙ sicut car^s ille
sanat n ꝑfce sanat ... ita et spu
nō sanat hoiem n ꝑfce sanet
eum. ꝑfcā aut sanitas est si
q^m admittem fides et q^m adiciet
caritatem et spem. sicut appꝫ ꝑ longius
ex doctrina sicut dicitur. Sed aut quare
verum fides et spes sn caritate ent
vtutes dici pt sicut dcm est prius
de vtutibus ꝙ in spe sua pnt ee ꝑ-
fce maxime. s. qui pnt pnt ꝑportum actum
re^{us} ꝑpor actorum. Sed ꝑfcōm i aq
vltiam ꝙ sunt in attingendo finem
ma ordinant^r ex caritate nō pnt
hre sn ipsa. et hac quidem ꝑfecto
tam in moalibus ꝙ in istis cunctis ꝯtitur
dicat^r inter in attingendo finem
ꝑ ꝯpom aliquā ulitatem sn ꝑordi-
nacionem istorum ut illorum actuum ad
finem pt tn dici ee ꝑrie inhat ꝙ
est ad acceptet ad in ordine ad
vitam. Sic quippe nulla vtus moalis
nec infusa nec actus moalis ꝯ
acceptat^r sn caritate q sola dividit
inter filios regni et perdicionis
de vtutibus aut intellectualibus nō oꝫ im-
morari plane est cum ꝙ nō est
earum necca ꝯnexio n forte sint
aliqui habitus sub ordi cuius sint inter

pri⁹ ꝛ scd̄a oms ꝛ th⁹ ꝑor pt ee sn posteriori. nō eō⁹ ¶ Ad ar-ta pri hin duo p⁹ ꝯcedo qꝫ ꝯcludit qꝫ dcm est in p⁹ arlo / Ad 3ᵐ dn⁹ qꝫ licet ex frequēter sit opari que⁹ quedaz ꝯformitas q̄ nata est ee cau-sa rcte rom ꝛ nata eet ee v̄tus si hēret rcam rom moderante tn esset ꝯtrarᵒ / tn qn nō est rcta dtamen in isto ꝯ fuit rᵃ rcte opo-nis ꝛ io ꝯcto ꝯta est ee rca nō est rca qꝛ nō est regulata ꝛ ꝑtns si quaret ꝯdam ꝯfitem nō ꝯuat v̄tu rce eldun ꝛ ꝑ ꝯns nec v̄tu-tem ¶ 3ᵐ arᵐ ꝯcedo qꝫ ꝯcludit qꝫ dcm est in 2ᵒ arlo ꝯ ꝯnexione v̄tutu cu p̄dencia ¶ Ad alias rones ꝑfectes ꝯ v̄tutibꝫ in ꝯpo ꝯcedo qꝫ licet posset videri qꝫ ille v̄tutes in spe sua sicut in ꝯpo les / tn m⁹ ad p̄mᵐ ad dᵐ ꝯcludit qꝫ spes diuse eiusdē ḡnis v̄tutis moralis ul diuse ꝯnn n sunt nccio ꝯnexe ꝛ hoc ꝯcessu est in p⁹ artlo dnm ꝯdnis

Circa d 3ᵃ. vtrū oia ꝑcepta decalogi fuit de lege nē ꝯno qꝫ mltis que sut de lege nē nō vr̄ deus posse dispensare ꝯd dispen-sauit in aliqbꝫ que vr̄ ee ꝑcep-ta decalogi ut ꝛ ¶ p⁹ aᵃ que sut de lege nē ul sut ꝑcepta ꝑtica ex tis nō. ul sut ꝯnes nccio ꝯntes ex ill pncipijs sui sic ni sic v̄nt v̄itate nccias. igit nō pt deus face eas ffas q nō pt face qn id sit bonū qꝫ sequitur ꝑcas ee bonū ꝛ malū q̄d sit-tur ꝑcas ee fugi ꝛ ī nō pt

face dcit illicito licitu ¶ p⁹ minor oᵉ furari ꝛ mechari sut ꝯ ꝑce-pta decalogi ut pꝫ exo. 10 nō occides ꝛc ꝛ dcit v̄r deus dispen-sasse de hōd⁹ pꝫ gen. 21 ¶ De abra-ham ꝛ de filio ei⁹ ymolando / de 2ᵒ pꝫ exo. 12 de filijs ei⁹ isrl ¶ de 3ᵒ ꝯce p⁹ fuc filios ꝯfilius ꝑcep ꝯ ut spoliaret egiptiu que spoliata est ꝯrectaco rei aliene inuito dn̄o que ē diffinito furti ¶ p⁹ ad ro. n. dt ap⁹ ꝯcupiaz nesciebam n lex dixisset nō ꝯcup istes ¶ Ded ea q̄ sut nō ex nāli lege statuta ee volenda ul agenda. ꝛ si non eet scpta sicut ea q̄ sut nāliter nō iussibꝫ eent nō nāliter licet nō eent reuelata ꝛc ¶ p⁹ lex nē obligat mod statu qꝛ nō notu est intll nā sic ee agendu ul nō ꝯ nō obligauit decalog⁹ in statu in nocencie tuc em nō erat lex data nec p⁹ ꝯhō obligde ꝑ fuat data / ꝯ impn⁹ decretor d. 6. c. 3. lvs ꝯ ius nāle sic manet qꝫ in lege ul ēio inbecutin ¶ ꝛ in ca ꝯ c. 2ᵒ in hac scim⁹ qꝛ ꝯcognouistis eu si mādata ei⁹ custodierit ꝯ cuit mādata ei⁹ custodit in hac ca-ritas dei perfecta est. qui dicit dt se nosse dm ꝛ stem cuodit me-dax est mādatu nō nouu ꝯ an-tiquᵐ do vobis qꝫ audistis ab inicio ex hoc ꝑᵐ ¶ Hic dr̄ qꝫ sic ꝛ po⁹ mo⁹ tlis lex nē est descēdes ex-pncipijs ꝑus notis intellcibꝫ. tha sut quedaz pnᵃ ꝑtica nō extis que sut quedaz pnᵃ scīaria ad sic v̄itate inclina nālit intē⁹ ex tis

& assenciend(um) est statim nascit(ur) inclina-
tio(n)es ex talib(us) p(ri)ncipiis sequit(ur) q(uo)d in m(en)te
uel in m(en)te q(uam)uis sunt in decalogo q(uo)d
ill(a) q(uae) ibi p(re)cipiunt(ur) sunt b(o)n(a) t(a)m(en) fortem
q(ui)a s(un)t sic s(un)t or(din)ata ad fine(m) ulti(mu)m u(e)l p(ro)ia
p(ro)p(ter) q(uo)d ordinat(ur) ad illud fine(m) q(uo)d q(uae) ibi p(ro)hi-
bent(ur) sunt mala forte(m) a(ct)u(m) ente
ab illo fine ultra i(n) q(uo)d i(n) q(uae) p(re)cipiunt(ur)
n(on) sunt b(on)a t(ame)n q(ui)a p(re)cep(ta) s(ed) e(r)go ¶ Q(ui)a
b(on)a ideo sunt p(re)cepta q(uae) p(ro)hibent(ur) n(on)
sunt in mala q(ui)a p(ro)hibita Sed q(ui)a ma-
la ideo p(ro)hibita & tunc u(idetu)r c(on)tra
esse dup(lex) ¶ Ad p(ri)m(u)m articulu(m) q(uo)d deus n(on) p(otes)t
dispensare simp(liciter) e(st) t(er)cia · q(uo)d cu(m) est il-
licitu(m) ex se n(on) u(idetu)r q(uo)d possit fi(er)i licitu(m)
p(er) aliqua(m) u(olun)tate(m) puta si actio(ne) ex hoc
q(uo)d est act(us) tristicus e(st) eciam ma(ior) p(ro)-
p(ri)o(m) est actus mal(us) stante ista ca(usa)
semp(er) erit mal(us) & i(de)o nullu(m) uelle q(uo)d est
ex(tra) ca(usam) illor(um) tal(ium) p(otes)t facere q(uo)d sit bo-
n(us) / s(ed) tunc exponunt auctores q(uo)d u(ideli)c(et)
dicere d(eu)m in talibus dispensare & expo(ne)t
uno mo(do) sic / q(uo)d & si possit fi(er)i dispen-
sa(ti)o e(st) istu(m) actu(m) in ge(nere) actus non
t(ame)n e(st) istu(m) in q(uan)t(u)m ma(ior) est p(ro)hibit(us) q(ui)a
inten(ti)o(nem) mandat(ur) & ita nec q(ui)a p(ro)hibitor(um)
¶ Aliter dicit(ur) q(uo)d act(us) manens in or(din)e
n(on) p(otes)t fi(er)i or(din)at(us) act(us) aut in q(uantu)m est q(ui)a
p(ro)hibicione(m) ¶ Sed iste expo(sicio)nes q(uae)
forte u(idetu)r redire in idem n(on) saluat
p(ro)p(osi)t(u)m / dispensare e(ni)m n(on) est facere q(uo)d
stante p(re)cepto liceat facere c(ontra) p(re)cep-
tu(m) · s(ed) dispe(n)sare e(st) p(re)ceptu(m) reuo(ca)re uel
declarare q(ua)l(ite)r debeat intelligi / Est
e(ni)m · duplex dispensa(ci)o · s(cilicet) u(niuersalis) reuocat(iu)a
& u(niuersalis) declarat(iu)a / q(uia) q(uae)r(itu)r cu(m) stantib(us)
omnib(us) circumstanciis eisd(em) in i(st)o act(u)
actio(nes) statim p(ro)p(ter) sola(m) circumsta(nti)a(m) u(ari)ata(m)
p(ro)hibitu(m) & n(on) p(ro)hibitu(m) poss(et) de(us) facere
q(uo)d iste act(us) q(ui) cu(m) eisd(em) circumstanciis
aliis q(ui)d qui est p(ro)hibitus & illicitus

alias esset n(on) p(ro)hibit(us) s(ed) licit(us) · si sic
p(otes)t dici · q(uo)d dispensare q(ue)madmodu(m)
mutauit u(e)terem lege(m) q(uando) dedit no-
ua(m) · & h(oc) q(uantu)m ad cerimonialia n(on) q(ui)-
de(m) faciens q(uo)d stante p(re)cepto de-
cimo(rum) n(on) esset ista fu(n)da(men)ta s(ed) faci-
ens q(uo)d ac(tu) isto manente eod(em) non
teneba(n)t(ur) quis ad istu(m) actu(m) sicut p(ri)(us)
¶ Ista (est) dispensat(io) quicu(m)q(ue) legislator
simp(liciter) q(ui) reuocat p(re)ceptu(m) u(niuersalis)
ab eo p(ro)p(ri)o(m) faci(en)d(o) s(ed) q(uo)d ac(tu) p(ro)hibito
& p(re)cepto man(en)te eod(em) s(ed) sic auffera(tu)r
r(ati)o p(ro)hibiti uel illiciti · & fiat lici-
tu(m) & si n(on) / sic n(on) p(otes)t de(us) facere de isto
actu qui cu(m) talib(us) circumstanciis erat
p(ro)hi(bi)t(us) q(uo)d talib(us) circumstanciis manentib(us)
eisd(em) p(ro)p(ri)is p(ro)hibicione n(on) sit p(ro)hi-
bit(us) q(ui)a n(on) p(otes)t facere q(uo)d actio(n)e n(on) sit
p(ro)hibitu(m) t(ame)n(us) opp(osi)t(u)m ma(ni)feste app(ar)et
de abraha(m) ¶ Item q(uae) sunt b(on)a ex(ter)is
sic sit n(e)c(essa)ria ex(ter)is sic p(re)cepcia ex-
(ter)is n(e)c(essa)riis p(ro)cedunt in u(olun)tate(m) c(ontr)a
a(m)icu(m) actu(m) b(on)u(m) t(ame)n uel saltem sunt
u(olun)tate sua c(on)t(r)a p(ote)st p(ro)p(ter) p(ossibi)le uel impo(ssibi)le
eius uelle q(ui)a si p(re)cepta decalogi
uel ille p(ro)p(ri)e(tat)es p(rac)tice que possent
ab eis fieri h(ab)erent tale n(e)c(essa)ri(am) t(ame)n
p(ro)p(ter) q(uo)d h(oc) esset n(e)c(essa)r(ium) / p(ro)x(im)(us) n(on) est
acci(dens) d(e)b(ito) finitu(m) n(on) est faciendu(m) seq(ui)-
t(ur) q(uo)d c(on)cepto quacu(m)q(ue) uelle ap(er)-
t(e) m(en)te(m) app(re)henderet t(ale)s c(om)plexio-
nes esse(n)t ite(m) n(e)c(essa)rie & i(de)o m(en)te(m) di(ui)n(am)
app(re)hendens t(ali)a n(e)c(essa)rio app(re)henderet
ea tamq(uam) b(on)a ex se & tunc u(olun)tas di(ui)na
n(e)c(essa)rio c(on)corduret istis app(re)hens(is) · uel
ip(s)a n(on) esset recta & i(de)o esset ponere
in deo rom(?) s(ci)e(nti)e p(rac)tice q(uo)d negatu(m)
est in p(ri)mo d(icto) i(d) q(uo)d (ergo) & ponere
q(uo)d u(olun)tas ei(us) simp(liciter) n(e)c(essa)rio deliaret(ur)
e(st) a(d) b(on)a alia a se cui(us) opp(osi)t(u)m est in p(ri)mo

d. 2. vbi tactu est q bo's eius in
n^a a^d a fe tendit n ptingent Et
si dicas ho[m]ies creata necessario debere
conformari istis ad hoc q sit recta non
valet dicam optet conformiter velle istis
velis Sed q conformiter volit io sit
d^m Hic videtur ad quod q io pt op-
positum na mters divino quod apphen-
dit tres & pt apphende creis bo-
nitatem complexionis quia ista complexio habet
creis quod bonitas sua habeat aliquem
actum et ea quod in signo 2° non quod
bonitas habet actum et illa oportet necessario q
conformiter velit illi statim & non
pt velle oppositum Aldo ponere q io
q aliqua pint esse de lege nature di-
vino modo tamquam prima practica non
creis vel omnes necessario sequentes ex-
eis & hec dicuntur strictissime esse de le-
ge nature de istis habetur in canone di l.
c. i. & c. & in fine d. dicitur q na-
le ius cepit ab exordio ronalis
creature nec mutatur tempore sed est in-
mutabile p natum Et rationes contra
pas opinionem probant q in talibus non
pt esse dispensacio ronalis te quod
credo & hoc solo sibi de duobus p-
receptis 2^e tabule quod ibi de ratione co[m]
q ibi precipitur & prohibentur
non sunt prima practica simpliciter necessaria
nec omnes simpliciter necessarie non enim
necessaria est bonitas in hiis que ibi
precipiuntur ad bonitatem finis vltimi
nec in hiis q prohibentur malicia necessario
avertens a fine vltimo quod si id bonum
non esset preceptum posset finis vltimus
attingi & amari & si id malum
non esset prohibitum staret cum illo ac-
quisicio finis vltimi De preceptis
autem prime tabule secus est quod illa

in me^le respiciunt deum pro obiecto quod
p^{us} si intelligantur tum est negativa
p^m non habebis deos alienos & 2^m non
assumes nomen dei tui in vanum hec est
non facies deo irreverenciam Ista sunt
de lege nature stricte sumendo legem nature
quod necessario sequitur si est summum ut deus
solus Sed tunc si q non ad est colendus ut
deus nec deo irreverentia facienda est
& per consequens in istis non potest deus dispen-
sare ut aliquis possit oppositum hoc non in p-
sente 3^m preceptum prime tabule quod est
de sabbato 3 affirmatiuum quantum ad aliquem
actum faciendum deo determinato tempore &
quantum ad determinatum temporis hoc & illius non
est de lege nature stricte loquendo Sed tunc
quantum ad aliam partem necessario q ibi
includitur prohibitur actus similis pro
actu determinato prohibens a cultu
tunc exhibendo deo Iste enim actus
non prohibetur n q impediens vel re-
trahens ab illo cultu quod precipitur
Sed an de lege nature stricte sit id pre-
ceptum de sabbato quantum ad cultum aliquo
tempore determinato exhibendo dubium est
quod si non quare aliter posset deus dispen-
sare cum illo nunquam tanto tempore vitam sue
haberet bonum malum et deum q non videtur
probabile quod sui aliquo bono velle sui
vltimo non posset haberi ad bonum simpliciter
velle simpliciter et ea que sunt ad finem
& non numquam aliquis tenetur ad aliud bonum
velle simpliciter quod ad quod tunc non
sequitur ex lege nature stricte loquendo q non
est nunc exhibendus cultus deo pari
rone nunc tunc & non pro tunc de aliis
tempore determinato io stricte loquendo non
videtur quod posset concludi q aliquis tenea-
tur vel nunc exhibere cultum deo &
pari rone nec aliquam in omni indistinc-

ter. quia ad nullum actum tenetur aliquis pro aliquo
tempore indeterminato, ad quem non deducitur pro
aliquo tempore signato cum aliquibus oportunitatibus
concurrentibus. ¶ Si 1ᵈ sit stricte de
lege nature ita quod necessario sequatur deus non est
odiendus vel ex aliquo alio dicto. sed deus
est diligendus, et aliquando hac actu elicito
circa ipsum. ¶ Tunc arguitur 1ᵈ a simili
ad alia, non tenet quia est similitudo deonis
sicut malis aptibus causis indeterminatis
adhuc. ¶ Si autem hoc preceptum 3ᵐ non
sit de lege nature stricte, tunc videndum est
de illo quo ad hoc sicut de preceptis
2ᵉ tabule. ¶ Alio modo dicitur aliqua esse
de lege nature quia illum consona illi legi
licet non necessario sequitur ex primis principiis
conclusiones que non sunt extra et ad intellectum
necessario non. et hoc modo certum est omnia pre-
cepta 2ᵉ tabule esse de lege nature, quia
eorum contenta valde consonant primis principiis
practicis necessario notis. et isto modo licet intel-
ligendum 6. c 3ᵒ. c. Illis quoque.
ubi dicitur quod moralia precepta ad naturales
ius pertinent atque ideo nullam mutationem
recepisse monstrantur. et glossa hic dicit
quod lex quantum ad moralia non recipit immutationem
sicut quantum ad cerimonialia. ¶ Ita distinctio pt
declarari in exemplo. nam supposito naturali in
politica pacifice vivendum est in civitate vel
in policia. non necessario sequitur ex hac conclusio
quod debeat esse distinctio possessionum et
possessionum distincta a possessione alterius
posset enim stare pax in quibusdam et si
essent eis omnia communia ut est supposito in sanctis
eorum qui conveniunt et alia communi necessario
tamen non possessiones esse distinctas. sed principiis
in fine valde consonat pacifice conversationi.
¶ In fine enim essent magis contra se bona
quam communia bona et magis vellent communia

eis appropriari quam communicari et
bonum communitatis et in particulari singulis et con-
tentio in est forte in multis partibus
predictis. quia licet sic ad unum primum quod
est fundatum in quodam et alias le-
ges sed viva. tamen ex illo principio non
simpliciter necessario sequuntur leges positive
sed declarant 1ᵈ principium sed explicant
quantum ad determinatas particulas que explica-
tiones valde consonant principio universali sic
ergo recollige. ¶ Primo notandum est omnia pre-
cepta 2ᵉ tabule esse stricte de lege, 2ᵒ
concessum est 2ᵒ prima precepta prime tabule esse
stricte de lege nature. ¶ 3ᵒ dubitatum est
de 3ᵒ precepto prime tabule et quarto concessum
est de eodem quod sunt de lege nature large
loquendo. ¶ Conclusio primum istorum articulorum quia secundum
articulum ad 2ᵘᵐ. non est circa. nunc mediata
et sic quod est ad mandatum michi libro
testamentum diliges proximum tuum sicut
teipsum quia in isto precepto diliges
proximum tuum includuntur necessario precepta
2ᵉ tabule sicut ibi apostolus plenarie expressit
et in fine concludit quia qui proximum di-
ligit legem implevit. ¶ Hac autem
per preceptum salvatoris qui mathei
est c. 22. In his duobus mandatis
universa lex pendet et prophete sed di-
lectio proximi necessario sequitur ex hoc principio
deus est diligendus ergo totus quia apostolus
ad ultimum omnia precepta 2ᵉ tabule se-
quuntur ex 1ᵒ quod est primum preceptum prime ta-
bule et sic precepta prime tabule sunt
simpliciter de lege nature quia includuntur in ipso
primo vel primo precepto quod est simpliciter
de lege nature secundum quod precepta 2ᵉ tabule
erunt et stricte de lege nature licet sint
conclusiones eiusdem principii. ¶ Prima assumpti
patet ex his que tacta sunt d. 28.

Suppr q amor pfectus dei
& amore orto non pt ee zelus
appate l3. q aac qms bom
ut appandi 3 poli est morty amor
& alicu volent odiligi dilcom est
inordi^tus & imperfectus q req q
deus pfte & orte est amand. q
amans deu d3 proxim velle di
ligere dm; s3 instat bo pp^o diligit
pxm // hac em solido diligi pxi
exaltate sicut d3 ibi q / Ad id
pt videri to sic sic q id p
ceptu dili. d. d. tu. no est simpr
de lege ne mqm est affirmativ s3
mqm est negativ prohibens oppom
Simpr em est de lege ne no adic
s3 in aly amare dmtu est pus m
3o precepto na qo ex ista negativa
no seqr q bod sit pxm dm diligere
licet se q[illegible] ex illo precepto af
firmativo de quo no est etiam q sit
de lege ne stricte loquendo / 2o md
videri pt q ex illo precepto d. d.
d. t no seqr q dd velle pxm dili
gere / & eciam p3 q zelus no pt
ee perfectus & ortus amor q no
debeo velle bonu que est bonu
ppriu alteri9 & ita no amat ab ao
[illegible] no o3 me velle id bonu ee
prim alt9 pu q no placet illi
bono ee ei9 quadmodo deus predesti
nas bm & no aliu vult ee bonu
predestinati & no altey / & p id
ad id q perfecte diligens vult dilcom
odiligi pt dici q hoc bm est
ab omni eo cuius amiciu placet di
lectio no est aut dictu ex lege ne
de qua tamen q ei dilectio accepte
ad dilectio ul diligendo / 3o md
pt videri q licet stricte sit de

lege ne pxim ee diligend sicut dm
est. 1 simpr bod est px ipm di
ligere dm. q hoc est diligere pxim
no tn ex hoc seqm preceptm 2e table
puta q nod sit cum scire qm
ad bonu pe eius & q nod sit ad
ultari qm ad bonu pe & q[illegible]
& q nodu sit furari qm ad bonu
for ne q iste vitus q penitus sit
extincta reuerentia ta in[illegible]
qua in subsidys & sustentatib & in
alys precepts 2e tabule / na poli
est me velle pxim diligere dm.
& tn nolle ul no velle ipm vitam
corporalem ul fidem coniugii servari
& sic de alys & p ons prius ista duo
simul stare q hoc est contra nullum
bm [illegible] expnus preceptis q bod
est ame pxm diligere dm mise.
p esto debeo me velle diligere deu
& tn no sit id bm nullum bonu est.
pxo hoc bonu ul id cuius est ex
pressum p preceptu 2e table / Tunc
ad auctem d & pauli posset q in
dicto deus explicavit dilectionem pro
ximi ultim ipm q id concludit ut
ser expnus legis ne ita q3 ut
includi ex principys legis ne no
otiat n velle diligere pxim impossibile
ut explicar includt bod ee pxo
bona ista saltem no bod ee pxo
mala oppo pu no bodt ee 3 in
iuste vitam corporalem fidem coniugii
vo tpalia & bm est q q legem
implevit qui pxim diligit como
s quo lex explicata d3 furari
licet no [illegible] qo dilco pxi
[illegible] expls prinys legis veteris
& assili tota lex qm ad 2as ta
bulas & pphe pendent ex illo.

preceptο diliges proximum tuum Item dicendum quod preceptum non tantum ut sonat expresso primo precepto legis veteris sed ut intendit legislator id preceptum debere observari prout explicatur in precepto 2e tabule ¶ Ad 4m principalia primum est pronunc quod quod precepta 2e tabule non fuit de lege nature stricte loquendo ¶ Ad 2m dicendum quod et si dominum esse possit concludi ratione naturali ex principiis per se notis tamen propter illi tradi et mextitatis in intellectibus non erat hoc notum in eo lege data unde dicit apostolus ad hebreos xi. oportet accedentem ad dominum credere quod est Item sicut si non habeat nec habere possit aliquis notitiam de deo id est aliqua concupiscentia posset concludi esse contra legem nature tamen hominibus corruptis non erat notum illarum concupiscentiarum esse contra legem nature ideo necessarium fuit explicare per legem datam vel aliquas concupiscentie prohiberi per precepta 2e tabule et de istis tacitum est quod non fuit per se notum ¶ Ad 3m dicendum quod in statu saluabatur et servari debent ista precepta in distincte quamdiu primum est observandum et preceptorum affirmativorum et negativorum in forte istius pluribus bona parentes et non tunc quando erit necessitas et hoc dicit sed tunc non erit necessitas impedi actu talem saltem pro tunc honor ille extenditur ad qualitatem ac cessationem quod nunc ibi indigebit auxilio alterius ¶ In statu innocentie tenebant omnes ad ista precepta que erant scripta intrinsecus in corde cuiuslibet vel forte per aliorum doctrinam exteriorem data ab eis descenderunt a primo ad filios licet non essent tunc scripta in libris nec oportuit quod tunc frater potuit meorari vel meorum recti et propter illius parentis erat magis sancte et melioris dispositionis in naturalibus quam propterea temporis posterioris magis tempore propter infirmitas irrelebat legem dari et scribi ¶ Ad 1m quod quod tangebatur in propositio arguto filius israel spoliantibus egyptias potest dici quod ibi non dispensavit deus contra legem illam vel preceptum illud non facies furtum tamen quia deus erat superior deus et potuit transferre dominium in eos et in bonis domini inferioribus et hoc modo non placuit christo licentiando demones intrare in porcos qui statim precipitati sunt in mari ¶ Item non iniuste privati sunt dominio porci suis tamen quia filii israel servientes egyptiis tanta meruerunt recipere pro mercede licet egyptii tamquam iniusti nollent ea reddere tamen quia per iudicem superiorem potuerunt compelli et quia acceperunt ea que fuerunt eorum pro licentiam iudicis superioris iuste et licite acceperunt ¶ Ad 1m in oppositum de ea. dicendum intelligitur de lege nature largo loquendo et hoc de precepto 2e tabule

¶ Item dicit 38. quod per istam omnis mo-dicam sit peccatum quod non gen. 22. Ego et puer illuc usque properantes postquam adoravimus reuertemur ad vos sed ipse intendebat occidere puerum quod erat ibidem preceptum quod non intendebat puerum non esse secum reuersurum quia dicit oppositum eius quod dicit in mente quod mentiebatur nec est verum sic tunc eum peccasse quia fuit in recepto obediens quod pena tamen ad eos omnem dubia ¶ Et si hoc dicere posset multa exempla alia ut patet gen. 27. de Iacob qui dicit se esse esau primogenitum quod fuit esse filium ¶ Item gen. 42. et 44. dicit ioseph fratribus suis quod per salutem pharaonis quod exploratores erant et tamen sciebat oppositum esse verum ¶ Item et fratres suos tenens detinuit pro subiecto in sacco beniamin dicit se angariari in cipho illo tamen non erat

mentitur quia non licuit angulari
Iehu qui servavit legem dei. Item ra-
ab meretrix recepit et exploratores
Iosue et Iudith Iudith[?] et Rachel
sedens super deos patris sui dixit
quod secundum consuetudinem mulierum accidat ei ob-
stetrices filiis eorum que mentiebantur
ne perirent parvuli Hebreorum non propter hoc vi-
cias peccasse quia deus edificavit eis
domos etc. et tamen non retribuit bo-
na pro malis quod etc. ¶ Item non magis
peccatum est simulatio in verbis quam simula-
tio in factis quia sicut sunt signa evi-
dentiora quam verba ita si est simulatio
verbis impalpabilibus videtur esse simulatio
in factis quam in verbis tamen magis videtur
pertendere ad in mente falsitas in facto
quam in verbis. Sed mendacium sive simulatio
in facto non potest semper esse peccatum sicut patet
in facto illo David 1 regum qui coram
rege Achis simulabat se fuisse fu-
riosum cum tamen non fuit ¶ Iehu 4 re-
gum simulabat se colere Baal cum tamen
cultores voluit destruere nec in
illa simulatione laudatur propter zelum dei
contra Baal ¶ Ad oppositum est Augustinus in
libro contra mendacium et adducuntur
auctoritates eius in contrarium. Item quod omne mendacium
sit peccatum mortale probatur quia est contra illud
preceptum legis nature: non facies alii
quod tibi non vis fieri. Nemo enim vult se
decipi. Ita qui proximum intendit de-
cipere contra suum contra nec debet aliis alii
facere ¶ Item quod est contra aliquam virtutem
non contra actum alicuius virtutis est
peccatum mortale. Mendacium est huiusmodi quia
contra veritatem que est virtus eterna ¶ Licet
cum credat proximo quod est contrarium con-
ceptui sui cordis sicut est mentiens
aut non credit sed subtrahit id cum
lux debet credere quia ad hoc loquitur

quis ut suum exprimat et mentiendo non
exprimit sed oppositum. Item mentiri est
abuti voce contra quod hac vite dicit philosophus in ethy-
micis sunt voces instituite et imposite
ut prestio fiant vocantis indicia. Illi
autem non utuntur vocibus tamquam indiciis
vocantis sed oppositi contra etc. ¶ Item hec verum
dicit aut voluntates Augustinus in libro super
dicto quod adducuntur in contrarium ¶ In ista
questione quero de quod mendacium sit peccatum tenetur
concluditur ab omnibus et persuadet ista ratione
Augustini contra mendacium ¶ Stultum est cre-
dere illi cui licet mentiri ¶ Sed intelli-
gendum est aliquem dicitur duplici
et comparandum et affectum mentis contra ill-
ius conceptum est non licet mentiri ¶ Quod autem
aut sit hac est propositum contra ipsa adi-
uncta contra datur aut dicitur quod menda-
cium non est peccatum quia nichil additur ad-
dicitur est veritas et mendacium contra veritatem
¶ Sed contra hec est quia mendacium non oppo-
nitur per se in mente sed veritati alicuius
rei de qua mentitur loquens ¶ Sic etiam ma-
li opponitur alicui bono creato non additur
nichil apud bono increato et nec falsitas
opposito cuiuscumque veritati imperfecta per se ve-
ritati additur apud veritate ¶ Similiter dicitur quod
actus bonus dicitur vel malus ex obiecto
intrinseco moris et circumstantiis apud alios circo
ipsum est possibile reductum contrarium. Item autem potest
quod actus constitutivus integre moris nec
ulterius possit detrahi per circumstantias
alias que per se dicitur est omnino quia ultra
videtur non quod dicitur actus ex quo dicitur tempora
Item quod detrahat de ut sit quod possibile et
similiter mortale est omnino ¶ Ideo propter impossibile
quod actus malus ex genere unquam fiet esse
bonus quia nulla circumstantia adveniens
potest tollere malitiam quod debetur per se
ex obiecto quia omnis circumstantia alia
presupponit omnino convenire aut

est actus malus ex ge q2 transit sup
mam disconuenientem actui nam ma conuenien-
ens actui loquendi est ee bum ul cre-
ditu esse bum in mente ul mendo
est in oppo ¶ 9 no magis est ma
indebita locutionis qn credit ea
ee ffa q2 sit allicita in occisione
sed innocentis et utilis rei publice
sed iste 9dicionibus statibus excepte in
sic illicite pu hois pt fi licitu
accidere ex tm hoies pu si deus reuocet
id preceptum / non occides sic dom
fuit in ppone pcepte et no solum lici-
tu s3 meritoriu pu si deus precipiat
hec occide hoiem . sic propter abra-
ham de ysaac et asslo ul placito
annueri pt fieri licitu pferri orom
creditam ee ffam si preceptum reuocet
q2 lex ee de non pximi decipiendo.
s3 no magis ligat preceptum de no de-
cipiendo pximi qua preceptum de no occi-
dendo . minus eni malum est aprio
auferre opionem ueram ul ventura quam
re meo opionem ffam q2 auferre
ab eo uitam corporalem immo qi no
est opa ¶ Confirmatur illud q2 si me-
tiri habeat maliciam necto exhac q2
transit sup rem in3 qz metiri no
prohibetur p preceptum 2e table q2 in
2a tabula no prohibetur ii malum
pxis id aut pte no tm est malum
q2 nocet proximo / q2 tunc ut argu-
tum est minus eet malum q2 occidere
et i pole eet q2 no haberet rem mali
hoc sic id ul psaliis eet q3 q2 pre-
ceptum prime table q2 no licet ple
q2 no auctit in mente adeo sicut
nec actus oppositus est in mente deum
pro loquendo de quo bo indirecte
¶ Sp ¶ dicens hanc orom per erit
eet deceptus et credet illud ee bum

transiret actus dei sup eadem materiam
sup quam transiret si no sit deceptus
et credat et credit id ee ffam decep-
tus aut credens hoc ee bum q2 dt
no peccat igitur no est malia ibi
ex actu sit q2 transit ¶ 3o mo dicitur q2
metiri ex racione sua dt intentionem
decipiendi . q2 rone sua dt intencom
mala . licet igitur aliqui actus qui no
includunt intencom mala pnt aliqn
ee boni ex aliqua circustancia bona
cu actus includens fm intencom
mala nullus pt ee bonus q2 includit
formam malam uelle i est impos-
to illud pt exponi sic . q2 licet
actus prodtinus et malia no sunt ad
bum perse nec mre nec in9cev. tn
pt ad non nipped q2 no tm sufficeret
actu ul illa deformitate tm . s3 totum
simul quemadmodum est positu hoc n ad
ultaci ¶ Ad secundu no tm actum
nalem cocundi s3 deformitatem tum ali
ena et hoc non furtum no tm in-
portum q2 ad signum 9trectacionem
huius rei aliene q9 liberem eius et tunc
utrum dum supior illa to non
bm q2 possint ee bona q.s. in
portant p illa noia s3 id q2 est
ibi sub tertu pole est ee sine defor-
mitate tali pu actus cocundi ul
accidi rem illem ita in ppto licet
pfa illum ul talium liberorum quo-
rumcumque sicutorum ul no sicutorum possi-
sunt ee sine pecco tu pfa istorum eu
sum et et p onis eu inten ce fal-
lendi no pt ee sine pecco q2 inclu-
dit actu subtractum cu circumstan-
tiis actum necio deformitatibus ¶ Ad 1
suppositum p3 q2 uerba illa nescio
eum et ero uobis similis mendax

protulit sic s; no asstic veba et
gruit; latia qr utiq; fla poss; vnus
grus pferre sn pctm ¶ 2o vided
est qle pctm sit mendacium et lig;
multiplr distinguit mendaciu tn ad
ppositu sufficit distinctio trimebris
s. mendaciu pniciosu officiosu
iocosu pniciosu est qd nocet
ul nociuu est esse illi cui mentr
et si nocet s qr ad relione cna
puta qr ad fidem ul mores tunc
est pctm mortale ¶ Si aut no-
ceat s qr ad bona corpales ul
qr ad fidem coniugales no fnda-
tum s ul qr ad plem sn pas su
glutiup cometas s auferen-
das su qr ad alia bona tpalia
s qd plus ul mi9 nocet qd pensat
ex bono cuius est ablatum s hoc
qr pensat sim9 ul mi9 grue //
¶ Et vlr oe tle mendaciu ex de-
liberacoe dtm est pctm morle
phibet n hoc pcepto nd dices
q pxim tuu flm testio m nc p-
cipe est hac testio m qd dat in
iudicio ¶ Sed qn a's certa delib-
acone assit qd ignorat ul cognouit
appom ctiug; igit cu intencoe
decipi d aliud cu loq ul de quo lo-
qui appom eius qd scit ee. vm ul
sic lado nocet illi cui lor ul deq
lor. dt flm testio m q pxim bitz
aut iudelibaco excuset tange m-
se cgti qoe depuiris ¶ Mendaciu
officiosu qn acau vtilis est et nlli
nocz ¶ Iocosu ex narrare fablas
de qbus omes sciunt qd no est vm
nc taqua vm narrant nec enim
audiens decipr nec loqns inten-
dit decipe nec fmo suus est
deceptiuus. dese qd no est talis nec
naui sit s circa abaudientibs s ma-
gis qd sciat ee dam sn ca opinione
facienda acau debi te ¶ Sir mendaciu
iocosu est cu a's iocando intendit
decipe i qd decepto. hic decipit no
tn qd s magno magno nocu tn in-
fertur inquo iocatr illi qui sciunt
ipm decipi et finalr pt ipe iocari
q'admodu dr Augus seusr de men-
dacio Voseph qui lbacter voit decipe
fres suos nibilus illis exploratores
est zc et tn qui sciuit vitate
iocau post de cor decepcoe et viderent qd
decepti metuerunt et alio qui sciuis-
sent ipd met tande cu percepissent
no fuisse seriose dtm patuit iocal
de hoc ¶ De his s duo9 iocoso et officio-
so qre quentz est pctm morle
viris imperfitis qr neutz e ex
se otra caritate nc et q ad dese
recessio ad illaz pfcoe statu. s mbus
pfcis dm a quodaz utrq; ee pctm
morlia qr auferunt s auctem ne
credat eis et in hoc faciunt statu
suu vilescere et et obsunt audi b pp
scandalu ¶ Eg id ar qr ulla circustan
facit qd in vno est pctm veniale in
alis sit morle n vna psona nc
obligetr ad id adqd alig no obligar
¶ Sed perfitus no obligauit se ad
vsitem sdtm ul suandaz in vbis
ul inboto a quo ul in imitato plus
quad quoq; tang qr circustancia pso-
ne ex quo ipa no est sspar oblig-
ta no tnsfert veiale in morle
hic pt s distictio qd psso pfca
quedaz est instatu pfcois exrende
sicut prelati. quedaz est instatu
pfcois acquirede sic religiosi dep pt

ore' q extendo actus q rapetur ē
idne tlis statu perfectois pn doce
indi re pdicare verudz mediaū est in-
co pctm morle q auffertur utili-
tas doctrine et auctoritas q pdicat
iux id Aug ad Ier in ep sua Si
ad scptas sacras relata fuerit me-
dacia ofitutuq iocosa nichil rema-
net in eis ad solit. puta si plat9
pdicans misceat mediaū iocosū
ul remanz solit indoctrina recept em
quilz dir deostudz dco ab eo sicut
dubitatū est. Alī 1o ul q roe no assen-
tit illi mediaco iocoso pari rone
nec alī dco et ī pibit auctas doc-
tor ecce in dco pibit t vos apld
audit Consili in indicio solepni
ul doctrina solepni et intego ista
q no pcipiat illud mediaū eciā ex
sparsu abat indi ul doct du
cui ad pdet ad indic ul docend
pt aliqua stud misce gexind loqui
scitur ee no de indicio Vr ty q
vni9 mediacium iocosū ul afficiosū
no impediat auctem indic ul do-
cent Sed tale mediaciū frequētū sū
osue do sic inentiendi Sed tuc cum
si ina vni9 actu induat osuet fe
q 29 actus est pctm morle et no
pmu9 eo tn 29 sit sia silis ut vr
s cūista ās eo po q q sit de vno ul
de plib9 talib9 mediacy9 in docendo
ul in di do saltem aliys actib9 no
ee s pctm morle exclusa roe scan-
dali Si loquim de eo qui vtz stati
perfectois actis no extende vr a
dd q tlis no vr ad aliqua obligatus
que sut pfectois plus qua ceti
n ad illa q nouit / no ei assup-
sit statū cure pastoralis et nec actū

Pertinetem adtale psona vr igit si
no exceat tlis ap d pfectois ul ac-
tus perfectois qui sut doce et pre-
dicare et quis no vr pctare morlit
in mediaco afficioso ul iocoso plus
qua alius cano9 n forte ppter scan-
dali q imperfcti passz mal scan-
dalizari de mediaco tlis psone q
gns sz no pnt sta indi ti glia sz
ex scandalo ocoitante ul no ocoi-
tante vli ei s legem exceancaz
quedz scandala pusillor sut vita-
da s id ait ve hoi illi per que scan-
dala venit Scandala aut phiseor
accepta no data no sut vitanda
iux id ait disci lis discubetib9 q
phisei audito s verbo scadali sut
xps xo Sinite eos Ceci ei sunt
et duces cecor sut igit insitis in-
dientib9 expe glia sut omede car-
nes et hui9 dcelib9 dt apo ad coz
Si sit meus scandalizare non
manducabo carnes in eternū sz
fact ex bnt malicia aliqlem
puta vicialem ~~puta~~ tn nata sit
scandalizare occonalit ul talit
pusillos pntes vitand est ppter scan-
dalū sz perhoc no possumus in-
dicare qle sit fom exnā sti inse
v ego aut est exnā mediaco io-
coso ul afficioso insitis 2o modo dns
no vr q tlis oblige ex professi-
one sua adbitand tale pctm sub
aliqua roe precepti mal q ceurz
aliy9 bonu9 simplr si ita raco
decet q actu9 vnicu9 eiū ul actus
frequentatus sit scandalū audi ūūz
eū silis actus in alio no eet scan-
dalū ie tenet extal te pxinni
vitare scandalū q ad mod inalo

illo de fuga in tempore persecutionis pastor-
tem quemlibet non fugere contra illud Jo. x. mer-
cenarius et qui non est pastor et
vero perficitur illud in ep. p. gre. hen
ii. q. q. 16. Illius autem qui est in
statu perfectionis arctioris et non pas-
tor non tenetur exponere se non fugere si
potest de facili. Sed tenetur non scandalizare
proximum fugiendo et quando fuga
eius esset scandalosa quando fuga in-
firmi non esset scandalosa. ¶ Indicaret
in proximo ex fuga eius quod ex quo ille
qui tam arctam viam elegit non
exponit vitam suam pro lege defen-
denda quod ita esset vita exponenda pro fide
tamen vel quod talis non vere sentit de fide
¶ Sed ad hoc quoniam ad primum dicendum quod ab-
raham non dixit quod id quod voluit im-
molare ita sicut narrat Josephus
in libro antiquitatum dicit iret solus cum
filio relictis pueris informavit puerum
qualiter fuit mirabiliter conceptus et qualiter
si esset immolatus eum in cinerem re-
suscitaret deus et hoc credidit firmiter
expectasse quod non dubitavit de pro-
missione dei ¶ In ysaac tunc temporis
corpore quamvis licet intendebat immolare
ysaac tamen intendebat illud mira-
culose resuscitandum adeo et secundum con-
sequens ad pueros, unde quod dicit revertemur
ad vos dicit sic quod sensit in corde ut
faciunt abrahe ad medicum fuit im-
ponendus nunc vita sic valde ...
et cetera ¶ Ad aliud de Jacob licet aliqui
multum intendunt salvare eum et alias
patres veteres testamenti non fuisse men-
titos tamen tam in aliis concedunt eos
fuisse legem imperfectam et gratiam
modicam nos autem eius legem per-
fectam viri et gratiam habundantem

et doctores non negant aliquos mentiri
et mentitos fuisse non videtur valde tolle-
rare eos quamvis mentitos fuisse vel
potuisse mentiri quod si ita est et si
laudemus bona facta eorum et illa in exemplum
accipimus mala tamen in exemplum non acci-
pimus ut pertinaciter defendamus vel
excusemus dicendum tamen quod tales sermones
eorum possunt accipi figurative vel sub
aliis intellectibus quam verba ipsa ex-
primant. Sed tunc tales mentes non
essent in mendacio ¶ Ad id tamen de Joseph
quod ipse erat perfectus servator legis
diceretur dici potest quod mendacium eius contra
fratres suos non fuit in iocoso
quia eventum in fine in apparuit
veritatem et utilitatem dicendum eos
convicit eos sicut prudenter meruerunt/ iam cum prodita eorum quod benedixe-
runt fratrem eorum in egyptum vendendum meruit
non tamen tunc tamen sed maiori pena puni-
ri ¶ Ad aliud autem de raab et ob-
stetricibus et rachel non oportet excusare
nec factum illarum commendatur in scrip-
tura quantum ad mendacium. licet providenti-
am raab quod sibi et suis providebat
et salutem procurabat commendetur ¶ Et obicitur
de obstetricibus quod deus eis edificavit
domos dicunt pro sue operationes. sicut
recitat magister historiarum super illum
locum et forte illa est probabilior que
dicit illas fuisse bono motu pietatis
pro qua deus remuneravit eas temporaliter quia
peccatum autem demeruit ne remune-
rarentur eternaliter. Vel probabilius potest
dici quod peccatum vel mendacium illarum
fuit mendacium iocosum vel officiosum
quod utile ad salutem infantium populum
et nulli nocivum et ideo deus remunera-
vit eos pleno motu voluntatis

car · et tu no abnegavit eis vitam
eternam pro illo peccato quod erat in eis
veniale · Cum ibi esset dubium si esset
magis elicitum mendacium tale vel pec-
catum veniale · tunc modus pietatis an sit
utrumque fugiendum secundum verbum spiritus · quod veniale
nullo modo est eliciendum · ¶ Primum videtur quod veniale
delebitur in tempore quantitatis · et non mane-
bit in eternum vel in ista vita vel post
vitam istam magnus malus bonis quia
est magnum malum mortale magis primum
quia eternum vel saltem aliquod grande p-
mium qui est eternus pro quantitate malum
quod non est extra vel per se etiam
secundum temporale non videtur omittendum dicit
quod est extra ea aliquo modo boni eterni
¶ Hanc quod dimitto · Hac tamen de absten-
tibus dici potest et teneri ad propositum · quod non
peccabat in veniale · quia mendacium eorum
erat peritus officiositas · et modus pieta-
tis · si fuissent aliqua redsita ad-
ministrum fuissent magis mihi · id est quod me-
ruissent vitam eternam et bonum temporale
quia propter illo deus remunerat cultu-
res suas bono temporali ¶ Ad illud
de Judith dicitur quod ille in nullo mentie-
batur · quia verba illa excessiva que dicit
holoferni non intendebat dirigere ho-
lofherni secundum deo non tenebat eum nemo
loqui extra secundum intencionem recipien-
tis · secundum potest loqui secundum propriam intencionem
loquentis tunc loquendo prelato cui tene-
bona fide tunc dicitur quod cum tunc
ad intencionem gerentis id est quod ibi tuden-
do alia verba que erant falsa si dirigentur
ad audientem erant vera · Si dirigen-
tur ad deum non vera loquitur · quia in illo
tantum non sic alloqui deum ¶ Sed isto
pacto vel videtur eterum in loquela humana
nulla vitare eternum de loquela proximi
loquitur ¶ Saltem nullus videtur mentiri
quod predicat mihi prima cum non posset ve-
rificari dirigendo illud ad deum · quod
si teneat tibi prelato dicere verum
et non exeunt non dico tibi verum posse
esse mobeus non dico verum exeunt
non ero in obediens ¶ Sed non vi-
quo sim plus mentiens loquendo et
quam illi · Si quod verba illa que ibi
dicuntur et videntur excessiva non potest
salvari alio modo non verum magnum
memores eam fuisse mentita affi-
cose genti sue · secundum persecutoris illius
cuius morte intendebat / tamen ista
officiositas prefertur illi permutationi
quia bono rei publice maxime valen-
tis deum prefertur bono temporali priva-
te persone maxime infidelis ¶ Nec vide-
tur sequi quod in bellando contra opeream
contra fidem id est quod infidelitas vel
mendacium corrupit veram in bello et
contra infidelem dampnatur · licet posset
uti aliquibus cautelis belli que
per se non repugnant veritati · nec includ-
dunt mendacium / secundum et ipsa se ornavit
intencione ut caperet holofernes
in quo cum iniret vellet eum peccare
cum ea mortaliter et nolle peccare alium
mortaliter est peccatum mortale · non vi-
detur tamen quod ipsa excusata sit a bono
peccato mortali et id licet factum eius nar-
retur in scriptura et recitetur in ecclesia tamquam
laudabile quantum ad aliqua que erant
ibi religiosa licet nec laudentur nec
liceat ea que ibi sunt annexa //
¶ Ad ultimum de simulatione dico quod deus potest
simulare per aliqua acta probabilia a signi-
no aliqua bona et in esse que non
insunt puta per genuflexiones et ora-
nes devocionis et modo que non est
in eo talis simulatio est ypocrisis et pec-
catum mortale ¶ Aliquis autem potest simulare

mala non mere vel credendo oppor-
ta illis malis vel non credendo sed
que consueverunt communiter consequi prima ma-
la et primum istorum scilicet primum ad ypocrisi
pertinet si aliquis luxuriosus audiens loqui
de mulieribus spirat in signum castitatis
expectans non sit oppositum in corde / et tamen
non solum ad malum vino sicut patet ex
in malo est laudabile quia vituperabile est
peccare. eo modo quo dicitur de pueris
qui peccatum suum sicut sodoma prodiderunt nec
tacuerunt et si enim malum sit interius
in corde tamen additur malum signum
exterius est addere malum malo ¶ In
credentibus autem aliquis facere aliqua facta
que ex natura sua sunt signa alicuius. aliquis
autem potest facere aliqua facta que non sunt
signa ex natura sua sed fiunt ex accipi-
entibus tanquam signa puta ex natura
rei sudare est signum fatigacionis
vel alicuius resolutionis corporis. spu-
mare autem ita quod saliva decurrat
per barbam non est ex natura rei signum
insane mentis ¶ Potest enim aliquis motu
suo emittere salivam ita quod fluat per
barbam / tamen accidentibus potest aliquis
sic habere in modicum sicut signum fu-
rie puta quod illa consueverunt esse sig-
na furie in terra illa ¶ Videtur igitur
de simulacionibus quod 4 2 dicitur quod sunt peccata et
dicitur quod frequenter sunt mortalia quia ypo-
crisis simulata 2 dicitur non de malis non
contradicit est laudabilis id est quod bona non con-
dat bonum malum quod ad malum in in-
credentibus simulacio propter si esset in aliquibus
esset forte mala ¶ Sed non
mere puta si quis posset facere se de-
sudare licet non laboravisset quemad-
modum quidam ioculatores utuntur corporibus
suis ad aliquos motus fingentes aliquas
dispositiones que non insunt eis nec

persenserunt ¶ Videtur igitur quod est 2 in
in credentibus non est peccatum et talis est
simulacio ¶ Simulacionem ihesu non oportet
excusare quia propter illam simulacionem quam
excusat potest adducit mendacium sacrifici-
um magnum mihi est baal. quod men-
dacium licet ex intencione sua esset
quodammodo officiosum quia destructionem
cultus baal tamen ex racione sui erat per-
niciosum non solum ex racione sui quia pro-
catum mortem aliquis si est peccatum quod videat
esse cultus baal. et licet iste quando
detur ex detestacione qua habuit contra
baal et persecucione eius tamen vituperatur
quia non recessit a vitulis roboam ut
fuit verus cultor dei israel

Utrum Questio 39. quero an omne per-
iurium sit peccatum mortale quod non
quia aliquis iuratur quod non est peccatum illici-
tum est implere causa 22. q. 4. In mali
et quod autem est illicitum non sit licitum
per iuramentum quia post iuramentum illud
remanet illicitum et ita implendo id
quod iuratur potest quis peccare mortaliter
et non implendo id non peccat mortaliter
nullus enim est perplexus in lege divina
ut si sic faciendo sed non faciendo pec-
cet mortaliter quod videtur esse perplexum esse
et tamen ille non implendo quod iuravit per-
iurat igitur per iurando sic non est peccatum
mortale. et amplius est iurare per deum
quam per evangelium sicut patet per salvatorem
salvator maius est iurare per tem-
plum quam per aurum in templo. maius
enim est templum quod sanctificat aurum quam
aurum quod sanctificatur per templum. et hac
quia ad racionem alias igitur si peccatum mortale
est periurare deum / igitur omnes per pec-
cant mortaliter quia per minima habent
periurare per deum et assendo ad finem
vel ad dubium quod non est certum quod videtur

duz ¶ Item nō oē iuramentū pro-
missoriū necō obligat ca. 22. q. 4.
pto^m melius est vota stulte promis-
sionis non implere quā crīne com-
tere qr ut ibi est p̄iuriū pctm mor-
tale p° arctus. De iuramto coacto ex de-
iureiur ca. Ex admod. circa ¶ De
iuramto et doloso p3 q iurās nō
intendit se obligare nā cum obligar
n intendat se obligare ex dcini
iur pct° inglō ad ūbu. q si ās iur
nō stare ij aliud pt tn stare ctra
eū nō obstante pcīa mea circle
4 chal. ¶ De iuramto incauto p3
q si iurās impleat id hgit inpe-
ratem exitu 22. q. 4. Si quis qr
magis malū est implere et de istis
duobus iuramentis f. doloso et coacto
ps perfile de iurio gsp^s coactus
ut dolosus i. filatus nō obligat
aliquē ad iurio^m ex dcīis qui h
aut metu Si abbas et ex de sponsalibus
de lacu ¶ p. exo. 20. nō p iurab
reddes dnō deo tuo iura^ta tua et
p3 deuote et reddite. ¶ In ista qone
videndum est p° de roe iura^ti et 2° ex
hac vertū p̄iuriū sit pctm mortale
3° de distinc^ce iura^ti et q̄let^e iura^ta
spe^d sit pcta ¶ Ad p^m ad p^m dico q
iuramtu est asserto dei vicarii q
ipm sit bmd et hac brile^te me illud
adest. 12 dis. conuersio. Finis est
iuramtu hō enim sciens hoiem me-
dacem et ignorantem et p q^d sciens
eū posse fallere et falli nō pt ea
fidem adhibē dns suis et io inventus
est modus assendi dta ad ducendo aliud
testem et veracem et sciente. qr nec fal-
le nec falli pt et hac sit iurando
¶ Addit^r em deus ibi. qui scit veri-
tatē et metiri nō pt tamq testis
assertois mee ¶ Ex hac scz ad p^m

de p̄iuris qr adducere deū tamq testem
ffin est irreuenciā facere deo ut
adducere dm tamq testem ignorate
veritatē et i° nō ostientem ut addu-
ipm tamquā volente testi^ri q ffin
est et i° nō ee ōo vacem. vtroq3
aut mō fit irreuencia in me te
deo cū id preptū 2^e table. nō acci-
pies nome dei in vanū. et ideo vtrap
mō si ex deliberatione fiat est pctm
mortale ¶ Sed hic sunt duo dubia
¶ p^m an indeliberato excuset a pcto
mortali ut excuset ipm ee pctm
mortale ¶ 2^m an adducens deū tes-
tem nō p̄cedo ad id q credit
ee bm licet nō sit bm ut ad id
de quo hz aliquā opiom tn magis
assentit opposito peccet mortaliter
¶ Ad p^m ad p^m istoꝝ oce^r dicitur
q bmiū periuriū leue nō est
pctm mortale tn eū consuetudine
p̄iurare est pctm mortale. et hoc bz
expsse qr habitus generatus ex mal-
tis actibus inclinat ad cōformē actu
q sunt actus p̄tetes. ¶ Sed ē hic
Si p̄mus actus p̄iuri nō sit pctm
mortale qr nec quicūq alius et ex
cōnsequi hitu fiat. qr habitus incli-
nans non pt face actū grauiorem
nā si ās acqsuit ex actibus grande
magnū hitū et cito peniteat si
post p̄iuraz hēat aliquē motū moti-
uetrie licz ad illū inclinet magnus
hitus nō est inco pctm mortale vino
nec grauius nobis q3 eet in aliquo hitu
nullum habente ¶ Confit^r q hitus non
pt ee grauior si q grauitate hēat
eā tn ultam culpabi^ter hēat p̄pe
lodo. ut ex actibus qr eā actus ex p̄lo
gnatur hitu sunt veniales hitus
nō faciet aliquā grauiter moralem

in actibus electis ex velle vel igitur posset dici quod velle vel consuetudo non facit ad propositum. Si periurium est ex pleno consensu et contra preceptum prime tabule et per consequens in omnibus teste auctore a fine velle et ita non deficit deroga peccati mortalis. Si autem fiat periurium indeliberate quotiescumque frequenter fiat cum actus mortalis requirat quod sit plene voluntarius et ita ex deliberatione plena et deliberata non ideo non minus requirat. Non enim deus est pronior ad puniendum quam ad condonandum potest dici quod illud periurium indeliberatum et quotienscumque non est peccatum mortale. Tamen sicut dictum est prius in materia de veritate vel velle secundum veram deliberationem quod non vel deliberato quia potentia magna qua prompti est ad deliberandum quia in tempore in potestate libera et posset ad exitum oppositum prudencie acquirere faciliter deliberandi prompte de opposito quia in tempore in potestate libera et in deliberatione semper dictum est sufficiens advertencia. Sicut similis deliberatio esset sufficiens in bonis advertenciam indeliberato. Ideo distinguo quod advertencia peccati mortalis quam advertencia et frequentacionem periurii. Sed inter deliberationem et indeliberationem id quod deliberato gerens reddit peccatum mortale et hoc sibi licet sive ex consuetudine indeliberato excusat sive semel sive quotienscumque. ¶ Tercium adhuc dubium dico quod ille cum iurat aut accipit de lege positiva vel ex consuetudine iuramentum tamquam simpliciter assertum sed ipsa vero inductum ad credendum iuramento. Primo modo dico quod iurans quotiescumque dubium hoc est quod non est simpliciter certum et deliberate peccat mortaliter. ¶ Secundo, contra id quod asserit simpliciter esse certum et verum inducit deum testem cum non sit simpliciter certum et hoc modo debent inter cetera iuramenta illorum qui ad iurant in iudicio propter quos sententia ferri non debet quales consuevit ferri nisi id assertum sit simpliciter certum verbi gratia sententia mortis non debet ferri nisi procedente certo. Ergo iste iurans istud esse eminentius cum non sit certum quantumcumque tamen probaverit coniurare et esse talem et hoc iurans in tali foro vel ex lege posita vel ex consuetudine sed condempnacio ad mortem peccat mortaliter similiter in foro quocumque. Verbi gratia ex hoc quod unus convictus est periuratus vel iuramentum condempnatus est tamquam reus simpliciter id est non tamen sit iurulencia nominis domini contra preceptum prime tabule. Sed est principium quod nocivum proximo. ¶ Et si dicas est utile rei publice alioquin mali nimis multiplicarentur. ¶ Dicendum dei dicentes iuste quod iniustum est exsequitur. Sunt enim quedam mala que non sunt punienda propter maiora relinquenda. Ubi eorum dicunt punicionem alicui vel hominem non potest sufficienter docere veritatem eo modo quo debet doceri adhuc ut sententia iuste ferretur sententia debita punienda nec in istis sunt soli testes culpabiles sed et iudex si tunc stat ipse quod ex consuetudine testes non testificantur sub iuramento vel de credulitate et cum nisi iste non deberet ferre sententiam qualis esset ferenda si culpa esset simpliciter probata cum eo ut ita pena punitur. Si autem ex lege posita habeatur vel ex consuetudine quod iuratus non debet deponere vel non teneatur dicere nisi de credulitate tunc iurans non peccat dummodo ex signis probabilibus convincitur propterea illam magis quam aliam sicut habetur extra de sententia excommunicationis capitulo 2o. Excepto Iudex dominus papa quod quamvis potest humana fragilitas

nosse scivit et scit et testificatur ipsum ad-
huius honoris officii dignum Unde et ipse
qui mecum tenetur aliquem peccare non tenet
deinde contra conscientiam suam non loquitur quia
non simpliciter illum asserit esse dignum sed
quantum fragilitas humana nosse scivit
cum ipsum quem indignum esse non novit
dignum debeat estimare in promovendis
bus quoque talibus sive ad quascumque dignitates
per electiones sive ad admissiones sive per manus
collegiis sive universitatibus ad magis-
terium in religionibus ad prelaciones
vel ad alias actus sit sicut consuetudo ap-
probata quod iudices providentium sub-
iuramento prestito vel sub fide data
vel sub aliqua promissa debeant inte-
rim deducere quantum scivit humana fra-
gilitas nosse et quos non novit in-
dignitatem meo et ea dicit omnes tales
responsiones intelliguntur secundum consuetudinem credentes
tes peccant in aliquo quia tunc est
illi loqui cum aliqua adiectione sicut
et dictis predictis non simpliciter sed quantum scivit
humana fragilitas et in talibus inducere pro-
movens talem non peccat quia consuetudo
est ut tale testificatio deducitur sufficiat
hic ergo favor ampliandus et odium restrin-
gendum Unde aliam materiam in iure quia
modis testem iuratum stricte dicere
veritatem et hoc etiam quia aliter non esset
[illegible] cum suum deposito secunda [illegible]
infamandis sufficit iuratum dicere quod credit
esse bonum potissime ubi est talis consuetudo
vel lex pacta in collegio dicere de cre-
dulitate quia veritate sic testificatur per credu-
litatem presidens quod cum promovit ad
talem gradum Alii autem sive infamanda-
libus sive in aliis iurans de illo de quo
est simpliciter dubius et non magis assentit
corde unum quam aliud peccat mortaliter

iurando quia adducit deum tamquam teste(m)
iniquo nemini [illegible] est de eo quod debet
esse de certum Sicut ubi contra id quod deum est
primum esse contra preceptum prime tabule
quia vel secundum magistrum quod primum est
[illegible] mendacium et contra id preceptum
non dices contra proximum tuum falsum testimonium Unde
et patet quod in periurio quidem duplex
est peccatum mendacium scilicet quasi male sive
mentiri et assumpto nomine dei in vanum
in non tali [illegible] et irreverentia
et de reverentia et primum pertinet ad 2am
tabulam sed 2m fortius pertinet ad primam
quia sic irreverentia [illegible] ibi Et
ibi et primum absque mentiri pura
si quis simpliciter dubitans partem in-
tat de qua dubitat quod forte dedo
vel asserendo non mentitur quia non
est opposita in mente aut saltem magis
ubi iurans tenetur esse certus primitur
si non est certus sed tamen si illud asserat
sub iuramento credens id postea [illegible]
quam oppositum non mentitur Operatio
sed est quod frequenter [illegible] iurandum
more quia in multis [illegible] sive
iuramento non mentitur ubi addito
iuramento peccatur et similiter si fiat
ex deliberatione quod utile est [illegible]
id est consilium salvatoris [illegible] sit [illegible]
mo [illegible] est est non non Sed de
3o [illegible] quod deus humanum vel est
de preteritis vel presentibus quorum est veritas
determinata vel de futuris quorum veritas
est incerta et de quibus [illegible] assertorium
serto [illegible] de futuris autem cum sint
in potestate promittentis vel assentis
vel iurantis dicitur esse promissorium et
hoc quod cum iuramentum sit utriusque
dicitur assertorium [illegible] est iuramentum
vel assertorium et promissorium utriusque

secundum est obligatorium. Assertorium quidem quia obligatur iurans sic ut verum dicat ex quo talem testem inducit ad assertionem. Secundum similiter promissorium quia obligatur ut id verum esse faciat. Et quia assertorium non obligat nisi pro tempore quo iurat et iuratorium dicitur obligatorium. Promissorium respicit futurum, id est appropriate iuramentum promissorium dicitur esse obligatorium quia obligat ad futurum iuramentum faciendum. Et assimilantur iste due species iuramenti dualibus speciebus obligationis in sophismatibus, positioni et petitioni. Positio obligat ad sustinendum positum tamquam verum, positio autem ad exequendum petitum iustum. ¶ Hic tamen est dubium utrum in iuramento promissorio presupponatur equalitas iurati et illa pensata adducatur testis ydoneus ad id deum confirmandum, an presupponatur habilitas testis ut consideretur secundario qualitas dei sub testificatione illius. Quia si primum esset verum videtur sufficere quod iurans de facto quod iurat habet intentionem faciendi quod iurat licet postea mutaret eam. ¶ Secundum videtur magis consonum quia in illo iuramento dicitur quis semper permanere obligatus donec impleat. ¶ Tertium quoad periurium assertorium non oportet in speciali plus tangere quam tactum est in articulo de periurio. ¶ Quartum ad promissorium obligatorium dicendum quod tale potest esse dolosum vel incautum vel coactum vel carens istis conditionibus. ¶ Dolosum est quando iurans ad se spectans(?) in ipso actu iurandi intendit oppositum et non intendit se obligari ad id quod iuratur. Talis in ipso actu iurandi peccat mortaliter quia adducit deum tamquam

testem oppositi sui de isto implendo cum tamen intendat oppositum. Tamen post illud iuramentum non remanet obligatus, quia nullus obligatur in obligationibus privatis non intendens se obligare, nec scitur quod ipse ex dolo suo reportet commodum, quia si non iurasset dolose esset obligatus. Nam enim commodum est reportare peccatum mortale. Et qui non dolose iurasset non peccasset mortaliter, tenetur tamen iste dolose non iurans ad iuratum, et iste dolose iurans non(?). Et ista intentio non est ita dampnosa sicut est id dampnum quod accidit in ipso iuramento, quia ibi peccavit mortaliter. ¶ Iuramentum incautum potest esse vel quia transit super materiam cuius illicitas patet, ut si iurat se occisurum vel adulteraturum, et tale iuratum non obligat ad implendum iuratum iurantes. ¶ Ita quod post iuramentum debeat istud actu implere. Tamen qui iurat, tamen si non habuit cum iuravit talem intentionem, peccavit mortaliter quia adduxit deum in testimonium falsi. Si et habuit talem intentionem peccavit mortaliter quia velle peccare mortaliter est peccare mortaliter. Talis ergo eo modo in ipso actu iurandi peccat mortaliter. Sed post actum non debet implere iuratum quia non debet addere peccatum peccato; non enim quia illicite iuravit si sit ad licitum quod [illegible] an illicitum, quia peccatum non facit conditionem eius magis liberam. ¶ Alio modo est iuramentum incautum quia transit super materiam que de se esset licita, modo tamen iurati est illicita propter hoc quod abiurat opera perfectionis et impedit alicuius motum spiritus sancti. Tale iuramentum aliquando vergit in peiorem exitum. Nec post actum iurandi est quod iuratur licet. Unde aliter liceat non facere opera perfectionis, tamen non licet

fictum velle iniqua facere ergo perstare quia hoc est vere velle fictum quam incontinenter spe sancti ¶ Ulterius quando duobus iuratis dolose et in tanto duabus iuratus perdiderit patet quod non manet alius obligatus post iuramentum ad implendum illud quod iurat et in ipso actu iurandi peccat mortaliter possunt poni iuramentum ad incantum quando aliquis iurat se facturum quod tamen non potest facere et si quis iurat putat se posse inde est dolor sic dictum est in ar la de iuramento iudicium quia si possit in futurum tenetur si tamen non possit tamen quando iuravit si crediderit se posse excusatur in fama vilis ¶ De iuramento coacto coactione que fit cadere in constante virum sunt opiniones contra super eum ¶ Iuramentum promissorium carens istis conditionibus scilicet dolositate et incautela et coactione obligat ut iurans numquam habeat oppositum voluntatis ei quod iurat et licet differat in tempore propter aliquas circumstantias per quas licet differendum non peccat sed tunc primo est periurus quando scilicet voluntatem non implendi id quod iuravit quia tunc volt deum primo fuisse testem falsi ¶ Ad aliud patet mortale peccato multa decretum tamen inde et modo peccat mortaliter ¶ Ad aliud dico quod ceteris paribus maximum iuramentum est iurare per deum quia principaliter ad licite iurat in magis in eo specialiter non est deus puri per creaturam quia in eo relucet specialiter deus per celum quod in eo militat deus peccatum quia in speciali colitur deus tamen consuetudo est in illis que licet obtinuit ut quedam iuramenta fiant cum maiori solempnitate quam alia et de illis cum solempnitate premitur quod numquam fiant sine deliberatione Alia levia sunt sine deliberatione Statuit quod deus et etiam adiciorem ut per hunc non iuret nisi sollempniter et pro magis deliberato ubi veritas est simpliciter assenda per deum aut contra et leviter et frequenter sine deliberatione ¶ Dico tunc quod ceteris paribus gravissimum est iurare per deum sed peccata in deliberatione ex ista parte et plena deliberatione ex alia parte aliter videtur qui iuratur super evangelium potest ubi esse peccatum mortale et hic non aperte tendenciam eius peccatum iurat sed in deliberationem ubi et non habet ¶ Et si obicias aliter quod periurans per evangelium est infamis periurans per deum non est infamis ¶ Dico quod infamia non sequitur scilicet aliter culpe sed tamen publicum statutum est aut quod iuramentum super evangelium fit cum deliberatione et publicum et ideo presumitur transgressor iuramenti tamquam violator fidei et ideo taliter videtur infamis non sic potest presumi de alio leviter per iurare per deum ¶ Ad ultimum patet quod iuramentum promissorium obligat et quod non est ad implendum actum iuramenti

Circa octavum quero utrum lex nova sit gravior lege veteri quod sic probo quia lex nova multa superaddit lege veteri sicut patet Matthei v. Dictum est antiquis non occides ego autem dico qui irascitur fratri suo reus et sic de aliis preceptis Propterea lex nova continet omnia alia ibidem non veni solvere legem sed adimplere quod includit totum continentem illius et addit ultimus aliud et propterea est gravior ¶ Propterea status sub gratia est perfectior et spiritualior quam sub lege quam et difficilior quam

p3 2o et 3o q2 ... est gravabum
& arduum & diffile ¶ h3 ca 2o venite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis & ¶ Hic sunt duo
dicta q2 ex duobus dependet gravitas
legis mosaice ad a.. s. ex oneri
imposito & ex defectu remedii ad-
supportandum 1o onus impositum/ onera
imposita in veteri lege erant p-
recepta moralia cerimonialia & iudicialia
adque omnes tenebantur moralia/ decimis
p3 decimobus sic ... est q licet
si pecco morali possent iudei tristi-
ri in ... p ... ad cerimonialia puta
si pecco macule possit tangere morti-
cinium ... multas mulieres in im-
mundicias ... si non faciebat illa q
in lege tenebantur q ad purificatam
talium ... mortis sicut expli-
catur ... que ferit sic ut sic mor-
te morietur ut patet ... plus
sunt ut ... intelligebatur ... ymnatio
dicta ... ¶ Ad iudi-
cialia omnia tenebantur ut per se
ut qui tenebuntur per iudices
eorum ut maxime per sacerdotes le-
vitici generis si quid erat casus apud
iudices inferiores dubium ... id
debitio ... ¶ Omnis ... que ... -
sit iudicum sacerdotis moriatur ¶ In
lege autem nova precepta moralia
sunt eadem que et ... magis expli-
cata cerimonialia sunt multo pauciora & le-
viora que imposita sunt per christum
iudicialia nulla imposita sunt per christum
sed magis lex nova ... & iudicialibus
... id est ... iudicialia ... id
... ad ... omnia decretum est ... ..
... iudicibus ... non magis stan-
dem patrium ... christus docebat

ca 4 ¶ Si quis te percusserit in
maxilla prebe ei & aliam & si
quis voluerit te tollere & ¶ Expon-
do moralia ad moralia ... est ...
fuit equalis gravitas ... dubium
est utrum illi tenebantur ad precep-
ta adprecepta illa omnia & eodem modo
explicata sicut nos tenemur ... si
illi non tenebantur ad precepta illa
nisi sicut iudei interpretabantur
... licuit diligere amicum & odio
habere inimicum & licuit dare libellum
repudii ... docuit pharisei simpli-
ces in ... hec autem ... licet ...
& ... forte ... aliis explicat
... quedam moralia sicut p3
ca 11 ... nova est gravi-
ora q ad moralia sed hec gravitas ...
equiparatur ei de qua statim ... //
... ad cerimonialia ... dico q lex illa
fuit multo gravior q ... multi ...
& diffi... observandi ... in
ad inquisitionem ... & ...
... istius ... in ... 12 ...
... q raby moyses enumerat p-
recepta legalia plusquam sexcenta
adque omnia tenebantur illi q...
quedam erant valde difficilia puta
... in anno omnes masculini apparere
in ... & ...
alium annum colere ... q ...
eos duobus annis ... colligere
fructum & multa alia de non tange-
do mortuum ut non ... vel
... post tactum mortui ...
... ¶ ... petrus in actibus apostolorum
... super discipulos imponere
iugum grave q nec nos nec pa-
tres nostri portare potuimus, lex autem

Querq

moralia

cerimonialia

Iudicialia

noua secundum Aug. ibidem ad inquisitionem
Ianuarii pauca et modica sacramenta ritibus
contenta est / nam cum lex noua
nostra sacra. que non sunt omnibus christianis
necessaria. non enim omnes contrahunt matrimonium
nec omnes suscipiunt ordines / Sed
necessaria sunt baptismus sed post lapsum et post
lapsum in peccatum mortale recidentibus penitentia
que quamuis difficilius quam baptismus in noua lege et
etiam uidetur confessio difficilis uidetur alicui peccata
ta priuata soli deo et sacerdoti nota alicui
homini reuelare. Sed ibi adhibita
sunt tot remedia quod propter talem reuelationem
non oportet eum confundi. Obligatur
enim audiens ad maximum sigillum secreti
Alia sacra a baptismo et penitentia parte
non sunt necessaria. Sunt sic sunt satis faci-
lia sicut patet confirmatio eukaristia extrema
unctio. Tertio enim ad cerimonialia lege
facilior est lex noua in quantum a christo
data est quam lex uetus. et hec est
simpliciter lenitas que longe preponderat
illi seruituti si qua sit maior in nobis
Quarto ad iudicialia patet quod lex noua est
lenissima quia nulla iudicia recepit impost
Si tamen loquimur de lege noua non tantum
quantum a christo tradita. sed in quantum est
per alios declarata uel in quantum super
eam per alios alia sunt addita. Tertio
ad primo patet dici id quod dicit Aug. li
ad inquisitionem Ianuarii et addi-
tamentum. quantum et ad iudicialia licitum
est iudicibus statuere leges per pena
contra seruandas preter illas que sunt
in lege christi et hoc omnes uel a[illegible]
si a[illegible] et hoc quilibet uel quantumcumque
et tenetur eas seruare dummodo non re-
pugnat legi diuine de hoc in can
d. 9. c. 1. constitutionibus legibus et quo

ad hoc possunt poni maior grauitas
in lege christiana quam christiana quia non
licuit sacerdotibus et iudicibus condere le-
ges quascumque sicut modo licet prin-
cipibus christianis / Sic ergo breuiter
pauca sunt omnia legis christiane
in quantum est tradita a christo / sed forte
plura in quantum sunt tradita uel addi-
ta ab apostolis qui fuerunt rectores populi
christiani. et ad omnia illa de nouo sta-
tuta ab ecclesia tenemur d. 19. in can
c. 1. omnes. Sexto ad secundum argumentum
dico quod passio christi exhibita plus
meretur gratie illis qui nunc credunt
eam iam exhibitam quam ipsa ut
exhibenda meruit illis qui cre-
diderunt illam ut exhibendam. et ideo
sacra que habent efficaciam ex uirtu-
te passionis christi iam exhibite plus
conferunt de gratia quam sacra ueteris
legis. Quod 2o plura adiutoria
habemus gratie quia plura sacra quam illi
de ueteri lege / nam illi preter circumcisionem
sicut tamen fidelem eius sacrum non habuerunt
sacrum in circumcisione et hac intro-
missione quam ori le de quo in eo
libro dictum est post recidiuationem
si patiuntur aliquam gratiam meriti p-
ro motu [illegible] quid sed ad gratiam
tunc recidauerunt nullum fuit tunc sacrum
institutum apud eos. quia nullum habuerunt
sacrum penitentie. nec alia itaque plura
adiutoria ad gratiam impetranda
habemus quam illi habuerunt. 3o propter
maiorem efficaciam sacerdotum et
pluralitatem eorum habemus doctrinam
magis explicitam ueritatis quam illi
habuerunt et exempla sanctorum plura et efficaciora
ad imitandum. et 3a et plura unita
sacra qui non tamen forte meruerunt

sibi sed nobis et nos et inclinatur in eorum
do auxilium eorum et eorum intercessionem
apud deum. ¶ Similiter quantum ad pla adiutoria
et efficacia sunt in lege nova quam
in veteri et ideo ex ea parte lex nova
est levior est et unum adiutorium valde
nobile quod nobis pro eius passione premitur
explicite vita eterna illis autem vel
raro vel nunquam explicite nec tamen bona
temporalia nunquam autem tamen allicit cum
Iudeis ad observandum legem aliqua
bona temporalia sicut bonum ethicum//
¶ Ad primum argumentum concedo quod si lex nova
contineat omnia que lex vetus
et addat alia vel saltem addat aliquas
explicationes aliquorum adque forte ipsi
non tenebantur non tamen tamen illud gravat
sicut ex alia parte aggravat multitudo
ceremonialium et in dilectione et eorum gravitas
expresse et legis nove plus alleviat
multitudo et efficacia auxiliorum. Et quod illa
maior gravitas si qua sit in moralibus
non preponderat gravitati in aliis et
hoc pensat auxiliis hinc inde//
¶ Ad secundum dico quod difficultas maior
virtuosa non est ex se ex parte operantis
sed ex parte operis difficilioris cum
amata durum. Unde dico quod liberalis dare
est et tamen non est virtuosum nec quelibet
difficultas ex parte augetur maiorem
virtutem sed illa que per se includit
excellentiam obiecti quod per se attingitur
proportione tunc autem difficultas stat
cum maiori levitate. Nec levius est
attingere immediate obiectum excellentiam
quam obiectum minus excellens et tunc opera
excellentie immediate respicientia deum
que sunt explicita in lege nova multi
cum actus dilectionis dei immediate
magis explicantur levius quod in-
dicis. nec minus quod primo dicitur lex timoris
lex autem lex ~~timoris~~ amoris amor autem
et precise finis. Si ille in omnibus gratum
facit omnia opera levia ut beatus dicit quod dicit
salvator Matthei xi ¶ Iugum enim meum sua-
ve est et onus meum leve. Cui sit ho-
nor et gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit 3us liber Scoti de ordine
fratrum minorum

¶ Cum venerit plenitudo	d	9.	
¶ Utrum possibile fuit naturam humanam uniri verbo in unitate suppositi	q°	1ª	1 a
¶ Utrum tres persone possent assumere eandem naturam in numero	q°	2ª	3 b
¶ Utrum una persona possit assumere plures naturas	q°	3ª	2 b
¶ Utrum suppositum creatum possit sustentare ypostatice naturam creatam quam illam quam habet	q°	4	
¶ Utrum formalis ratio terminandi naturam humanam unionem eius ad verbum sit proprietas relativa	q°	4	d
¶ Sed quod in medio	d	2ª	
¶ Utrum naturam aliquam immediate uniri verbo ypostatice et non sine eo includat condicionem	q°	1ª	8 c
¶ Utrum fuit dare medium congruentius medians inter naturam assumptam et verbum	q°	2ª	10 a
¶ Utrum prius et in mente verbum assumpsit totam naturam humanam	q°	3	
¶ Utrum incarnationem corporis virginis et anima precessit	q°	4	11 d
¶ Quia autem de incarnatione verbi	d	3ª	
¶ Utrum beata virgo fuit concepta in peccato originali	q°	1ª	12 c
¶ Quare corpus non contraxit originale et quod	q°	2ª	12 a

Cum verbum incarnatum	d	3	
Utrum beata virgo fuit vere mater dei et hominis	q°	1	b.
Iterato inquiri solet	d	4	
Utrum natura divina assumpsit vel assumere potuit naturam humanam	q°	1	
Utrum quod fuit assumpta vel assumi potest	q°	2	16. b.
Premissis autem emergit	d	6	
Utrum in Christo sit aliquod esse quam alicui esse verbi	q°	1	d
Utrum Christus sit aliqua duo	q°	2	17. d
Huc opinio trium opinionum quas recitat magister sunt tenenda	q°	3	18. b.
Secundum partem vero	d	7	
Utrum ista sit vera deus est homo	q°	1	c.
Utrum deus sit factus homo	q°	2	19. b.
Utrum Christus predestinatus sit esse dei filius	q°	3	20. a
Post predicta inquiritur	d	8	
Utrum in Christo sit 2° filiacio	q°	1	c.
Utrum ista realis filiacio sit eadem secundum rationem sed non accepte personam	q°	2	21. b.
Predicta investigatis	d	9	
Utrum in Christo debetur latria vel honor latrie secundum naturam divinam	q°	1	22. b.
Solet inquiri a quibusdam	d	10	
Utrum Christus sit filius dei adoptivus	q°	1	23. c.
Solet et queri	d	11	
Utrum Christus sit creatura	q°	1	25 a.
Utrum Christus incepit esse	q°	2	24 a
Post predicta queritur	d	12	
	q°	3	c
Utrum Christus potuit peccare	q°	1	26 a.
Predicta sciendum est	d	13	
Utrum anime Christi potuit conferri summa gratia	q°	1	b.
Utrum isti anime fuit collata summa gratia potest vel potuit conferri creature	q°	2	c.
Utrum potest sit … anime et vere summa fruitive potest vel creature	q°	3	
Utrum anima Christi summe fruitur deo potuit sibi summa gracia	q°	4	
Dici quod opinio est	d	14	
Utrum anima fuit intensius anime Christi postquam in mente perfici lesione vel per scissionem potest creature	q°	1	28 a.
Utrum anima sit intensior … in verbo quam verbum videt	q°	2	29 a
Utrum anima Christi novit omnia in quo verbo	q°	3	31. c.
Utrum perfectissime novit omnia in quo verbo	q°	4	32. c.
Illud est premittendum	d	15	
Utrum Maria et … propter compassionem superiore fuit verus dolor	q°	1	c.
Hic erit quod queritur	d	16	
Utrum ex proprietate anime Christi fuit non mori ex violencia penis	q°	1	34. c.
Utrum Christus habuit necessitatem moriendi	q°	2	b.
Post predicta considerari …	d	17	

Utrum in xpo fuerint due voluntates	q°	i	39.a
De merito xpi	d	18	
Utrum xpc meruit in primo instanti sue conceptionis	q°	i	d
Nunc queritur quedam	d	19	
Utrum xpc meruit nobis gratiam & gloriam & remissionem culpe	q°	i	41 d
Si bene gratur	d	20	
Utrum necesse fuit genus humanum reparari per passionem xpi	q°	i	43.b.
Post predicta considerandum	d	21	
Utrum corpus x(pi) fuisset putrefactum si vita non fuisset accelerata	q°	i	45 a
Hic queritur utrum in illo triduo	d	22	
Utrum xpc fuerit homo in illo triduo	q°	i	d
Cum vero supra pertractum sit	d	23	
Utrum de credibilibus nobis revelatis necesse sit ponere fidem infusam	q°	i	48.b.
Hic queritur quid sit fides	d	24	
Utrum de credibilibus revelatis possit aliquis simul habere scientiam & fidem loquendo de scientia prout est certa noticia alicuius ex evidentia rei	q°	i	50 d
Post dicta adiciendum est	d	25	
Utrum circa adiunctum x(pi) fuit fides necessaria ad salutem	q°	i	53 d
De aliis quam modo nos contingunt			
Utrum actus quos fides sit intencio necesse sit esse aliquam virtutem infusam in voluntate	q°	2	55 c.

Aliquo quod fides sunt &c	q°	3	
Est autem spes	d	26	
Utrum spes sit virtus theologica	q°	i	d
Cum autem x fidem &c	d	27	
Utrum sit virtus aliqua theologica inclinans ad diligendum deum	q°	i	58 d
Hic sit queri	d	28	
Utrum eodem habitu sit diligendus proximus quo diligitur deus	q°	i	59 d
Post predicta dicitur de caritate	d	29	
Utrum quilibet teneatur maxime diligere se ipsum post deum	q°	i	60.b
Hic queri solet d	d	30	
Utrum necesse sit diligere inimicum ex caritate	q°	i	d 8
Illud quo	d	31	
Utrum caritas remaneat in patria et quo modo evacuetur	q°	i	61.
Premissis videndum est	d	33	
Utrum deus diligat omnia equaliter ex caritate	q°	i	62
Post predicta	d	34	
Utrum virtutes morales sint in beatitudine	q°	i	d
Hic de .7. donis	d	35	
Utrum virtutes dona & beatitudines & fructus sint idem virtus inter se	q°	i	64.
Premissa diligenter	d	36	
Utrum sapientia scientia intellectus consilium sint virtutes intellectuales	q°	i	
Solet & queri	d	37	

Utrum virtutes morales sint connexe	qo	i	c
Sed iam dist[inctio]nem	d	38.	
Utrum omnia precepta decalogi sint de lege nature	qo	i	69. c.
Faciendum tamen est	d	39.	
Utrum mendacium sit peccatum	qo	i	80. d.
Utrum de periurio			
Utrum de periurium sit peccatum mortale	qo	i	12. b.
De sta synodo	d	40.	12. c.
Utrum lex nova sit gravior lege veteri			

Explicit tabula super tertium librum sententiarum editum a fratre Johanne Scoti sacre theologie subtili doctore

Ex coniunctione ydiomatum in xpo quedam alias dixi que nunc deo adiuvante propono diffusius et evidentius pertractare suppositis presupponendis et protestacionibus consuetis. Sed visus michi alias primo statuisse tum subornari quasi inter est correctione benigna. Primo ergo ponet suppositiones. In 2a quedam preambula. In 3o dicet quod sit talis conclusio. In 4a ponet unam et unam questionem. In 4a alia quod causam premissa. In 6 aliud quod in eadem causa. In 7mo disputacio est predicta. In 8o alius casus et in 9o ad dictas questiones. In 9o aliud quod mean premisso. In 10 solutiones aliarum questionum et regule. In 11o disputacio est ista predicta. 12o alius casus et alie questiones ... 13o alius casus cum questione / 15. alius casus cum questione / 14. alius casus cum questione / 16 alia quod circa premissum casum 17 alius casus et alie questiones / 18o alia quod una premissa casus / 19o alius casus et alie questiones / 20 imponendo finis ... Deinde exaliquntur aliquem omne non nitie / Sed apparentes ex his inspiracione forte volle... tamen inspice ad facultatem remitte

Primo suppono cum sanctis doctoribus quod in xpo sunt duas naturas intelligendo sunt scilicet natura divina et humana et quod humana natura suppodita est et assumpta per verbum divinum quod est filius dei ita tamen quod xpc est verus deus et verus homo. 2o suppono quod proprietates et predicata que dicuntur de filio dei quod appellatur 2a persona et verbum divinum illa eadem predicta dicuntur de ipso in quantum xpo subsistens in ut homo ita quod demonstrato xpo verum est dicere quod hic homo est filius dei

hic verbum est verbum divinum et simpliciter hic
verbum est eternus immensus omnipotens in-
mutabilis indivisibilis simplicissimus etc.
de consimilibus. Similiter verum est quod hic verbum est
eternum divinum et ab illo verbo procedit
eternaliter spiritus sanctus. Iste verbum est deus omnium
et omnia faciens vel factus. Iste verbum creavit
mundum unde in quadam antiphona ca-
nitur etiam nomine Christi divina: Amamus qui
nos fecerunt clavis confixe sunt. Similiter
verum est quod iste verbum assumpsit humanam
naturam et factus est homo etc. de consimilibus.
3 3o suppono quod eorum quod ea que dicuntur de
natura humana assumpta concrete sub hoc
nomine verbum illa vere dicuntur de eodem sub hoc
nomine deus verbi gratia verum dicitur et vere
deus est natus de virgine passus
mortuus etc. de talibus. Similiter verum dicitur deus
est loco circumscriptus compositus mol-
dimilis etc. de talibus. Et dixi concrete
quia in abstracto quia hec non est vera deus
est humanitas sicut hec est vera deus est
divinitas vel per se est deitas natura est natura
divina etc. de talibus

Ad respondendum premissorum
et ad removendum erroneum in-
tellectum dico de qua et primo quod licet
non sit consolo seu eo quod ipse dicitur persona
divina de homine et humana persona de deo
propter hoc quod in Christo una natura est assu-
mens et alia est assumpta. Igitur
de modo Christo ante eius mortem et simul
nunc in illo tempore. Sed dicatur illo verbo
est impassibilis illa est simpliciter et pro-
prissime vera non est necesse addere vel
subiungere illud secundum divinitatem quoniam ille
verbo est verissime persona divina que
est simpliciter impassibilis. Sed in deus est
passibilis non est nec erat ita proprie
et simpliciter vera. Verumtamen hec quod dicitur deus
est passibilis et addere vel subiungere
secundum humanitatem. Et eadem dicitur de talibus modo est pro
ut iam tactum est quod in Christo natura divina
est assumens et natura humana est assumpta
Ideo iste verbum Christus est natura divina et non vel
erat natura impassibilis. Sed ipse Christus
non est natura humana nec erat natura passi-
bilis. Et propter hoc Christus non dicebatur
passibilis nisi ratione nature assumptam.
Et eodem modo est de aliis similibus comparativis
quomodo sunt mortalis et immortalis visi-
bilis et invisibilis et ita de aliis. Unde
Christus vere et simpliciter erat immortalis secundum
humanitatem et consimilibus. Secundo premitto
2 quod huiusmodi dicitur precamus non est omnis talis
sed in quibusdam aliis solet dici verum
esse vere simpliciter et ad esse tamen secundum quid
et falsum simpliciter sed dicitur Ethiops est
albus est falsa simpliciter nisi addatur secundum dentes
Sed ille propositio deus fuit passus
deus est corporeus et similes et sine
addita determinatione probate sunt vere
Et est dissimilitudinis vel dissimile videtur
est quia non est eadem habitudo dentium ethi-
opis ad reliquum corporis et humanitatis Christi
ad eius divinitatem unde precipue in illis
propositionibus in quibus vel in quarum subiectis
datur intelligi Christi humanitas non est
necesse propter earum veritatem id exprimere
secundum humanitatem sed ille propositiones Christus pas-
sus est et consimiles quamvis illa additio secundum
scilicet humanitatem sit intellibilis intellecta
2o dico quod licet non obstante talis additio
est in aliquibus propositionibus exprimenda non
ad necessitatem veritatis sed ad cautelam
vel exclusionem occasionis vel erroris
sed forsitan in illa Christus vel filius
dei est creatura hic dicitur addi secundum humani-
tate ne scilicet eam proferens simpliciter
concordare videatur aut probare confirmare
heresi Arriane dicenti quod Christus vel filius

dei fuit nec creata et non deus et ita
debilitatur aliis partis quod si diceretur deus
sine addito possit aliis auditoribus suspi
cari quod excluderetur ab ipso christo divinitas
Sed forsitan etiam ad exceptionem illius
addendo est in ipsa christum est creata
sicut dicetur post in capitulo 12o Eadem ratione
in propositionibus compositis que non conveniunt diri
et deo conveniunt possit bene similiter suspicari ne
attribuerentur divine nature. In illis debet addi
scilicet secundum humanitatem sed forte esset in illa
christum vel deus filius est compositus ex dua
bus naturis scilicet divina et humana vel
assumpte vel assumpta natura neque divina
natura secundum se est composita neque ipse christus
est compositus ex duabus naturis scilicet divina
et humana vel assumpte vel assumpta.
nec et est compositus ex duabus rebus scilicet corpore
et anima et divinitate Sed est tamen compositus
ex duabus illis scilicet corpore et anima ac et e
composita ex partibus integralibus secundum huma
nitatem id non est concedendum quod humani
tas sit pars christi nec et divinitas Et
propterea tunc dicitur quod christus seu filius dei est
compositus debet addi secundum humanitatem ne com
posita videatur attribui divinitati Et
ne christus videatur dici compositus ex huma
nitate et divinitate. nam sicut homo vel homo
albus non est compositus ex albedine et huma
nitate sic nec unus christus est compositus ex divinitate
et humanitate et propter hoc tamen in symbolo
athanasii dicitur sicut anima rationalis et caro
unus est homo ita deus et homo unus est christus
licet secundum reliquam materiam similitudinis quia homo qui
est compositus ex anima et carne nec ipse
anima nec ipse est caro sed christus non est
compositus ex deo et homine et est deus et est
homo Et sit talis conclusio
Quod ergo ex premissis sciendum est quod homo
de christo huius conditionis seu alterius

despectis divinis ad hominem et despectis huma
nis ad deum sicut dicendo quod deus fuit
mortalis et quod homo est immortalis et
similibus et ideo incepimus vocare ad doctoribus
quod dicitur ydiomatum .i. proprietatum
et humanarum conditionum oritur ex veritate
illius verissime unionis que quidem
unitas talis est quod una persona
divina scilicet filius dei eternus semel in
beata virgine assumpsit naturam humana
nam in unitate persone que quidem huma
nitas sic assumpta illam assumptionem
non recessit nec unquam assumente
dimissa est nec imperpetuum dimittetur
modus autem huius unionis ac
conditionis prefate diu fuit a doc
toribus parisiensibus editus presentibus
doctrine traditus et sufficit prout est
possibile declaratus Nunc autem conquatu
or ulterius procedo ad huius doctrine
elucidationem maiorem pono dicta
quedam non permanens conclusionem sed permanendo
extra hoc valo ea que spectabunt pertinere
seu practice spectari inutilem tamen
permaneret appendo. Intendo igitur
variare quosdam casus possibiles secundum deum
potentiam absolutam qui tamen licet nunquam
acciderint seu fuerint imperpetuum
nec et sint futuri veniri nichilominus
ex hiis que dubitabat huius sacra
tissime unionis ac veri prefate condi
tionis perfectius poterit intelligi Et
exhinc possit adversus impugnantes me
lius sustineri Sit igitur casus et iste quod
sit ita quod talis casus licet ponendo quod
filius dei dimittat nunc naturam huma
nam prius assumptam permanendo ista sit
derelicta et dimissa que erit post hoc
Sit prima quod verum hec sit concedenda
ille homo fuit deus unus dico quod non

quod
ac 2o posito

quod probo sic quod quid fuit deus semper est et
2o fuit deus ¶ Item hec humanitas sic
derelicta numquam fuit deus hec humanitas est huius
om humanitas ergo hec humanitas numquam fuit deus
¶ Sic arguo primo sic hec humanitas
fuit assumpta a deo in unitate persone
hec humanitas est hic homo ergo hic homo
fuit assumptus a deo in unitate persone
ergo hic homo fuit una persona cum deo
2o ergo hic homo fuit deus ¶ 2o sic ita quod
contra numquam xpc pependit hora .3. te
arguitur sic ille fuit quem xpc patiebatur
in cruce .3. et ille homo non erat alius
homo quam xpc ergo tunc ipse erat vel
3o fuit xpc ergo ipse fuit deus ¶ 3o sic hic
homo recepit in cruce .3. vulnera huius divine crea-
ture denominatas in latere suo vel manu-
bus et hec latus vel manus fuit in cruce
.3. perforatum vel perforata ergo hic homo
passus est in illa cruce et nullus passus
est illic talis et tunc nisi xpc ergo hic
4o homo fuit xpc ergo ipse fuit deus ¶ 4to
contra illam dimissionem arguitur sic filius dei
fuit homo et ipse non fuit alius homo
quam ille homo ergo filius dei fuit ille
homo et per conversionem ille homo fuit filius
Ad argumentum ad primum dei ergo ipse fuit deus ¶ Respondetur ad
primum concedo primum antecedens scilicet hic homo
fuit assumptus a deo in unitate persone
sed ex hoc non sequitur ergo ante hic fuit una
persona cum deo ita quod ipse fuit persona
que est deus ¶ Sicut etiam nunc in casu hoc
sed dico stat illa unio ipsa humanitas
assumpta non est una persona cum deo
nec ipsa est deus ymo quod plus est nec
est persona cum xpc non est credite et
humanitate separatus ut dictum est capitulo 2o
Ad 2m ¶ Ad 2m concedo quod iste homo fuit quem xpc
patiebatur in cruce concedo et quod ipse non
erat tunc alius homo a xpo sed ex hoc
non sequitur ergo hic homo fuit xpc et causa

est quia hic homo pro tunc vel tunc non
fuit homo sed fuit humanitas que quidem
humanitas est ille homo Et est idem ut
dictum est ac si esset tunc homo ¶ Ad 3m dico
quod ille homo dimissus passus fuit in cruce .3.
et tamen dico nullus passus fuit in cruce .3. nisi
xpc nec illa lex illa tunc fuit vera quia
patiebatur in cruce .3. nisi xpc tamen tunc hec fuit
vera ad pati in cruce .3. quia non est
xpc scilicet humanitas que tunc non erat
homo et nunc eadem ipsa est homo per casum propositum
¶ Ad 4m cum dicitur filius dei fuit homo con-
cedo non sic cum assumptum humanitatis hec
erat vera filius dei erit homo ita post
dimissionem hec est concedenda filius
dei fuit homo. Sed cum in argumento additur
scilicet non fuit alius homo quam ille dimissus
necessario non concedendum est quia fuit alius homo.
Sed contra arguitur sic xpc non habuit aliam
animam nec aliam carnem quam ille homo dimis-
sus nunc habet probatur xpc non fuit alius
homo quam ille / Et aliter arguitur sic xpc
non habuit aliam humanitatem quam ille ergo non
fuit alius homo quam iste vel sic xpc fuit
homo per illam humanitatem per quam ille homo
ergo fuit ille homo ¶ Respondetur nego qualibet
illarum consequentiarum et causa est quia xpc fuit homo
per illam humanitatem sed ipse fuit alius per
suam deitatem / per quam fuit suppositum
ad illa humanitate et id suppositum fuit
per hanc humanitatem homo alius quam
nunc sit hec humanitas ¶ Contra ar-
guatur xpc fuit homo per hanc huma-
nitatem et ille qui non fuit xpc est homo
per eandem humanitatem ergo uterque duorum fuit
homo per illam eandem humanitatem Tunc do
concedo consequens scilicet uterque istorum fuit homo
per hanc humanitatem sed hec fuit suc-
cessive ¶ Contra ergo per pariter possunt
esse quod simul 3m vel 4or aut plures
de quolibet esset homo successive per illam

humanitatem. ¶ Videtur necessario quod et
omnes de quibus loquitur et assigno causam.
Suppono quod haec humanitas non possit
uniri per hunc modum nisi deo soli nec
taliter assumi nisi a solo deo qui habet
scilicet extensiva omnipotentia infinita. Tunc dico
quod salvando quod loquitur de eo praedicto per se ita quod
quaelibet erit homo per illam humanitatem unus
post alium successive ubi gratia dei
est unus solus homo et si ipse dimitteret naturam
humanam assumptam sed pauci ... mean
unus tamen ipsa natura humana esset alius homo
sanctus et per consequens eadem assumeretur a persona dei
patris ipse per eam esset alius homo 3us. Et
postmodum dimitteretur a persona patris ipsa
esset iterum homo sanctus et si deinde ipsa eadem
assumeretur a persona spiritus sancti tunc ipse spiritus
sanctus esset per eam alius homo 4us et si spiritus
sanctus dimitteret eam ipsa rursus esset homo
2us. Et si iterum assumeretur a persona
filii ipse iterum esset per eam homo primus
et si dimitteretur a filio et tunc ipsa esset homo
2us et per consequens assumeretur a persona patris ipse esset
ut prius homo 3us. Et sic ultra procedendo
unde apparet quod haec humanitas per hunc
modum potest tamen extra homines desinere et
non pluribus contra scilicet quod quilibet eorum per eam
erit homo vel potest esse homo. Capitulum
quintum et alia quaestio

Secunda quaestio in eadem principio scilicet quod
filius dei dimiserit naturam assumptam
sit quo ista verum demonstrato postmodum
filio dei sit illa concedenda. Iste est
filius beatae Mariae virginis. Videtur et
dico probabiliter quod non et causa est quia extunc
ipse desiit esse filius virginis vel filius
hominis. ¶ Item 2o ipse filius dei non
erat filius virginis nisi per humanitatem
ergo quando ipse non habeat amplius humanitatem
videtur quod ista persona vel proprietas non
amplius ei conveniat ergo ipse non est filius
virginis. ¶ 3o post istam dimissionem ipse

non plus attinet tunc beatae virgini vel
videtur quam ante assumptionem carnis et per
tunc non erat filius virginis sed solummodo
futurus filius virginis ergo et nunc modo
depositi non est filius virginis sed solum
praeteritus filius virginis vel depositus fuit
filius virginis. ¶ 4o quia dimissa seu non
dimissa adhuc natura seu ad hominem
cessante illa unione non est cognatio
consanguinitas seu cognatio talis sed est filius
ad matrem sed vel per aliud modum scilicet dei
ad homines quos ... altius ...
de qua dicebat Paulus apostolus ipsius
scilicet dei genus sumus etc. ¶ Et breviter
nullo casu in via concedendum quod aliqua
mulier habeat filium qui non sit homo nisi
forte esset monstrum. Sed casu posito
ad oppositum arguitur quia sic ille filius dei
nascebatur de virgine et ipse et ipsa sunt
ergo ipse est filius virginis vel arguitur sic
filius dei fuit filius virginis vel con-
cessum est et verum ipsius et virginis
adhuc est et dicebatur de virgine natus
et ipse est adhuc filius quia talis relatio
non deperdit nisi cessante altero extremo-
rum vel utroque. Ad oppositum concedatur ...
tantum et necessario quod et causa est quia ea
quae filius dei fuit filius virginis iam
cessavit per casum positum. ¶ Verius 2um conce-
do quod filius dei fuit filius virginis sed
hoc fuit per humanitatem assumptam iam
cessavit ... ... scilicet quod ipse
appellatur filius virginis quamvis supponitur
maneat. Capitulum 6um 3a quaestio in eodem casu

Tertio quaeritur in eodem casu utrum
illa sit concedenda. Iste homo dimis-
sus est filius virginis beatae Mariae et
probabiliter in apparentia quod sic per ea quae sequuntur
et arguo sic si iste homo non esset
fuisset filius virginis ergo nullius hominis
est filius quia non assignari aliquis homo

cui⁹ sit filius aliqui sit ei⁹ pr̄ vl
mr̄ & tn̄ tn̄ oīs est incōnueniens qr
ipse nō est creat⁹ denouo sic fuit adaz
¶ Sed forte dicer̄ qꝫ oīs non est incō-
niens .s. qꝫ vlli⁹ hīs sit filius ¶ Et
pꝫ exemplo qm si sor̄ faciat ꝑ qꝫ qūa
vl pl̄o inde accipia & sor̄ . moriar̄
in qua aīa pl̄onis infunda͛ infectio
naz sepe ↄtingit sic tn̄ nato
pl̄one dicer̄ qꝫ inquā illa fuit vñca
pl̄o est filius sortis vl illa sor̄ z pr̄
pl̄onis qr sc̄ pr̄ est ꝑ filio est & sor̄
& pl̄o inuicē fuit insil ꝑ pl̄o inuicē
fuit filius sor̄ nec hīt aliud prem
hīres ꝑ alti⁹ vn̄ fuit filius igr̄ non
est incōnueniens ↄcedere in casu hic posi-
to qꝫ ille dimissus vlli⁹ matris est
vl fuit filius ¶ Sed i° non vꝫ p̄s qꝫ
qr sic nō sc̄ potius est ꝑ prius est
ita nō sc̄ filius est igr̄ pr̄ est ¶ Sed
vn̄ sc̄ filius est ꝑ pr̄ est vl fuit
hac est dm̄ ille qui genuit vl q
fecit opus generatois vn̄ ille est i°
qui est vl qui fuit & ꝑ hac iste
genit⁹ pt̄ dici filius illi⁹ & hac ma
loqndi vtit̄ sacra sc̄ptā frequenter
assūendo seu vocando aliquas filios eoꝝ
qui non erant . ꝑ qui dm̄ an erat
mortui vn̄ & illa regl̄a probaꝝ .
q dt si vnū relatiuoꝝ est ↄnata
& reliqm̄ / nō est vl̄r vera vl forsi-
tan exponer̄ sic qꝫ vnū relatioꝝ
de nata sue sig° dat intelligere
reliqm̄ ¶ Item nō pt̄ dici de mre
sꝫ de prē in exemplo posito qr
nō est poe qꝫ aīa infundat̄ infectio
iam mortua matre ¶ Item in eād
mō pn̄li posito vtriqꝫ .s. ille hō
dimissus & vñca virgo sūt simp͛ nc̄
vt supponi⁹ & manꝫ eā ↄsequent̄ eoꝝ
rā arg⁹ 2ª sic ¶ Iste hō ↄcipiebat̄

& nascebat̄ de vñca v͛gine ꝑ illaz naīm
ꝑ quā est hō vl sic vñca virgo pepit
illud ꝑ illaz naīm ꝑ qꝫ est hō & ipā
vñca virgo est & hō est ꝑ ipse est
filius vñce v͛ginis ¶ 3° ar̄ sic hec
nā hūana fuit de virgine ↄcepta
& nata hec nā hūa z hic hō ꝑ h'
hō fuit de virgine ↄceptus & natus
ꝑ hic hō est filius virginis & quus
silis for͛ aug͛ non teneat in dim-
mis .s. in m̄ tm̄ ita est qr in diuinis
vna res et vna / ꝑ sic nō est in ꝓpo-
to ia cessat eā ¶ Item sic alias dixi
si dicat̄ hec eēn̄ de pr̄ hec eēn̄ ce
filius ꝑ filius est pr̄ c/sto sillos nō
vꝫ tn̄ nō regl̄et̄ per dicā de oīm
¶ Ita vt maior sit talis oīe qꝫ z eēn̄
diuina est pr̄ & tūc hec est fl̄a nō
in mō ꝓposito ↄcedend est qꝫ oīe qꝫ
est hec nata hūana fuit de virgine
ↄceptu & natū & tūc erit euidens
& vn̄ arḡm ¶ 4° ad pn̄le in alia for-
de in tūcā ista nā hūana ar̄ sic hec
qꝫ est illo hō fuit natū de virgine
ꝑ ille hō fuit nat⁹ de v͛gine igr̄
fuit filius virginis h° z si ipse &
ipā sit hīes // 4° sic ꝓbabr̄ ¶ Iste
hō est expssimis sag° mbꝫ vñce v͛ginis
ꝑ attinet vñce virgini & z de ↄsangūte
sua & de genē suo & nō est in alq°
alio gradu . vl dicat̄ ei⁹ filius ꝑ ie
est filius v͛ginis / qr nō oꝫ ꝑ id fingere
noua ↄsag° tem ¶ 6° sic ille hō z
de massa hūani gn̄is que fuit in-
adaz p° creata ita qꝫ qm̄ ad car-
neꝫ isto hō nō fuit ali⁹ denouo
creat⁹ ¶ Et & in dimissione posita
ꝓ casu predcm̄ ipse nō ponit̄ tunc
fuisse creat⁹ qm̄ ad aīaz & ꝑ naīm
hūanaz descendit ab adam vltriate

per verbum quia ipse est filius virginis. ¶ Contra illud concessum est ex causa et veritate quia premissa apparet in quod mediante premisso oportet concedere quod hic homo est filius virginis. Alia ratio: negare quod aliqua fuit virgo de fortia, quia alias oportet concedere quod hic homo est, id est quod natus est de virgine et est formatus de purissimis sanguinibus sancte virginis, et ipsa adhuc est et ipse est, et tamen non est filius eiusdem virginis nec alterius creature, et tamen est novus homo non creatus de novo sed adtamen. ¶ Sed in melius videtur concedendum in hac causa quod hic homo dimissus est filius virginis. ¶ Disputando contra predicta ea[rum] arguitur primo sic intendendo: ¶ Iste aliquando non fuit filius virginis et nunc ipse est filius virginis, ergo aliquando incepit esse filius virginis, et ergo ipsa virgo incepit esse mater sua nunc. Ergo contradictio quod hoc fecit. ¶ Videndum est et concedendum est hoc fuisse quando filius dei dimisit illam naturam humanam scilicet in illa dimissione posita et nunc supposita, quia iam cepit esse homo et incepit tunc esse filius virginis. ¶ Tunc contra arguitur sic: quando verbum vel filius dei dimisit illam naturam vel illum hominem non propter tunc beata virgo concepit vel peperit illum hominem, ergo non tunc ipsa incepit esse mater huius hominis, nec tunc ipse incepit esse filius virginis. ¶ Videndum concedendum antecedens et negandum consequentiam, et causa est quia tunc in illa dimissione, id est quod virgo dudum concepit et peperit, incepit esse homo et incepit esse hic homo et filius. ¶ Sed arguitur quod ille homo non incepit esse filius virginis in illa dimissione quia propter tunc non incepit esse filius virginis, ergo hic homo fuit antequam esset filius virginis. ¶ Respondendo concedendo antecedens, et causa est quia et ille homo fuit antequam esset homo scilicet ante illam di-

missionem quia post incarnationem tunc ipse erat humanitas et non erat homo. ¶ Item arguitur adhuc contra ponentem predicta sumendo quod non est concedendum incarnatione posita quod ille homo est filius virginis, et arguitur sic: hic homo ante illam dimissionem non nascebatur de virgine quia non erat homo, nec propterea nascebatur de virgine ut notum est, ergo numquam nascebatur de virgine, ergo non est filius virginis. ¶ Videndo negando paritatem propter antecedens quando ille homo antequam nascebatur de virgine sed tunc non erat homo. ¶ Sed contra arguitur sic: ¶ Omnis qui nascebatur de virgine ante illam dimissionem suppositam erat Christus et solus, et ut sic nascebatur, sed hic homo numquam fuit Christus ut patet causa 2o, igitur hic homo non nascebatur de virgine ante illam dimissionem, et ille est filius in vocando. ¶ Secundo negando potest concedendo quod ante illam dimissionem aliquis nascebatur de virgine qui non est Christus nec fuit Christus. Vel arguitur aliter sic: ante illam dimissionem nullus preter Christum nascebatur de virgine, ergo si ille nascebatur de virgine, ille fuit Christus quod erat probandum et idem erat negatum causa 2o. ¶ Videndo negando assumptum, verum quoniam ante illam dimissionem fuit hec vera: nullus nascebatur de virgine preter Christum, propter incarnationem posito est falsa et negata et mutata de veritate in falsitatem, quia nunc verum est quod ille dimissus nunc nascebatur de virgine ut arguitur, sed contra illa numquam fuit vera: hic homo nascebatur de virgine, ergo non est verum quod ille nascebatur de virgine. ¶ Videndo, id est tamen, concedendo antecedens et negando consequentiam, ex causa quia adhuc quod est hic homo nascebatur de virgine scilicet hec humanitas huius hominis

que tunc non erat hic homo sed incepit esse
homo in dimissione posita in casu nostro
¶ Ad hoc arguitur quod si hec humanitas fuit
nata de virgine concessum est quod nas-
ceretur de virgine igitur ipsa fuit nata
virginis igitur ipsa fuit filia virginis et
per consequens ipsa fuit soror Christi ¶ Concedo
et dico quod si hic nata sit nomen et sit equivale
cum hoc nomine filia tunc nego consequentiam quamvis
nunquam dicitur fuit nata de virgine igitur fuit
nata virginis ¶ Si vero hic nata sit par-
ticipium tunc nego antecedens quamvis consequentia
igitur fuit filia virginis quia non omne quod
natum est de matre est filius vel filia
de matre, nam exeunt et nata sunt
[illegible] et facta manus et pes et cetera, neque
dicuntur filius vel filia ¶ Item arguitur ad hoc ad-
probandum sic primitus inquirendo tu con-
cedis quod ille est filius virginis, igitur virgo
est eius mater quia ipsa vivit. Et supp-
ponitur quod ipsa virgo peperit illum.
Ante itaque quam esset talis hic fuit. Ideo
quod virgo illum peperit Christum ideo ipsa
incepit esse mater ipsius et ipse incepit
esse filius eius, quando ipsa peperit Christum
et tunc contrarium dictum est in predicto casu, scilicet quod
in ista dimissione incepit esse mater
eius ¶ Ad primum nego consequentiam et quando primo
dico quod in illa dimissione quando scilicet id
quod beata domina nostra peperat scilicet hec huma-
nitas incepit homo et per consequens incepit
ita quod uno tempore peperit istum et alio
tempore incepit esse mater istius. Verumtamen
alio casu si miraculose sic fieret quod
mulier post fetum cum quo non infi-
ceretur in eo ipsa non inciperet esse
mater in partu sed post partum quando id
inciperet esse homo et filius et forsitan
ponitur exemplum de gallina respectu pullorum
quae incipit esse mater post quam peperit
sed de hoc non curo ¶ Ad hoc arguitur primo

A esse filius tunc ipsa eadem
virgo incepit esse mater istius

sic tu concedis quod in dimissione est filius virgi-
nis quam quod ille est filius virginis qui
nec est nec fuit Christus, sicut patet in eodem casu
et Christus fuit filius virginis, igitur beata virgo
habuit duos filios ¶ Ad primum et dico quod ipse
homo forsitan non debet concedi in illo
casu quod ipsa habuit nec peperit duos filios
sed concedo quod utrumque duorum peperit et quod
utrumque duorum fuit filius eius ¶ Contra
arguitur sic: beata virgo nunquam peperit
nisi semel et unico partu, igitur non peperit nisi
unum filium, igitur non utrumque duorum peperit
¶ Ad primum nego consequentiam et causa est quia eodem
et unico partu ipsa peperit duas res
scilicet Christum et hanc humanitatem que non
erat Christus et tunc ipse Christus fuit filius
eius et nunc in casu posito hec huma-
nitas quam ipsa virgo domina nostra peperat
est filius eiusdem virginis ¶ Sed contra
Christus fuit filius virginis et deinde ipse fuit
et est filius eiusdem virginis, igitur iste est
secundo genitus ¶ Ad primum nego consequentiam verumtamen
concedendum est quod ille fuit secundo filius sed
non fuit secundo genitus vel secundo natus quia
sicut dictum est non incepit esse filius per
nativitatem sed per dimissionem precedentem
in casu premisso ¶ Ad hoc arguitur quod beata
sic utriusque istorum duorum vel de istis duobus
scilicet de Christo et de illo homine fuit filius unius
virginis, igitur ipsi sunt vel fuerunt fratres
¶ Ad secundum nego consequentiam et causa est quia hic nomen
Christus ut suppono connotat naturam humanam
assumptam. Ideo posito casu predicto non
est concedendum quod Christus est unus filius dei
desiit esse Christus in illa dimissione quando
primo alius incepit esse homo ¶ Et sic nunquam fuit
verum quod Christus et ille homo sunt fratres
sed successive unus fuit filius virginis
deinde alter ¶ Item arguitur sic utrumque demon-
strato filio dei et illo homine fuit filius

virginis in illo casu fuit concessa conclusio quinto et utrumque illorum est verum quod ipsi sunt fratres nego quia licet filius dei fuit filius virginis in puncti tamen non ut patuit capitulo quinto ¶ Consequenter contra demonstratis filio dei et illo homine arguitur sic utrique illorum fuit filius virginis igitur haec virgo peperit duos. et tamen numquam peperit nisi semel nec isti sunt gemelli quo ergo quod sit dubium / Respondeo negando quia et communicatio virgo ipsa numquam duos peperit sed unum secundum exigentiam quod utrumque illorum peperit et hoc satis patet ex supradictis ideo non sufficiat contra dictum septimus casus /

Pone quod verbum divinum seu filius dei numquam assumpsit naturam creatam sed aliquando fuit unitus licet modo sit impossibile. et tamen possibile sive per potentiam dei absolutam quod naturam assumptam dimisit sicut ponebatur in casu praecedenti. Similiter quod nunc in tempore illo in quo filius dei non est unitus alicui naturae creatae supposita et ponatur quod die crastina ipse assumet filium berthe iam adultum. et quod hac facta filius dei vocetur christus tunc per ea quae superius sunt / et fuit declarata patet faciliter conclusio / ad unam quaestionem quae talis est utrum ante illam assumptionem haec sit vel fuit concedenda filius berthe scilicet ille assumendus erit christus ¶ Respondetur quod ille numquam erit christus nec ipse erit filius dei nec deus ¶ Ita quod istae conclusiones negandae sunt et patet ex dictis in capitulo secundo ubi ponebatur quod si filius dimitteret humanitatem / facta illa dimissione dicebatur quod ista non esset concedenda ille homo fuit deus demonstrato homine dimisso et per idem in casu nunc posito demonstrato filio berthe assumendo ista est neganda ille erit deus vel ille erit christus ¶ Si enim deus esset assumpturus creaturas humanitatem meam vel me in unitatem personae non propter hoc possem hodie dicere ego ero deus creatus immo hoc est impossibile ¶ Alia

quae est in casu nunc posito ante illam assumptionem utrum videlicet haec sit concedenda filius dei erit filius berthe et dico breviter quod non ¶ Sed quod in fine quarti capituli dictum quod haec est concedenda filius dei fuit filius virginis praeterito casu posito capitulo secundo igitur pari ratione et conformiter in casu nunc posito illa est concedenda de futuro filius dei erit filius berthe ¶ Item sic ante incarnationem christi in maria virgine haec erat vera filius dei erit filius virginis igitur in casu pari ratione haec erit concedenda filius dei erit filius berthe ¶ Respondeo negando utramque consequentiam et dico quod non est par ratio utrobique ¶ Et causa est quia in casu posito capitulo secundo haec est concedenda filius dei fuit filius virginis propter hoc quod aliquando fuit verum de praesenti scilicet supposito de filio dei id est filius virginis ¶ Sed in casu nunc posito numquam illa fuit vera de praesenti filius dei est filius berthe ut statim patebit in capitulo sequenti ideo haec non est concedenda filius dei erit filius berthe ¶ Capitulum nonum

alia quae in casu praemisso

acta vel sunt circa praefata assumptionem scilicet quod filius dei qui prius non erat unitus alicui creaturae nunc sit unitus alicui creaturae per assumptionem filii berthe adulti. hoc facto quaeritur utrum haec sit concedenda christus est filius berthe vel unus homo est filius berthe qui quidem homo est filius dei ¶ Breviter videtur quod non et hac probatio sic ¶ Iste puer vel iste homo seu ista persona numquam exivit de ventre berthe igitur etc. patet quia numquam fuit verum quod filius dei exivit vel nascitur de bertha ¶ Et bertha numquam peperit illum christum nec umquam peperit deum quod est vel sit ille christus igitur ille christus non est filius berthe antequam quod bertha ut supponitur non peperit nisi hanc humanitatem assumptam et partes eius

et hec humanitas non est nec umquam fuit
vel erit christus aut filius dei. Et con-
clara est quia in casu isto posito hoc
est necesse christus est filius berthe et con-
cedendum est quod ipse est deus et homo et filius
dei, sed non est filius hominis. Est hac arguatur
primo sic constructo illo casu vel posito
preter id quod est hic dictum. Tunc dicendum est quod
christus non filius virginis vel plus hic de
maria quam hic in casu nunc posito habet
de bertha. Patet statim, christus non hic
contraxit de maria carnem solido
vel est creata secundum carnem et hic christus nunc
positus tamen hic de bertha per casum pre-
missum scilicet carne quia qua ratione christus
non dicitur filius marie eadem ratione et hic
dicitur filius berthe. Et forte aliquis vel-
let adhuc videre dicendo quod christus
non hic carne tantum seu tollit ex
maria sed iste positus non hic carne
tantum vel tollit ex bertha. Sed tamen
hac ex utero suo seu marito berthe.
Et sic non est pater et filius tamen utrobique.
Istud non valet, primo quidem non solvit quia
talis responsio non tollet quin extracto saltem
saltem quod bertha et vir suus esset
pater et mater illius. Item per hac non
tollitur difficultas quia si addatur in casu
hoc scilicet quod bertha concepisset tantum
hominem sine viro sicut est possibile apud deum
tunc redit argumentum et sic non est
vera responsio sed cavillatio seu fuga vel
evasio. Ideo aliter dicendum et dico quod tamen hic
ille de bertha quam christus non de maria
sed ex hac non sequitur igitur si christus est ma-
rie filius quod ille esset filius berthe
et causa est quia licet tamen habeat ille quam iste
tamen non sicut quia humanitas christi fuit
assumpta a verbo ab instanti sue concep-
tionis in humanitate et ideo filius dei
fuit conceptus et formatus in utero marie
sed fuit hic de primo filius dei nascitur

de maria non autem sic esset in casu posito
de filio berthe cum ponatur assumptum cum
iam est adultus et ita in casu illo nun-
quam fuit hic de primo bertha peperit
filium dei sicut hec fuit beata maria peperit
christum in utero. Igitur christus non dicitur filius marie
et christus est hic non dicitur filius berthe. Secundo
arguitur contra conclusionem sic facta assumptione illa tunc
bertha potest dicere huic humanitati assumpte
tu fuisti filius meus et ego genui te. Igitur
potest dicere isti christo tu es vel fuisti filius
meus propter humanitatem. Respondeo negando
consequentiam quia licet bertha possit isti humanitati ipso
dicere ego te genui tu fuisti filius meus
tamen non potest vere dicere divino supposito quod est
ipse christus. Tertio arguitur sic de manata manu
humanus christi casu posito concedendum est quod hec
manus fuit in utero berthe et egressa
est de utero berthe et de lacte eius nutri-
ta et ita de aliis membris. Igitur totum hoc
corpus humanum est egrediebatur ex utero ber-
the. Igitur ille christus est vel fuit filius ber-
the. Respondeo negando assumptum et dico quod non
est concedendum in hoc casu quod hec manus fuit
in utero berthe. Immo numquam fuit in
utero berthe nec umquam egressa est
ex utero berthe. Sed bene concedendum est quod hec
humanitas precipue huius manus seu par-
tis humanitatis que est in hac manu fuit
in utero berthe sed ex hoc non sequitur igitur hec
manus fuit in utero berthe neque loquendo
simpliciter neque loco sed quod ut videbitur in casu
supposito. Item ad hoc arguitur quarto sic demonstrato
illo christo posito tunc per concessa
prius ille non est filius berthe et non est
aliquis alius gradus consanguinitatis in quo possit
dici quod attingat eidem berthe. Igitur secundum le-
ges positivas ipse posset cum ea matri-
monialiter contrahere quod videtur absurdum. Respondeo
et dico quod hic non posset contrahere matrimonium
cum bertha sed hoc non est ex eo quod id sit
prohibitum expresse ab aliqua lege positiva

Sed propter tamen legis positionem verum idem non
est verum propter hoc quod ipse sit filius aut
fuit berthe vel in alio gradu consanguinitatis
cum Sed hoc est propter hoc quod humanitas
illius fuit filius berthe id est habuit ad ber-
tham quasdam attinencias seu consanguinitatem
et nominatam / et propter hoc non habet nomen impu-
tum quia nunquam fuit nec erit aliqua
talis / Conformiter dico quod posito quod hec
humanitas ante huiusmodi assumpcionem scilicet cum
ipse erat filius berthe quod ipse filius
berthe habuisset uxorem et filios et fi-
lias dico quod nunc ista facta assumpcione
de medio ipso xpo concedendum est quod ille homo
non est nec fuit maritus alicuius uxoris
nec unquam genuit filium aut filiam nec
et nec fuit pater peregrinacionem Et tamen
post statim dictum est de ipso et bertha
quod ipse non posset contrahere cum aliqua illa-
rum filiarum et causa est quia humanitas ipsius
genuit eas et fuit pater earum sed non quia
ipsa humanitas non est suppositum ipsa non
est pater necessario nunc et ipse xpe cuius est
hec humanitas habet ad istas filias quasdam
cognitionem seu attinencias innominatam
Ad hoc articulum quarto sic et pono et postquam
verbum divinum assumpsit hanc humanitatem
preexistentem et que aliquo tempore fuit
homo divino unita et postmodum illud earum
dimittat et isto facto patet ex causa quarto quod
ille homo dimissus est filius berthe et prius
et ante assumpcionem fuit filius berthe et
medio tempore scilicet dum erat unitus verbo non fuit
filius berthe quia bertha bis genuit
vel peperit illum quod est contra casum Sed
ad dico quod non est inconveniens quod in primo
ille est filius berthe nec vero fiet
non incipiat esse vera peregrinacionem aut
pnatitez / sed per dimissionem huius huma-
nitatis a verbo et quidem dimissio potest
in isto articulo verum et est ibi causa possibile

quod aliquis sit filius guilli et postea mori- guilhelmi
atur vel annichiletur deinde veniente
guillo ille resurgat vel recreetur
tunc patet quod ipse erit 2a vice filius
guilli et erit verum quod bis ille fuit
filius guilli et tamen guillus non semel ge-
nuit eum istum / Capitulum decimum /
Alia que incidit premisso superiori
Articulo dictum est quod incidit premisso
illa non est concedenda xpe est vel fuit
filius berthe et hoc simpliciter et absolute
et sine addito nunc queritur 2 Utrum in
eadem causa possit et debeat concedi
salti secundum quid videlicet sic xpe est vel fuit
filius berthe secundum humanitatem / Et arguitur
sic nam postquam sequitur dens ethiops est
albus ergo et ethiops est albus secundum dentem
ita videtur sequi hec humanitas huius
xpi exivit de ventre berthe ergo ille
xpe exivit de ventre berthe secundum huma-
nitatem ergo secundum quid xpe est vel fuit filius
berthe Sed illarum quam tamen quod
prima non est concedenda xpe est vel fuit
filius berthe secundum humanitatem et causa huius
apparet ex solucione huius argumenti Sed
quod tamen quod due propositiones omnino non sunt
similes nam prima nunquam dicit dens ethiops
et ibi sunt omnes et omnes de presenti et
Sed illa 2a nunquam dicitur hec huma-
nitas huius xpi exivit de ventre
berthe ergo ille xpe exivit de ventre
berthe et antecedens est de preterito et
non habet cum nec omnes est concedendum quamvis
sit de preterito utrumque declaratur fal-
sum quia si dens ethiops fuisset
albus an quam esset dens ethiopis
et postmodum cum fuisset dens ethyo-
pis non sit dens albus statim patet quod
non sequitur dens qui nunc est ethiopis
fuit albus ergo ethiops est vel fuit
albus secundum dentem / patet et manifeste quod

quis est filius sic tunc impossibile appa-
ret pacto quod hec humanitas fuit filius
berthe · cum ipsa non fuit ad xpm
et nunc cum ipsa est ipsius et ipsa est non
filius nec filia berthe · nec ubi illa
cum 2a inquantum dicebatur hec huma-
nitas exivit exutero berthe quia xpc
per eam exivit exutero berthe ¶ Ad
hoc idem declaratur in 1o exemplo · quod ostendis
cum non ubi · et quod quis est filius et pri-
matus quod aqua inter fidat ancilla ·
et petrus vir suus quia petrus est vel
fuit vir mulieris quod et apparet quod quis
est necessario et simpliciter et tunc addicione
si diceretur petrus fuit vir mulie-
ris hoc huius mulieris ¶ Secundo aquas
quidem et quedam regule

Ex premissis patet satis apparere tunc ad
ostendum alias quas ubi gratia potest
quod filius dei assumpsit filium berthe
iam adultum ut puta 20 annorum qui
quidem filius berthe ante hanc assump-
tionem frequenter peccavit et erravit
sed hac assumpcione facta hac spiritus xpc
tunc non verum hec sit concessa ille xc
peccavit per hanc humanitatem et simili-
ter illa id est xc erravit per hanc
humanitatem tunc statim exclusis appa-
ret quod tales proposiciones non sunt concedende ut
simpliciter quod iste xc peccavit ut patet
ex eo non tali neque cum illa addicione
quod ille xpc peccavit per hanc huma-
nitatem ut apparet ex eo pretacti / Et ideo
apparet quod hec cum non ubi hec huma-
nitas peccavit quia xpc peccavit per
hanc humanitatem ¶ Et declarando com-
munius premissas 3es regulas
que locum habent in casu non potest
p r in similibus ¶ Prima est quod facta quod dicitur
de illa non assumpta de presenti dicitur
et de xpo id est per iam assumptam naturam

vel per humanitatem dicitur ubi ubi scilicet hec hu-
manitas est compacta ex carne et ossibus
igitur id est xpc est compactus ex carne et os-
sibus per hanc humanitatem ¶ Et ita de aliis
exceptis illis in quibus excipiuntur unionis · sed
ille proposicionis hec non fuit assumpta ab
vel unita quia et ¶ 2a regula est quod 2a
si facta quod dicitur de preterito de ista non
quantum ad illa que contingunt vel evenit
in prefata assumpcione · vel post ea dicitur
et de xpo ut si illa non fuit assumpta
nisi sit 20 annorum et tunc fuit lotata
tunc concedendum est quod ille xpc fuit lotatus
per hanc humanitatem et uniformiter de aliis
dictis quantum ad ea que contingunt ante-
quam filio dei univerit hanc humanitatem
¶ 3a regula quod facta quod dicitur de hac non
assumpta de preterito quantum ad ea que contin-
gunt ante eius assumpcionem absque ullo
dicitur de xpo isto nec simpliciter nec cum
addicione ubi non scilicet hec humanitas fuit
intumulatus vel fuit imberbis vel
nutrita de lacte igitur id est xpc fuit incu-
nabulis per hanc humanitatem et ita
de aliis non quis est necessario in illo casu
Similiter dicendum est de illis dictis quantum
ad ea que contingerent post huius nature
dimissionem · et iste regule satis patent
ex dictis capitulum precedentis ¶ Consequenter
contra predicta arguitur 12m

Sunt predicta arguitur primo sic ponatur quod
nunc sint · x · anni quod hec humanitas
fuit assumpta a verbo et tunc erat
30 annorum Tunc arguitur sic hec humani-
tas nunc est 30 annorum quia isto xpc
nunc est 30 annorum per hanc humanitatem
premissas regulas nunc predicatur quia quis
est dependens Et ulterius ille xpc est
30 annorum per hanc naturam igitur iste xpc
incepit esse vel fuit natus per hanc naturam

mo fuit 30 anni. Sed ipse fuit puer et
imberbis secundum hanc naturam et pari ratione
sequitur quod ipse peccavit et erravit secundum hanc
naturam quod est contra dicta in articulo praecedenti
et contra 3am regulam in eodem capitulo positam.
Ad secundum et ad primam confirmationem cum dicitur
haec humanitas nunc 30 annorum ergo
ille homo est 30 annorum et talis est quia ante
appareat vocaliter dependi nihilominus
tamen intentionalis ei correspondens est dependens
et quantum ad id quod contingit ante assumptionem
humanitatis non valet ab verbo quia sub istis terminis
est quod haec humanitas fuit nata iam
sunt praeteriti et elapsi 30 anni et ideo
apparet per 3am regulam supra positam quod
quamvis illa non valet. Sed tunc quaeritur in casu
illo quot annorum debeat dici ille homo.
Respondeo quod secundum veritatem ipse est aeternus ut patet
ex dictis in 1o capitulo. / Sed secundum in casu vulgo de
facto dicitur de domino nostro Ihesu Christo per communicationem
ydiomatum cum ipse tunc
esset 12 annorum et quod erat incipiens
quasi annorum 30 ita in casu posito nunc posito
diceretur quod ille homo est decem annorum
quia secundum humanitatem quae fuit decem anni
quod ipse incepit esse homo secundum eam et non tamen
non debet concedi quod ipse puer vel adolescens
vel quod umquam fuit puer ut patet per 3am
regulam supra positam. Verum est quod forte homo
imperite ita ut ipse diceretur esse tot annorum
quot annorum sunt communiter homines talis appa-
rentie talis complexionis seu talis virtutis
tunc posset concedi quod ipse sit aetatis 30 annorum
sicut diceretur quod adam fuit creatus in aetate
30 annorum. Tertio est questio articulus sic haec
humanitas domini nostri Christi est creata igitur iste
homo est creatus secundum hanc humanitatem et
contra per primam regulam quia ante est dependi.
Et ultra arguitur sic: Iste homo est creatus
secundum humanitatem igitur ille homo fuit creatus secundum
humanitatem igitur haec fuit quando humanitas
creata et ante quam ipsa esset assumpta.

igitur ad dicendum de praeterito de illo homine quod dicitur
de natura assumpta et de contingentibus ante
illam assumptionem quod est contra 3am regulam
positam in capitulo praecedenti. Et eadem ratione
posset dici quod iste homo peccavit et er-
ravit quod est contra dicta in eodem capitulo.
Ad 1m tamen negando consequentiam primam et consequentiam
eius et dico quod non tenet per primam re-
gulam et causa est quia haec propositio haec huma-
nitas est pura creata non est pure
dependi sed implicat unam de praeterito scilicet
quod ipsa aliquando fuit creata vel creabatur
et quando fuit ante eius assumptionem ab illo
et ideo apparet per 3am regulam supra posi-
tam quod quando non valet. Dico 1o quod in casu
posito haec est neganda ille homo est cre-
atus secundum hanc humanitatem. Sed arguitur
sic contra in casu quia de facto verum est et
de vero homine filio virginis ista est
vera homo est creatus secundum humanitatem ideo
quia homo est homo. Sed in casu posito supposito
ille homo est homo igitur ipse est creatus
secundum humanitatem. Respondeo negando assumptionem
secundum non ideo proprie homo est creatus
quia ipse est homo sed quia eius humanitas
fuit creata quando fuit assumpta vel
in eius assumptione ideo per 2am regulam
tamen conveniens Christo non sit ante
in casu posito nunc posito. Sed sic dicas
aliqua primo quod homo filius virginis ma-
rie non est creatus in quantum homo vel
secundum quod homo quia possibile est quod ipse sit homo tamen
ita quod non sit creatus / 2o dico quod tamen
in humanitate Christi fuit creata ante
incarnationem ideo non est concedendum quod homo
est creatus secundum naturam vel statim patet per
3am regulam. 3o dico quod tamen huma-
nitas includat materiam et formam forsi-
tan non est concedendum quod homo est crea-
tus secundum humanitatem. Sed concedendum est quod
est creatus secundum animam et quando anima est prior
pars humanitatis forte secundum hanc posset concedi

quod xpistus est creata secundum humanitatem. Sed contra
casum 13m aliquis arguens et componens istas sic:
Sit ita quod filius dei nunc non sit uni-
tus ypostatice alicui creature sicut
aliquando fuit unitus et nunc non est possibile
de potentia dei absoluta et tunc hoc sit
ita quod ipse filius dei assumat naturam
luciferi primi angeli dampnati quod est
possibile secundum doctores de potentia dei absoluta
et hoc satis videtur concedere apostolus ad Ebre-
os 2o ubi de filio dei sic inquit nusquam
enim angelos apprehendit sed semen
abrahe assumpsit. et ita apostolus negat
filium assumpsisse naturam angelicam de facto
et non de possibili / deinde suppono tale quid
possibile et forte necessarium quod si filius dei
assumeret naturam luciferi que nunc est
peccatrix et dampnata desineret in prima
assumptione esse peccatrix et dampnata
ponatur ergo quod filius dei iam assumpsit
illam naturam illius angeli et vocetur
illud suppositum xpistus et sic hoc nomen an-
gelus nomine nec sic et hoc nomen ho-
mo statim patet quod hic ponendo vere et
concedo filius dei est angelus per communicationem
ydiomatum sicut fuit dictum capitulo primo / in-
super de hac assumptione assumpta. Nunc queritur de pluri-
bus propositionibus verum in illo casu sint
concedende / primo de illa filius dei vel
iste xpistus est lucifer patet faciliter
quod non quia lucifer est nomen suppositi vel
suppositum et id in prima assumptione naturam
luciferi desiit esse suppositum unde
et ante illam assumptionem verum erat ista
lucifer erat filius dei vel lucifer
erit xpistus ut patet ex dictis capitulo 8o //
Iste queritur de illa filius dei est dampnatus
casu 10 / et patet statim quod ipsa est concedenda
necessaria quia hoc nomen dampnatus importat ma-
lum culpe quod quidem malum desiit esse
in prima assumptione ut dictum est statim
ante. Item queritur de ista filius dei vel iste
xpistus peccavit iste xpistus erravit iste fuit
dampnatus iste cecidit de celo et de consimili-
bus. Et pro dictis quod omnes tales sunt negande
ut patet ex dictis in capitulis 8o 9o et 11o / 2o
dico quod et in addicione dictis iste xpistus
peccavit secundum naturam angelicam et de talibus
vel de aliis omnibus talibus sunt negande ut patet ex
dictis in capitulis 10o et 11o. Item si postmodum
filius dei dimitteret istam naturam angeli-
cam dico quod post dimissionem ipsa esset
lucifer secundum esset sine peccato et non dampnatus
nisi denuo peccaret. Et possent alique
propositiones et vera similes que faciliter solve-
rentur visis premissis et maxime consideratis
aliquibus dictis in fine capituli quod est capitulum
13um alius casus cum propositione

Hic pono aliud casum item quod xpistus
vel filius dei non dimittendo aliquid
quod assumpsit in beata virgine nunc assu-
mat denovo aliquem hominem puta Wilhel-
mum in unitatem persone et vocetur ille
suppositum post assumptionem petrus et statim
ex dictis patet quod xpistus et petrus sunt
una persona. et quod petrus est xpistus et
quod petrus non est Wilhelmus et quod in xpisto
sunt due humanitates et quod potest esse
una illarum dormire et secundum aliam vigi-
lare et quod potest esse secundum unam illarum albus
et secundum aliam niger et de aliis contrariis
possunt duobus habitibus convenire et non re-
pugnare filio dei sed repugnat ei pec-
care aut decipi. Sed secundum inhac
casu verum debeat concedi quod xpistus
sit 2o homines vel 3es si tres assumeret
Dico sub correctione ecclesie quod hoc est
nomen suppositi forsan non debet concedi quod
xpistus est 2o homines secundum naturam debet concedi
quod est unus homo sicut est unica persona
et propter quod oportet ulterius concedere quod unus
homo habet plures humanitates secundum non est
unus per aliquam illarum secundum est unus per naturam

quia assumpsit et per naturam suppositata
vel ipse forte loquendo si talis casus accideret
oporteret uti nova gramatica concedendo quod
ille xpc est unus beatus vel quod ipse est
ipse et ipse Secundo arguitur adhuc contra casum
quod non est possibilis quia pari ratione potuisset
assumpsisse hanc humanitatem / ab instanti
conceptionis huius humanitatis in beatitudinem et
tunc sequitur quod ille xpc haberet duas matres
scilicet beatam mariam virginem et beatam annam igitur
et si ipse est unus ipse sequitur quod unus ipse haberet
duas matres ¶ Dico quod verum quod tali isto
posito haberet duas matres. nec est possibile
quod xpc habeat plures matres plures conceptiones
plures conceptiones per diversas huma-
nitates ut ¶ capitulum 11 ad casum contra
verum Ponatur quod xpc seu filius dei
non dimittendo quod iam assumpsit
nunc assumat matrem suam virginem in-
dividualiter persone et vocetur id suppositum maria
tunc ex dictis in precedenti capitulo / statim patet quod
xpc et maria sunt una persona et quod
xpc est vere et filia Et istud non est
impossibile quod multi doctores concedunt
verum quod est ... verum quod filius dei
potuit sic accipere vel assumere naturam ir-
rationalem ¶ sequitur quod ista est
possibilis quod ipse est asinus et xpc est asinus
¶ Sed nunc queritur in casu premisso utrum
sit concedenda xpc est mater sua vel illa
xpc genuit vel peperit seipsum / Dico quod
quia positum est in casu quod ipse assumpsit
matrem suam in individualitatem persone igitur ipse
est mater sua ¶ Item positum est quod ipse
est maria et maria peperit xpm et
et mater xpi igitur xpc est mater sua ¶ Dico
et dico quod in illo casu non est concedendum quod
xpc est mater sua ... de ... in 1°
xpc hec est ... hec maria peperit
xpm sed verum est concedendum quod hec huma-
nitas que fuit virgo maria peperit
xpm sed alia humanitatem quam deus an

ipse assumpsisset multos eiusdem humanitatis
nunc novit assumpte que fuit mater xpi
¶ Ad argumentum ad primum dico concedendo quod ipse assump-
sit matrem suam igitur ipse est mater sua
similiter quam fuit nata tamen xᵒ et negatur
impossibile et causa est quia ipse assumpsit
matrem suam sic intelligendo quod assump-
sit humanitatem que fuit mater sua. sed
ipse non est illa humanitas igitur non est
mater sua // Ad 2ᵐ dico concedendo quod iste ...
est maria verum est ¶ Sed est ... ex-
... nova ... quod ipse non
est humanitas illa que fuit mater xpi
ergo non est illa maria sed altera ma-
ria et ista possunt clarius apparere
considerat ... capitulum 16
alius casus contra ...

Nunc ponatur alius casus scilicet quod xpc
filius virginis marie aliquem genuit
ut generaliter ex secunda sic potuit esse sine
peccato quia fuit in statu innocentie
... et primi parentes alii habuissent pos-
teritatem quod generasset sine peccato et absque a-
liqua turpitudine seu in ...
sic igitur ita quod xpc aliquem genuit
et vocetur ille petrus / nunc autem ponatur
tunc hoc quod ipse assumpsisset seu assumpsis-
set in individualitatem suppositi et vocetur illud suppositum
petrus tunc statim patet ex dictis in capitulo
precedenti quod petrus et xpc sunt una persona
¶ Si queritur an petrus sit filius xpi et
persona faciet ... quod sic ex quo positum
est quod xpc assumpsit filium suum in-
dividualiter suppositi ¶ Et si conceditur tunc sequitur
quod xpc est filius suus et quod eadem persona
est pater et filius respectu eiusdem ¶ Dico et dico
quod illa humanitas per actum genita
fuit ipsa an illius assumptam et fuit
petrus ita quod petrus genuit petrum
et postmodum ... tempore assumpsit
eum tunc argumentum solutum ex dictis in pre-
cedenti capitulo Et ... quod petrus qui

qui est xpc nunquam fuit nec est filius
xpi sed humanitas hec humanitas que fuit
humanitas illius petrus fuit filius xpi.
et modo ipsa non est xpc nec filius xpi
Verum si nunc ipse xpc assumeret in unitate
persone duos homines adultos scilicet patrem
et filium / dico autem facta illa assumptio-
ne et demonstrato illo supposito id est supposito
quod est divinum non esset pater nec esset filius
nisi dei patris et beate marie virginis ratione
humanitatis alterius assumpte Et contra
conclusionem secundam ad propositionem arguitur sic nam
certum est quod illa humanitas que fuit pe-
tri tunc nunc post assumptionem predic-
tam non est petrus nec est xpc nec
est filius xpi tunc sequitur quod saltem hec
humanitas est filia xpi Et arguitur sic
xpc genuit hanc humanitatem ergo hec
humanitas est filia xpi Dicendo negando
consequentiam tamen est quod nunquam est filius vel filia
nisi sit suppositum Verum non sequitur iste ge-
nuit istam manum ergo ista manus est
filia istius et quia sicut dictum sit [illegible]
Verum illa humanitas desiit esse filius
quando desiit esse suppositum et quando desiit
esse ille petrus et quando desiit esse homo scilicet
quando fuit assumpta Verum et si ista huma-
nitas ante illam assumptionem fuisset
filia nichilominus in illa assumptione ipsa
desiisset esse filia Verum tamen concedendum
est quod in isto casu iste homo genuit
humanitatem suam Patet tamen iterum aliud
casum et alia quo

Tertio pono aliud casum et sit ita
quod duo homines primi ut puta titius
et bertha qui sunt vir et uxor
genuerunt unum puerum et ille petrus
et quod ab instanti conceptionis sue seu
formationis huius pueri filius dei assumpsit
ipsum in unitatem suppositi Tunc ex hoc se-
quitur quod petrus est xpc et hec
humanitas nunquam fuit ante eius as-
sumptionem et non fuit suppositum tunc
concluditur quod xpc qui est filius virginis
ita iste qui est ipsemet xpc est filius
titii et berthe et ipse nunc habet quod tres
habet patrem puerum et matrem vero duas
matres et secundum quod est filius dei habet deum
patrem Sed adde ulterius variando
casum unum casum capituli precedentis et pono
quod xpc noster qui est filius virginis ge-
nuit istum in bertha et tamen hoc quod as-
sumpsit eum ab instanti conceptionis sue
Et tunc statim patet ex dictis quod iste est
xpc non tamen [illegible] verum hec sit concedenda
iste est filius suus et primum non apparet quod sic
quod positum est quod hec humanitas non pre-
cessit assumptionem eius a verbo ideo sicut ille
est filius marie ita iste est filius
berthe Et similiter est filius suus et hec habet duas
matres scilicet quod habet duas humanitates et habet
secundum ipsum patrem scilicet alteram illarum huma-
nitatum utriusque assumptarum in casu Sed
contra hoc arguitur quia si ita est sequitur con-
ceditur quod eadem persona scilicet xpc respectu eius-
dem persone esset pater et filius Dicendo
quod licet id sit falsum et nunquam fuit nec
erit verum tamen non est impossibile Contra
hoc arguitur quod beatus augustinus primo de trinitate
reputat procedenti errore ad probandum
distinctionem personarum in divinis quod
deus est pater et deus est filius et impossibile est
quod idem gignat se secundum eandem naturam
Dicendo et concedo quod nunquam possibile est quod
idem sit pater et filius vel idem gignat
se secundum eandem naturam Sed modo nunc sic
xpc secundum unam naturam humanam est pater et
secundum aliam naturam seu humanitatem ipse est filius
et hoc est possibile nunc non ita est quod in
divinis non est pluralitas naturarum ¶ Sed ad
hoc contra quod pro ratione predicti quod ipse
deus est unica persona que persona
secundum divinitatem est pater et secundum humanitatem est
filius quod non fuit nec tamen pluralitate

pone psonarid indiuis et xpc est deus
et filius dei ¶ Secundo dico quod possibile est quod
persona dei patris assumeret naturam humanam
in una virgine sic fecit filius dei · et tunc
eadem persona secundum divinitatem esset pater et secundum huma-
nitatem esset filius et non filius dei ymo filius
virginis ¶ Et ideo non ut fertur magister
nicolaus ponitur in individuis pluralitas per-
sonarum ymmo abstractio individuis et trinitas
que dum cum incarnacionem fuit asserta pre-
bus gemita · et in multis verbis testa ti
passibus revelata sicut magister nicolaus
delira ingenue quadam multum pluries
declarat bene et sic alias omni instinct
simul quod philosophi antiqui in lumine naturali per-
ceperunt olim humani rei veritatem licet
tamen obscure et confuse et tamen per invictiore
errores ¶ Ca m 18 m / est quod cum casu posito
Volo nunc unum casum ponere primum
ex casu posito capitulo 2o et primum ex
una parte tamen primo capitulo 18o. Sit igitur ita
quod xpc aliquem genuit extra ut supponebat
bat capitulo 16. ita tamen quod numquam assumpsit
vel assumat eum in unitatem persone et vocetur
iste petrus qui est genitus tunc hec sunt
vera primo quod hec est concedenda petrus
est filius dei alius a xpo et tamen non est
secunda persona in divinis eo quod ipse petrus
est purus homo et non deus ¶ Item concedendum est
quod petrus est filius dei naturalis per generacionem
et filius xpc est filius dei naturalis per generacionem
et tamen ipse verbo ipsi non sunt fratres et causa
est quod xpc est filius dei secundum divinitatem
et per generacionem eternam · et petrus est filius
dei secundum humanitatem per generacionem tempo-
raneam et extrinsece ¶ Item petrus est filius
filii dei proprie et tamen deus pater non dicitur
avus patris quod generacio filii dei a patre
et generacio petri a filio dei sunt alterius
et alterius racionis nunc ante capitulum in racionando
ponatur quod post quam petrus istum xpm
generavit vel genuit et est adultus
quod xpc ipse dimittat naturam quam assumpsit
in unitate virginis et nunc non sit unitus
alicui creature sicut ponebatur in casu
tali et tunc illa natura dimissa maneat
tempore excedit capitulo quarto / quod ipse erit nunc
suppositum et purus homo vocetur igitur ille
homo Iohannes tunc sit prima quod in illo
casu utrum illa sit concedenda · petrus
est filius dei · et ista quod videtur habere
quod sit filius cum ponere posita capitulo 4to inquirebatur
utrum filius dei post dimissi-
onem humane necesse est filius virginis
tunc erat vel fuit filius ante illam
dimissionem ¶ Conformiter inquiri-
tur utrum filius dei post dimis-
sionem humane non esset pater illius tunc
erat pater quando erat unitus vel ante
illam dimissionem / ¶ Secundo sicut dicebatur
capitulo 4to non videtur possibile quod mulier habe-
at filium qui non sit homo ita nec videtur
concedendum quod homo habeat patrem qui non
sit homo et loco de primo dicto quod est
per generaciones extrinsece ¶ Item arguitur sic aliquod
scilicet filius dei erat pater petri secundum quod homo
vel secundum humanitatem et nunc non est homo
nec habet humanitatem igitur nunc non est
pater petri ¶ Item in casu posito quando
filius dei desinit esse homo ipse desinit
esse albus coloratus et sic de aliis de-
nominacionibus seu proprietatibus que sibi compete-
bant secundum quod homo ita quod non amplius conve-
niat in illis ydiomatibus igitur per eandem
racionem ipse desinit esse pater quod sibi compe-
tebat secundum quod homo / ¶ Item ipsius divinitatis
adhuc non est aliqua conformitas
sicut racionacio ut dictum fuit 4to capitulo
¶ Et contra hec arguitur sic iste qui fuit xpc
genuit petrum · sed filius dei est ille
qui fuit xpc igitur filius dei genuit
petrum / et ultra filius dei genuit pe-
trum ergo filius dei est pater petri
et petrus est filius dei ¶ Item petrus
habuit patrem et ille qui erat pater petri

adhuc est et petrus est igitur ille ad-
huc est pater petri et ipse est filius dei
Item in alia forma petrus adhuc
vivit et ille qui erat pater petri
adhuc est et petrus est igitur ille adhuc
est pater petri et ipse est filius dei
Item in alia forma petrus adhuc vivit
et ille qui erat pater petri quem genuit
eum adhuc vivit igitur petrus adhuc
habet patrem et tamen non est mortuus
Ad ista ad primum concedo totam consequentiam
primam cum suo antecedente et consequente scilicet quod
filius dei genuit petrum sed nec ideo
consequentiam nego infertur quod filius dei est pater
petri et causa est quia adhuc quod hec sit
vera iste est pater non solum requiritur
quod hec sit vera demonstrato ille genuit
sed adhuc quod ipse sit et vivat istam nam
sed quam genuit nunc autem non est ita
in casu premisso Ad secundum conformiter
concedo quod ille qui fuit pater petri adhuc est
sed ipse desiit esse pater ut dictum est
Ad tertium similiter concedo quod filius dei qui
fuit pater petri vivit Sed in casu
non concedo quod ipse vivat vita huma-
na et ille petrus non habet amplius
eum patrem quia illa quod in casu posi-
to causa igitur alius causa alia quod

Supposito casu premisso videlicet quod pe-
trus et Johannes sint duo puri ho-
mines et quod filius dei genuit petrum
qui erat vivus nec humanitate quam nunc
est ab eo dimissa et est ipse Jo-
hannes nunc queritur utrum ista sit con-
cedenda petrus est filius Johannis vel
Johannes est pater petri Et videtur quod sic
licet quod non appareat esse necessaria et causa est
quod adhuc quod aliquis dicatur pater requiritur
quod ipse genuerit nunc autem in casu
illo Johannes numquam genuit petrum
nec unum fuit demonstrati Johannes genuit
petrum nec quando petrus fuit genitus
hec erat vera xpistus genuit petrum et hec
erat falsa humanitas genuit petrum
quia xpistus genuit petrum sed humanitatem
quod actiones sunt suppositorum et sic per consequens
hec humanitas que nunc est Johannes nun-
quam genuit petrum igitur Johannes non est
pater petri Sed contra arguitur probo sic ille
pater dimissus est filius virginis marie
sic apparet ex casu [illegible] ille
est filius virginis tamen carnem quam contra-
xit ex humanitate virginis sed petrus
contraxit carnem ex humanitate Johannis
igitur per easdem rationes debet concedi quod petrus
est filius Johannis vel arguitur sic beata
maria virgo est mater humanitatis dimis-
se ita conformiter videtur quod petrus in
isto casu sit filius humanitatis dimisse que
est Johannes vel arguitur sic aliqua mulier
potest esse mater nec dimisse igitur potest
quod aliquis sit filius nec dimisse Sed ad
concedo quod Johannes est filius virginis
marie Sed dico quod non per istud quod
xpistus contraxit carnem vel originem ex
humanitate virginis sed cum hec quod virgo
genuit concepit peperit eum nunc autem
in casu illo non est concedendum quod Johannes
genuit petrum vel xpistus genuit petrum
et per consequens humanitas que nunc est
Johannes non generabat sed xpistus generavit
sed humanitatem quia actiones sunt
suppositorum et xpistus erat suppositum
et hec humanitas non igitur non est eadem
causa [illegible] Sed ad aliam formam ar-
gumenti dico quod beata virgo est mater humanitatis
dimisse ita conformiter etc dico quod non
est simile propter causam predictam Sed ad aliam
formam cum dicitur aliqua mulier etc
concedo et quod aliquis potest esse filius non di-
misse sed possibile est quod ~~...~~ Johannes
aliquem generet sed in casu posito non
est verum quod Johannes generavit et tamen verum

est quod virgo ipsum genuit et cum huius
est quia demonstrato Johanne hec est
beata virgo genuit et peperit
hanc humanitatem quia quam assumebatur
ipsa concipiebatur et quam pariebatur
iam erat assumpta et sic possibile est
quod deus generetur concipiatur et quod non est
suppositum nec filius nec filia sed non est
possibile quod aliquid generaret nisi sit suppositum
et humanitas Johannis quamdiu fuit
unita verbo ipsa non erat suppositum nec
potens generare sed deum est ¶ 2o ar.
ad 2m principaliter sic demonstrato Johanne con-
cedendum est quod ex humanitate que est Jo-
hannes fuit decisum semen unde formatus
est petrus a qua habet humanitatem traxit
petrus originem secundum carnem igitur petrus
est filius Johannis ¶ Item concedendo dicens et
nego consequentiam et causa est quia ad hoc quod aliquis
sit pater alterius duo requiruntur simul
unum quod ille alter traxerit originem secundum
carnem de substantia illius qui dicitur dici pater
Aliud est quod ille qui dicitur dici pater ge-
nuit eum et quia in casu isto petrus
non traxit originem secundum carnem in casu
isto de substantia filii dei et tamen filius dei
genuit istum petrum ideo petrus non
est filius filii dei ut patet ex causa parti-
cipatis antequam verbum dimitteret
humanitatem hanc petrus esset filius filii
dei ut patuit in primo casu precedentis
Rursum quia in isto casu Johannes non ge-
nuit petrum quamvis petrus traxerit ori-
ginem secundum carnem de substantia Johannis Ideo
non est concedendum quod petrus est filius Johannis
2o ar. adhuc sic petrus traxit ori-
ginem secundum carnem ex semine de corpore de-
cisa Johannis igitur petrus attinet Johan-
ni et sic non videtur quod Johannes pos-
set contrahere cum petro si petrus
fuisset filia igitur attinet ei sed non videtur

attinere petro in alio gradu con-
sanguinitatis nisi sit eius pater igitur Johannes est pater
petri ¶ Concedo et dico quod concedendum
est quod Johannes attinet petro car-
naliter tamen ubi ipse sic si fuisset pa-
ter eius et tamen non est pater ut dictum est
nec in alia consanguinitate quia numquam fuit
et propter hoc illa attinentia est innomina-
ta sic in alio casu dicebatur prius
Filii capitulo 4 et alie consequentias Capitulum 20m
Ultra premissa adhuc ad maio-
rem declarationem pono alios casus
in primo sit ita quod christus filius dei in-
carnatus genuerat petrum et postquam
dimisit humanitatem assumptam que
nunc est Johannes ut positum est in casu
18o quod ipse nunc assumat aliquem
alium hominem similiter et propone et post-
ea generet unam filiam tunc consequenter
verum hec filia sit soror petri
¶ Secundo quod non quia quamvis ille idem qui
genuit petrum genuit hanc filiam
et ipsa est filia eius tamen petrus non
est filius eius qui genuit eum ut
patet capitulo 18o ¶ Et tamen quia filius dei
genuit petrum secundum unam humanitatem
et secundum hanc humanitatem genuit hanc
filiam ut patet quod non sequitur iste genuit
istum et illam igitur isti sunt soror et
frater ¶ Item ponatur quod postquam filius
dei incarnatus genuit petrum
et postquam dimisit humanitatem quam assump-
serat quod licet ipse petrus generet unum
2m et quod filius dei ab initio con-
ceptionis huius geniti assumpsit eum
tunc patet quod iste homo qui est filius
dei est filius petri et hoc patet
ex dictis capitulo 19o ¶ Et ideo iste
posset dicere petro ego te generavi et
fuisti filius meus nunc autem tu non
es filius meus et ego sum filius tuus

& id patet exemplo dicto in causa. Item
confortatur petrus iste potest dicere sic
tu me genuisti & fuisti pater meus
& nunc non es pater meus sed ego sum pa-
tuus. Ex quo patet quod si non secundum naturam
fuit pater petri sed humanitatem, ergo christus
non est filius petri nec petrus non
est pater christi sed humanitatis. & loquor
de proprietate non per translacionem sed communem
& uniformiter accipiendo. Item ponatur
quod filius assumat duas humanitates
duorum virorum non sibi invicem attinen-
tium carnaliter & quod utraque illarum du-
arum humanitatum generet unum puerum. Tunc
queritur utrum isti duo pueri sunt fratres.
Respondetur tamen quod non & dico quod non. Secundum
isti duo pueri sunt filii eiusdem patris
qui genuit eos & habent eundem pa-
trem igitur sunt fratres & similiter non tamen
quantum quod iste est pater eorum & ge-
nuit eos sed diversas humanitates, ideo
isti duo filii sui non attinent
sibi invicem carnaliter plus quam iste.
Dic humanitates unum accipiunt quod si essent
filius & filia ipsi non essent frater & so-
ror nec attinentes sibi invicem in
aliquo gradu consanguinitatis vel affinitatis vel in-
nocato & per consequens possent invicem
contrahere matrimonium & tamen idem esset
pater eorum ut dictum est. Item si po-
neretur quod filius dei assumeret duos
fratres & secundum utramque eorum humanitatem
generaret unum filium illi 2o filii sui
non essent fratres ut dictum est sed at-
tinerent sibi invicem in tercio gradu
ut essent consobrini sicut sunt humanitates
eorum. Ita possent fieri multe posiciones &
narraciones casuum & multe questiones ad
quas forsitan possent faciliter respondere
considerantes predictis & hec sufficiant
unum est quod non dicunt doctores parisienses

possunt unum aliud casum scilicet tres persone
divine assumerent unam naturam. Sed quia de hiis
sufficienter tractavit ad illos me refero
quo ad hoc & hic dimitto ubi posui finem
tractatus. Capitulum 21

Et usque dicta sunt cum omni humilitate &
timore salua semper fidei maiesta-
te. Unum licet sine impena subiungam. Pri-
mo dico quod nullus de istis materias
de incarnacione verbi divini tamquam
dubiam distutere sed quod sentit inea etiam
dei quibusque de sumus in concussa fide
tenere. Unde augustinus in sermone de
martiribus sic ait: Magnum namque pi-
etatis res est sic post prophetarum oracula
post apostolorum testimonia post martirum
volumina veterem fidem tamquam novellam
discutere presumas et post morien-
cium sudores morosa disputacione
de veritate religionis contendere. Secundo
dico quod unum verbum dicte incarnacionis
misterium nullus mortalis potest nec
sufficit declarare. Unde beatus gregorius in
quadam sermone super isto verbo Johannis bap-
tiste fortior post me inveniet cuius
non sum dignus solvere corrigiam calcia-
menti eius dicit sic: Quis enim nesciat
quod calciamenta ex mortuis animalibus
fiant. Incarnatus vero dominus veniens
quasi calciatus apparuit quia in divinitate sua
morticima nostre carnis assumpsit. Cor-
rigia igitur calciamenti est ligatura
misterii ihesu. Johannes igitur corrigiam
calciamenti solvere non valet quia miste-
rium incarnacionis nec ipse investigare
sufficit. Ac si patenter dicat ecundem
mirum si ille in prelatus est quem post
post me quidem natum considero sed na-
tivitatis eius misterium non comprehendo.
Dicit gregorius. Qui namque inter natos mu-
lierum maior non surrexit hec cape

non potuit quis erit qui nativitatis mis-
terium valeat declarare ¶ 3o dico quod
his non obstantibus bonum est christian-
tibus huius materie disputare vel saltem
non omnino lateat quod ad plenum pate-
re non potest Est huius rei veritas quoniam in-
fidelibus per viam rationis negatur unde ipsa
tamen licet contra eorum argumenta tamquam
possibilis sustinere et adversus adversarios
tute defendi potest tangebatur capitulo 2o ita
quod studiosi corrigiaz ista vel huius
inexplicabilis difficultatis nodum dissolvere
non valeant apud vestri misterii fidem
in cordibus catholicis absque luto seu in-
quinamento pravitatis heretice mundam te-
neant et abstergant et sic finis huius opusculi

Et capitulo quarto hic homo fuit assumptus
ad esse individuale persone igitur hic homo
fuit una persona cum deo non sequitur ¶ Hic
homo fuit qui in cruce patiebatur mortem et
ipse tamen non fuit alius homo a christo igitur iste
ipse fuit vel erat christus non sequitur ¶ Item
christus non habuit aliam humanitatem quam homo
iste igitur christus non fuit alius homo ab illo non
sequitur ¶ Item christus non habuit aliam incar-
nationem nec aliam animam quam iste homo nunc
habet igitur christus non fuit alius homo ab illo
non sequitur ¶ Item christus fuit homo per illam
humanitatem et per quam iste homo est homo igitur christus
fuit iste homo non sequitur ¶ Item filius dei
fuit filius virginis et utraque istarum ad-
huc est et durat igitur ipse est adhuc
filius virginis non sequitur ¶ De 4o capitulo non
hodie hec mulier concepit et peperit istum
secundum diem igitur non hodie incepit esse
mater istius vel iste filius non incepit
hodie esse filius eius non sequitur ¶ Item
hic homo incepit esse hodie filius istius mu-
lieris igitur hodie incepit esse non sequitur
ymo stat quod per 10 annos ante ipse incepit

esse ¶ Item hec mulier fuit heri hic homo
nascitur de muliere igitur hic homo nunc
nascebatur de muliere non sequitur ¶ Item
hec mulier peperit istum quem peperit
christum igitur ipsa fuit mater istius vel
incepit esse mater istius quem peperit christum
non sequitur ymo cum hoc stat quod per 10 an-
nos post incepit esse mater istius
¶ Iste hec mulier nunquam peperit nisi se-
mel ex unico partu et tunc peperit
tamen unicum filium igitur hec mulier non
utrosque duorum hominum peperit non sequitur
¶ Item christus fuit filius virginis et in-
unus alius fuit filius virginis eiusdem
igitur iste alter fuit 2o genitus filius
virginis non sequitur ¶ Item utrosque de duo-
bus fuit filius virginis huius vel mu-
lieris et utraque vivit est et vivit igitur
sunt fratres non sequitur ¶ Item utrosque istorum
fuit filius virginis vel huius mu-
lieris igitur hec mulier peperit duos non
sequitur ¶ De capitulo 2o quo pacto quod filius dei
assumeret individualiter suppositi filium
berthe adultum arguitur sic an incar-
nationem in maria hec erat vel
filius dei erit filius marie igitur in eadem
unic pacto hec est concedenda filius dei
erit filius berthe non videtur quem ¶ De-
nono capitulo in eadem pacto si arguitur tamen
licet iste de bertha quomodo huiuscemodi christus
de maria et christus fuit filius marie
igitur iste est filius berthe non sequitur
¶ Item hec humanitas nunc assumpta
a filio dei fuit filius berthe igitur filius
dei est vel fuit filius berthe per illam
humanitatem non sequitur ¶ Item bis ille
fuit filius berthe igitur bertha bis
genuit vel concepit vel bis pe-
perit eum non sequitur ¶ De 4o capitulo hec
humanitas assumpta a deo peccavit
vel bis erravit igitur iste christus peccavit

vel bis creavit secundum quantitatem non sequitur
Item hec quantitas assumpta aliquando
fuit in cunabulis ergo secundum quantitatem non
sequitur ¶ De 12° capitulo hec quantitas as-
sumpta ab isto xpo vivit 33 annos
secundum hanc quantitatem non sequitur ¶ Item hec
quantitas huius xpi est creata igitur
xpc est creata secundum hanc quantitatem non
sequitur ¶ Item in fine istius capituli patet quod
filius dei est creata ¶ De 14° capitulo
xpus assumpsit matrem suam et virtus
est quantitati eius supposita igitur xpc
est mater sua non sequitur ¶ De 16 capitulo
xpc genuit hanc quantitatem igitur hec
quantitas est filia xpi non sequitur ¶ De
17° capitulo a est pater huius b et b
filius huius a igitur a et b non est una
persona non sequitur ¶ De 18° capitulo filius dei
genuit petrum et petrus vivit ergo
filius est pater petri vel petrus est filius
filii dei non sequitur ¶ De 19° capitulo xpc
traxit originem secundum carnem ex quantitate
virginis id est secundum hac et per hoc proprie
xpc est filius virginis non sequitur sed
ad regulam ¶ Item eadem quantitas que
est iohannes fuit semen unde forte
est petrus igitur petrus est filius iohannis
non sequitur ¶ De 20 capitulo Iste homo genuit
illum et illam ergo iste et ista sunt so-
ror et frater non sequitur ¶ Item xpc fuit
frater petri secundum quantitatem igitur xpc
non est filius petri vel ergo petrus
non est pater xpi secundum quantitatem non
sequitur ¶ Iste isti 2° primi sunt filii eiusdem
patris qui genuit eos et sunt eadem
parentum ergo isti sunt fratres non sequitur ¶ Item
iste filius et hec filia sunt unum et eiusdem
parentum in tribus quia genuit eos igitur non
possunt contrahere ad invicem matrimonium
non sequitur ¶ Item iste et ista non ad invicem
attinent in aliquo gradu consanguinitatis vel
in linea seu maritare consanguinitatis et illa

e impedimentum quin possunt contrahere vel sit
consanguinitatis possunt contrahere ergo non sequitur sed patet
ex causa quia ¶ Iste omne apparent in primo
ecce necesse in casibus passibus secundum dei potentiam
absolutam videtur quia materia ista est in
difficilis non omnia que dixi audeam as-
serere in sermone audeo hec proferre
Et ideo cuilibet ea legenti humiliter supplico
et rogo quod cum caritate diligenter inspi-
ciat sed non impunis ad corrigendum etc.

¶ Explicit tractatus magistri nicolai Orem
de comunicatione ydiomatum

¶ Sicut dictum et sepe comparatum est quod ad oc-
casionis adventum demus cruentatem
incipit qui nomen est occisus et huius
non per ea naturalis facultas assignari sed
virtus cuiuslibet divino procedit quo sanguis
occisi abel clamat ad dominum pro vindic-
ta contra cayn ut genesis 4to secundum quod omnes pec-
cata mea imo post baptismum relapsi
sumus crucifixores et occisores xpi dicat
memoriter mihi illud ad Ebre. 6to rur-
sum crucifigentes in metipsis filium dei
et ad gal. 3° vos maledicti estis et nos
me confingit gens tanta horribile ni-
mis videri potest pro nostris meritibus ad xpm
accede si sanguis xpi effluxerit suo
vindictam peto et reos perdere videtur
nunc autem quamvis sanguis aliorum omnium
clamat vindictam et vindictam ut sanguis
abel de quo dictum est sanguis naboth
de quo dicitur 3° regum 21° sanguis
sanctorum clamantium vindictam domine sanguine
et apocalypsis solus tamen sanguis xpi clamat
nostram reconciliacionem et redempcionem apostolus
similiter ad Ebre. 12mo dicit accessistis
ad aspersionem sanguinis melius loquentem quam
abel quia 2^{m} quod ille loquebatur vindictam
iste veniam nam teste apostolo ad Ro.
3° deus filium suum proposuit nobis p-

piciatore per fidem in sanguine ipius con-
spicio hinc christus crucifixus hanc clau-
sulam per fidem apposuit si enim fides
et fiducia iacteris in vulnere et vulnera
crucifixi et in tue salutis hostiam contractas
memoriam dominice passionis et sanguinis eius
spem tue redempcionis mors eius tibi
conuertetur ad vitam suis dolor gaudium
tuum sue angustie in tuas delicias
et sua obprobria verum honore et io-
cunditates eternas ipsius supplicium temporale ut patet
consilium apostoli Ad ebreos 4to adeamus
cum fiducia ad thronum gracie ipsius et inuenie-
mus consequemur preciosum tum quod hoc vulnera
aperta seruauit ut nobis in ipsum et ad
cor eius pateret accessus tantum enim di-
lexit salutem humanam ut thomam apostolum
qui non poterat credituros in vulnera spiritualiter
palparet in corde suo statuerat nisi
palpauit attactum et digitum in loca cla-
uorum et manum in latus mitteret
ut habetur Jo. 20. quod ipsum sine fide periret
Attendamus igitur adeo quod in nobis petimus ac-
cedimus ut sanguis eius vulneribus apertis
super nos effluat et nos mundet quod ut
faciamus impetremus illam vallectate
sanguinis eius que sub cruce stans ha-
bundantissime perfusa fuit merces gracie mise-
ricordie et cetera

Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur
hoc facite in mea commemoracione prima
cor. 11° et luce 22° Si considerare
volumus in noue legis primordiis per xpm
ipsum legislatorem inchoatum veritatem
sacramentalem quietatem equitatem mun-
dialem dilectam pietatem sacerdotalem In-
ueniemus cibum consecratum in xpo corpore
contento vel contento verbum ymolatum in xpo
homine suscepto cultum innouatum corporis
fidelis perfecto Si attendas verba superius
preliberata tum dicitur hoc est et cetera In quibus
verbis tria consideranda per ordinem annotanda

videlicet Institucionem sacramenti inuentiuum con-
stitutum libamen tum placatiuum Sub-
stitutum documentum instructiuum Primum
est in verbis consecrato et corpore contento
cum dicitur hoc est corpus meum Math 26.
Accepit ihesus panem benedixit et fregit
deditque discipulis suis et ait accipite
et cetera 2m est in agno ymolato et in homine
suscepto quod scilicet quod pro vobis tradetur ubi
habetur 4to Ihesus dilexit nos et tradi-
dit semetipsum pro nobis oblacionem et
hostiam deo in odorem suauitatis sa-
cra est in cultu renouato et in fideli
perfecto quod additur hoc facite et in meam
memoriam fecit in ablucione suorum et
dixit quod hoc est corpus meum Circa pri-
mum scilicet considero Institucionem sacramenti con-
secrati corporis contenti cum dicitur hoc
est et cetera Et sciendum quod in isto sacramento corporis
xpi aliquando benedicitur et denudatur Aliquando
contegitur et velatur Aliquando munitur et
signatur nam primo ostenditur et mon-
stratur existencia actualis forme
cum dicitur hoc est luce 22. Accepto
pane gracias egit et fregit et dedit
eis dicens hoc est corpus meum Secundo
contegitur et velatur subsistencia cor-
poralis sibi cum dicitur corpus Tobie 2o
Quique celauit corpus manducant
panem Tercio munitur et signatur
gracia generalis ecclesie quod additur meum
Ephesiorum 1° Ipsum dedit caput super omnem
ecclesiam que est corpus ipsius plenitudo
eius qui omnia in omnibus adimpletur Circa
secundum verbi considero constitutum libamentum
ymolati hominis suscepti tum scilicet quod
pro vobis tradetur Est sciendum quod xpus
fuit traditus per modum oblacionis a
deo et a se ipso ex amore iusticie
quietatis per modum tradicionis a iuda
ex dolo per modum preciacionis per modum

ab iecerunt apposito ex liuore inuidie
accusantes / Dico primo quod ipse fuit
traditus a deo quando 1 pet. 2o. Tradebat
autem se iudicanti iniuste et pecca-
ta ipse pertulit. Secundo fuit a Iu-
da math. xxvi. Abijt vnus de xii qui dice-
batur Iudas scarioth ad principes sacer-
dotum et ait illis Quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradam
Tercio fuit traditus a populo marc.
15. Congregatis illis dixit pylatus quem
vultis dimittam vobis barraban an ihesum
Circa secundum sibi considerandum subsecuntur
documenta renouati federis perfecti
tum additur hoc facite in meam comme-
moracionem Est sciendum quod sancta est
memoria de christo virtuosa affectione
fructuosa consummacione gloriosa racione
Commemoracio virtuose caritatis est
in panis misterio vnde Ecclesiastici Tu ante
Debitus et dirige manus ab omni delic-
to munda cor tuum da suauitatem
et memoriam similaginis et impingua
oblacionem Secundo memoracio virtuose con-
summacionis est de christi supplicio vnde
math. 26. Mittens haec mulier hoc vn-
guentum in corpus meum ad sepeliendum
me fecit Amen dico vobis vbicumque
Commemoracio gloriose racionis est
ex legis eloquio vnde 2 thimo 2
Memor esto dominum ihesum christum re-
surrexisse a mortuis ex semine dauid
secundum euangelium meum

Vtrum premissa confessione ad sa-
lutem necessaria sacerdos ex vi clauium
absoluere possit aliquem a pena
et a culpa Et arguitur primo quod confessio
non sit necessaria ad salutem quia per solam
contricionem dimitti peccatum mortale
confirmatum quia dum quis non est im-

cato mortali tunc est in via salutis arguitur
per 1 ps. 31 dixi confitebor ad-
uersum me iniusticiam meam domino et tu remisisti
impietatem peccati mei Cassiodorus ait dixi id est
apud me deliberaui quod confitebor / et tu
remisisti magna est pietas dei quod
ad solam promissionem dimisit peccatum
et votum cum operacione iudicatur Item
augustinus super eodem dicit nondum pronuncia-
uerat ore sed corde pronunciabat hoc
ipsum dicit pronunciabo pronunciare et ideo
et tu dimisisti impietatem cordis mei
vox mea nondum in ore erat sed auris
dei iam in corde erat Item videtur
quod claues non sunt ponende in ecclesia
non enim requiruntur claues ad intrandum
domum cuius hostium iam est apertum
sed apocalipsis 4to dicitur vidi hostium apertum
in celo quod hostium christus est qui de se ipso
dicit Io. xo Ego sum hostium ergo ad in-
troducendum aliquem in ecclesiam non in-
diget clauibus Item probatur quod sacerdos non
absoluit a culpa et pena nec a pena
eterna quia hoc solius dei est qui per ysaiam
ait ego solus deleo iniquitates et pecca-
ta tua Incontrarium probatur primo suppo-
sito arguitur per ysa. 43. Tibi dominus
per ysaiam ait dic iniquitates tuas ut
iustificeris Verumtamen non potest consequi graciam
dei recipere in peccatis sunt abolita peccata
per confessionem primum et per baptismum et al-
legat magister in 4to dis. xvii. // probatur 2o
suppositum math. 16. tibi dabo cla-
ues regni celorum Et quesito est id
Io. 20 quorum remiseritis peccata remit-
tuntur eis et Hic nota duo supposita
et vnum questum et tres articuli / primus
vtrum post baptisma in peccatum mortale
lapso confessio sacerdoti facienda sit
ad salutem necessaria Secundus an claues ad ape-
riendum celum date sint ministris in ecclesia
Tercius an ministri ecclesie ex vi illarum cla-
uium absoluere possint aliquem a pena

et a culpa ¶ Tercium ad primum responsio prima quod
sacra ecclesie efficaciam habent ex merito
passionis christi · sed virtute non dimittitur
culpa mortalis actualis vel originalis
probatur quia apostolus dicit ad galatas 4° misit deus
filium suum factum ex muliere factum sub lege
ut eos qui sub lege erant redimeret.
Ergo constat quod talis redemptio sit per sacra et
non in virtute passionis christi unde ad roma
5° reconciliati sumus deo per
mortem filii eius Secundam responsionem istam tenet
s. tho. 19° dist. q. 1 de confessione in
tractatu ad primum articulum ubi dicit quod passio
christi sua virtute nec actuale nec origi-
nale peccatum dimittitur nisi spiritualiter per
sacramentum susceptam quod ex ipsa efficaciam
habent ¶ Ex ista responsione unde diffusius vide
in qua [illegible] et dist. 23 quest. articulo 2°
2° responsio quod ad dimissionem culpe mortalis
actualis et originalis requiritur sacramentum
ecclesie actu vel voto susceptum patet ex
responsione precedenti [illegible] ubi [illegible] ipsum
est addit quod tunc sufficit votum seu de-
siderium suscipiendi sacramentum quando articulus
necessitatis et non contemptus sacramentum excludit
¶ Tercium sacra que ordinantur contra culpam
mortalem actualem et originalem sunt
de necessitate salutis patet ex dictis ¶ Quartum cu-
palis ad istum articulum tenetur qui pecca-
vit mortaliter post baptismum necessarium est ad
salutem de lege qui penitentie sacramentum actu
vel voto susceptum patet quia tale sacramentum
ordinatum est in remedium contra peccatum
mortale actuale ut una cum dictis respo-
nsionibus et sua correctione patet ¶ Quar-
tum ei qui post baptismum in peccatum mortale
cecidit sine confessione actu vel voto
facta salus esse non potest patet quia confessio
est una pars integralis penitentie unde
per integrum in principio [illegible] dist. 16 [illegible] ubi pro-
bat quod [illegible] et dicta doctorum quod patet
et [illegible] s. tho. ibidem [illegible]

cuius auctor allegat augustinus de
pe. dist. 1 ca. 1° quod qui negat cor-
ruere non potest confessio iustificatio
aperta vel peccatum fuerit ante confessus
quod mente dei actu vel voto seu desi-
derio ut scilicet si facultas assit non
contempnat vel negligat et ita exponat
augustinus illud in 1° capitulo quod quo sentiendum
est ubi et dicit quod sicut est nobis pre-
cepta interior penitentia ita et oris con-
fessio satisfactio exterior si assit fa-
cultas sed videlicet penitens non est a
confessionis voto non liber Item post
dictam auctoritatem ambrosius subdicit au-
alia contra confessio mors a morte
liberat confessio aperit paradisum confessio
spem salutis tribuit quia non meretur
iustificari qui in vita sua non vult peccatum
confiteri plures alias auctoritates ponit et
adducit idem [illegible] unde ibi et
una contra augustinum qui sic arguit si
non oportet aliquem confiteri sacerdoti sed
sufficiet occulte agere penitentiam in corde
quo modo tunc dictum est quodcumque solveris
super terram et si quo modo tunc data sunt
claves regni celorum christi ¶ Tercium
probat s. tho. dist. 14 q. [illegible] articulo [illegible]
sicut aliquis per hoc quod baptismum petit se
ministris ecclesie subicit ad quos pertinet
dispensatio sacramenti ita et illud qui
peccavit post baptismum actualiter mortaliter
se subicere ministris ad quos pertinet dis-
pensatio sacramenti penitentie ut id ab eis
recipiat actu vel voto ut dictum est.
sed minister congruum remedium adhibere
non potest penitenti nec penitentie sacramentum
ei congrue dispensare nisi peccatum cognos-
cat quod fit per confessionem [illegible] et in
hoc [illegible] dicit si medici-
nam conspectas oportet ut morbum dete-
gas ¶ Quartum lex ingratitudine [illegible] quartum

sione gre culpa remittat[r] contus
tam ad confessione actu vel voto fa-
ciendam obligat[r] p[z] ex dictis q[z] sine
confessione actu vel voto facta non
remittit[r] culpa n[c] vnqu[am] deletur na
contra eo q[uod] culpa non delet[r] nec gra
infundit[r] n[i] virtute sacri actu vel
voto suscepti. S[z] sacrm[en]t[u]m pnie q[uod] or-
dinatum est contra culpam actuales dis-
pensand[um] non pt sine confessione sic ex
p[re]dictis p[z] i[a]. ¶ Vnde p[z] q[uod] si vel con-
tritus habita oportunitate vel saltem tpe
statuto confiteri contempsit vel negle-
xit recidivando in peccatum eo viam
salutis se pot. ¶ Vltimo re. q[uod] qui p[o]st
pectm mortale actuale post bapti[sm]um
commissum confiteri non proposuit nunq[uam]
vere de illo pecco contritus fuit p[ate]t
p[er] s. tho ubi s[upra] ut in iiii[o] dec
ad p[ri]m[u]m ar[ticul]m ubi dicit q[uod] gra infusio
sufficit ad culpe remissione. S[z]
ad gre infusione ordinata sunt
gra sacramenta an quo[rum] susceptionem
actu vel proposito ad gram non confert[r]
sic in bap[tis]mo p[z] et similiter est de confes-
sione. ¶ Item post culpam remissa
adhuc peccator est debitor pene
tpalis que expiat[r] p[er] confessionis
erubescenciam et vim clavium quibus
se confitens subicit et satisfactionem in-
iunctam quam sacerdos moderat[r] secundum
qualitatem crimin[is] s[ed] p[er] confessione
tenetur. / Sed tamen ex hac q[uod] quant[um]
confessio ad pene remissione non lz
q[uod] sit de necessitate salutis. q[uia] pena ista
est tpalis ad qua post culpe re-
missionem a[d] ligatur remanet sine
hac q[uod] in purgatorio vel alia expiaret[r]. es-
set via salutis s[ed] hoc lz q[uod] sit de
necessitate salutis ex hac q[uod] ad remis-
sione culpe non predicto spatio

et ecclesie p[ate]t p[er] illa / Ad ar[gument]a in p[ri]m[u]m in
oppositum p[re]dicta p[ate]t p[er] illo. Ve dec. 19. q[uod]
que i[n] ver[bu]m ad iustificacionem impij
necessaria sit confessio ¶ Contra quo[d] et corr[ecti]o contra
peccatum q[uod] ex alio contractum est ex
alio debz habere medicina ut p[z] de
pecco originali q[uia] peccatum actuale
q[uod] ex proprio motu quilz committit
ex se ipso debz habere medicinam. S[z]
medicina contra hoc peccatum ordinata e
penia i[n] peccans ex se ipso sufficienter pt
agere penitentiam et p[ro]p[ter] quod non est sibi
necessaria confessio ¶ Preterea aliquibus tpe no
ve. est peccatum remissum sine hoc q[uod]
legat[r] ee confessum i[d] est. et nunc hoc pt
fieri cum tz q[uia] gra remittens peccatum
non est nunc maioris efficacie quam prius
fuit i[d est] s[e]d gratia sufficiebat ad remis-
sione pecti sine confessione et et nunc
aus vel[r] pate[t] de petro magdalena
et de paulo unde de petro dicit am-
bros[ius] sup luc[am] 10 flevit petrus
q[uia] culpa obrepsit ei. et non in-
venio q[uod] dixit invenio q[uod] flevit
lacrimas eius lego satisfactionem non
lego sed flam p[os]t confessionem ¶ Et
subdit s[ed] q[uod] defendi non pt ablui
pt lavant lacrime delictum. q[uod] voce
pudor e confiteri et venie fletus
consulit et verecundie et allegat hoc
magr in iiii[o] de dec. 19. ca[pitu]lo illo iam
2[o]. q. ar[ticu]lo. ¶ Item chris[ostomus] sup[er] epistolam
ad hebreos et allegat mag[iste]r ibidem
non tibi dico ut te prodas in publicum
neqz apud alios te accuses s[ed] volo
te obedire prophete dicenti revela an-
te dominum viam tuam et subdit quo con-
fitere pecta tua an verum iudicem.
cum oratione delicta tua pronuncia non
lingua s[ed] consciencie tue memoria ¶ Item con-
fessio adhuc sit in multis ut 2[m] conterz

elpe infligatur pena s. tho pt dici ipi
a^tes infligere penam quia ab alio dicitur
infligatur idem et hac dicitur intende propter
tuus autem allegat magister ubi supra
dices illi quorum peccata humanam nati as
latent nec ab ipsis confessa nec ab eis
publicata si ea confiteri vel emendare
voluerit deum quem habent testem ipsum et ultum
sint ultorem quod si sui ipsorum iudices fiant
et veluti sue iniquitatis ultores hic inse
salutarem penam sevissime animadver-
sionis evitant et temporalibus penis mu-
tabunt eterna supplicia et lacrimis ex
uno corde tantum fluctibus restingunt
confessione eterni ignis incendium Ad primum idem
videtur sanctus tho. ubi dicit quod peccatum ped-
tus ex alto contractum scilicet originale
cum non pt ab extrinseco remedium habere
ut in parvulis patet sed peccatum actuale
quod ex se ipse homo commisit non pt expi-
ari nisi per eum qui peccavit
si tamen non sufficit ad peccatum expiandum
2m ex se ipso sicut sufficit ad peccandum Ad
2m videtur idem quod et si non legatur
illorum confessio potuit tamen fieri ...
enim sunt facta quam non sunt scripta et pena
apud deum propter potestatem excellentie in sacris
... in sacris potuit conferre rem
sacri / Item pe. de tar. dicit quod forte
non dum erat confessio instituta con-
cordat et in 2o dis. ... in fine
3m cum utraque sententia Ad autem am-
brosii et tho videtur ... de ... in
ipso fine quod non ita intelligi debent
ut lex ... si tempore habeat sacerdoti non
confiteri sed quod sufficit ubi crimen occul-
tum est soli deo per sacerdotem dicere et se-
mel ... corr... quod occultum
est Ad 3m videtur s tho ubi dicit quod
satisfactio non sufficeret ad expiandam
penam peccati ex parte pene quam instat sac-
tamen impos... sufficit in quantum est pars

sacramenti virtute sacramentales. Unde et ideo
quod per dispensatores sacramentorum impo-
natur et quo ad hoc necesse est confessio
Ad autem ... videtur quod ubi dicit
quod deus sum ad publicandam confessionem et
satisfactionem requiri. Et talis enim non
est necesse ubi peccatum est occultum autem
tunc est confessio occulte facienda sa-
cerdoti ... patet quod ut dicit quod
ubi dicit si tunc suo arbitrio se pena
vel ... sua ligat et absolvit sa-
cerdotali iudicio se ipsum deo et alta-
ri reconciliando licet tunc frustra
sacerdotibus ius ligandi atque solvendi
datum est quod certa ecclesie iustitie et consue-
tudini penitus repugnat Cum
dicitur quod cum suis sponsalibus et corollariis
quod dubia istud articulus ... sed an
confessio sit de lege vel de iure natu-
rali et an fuit de lege mosaica pt pre-
mitti ... quod duplex est confessio est 8o
namque confessio laudis et confessio fraudis
de prima dicit ... confitemini domino quo-
niam ... de 2a ... confitemini alter-
utrum peccata vestra et de illa nunc est
ad propositum ... de illa subdividitur
in tres ... quedam fit coram deo in
foro consciencie. quedam in foro contentioso
coram iudice. quedam coram dei vicario
in foro penitentie et illa est sacramentalis
que subdividitur quedam est generalis
et indistincta quedam specialis et distincta
Tunc confessio primo modo est de iure 9o F
naturali nec non 3o ... ratio
naturalis dictat quod homo coram deo suum
peccatum recognoscat et ei desideret se
humiliat ... non valet naturalis quod con-
fitens in iudicio modo tantum vel ...
talibus ubi absque mediatore peccatum suum
relatare non pt ipsum confitear idem te-
... quod adam et chaym non

tenebant n(on) ad p(re)cepta leg(is) nat(ur)e
et rep(re)hendunt(ur). Deinde q(uod) p(e)cc(at)a
sua no(n) fuit (con)fessi cora(m) deo ut
p(atet) gen(esis) 3º et 4º ca(pitulo) et rep(re)he(n)
di(tu)r. Deinde q(uod) interrogati de eo ta(n)-
qua(m) a iudice p(e)cc(at)a sua volebat
excusare i(d est) vn(de) glo(sa). s(upe)r id gen(esis) 3º
Adam vbi es d(icit) verba fuit a(d) c(om)pat(er)
et ad (con)fessiam mouet(ur) d(e)i(n)c(e)ps (con)i(ugi)s
tu(m) sua p(ro)p(ter) et d(e)i(n)c(e)ps p(re)miss(um) tang(it)
in s(um)ma s(anctu)s tho(mas) in 4º d(ist). 16.
q. de (con)fess(ione) ar(ticu)lo 1º in co(rpore) ad ..
dubiu(m) q(uo)d soluit p(ri)m(u)m ar(gumen)tu(m) et p(ro)p(ter).
... tetante eadem m(ateri)a ... et
p(er) bo(na)ven(turam) ibidem qui et d(icit) q(uod) (con)-
fessio metalis facienda deo est
de ... ne(cessari)o in sp(irit)uali ita q(uod) dum
... (con)gnoscit q(uod) dum ... in h(u)a-
n(it)at(e) n(on) ... q(uod) ab ipso est una
... potenda. uocalit(er) aut(em) (con)-
fiteri deo ... n(on) simp(liciter) s(ed) in-
... ut puta ... exigit sic(ut)
abadam et thaym exegit. Item
sic (con)fessio laud(is) est ad dei gl(or)iam
sic (con)fessio ... seu p(e)cc(at)i extor-
ta a iudice sic(ut) p(atet) ... q(uod) dixit
iosue achar (con)fite(re) p(e)cc(atu)m et
da gl(or)iam deo Iosue 7º. s(ed) n(on) ...
d(icitur) ... glorificando et laudando
no(n) t(antu)m corde s(ed) et ore i(d est) ... ps
... q(uia) ius n(atur)ale est idem
ap(u)t om(n)es ut d(icit) ys(idorus) ... ethy(mologi)ar(um)
s(ed) (con)fessio ... n(on) i(d est) Item p(ro)bat
hoc s(anctus) tho(mas) ... (con)fessio fit de(bet)
... claues s(ed) claues n(on) s(unt) institu(tio)-
nis n(atur)alis i(d est) Iste facta fuit q(uo)d
fidei p(ro)testacio i(d est) ... fidei
... fides aut(em) est ...
n(atur)alis ... et q(uia) ius n(atur)ale
est q(uod) n(on) opi(ni)o genuit s(ed) i(n)nata
quedam vis inseruit ut d(icit) tulius

ia facta n(on) fuit de iur(e) n(atur)ali s(ed) de iur(e)
diuino q(uod) est sup(er) n(atur)ale. Vn(de) ut d(icit) s(anctus)
tho(mas). q(uod) ... n(atur)ale d(icitur) ... q(uod) cuilibet
rei id est n(atur)ale q(uod) est a suo creatore
inp(re)ssu(m). t(ame)n ... n(atur)alia dic(untu)r que
... n(on) ... vn(de) ... aut(em)
que ipse deus s(ibi) reseruat siue ne(cessari)o
misterio ... siue reparac(i)o(n)ib(us) mira-
cul(orum) siue in reuelac(i)o(n)ib(us) misterioru(m) siue
in instit(uti)o(n)ib(us) sacrame(n)tor(um) et (con)fessio que sa-
cramentalem ... s(ed) n(on) est de iure
n(atur)ali s(ed) diuino. Item 9º ... in ve(teri) le-
ge fuit (con)fessio facta ... et
... n(on) t(ame)n ... et sp(eci)aliter ...
in s(um)ma ponu(n)t doctores p(re)dicti ...
... narra-
... ut iustificer(is) s(ed) talis
narrat(i)o (con)fessione(m) denotat et (con)stat
q(uod) ... leg(is) mosayice i(d est) Item
p(ro)u(erbiorum) 28. qui abscondit scel(er)a sua
no(n) dirigetur. qui aut(em) (con)fessus fuerit et
reliquerit ea mi(sericordi)am (con)sequetur. Item
ut tangit s(anctus) tho(mas) ... p(re)-
ceptu(m) fuit offerre hostiam p(ro) p(e)cc(at)o
s(ed) talis hostie oblacio fuit ...
et ... p(e)cc(at)i uel p(e)cc(at)or(um) (con)fessio i(d est)
... n(on) erat p(re)ceptu(m) in le-
ge ut ... p(e)cc(atu)m ... manni-
festaret in sp(eci)e aut p(e)cc(at)i circu(m)stan-
cias q(ue)madmodu(m) ... i(d est)
... p(ro)bat bo(na)ven(tura). q(uia) (con)fessio ...
... est ... opa infr(u)ctuosa
tenebrar(um) arguu(n)t(ur). que aut(em) ar-
guu(n)t(ur) a lu(mi)ne manifestant(ur) ut h(ab)et(ur)
ad ephe(sios) 4º i(d est) talis (con)fessio non
(com)petebat lege v(e)teri adhuc in
vmbra manenti. s(ed) legi noue in q(ua)
lux effulsit et gr(aci)a et v(er)itas per
ih(esu)m x(ristu)m f(ac)ta est. Correl(ari)u(m) licet in q(ua)-
lib(et) lege fuit (con)fessio ... non

tamen eadem modo seu similiter facienda
patet quia ut dicit sanctus Thomas in lege non suf
ficiebat interior recognitio peccati apud
deum sed in lege moysi oportebat aliquo
signo exteriori peccatum contestari sicut
per oblationem hostie pro peccato ex quo
et homo innotesceret eum peccasse licet
indistincte et generaliter in lege autem
noua oportet manifestari peccatum et eius
circumstancias specialiter Capitulum (?) questio 1
prima 3e dicit quod partes scilicet contricionem con
fessionem et satisfactionem sed contricio
et satisfactio sunt de lege naturali et pro pri
cione et confessio que media est naturam
medium debet sapere utrumque extremorum
Item quod opus virtutis spectat ad decalogum 2
non sed confessio secundum doctores est opus vir
tutis cum sit actus meritorius Item Job 3
non erat nisi sub lege nature sed ipse confi
tebatur peccata sua quod patet per hoc quod ipse
dixit dicit Job 31° si abscondi necnon
peccatum meum et celaui iniquitatem
meam in sinu meo quasi dicat non
Capitulum 2am questionem Leuitici 16 dicitur de hirco 4
emissario quod sacerdos posita utraque manu
super capud eius confiteatur omnes iniquitates filio
rum israel et uniuersa delicta atque pec
cata eorum que imprecans capiti eius emit
tet illum per hominem paratum in desertum sed con
stat quod sacerdos non poterat uniuersa peccata
populi confiteri nisi illi prius distincte confi
terentur sibi igitur Item confessio oris in 5°
stituta est ad hoc ut sacerdos sit medius
arbiter inter deum et populum sed in lege ve
teri sacerdos erat mediator unde precatur
Leuiticus ubi agitur de oblacione dicitur orabat
pro eo sacerdos et remittetur ei Item 6
vetus lex fuit lex rigoris et magis pe
nitebatur mea peccata quam in lege noua
sed confessio que est in prima est magis
pena ergo fuit magis competens lege
veteri quam noue Item eo quod non in 7
stitutum est confessio est ut fiat reconciliatio
esse sed tunc erat in beneficio testamenti
igitur etc. Ad primum istorum dicit beatus bon(aventura) ad primum
quod iste tres partes respiciunt primam
2m quod est virtus et sed quod est sacramentum sed
specialiter contritio et satisfactio respici
unt virtutem sed confessio magis est proprie
ut est sacramentum confessio enim peccati ortum
habet non tamen causam sed ab institucione diuina
habet ideo et videtur per hoc declarari quod con
tricio et satisfactio prout sunt partes sacra
menti non sunt de iure naturali similiter prout
respiciunt ordinem ad aliud sed prout
sunt actus proprie virtutis confessio uero to
taliter est pars sacramenti cum fiat ad
alium Ad 2m videtur beatus bon(aventura) quod
confessio bene est opus virtutis non tamen
eius sed cum admittat istius sacramenti
veritas enim non dictat quod peccata occulta
dicantur homini simili ut prima dictat ut de pec
cato quisque homo doleat sed tamen deus
instituit tunc virtus obediencie imperauit
prima accessit et veritas actum di
rexit et ita patet ad quod virtutem spectat
confiteri et quomodo sit opus virtutis a cuius
ubi sic dicit sicut ibidem dicit ad in materia
ad questionem quod dupliciter aliqua sunt de decalogo tamen
uiuis naturalis aliquod naturali aliquod speciali in
speciali ut honorare parentes in generali
vero dictat naturam quod aliquod sit additum lex e
vangelica sicut sunt aque super cro
gaciones et consilia ut est aqua sa
cramentum exhibere dicit ad propositum quod con
fessio in talibus peccatis in proximum est
de iure naturali in speciali Similiter confessio
peccati in deum ibi tamen ut ipse dicit op
pomitur (?) in initio perfidem quod cognitio
offense diuine est de decalogo tamen non
adimitur aliquo perfidem quomodo enim sciret
homo se offendere deum que non videt
nisi per aliquem radium fidei hoc cognos
ceret necessario autem confiteri deo dictat
natura non semper sed in casu ut putatur
quando deus hoc exigit vocatur aut

ad primum

Ad 2m ubi inde quo confessio sit actus virtutis et quomodo cum omnis actus virtutis sit de iure naturali

Nota s. tho. de hoc an confessio sit actus virtutis

confiteri hoi no dicat na n igna
li · dicat enim q oibus modis oportet
reconciliari deo quibus ipe statuit
vn ne dicat q si deus arbitrari re
stituet int se et peccatorem q ipi eet
culpa revelanda ex quo pz q con-
fessione hoi faciendam na dicat in-
tel ¶ Ex quo videtur in q velit dice
q iure nalis dicat magis ulem
¶ Ex qua vna cu hac q et deus instituit
hoies arbitrum int se et peccatore vn
concluditur q confessio vocal sit hoi
facienda tamq arbitro vl media ad eo
constituto ¶ Tamen qn dicit q hoi no
pt sic exprimere nalibus se offende
vl offendisse deum na vr ee vm · q
tunc videntur excusabiles illi phi qui
deum cognovissent no sic glorifica-
verunt q est contra aplm ad ro · i° //
¶ Item vide cu pdictis concordat · s.
tho · ubi s. arlo 2° dubio 2° illo
scz an confessio sit actus virtutis ubi
dt q confessio importat de suo noie
manifestacionem alicuius q in conscia tz
aliquis sit enim sic justum cor et os
convenit si enim quis ore pferat q
corde no teneat na confessio sed fictio
dicitur · hec aut condicio adulitate ptinet
q virtus e scz ut aliquis ore confite-
atur q corde tenet · et io confessio
e bonum ex gne et e actus virtutis · sed
tamen pt male fieri n alijs debitis
circumstancijs vestiatur ¶ Inter resonde
primi arti eiusdem dubij dicit q
ad confessionem vi faciendam debito mo
ut oz et cui oz ingnali inclinat
iure nalis et 2m hoc confessio est
de iure nali sed determinacio circumstanciarum
qn et quomodo et qd et cui fieri oz hoc
e ex institucione iuris divini in confessione
de qua nunc loquimur et istud recte concor-
dat cu sma qua elicui ex dictis

bone vene concordat et pe · dicatur quidem
dt q oms actus virtutis dependendit a iure
nali vl insspe vl in genere vl mediate
vl immediate · sed tamen determinacio et ipm
sicut pt a qua deuic scripto sic et actus
iuris pariti dividitur iuris nali tam
determinacionem spalem iuris pacto respiciunt
sic confiteri peccata sua sacerdoti ptinet e
de iure nali ptinet de iure scripto ¶ Confiteri
namque vitez vbi et qn et quo et cui oz
de iure nali est · sed determinacio ubi et qn
et cui et cetera iuris scripti est tam divini quam
positi ¶ Ex dictis pz q no ois actus
virtutis est de iure nali sic q psticum ex
iure nali ois ad eum exercendum obliget
vl q ius nale vl iure nalis dicet ipm
2m sua spem ee faciendum vl etiam dictum
eum si fiat ee virtuosum pz ex dictis ut
pz et de multis opibus sicut erogacionum vl
de actibus debite fris in religione vl ex
voto vl obedia et cetera ¶ Ex quo sequitur q
aliquis est actus virtutis qui sed sua spem
et circumstancias 2m quos est virtuosus no
pt vn sicut aquolz virtuoso pz de con-
fessione peccati mortalis quo pt vn sicut
alium nocere ¶ 2° sequitur · q no est inconveni-
ens q idem est actus virtutis et sacrum
vl pars sacri pz de confessione q est ac-
tus virtutis 2m q ex libero arbitrio gra
informato pcedit et est sacrum · vl pars
sacri · put est medicina in remedium
contra peccata ordinata ¶ Vide 3m dt · s. tho
q Job loquitur de i abscondicione peccati quam
facit indicando ipsimus peccatum ne cedit
excusando ut ex glo · idem vnd pt ¶ Vide
xiij rudis bo · ven · q talis no erat
confessio sacramentalis · qua distincte ex
primitur peccatum insspe sed confessio illa fiebat
deo ingnali de peccatis ipius multitudinis
vl alicuius psone particulariter contra · pe
decretalis et cetera ¶ Vide iiij rudis bo · ven
q si inbe sit sacerdos esset mediator

ad offendū hostias figales nō tunc
erat mediator in absoluendo ꝛ ideo sacrifi
nō debebat fieri confessio pcti sꝫ obla°
hyrci uł vituli sic nō ē de sacr° te nouū
testa^{ti} qui sicut potestate sꝫ ad offerendū
corp° xpi hñt sic autem sꝫ ad absoluendū
corp° xpi misticū ¶ Ad 6^{m} videt idem
ꝙ quamuis ꝯfessio ane cōtra uideatur
ꝑ pudores mīo tam nō alleuiat
sacerdotū p absolutionē ꝛ ideo illi legi nō
competebat ubi sic nō cōmis fiebat pec-
cator dampna° ¶ Ad 1^{m} videt idem ꝙ
sanitas erat tūc ecce ia cū figalis
erat ve^{v} nō sunt tūc ecce id sicut
sacrificiū illius ecce figurale erat re^{v}
nō ita et sacerdotes et regalia° ꝛ py-
trema ꝯfessio qꝛ et lepso° se sacerdotibus
ostendebat ¶ Ex quo pꝫ ꝙ sꝫ nūc ꝯfes-
sio quo ad spēm nō fuerat de le. ve. sunt
tamē tūc eius figura ī ibat ꝙ sacerdotibus
data erat auctas disceruendi inter
lepram ꝛ nō lepram sim ꝛ ꝯpheuiū
sꝫ hec quidem erant corporalia et nō
spūalia ut d^{t} bo. ven ¶ Ex his pꝫ
ꝙ ꝯfessio q fit modo nō est ꝑst^{e}
de iure nali nec de iure posito huano
qꝛ tūc primus pontifex qui ꝯ ins posi-
tiui est nō tenet^{r} confiteri sꝫ est de iure
diuino ¶ Item si eet ꝯfessio precepta
p aliquā legem positam huanam maxe
esset preceptū ecce sꝫ sicut ar^{lt} sibi
dec. ia. ꝯti q. 1. nō inue^{r} ꝙ eccia at-
temptasset tam arduū preceptū impone
nisi fideliter eet preceptū diuinū
¶ Item nō inuenit^{r} ubi ab eccia impo-
na^{r} id preceptū qu^{o} an sed ꝯputauerit
hac preceptū obligare si eū alle^{r} id
ex de pe^{is} ꝛ remiss omis vtriusq sexus
pꝫ q id est in nacēs ecclie in ecclis latin
sꝫ ant id tpe plus quā ꝑ 80 annos
fuit augus ꝙ predicaue^{t} ꝯfessionē ee
neccīam ut pꝫ in libro suo de na ꝛ gra
contra et alios auctes eius prius ultra
dec. ia. ꝯ. ubi ꝙ plures auctes amb°-
sius ieronim ꝛ crisostomi hoc idem ¶ Contra ȝt coi^{ri} p^{dm}
glo^{2} de pnia dec. v^{i} in prin° recitat
diuersas opiniones de pnia ꝛ de insti^{oe}
ꝯfessionis ꝛ statī subdit fuaz dicens
melius dr^{r} eam institutā aquadam
uli ecce tradicōe quā ex nouī
t. uł ve. auctē ¶ Si ꝯfessio eet 1o
de iure diuino tūc esset insti^{ta} a xpo
fas pꝫ qꝛ xpc met ipsius fuit sac-
ment^{r} q ipe insti^{it} ut pꝫ de bap^{mo}
ꝛ euka^{a}. sꝫ ipe nunq ꝯfessio fuit aliq
pctm qꝛ ipe pctm nō fecit nec inuēt
est dolus in oe eius ut pꝫ ysa 53° et pa
pet 2°. ¶ Item ipe iustus pius nō 3o
dedit ex^{m} sꝫ ipe absoluit mulierem in-
adulterio deprehensam sine ꝯfessione
ut pꝫ Jo. 8. c^{r} ¶ Item quādo ubi 2o
insti^{ta} sit si dicas ibi primam agi-
te ꝯt nondū erant sacerdotes quibus
possent ꝛ deberent confiteri ꝯ^{o} in
illa ꝑdicaoe nō implicaba^{r} ꝯfessio
¶ Ad p^{m} istorum videt Scto. ꝙ salua
reuerenciā glo^{e} irrationabiliter loquit^{r}
turpe em esset theologo dicere aliqd
ee in biblia ꝛ nescire ubi id inue-
nire^{r} et ita deberet ee canonista
dicere f. aliqd ee ex illi tradicōe
ecce et nō inuenire in canone si
canon suffi^{v} ꝯtinet ipsos tradico-
nes ecce. ipe aut nō allegat
ad istam tradicōem aliquod caplm cano-
nis. et id d^{t} pe. de cha. ꝙ insti-
tucio ꝯfesso^{is} est de iure diuino lꝫ
declaraco tpis sit de iure posito ꝯcor-
dat. Sꝫ tho. ꝛ bo. ven ¶ Item Contra ar^{lt} Scoti
ar^{lt} Scto. si hec opiō esset vera tūc
ꝑsi nō tenetur ꝯfiteri qꝛ sicut haber^{r}
ex de electorum sic ne. ex ꝑt qui se
inniat. nō lꝫ impiū par in parem
¶ Sꝫ ꝯtra istud ar^{lt} glosatorum con- Contra art^{lt} glosator
fessio non est neccīa apud grecos eet

aut nota si preceptum d. ea esset
evaneste sacre scripture ¶ Rndet
sco q aus no est manifestu nectu
est aut aput eos sicut aput nos
bap fluminis tamq prima tabula.
sit & sacrm pnie. ut 2a tabula.
Et si p aus q no est apt eos g.
suetudo gfidi ¶ Rndet multas lau
dables gsuetudines amiserunt ex
quo ab ecca recesserunt et ita ista
no solu laudabilez s & necriaz
potuit amittere ¶ Item nec est
notu q gti no cofiteant cu nullus
doctor scribens gtra alias abusio-
nes eoz hoc exprimat et tam fuis-
set notabilis discordia ab ecca Roma
si in hac discordarent nob.er s. qua
cofice infirmentato ut viti hac for
baptizat sumus & cc. et ex hac gclu-
dit sco. racionabilius ee tenend. q co
fessio cadit sub precepto paciu diuo

Ad 2m rndz ho ven ¶ Ad 2m rndz ho ven q sacrm bap
xc implet ipse q docebat ipm / s
sacrm gfessionis impleuit palias
q docebat eos uti gfessione ¶ Ad 3m
Ad 3m rndz idm xpc qui oia sciebat sn
gfessione oes absoluebat. s hoc apli
& aly no facere potant ¶ Ipse em
no indigebat claue media sic nos
vii nec in hac dedit nob exm modo
siliter faciendi. s ad peccatores mi-
sericordit nas videri ut dicit pe.
Ad 4m de clauis ¶ Ad 4m rndz s. tho dec
iii. q. q. i. de gfece arlo 2o ct
fine dns q preceptu de gfessione
no est absolute p ius institutu qum
sit a sacro pmulgatu / s a deo in-
stitutum est sicut gius expressa institucio
eo non legat. tamne circa p figura
ipius inueni et in hac q Iohi con-
fitebat peccata qui bap ms ipius ad
gratiam xpm pabant & in hac & q
dns sacerdotibus leprosos transmisit d

quauis no cent nom. t. sacerdotes tam
in eis nom c. sacerdociu figabat
¶ Ist sco. ubi sup dicit q hic oz vide
an explicite inem' a xpo in nete
gfeo sit precepta q pz q no inde lo
an ali apla vel explicite in aliqua
doctrina aplica / an nc sit nec sit s
data precepto a xpo & docetes ab aplis
ecclie promulgata ¶ Et subdit pm
istorum est magis queicus adtenend
si possit euidenter vidi hac preceptu
ex eius no oz aut adhuc adduce
ad mt. 16. t dabo claues regni celoz
q no est ii pmisso de dacione futi
¶ Sed si ad in eius valz adhuc vide
io Jo. 20. Accipite spm scm quoz
& remiseritis peccata remittuntur eis data est
ptas aplis et i eis omnibus sacerdotibus
remittendo peccata no pit . q hac est
potestas dei q iudicialit & arbitrarie
s no pit arbitrari in ca ignota go
est eis manifestanda ca iud debent
arbitrari s h manifestatio est gfessio in ca
peti sta obligat petor ad aceimdu
se eis tamq arbitris quod est gsiti
¶ Si dicat. q ro hic cocludit q sacrm
pnie est in stitutu a xpo tamq vtile
et efficax no tam scz ex hac q sit
nctio recipiend nec cadens sub pre-
cepto q extrema vnctio est a xpo insti
tuta & sacrm cofirmacionis ut
dcm est sup. & tam neutrum c notum
simpr. nec est preceptu de isto ut de io
recipiendo & tuc dice ad formaz
arti q no scz ipi sunt arbit in ca
peti go aly debent se eis aceadere. s
vd scz. q si aliqui volunt se eoz
arbitrio submittere ipi vnd sunt ptatez
arbitrandi. no tam scz. go aly neci-
tate precepti tenet se submittere eoz
arbitrio ubi gtia quaeri sunt sacerdotes
gra glz hnt auctez absoluendi istud

peccatore quilz est compleate arbiter
eius quod ad potestatem non tamen tene[tur]
se submittere cuilz sed sibi tantum cui
voluerit ¶ Et hoc confirma[tur] per hoc
quod xpc subiunxit & quorum retinueritis
retenta sunt istud verbum non est pre-
cisiuum non solum omnia illa peccata retenta
sunt adeo ad penam que sunt retenta
a sacerdote quia sacerdos non retinet a[li]q[ua]
in aliquo modo de actata ubi non videt
signa penitencie & tamen illa que nullo sunt
aucta sacerdoti deus retinet ad vindictam
gehenne ergo nec istud verbum quorum
remiseritis remittuntur est precisum / sed
neuter assumpte adiunxit necessitas affirmans
denotantes remissionem factam ab apostolis
vel retentam esse precisam respectu reten-
cionis vel remissionis adeo faciende.
¶ Sed licet sic vniversaliter conclusio videatur sed licet
exclusio tamen precepti ab isto verbo.
quorum 20. quorum remiseritis etc tamen ...
ea ... precedit dupliciter primo sic nulli
committitur iudiciaria vel arbitraria potestas
in alterum imponitur necessitas submittendi
se sibi sed sacerdoti committitur huiusmodi
potestas in ea peccata ergo alteri ut reo
imponitur necessitas submittendi se
arbitrio eius & hoc probatum / antecedens probatur quia
nullus est iudex alterius invicem scilicet
iudicandi voluntate est iudicatus ab illo
iudice vel non iudicatus si voluerit
¶ Idem cum potestas iudicativa apud aliquem
in civitatem inesse tenetur parere unitas
...tas illo ... ius dictare solum
... iudicare te si tu velis
non est bene iudicare ¶ Sed forte non
istud cogit ut dicitur ... dicet non aliud
concedo quod iste arbiter non tantum sed ut
possit dictare ius inter ista / ¶ Sed ex quo
alius submittit se sibi sua dictata
recipiat vel soluit istud / non sic autem
dictata alterius sacerdotis dictavit ipsum ius

& non habent potestatem iudicandam ¶ Propter
hoc aliter arguit sic Scotus quicumque
prima gratiam amisit tenetur de necessitate
illius precepti · diliges dominum deum tuum
etc ¶ Lege qua iuste est ad eius re-
cuperationem et ex virtute illius precepti
diliges proximum tuum sicut te ipsum etc. sed iste pec-
cator in peccato mortali amisit primam
gratiam & potest recuperare eam susci-
piendo sacramentum penitencie alio arbitrio
quia hoc est institutum in remedium effi-
cax ad recipiendum primam gratiam
ex isto verbo ¶ Ioh 20. quorum remiseritis
peccata etc ergo ... necessitas confessi-
onis non ex illo verbo. tamen quorum re-
miseritis etc sed ex isto cum isto precep-
to diliges deum etc. tu simul iunctis
// forte dices quod antecedens ... ea quod
tenetur ad aliquam viam per quam possit
recuperare gratiam / sed non ad istam
determinate si alia sit possibilis nunc at
licet suscipere sacramentum penitencie sit via
utilis / est tamen et alia utilis
quia non potest ista esse precisam ad illam
recuperandam ¶ Contra arguit sic non quia
est ita facilis & ita certa. hic enim
non oportet nisi non ponere obicem ad
gratiam quod multum minus est quam habere
aliquam attricionem que per modum meriti
de congruo sufficiat ad iustificacionem
illi ¶ Item aliis potest esse magis certa
quod non ponat obicem quam quod habeat
attricionem sufficientem quia per modum me-
riti de congruo quia probabiliter potest sentire
se non peccasse tunc actualiter peccato
interiori vel exteriori & intendere
recipere aliquid quod ecclesia intendit in illo
sacramento conferre / sed non sic potest scire se
habere attricionem sufficientem ut meritum
de congruo ad iustificacionem ¶ Sed tunc videtur
dicendum sic. arguitur sic ubi est via facilior
& certior ad gratiam recuperandam.

tur quibus ad illam viam ita quod non
attemptet aliam difficiliorem et incer-
tam illa dimissa / quia tunc exponeret
se periculo salutis sue ymo videtur esse
contemptor sue salutis / sed ista via susti-
piendi sacramentum penitentie est magis penalis
quam. et citior ad primam gratiam re-
cuperandam. Secundo ex illo precepto dilectionis
dei et sui ipsius tenetur quis ad istam
Et subdit statim si ista ratio concludat
preceptum de confessione tunc ex eadem ratione ex illo
verbo quod remissa sunt peccata tua et 1o dili-
ges deum tuum etc. Sed tunc quidem rationem
aut saltem hec concludit quod preceptum de
confessione facienda est valde rationale
penitenti. quia et si aliqua persona pos-
sit habere aliquod remedium speciale / tamen
de isto remedio quod certum est possi-
bilius et certius rationabiliter datur preceptum
etiam eidem in certitudine ut patet in simili
de baptismo licet enim aliquis habeat baptismum
flaminis sine baptismo fluminis tamen
quia baptismus fluminis est certius remedium
facile et certum preceptum de hoc pro certa
certitudine est utile et rationabile et ita
in proposito Tertium dicunt quod ideo quod rationabiliter
fuisset datum preceptum generale de con-
fessione facienda Et subdit statim si
dominus tolleretur quod preces predictas
in primo membro non patet fuisse datum
ex verbis eius nunquam dicens quod illud pre-
ceptum habetur ex verbis alicuius apostoli
unde quod sic per illud Jacobi. 4o confitemini
alterutrum peccata vestra. Sed hic dicit
glosa. quod nec per hoc verbum in epistola Jacobi
preceptum hoc dedit nec preceptum aliquod
promulgavit Primum probat dominus vi-
delicet Augustinus obligandi totam ecclesiam
fuisse in principio pueles et peccantis eius
episcopi pueles predicantem / quod non
concederent romani nec concederent quod
auctoritas illa prius tempore fuisset sub-

tertia Secundum probat quod apostoli publicaverunt
preceptum domini utebantur modo loquendi per-
quem patet manifeste quod erant pre-
cones Christi ut patet per illud Pauli 1.
Cor. 7o quando volens publicare id pre-
ceptum domini de non dimittenda uxore
dicit precipio non ego sed dominus etc. quando autem
vult facere propriam persuasionem de cohabi-
tatione viri conversi ad fidem cum sua
uxore infideli ut econverso quia licet
hoc fit sine contumelia Christi non tamen
necessarium sic dicit ceteris ergo dico non dominus
Si quis frater uxorem habet infidelem
et hec consentit habitare cum illo non di-
mittat illam etc. quando enim possit certi-
ficare quod ipse ut preco publicaverit
preceptum in ex precedentibus vel sequentibus
manifestaret se esse in illa publicatione preco-
nem / Item probat utrumque membrum
sibi verba patribus annexa dicendo enim
confitemini alterutrum / non magis dicit confessionem
faciendam pacti quam alteri / subdit
enim et orate pro invicem ut salvemini
Nullus vult dicere ipsum instituisse
vel promulgasse preceptum domini. sed
intelligitur tamen esse sicut in primo verbo con-
fitemini alterutrum etc. persuasio ad humi-
litatem ut scilicet equaliter nos confite-
amur apud proximos peccatores nisi
id prius Johannis primo Si dixerimus quod peccatum
non habemus etc. et ita per secundum persuadet ad
caritatem fraternam ut scilicet per caritatem
fraternam subveniamus nobis invicem
Ex dictis concludit quod hoc preceptum de con-
fessione non apparet esse divinum divino
promulgato precepto sed apostolicam Ex-
hys ultimate concludit tenendum esse quod
vel confessio sit divinum divino promulgato
precepto ut supra probatum est. vel si id
non sufficiat divinum est quod est divinum di-
vino pacto promulgato ab apostolis et
continetur etc. per apostolos absque scriptura

Et hoc fuit mens et intentio glosatoris
decreti sed propter theutonici nobiles sed quod confessio
habuit ortum aliquam ab alio traditione etc.
utique dicit in glosa de pe. di. v. et ideo male
glosa. et alii cum aliis replicant

sic multa alia tenz ecclesia ostensa p-
apostolos sibi promulgata sine scriptura
cuius fundamentum est id q°. ul. sunt
et alia multa que fecit ihesus et s-
dicetur expresse de tele missa tum mar-
the li° 3° ¶ Et q° istius arti confessio sa-
cramentalis tantum est facienda sacerdoti
opinis meam ad licite possit laycis
confiteri p^a p8 p^z. quia solus sacerdos habet
auctoritatem ligandi et soluendi ut inferius
patebit in 2° arto sequenti de clauibus
ecclesie de quibus et pz p ay in q° d oc
19 ¶ Item probat h° s. tho. d oc in
q. 1 m^a de confessione q. 3 arto 1^a ille
solus est minister sacramenti penitentie cuius p8
est confessio qui habet misticum scilicet corpus
et bim sed solus sacerdos est huiusmodi
a^oz p^z quia q^f que in sacramentis datur
a capite in membra descendit et ideo solus
ille est minister sacramenti in quibus datur
gratia qui habet misticum scilicet corpus et
bim quod est caput et membrorum eius
et mistici sed constat quod in sacramento penitentie
confertur gratia i^z bor non est quia solus
sacerdos cuba^oz pt confessionem sr^z g°
quod ei soli est confessio sacramentalis facienda
¶ Sz p8 probatur meam necessitatis ad non pe-
tens sine copiaz sacerdotis licite pt
confiteri layco i^z ans probat s. tho.
ubi d arto 2° assu. quia sicut baptismus
est sacramentum necessitatis ita et penitentia bap-
tismus. quia est sacramentum necessitatis dupliciter sed
ministerium bim cui ex officio baptizare
incubit scilicet sacerdotem alium cui
casu necessitatis dispensatio baptismi committitur
et ita et minister penitentie cui confessio
est facienda ex officio est sacerdos sed de-
necessitate et laycus hicem sacerdotis supplet
ut ei confessio fieri possit ¶ Dicam q° quo
ad primum eius partem pz p augustinum de-
ua et fa penitentia cala nono et alle^z a-
ay. 1 q^a d oc in . post medium dicam-

tem qui uult peccata confiteri ut in-
ueniat gratiam querat sacerdotem qui
sciat ligare et soluere ne cum negli-
gens circa se extiterit negligatur
ab illo qui eum misericorditer monet
ne ambo in foueam cadant . quia
stultus eum tac ualuit ex quo pz
p^a p8 conclusionis et 2 mete subdit tanta
uirtus bis confessionis est ut si de-
est sacerdos confiteatur proximo sepe
enim contingit quod penitens non pt ue-
recundari coram sacerdote quod desideranti
nec tempus nec locus offert et si ille
cui confitebitur potestate non habeat sol-
uendi fit tamen dignus uenia ex sa-
cerdotis desiderio qui crimen confitetur
socio et ex hac pz p8 2^a ¶ Item
ut ibidem allegat ex beda sr id
¶ a. 4° confitemini alterutrum peccata uestra
dicit. quia peccata cotidiana pandenda sunt
sacerdoti quam tamen coequalibus pandenda
sunt cum deest sacerdos et urget pe-
riculum uenialia et sacerdotis oblata
copia licet confiteri coequali et suf-
ficit ut quibusdam placet si tamen
ex contemptu non negligatur sacerdos
¶ Et p^az parte conclusionis confessio ad hoc
est necessaria . ut taxetur penitenti satis- ext 4° p^az
factionis modus sed quia ad non sacerdos
discretus possit penitenti dare satis-
factionis modum quia multi sacerdotes
i^z tes ¶ Item confessio ad hoc est ordi-
nata in ecclesia ut rectores prelatorum
suorum uultum cognoscant iuxta id prouerbiorum
2a. diligenter agnosce uultum pecoris
tui. sed quamquam rector seu prelatus non
est sacerdos i^z quamquam non sacerdoti e-
facta confessio ad quam diuinum preceptum ob-
ligat sed illa solum est sacramentalis
i^z ¶ Et 2az partem in ulla casu
licet confiteri non sacerdoti i^z tes ans

Patet quia confessio est accusacio sacramenta-
lis sed ministerium sacramenti dispensatio
potest fieri per laycum cum non sit minister
sacramenti. ¶ Item minister debet se aptare
non suo iudicio sed iudici in foro conscie-
ncie est sacerdos ergo etc. patet quia magis
indicat confessio peccati vel actio ordina-
ad finem comprehendatur ab illo cui fit
confessio vel actio sed sententia a non suo iu-
dice lata est nulla; secundo patet quia solus
sacerdos habet potestatem ligandi et sol-
vendi. ¶ Item si sit tunc in casu necessitatis
confessio layco non tenetur iterum confi-
teri sacerdoti, si alias necessitatis evaderet
quod patet secundum ex hac quia tunc confessio facta
actu vel voto facienda non esset ad
salutem necessaria cuius falsitas patet ex prius
dictis. Contra patet quia si laycus baptisat
et absque necessitate non debet a sacerdote
baptismus reiterari ergo nec similiter in
proposito debet reiterari confessio. ¶ Item
vel in casu simili necessitatis talis te-
layco confiteri vel non; si sic tunc dicta
confessio non sacramentalis esset de necessitate
salutis quod patet secundum. ¶ Item nec debet quo
habetur aliquod preceptum divinum vel ecclesie.
¶ Si non contrahat tunc esse dicitur Augus-
tinus pallentio dicitur tanta est vis
confessionis ut si deest sacerdos confi-
teatur proximo. ¶ Et similiter dicit Beda
dicitur quod peccata venialia coequalibus
pandenda sunt si deest sacerdos.
¶ Confirmatur prima est sacramentum necessitatis
sicut et baptismus sed in baptismo sacramenti
necessitate quilibet homo est minister ita
ut oporteat ab aliquo recipi quo
et in penitencia. ¶ Sed ministro ecclesie facta
est confessio et tunc recipiunt ad hoc
quod tenetur tamen incumbit necessitas ergo
¶ Ad primum istorum dicendum secundum B. Thomam et
petrum de thar[antasia] quod confessio non solum or-

confessio

Ad primum istorum

dinatur ad penitentie taxationem sed et ad re-
laxandum aliquid virtute clavium
faciendam. ¶ Ad secundum dicit B. Thomas quod cog-
noscere vulnus peccatoris ad duo valet;
est primum quod ordinetur contra Christo
et sic cognoscere vulnus peccatoris perti-
net ad curam et sollicitudinem pasto-
ralem que episcopo incumbit illis qui
non sunt sacerdotes. ¶ Secundum quod provideatur
ei quicumque medicamentum salutis
et sic cognoscere vulnus peccatoris pertinet
ad eum cuius est medicamentum salutis
scilicet sacramentum eukaristie et alia prebere
scilicet ad sacerdotem et ad talem cognitionem
peccatoris confessio ordinatur. ¶ Ad tertium dicit
s. Thomas quod in sacramento penitencie non solum
aliquid est ex parte ministri sed absolucio
et satisfactionis iniunctio sed et aliquid
ex parte ipsius qui suscipit sacramentum quod
est et de essentia sacramenti sicut contritio
et confessio et satisfactio que iam in-
cipit esse a ministro inquantum ea iniungit
et a penitente inquantum eam implet et
ad plenitudinem sacramenti utrumque debet
concurrere cum possibile est. Sed cum necessitas
imminet debet facere penitens quod ex parte
sua est scilicet conteri et confiteri cui
potest quamvis sacramentum perficere non
possit ut faciat id quod est ex parte
sacerdotis scilicet absolucionem tamen effectum sa-
cerdotis summus sacerdos supplet et sub-
dit s. Thomas. Dicendum nichilominus confessio
layco ex defectu sacerdotis facta sacramentalis
est quodammodo quamvis non sit sacramentum
perfectum quia deest ei quod est ex par-
te sacerdotis. ¶ Ad quartum dicendum idem
quod quamvis laicus non sit iudex eius
qui ei confitetur absolute tamen racione
necessitatis accipit iudicium super eum
simpliciter quod confitens ex defectu sacerdotis

ad 3m

ad 4m

se ei subicit Ideo ymo videt idem
quod per sacramentum ipso non solum deo sed etiam
ecclesie reconciliatur debet Ecclesie autem re-
conciliari non potest nisi sanctificatus ecclesie ad
hominem pervenit per primum elementum exteri-
us adhibitum quamdiu ideo non sanctificatur
et ideo baptizatus aquorum secundum ipsum factum
ecclesie non oportet quod iterum baptizetur Sed in-
primia ecclesie sanctificatio non pervenit ad homi-
nem nisi per ministerium et non est ibi aliquod
elementum corporale exterius adhibitum
quod sanctificatum invisibilem gratiam
conferat et ideo quamvis ille qui laico
confessus articulo necessitatis consecutus sit veni-
am a deo / eo quod propositum confitendi quod
secundum mandatum dei concepit sicut patet
implevit non tamen adhuc reconciliatus
est ecclesie ut ad sacramenta ecclesie admitti
debeat nisi prius a sacerdote absolvatur.
sic ille qui baptismo flaminis baptizatus
adeunte non admittitur et ideo oportet quod iterum
confiteatur sacerdoti cum copia eius potuit
et precipue et ut dictum est preceptum primum
confessionem non fuit Unde oportet ut perficiatur ut
extra preceptum sacramenti pleniorem
effectum consequatur et ut mandatum de-
primum sacramento recipiendo impleat
Idem dicit per decretum in quarto distinctione in
prima confessione questione tercia articulo primo in-
fine ad secundum argumentum aliqui dicunt
quod in articulo necessitatis cum non potest habere co-
piam sacerdotis tenetur homo confiteri laico
alii quod non et subdit hoc puto verum
et sic iudicandum est de eo sicut de illo
qui non habet copiam confessoris Concor-
dat bonaventura ibidem in prima questione cum sit
confitendum dicens in fine questionis quod non
oportuit omnibus dari potestatem audiendi
confessiones nec eos talibus confiteri / quoniam
volens ~~confiteri~~ sacerdotem et eo
carens privatur salute sufficit enim

sibi voluntas quia sic et ut voluntas eius
exterius appareat dat aliqui consilium
ut confiteatur suo socio Iste scilicet ibidem
questione prima articulo illo cum sit confitendum
Si quis tamen secundum preceptum primum
sufficit confiteri laico Idem quod aliqui
videntur videre multa mala quod sit
Et subdit. videtur ei confessio potest
esse in verecundie que est una pena
debita peccato et in hac confitens salut
aliqua pena qua solveret si confiteretur
sacerdoti Sed quia actus adhoc
ex precepto sit et non ad aliud ut
sequatur sententia / et laycus nullam habet
potestatem ... in foro suo se
quod nullum preceptum est de accusando se
laico Subdit et forte utilius esset
non actare se illi si posset equalem
verecundiam habere apud se recogitando
eadem peccata sua cum primum Subdit
et dicet aliquis quod necesse est non con-
fiteri laico quia ille licet infamare
se nec prodere peccatum suum occultum
illi qui non presumit celator secreti
nec sit melius confitere peccatori qui
ipse nec sibi Forte propter consilium re-
quirendum licet alicui revelare
peccatum suum alicui layco discreto
Videtur sic nec licet propter quia consilium
possit inquiri per ipsum tamen nullo absque
revelatione peccati sui / Unde in de ma-
lefic dampnatur confitentibus laicis Vi-
det simplicitas excusat eos nisi in hoc
presumat et simplicitas eorum est eis in-
toria propter voluit illud quod primum
ad sacramentum primum supplere si primum / hoc
tamen discreto qui bene sciret ad quid est
confessio instituta nec forte utile foret
nec sine forte necessitate tantum confessionem
facere Scotus Idem confirmatur videtur
quod Thomas quod baptismus est magis sacramentum
necessitatis quam primum sacramentum quo ad

confessionis et absolutionis. Et quamvis baptismus
pretermitti non possit sine periculo salutis
eterne ut patet in pueris qui non decedunt
sine remissione. Sed non est idem de confessione et
absolutione que tamen ad adultos in quibus
contritio cum proposito confitendi et desiderio
absolutionis sufficit ad liberandum a morte
eterna et ideo non est simile de baptismo et confessione.
utrum semper teneatur ad confitendum proprio sacerdoti — ¶ Circa peccata occurrit dubium. Utrum necessarium
sit quod homo confiteatur proprio sacerdoti vel an
sufficiat alteri commendato vel privilegio
superioris confiteri. Et arguitur primo quod sufficiat
Rm — at alteri quam proprio sacerdoti confiteri.
Dicit enim Gregorius apostolus moderamine et
pietatis officio annos constitutum est quod sacerdos
modernis apostolorum figuram tenentibus liceat
ut predicare baptizare quoniam etiam peccatoribus
orare penitentiam imponere peccata solvere sed
modernis non sunt proprii sacerdotes aliquotiens
2m — cum non habeant curam animarum. ¶ Item sicut
sacerdos est minister eucharistie ita etiam istius
sacramenti sed quilibet sacerdos potest conficere
3m — et quilibet sacerdos potest sacramentum penitentie
ministrare. ¶ Item Augustinus de vera et falsa pe-
nitentia capitulo nono et allegatur ad decretum
ibi. Et iterum qui vult peccata confiteri ut
inveniat gratiam querat sacerdotem
qui sciat ligare et solvere ne cum ne-
gligens circa se extiterit negligatur
ab illo qui eum misericorditer monet
et petit ne ambo in foveam cadant
et post pauca qui confitetur sacerdoti
meliori quam potest confiteatur. Ex quo videtur
quod sacerdos cui debemus confiteri sit in
nostra electione constitutus et precipue
si proprius sacerdos aliquis est ignarus
Rm — videtur quod ille possit ymmo teneatur
alteri discretiori confiteri. ¶ Item
quidam sunt sicut prelati qui non videntur
habere proprium sacerdotem cum non habeant
4m — superiorem et tamen isti tenentur ad con-
fessionem igitur. ¶ Item quod precepte
institutio est contra libertatem militantem non
debet ut dicit Bernardus in libro de dispensatio-
ne et precepto. Sed si semper necesse
esset confiteri proprio sacerdoti institutio
confessionis contra caritatem militaret
ut puta quod penitens sciat sacerdotem
suum detectorem aut sollicitatorem ad malum
aut fragilem ita ut ad peccatum quod ei
quis confitetur sit pronus. vel si revela-
tor confessionis esse probabiliter estimatur. vel
si peccatum contra ipsum commissum sit de quo
quis confiteri debet. ¶ Contra in eo quod est
necessarium ad salutem non sunt homines artan-
di cum salutis sed magna artatio
videtur quod unusquisque teneatur ad confitendum
de necessitate. Etiam plures multi possent
a confessione retrahi vel timore vel verecun-
dia vel aliquo huiusmodi. Cum ergo confessio
sit de necessitate salutis videtur quod non debeant
homines adhuc artari ut proprio sacerdoti Innocentius decretalis
confiteantur. ¶ Notandum est illa decretalis
Innocentii extra de pe. et re. que incipit 1m
quod omnis utriusque sexus fidelis ex quo ad
annos discretionis pervenerit omnia sua pec-
cata semel in anno confiteatur proprio sacerdoti.
Et in eadem decretali dicitur si quis ex-
tra voluerit alii confiteri prius licentiam
petat et obtineat a proprio sacerdote.
Si ergo sacerdos non dat licentiam videtur
quod nullo modo possit confiteri alii. ¶ Item 2m
de pe. dist. vi. c. dicit Urbanus et ius placuit
ut nulli deinceps sacerdotum liceat
quelibet commissum alteri sacerdoti ad penitentiam
suscipere sine eius consensu cui prius se com-
misit igitur. ¶ Item Leo papa ... diligenter 3m
attendere voluntatem peccatoris tamen ubi pro multitudine
inter confitentes quam vel propter confessionem sacerdos
habens curam animarum seu subditarum suarum
potest igitur. ¶ Item ad Hebreos ultimo obe- 4m
dite prepositis vestris et subiacete eis
ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus
vestris reddituri. Sed sacerdos qui habet curam

tenetur reddere ronem de aia subditi sibi
q subditus teneatur ei statutum sicud in-
1º
dicare ¶ Item quilibet subditus tenetur
2
sacra pcipe ab ipso sacerdote q
sacrm exibet. si confessio est spialis
ad illud sacrm quod illi tenet confiteri
a quo sacrm id tenet suscipe sed sicut
est sacerdos ipius quod querit sicut con-
fiteatur alij tenet confiteri ipso sacerdoti
ad pm ppone concl prima
¶ Pro cusione ad primum primitto quod
istam q ad dispensandum sacrm
pnie non solum requirit minister huius
ordinis sed talis qui habeat iurisdictionem
ista pbat s. tho. me de ec. in prima
de confessione q 3a articulo 2o in tu
ad eundem q oz q dispensator huius
sacri sit talis qui possit imponere
ad agendum opus satisfactionis.
penitenti ipsum. aut non competit alicui
in alium nisi qui habet sup eum iurisdic-
tionem lte ¶ Unde & idem dicit malijs
sacris actus ministri non sunt de essen-
cia sacramenti scz in adultis requiru-
tur ad percipiendum utilitatem sacri ipi
tentiones phibens scz fictionem. sed in
pnia actus ministri sunt de substancia sacri eo
q contritio confessio & satisfactio sunt par-
tes pnie. actus autem ministri cum sub
plurimum habeant non possunt nisi ab alio dis-
pensari in pincipium lte ¶ Ex hoc
infert s. tho. q sicut ille qui non est
sacerdos non potest hoc sacrm conferre
ita nec ille qui non habet iurisdictionem // Ex-
quo ulterius infert q sicut oz sacerdoti
ita ipso sacerdoti confessiones fieri p hoc tamen
non vult excludere quin ex commissione
seu licentia ipius sacerdotis seu habentis
iurisdictionem ordinariam alij non habentes alias
iurisdictionem possit confessiones audire et absolvere
¶ Et quo ad hoc nota s. tho. idem in iiij de
ad articulum 4m q dupliciter aliquis sacerdos potest

impediri ne alicuius confessiones audiat. primo
propter defectum iurisdictionis. 2o propter impedi-
mentum executionis ordinis sicut
excommunicatio et degradatio et huiusmodi //
¶ Ex hac pone 2o 2m sacerdos huius impotens co 2
audiendi confessiones alterius propter defectum iuris-
dictionis tamen habilis est ad audiendum
confessiones et ad absolvendum propter illum
qui habet iurisdictionem pp s. tho. quicumque
habet iurisdictionem potest ea que sunt iurisdictionis
committere lte si non impediatur. q alterius
confessiones audire non possit tamen propter iurisdic-
tionem potest sibi per quemcumque iurisdictionem habentem
tem in metris illum committi q quos
suos audiat & absolvat sive per-
ipm sacerdote curatum sive p epm
sive papam ¶ Ex 3o sacerdos inhabilis 3a co
ad audiendum confessiones propter impedimentum
executionis ordinis habilitatur p ab
eo a quo potest huiusmodi impedimentum remo-
veri pp s. tho. ubi s. & potest q
amoto impedimento tunc talis habet omnia req-
sita ad hoc ut possit licite huiusmodi
sacrm dispensare lte ¶ Ipso 2o articulo non de eo ipsi sacerdoti
sedato et ao hic incidentium dubiorum
est de q sic nota Bo. Ben. me de ec-
cl. in illa cui sit confitendum quod
2 ipius sacerdos dicitur tripliciter proprius
aliter et ipse proprie dicitur ipius sa-
cerdos quicumque potest confitentem absol-
vere sive p ipm autem seu p commissionem
ut de mandato ut potestatem suis illis
habent privilegium que predicant audire con-
fessiones ¶ Communiter dicitur ipius sacerdos omnis
qui ex propria auctoritate ut officio tamquam
prelatus ordinarius potest absolvere ut
ipi epe & sacerdos parrochianus
¶ Ipsi non dicitur ipius sacerdos ille qui
administrat sacra & cui commissa
est spiritualis cura et est sacerdos parrochi-
anus ¶ 3o & ipius quilibet alteri 3o

qua proprio sacerdoti quocumque dictorum
tamen modorum proprius sacerdos capiatur
licite confiteri possit ad peccatum exu-
bescentias et conniventiam non tam sacra-
mentaliter ad obtinendam sacramentalem absolutionem
quo ad utramque partem patet per Bo. be
ubi d. p̄mic̄te an dicam predictam et
probat primam partem quia audire con-
fessionem proprie non spectat ad aliquem
dignitate sed ad omnes qui possunt predicare
vel cuilibet tali sit licentia et man-
data potest peccator ad libitum confiteri
sive sit laycus sive sacerdos sive secula-
ris sive religiosus dum tamen sit de fi-
delibus unus et cum non sit excommunicatus
vel suspensus ¶ Secundam partem probat quia ille qui
non est proprius sacerdos alicuius a quo
dictorum tamen modorum non potest eum absol-
vere sacramentaliter et si proferat verba absolutionis
nichil fit ab absolvente et vel recipitur
a penitente vel quia patet cum iurisdictionem
talis non habeat in illum ad sui(?) ...
de ipso nec auctoritatem ad absolvendum
penitens cuilibet suo proprio sacerdoti
tamen proprium sacerdotem 2o vel 3o modo lici-
te potest ad optinendum aliquo sacramentalem
absolutionem confiteri nec contra talem confessio-
nem iterari patet quia 3o modo confiteri potest
proprio episcopo vel sacerdoti parrochiali
absque hoc quod optineat cum de illis
confessis iterum confiteri vel tenetur ¶ Ex quo
sequitur quod non semper tenetur bis sol in anno
confiteri proprio sacerdoti accipiendo proprium
sacerdotem 3o ¶ Secundo autem de proprio
sacerdote commissive scilicet qui absolvit
per delegationes vel commissiones tunc volumus
me curat dicit Conteri Bo. bon. quod
de illo distinguendum est aut enim commissa
est ei potestas et data licentia a sa-
cerdote parrochiali tunc sacerdos ius
suum commisit illi et tunc qui confitetur

2 pars probatur

Ex quo de proprio sacerdote commisse sumpto scilicet per commissionem vel privilegium etc.

illi non tenetur iterum confiteri illi anno suo
sacerdoti et ipso exigente nisi recidivet
ille qui confessus fuerat quia sacerdos ius
suum et potestatem suam pro illo tempore alteri
cedit ¶ Si autem est illi auctoritas commissa
a superiori ordinario et tunc aut plena
aut media si plena sicut iudican-
dum est sicut de ordinariis sicut patet de
fratribus qui sunt penitentiarii domini pape
et episcoporum ¶ Si autem est commissio in casu
sicut fratribus qui predicant quibus datum est
privilegium et potestas audiendi confessiones non
in preiudicium sacerdotum bonorum sed in fa-
vorem fidelium et negligentiam malorum
et subdit tamen dico quod secundum intentionem
privilegii sacerdotes parrochiales in
suo non priventur immo faciendum est
semper quod a suis parrochianis debita
eis reverentia exhibeatur ideo credendum
est quod omnes parrochiani quicumque et
quantumcumque fratribus confiteantur tenentur
sacerdotibus propriis confiteri si sunt boni
et ydonei et ipsi exigant nec alias
sunt contenti et hoc dico saltem semel
in anno de hiis peccatis que sunt tunc ¶ Si
autem habet causam legittimam propter quam
rationabiliter refugit ipsum vel quia sol-
licitat ad malum vel quia timet reve-
lationem confessionis vel quia simplex est et
ydiota dico quod confessus non tenetur iterum
confiteri etc. si sacerdos exigit quia infa-
noem clavium expresse hoc privilegium da-
tum est aliaquin si non habet excusationes
et ipso exigente noluit confiteri vix
credendum tamen quod vere sit penitente ¶ Et
ex hiis concludit dominus quod omnibus fratribus
in consilio est quod remittant ad proprium
sacerdotem ut si non est contentus illa confes-
sione iterum audiat ¶ Et subdit quod quo
quis teneatur iterum teneatur confiteri proprio
sacerdoti dicendum quod si intelligatur de
confessione in qua est absolutus et de proprio
sa

concludit ex hiis

subdit

sacerdote largo modo sumendo. si alias
ptatem absoluendi dico quod tenetur
nec sufficit alteri confiteri ¶ Si autem
intelligatur de prochiali sic non est gra-
liter tamen etiam ex licencia superioris
tamen confessus dandi est. Similiter quibus im-
minet periculum quod recitant ad superi-
ores ¶ Si sacerdos non vult eis dare
licencia scilicet vel ad eos qui sunt dicti
vel ad penitentiarium domini pape aliquam
non possunt absolui ab aliis quam tenentur
ipso saltem semel in anno confiteri //
In solutione ¶ Item postea in solutione vnius articuli dicit quod
quod si sacerdos prochialis sit ydoneus
quod semper tamen est quod subditus ad eum
remittatur ad quotidie audiat in hiis
que ad ipsum pertinet non tamen sic est
ppsdt necessitatis ¶ Et post subdit sicut tamen dicti
sunt aliqui iuris periti senserunt quod si
tenetur iterum confiteri proprio sacerdoti in eadem
anno non tamen oportet quod ille eadem quod
prius quia bene absolutus est et istud uidetur
satis probabile qui frequenter peccatores
aliis suas mostrarent conscientias quas
nullo modo propriis sacerdotibus aperirent. ymo
illa dicunt frequenter que longo tempore ce-
lauit licet alia minora dicerent
sicut expertis notum est ¶ Subdit et ita
credendum est hoc a summo pontificem
remisisse ad id priuilegium concedendum quod
non est adeo amplius ut preiudicium fiat
ptati sacerdotis nec adeo restrictus ut
obsit fidelium saluti tamen nec sunt
penitentes artandi ab illa enor-
mia iterum confitenda tamen semel pec-
cati legitime sunt confessi nec ita libe-
ri sunt iudicandi quin etiam semel
in anno quando alias occurrerit in ista
confiteri sacerdotibus propriis deant si illi
uelint ¶ Item in solutione vnius articuli de
priuilegiatis quibus papa concessit ptatem
audiendi confessiones et absoluendi i

apertis ex quo uidetur quod a prelatis
et simul ptatem confitendi illi etiam
contra voluntatem sui sacerdotis quia qui
concedit priuilegium censetur accessorium uide-
tur concessisse ¶ Videtur et fine quoniam
dicens credo quod malo uelle sacer-
dotum prochialium posse confiteri ex
licencia priuilegii et sacerdos non
est audiendus si prohibet quia malle
male modo ¶ Item in solutione vlti-
mi articuli quo articulus quod si confesso priuile-
giato non tenetur confiteri suo sacerdo-
ti frustra datur id priuilegium sine illa
auctoritate et duplex surgit tribulacio quod
non est equum iure diuino nec humano
¶ Videtur in fine quoniam quod non tenetur iterum
confiteri de eisdem tenetur tamen de
aliis papa mandatum de talibus. contra
sunt sacerdote uel suo priuare ¶ Item
tho. dist. 19. q. i. in iiii de pe. de q.
3. articulo quinto in fine ad articulum tertium dicit
quod non est inconueniens plures constitui
iudices proprios seu proprios sacerdotes sub-
ordinatos ita tamen super eandem plebem
immediate sunt sacerdos prochialis episcopus
et papa et similia eorum sunt ea que sunt iuris-
dictionis ad eum pertinencia alteri committere
¶ Sed si superior committat qui et prior
est duplex sunt committere aut ita quod
eum loco sui constituat et sic papa et
episcopus suos penitenciarios constituunt
et tunc talis est prior quam inferior prelatus
sic penitenciarius pape prior est quam
episcopi et penitenciarius episcopi prior quam
sacerdos prochialis et magis tenetur
ei confitens obedire ¶ Alio modo ut cum
coadiutorem illius sacerdotis constituat
et quia coadiutor ordinatur ad eum
cui adiutor datur id coadiutor est
minus prelatus et in penitens non tamen ei
obedire tenetur quam proprio sacerdoti
¶ Item ibidem in resolutione ad argumentum tertium

Item in solutione
non sed tho cc petri
Ite idem in fine

q est de uerificacione ofe^os faciende
ppo sacerdoti dicit q nullus tene^r con-
fiteri pcta q no h[abe]t / et ideo si aliquis
penitenciario epi uel alteri epi co-
missione hnti ofessus fuit constat d
dimissa pcta et quo ad deum et quo
ad ecclam no tene^r ea confiteri ppo sac^r-
doti q^n nulla petat / Sed p statutu
ecce de ofessi^oe facienda ppo sacerdoti
semel i anno eodem mo se h[abe]t ubi
sicut ille qui h[abe]t solu uenialia t[ame]n
cum h[abe]t uenalia solum ofitei ut dis-
dicunt uel pfiten se apcto mortali
i mune et sacerdos misero ostue
ei crede tene^r / Subdit si tamen unum
confiteri tene^r no frustra pmo
ofessus fuisset qr quanto plib[us] sacerdotibus
ofite^r quis tanto plus de pena ei
remitti^r et ex erubescencia confessi-
onis que impendit satisfactoriaz
reputa^r et ex ui clauium uirtutacious
possz aliquis ofiteri q aliquam pcta
liberare nec ireterale facit in iniuria
sacerdoti nisi illi inpio sacrificarie adhibe^r
uel p caractere impressionem uel pme
ofirmacionem quorz neutz est i pma
Subdit uerum bonum est q ille qui
auct^e epi ofessionez audit i duca
confitente q ofitea^r ppo sacerdoti
q si uoluit michilo^s eum absolue
debz / Item sto de^ac ia. x. q. i.
p[ro]bandum solum uel ppe fine qolus
dicit q ex pma institucione ecce
no uide^r fuisse districti ppi sacerdo-
tes qui cum apli erunt et no ibant
pdicando uerbum dei nunc fuit iste sac^r-
dos istius gentis nunc illius et nunc iste
nunc ille / sed post sunt dioc distincte
et parochie et sacerdotes in parochiis
p[ri]mi tamen pnt dici ppi sacerdotes
qui habent iurisdictionem ordinariaz
uel omissam uel sali uirtutes int^r

No sto de eadh ma

dictionem ordinariaz qz quissalos uel
sotti^me soli uirtutes in meraz iurisdictionez
et proximam ordinariaz etc. / Et pterea
dicit q 2^m tres int^er fieri pnt altera-
ciones inter ordinarios et comissari-
os de iur^e illius cali siquidem ordi-
narius primum aut et inferiores no
ulterant^r qz superiores ut ipi soli
sint ppi et no illi qr no ita faciliter
audient curati resistere epis
sicut pauperib[us] priuilegiatis / Sed si
pandeat^r uerus uocali ppo sacerdoti
ppus est qui solo et nullus alius
uel prius isti qr isti et no alii neutr^o
obliga^r as ad ofitendum ppo sacerdoti
qr si multi exceptis pnt eum par-
rochianos uelut excq^o absoluit idem
etc exequo absoluit multos parochi-
anos etc / Exlibet infert q i d
ta^lu inte^r pmte seu de lute iur-
dictionem ad in aucte absoluendi istud
nec inhoc tunc specificatur pceptum ecce
qr in guali dem erat sacerdoti hnti
iurisdictionem / Et si aliquis posset co-
mittere illaz in meraz iurisdictionem
bin quod alius hit ordinare et ipi
no negant papa posse fe^r q 2^m i^lu
intellectum comissarius pt sic prius //
Exequo infert q i d ppo sacerdoti
no specialit cui ut melius in precepto
p^o n dica^r q i pmitiua ecclia quilz
sacerdos habuit iurisdictionem sup quolibet
penitentez et nunc sunt sunt dethati
singuli penitentes ut subditi et tunc
quiliz erat eorum prius curatz h^o modo
stilitz qr unus iurisdictionem ordinariaz
sup quoz sz no prius i dethatus sibi
uel parochio sue / sicut modo est prius
sz i appetas nullaz ptate spalem t[ame]n
haut ppa qua no hnisset ille / Sed
tm limitat ad quos aquib[us] h[abe]t sto.
Item uolkat intr^e in as quas epe

No uolkat et pctam ma qui pro re-
atat opio as lahis de paliaco q in
curia et pisius reuocauit

titat ing° manet etiam quam licet
penitentia confessio non proprio sacerdoti
tam fratri commissione audiendi con-
fessiones necesse sit iterum confiteri peccata
sua proprio sacerdoti ¶ Et i ratione adquam
permittit primo quod anno domini m ccc
vij fuit quidam doctor parisius
dictus Jo. de poliaco sacre theologie pro-
fessor qui posuit 3 articulos primus
fuit quod confessi fratribus habentibus licentiam
generalem audiendi confessiones tenentur
eadem peccata que confessi fuerunt iterum
confiteri proprio sacerdoti ¶ 2^a quod stante sta-
tuto omnis utriusque sexus edito in concilio
generali Romanus pontifex non potest facere
quod parochiani non teneantur confiteri
omnia peccata sua semel in anno proprio
sacerdoti ymo nec deus potest facere hoc
quod includit contradictionem ¶ 3^a quod papa non potest
dare licentiam generalem audiendi con-
fessiones quin sic confessus teneatur eadem
peccata suo proprio sacerdoti i. parochiali
curato confiteri ¶ Istos articulos publice
docuit et defendit sed post multas
disputationes habitas tam in consistorio
coram papa et cardinalibus quam seorsum
easdem publice revocavit dominus se teneat
i.e. fratres nostre tunc ¶ Contra quos articulos
et errores constitucio sedis apostolice
emanavit mihi etc. nos quoque attenden-
tes quod doctorum articulos asserendo predi-
cando et doctrina redundare potest in multa
pernicie animarum quos articulos per plures magi-
stros in sacra pagina examinari
fecimus diligenter ideoque ne in errorem
quod absit anime simplicium prolabantur omnes
predictos articulos et quolibet eorum tamquam
falsos et erroneos et a sana doctrina
devios auctoritate apostolica condempnamus et
reprobamus de fratrum nostrorum consilio et as-
sensu doctrinam ipsius contrariam et unam

et katholicam affirmamus asserentes quod
illi qui predictis fratribus confitentur
non magis tenentur eadem peccata iterum con-
fiteri quam si illa confessi fuissent proprio
eorum sacerdoti ¶ Et contra inhibet
districte ne aliquis predictos articulos
tenere audeat vel defendere quos et
dictus magister de poliaco in sermone et in
missalis [illegible] publice revocavit Ar° holbot adsez
¶ Subdit extravagans patet quod sit dubium adhuc
nam utrum dominus papa declaravit quod ibi
tres propositiones sunt videlicet prima quod confessi fratribus
habentibus licentiam generalem audiendi con-
fessiones non tenentur iterum eadem peccata p^a ar°
confiteri proprio sacerdoti nec plus
quam si alias fuissent illi sacerdoti eadem
peccata confessi ¶ 2 quod stante constitucione
omnis utriusque sexus summus pontifex 2^a ar°
potest facere quod parochiani non tenentur
omnia peccata sua semel in anno confiteri
suo proprio sacerdoti ¶ 3 quod dominus papa
potest dare licentiam generalem audiendi 3^a ar°
confessiones sic quod confessus habenti licentiam
tunc non tenetur eadem peccata iterum confiteri
proprio sacerdoti ¶ Subdit adhuc auctor
multum ut faciam primo recitabo illud
statutum omnis utriusque sexus et tunc
2^a ondam quod nunquam intencio condentis
statutum fuit quod fuerit adstricta
prout verba de virtute sermonis sonant
ut intelligatur per proprium sacerdotem solus
parochialis intelligatur ¶ 2^a dabo in-
tellectum eiusdem de statuto ¶ De primo statu-
tum est tale Omnis utriusque sexus fi-
delis postquam ad annos discretionis
pervenerit omnia sua peccata saltem in anno
confiteatur proprio sacerdoti et iniunctam
sibi penitentiam pro viribus studeat adimplere
suscipiens reverenter ad minus in pascha
eucharistie sacramentum nisi forte de proprii sacerdotis
consilio abstinendum tam ad tempus ab

¶ Pa^ri eundem^a recitat statutum de
in nuptiat multum i. toto qui ipsum de verbo ad verbum
sermonis acceperunt intelliguntur per proprium sacerdotem
curatum 3^a decretale exponunt
articuli primus

eius precepcione duxit abstinendum
aliaquin ab ingressu arceatur ecclesie et
moriens christiana careat sepultura /
& ut hoc statutum frequenter in ecclesiis
publicetur ne quis ex ignorancia cecitate
uelamen excusacionis assumat. Si quis
& voluerit alieno sacerdoti iusta de causa
confiteri licenciam prius postulet et
obtineat a proprio sacerdote cum aliter
ipse eum absoluere non possit vel ligare
Id autem quod predicta statuit in decretali non
est ad propositum meum modo quia non ibi
ponitur nisi informacio quod sacerdos sit
29 argumentum plus quod non quilibet fidelis teneatur semel in anno confiteri proprio sacerdoti
cautus et discretus in penitenciis iniungendis
et officium confessoris exequendo ¶ 2o dico
quod in quantum sunt de intencione condentis sta-
tutum quod seruare ad litteram intencionem quod
quilibet fidelis teneatur semel in anno
confiteri proprio sacerdoti sic quod statu-
tum id semper intelligat per proprium sacer-
Responsio dotem presbiterum parrochialem / 2 argumentum
patet sic si ita debet intelligi sequeretur
quod confessus domino pape vel eius penitenciario te-
neretur iterum confiteri eadem peccata presbitero pa-
rrochiali quod fatuum est dicere et erro-
2o neum ¶ 3o sic papa manens papa non potest
facere aliquem presbiterum perdat iurisdiccionem in me[?]
super quibuslibet katholicum cum sit vicarius
generalis christi ergo non potest facere quin quilibet
sibi confessum possit absoluere et si
ille legittime exequatur penitenciam sibi in-
iunctam penitens est simpliciter absolutus
sit ergo ille penitens a tunc arguitur sic
a est simpliciter absolutus ergo papa non
potest facere quod ipse teneatur iterum confiteri eadem
peccata quia patet quod papa non potest facere
quod ille indigeat sacramento penitencie pro eisdem
pro quibus iam satisfecit per sacramentum penitencie
aliaquin verum sacramentum foret insufficiens
quod nephas est dicere ergo non potest facere
quod ipse teneatur eadem peccata iterum confiteri

sacerdoti proprio iterum nec deus potest facere
quod iste teneatur iterum confiteri de eisdem pec-
catis in tantum satisfecit quia per passionem
satisfecit et sic teneretur iterum de hiis confi-
teri quibus non satisfecit quod est impossibile
¶ Sed hic dicitur quod papa posset modo tam
illi penitenti iniungere loco penitencie vel pro
penitencia quod iterum alteri confiteretur et tunc non sequitur
quod primum sacramentum fuit insufficiens quia non
obstante sufficiencia sacramenti adhuc talis
obligatur ad satisfactionem quo ad omnia
que sibi iniunguntur. Contra non quia si aliquis
est confessus pape et fecit tantum quod sibi papa
iniunxit pro penitencia quod ergo plene satisfe-
cit quod bene staret quod papa iniunxerit sibi mi-
norem penitenciam quam sufficeret ita quod illa
tota peracta adhuc remaneret ad aliquam
penam purgatorii obligatus ¶ Item cum
dicitur quod nec deus potest facere quod hic teneatur iterum
confiteri de eisdem peccatis pro quibus sufficienter
& legittime per sacramentum penitencie satisfecit
ibi dicitur secundum quod hic non videtur sibi
indubium de illo qui sufficienter sat-
isfecit & sufficienter absolutus est. Sed du-
bitatur an ille qui confessus est privilegia-
to tali pro quo non exigit sibi iniunctam
ab illo ita satisfecit quod non teneatur
alteri confiteri ¶ Item dato quod totus
satisfecit adhuc videtur michi quod deus
non possit obligare eum ad confitendum
iterato iterum & quociensque deo pla-
cuit adhuc utique maneret creatura
rationalis obligata ad obediendum deo
in omnibus que deus sibi mandare voluit
nec sequitur ut iste doctor arguit si
modo satisfecit pro peccato suo & tenetur iterum
de hiis confiteri quibus non satisfecit. Stat enim
quod talis teneatur confiteri de peccato a quo
non petit desiderium absolucionis et sa-
tisfactionis sed per obedienciam superiori hoc
sibi precipientis. Et dato aliquis diceret

pertinus esse primum a culpa tal ad-
huc tenetur obedire deo et equatur
pena subeunda ¶ 3o arguitur sic
ecclesiam confessionis dicitur quod si subditus ve-
lit iusta de causa alieno sacerdoti confi-
teri debet petere et obtinere licentiam a pro-
prio sacerdote quia aliter non potest alius sacerdos
ipsum solvere et ligare / Canones autem proprium sa-
cerdotem vocant hic proprios parrochiales sacer-
dotes vel non si non videtur contrarium quod
canditur Canonis non intelligit per
proprium sacerdotem parrochiales sacerdotes.
Si sic ergo solus sacerdos parrochialis
potest alteri committere auctoritatem absolven-
di subditum suum ergo papa non potest hoc
committere alicui sine licentia presbiteri
parrochialis quod est absurdum ¶ Item
quod in ipsa apponere illius statuti Omnis
utriusque sexus a sit distributio tamen pro
homine qui est utriusque sexus sicut sunt
hermofrodite vel pro quolibet homine et
qualibet muliere secundum dicere esset ridicu-
lum Si secundum scilicet quod quelibet persona de specie
humana debet confiteri presbitero parroch-
iali ergo omnes summi episcopi et religio-
sos confiteri presbiteris parrochialibus quod omnino
est absurdum ergo statutum non potest teneri
adultos [illegible] sicut experiencia sat
docet ¶ Et confirmatur quia ille qui con-
didit hoc statutum non tenuit id ipse
ipse nec malus peccat ¶ 4o quia con-
suetudo ecclesie est in contrarium quia
episcopi constituunt suos penitentiarios qui ab-
solvunt parrochianos de diocesi sua et
subtrahunt curatis certa peccata papa
tas ut non absolvat reis Similiter papa
constituit penitentiarium suum generalem
qui absolvit peccatores ipse quos etiam ipsi
non possunt absolvere et multas alias pe-
nitentiarios statuit sicut patet et fa-
tuum est dicere quod ille qui venit absolutus

de peccatis suis de curia in vigilia pasche
nec alium peccatum est sibi confessus post
primas quia forte sit [illegible] ecclesia si
sacerdos parrochialis et legatus ipse dicat
statim ire ad presbiterum parrochialem
eius quinto ¶ 6o aut papa potest commit-
tere alteri a curato ipso curato
manente cautum quod commisit cauta
in absolutionibus vel non Si sic ergo iste
sine licentia ex commissione potest tamen
inquantum curatus ergo si absolvit subditum
curati ita perfecte est absolutus sicut
si parrochialis sacerdos ipsum absol-
visset Sed dictum est quod si fuisset prius
ab eo absolutus non tenetur confiteri ergo
nec modo Si non potest papa tamen debet com-
mittere quam curato / quia papa commit-
tit plus alijs quam debet etiam super subdi-
tum suum sicut patet de episcopo et primarijs
quorum quilibet potest quod potest parrochialis sacer-
dos et plus Unde papa quibuslibet habentibus
ordinem sacerdotalem potest committere plus
quam sacerdoti parrochiali vel tamen vel
minus sicut debet placet ¶ Idem etiam est
super de episcopo qui cuilibet sacerdoti potest fa-
cere penitentiarium suum et super cura-
tum et tales curato ¶ 3us articulus Ubi
habebat dat intellectum decretalis Omnis
utriusque sexus Ubi sciendum quod intentio con-
ditoris Canonis illius est inducere homines
ad [illegible] et inducere et ad minus semel
in anno confitendum et in die pasche com-
municandum vocat aut ibidem in illo sta-
tuto proprium sacerdotem non solum parrochiales
sacerdotes sed superiores eorum ¶ Alii
aliter intelligentes proprius sacerdos
dupliciter accipitur / Primo ut distinguitur contra
alienum / 2o ut dicitur contra quemlibet predecessorem
papa et proprius sacerdos cunctis katholicis
et episcopus cunctis in suo episcopatu ¶ 2o
non quia non est sic proprius unum quod non
sit quam illi et non alteri. sed curatus

6o

3o articulus

non dicitur proprius sacerdos contra alienum vel contra quemlibet

Si in c[apitulo] dec[retalis] omnis utriusque sexus de quo loquitur intelligitur etiam de fratribus predicatoribus minoribus ut habetur et tho[mas] de argentina habuit intelligere quod in fratres et possent licentiatis ad eas curatoris dare sacramentum si hac magis est fratrum et quia Cle[mentina] in hac se depinxit conquirentes religiosas porrigentes sacram curatis bene sanctitatis et fidelitatis parochialis presbiteri / patet tamen quod evolvere f. omnis splendidit et ipsas fratres et cum de[cretalis] dicatur quod omnes fideles utriusque sexus confiteri tenentur proprio sacerdoti semel in anno et admini[strare] in festo pasche ab eo volentes recipere curatis / scilicet quod dicti fratres possunt dare aliis ... non debet ab eis recipere ista cum manz... me contra eam distinctam

...tem quod ipso ... et quod non sit eius ... alteri ... curato sacerdos ... qui sunt de parochia ... alia illi ... contra commissionem ... committere sic non est de fratribus predicatoribus et minoribus qui sunt proprii sacerdotes quod non sunt alieni et de proprio sacerdote ad istud intellectum loquitur decretalis alioquin contrarium contraria. Hec est mente Jo[hannis] pape vicesimi ij in constitutione superius memorata contra magistrum Johannem de polliaco articulo 2o ubi dicit statute constitutionis Omnis utriusque sexus et summus pontifex ... facere quod parochiani non tenentur confiteri peccata sua proprio sacerdoti ibi accipit proprium sacerdotem pro presbitero parochiali non ut accipit de fratribus. Peccata ... dubio ... sit dicit Jo[hannes] de poliaco contradictum includit scilicet ista ... fidei catholice tenentur semel in anno confiteri omnia peccata sua proprio sacerdoti et quod parochiani non tenentur confiteri omnia peccata sua semel in anno proprio sacerdoti. Et ... dictum est quod ... intat ... tam quod ... articulus ... Unde contra ... et in errore posito ... in errore posito Johannis stat ... pro presbitero parochiali. Unde ... non stat ... sacerdote ... potestatem absolvendi ordinarie vel ex commissione et ... concordat ... in summa ... capitulo libro yo titulo 38 et de pe[nitentia] et re[missione] ... qui parochia. ubi breviter ... dicit et ponit omnes istos ... et ... sacerdotes ... et parochiales sacerdotes et illos ... in dulgere ... licentiam ... Excludit dominus sic ... quod quantum ... subditis ... presbitero parochiali licita potest confiteri subscriptis scilicet domino pape

in quo est ... plenitudo ... cathedralis eius ... generali item eius penitentiariis ... item episcopo et eius penitentiariis generalibus. Item cuilibet qui confessionem ... a sede apostolica vel diocesano vel presbitero parochiali nam quilibet istorum potest dare licentiam super subditum parochialem presbiterum ... ipse met curato. Concordat magister tho[mas] de argentina ... dec. ia q. 2a arlo 2o ubi dicit quod clemens ... libro ... titulo de sepulturis ca[pitulo] Dudum. ex presente ... quod religiosi privilegiati sunt auctoritate absolvendi ab omnibus peccatis a quibus absolvere possunt proprii sacerdotes et in nova ibidem constitutione super cathedram quam edidit bonifacius ... hac idem asserit et ad materiam declaratam istam ... constituta Johannis vicesimi ij Vas electionis contra magistrum Jo[hannem] de poliaco de quo superius est visum / Et ... de ... a ... q. 23. dicit quod diligenter inspecto privilegio fratribus concesso. Si in tale concessum esset a summo pontifice ... confessiones audiendo confessiones ... exhortando eos ... et saltem in anno semel confiteantur ... proprio sacerdoti omnia peccata sua ... in confessa ... non confessa ... peccata ... hac eos ... quod mortaliter peccarent ... contempserunt et quod potestatem absolvendi eos non haberet ... in ... ipsis confitendo ... non ... prout ... confitendi ... suo proprio sacerdoti. Unde ... possem ... non ...

ad confe^o^ recipem ¶ Subdit adhuc at
fenaco me monet ex q^m in c. quia
plib; aliis app. exulis ipi^us p^rile
gii summus pontifex in omez euentu
vult statutu id Omnis utriusq; sexus
ebu ad p^rillam etiam Solum^s aut
inserta in p^riuilegio non obstante hac
tia concessa impore p^rte p^riuilegii ¶ Et
p^r intencione sua addidit q^r 23. ep^i
qui tunc erant eius opionis consu
luerunt sup hac parisien collegiu
magistrorum regencium in facultatib; theo^e
et decretorum quib; videba^t q^r in hac non
erraverint et ideo decreverunt ep^i s^e-
nare in hoc dubio dictam viaz n. due
p^p ad m^r co ee tenendu declarat //
Et istud valde diffuse videz p^rtractat
plib; racionib; et motis. s^z in libro^z qui a
q^stio. Vas electois. p^r q^ra hac edita fuit
co^a illius opinionis declaravit ut pz
ipm intuenti ¶ Ad p^m p^rile videt
s. tho. dic^t iii. et in de offe^c q. 3
ar^o 2° vide^c ad p^m artu q^r q^r q^r
lo^r de illis monachis qui in decim
sunt utpote quib; actiua p^rdicac
tura est comissa de quib; aliqui dubi-
tat q^r hac ipa q^r monachi erant
non poterant absoluere et p^rimas iungere
q^r p^m est ¶ Ad 2^m videt pe. d^r tar
q^r non est simile q^r ille est in^a debita
q^r par^s tenens. s^z alia non est in^a
debita quib; hoc s^z subditus s^z curator
dat. s. tho. ubi s. vide^c ad 2 mar^tu
dus quod facerem cura^e non requit
in p^riuil in aliquibus casibus fec^s nunc est
in hac facta^to. et tu non licet curat^az
ab alio q^r a p^rop^rio sacerdote accipe q^rm
sit licitum facere quod p^rcepit ¶ Ad 3^m
dt s^r tus tho. ubi sup q^r electio disicre-
ti sacerdotis non est nisi comissa ut
suo arbitrio facienda s^z de licencia
superioris s^i forte p^rop^rius sacerdos esset mi^s

ydoneus ad respondendu pro salute 2°-
medend ¶ Ad hoc 4 dt petrus de tar
q^r dictum aug^t intelligitur de licencia petita
et obtenta. ul si adno ignarus est ut
superioris copia habetur ut ipe vult
dare licencia sufficit licenti petita lz
n obtenta ¶ Bo. ben dt q^r id sim aug^t
non intelligitur quia de suo sacerdote s^z
de sacerdote scelere et patente ul cui
licencia sacerdotis p^rop^rii q^r lz posse dici non
habeat sic ¶ Ad 4^m videt s. tho. q^r
q^r prelati intelligit^t facere dispensare q^r
non ut iudici tenetur debent eo concessu
est eis ut q^r puit s^r eligere p^rop^rios con-
fessores q^r q^m adhuc sunt eis supi^-
ores sic et licet medicus ab a curato
non inquantum est medicus s^z inquantum est infirmus
// Concordat pe. de tar ¶ Ad 5^m
videt bo. ben. q^r id non dat posse
s^z eam condicionem ut possit sup^riore
adire ul aliquo licencias petere. q^r s^z
non potest at hoc facere dz in quolibet loco
confiteri ¶ Sed forte l^c non licet eu
in quolibet loco audire et dato q^r licet ad
hunc in talibus potius poz ee p^rictum
ut alit^e videt s. tho. q^r in casibus in
q^rb; p^robabiliter timet perdens p^riculum
sibi ul sacerdoti confessione ei sua
dz rectore ad superiore ul ab eodem
petere licenciam alteri confitendi
q^r si licenciaz lite non possit idem
est iudicium q^r de illo qui nollet copi-
am sacerdotis ¶ Sm aliquos debet eligere
layco confiteri ut in hac casu^s credit^e
a^s preceptum ecclesie q^r precepta unis
positiui non se extendunt ultra intentionem
p^recipientis q^r est finis p^recepti // Hic at
est caritas s^z aplm i ad thi. i^o. nec
etiam sit aliqua iniuria sacerdoti. q^r p^r
iuilegium intelligitur amitte q^r concessa sibi
abutitur potestate ¶ Concor. pe. de
tar di^us q^r in talibus casibus ab ipo

ul' alicu' sup'iore petenda de licen(ci)a
alt'i (con)fitendi que si nega(tur) sufficit
petita lic(enci)a n(on) obtenta al(ite)r si nollet
altu' cui (con)fitea(tur) mitt(er)e in hac tam(en)
n(on) h(ab)et copia sacerd(o)t(is) ¶ Ca(pitul)o tho(ma) de
argentina videt(ur) addend(um) q(uod) huiusmoi
p(er)iculu(m) p(ro)uentu(m) est p(ro) religiosos
et ideo i(n) talib(us) casib(us) habe(n)t ad religio-
su(m) n(on) habe(n)t deputa(tum) ad alienu(m) s(ed) de-
p(utat)o ad p(ri)mu(m) ¶ Ad 6m videt(ur) s(ecundum) tho(mam)
q(uod) nullu(m) q(uod) o(porte)t deputato sacerdoti (con)fiteri
n(on) arta(tur) via salut(is) s(ed) sufficiens
ad salutem via statui(tur) spectaret at
sacerdos si n(on) eet facil(is) ad p(ro)bendu(m)
licen(ci)a (con)fit(en)di alt'i sac(erdo)ti q(uia) multi si
ad(huc) infirmi q(uod) pocius si (con)fess(i)o(n)e mo-
rent(ur) q(uam) tali sacerdoti (con)fitent(ur) s(ecundu)m
illi q(ui) s(un)t nimis solliciti p(ro) (con)fessiom
sciat mult(is) laqueu(m) de(m)pta(m)
t(em)p(o)r(i)s de ip(s)is ¶ Ad 1am tam(en) p(ro) s(oluci)o(n)e
opposite istius dubii p(ro)b(atu)r q(uod) s(ecundu)m d(octo)r(um) co-
dicti attenta de(cre)ta p(ro)p(ri)i sacerdot(is) q(ui)a
ut d(icit) holkot p(ro)p(ri)us sacerdos n(on) ac-
cipit(ur) in decretali put (con)tingi(t)
(contr)a que(m) s(ed) (contr)a alienu(m) et re-
signat(is) d(ici)t (con)stitucio. si q(ui)s aut(em) vo-
luit alien(u)s sacerdoti iusta de causa (con)-
fite(ri) p(e)cca(ta) eu(m) licen(ci)a(m) postulet et
obtineat vn(de) i(n) tercio (con)stitucio(n)es c(ar)-
tas subditos suos p(ar)rochie ne ac-
cedat ad sac(erdo)tem alteri(us) p(ar)rochie
q(ui) n(on) h(abe)t iurisdiccio(n)em s(upe)r eos. q(ui) v(er)o h(abe)t
iurisdic(ci)o(n)em p(er) (com)missione(m) v(e)l p(ro)p(ri)e ul' eciam
ille n(on) e(st) alien(u)s s(ed) p(ro)p(ri)us. et tu o(mn)is
¶ Concordat tho. de ar. di(ctu)s q(uod) q(ui)cu(m)q(ue)
s(ecundu)m licen(ci)a(m) p(ro)p(ri)i sacerd(otis) n(on) liceat (con)fite(ri)
alienu(m) tu licet (con)fite(ri) aliu(m) p(ro)p(ri)u(m) (qui)a ho(c)
est alio(quin) p(ro)p(ri)u(m) (qui)a app(robatu)r ex p(re)d(ict)is //
¶ Concordat bo. ben. di(ctu)s q(uod) decre-
tal(i)s de eo q(ui) n(on) h(abe)t iurisdiccio(n)em s(upe)r pe-
nitentes n(on) p(er) (com)missione(m) sacerdot(is) ad
eam d(icit) bo. ben. q(uod) h(ic) de c(on)t(ra)ctu v(e)l ba(ta)

la(tur) de 1o q(ui) n(on) h(abe)t p(ote)state(m) absol(ven)di alio(s)
n(isi) p(ro)p(ri)um sacerdotem ¶ Ad 3m videt(ur) s(ecundu)m
tho. q(uod) error est (contr)a volunta(tem) s(ecundu)m peccor(um)
(con)fite(ri) duplex. p(ro) o(mn)i(bu)s p(ro)p(ri)a contra(h)ere
(con)sultacionis (con)sideratione q(ui) i(n) singulari d(omi)no
s(ecundu)m grege(m) s(ibi) (com)missu(m) et in hac (con)gnicione
n(on) o(porte)t q(uod) credat subdito s(ed) c(er)titudine
s(ecundu)m i(n) q(uan)tu(m) p(otes)t i(n)q(ui)rat ¶ Alio p(ro) (con)fessio(n)is
manifestacio(n)e et q(uan)tu(m) ad hac (con)gnicio(n)em
n(on) p(otes)t maiore(m) c(er)titu(dine)m accipe(re) q(uod) ut
subdito c(re)dat. q(ui)a ho(c) e(st) ad subueniendu(m)
(con)sc(ienci)e ip(s)i(us) vnde in foro (con)fessio(n)is c(re)dit(ur)
h(abe)nd(us) et p(ro) se et (contr)a se n(on) aut(em) i(n) foro
exterioris iudicij et ideo ad hanc (con)gnicio(n)em
suff(ic)it q(uod) c(re)dat subdito dicenti se e(ss)e
(con)fessu(m) h(abe)nti p(ote)state(m) absoluendi et p(ro)p(ter)
q(uod) et (con)fessio peccor(um) p(er) p(ri)uilegiu(m) a(liqu)i
indultu(m) de (con)fessio(n)e audienda n(on) i(m)pedi(tur)
¶ Ricardus pe. de car. dicet q(uod) dupl(e)x
est solutio peccato(rum) exterior. s(cilicet) vite et in-
terior. s(cilicet) (con)sc(ienci)e i(n) p(ri)mo n(on) o(porte)t s(ed) i(n) 2o o(porte)t
vn(de) debet c(re)d(er)e subdito dicenti se (con)fessu(m)
e(ss)e et absolutu(m) q(ui)a (contr)a (con)sc(ienci)a(m) eius n(on) p(otes)t ha-
bere c(er)ti(tudin)em n(isi) p(er) p(ro)p(ri)um ¶ Et holkot d(icit) q(uod)
s(ecundu)m d(icitu)r ext. lib(ro) 6. de iur(e) nullus p(otes)t
ad impossibile obligari si aut(em) d(ictu)m in-
tellige(re)t(ur) de (con)gnicione (con)sc(ienci)e faceret p(re)la-
tus obligat(us) ad i(m)possibile et ideo p(ri)mo e(st) p(ri)m(o)
intelli(gitur) de (con)gnicione q(ua)m h(ab)ere p(otes)t p(er) exte-
riore(m) (con)sultacio(n)em ¶ Et ideo de manifestatione
(con)sc(ienci)e in occulto de q(ui)b(us) agitur s(ecundu)m c(re)d(er)e
subdito suo exc(e)p(t)a (con)fessio(n)e h(ab)ere n(on)
p(otes)t i(n)talem et si ad eu(m) venit et dixit
se dignu(m) p(er) re(ce)pcio(n)e eukaristie h(ab)et ag(er)e
q(ui) suff(ic)it curato vn(de) si h(ic) auct(orit)as ob-
ligaret p(re)latu(m) ul' curatu(m) ad p(er)sonaliter
audiendu(m) n(on) possit alt'i vices suas (com)-
mitt(er)e ¶ Concordat bo. ben. di(ctu)s q(uod) ip(s)e
absolui(tur) d(ic)it alij vice eius supplet s(ecundu)m (co)m(un)e(m)
licen(ci)a(m) ab ep(iscop)o ul' a p(re)lato sup(er)iori //
¶ Ad 2m p(ro)b(atu)r q(uod) d(octo)r videt(ur) bo. ben.
q(uod) n(on) est tam(en) p(ro)p(ri)a i(n) susceptione illi(us)
s(ed) i(n) susceptione h(uius). d(ic)o tu(m) q(uod) sufficit

Ad 6m

Ad p(ri)ma(m) co(n)t(ra) p(ro) s(oluci)o(n)e istius dubii

sacerdoti qui alius supplet vices Huius dicitur
quod sufficit sacerdoti qui alius supplet vices eius
cui prelatus non dicitur aliquis ubi exigere maxime
ut si parochianus non ex contemptu sed ex
racionabili causa ad alium accedat petita licencia
Hostiensis tamen dicit nedum ista suffragia sacerdos
tenetur sed ministrare curam animarum quo tenetur
servire vita sua et audire confessionem de omnibus
peccatis suis sed sufficit sacerdoti quod dicat se con-
fessum illi qui potuit eum absolvere quia certa
quod si confitetur aliquam veritatem seu securitatem
exigere non potest de licitate dictorum suorum in con-
trarium dicitur super et ideo simpliciter credendum est
sacerdos enim suo subdito dicenti se con-
fessum alicui qui habet potestatem vere vel asse-
rendo suo secus est immediate et in cognoscentibus
casibus publicis de quibus non dicitur quod sacerdos
stet simpliciter verbo subditi sui nisi probans
confessionem vel testimonium legitimum con-
dat [illegible] tali subdito quod vel
sacerdos sciuit eum vere aliquo impedi-
mento quo minus accederet ad curatum impedito
fuisse prouenire ad forum penitentie potest non tenetur
sacerdos stare ad dictum subditi sui repulsam
petere curatum non legitime fidem faciat
se fore absolutum secundo tenetur Dicitur est quod
prima puncti dicitur si suo Vincencius episcopo fuit
dicto non fuerit quod ad aliquem non sit per nos per-
petuo ecclesie ipse ordo debuit custodiri
respondetur quod eadem si non sua parochiali
presbytero iurisdicto itaque ut in solo suos
subditos audiat In ciuitate videtur sed contra
Item Hostiensis quod vltimo ante tercia licet dicitur
de ore in foro publico Et simpliciter quo confes-
sione Curatus seu potestate alicui audi-
re confessiones non auferre inferiori prelato
iurisdictio sua sed datur ei coadiutor ad
exequendum iurisdictionem suam a principalis
et episcopus quod sua Sed pone quod prohibeat
subdito ne confiteatur alicui habenti licenciam
audiendi confessiones ex privilegio Dicitur
dicitur quod cum par parem non habeat imperium sua
prohibitio non valet sed debet superiore sui

Quid si curatus possit prohibere subditum
suum ne confiteatur habenti licenciam ex privilegio

ex possunt curatore privilegii quantum dicitur certe
quod sed dimissis virtute quia Dicitur mich dicitur
privilegiatis iungere de confesso quod saltem
in vitali confiteatur semel sacerdoti Ducitur
Dominus alibi ut quivis recitat vel dicto
de proprio sacerdote id est proprio parochiali quod
vel est pastor suus rector vel curatus
tertiam vel est sacerdos conductitius secundo
non dicitur proprio eidem quod sufficit quod absolvendus
iungat presbytero quod certificet plurium fuisse
se esse confessum et absolutum alicui potestate
habente aliquo vel ab episcopo Sed quod si
subditus curatum suum decepit Dicitur
valet quod si velit sit consilium modo ordinem
ad confessionem audiencia propter ecclesiam tamen in-
foro confessionis secrete ratio optcat eum
stare [illegible] confitetur Sed quid dicitur de hiis
qui que peccant Johannes monachi in expositione
quod peccant super constitucionem Bonifacii
Cum quid sic incipit Ad perpetuam rei memo-
riam super cathedram ille respondendo
casus quo constitutum statuit quod quilibet
vobis per idem statutum Bonifacii de regere
gentiis generali et de penitentiis et remissionibus vide supra
ubi supra Item dicitur quod non est consuetudo
sed parata et benefacta tamen infra quinque
prius ad deum velata aduenit dubitacio
an confessio sit vinculum teneatur confiteri
Et dicitur quod sic hoc tamen non est ex virtute
sacerdoti sed ex obligatione sua quod voluntate
ad se aretasse Videtur dicere quod licet
parochialis confessionis sit sed tamen non liberatur
a dicta constitucione ubi supra secundo
quia electo presbyteri spirituali cui sit confes-
sus valide iuuit ad alium cui non fuit
astrictus Et postea recitat verba quod con-
tra rationes dicti Johannes monachi et salvat
Crudam obiectionum quod ipse et per [illegible]
quod dicta sua sit erronica et periculosa et
absque racione mitigare facultate conscrip-
ta et ideo dicta in ad primum non plus tamen
Item curatus sacerdoti in susceptione [illegible]

Item confessio privilegiato
dicat saltem in vitali
confiteri proprio sacerdoti

[illegible]

Item Johannes monachi quid
dicat

Item Ar 29 [illegible] declarandum
ecclesie de quibus fortiter spe-
ciales [illegible] videlicet in textu

dimis sacerdocij conferatur claues reg-
ni celorum li^z q non apost 3º dr dexo
2º claudit et nemo aperit et nemo claudit
quo falso xpo dicit claues. Et aug de
bap° contra donatistas li° 4to apertu non
absoluit nisi columba .i. xpe uel membra
columbe quoniam nullus sacerdos iniustus lz cla-
ues alijs possit absoluere apertu et tn
iniustis prope hoc claues sacerdocij g°
3º Item una clauis dicitur clauis scie sed iam
non omnes sacerdotes habent eo quod non cum
sacerdocium nec post scientiam habent discerne-
di quid sit ligandi uel soluendi ut patet p-
ffª cterim glose dec 19 Consimiliter tal
clauis non confertur cuilibet ordinato in sacerdo-
tum quia plures multi post ordinationem non
inueniuntur sic plus scientes quam ante. Si aut
confertur nobis tamen non beneficio latet nos
2m primum 2a p[ar]te 40 Iste sima clauis
suo modo lata nulla est quoniam nullus
claue alicui aperiendi celum nisi suo federe
4º sed ex institucione sacerdotum non dicitur sed fe-
dus non nimium insubditum quoniam claues
Iste si iurisdictionem ad sacerdocium dicitur claues
5º quoniam non sunt hodie alicui sacerdote
quod archidyaconi qui non sunt ex sacerdotes
potestate ligandi et soluendi excommunicare
et reconciliare. Sicut dicit 16º Primum
Inapp'm petro et sacerdotibus dabo claues regni
celorum et Jo 20 impletur id promissum
dicente xpo quorum remiseritis. Est tum clau-
6º quod magis est ei iurisdictionem non negatur
quod est nimis sed maxime potestas palis sacra-
tori et efficacia corporis xpi et hic confertur
institucione ordinis sacerdocij quoniam potestas
rei corporis mistici quod minor est sed
potestas ligandi et soluendi eidem in 1º
ordine confertur. Unde quoniam potestas
sit luenda primo uidendum est de claue quod
est potestas sentenciandi in foro penitentiali quod
est in ecclesia apud sacerdotes rite ordi-
natum. 2º de claue quod est potestas co-
gnoscendi mera rei conscientie. 3º an

ille claues sint de re illa sic. 4º quare tamen
has duas claues possunt potestas sacerdo-
tum. 1º si potest istas sic et clauis
ecclesie. Circa primum ad proximum sed quod sonat
sco magistro dec 19 Omnis inferentes
2m aliquis filios sic infert sed in corpora-
libus clauis nichil est preter instrumentum
aperiendi et claudendi ostium per quod
intratur in domum ac per hoc non apertio uel
apertes nec eam potestas qua aperit puta dig-
tas propria admittendi uel indignitas
ad excludendum clauis dicitur sic in proposito
spiritualiter quoniam considerare apertionem
regni celorum quod sic in simam diffinitiua
quod finaliter celum isti aperitur et ista apertio
non est actualis sed dictata condigna
disposicio isti tum aperitur. Contingit et
tali reuenire aperiente et iste est simas
contingit et in uero tam propria habet
aperit per simam dictatiuam et habet
claudi per simam exclusiuam sed propter
misericordiam istius et demerita illius nullum intor
est clauis quod proximum est apertio ad apertes
3m eam recta. Sic potestas illa in sima-
te que est in motu primum simandi proxi-
sime dicitur clauis regni celorum quod sima
illa apertio dicitur. Concor. s. tho in glosa
dec 18 in magistro de clauibus quarte pa-
rte° 90 in responsione ad articulum 1m
seu quam ubi dicit quod in corporalibus dicitur
clauis instrumentum quo ostium aperitur reg-
ni aut ostium nobis per peccatum clauditur
et quantum ad maculam et quantum ad reatum pe-
ne. et ideo potestas que hoc obstaculum regni
ni remouet dicitur clauis. Sed 4º sciendum
quod sed statum illius auctoritas iudiciaria
simandi celum habet et apertionem uel
apertum per iterum scilicet uel hoc auctoritate simpli-
citer. 2o non penalis tamen precellens
et ?blis. 3o non penalis nec precellens
nec ?blis sed ?. Secundum prima clauis

Margin notes (right): 1ª de claue potestatis ordinis in foro; Nota de clauis; 1ª de claue iurisdictionis; 2ª de claue penitencie

que est auctoritas proprie dicta scilicet simpliciter prin-
cipali soli deo convenit propter ex duplici radice
quam tangit ¶ Scotus pr° de rac pstri in-
dicis est ut sit iustum inter illud ps
fecti iudicium et iusticiam igitur primum iudi-
cium non competit nisi primo iusto quod non est nisi
deus cum ex se sit iustus ymo iusticia
igitur ¶ 2° iudicare est presidentis sed potest presides
non potest esse nisi solus deus iuxta illud ad Ro.
14°. tu quis es qui iudicas servum alienum
cuius conclusio scotus quod sicut deus non potest a-
liis communicare divinitatem sic nec primam potesta-
tem iudicandi et per consequens nec clavem simpliciter
principaliter aperiendi celum ¶ 2a clavis scilicet
non principalis tamen excellens potest intelligi quantum
ad duplicem preeminenciam scilicet quantum ad sublimitatem
iudicis respectu talium iudicandorum et quantum ad firmi-
tatem sine diffinitione ¶ Et talis dicta clavis
cum utraque preeminencia Christo convenit homini
respectu quia illi Christo convenit sicut illius est
Christo dicta clavis que novit omnia iusta et
demitta quia sit cause Christo quo celum est aperi-
endum vel claudendum et cum hec voluntatem
inseparabiliter conformem iusticie divine sed
Christo homo est quis ut natum est cum ei
sit datus spiritus non ad mensuram ¶ Io 3° et
4° ex quo patet ex predictis quod non omnes causas
potest iudicibus discernere et firmare et propter
hoc quod voluntas eius est conformis di-
vine iusticie inseparabiliter eius sententia semper est
firma et irrevocabilis et semper iusta
¶ Non patet quod talis clavis non est in ecclesia
militante quia nullus in ecclesia novit omnes
causas iudicandas nec habet voluntatem immu-
tabiliter iustam ¶ 3a quod clavis 3o dicta
competere potest et de facto competit ecclesie
militante ecclesia propter talem clavem est potestas
quantum ad causas cognoscendas et infirma quantum ad
sententiam ferendam puta quod sit aliquando re-
vocabilis sed talis clavis scilicet auctoritas sententiandi
potest et non irrevocabiliter dicta quo quod
ei celum sit aptum conferri potest ecclesie ec-
clesia militanti quod potest illi ea conferre et
1a 2m legem divinam recte iudicare
et sic quando iudicat sententia eius firma eius
non est firma sibi id est firma igitur
¶ Iste tercium est istarum clavium ecclesie in
ecclesia et principue apud sacerdotes ut ge-
rarchia autem est medius inter clericos et
peccatores reducens ut patet per bonaventuram de
consolatione libro 3° capitulo 13 ¶ Item hec
et congruit prelatorum causas in ecclesie indicandas
deus eum habere non negavit ceterum ea
litate quod potest eis competere ymo illa
eis communicat et adeo auctoritatem confert
¶ Ergo igitur mee gratuito pole c-
tionem habere ista taliter reducentium
que clavis dicitur congruum est quod ipsa dicitur
summo in ecclesia scilicet sacerdoti ¶ Item
patet quod dicta clavis iam est data per id
Io 20 quorum remiseritis etc et habere recte dicitur
clavis potestatis quia auctoritas iudicandi
idem est quod potestas tamen iudicare sit p-
sibilis concordat scilicet Tho. in predictis ubi
supra ¶ De 2° articulo dicit scotus quod id quod
suppo ordinat ad istam auctoritatem sententiandi vel
cuius habitus ordinatur ad hunc usum ita
scilicet quod sine habitu eius non est recte usus istius
potest dici clavis quia instrumentum quoddam
aperiendi licet non proximum ymo quasi con-
currit in huiusmodi usu tamen instrumento
principaliter sicut 1to enim non recte aperit nec
claudit ¶ 9° 2a quod ad istum articulum auctoritas
tas cognoscendi merita precedens congrue
dicitur clavis ecclesie propter talem auctoritatem ordi-
natur ad auctoritatem sententiandi quod est clavis
deus enim est in principio articulo et usus
istius ordinatur ad usum illius modo iam
tacto insuper igitur etc ¶ Ista clavis
distinguitur potest ex prius sed precedens ¶ 9° 2a
clavis scientie 3o accepta congrue dicitur
in ecclesia propter excedentis in parte articulo

Marginal notes (left): de clave principali tm — 9° — pm oppd 3 me — Suppo

Marginal notes (right): 19 articulus de clave scientie que est potestas cognos-cendi causam rei con-fitentis — 2° 9°

quia qui caret auctoritate diffiniendi sententiandi in
causa caret auctoritate cognoscendi in illa
nec aliter committere. Alia quia sine cause
cognicione sentenciaret in causa ad suum libi-
tum que commissio non videtur adeo solli-
citer facienda quam potius insinuando cer-
tae causae est deus iudicator de quo
tonatur. Comites ecclesie auctoritatem potestatis
quae dicitur clavis potestatis consistit et sibi contra
quae dicitur clavis sciencie et in collacione prime
clavis que dicitur extra de .o. 20 intelligitur
et collacio istius 2e ~~tabule~~ tanquam prime
quoniam ad usum usum illius prime / Secundo quia ista
clavis sciencie non est sciencia actualis vel
habitualis acquisita vel infusa sed dicta
clavis est auctoritas extendi actum suum
precipue vel cognoscendi inter peccatores
quibus habetur scientiam et quia sciencia sine ipsa
iure et potestate auctoritatis contra excessus et circa
prima quia ab inde videre scilicet auctoritatem
iudicandi et cognoscendi inter quod non habet
iurisdictionem et ecclesia ab habet scientiam vix qui
causa habet auctoritatem iudicandi vel cognoscendi
inter iure et ¶ Consequenter licet ista clavis seu
auctoritas cognoscendi requirat scientiam ut discre-
cionem adhuc quod exerceatur recte non tamen
adhuc ut sic alio potest quia sic clavis
potestatis adhuc sit exercenda recte requirit
iusticiam. et tamen in aliquo potest esse sine iusticia
contra prius modo est de clave sciencie quod ad
hoc ut exerceatur recte requiritur scientiam et
tamen potest esse in aliquo sine ea sicut patet
concordat scilicet theologo et sancto ubi supra
et istud videtur esse contra magistrum in 4o
19. circa principium ubi dicit quod multi indis-
creti atque sciencie qua eminere debent
sacerdotes exortes sacerdocii gradum re-
cipere presumunt nec claves illa consecra-
tione non recipiunt quia sine sciencia ca-
rent // Sed tamen videtur quod sacerdotum sciencia
discernendi periti sunt licet habeant discre-
cionem non tamen in eis clavis est quia non
valet ea claudere vel aperire sed tamen
promovetur ad faciendum et illa sciencia
sit in eis clavis ut ea bene valeant
ad claudendum et aperiendum et ideo quod magis-
ter non tenetur tamen ut dicit Scotus
quod vult eum salvare exponat eum quod
sciencia requiritur adhuc ut dicta clavis recte
exerceatur ¶ Sed dices si hic non requiri-
tur sciencia non quoniam ad tamen usum istius clavis
et tamen eodem modo prima clavis se habeat ad
iusticiam, quare ergo magis dicitur ista
clavis sciencie quam illa iusticie ¶ Dicendum
secundum Scotum quod sine iusticia bene auctoritatem
et aliquid potencias facit quod est potestatis
licet indebite fiat et similiter bene
auctoritatem cognoscendi inter sine sciencia si
attemptat ad faciendum indebite illud
tamen quod primus facit simpliciter est potestatis licet non
iusticie et ideo simpliciter dicitur clavis potestatis.
Sed autem quod iste factus simpliciter est sciencie id est cognitionis
ita licet non sciencie habitualis ¶ De 3o articulo
dicunt quidam quod iste claves sunt idem
cum caractere sacerdotali et tunc esset
facile videre quomodo conferuntur cuilibet sacer-
doti in eius ordine sed et caracter. //
¶ Sed contra articulus status sic ille sunt due
potestates quarum una potest esse sine alia scilicet
potestas conficiendi corpus Christi sine caractere
sacerdocii ut est adhuc / potest esse sine ea
potestate que includitur in clavibus igitur Item probatur
quia sic fuit in apostolis quibus tamen dicitur in cena
hoc facite in meam commemoracionem Luce 22o
data est eis potestas conficiendi eucharistiam sed non
clavium usque post resurrectionem Jo 20. Accipi-
te spiritum sanctum quorum remiseritis etc. ¶ Item videtur posse
argui de facto ordinato nunc in ecclesia
prius enim dicit episcopus ordinando accipe
potestatem conficiendi vel celebrandi missam
tam pro vivis quam pro defunctis dans ei
calicem et oblatam in suis manibus manum

9 3

ponet super caput eius dicit accipite spiritum
sanctum quorum remiseritis et cetera. Unde videtur quod quilibet
sacerdos prius tempore accipiat potestatem
conficiendi quam absoluendi / ergo est alia
et alia potestas ¶ Ideo prima istius articuli
1o claues petro fuit due iuste dicitur et cetera
pro 1o videtur et cetera 16. et dabo claues non
dixit clauem et cetera ¶ Iste quia ratio dicte cla-
ues possent de potencia dei absoluta
abinuicem separari unde potest dominus papa quas
uis presidens potest alteri committere auctoritatem
conferendi / [illegible] non committendo sibi auctoritatem
sumandi [illegible] ut si diceret committo tibi
auctoritatem [illegible] istam et cetera
in ut [illegible] et [illegible] auctoritatem
sumandi sicut auctoritatem conferendi ut si diceret
committo tibi quod solum [illegible] te [illegible]
placet [illegible] commissio non esset ordi-
nata [illegible] voluntas esset obliqua
vel ¶ Ita et impossibile [illegible] committere possit
auctoritatem conferendi sine auctoritate sumandi
et ista commissio esset ordinata simpliciter
et si fieret [illegible] possit [illegible] de potencia dei
absoluta [illegible]
committere auctoritatem sumandi sine auctoritate con-
q° 2m ferendi [illegible] ¶ [illegible] ergo de potencia ordi-
nata sine [illegible] committitur utraque potestas
cuilibet sacerdoti complete ordinato [illegible]
[illegible] sacerdotum ¶ Et dico no-
[illegible] complete ordinato quod ut notat sanctus
si prius tempore datur sibi auctoritas celebrandi
quam absoluendi non est perfecte ordinatus
quam ad utrumque auctoritatem [illegible] committit
2m ¶ Sed hic remanet dubium [illegible]
lis caracter correspondeat clauibus ¶ [illegible]
[illegible] posset dici quod sicut sunt due potestates
ita duo caracteres et videtur [illegible] in
signo [illegible]
[illegible] accipe potestatem celebrandi et
¶ 2o [illegible] manum [illegible]
accipe spiritum sanctum et cetera ¶ Et sic videtur esse

quod utraque potestas esset [illegible] caracter [illegible] illi
duo integrant totum ordinem sacerdotii
¶ Sed sic hic et videntur esse duo carac-
teres correspondentes duabus clauibus ut
qui essent due claues ¶ [illegible]
subdicit [illegible] si utique non placet tot ca-
racteres ponere correspondentes [illegible] or-
dini sacerdotii potest dici quod [illegible] carac-
tere sacerdotale [illegible] potestate con-
ficiendi corpus [illegible] primum [illegible]
familie [illegible] in tali gradu excellenti
ut [illegible] in gradu [illegible]
in ecclesia et [illegible]
ad [illegible] potestatem ligandi et solu-
endi super corpus [illegible] misticum et tunc carac-
ter sacerdotalis est dispositio ad istas
claues ¶ [illegible] infert quod
[illegible] dici una clauis unitate
ordinis [illegible] ad unum actum [illegible]
[illegible] ordinatur et ad illum una
alteri subordinatur [illegible]
quod [illegible] due claues non [illegible]
[illegible] ex officio et [illegible]
si [illegible] ad actum [illegible] alium
presupponit ¶ [illegible] dicta [illegible] et 2o Nota dictum [illegible]
articulus [illegible] ad intuendum celum [illegible]
est apertum unde [illegible] non [illegible] cla-
uibus regni celorum [illegible]
[illegible] claues ad intuendum domum
[illegible] ostium iam est apertum [illegible]
apoc [illegible] ostium ap-
tum in celo et [illegible] ostium est [illegible] de
ipso dicitur [illegible] ostium Jo. x ¶ [illegible] 2o
non [illegible] claues inferni ergo [illegible] claues [illegible]
[illegible] quod [illegible] claudere celum [illegible]
aperit infernus et [illegible]
claues celi [illegible] claues inferni ¶ [illegible] 3m
ad id quod [illegible] non indiget
a qua potestate actiua [illegible]
ad actum [illegible] est digno
ad regnum admittitur [illegible] non [illegible]

ad potestatem clauium dignos ad regnum celorum admittendi cuius falsitas patet per diffinicionem clauium quam ponit magister in 4to dist. 18. ca° 2° ubi dicit quod claues sunt sciencia discernendi et potestas ligandi et soluendi qua dignos recipere et indignos debet excludere a regno celestis iudex

1m Est eciam pro peccatoribus erat ut ad regnum peruenirat quoniam non excludit indignos sed magis admittit eos quoniam iste est ignis non utitur claue uel clauibus ad excludendum aliquos prout dicit predicta diffinicio

2m Item potestas spiritualis impressa collata est idem quod caracter sed clauis et caracter non videntur esse idem quia per caracterem homo deo conparatur per claues aut ad subditos ergo clauis non est potestas

Item secundum eciam 3m articuli videtur quod non sunt due claues quia potestas quam habet sacerdos super corpus Christi misticum dependet ex potestate quam habet super corpus verum Christi est una tamen ergo clauis que est potestas respiciens corpus Christi misticum tantum una debet esse

Si potest quod sit pro cunctis

Consequenter ad unam seram non requiritur nisi una clauis sed sera pro ecclesie potestate aperienda tamen est una igitur etc.

Ad primum istorum Ad primum istorum respondet sanctus Thomas quod ostium celi quantum est de se semper est apertum sed alicui clausum dicitur propter impedimentum intrandi in celum quod in ipso est Impedimentum autem tocius humane nature expectando primi hominis consecutum per passionem Christi amotum est et ideo Io post passionem videtur ostium apertum sed adhuc cottidie alicui manet clausum propter peccatum originale quod contraxit uel actuale quod committit et propter hoc indigemus sacramentis et clauibus ecclesie

Remouens 2m Sed dices si impedimentum tocius nature humane consecutum expectando primi hominis est amotum et tamen id impedimentum non sit ad nos peccatum originale sed quod tale sit amotum ita et admodum non contractum uel ut infectum in regnum celorum non impediat Respondetur quod tale impedimentum erat ex culpa seu sua exclusiva omnium et misterium et statuum preter nullum peccatum humane a regno celorum ut patet de paruulis Adam et patrem in limbo detentis id autem impedimentum sublatum est ita ut omnibus misterium sufficienter purgatis aperiatur introitus regni celorum tale impedimentum significatur per illud quod Gen. 3° collocauit super dominus deus ante paradysum cherubin et flammeum gladium atque uersatilem

Secundum 2m respondet idem quod clauis eius inferni que aperitur et clauditur est potestas gracias conferendi per quam homini aperitur infernus ut de peccato educatur quod est inferni porta et clauditur ne ulterius labatur in peccatum gracia sustentante gratiam autem conferre solius dei est et ideo clauem inferni deus soli retinuit Sed clauis regni est potestas dimittendi reatum pene per quam homo a regno prohibetur et ideo magis dari potuit homini clauis regni quam inferni non enim idem sunt ut eciam dicitur patet quia non eciam de inferno educitur per remissionem ecclesie pene qui non statim in regnum introducitur propter reatum temporalis pene qui manet uel ut subdit sanctus Thomas dicendum ut quidam dicunt quod idem est clauis celi et inferni quia ex hoc quod alicui aperitur unum clauditur alterum sed denominatur a digniori

Ad 3m Ad 3m dicit idem quod actus potest esse dignus aliquo dupliciter aut ita ut habeat ualendi ipsum et sic quilibet dignus ingreditur celum apertum Aut ita ut ei insit congruitas ad hoc ut ei detur et sic dignos quibus nondum apertum est totaliter celum potestas clauium recipit Non quilibet habet contritionem de peccato mortali in quo fuit est dignus celo primo non tamen 2° nisi sublato reatu pene qui manet post deletionem culpe et ad illius reatus

rubricatum valet potestas clavium. Item ter
net ad decimum lege est dignum celo
etiam per non per sacra ecclesie actu vel
voto suscepta sed sacramentum penitencie ad
quod pertinent claves spiritualiter et contra
peccatum actuale. Item 2m ruidet idem
quod sed deo non obedivit imperando ma-
liciam sed non conferendo graciam. Ita sacerdos
dicitur excludere non quod impedimentum ad
intrandum ponat sed quod impedimentum pandum
non amovet quod et amovere non
potest nisi prius deus amoverit et ideo rogat
deum ut ipse absolvat vel sacerdos aliqua
liceat locum habeat. Item 4m ruidet idem
quod ad unum quod bonum est tam altius sed
potestas ordinatur scilicet in remittere peccata
ad satisfaciendum et dissolvendum et quia
ad gratiam et remissio culpe in corpore
Christi mistico ex capite provenit ideo eadem
potestas excludere penitenciam qua sacerdos
consistit potest et qua potest ligare et solvere
si iurisdictio assistit non differt nisi ratione sed
quod ad diversos effectus comparatur sed et ratione
sed aliam rationem dicitur miscellaneum et sed aliam
satisfactivum. Et ideo non est ad caracte-
rem ordinis sacerdotalis quod potestas extendi
ideo quod per ordinem sacerdotalem ordinatur
non caracter et potestas conficiendi et
potestas clavium est unum et idem per essenciam
sed differt ratione. Contra hoc et attende circa
statim inmediate an omnes istas debeat
in premissa. Item 6m dicit idem quod potestas
conficiendi est ad unum tantum altius
quis et ideo non communicatur clavibus necesse
multiplicari sed potestas clavium que est
ad diversas actus communiter sed autem cetera
sit una vel deinde est. Ad confirmacionem
ruidet idem quod ad unam seram aperiendam
una clavis inmediate ordinatur. Sed non
est inconveniens quod una ad actum alterius
ordinetur sicut in proposito clavis que dicitur

potestas ligandi et solvendi inmediate seram
aperit peccati. Sed clavis scientie ordinatur
tamen aperiendi sit illa clavis. Item
primum principale ruidet idem quod auctoritas a
patre debet intelligi de clave non
ministeriali sed preminenti que est
auctoritas sententiandi liber et irrevo-
cabiliter. Contra Thomas. Dicit quod intelligitur
de clausione qua hominibus clausit
ne ad ultra in illud descendat et
de apercione qua paradisum aperuit remo-
to impedimento nature per suam passionem.
Item 2m ruidet augustinus in tercio de quo sermo
capitulo 2o quod solum peccatum vel peccatores in
quibus christianitas contra sicut digne et recte
fit remissio vel retencio peccatorum
sit tu et per illos quo sunt non sunt sed
non digne vel recte dat eum deus vel
dictatione digne postulati per ministerium
indignum quod probat per Iohannem
sed in evangelio. Tibi dabo claves
regni celorum et per augustinum in libro. Q.
vel 4 non et quo que xj. Concordat Scotus
ad 3m per eodem 12o articulo contra
3a et ad confirmacionem similiter. Item idem
ruidet Scotus quod sed unam opinionem clavis
est de se tantum potestas remota et adhuc
ut se continuat in requisitis inmediate
clave alia potestas scilicet iurisdictio vel
saltem quadam alia potestatem activa subdi-
tis sibi ut fiat in capax actionis
eius. Sed aut aliam opinionem clavis
est potestas propinqua et includit iuris-
dictionem privatam quod enim ad est iuris-
dictio quam auctoritas dictandi iudicium et
sic quando ad quod auctoritas iudicandi et
sententiandi. Item 4m ruidet Scotus quod non
ordinatur potest tres claves alias
pertinentes ad forum exterius quos ad
ordinatur ideo sed tamen adhuc quod sit

Contra Thomas principale · re · Scotus
Contra Idem 2m re augustinum
Idem
Idem 3m
Idem
Idem 4m

¶ 1us arl'us q'r hns. dtas claues poss' peas ractis eas

ierarchia ectie id est in pncipali cum do
cu heat illas claues extiores p=
ssp' q heat intiores sed q'u cose=
cetur in epm n' plus in pacitate sunt
ordinatus ¶ Scd 3m arlo videt
sco. sup eo q ptas actu cui statim
corridet pana & no est impedi lis
ipa est sp potena pxiqua ad agend
& si est ciqua cui no corrindz pas=
sina pnd. ul' dita pa uo ipa est
impedi lis dum actu impedita no est
potea pxiq & remota ut pz. 9.
mete ca lo ge. ubi vult plus q ac=
tm & passiuu suntia oplete pcaz
actam & pasuaz stati agut q in=
telligi oz de poa pxiqua actu || gsn di
Sim ad ppactu dt q ptas glbmtiedi
statu lz mz in md. qz oez pancz
tricen/ & est ptas no impedil. qz
quicuqz as suos caz attemptat pcaz
facere pma debita facit ¶ Et hac mo
essz de claue dtpote q statim s'
corridet peccator pnitens & no pos=
set paliu impediri qn intendens
bti ea facet q facere intedit tuc
clauis eet ptas pxiqua ab absol=
uendi ¶ Cur em sacerdos exlic
q ordinatus possz quicuqz peccatorem
sibi cofitentes absolue no quidi
q possz licite vno pstaret morta'
si irdutter hoc attemptaret otra
phibicom supior' faceret tamen sit
sacerdos q'rtuqz phibitus si attep=
tat totetenale ostrat ¶ Sed hec
duo sup'ta quiter no tenet no em
ter' pmu stz q ex ordine heat
m az subiectaz & oz aliquem subditu
sibi dar ma'l' heat iurisdcoem no
paliu adhuc ut rite absoluat &
adhuc dt absoluat qz sna cand
pro iudice lata nulla est ¶ Et ita

& videt 3m de 2o q possz supiar
adepte subtrahe subditu p suspns
istius & tuc ptas istius impedire sim'=
ita q si attemptaret absolue no ab
soluet de fco ¶ 2m ista i' sna
ut dt sco. videt ad ar. ld pi taz
9oz q ptas oficiendi e ptas pxi=
qua. & claues e potencia remota
pa ps pz ex dictis & 3 silr. qz non
statim exchar q as lz claue sibi
corrindz pamu aliq n' alinde stat
sibi pam ut clauis exns in ago
pt impediri p supiorez phibendez
¶ Scd 4m ar. ld cuncto pmittit
sco. q inccaa est dupl' forus bm
scitissius ubi idm est accator & reus
& aditu ptinet claues pote & est
& alius forus publicus qz etta lz aut
tordez corrigendi delicta publica
& ibi requi' dupl' au'cas cornis
dupl' pote sicut ad qlz iudiciu reum
requitur quinto mita illa & sente=
tena ¶ Iste auctes ptinetes ad for
publicu pnt dici claues / debeat ptate
data ecce xpc dixit peto ch'. 18 si
peccauit inte fr tuus et & tandez fr
dic ecce/ & si ecciaz no adicit sit
tibi sicut ethinicus & publicanus & fr'
amic dico vobis quicuqz alligauit
sr terraz erit ligatu & incel=
& q sol. sup ter. erit solu. in cel
ubi de foro publico loqr. qz deus ap=
pbat sacoz & ligaoz ecce scriam iforu
publico qua qui ocepnit vndut
est sicut ethinicus & publicanus iudiar
foro claudit' ecclia i. onto fideliu
per quide az et apr' pal pooz ab
equida rec seu retatilia rec ¶ 9o ad
illud ar'. iste claues no sut eedm
tu pbatus ps iste sopau' ab illis &
eq' i' pa ps aut pz de articiuis
& quibusdaz alis suntibus iurisdcoem

¶ 3o rnsio adar.

¶ 4us a. an pt claues a a claues ubi ptate c candi b

¶ 9o rnsio adar.

sit in ordine sacerdotali ¶ Et ipsis patet quibus-
dam sacerdotibus quibus non est data
haec potestas excludendi a beneficia et re-
conciliandi ¶ Thomas super 4° d.
18 de modo excommunicandi q. 2 articulo 1°
questiuncula 1 respondeo ad primum articulum quod talis iuris-
dictio per quam homo excommunicare potest clavis
dici potest et tantum hoc ad quasdam distinctionem
quod est clavis ordinis quam habent omnes sacerdotes
et clavis iurisdictionis in foro iudiciali
quam habent soli iudices exterioris fori
utramque tamen eius contulit Petro Math. 16
et ab ipso in alios descendit qui utramque
habent ¶ Sed hic dubitatur an quilibet sacerdos
possit excommunicare Respondet sanctus Thomas ubi
supra respondeo ad articulum quod excommunicatio ad forum
exterius pertinet ideo illi soli possunt excommuni-
care qui habent iurisdictionem in foro iu-
diciali et propter hoc soli episcopi propria auctoritate
et archiepiscopi prelati secundum communiorem opinionem ex-
communicare possunt sed presbyteri parochiales
non nisi ex commissione eis facta vel in certis
casibus sicut de furto et rapina et huius-
modi in quibus est eis a iure concessum
¶ Concordat Scotus ubi supra et communiter detestatur
presumptio quorundam ad excommunicandum faci-
les quia magna est huiusmodi gladii per-
cussio in ecclesia Dei tamen ab apostolis
ratio videtur excitata quia in nobis eundem e-
pistolis Pauli non videtur quod excommu-
cavit nisi 3 vicibus Primo 1 ad Corin-
thios 5° Omnino in quo auditur inter vos for-
nicatio et talis qualis nec inter gentes ita
ut uxorem patris quis habeat etc. ego
quidem absens corpore presens autem spiritu
iam iudicavi ut presens eum qui sic opera-
tus est in nomine domini nostri Ihesu Christi congregatis
vobis et meo spiritu cum virtute domini
Ihesu tradere huiusmodi sathane in
interitum carnis ut spiritus salvus sit
in die domini nostri Ihesu Christi ¶ 2° prima ad Thi-
mo. 1° quidam circa fidem naufragaverunt
ex quibus est Ymeneus et Alexander quos
tradidi sathane ut discant non
blasphemare ¶ 3° ad Gal. 1° si
quis vobis evangelizaverit preter id
quod accepistis anathema sit Alibi tamen
licet apostolus non prohibet communicare cum
malis primo ad Cor. 5° Si quis frater nomi-
natus est inter vos est fornicator
aut avarus aut ydolis serviens aut
maledicus aut ebriosus aut rapax cum
huiusmodi nec cibum sumere etc.
2 Thessal. 3° Ut subtrahatis vos ab omni
fratre inordinate ambulante et ibidem
post si quis non obedit verbo nostro per epistulam
hunc notate et non commisceamini cum illo
ut confundatur et tamen qualiter liceat
communicare cum illo subdit et nolite quasi
inimicum existimare illum sed corripi-
te ut fratrem ¶ Item 2 ad Thi. 3° Erunt
homines se ipsos amantes cupidi elati
etc. et hos devita ¶ Ibidem 4° Alexander
erarius multa mihi mala ostendit quem
et tu devita ¶ Item ad Tytum 3° here-
ticum hominem post unam et secundam correctionem
devita ¶ Et Io. in 2 canonica sua si
quis venit ad vos et hanc doctrinam non
affert nolite eum recipere in domo
nec ave ei dixeritis qui enim dixerit
illi ave communicat operibus illius malig-
nis ¶ Deinde notat Scotus quod tamen im-
primis duabus videtur sententia excommunicationis
simpliciter lata et patet quod ibi fuit causa
iusta quia peccatum enorme et publicum
et forma debito quia processus legitimus
et intencio recta quia intendebatur correc-
tio delinquentis Unde et primus ille per illam
excommunicationem correctus est ut patet per
epistolam 2am ad Cor. ubi capitulo 2° mo-
net vos consolari eum ne habun-
dantiori tristitia absorbeatur alii
non leguntur fuisse penitentes

Dubitatur an quilibet sacerdos possit excommunicare

Nota de excommunicacione facta per apostolos

Nō in quibus casibus licz principaliter excommunicato excusat usu communicandi utile lex humile res ignorata necesse / Prim utile excusat pro quo loquitur ad excommunicatum pro sua spirituali salute et sic ipsum inclinet et reducat ut procuret absolucionem aliquo modo procurare tenetur / excusatur et petens debitum ab excommunicato ut si hoc non liceret et excommunicatus de pecunia sua reputaret commodis / lex i. matrimonii excusat uxorem legittimam / humile i. status humilis puta rusticus filius se. r. excusat et tenetur suo de patre familias et non de eo qui est mancipatus apparet / res ignorata puta qui ab ignorat illum excommunicatum esse vel ignorat / necesse puta pauperes et peregrini qui aliunde non possunt habere necessaria nisi ab excommunicato. Insuper in quibus casibus principaliter excommunicato fit ut generaliter ibi maior excommunicatus eo quod principalis in illo obmittit mandatum sancte matris ecclesie etc.

quod forte iam erat apostate aliqui apostasiam presumentes. Secundum autem excommunicatus qui scribitur gal. e quod predicatur aliquid repugnans sane fide et scriptis e. igne et ferro ducitur. Maior est ubi apostolus tradit malos ut spiritus vel quod adaquans a cuius non videtur ita plene esse lata sua excommunicatio quod non videtur illi post tradi sathane dicitur enim quod scilicet illos quos apostolus tradidit sathane statim sunt quia aliqualis potestatem vexandi eos non est at plene scilicet esse finem dicalis tunc mali quos scribitur esse timendos. Sed hic incidit dubium an non subditus excommunicatori teneatur vitare excommunicatum ab ipso videtur quod non quia quis non subditus isti contra tenetur sinuare institutorum eius sic non preter lex et. Ad oppositum excommunicato qui est simpliciter excommunicatus ab maior e exclusus a communione fidelium sed ne tali communicabit cum aliquibus ut aliquis cum ipso alias enim non excluderetur generaliter ab ecclesia et a participacione sacramentorum et unitatem ecclesie et. Ad secundum dicendum quod sit excommunicatus a quolibet christiano vitare excommunicatum oportet quod hoc fit per preceptum illius cui tenetur obedire quilibet christianus. Expressius vero pro quo illo inferior auctoritate papa possit excommunicare simpliciter licz possit excommunicare quantum ad suos subditos hoc est preceptum ut caveat suum. Ex quo sequitur quod ab inferiore hoc et simpliciter excommunicat excommunicatus excommunicacione illius cui tenetur omnis christianus obedire qui tenetur excommunicatum vitare. Ulterius sequitur quod illa regula intelligitur quod non est concessum est prohibitum in celestibus e debitis que non queunt regulari aliquid in ex aliqua concessione speciali. Ex quibus sequitur quod exerceus auctoritate tenetur generaliter christiani excommunicatum vitare cum ut auctoritas reddit ponam medicis excommunicatorum si non vitant sunt inde potius quia quod alias auctoritas inferiorum erunt limitaciones quantum ad comminem subditorum et legislatorem et. Ad principalem videtur dicendum quod in auctoritas apostolorum intelligitur de clave non ministeriali sed principali

Utrum an non subditus excommunicatori teneatur vitare excommunicatum ab ipso

Secundum principale

quod est auctoritas sanctificandi liberam et irrefragabiliter. Sicut thomas in de 18 ei quoque primo articulo primo in eodem ad 2m articulum et quod in illi dicitur de clausione qua limbum clausit ne ab in illum liberi descendat et de aptione qua paradysum aperuit remoto impedimento ne per sua patrum. Hic nota beda eadem distinctione quod in exponens id ipsa 21 datio clave dauid super humerum eius et claudit et non est qui apiat ubi glossa dicit deus quod ipsa passione sua patravit quod eum non potest quis intrare declaratur copulationem patrum clausit limbum sanctis ne in descendat et aperuit paradysum et dicitur in ista aptione dicitur in oratione paschali deus qui eternitatis nobis ad ditum devicta morte reserasti. Ad 2m videtur quod maiores dicuntur quod precedunt vel eius membra digne a te fit remissio vel retentio peccatorum fiet tamen et per ipsa dicit sed indigne vel rem dat enim deus vindictam digne potenti permissam indignum quod probat precedens scilicet 1o articulo 16. Et dicitur claves et paucissimus in hoc quod licet et non et quod ii. sed utitas nam ut idem dicit sardat ibi esse vel posse non potest sed inutile vindictam possent. Ad 3m patet ex dictis in 2o articulo quod clavis scientie non est notitia vel scientia sed auctoritas in credendi et examinandi cum rei / Ad 4m sicut patet plus

Ad 3m

Ad 2m

Utrum potestas clavium et spiritualis iurisdictio per verbum extendat se ad remissionem culpe et mortis. Sol. sacerdotes legis nove quantum ad ut claves eorum possunt se extendit ad forum interius / sed ut ponatur

Illis sacerdotibus legis nove collate sunt vel pro se claves ecclesie

In legali sacerdotio non erant clavium collatio

Claves ecclesie respicientes forum conscientie non possunt tolli quantum ad dicentium etiam actuum suorum

Sacerdotes usque ad gradum capitale degradati claves ecclesie quantum ad exercicium earum non est privatus

Omnis ordines sacerdotes sunt potestatem clavium non tamen omnes sunt illi competenti potestati usum

Potestas clavium et spiritualis iurisdictio per sacerdotes extendunt se ad remissionem culpe et mortis peccatoris

Cum solus deus a culpa mortis absoluat tamen sacerdos absoluit a pena et a culpa dispositive et ministraliter

Si potestas clavium extendit se ad apertionem regni celorum instrumentaliter ergo licet et spiritualis iurisdictio prelatorum est tamen instrumentaliter vigorosi ministraliter

potestas

1a

con.

2

2a

1m con.

2

3

con. 1m

2m

Vi manducat hunc panem vivet in
eternum Joh 6° dicit dominus Et si im
mortalis vite desiderium mente acce-
dat humana cibus tamen quibus de vite sus-
pectus / cum primi parentes etiam potentes
non mori propter esum tibi necessitatem incurrit
moriendi cum non immito ex verbis these
patrum qualiter sic quere dubitando quis possit
secundum spem vivere ubi panis est captivus. Ecce non
cessat purgare vel sepelliens inimicus cum
eum sit scriptum eccli 39. Inicium neces-
sarie vite hominum sic cum aliis aqua ignis
panis et preciante humani generis immi
co suaviter sic habet panis mortarius psalmista
20. Unde dicitur Jeremie xi venite mit-
tamus lignum i herba mortiferam
in pane eius et ei adamus cum destra
vinciendum quippe Job 20 panis eius
in ventre illius vertetur in fel aspidum intrinsecus
Et eiusdem 33° / abhominabilis fuit ei in
vita sua panis non immito dubita-
tur quis possit spe vivere et Sed dicte du-
bitacioni taliter respondetur -
Maria novit facere panem qui est vivificus
cui non potest inficere plus quam ab angelis
ipsa enim figuratur per mulierem viduam
de sarepta que helye potenti affert
in absencia buccellam panis in manu
tua fecit primum vitam deficere invenien-
do de ipsa farinula subcinericium pa-
nem parvulum ut dicitur 3° Regum 17° cao
Sarepta enim interpretatur accensa Sic
Maria virtute spiritus sancti incitabatur ob ven-
ter sui panem angelorum decoxit vnde proverbiorum
31 scribitur facta est quasi navis
institoris de longe portans panem
suum Ideo eam intente ut pueri ad ma-
trem oculos attollamus Et panis
huius efficaciam recipiamus ipsam humi-
liter salutantes et eidem salutacionem
angelicam putantes et dicentes Ave
Maria. Qui manducat hunc panem

et Ingressus vivere faceat quod panis regni
psalmista dicit eximus psalmista psalmo 88°. Quis
est homo qui vivet et non videbit mortem
quod tenabiliter indicat
Et prima transgressionis
Et discordia complexionis
Et ipso genesis
2° deliquit
scire bonum et
mali ne comederis quod in die co-
mederis mori habet est prima transgressio.
Sed adhuc facit ad hoc discordia
complexionis naturalis propter mutuam accionem
qualitatum primarum quam est in humano cor-
pore sibi invicem adversancium paulatim
ne corrumpitur humidum radicale vnde co-
rodit pari quod omne operandum ex contrariis
necesse corrumpitur Et ob hoc statutum est
hominibus semel mori hebreos 9°. Sed hec
contrarietas faciliter solvitur Vi hic triplex
vita primitus distinguitur est enim
vita presens et moderna vita temporis
et eterna. Prima est brevis et transitoria
Errans et desolatoria fallens et se-
ductoria. penalis et deceptoria //
Septima sapiencie 2° quam est vita vera va-
por ad modicum parens et deinceps
exterminabitur Job 7° ventus est vita
mea Sap 2° transiet vita nostra quasi
vestigium nubis Cui alludit gregorius In
registro dicens vita nostra naviganti
similis est namque qui navigat stet se-
deat iaceat vadat quod impulsu navis
ducitur. ita et nos sive vigilantes simus
sive dormientes sive iacentes sive am-
bulantes sive volentes sive nolentes per
momenta temporum ad finem ducimur et ad mor-
tem // 2° dixi quod vita presens est erronea
et desolatoria Job 13 homo natus de muli-
ere brevi vivens tempore repletur multis
miseriis quod verbum exitans versus vnde
Sic inquit homo natus de muliere et Et
ideo cum reatu brevi vivens tempore
et iam cum metu repletur multis miseriis

mar

et id cum fletu Job x° Tedet animam meam
vite mee Cui alludit augustinus de vita
misera sic dicens O vita acerrissima quam
humores tumidant dolores extenuant
ardora morbidant esce inflant ieiu-
nia macerant ioca solvunt tristicie
consumunt sollicitudo coartat securitas
tibi enimat paupertas eicit iuventus ex-
tollit senectus incurvat infirmitas frangit
meror marcidum facit et insuper hiis
omnibus mors seva succedit Secundo sapiencie
2° dicitur exiguum et cum tedio est tempus
vite nostre 3° dixi quod est fallens et se-
ductoria unde augustinus de misera vita O
vita prius quam multos decepisti quam dum fugis
nichil es cum videris umbra es cum ex
altaris fumus es dulcis stultis amara
sapientibus qui te amant te non cognoscunt
qui te contempnunt ipsi te intelligunt
fugitiva es velud fantasma vera non es
dum quasi ostendis metiris te longevam
ut plures incline aliis brevem ut sic
penitere volunt non permittas aliis
latam ut faciat quicquid volunt aliis an-
gustam ut nil faciat boni aliis tris-
tem ut non gaudeant de bonis et id
Job xx cum steterit non credet vite
sue 4° dixi quod est penalis et per-
emptoria unde augustinus de verbis domini ser-
mone xx tota vita hec intelligentibus
tribulacio est Sunt enim mea duo tor-
tores anime non simul torquentes sed vi-
cissim cruciantes alternantes scilicet timor et
dolor quando tibi bene est times quando
male dolens Job 3° Quare
misero data est lux et vita hiis qui
in amaritudine anime sunt. Melior enim
est mors quam vita amara eccli 30 et
ps 30 quoniam defecit in dolore vita
mea et anni mei in gemitibus Sic ergo
id verbum quod est hic qui vivet et non te

intelligendum est de vita temporali et mo-
mentanea Sed thema nostrum loquitur de vita
spirituali et eterna eius qui manducat
hunc panem vivet eternum quod ex dictis
sacre scripture et katholicis doctoribus valet
taliter introduci
Rex in quo stant convivat cum cunctis cordialiter
et letanter sacrificat se ipsos corporaliter
et spiritualiter clarificat et hiis condit intaliter
et parentes impetus abdicat ne plus vivat carnaliter
non in mundo vendicat ut vivat eternaliter
De primis dicitur ps quod vita eterna promittitur
concordibus adunatis fraterna dilectione
penalibus cruciatis perfida confessione
veracius illustratis divina cognicione
totaliter abditis ab illi corporis racione
Dico primo quod vita eterna promittitur con-
cordibus adunatis fraterna dilectione
patet Math. 19. cum quidam consuluisset
christum magister boni quid faciam ut ha-
beam vitam eternam respondit Si vis
ad vitam ingredi serva mandata quo
petente quae dicit non homicidium facies
non adulterabis non facies furtum non
falsum testimonium perhibeas honora
patrem et matrem et diliges proximum
tuum sicut te ipsum Sic legisperito dicit
ut habetur luce x° querenti quid faciendo
vitam eternam possidebo et eo non re-
spondente In lege scriptum est di-
liges deum tuum ex toto corde et
proximum tuum sicut te ipsum dicit christus recte
respondisti hoc fac et vives Ecce
quod vita eterna promittitur concordibus
unitatis fraterna dilectione et ps. 132
Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres
quia illic mandavit dominus benedictio-
nem et vitam usque in seculum Secundo
scilicet quod qui stant convivant eciam
non in mundo vendicat ut vivat

eterna. Summis enim ex caritate
procedens se perfecit media et circa
aie infallibilis vite eterne imperia
ma et tanta quia caritatis ut quilibet
diligat deum plus quam se ipsum et quilibet
proximum sicut se ipsum et quilibet cognos-
cat proximum se diligere plus quam consi-
que se ipsum. Unde Augustinus super epistolam
Joh. c. 10. Si non vultis in ista heremo
siti mori bibite caritatem. Fons est
quem voluit deus ponere ne deficiamus
et habundancius eum bibamus cum ad
patriam venerimus. Jo. 4to. Et aqua
quam ego dabo ei fiet in eo fons aque
salientis in vitam eternam. Jo dicebat
salvator Jo. 12. Scito mandatum
eius vita eterna est. Secundum id Joh. 13o.
Mandatum novum do vobis ut diliga-
tis invicem sicut ego dilexi vos ut
et vos diligatis invicem. Sic enim
est in vita eterna. Unde Gregorius in mo-
ralibus tanta vis in illa parte vos
faciat ut quod in se quisque non accepit
hoc se accepisse in alio exultat
una cunctis erit beatitudo leticie.
Cuius non una sit omnibus sublimitas vi-
te. ¶ 2o dixi quod vita eterna permit-
titur penaliter cruciatis pro fida confes-
sione. Sic legitur 2o machabeorum 7o
ca. de septem fratribus qui una cum matre
apprehensi compellebantur a rege con-
tra fas carnes porcinas comedere fla-
gris et taureis cruciati dixis-
se tu quidem scelestissime in presenti
vita nos perdis sed rex mundi pro
suis legibus defunctos nos in eter-
ne vite resurrectione suscitabit. Ecce quo-
modo qui certant sacrificat se-
ipsos corporaliter non permitto vendicant
ut vivat eternam vitam. Joh 12 invi-

cem ad finem mundi et usque custodit eam.
Cui alludit Crisostomus omelia 11 su-
per in pluris sensibus qui pacior est
ad occisionem promptior est et hostibus
terribilior quem cum rex non possit
suscitare post mortem cito martyr
quia ibi tanta spes erit omnis est. Ro. 6.
Si mortui sumus cum Christo credimus quod
simul vivemus cum eo. ¶ 3o dico quod vita
eterna permittitur veraciter illustratis diuina
cognitione. Jo dixit Christus Joh. 17. Hec
est vita eterna ut cognoscant te solum
verum deum et quem misisti Ihesum Christum.
Et Paulus prima ad Cor. 13o. Videmus
nunc per speculum in enigmate tunc
autem facie ad faciem nunc cognosco ex
parte tunc autem cognoscam sicut et cognitus
sum. Sic et quod vere scripturas clarifi-
cant et nec in mundo vendicant ut
vivat eternam vitam. Dicitur Sap. revela-
ta 24. Qui elucidant me vitam
eternam habebunt. Et Johannes 3o. Sic deus
dilexit mundum ut filium suum unigeni-
tum daret ut vivat eterna. Sic testimonium
verbo perhibuit ut habetur ibidem. Qui
credit in filium habet vitam eternam. Sic
iudeos incredulos filios argue-
bat Jo. 5o. Scrutamini scripturas in quibus
putatis vitam eternam habere et illi sunt
qui testimonium perhibent de me
et non vultis venire ad me ut vitam
habeatis. ¶ 4o dixi permittitur totaliter
liberatis ab ulla corruptione nichil
enim inquinatum in illam intrat. Sapien-
tie 7. Quod Ro. 8. quod ipsa creatura libera-
bitur a servitute corruptionis in libertatem
glorie filiorum dei. Et ad Ro. 6o. Liberati
a peccato servi autem facti deo habetis fructum
vestrum in sanctificationem finem vero vitam

etiam Exigua sc. qui sordes ment
metes abdicant ne plus viviant car-
nalit non inmito vendicant et
ideo Galat 6 nolite errare deo
non irridet. que enim seminaverit hō hec
et metet quam qui seminat in carne de
carne et metet corrupciam qui aut
semiat in spū de spū et metet vitam
etiam ¶ Eld parti altissimu et dignis-
simu euka^{tie} sacrm mg sub speciebus
panis et vini sint dissimid et corpus et
sanguis correspondent ad dicta
Signat aug^{z} caritate erga deum et forte
persuadet publicis tollerandi pp^{te}
morte et pugilez reddit fortem
Notificat veritate ac isti et fortem
Suffecit puritate et asordibus ex forte
ppt^{o} primu appellat^{r} comunio vel comu-
ta communis amor meoria
ppt^{o} 2^{m} iuncta timor timor victoria
ppt^{o} 3^{m} lucida cognico veritatis notoria
ppt^{o} 4^{m} purgatrix ablacio aculpaz storia
Dico p^{o} quod euka^{tie} sacrm signat au-
get caritate etia q^{z} sed damascenum
meta vocatur quod ul grece synaxis
q^{z} per hoc participamus carne eius et di-
nitate et q^{z} per hoc comunicamus invicem
et unimur. Vn aug^{9} in sermone sic ex
multis granis unus panis conficitur et ex mult^{is}
racemis vinum confluit sic unus panis
et unum corpus multi sumus omnes qui
de uno pane et de uno calice participa-
mus p^{o} ad cor x^{o}. Et in mete aū
proponitur calix benedictionis cui benedicimus
nonne comunicatio sanguinis Xᵢ est et panis
quem frangimus nonne comunicacio corporis
X est Ubi glo sunt^{z} hic continens pro con-
tento in calice calix benedictus cui quod
prius benedictione conficitur / cui quod per-
cipientes ipsum dicere benedictionem dei
per augmentum gracie confertur nonne com-
municacio sanguinis Xpi est i. nonne facit
nos habere quandam unione cum vita X
q^{z} dicitur utriusque facit et panis quem fran-
gimus i. species panis quod frangimus sic
digne sumatur nonne participacio cor-
poris dni est i. nonne facit nos unum esse
cum Xpo facit utriusque vnde qui Xpm man-
ducat vita manducat q^{z} dicit qui man-
ducat me vivet propter me nec accidit
Xpc sic manducetur / reficit non defi-
cit vivit manducatus qui surrexit
occisus in hoc n multi unum sumus
supple corpus misticum unione fidei
spei et caritatis / unum corpus illius
capitis quod est Xpc per sublimatem
capitis caritatis de hoc tamen etiam
Quantum demisit huius sacramenti ny
exprimere sufficit per quod spiritualis dulcedo
in suo fonte gustatur et recolitur
meoria illius in sua pane Xpc
monstravit excellentissime caritatis
Vn sit arcus huius caritatis i insitas
cordibus infigetur fidelium in ultima
cena quando pascha cum suis discipulis
celebravit transiturus erat ex hoc
mundo ad patrem hoc sacrm institu^{t}
tanquam passionis sue meoriale perhenne
figuras veterum impletivum miraculorum
ab ipso factorum maximum et de sua corp-
talis absencia solacium singulare
Ut de eo possit exponi illud luce
14 homo quidam fecit cenam magnam
et vocavit multos Ubi X^{o} ipse tang^{t} e^{a}
¶ p^{o} summam dignitatem et excelle-
nciam homo quidam
¶ 2° mirā ptate et influenciam fecit
¶ 3° plena ubertate et affluentiam
cenam misterium
¶ 4° largitam bonitate et mag^{s} fercula

et vocavit multos
Descripcio tangit quatuor. primo enim dignissima
creatura corporum. Et recte ut fuit
primo singularis qui non habuit filium neque
parentem. Et quare bene dicitur primo quia singula-
ris eminencie quia deus et homo singularis eminen-
cie quia rex regum et dominus dominancium singularis
innocencie quia agnus dei qui tollit peccata
mundi. Singularis opulentie et sufficien-
cie quia gloria et divicie in domo eius de quo
luce 19° homo quidam nobilis abiit in
regionem longinquam accipere sibi regnum
et reverti. Secundo tangit miram potestatem
et influenciam quia fecit tamquam omnipotens non
enim sibi potuit nisi per virtutem infinitam
que cuncta condidit de nichilo et que omnia
mirabilia fecit eiusdem enim virtutis
est unam formam in aliam convertere
absque sui annichilacione vel alterius
augmentacione et aliquid de nichilo pro-
ducere. Et quod ait psalmista ps. 110 memo-
riam fecit mirabilium suorum misericors
et miserator dominus. escam dedit timentibus se. Econtra
hec sacramentalis esca memoriale mira-
bilium dicitur sane mirabile quemadmodum
ad verbum eius una forma in aliam convertatur
et mirabilius quia ad verbum unius sacerdotis
et nullius alterius id fiat mirabile valde
quia id quod fuit et precipue non est quod non
annichilatur mirabile quod multe forme
in aliquas convertuntur et id non augmentatur
mirabile nobis quod id quod est de novo
ubi prius non fuit quia corpus locum non
mutet mirabile et quia unum corpus
sic simul in multis locis mirabile et
quia magnum corpus sub quantitate modica con-
tinetur mirabile et quia tamen de uno cor-
pore sit in parte minima altiori sed
in tota sic et hic quia totum corpus est
in tota hostia et totum in qualibet eius parte
mirabile et quia totum corpus manducatur
et dentibus non tangatur mirabile et

quod aqua quantitas dividatur et tota tamen sub
ea maneat indivisum mirabile et
quod multi comedant sit unum cibum et
mirabilius quod post comestionem integrum
consistat mirabile et si accidencia existat
et mutatur suas exeant sine inherencia
ad subiectum mirabile et quod vera caro habe-
at saporem panis et verus sanguis sapo-
rem vini mirabile et quod cibus corpora-
lis cuius est corpus mittere nutrit spiritum
mirabile et quia cibus enim est incorporari
cibanti sibi incorporet cibantem sed
est hic quia xpristus qui est cibus sibi unit
et incorporat se digne manducantem
Confitemini gracias domino dominorum qui facit
mirabilia magna solus ps. 134 3°
tangit plenam libertatem et affluen-
ciam cum dicit Cena magna et vere
magna quia magnus qui eam instituit
magnus qui eam conficit magnus qui
eam digne percipit ubi super in caritate
existens et quia magni qui huic cene
assistunt et in ea serviunt scilicet spiritus ange-
lici beati qui ad cenam nupciarum agni
vocati sunt apoc. 19. Et sicut in cena
nupciali apponuntur panis et vinum
carnes delicate et sapidissimi fruc-
tus sic in hac excellentissima cena
est loco panis et vini id quod sensibiliter
percipitur scilicet species panis et vini et quod
adhuc fuit id sacramentum figuratum per
oblacionem melchisedech de quo dicitur
gen. 14°. quod erat rex et sacerdos pro-
ferens panem et vinum loco aut delica-
tarum [illegible] carnium est id quod
fideliter creditur scilicet vera caro christi et sanguis
eius et quod adhuc fuit figuratum per agnum
paschalem de quo exod. 12. de cuius
sanguine ponitur super utrumque postem i.
in anima per compassionem in corpore per mor-
tificaciones vel in anima per manducacionem

⁊ bibitorie spualez ⁊ incorpore spa-
tialez loco uo sapidissimoz Fructum
est ille fructus uitis qui inde acq̄
⁊ quo adhuc figat̄ p lignum vite de q̄
Gn̄ 2° lignum vite in medio padisi
de quo ⁊ apoc̄ d̄r lignum vite affens
fructus 12 qui sunt 12 effectus q̄s effis
istud sacrm in sumentibus illud digne
qm vll' scilicet cotinet Inflamat
inebriat sustentat roborat auget
grām spem cogat reficit vitam
dat et vnit confirmat qꝫ fidez mi
nuit fomitemqꝫ remittit Est enim hoc
sacrametum in sumentibus

culpe expiatiu
Gre consumatiu
xpo incorporatiu
fomit' recidiuum
sustentatiu
Et in pficientibus
fidei confirmatiu
Spei augmentatiu
Caritatis inflamatiu
fomitis extenuatiu
extinctiu

Inebrians vero p-
fectos ad meo-
riam reuocat
diuinam passione
corpus roborat
ad bona opacōz
corpus munit
contra dyaboli
temptaciones ac
eos reficit
p intima con-

solacom / Quartus tangit largitaz boni
tatem seu magnificenciaz in hac q ad-
hanc cena vocauit multas - s omnes
fideles iustos licet enim mixti iniusti
se ingerant tn̄ de ipsos ad cena hac
manentes ipsa iusticia nō vocat
Et in hac figurata est hec cena 2°
esdre 3° ubi d̄r q rex darius fecit
cena magna omnibus vernacul' suis
et ingratibus ⁊ omnibus pprurat ptolis
consulibus ⁊ pfctis ⁊ aliis inst' fidelibus
inter q̄s quidaz sunt subditi ⁊ hij in-
telliguntur p vernaculos qui sunt sim
in domina dum nati quidaz vō sunt pre-
lati eccie maiores ⁊ hij p magist-
tus quidez aut minores ⁊ hij in-
telliguntur p pfctos q̄s aut sunt re-
ges terre ⁊ hij p purpuratos quidez
aut sunt principes inferiores ⁊ illi p
ptones quidez aut sunt religiosi
⁊ hij p consules designatur de hac
conuiuio ⁊ comone pcessit figura 2°
⁊ Regum 6°. qm dauid congregato pplo
isrl in ciuitate suam ptitus est
collirida panis vna vniuse multi-
tudini 3°. regum 8uo. qm salomon con-
gregato pplo vniuso in templo dni
obtulit holocausta q coram dno ⁊
sacrificez in hac sacrificio figurabat
Item 3° regum 23°. qm Josias con-
gregato vniuso i ihrlm fecit
phase sollempnissimum q̄d expssis-
sime id sacrificium figurauit ⁊ in
successit veritas qm dns ihs con-
gregat discipulis in cenaculo syon
istitut id altissimum sacrm ut
dicetur ai 26 de hac comone
Johis 17° non p eis rogo tm̄ s
p hijs qui credituri sunt p verbu
eoz in me ut omnes vnum sint sicut
tu pr in me ⁊ ego in te ut ipi
in nobis vnum sit ut sit consummati in
vnum vnde dt dns oibus fidelibus xa-
nis colo 3° vocati est in vno
corpe ihū xpi ⁊ grati estote
sic pz qualit hoc sacrm signat
auget caritatem erga deum ⁊ ad
fortem Quintus dicit q psuadz pro
bitate tallandi contempte mortem
⁊ pugilem reddit fortem ⁊ hoc
sꝫ ad pdicta tn̄ enim istud dignissimum
sacrm sit medicinale unde passi-
sit elephant aut exasperatur sangis
sic le p' macha 6 q exercitus

antiochi ostenderunt elephantibus sanguinem
uve et mori ad acuendos eos in pre-
lium sequitur quod eciam elephantes in na-
turaliores et beccordiores si non acua-
mur ad prelium contra peccatum quando cogitamus
vel sanguinem pro nobis effusum secundum illud luce
22o hic calix novum testamentum est
in meo sanguine qui pro vobis fundetur
et prime ad cor xi hoc facite quocienscumque
bibetis in meam commemoracionem quo-
cienscumque enim manducabitis panem hunc
et calicem bibetis mortem domini annun-
ciabitis donec veniat · s. dominus ad
iudicium Et ad hebreos 12 Cogitate
eum qui talem sustinuit a peccatoribus
adversus semetipsum contradictionem ut non
fatigemini animis vestris deficientes non-
dum enim usque ad sanguinem restitistis
adversus peccatum repugnantes Et
prime petri 2o xpistus passus est pro nobis vobis
relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius et eius
2o xpisto passo in carne et vos eadem
cogitacione armamini hec est enim
invicta contra timorem victoria secundum quod
scribitur ps. 103 Panis cor hominis con-
firmet figuratum enim fuit hoc sacramentum
per panem cinericium evoluto in ca-
stra madian descendentes omnium exer-
citus tabernacula subvertentes et Ge-
deon cogitem quod in sompnis vidit
quod et alius exposuit non esse ad nisi
gladium gedeonis in cuius manum
castra madian dominus tradidit dispo-
nebat ut habetur Iudicum 7o ¶ 3o dixi
quod ipsum sacramentum notificat veritatem ac
instruit ex parte quod enim in sacrifi-
ciis naturalis et veteris legis aniud
exordio constitit absolutum in hoc
sacramento cultu et meditato per
ipsum plenissime revelat mandatum
cum fuit exodi · et quod unus agnus offere-
batur die mane et alter qui erat
pinguior offerebatur vespere quod figurabat
quod xpistus mane i. in principio mundi fuit ob-
latus in alys occisus in abel ligatus
in ysaac fugatus in iacob venditus
in ioseph conspuitus in iob perscrutatus
in daniel irrisus in heliseo lapidatus
et false accusatus in naboth cesus
et afflictus in prophetis unde ipse est agnus
quod dicit Iohannes apocalipsis 13o Occisus ab
origine mundi quia in alys fuit sacri-
ficium matutinum Sed post in mundi vespera
fuit in se ipso realiter et corporaliter
ymolatus Et hec vespertina oblacio fuit
longe pinguior suavior et nobi-
lior quam matutina sed nobilior est
res quam umbra et veritas quam figura unde
eciam Compositum et admirandum con-
vivium salutiferum et omni suavita-
te repletum quid enim est convivio
preciosius esse potest in quo non carnes vitu-
lorum et hircorum ut olim in lege sed
nobis xpistus sed mundus proponitur verus
deus ut de quolibet digne hoc sacramentum
recipiente dici possit illud eccli. 15
Cibavit illum pane vite et intellectus
hic est enim panis mellitus quo gustato
ionathas illuminati sunt oculi eius primo
regum 14 quare videbatur quod multi sacra
recipientes lucida cognitu veritatis noto-
ria intuitus sicut preceptum fuit
numeri 8o lucerne respiciant ad mensam
panum proposicionis ad quod comparatum fertur dominus
Thoma venerabilis recognovisse se plures
difficultates intellexisse missas au-
diendo quam studendo vel se disputa-
cionibus extendendo · idem dicunt predicatores
de doctore sancto thoma de aquino ¶ 4to
dixi quod illud alterum sacramentum presupponit

puritate et vir timbus in ordine sume
Sacerdos ex nata mich cors castitate et
aio puritate apta mich cord contrione
et lacrimas fonte apta religiosa atrem
more illud divinum et celeste sacrificium
est celebratum domine deus ubi caro tua
in utilitate sumitur ubi sanguis tuus inebri-
tate bibitur ubi yma summis coniunguntur
ubi adest presentia sanctorum angelorum ubi tu
es sacerdos et sacrificium mirabiliter et
ineffabiliter quis digne hoc celebrare mis-
terium potest nisi tu deus omnipotens offerentem
facis dignum Ista pro figurat illud sa-
crum paganum paschale qui comedebatur
cum panibus azymis quo ad puritatem
cordis et actionis cum lactucis agrestibus quo ad castitatem
que fuit signum liberationis filiorum israel
ab angelo exterminatore primogenitorum egyp-
ti ut legitur exo. 12. Figuratur et per panem
sanctum quem dedit abymalech in nocte ipsi
david et pueris eius ubi tamen inmundi fuit
a mulieribus ut scribitur primo Re 21. Iam de-
clarabitur quod hoc sacramentum est purgativum ab-
lacio aculparum scoria unde vere figuratur
per calculum ignitum quo mundata fuere
labia ysaie 6. Sic ergo patet propositio
tertia secunda quod hoc altissimum sacramentum significat
augmentum caritate erga deum et proximum
persuadet perpetuitatem et licet ergo post
peccatum dixit dominus angelis de iam
lapso protoplasto videte ne forte
sumat de ligno vite et vivat in eter-
num tamen passione christi cuius memoria-
le est illud altissimum sacramentum aperta est
ianua celestis paradysi et porticus cla-
uicularius quidam pistator petrus
qui conficienti corpus christi vitale huius
potestatem excelsis sedibus clare patet quod contra
mortem in manum et morbum intrinsecum
qui manducat hunc panem vivet in eternum

quod vero sunt verba re. et in quibus
tria tanguntur de hoc sacramento
Est pro perficiens incolumitate qui
manducat
Sibi alliciens obseruantem hunc panem
fructus perficiens ad felicitatem vivet in eter-
num primo probat refectio perfecta sana qui man-
ducat secundum effectio non inimica hunc panem
tertium perfectio eterna vivet in eternum
primo dicitur sicut quod cum quo quis obedit
creatoris voluntati incolumitas
succedit ne sit edens quod pati
contrarium patet nam cum inobedientie conse-
quitur in dilatione plaga mortis et pesti-
lencie ut patet gen 2o Sed vide-
te dominum Recolendum
Oblatum gratis pabulum confortans
per ipsum in via ne deficiat qui man-
ducat demonstratum sacrum ferculum quod va-
leant ad oculum tum sed quod sentiat
hunc panem
Separatum adminiculum divinus pomum
ferculum ut ad plenum sufficiat vivet in eter-
num primo probat oblatio liberalis cuncta
munifica qui manducat
2um probat locutio figuralis satis sym-
bolica hunc panem
3um promissio perennalis antonomastice
vivet in eternum
Sed manducatione huius sacri
obeditur voluntati creatoris sicut dicitur
prima ad cor. xi. dominus ihesus in qua
nocte tradebatur et usque tradetur
et Ioh 6. Amen amen dico nisi
manducaveritis carnem filii hominis et
biberitis eius sanguinem non habebitis vitam
in vobis Qui manducat meam car-
nem et bibit meum sanguinem habet vitam
eternam et ego resuscitabo eum in no-
vissimo die Advertendum tamen est
quod christus est manducatus huius altissimi

sacrati q corporalis et hanc maducat
spes panis et vini Secunda sacralis
et hanc manducat caro et sanguis
x que sub ill speciebus continetur Tercia
vero spiritualis et hanc maducant fideles
corpus domini devoti licet non sumant
sacramentaliter qui ipsum credunt firmiter
ibi esse ipsum qz devoti adorant
Et iste tres manducationes possunt aliquo
modo abinvicem separari Nam cum fre-
neticus vel infans sumeret spes sacra-
les solum maducaret corporaliter Nam at
qui actu est in ardare peccato mortali
sumens tu fidem sacri sumeret illas
spes subquibus sunt corpus et sanguis x
manducat sic sacramentaliter sed non spiritualiter
sed homo existens in caritate credens fir-
miter et adorans fideliter et reverenter
xpm contentum tantum in sacramento quamvis
non sumat spes maducat spiritualiter
Manducatio ergo corporalis potest separa-
ri a sacrali sed non econverso Sacralis et
potest separari a spirituali et spiritualis a
sacrali et corporali propter quod dicitur in glosa
super ad cor 2 qui manducas non man-
ducat et non maducas maducat
Secundo quod hic tangitur Corpus proficiens
in calumnitate quod probat refectio per
se sane eo dicitur qui maducat spiritualiter
spiritualiter credendo quod dictum est fideliter et sacra-
mentaliter sumendo quod fideliter debet temporibus
institutis ad quod debet nos allicere
tibi nobilitas istius sacri conten-
ta veraciter et realiter Est enim hic
totus xpc qui dicit de Joh 6° Ego
sum panis vivus qui de celo descendi
siquis maducaverit ex hoc pane vivet
in eternum vel alimentum carne tumeri
fecit exterius homines et semel accep-
tus non sufficit nisi cottidie accipi-
atur Spiritualis autem cibus permanet in

eternum et sacietatem perpetuat et immor-
talitatem largitur Cui alludit theo
philus ita dicens hic panis vita fuit nam
expers tamen vini patris filius ipsum
opus facit quod vivificat cuncta sicut
enim panis extra infirma carnis
nam conservat sic et xpc presens opera-
nes vivificat animas et corpus mors sic
facit non per eum voluntate corporalis con-
fertur in corpore Et per concordantia
sequitur evangelium Caro mea vere est
cibus Ubi sex per ordine exprimuntur
Primo mensa plena fercul adeunt delicias
2° res superitur non times insidias qui
maducat carnem meam et usque in illo
3° fedus ppbus singulis adest blandici-
as sed misit me vivens pater et ego propter me
4° ras fulgens miraculum inuisibila
at hic est panis qui de celo descendit
5° ultus dispensatio pabuli antiqus et vetu-
lis que sumunt creaturas non sed maducat
6° saly data singulis permanens in
seculis per has almonias qui maducat
hunc panem vivet in eternum
tangitur enim in hoc evangelio
Delicata refectio esca pura caro
mea et usque potus
Cuta rata protecto et secura qui ma-
ducat et usque in illo
Copulata dilecta pmaxima sicut
misit et usque propter me
Elevata credita vera hic est panis
qui de celo descendit
Avcorata corpore defi non sic ma-
duca usque sunt
Perpetuata fruenda duratura qui madu-
cat hunc panem vivet in eternum
Certa primo est sciendum quod dicitur
xpc sapiam incarnata sub duabus speciebus
prendit de sustentatio nutrimento cum dicit
Caro mea vere est cibus de poculento

allectivus tamen addit et sanguis in eo sub
est parum valuit aut in ipsa in specie istud
sacramentum instituere et quod fides multum ha-
beret et quod sacerdote sumentibus inan
teret nec subalius speciebus quam panis et vi-
ni tamen quod int ... [illegible] quanto ergo ... conve-
niencia hec tetamen ... [illegible] ... con-
venit quidam restituit per ... et signat
expressius Sicut enim panis expressa corporis
domini hic contentum realiter et corpus
misticum per id significatum unum et per
consequens sanguinem veri et misticum qui est
unitas ecclesie Sicut enim panis conficitur
ex multis granis et vinum exprimitur ex multis
racemis sic corpus Christi unum compactum
ex multis membris ex quibus effluxit eius
sanguis et corpus misticum ex multis fidelibus
per fidem et caritatem in unum quod
Item sic panis coquitur in clibano et vinum
effluit de torculari Sic corpus Christi fuit coc-
tum in clibano crucis et sanguis eius ex-
ivit de torculari crucis passionis Sed quare
fuit institutum in duplici specie scilicet panis
et vini tamen sub utraque sit totus Christus
secundum corpus et animam et divinitatem et accidentia
corporis Christi et eius cum convenientia videtur
enim hoc esse superfluum Item non videtur
unum sacramentum quod plura sunt signa Re-
spondeo et concedo quod cum hoc sacramentum fuit
institutum et nunc totus fuit et est Christus
sub utraque specie ita tamen quod sub specie panis
virtute sacramenti tamquam ... consecrationis
vel transsubstanciacionis est solum corpus Christi verum
est quod corpus non fuit tunc nec est nunc
sine sanguine anima et divinitate ideo concomitanter ibi sanguis
anima et divinitas non virtute sacramenti
sed concomitancia reali Sic dico quod
sub specie vini non est virtute sacramenti
nisi precise sanguis vini quod sanguis non
fuit tunc nec est nunc nisi in corpore
nec corpus sine anima vel sine divinitate

ideo ibi sunt illa per concomitanciam rea-
lem respondendo usque istam diccionem
transsubstanciandum Sed fuit sub duplici specie
institutum et ad designandum integram
mentis refectionem Sicut enim integra
corporalis refectio consistit in cibo
et potu sic mentis refectio consistit in-
potacione intellectus per fidei illustra-
cione et inebriacione affectus per caritatem
ideo sub tali bina specie fuit hoc sacramentum
provide institutum Et cum dicitur non
esse unum sacramentum Respondeo quod est
unum unitate aggregata ex pluribus re-
latis ad finem atque unum sed unum rea-
liter contentum corpus Christi unum et unum
non contentum scilicet corpus misticum et ad
signandam unam integram mentis refec-
cionem Et certe istud est tercium ... -
... [illegible] caro mea vere est cibus
patet unde quod istud sacramentum est
dignissimum adorandum / Caro mea
certissimum ad affirmandum vere est
aptissimum ad degustandum / quod cibus
Est gratissimum ad copulandum quod cibus
Dico primo quod est dignissimum adoran-
dum ut patet 3o Sentenciarum d. 9. c. 2 ubi
allegatur Augustinus ex sermone domini
d. Ego . ... [illegible] carnem unam per-
fectam in Christo quia divinitus ideo adoro
quod a divinitate suscepta et divini-
tati unita est Sic non aliud et aliud
sed unum eundemque deum et hominem filium
dei esse confiteor. denique si homo
peccatoribus adeo illi numquam crede
nec servus velud regis purpuram
vel dyadema regale iacens in
veniat numquam conabitur eam ado-
rare Sed non rex ea fuit indutus
periculum mortis incurrit si eam cum
rege adorare quis contempserit Sic

alludit theophil9 dicens no enim pu-
ri hois caro est sz dei . thorem divini
sacr valens tamq divinitate medi-
ans Sed accidit qp judeor quo
pt nob hic carne suaz dare adma-
ducand
Pmo pt oculos dispndo et no enferat
Scdo pt adaltae attende et no moueat
Tcio pt pans desine et no corrpatur
Qrto pt hec hoc crede ne decipiat
Ad pmu dr qp misteriu istud salu-
brit credi pt investigari no pt
hoc est enim p fcultate ni mesam na
pcepcione loci pore s pnoi libi
accepacone Ad 2m dr qp talis
accessus no est successiuus nc fit
p trusmucam locale s p pntia
sacrale Ad 3m dico qp pans non
corrpti quin cintur nobilissimaz
sbam corpis xpi ideo tu tiu adq
huius gustans sit nobilior hic aqo
id no annihila Ad 4m dd qp si
hic no fiet indiciu ul sensuor obiector
apphensione nllo decipe Visus enim
no hz iudicare nisi de colore et spez
qte gustus de sapore tactus de
frigore et calore duricie ul malle
cie Sed ubi ss9 excendunt limites
(in margin: auctor) sensor ssbus accidit decepcio et licet
ysaac bndixit iacob p esau decep-
tus fuit s visu qz caligauerunt ocli
eius s odoratu qz credidit spirez
fragrancia vestimentor q flet esau
s tactu dicens manus sunt esau s m
~~carne~~ gustu qz comedens cibos
domesticos credebat manducare de
uenacone no tu fuit deceptus s au-
ditu d vox quidez vox iacob est
ut pz gn 27 Sic in sacra eukari-
stie sensuum ss9 deludunt qm adm-
dicau no tu qm ad apphensionem

qz ubi ss9 apphendunt sua sbu obiecta
q ibi sunt ubi qpu no sic existant
sd apparet s ssm Solum vero auditu
bn et vere iudicat fidelis tu audit
xpm ueritate dicentem accipite et ma-
ducate hoc e corpus meu
Ffiguratu p agnaculu ymolatu et as-
satu hac igne caritate dilectos ex 12
p hedulu elixatu qp attulit gedeon
ut deo offerret carnu ure lacrimose
cpassio indicat v
P uitulu saginatu nipigratum de-
uacos qp accidit pr femulias psalu-
te filii pdigi reuertens luce 15
p fauu dulcoratu captu more leon
dilacati p manus sapsos qz e roboratum
p fre accionis Judith e
Sic ergo in mesam hanc diuina accedamus
cu lacrimis cotricionis cu feruore
deuocois meores diuine passionis s car-
ne hanc sanctissima humiliime ve-
nerates na sic factam dignissimum
ad adorandus tu dei filius dicit caro
mea Respice no Inuenit matres figa-
tus sit caro supple inuenta matr
uirginis cooperante spu sco et Joh pio
v caro facta est et hz rep nitat Sed
dico 2o qp est certissimum affirmadu qz
uere est no enim in hac sacra est corpus
figuratu sd figuratiue dr Joh 14 Ergo
sed uinus p sola dez no p ppe tez non
sd quz tenuit berengarius de cose d
2 Ergo berengarius uc est hic corpus ca-
lacratu accu enim panis no afficiunt
corpus xpi uc est hic corpus p firmatu
sd qp dicunt ibi manere sbam panis
sd manz humanitas cu diuinitate in-
uniitate psone ubu sed est ibi ubu
incarnatu ysaie 45 uere tu es deus
absconditus no est ibi cinctuatiue
nam x corpus est hic ube eyus enim

q^m est in celo empyreo no figurate
no enim ibi rotund ut spes no diffi
nite no enim sit in hac hostia qui im
plebit alys et in celo empireo s ibi
est infinite et fracto demum no vi
tilles s in merito tm de subsistencio
q^m toto tangit ut dicere valeamus i
gn 28. ve dns est in loco isto Sed
est aptissimum ad degustandum et gtis
simum ad contemplandum qr tibi Cibus
abeunte incorporans nutrens robo
rans et confortans 2m i^d Judit 12
decomedente comedit ab et defer
ri egressa est Sicudo s illos Ipus
Rex pacz in cena cibis victus duo
dena Hec tenet in manibus sic cibat
ipe tibi hoc esculamentum nutrimentum
tactu tuo dr Caro mea vere est
tibi dequo Iohis 6 Panis quem ego
dabo caro mea est p mundi vita
Hic impunti p gratiam infuto p gloria
qua nos dns et

Alius sermo — Accipite et manducate p^o ad cor
xij devotissima puncta tpib mente c
cogitanda ore pdicanda et opibus
imitanda materia sic sit ne benedictos
igne pfusa est adeo divine suavita
tis dulcore repleta tanta grarum
ubertate redundat tam copiose
intime dulcedinis habundanciam amin
strat ut mirum sit si quis eam audire
vel legere vel cogitare valeat qui
no in devocione penitus liquescat Sic
enim devota anima liquefacta est ut di
lectus locutus est canticorum 5to capitulo
quid fiet cum tam dulcia verba lo
quitur tam magna largitur tam mira
bilia et delectabilia operatur accipite
inquit et manducate Quia enim adver

sa sanare vel ex qua radice p
dire videntur nisi ex pio corde
nri salvatoris et amatoris qui ve
hementi desiderio desideravit hoc
pascha manducare nobiscum antequam
pateretur Luce 22° et amiserijs
innovans

II

